ANUL 114 Sibiu, 1 ianuarie 1966 Nr. 1—2

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Noi perspective de progres

La sfîrşitul anului 1965 şi începutul anului 1966 poporul nostru face bilanţul realizărilor din anul trecut şi proiectează noi planuri de realizări pentru anul ce a sosit. Privirea aceasta de ansamblu asupra realizărilor din anul 1965 şi a perspectivelor anului 1966 a fost săvîrşită — în numele poporului întreg — la a patra sesiune a Marii Adunări Naţionale din 20—22 decembrie 1965, de către conducătorii iubiţi ai patriei noastre şi de către deputaţii poporului. În „Darea de seamă asupra înfăptuirii planului de stat pe anul 1965 şi cu privire la planul de stat pe anul 1966", prezentată de dl Ion Gheorghe Maurer, preşedintele Consiliului de Miniştri, au fost prezentate însemnatele progrese realizate de ţara noastră şi noile perspective de propăşire ale Republicii Socialiste România. Acestea pot fi concentrate în cuvintele: anul 1965 este anul de încheiere a planului şesenal (1960—1965), perioadă de mari realizări în toate domeniile; anul 1966 este cel dintîi an al noului cincinal (1966—1970), „menit să ridice patria noastră pe o treaptă mai înaltă de înflorire şi progres". De pe temeliile puse de planul şesenal, poporul nostru se avîntă spre noi culmi de civilizaţie în viitorii cinci ani.

Dăm numai cîteva date despre realizările anului 1965 şi despre perspectivele anului 1966.

Prevederile planului de stat pe 1965 au fost realizate şi depăşite. Producţia industrială a fost cu „circa 13 la sută mai mare decît în 1964, depăşind prevederile planului cu peste 1,3 miliarde de lei". În ramurile industriale de bază creşterea producţiei a fost mai accelerată, s. ex.: producţia energiei electrice a crescut cu 24 la sută, producţia industriei chimice cu 22 la sută, iar producţia industriei constructoare de maşini a ajuns să acopere „în cea mai mare parte necesităţile actuale de utilaje pentru industria petrolului, minieră, lemnului, cimentului, pentru transporturi şi agricultură".

În agricultură s-a realizat „o creştere a producţiei în ansamblu, mai ales a producţiei de grîu, care depăşeşte cu două milioane tone recolta medie din anii 1961—1964. A crescut şi numărul de animale, obţinîndu-se sporuri de carne, lapte, lînă, etc.

Pentru finanţarea acţiunilor social-culturale s-au alocat 22 miliarde lei, cu 7,4 la sută mai mult ca în 1964. S-a dezvoltat învăţămîntul. S-a dat în folosinţa oamenilor muncii peste 50.000 apartamente construite de stat. S-a încheiat acţiunea de majorare generală a salariilor, care în anul 1965 a cuprins 3,3 milioane de salariaţi. Au sporit veniturile ţărănimii. Volumul desfacerilor de mărfuri prin comerţul socialist a fost cu 4,6 miliarde lei mai mare ca în 1964. A sporit volumul comerţului exterior, o parte însemnată din exportul ţării noastre ocupînd maşinile, utilajele, instalaţiile, produsele industriei chimice, industriei lemnului şi industriei uşoare şi alimentare (întreţinem relaţii comerciale cu peste 100 de ţări din toate părţile globului pămîntesc).

Realizările anului 1965 — „înscriindu-se în bilanţul înfăptuirilor poporului român din perioada 1960—1965, întăresc şi mai mult temelia pe care vom clădi realizările noastre viitoare".

Planul de stat pe anul 1966 prevede creşterea producţiei globale industriale faţă de 1965 cu 10,5 la sută, cu dezvoltarea mai accentuată a industriei producătoare de mijloace de producţie (creştere de 10,7 la sută). La fel creşteri peste medie sînt prevăzute în industria chimică, industria energiei electrice, etc. În anul 1966 vor fi date în exploatare: centrala hidroelectrică „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeş, ultimele hidrocentrale de pe rîul Bistriţa în aval de Bicaz, noi grupuri puternice la termocentralele Luduş şi Fîntînele, centrala cu turbine de gaze de combustie Bucureşti-Sud. Prin mărirea producţiei metalurgice, se vor acoperi „din resursele interne aproape 80 la sută din consumul sporit de laminate de oţel şi de cupru, precum şi întregul necesar de aluminiu, plumb şi zinc". Producţia industriei construcţiilor de maşini va spori cu 11,5 la sută. Industria chimică va creşte cu aproape 22 la sută.

Producţia bunurilor de consum se va mări cu 9,7 la sută (producţia industriei uşoare cu 7 la sută, producţia industriei alimentare cu peste 10 la sută).

Se prevăd noi realizări şi în agricultură. Astfel, înzestrarea agriculturii cu noi maşini agricole „va asigura mecanizarea aproape integrală a tuturor lucrărilor de bază în gospodăriile de stat, iar

(Continuare în pag. 3)

Creştinii şi lupta pentru pace în anul 1965

Insufleţiţi de idealurile evanghelice de unitate creştină în slujirea păcii pe pămînt şi buneivoiri între oameni (Luca 2, 5), creştinii au desfăşurat şi în anul 1965 o acţiune susţinută de sprijinire activă a străduinţelor general umane pentru o pace dreaptă şi adînc statătoare. Ca dovadă grăitoare în acest sens, prezentăm cîteva crîmpeie mai de seamă din această acţiune.

Una dintre cele mai de seamă hotărîri ale Conferinţei Bisericilor Orientale, ţinută la Adis Abeba între 15—21 ianuarie 1965, este aceea de a sprijini lupta pentru pace: „Lumea contemporană — declară Conferinţa — este permanent tulburată de ameninţarea şi groaza războiului. În această eră atomică orice război poate provoca distrugerea întregii civilizaţii şi chiar nimicirea vieţii omeneşti pe întregul glob. Aşadar, trebuie să facem tot ceea ce omeneşte e posibil pentru a împiedica izbucnirea unui război... Noi sîntem gata să colaborăm unii cu alţii şi cu organizaţiile internaţionale care luptă pentru dreptate şi pace în întreaga lume şi rugăm stăruitor toate popoarele, toate naţiunile, toate statele lumii să facă la fel".

Continuînd cele discutate de către Comitetul Executiv la Tutzing, Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor — în sesiunea sa de la Enugu (Nigeria orientală) din 12—21 ianuarie 1965 — intervine pentru pace, dreptate şi libertate, emiţînd documentul „Comitetul Central al Consiliului Ecumenic despre problemele internaţionale".

Ocupîndu-se cu „problemele care ameninţă o pace internaţională în dreptate şi libertate", se reţine în primul rînd asupra DEZARMĂRII: „Un progres pe drumul spre dezarmare trebuie considerat ca cea mai importantă datorie a tuturor guvernelor, în special a acelora care dispun de arme atomice. Pe cînd au avut loc cîteva dezvoltări încurajatoare, între care Tratatul privind interzicerea limitată a experienţelor nucleare, cursa înarmărilor merge nemicşorată mai departe. Noi sîntem convinşi că s-ar putea şi ar trebui să se facă mai mult".

Cît priveşte menţinerea păcii, documentul arată: „Dezarmarea va deveni cu atît mai curînd posibilă şi dreptăţii se va sluji cu atît mai bine, dacă se fac pregătiri pentru a aborda multiplele probleme care s-au născut şi se nasc mereu într-o lume ce se găseşte într-o continuă transformare... Prin Naţiunile Unite sau prin tratative între naţiunile direct participante ar trebui să se facă pregătiri solide pentru cercetarea, împăcarea, mijlocirea şi măsuri internaţionale pentru menţinerea păcii".

Trecînd apoi la o seamă de probleme speciale, documentul abordează pe rînd discriminarea rasială, situaţia încordată din Indonezia şi Malaezia, situaţia critică din Cipru, problema Congoului, lichidarea totală a colonialismului şi problema refugiaţilor africani. Încheierea cuprinde următoarele îndrumări şi îndemnuri: „Pentru înlăturarea problemelor care ameninţă armonia popoarelor şi naţiunilor toţi oamenii trebuiesc să lucreze neobosit pentru a promova o încredere mai adîncă şi o colaborare mai extinsă, ceea ce se

(Continuare în pag. 2)

69303

Anul Nou 1966

„Ascultă, fiul meu, și primește poveţele mele și anii vieţii tale se vor înmulți“ (Pilde 4, 10).

S-a sfîrșit un an din calendarul vremii și din viaţa noastră și a început un an nou.

De fiecare zi de An nou, la zi de naștere sau alte prilejuri sărbătorești, ne felicităm, ne urăm unul altuia sănătate, bucurie, și: La mulți ani! E bine că facem aceste urări, deși știm foarte bine că anii vieţii noastre sînt în mîna Domnului. Prin urmare toate urările noastre de ani mulți și fericiți sînt tot atîtea rugi către Dumnezeu ca să le și împlinească și Dumnezeu le împlinește tuturor acelora care urmează poveţele Lui, după cuvîntul din Scriptură: „Ascultă, fiul meu, și primește poveţele mele și anii vieţii tale se vor înmulți“ (Pilde 4, 10). Cît de mult se vor înmulți anii acestora? Atît de mult, încît „chiar dacă vor muri, vii vor fi“, „nu vor muri niciodată“, ci „au trecut din moarte la viaţă“ veșnică. Anii vieţii pămîntești se înmulțesc prin ridicarea nivelului de trai a poporului. Așa la noi media vieţii s-a ridicat la 65 ani și tinde să se ridice la 70 ani.

S-a sfîrșit un an din viaţa noastră care nu se va mai întoarce niciodată. Din prilejul acestui sfîrșit de an, prima noastră datorie este că să mulţumim lui Dumnezeu, că ne-a ţinut sănătoși în anul care a trecut și să-I mulţumim pentru toate darurile pe care le-a revărsat asupra noastră și a familiei noastre în decursul anului încheiat. Să-I mulţumim din toată inima pentru nădejdile împlinite, iar pentru cele neîmplinite, plecîndu-ne genunchii să zicem: Doamne, fie voia Ta, nu voia mea să fie. Deasemenea să cinstim vrednicia poporului, care prin munca sa, a dăruit patriei un nou avînt.

Intrînd în anul 1966, prima noastră datorie este ca să întîmpinăm pe Iisus care azi se taie împrejur împlinind legea și căruia I s-a dat nume: Iisus, adică Mîntuitor, singurul nume care ne este dat spre mîntuire, nume care a umplut lumea cu bună mireasmă, după cuvîntul proorocului: „Va răsări vouă, soarele dreptăţii, și ca un mir binemirositor a umplut lumea de mireasmă“ (Mal. 4, 2). Cu acest nume pe buze să intrăm în Anul nou. El, cel ce s-a născut într-o familie de muncitori, ne îndrumează să muncim, alături de toți oamenii muncii, pentru ca viaţa să fie tot mai frumoasă, mai deplină.

La sfîrșitul și la începutul unui an din viaţa noastră, sîntem cuprinși de două sentimente: unul de regret și altul de bucurie.

Sentimentul de regret ne cuprinde pentru faptul că anii vieţii noastre s-au împuţinat cu unul, sîntem mai bătrîni și ne-am apropiat cu un pas de mormînt. Deodată cu acest sentiment de regret, ne răsare în minte și gîndul, că apropiindu-ne cu un pas de mormînt, ne-am apropiat oare tot cu un pas și de cer?! Aceasta este o întrebare necesară ca să ne-o punem la sfîrșit de an. Dacă ne-am apropiat cu un pas de cer, atunci nu avem motiv să regretăm că ne-am apropiat cu un pas de mormînt.

La sfîrșit de an sîntem cuprinși de regret și pentru faptul că din multe lucruri bune pe care ni le-am propus să le facem în anul care a trecut, puţine am realizat. Voiam să fim mai buni, mai nobili, mai mărinimoși, mai curaţi și mai sfinţi și nu am reușit decît în parte. In familie, la locul nostru de muncă, nu ne-am făcut deplin datoria. In credinţă am rămas căldicei dacă nu chiar slăbănogi; în dragoste puţintei. Iată tot atîtea motive de regret de care este cuprinsă inima noastră la bilanţul unui sfîrșit de an. Dar cel mai mare regret al nostru trebuie să fie acela, că am intrat în Anul nou cu păcatele vechiului an, păcate care ne apasă sufletul. Vom reuși oare ca în anul acesta să ne scăpăm de aceste păcate? Acesta trebuie să fie un scop în noul an.

Celălalt sentiment de care sîntem cuprinși la începutul anului, este un sentiment de bucurie. Oricît de variat ar fi sentimentul de bucurie, deosebit de la om la om, exprimat în diverse forme și susţinut cu argumente variate, un sentiment de bucurie ne este însă comun și anume acela, că Dumnezeu ne-a învrednicit să intrăm sănătoși în noul an. Să ne bucurăm pentru acest dar și să-I mulţumim din toată inima. Cîţi nu au murit în anul care a trecut din familiile noastre, dintre prietenii și cunoscuţii noștri și azi se găsesc în mormînt într-un cimitir, cu o cruce la căpătîi și flori veștede pe mormînt! Noi însă să nu uităm în rugăciunile noastre de ei și să ne rugăm pentru iertarea păcatelor lor și odihna sufletului lor.

E adevărat că sîntem cu un an mai în vîrstă, dar acest lucru nu însemnează că trebuie să fim neapărat triști, căci dacă sîntem mai în vîrstă, aceasta presupune, că sîntem mai bogaţi în har și înţelepciune și cu mai multă experienţă a vieţii. Putem să fim exemple vii în familia noastră și pentru cei mai tineri. Putem duce o viaţă creștinească pilduitoare, fiind eliberaţi de patimile trupului și putem să ne lucrăm mai cu temei condiţiunile mîntuirii sufletului, încît, atunci cînd ne vom apropia de ceasul morţii să putem spune cu Dreptul Simion: „Acum slobozește, Doamne, pe robul tău, după cuvîntul tău, în pace...“.

Un alt sentiment de bucurie de care trebuie să fim cuprinși la acest început de an, este acela, că Dumnezeu ne-a ferit de rău în anul care a trecut și a ocrotit Biserica Sa Sfîntă și pe poporul Său de război și de alte calamităţi și ne-a dăruie pacea binecuvîntată, rod ogoarelor și muncii noastre încît s-au putut construi atîtea lucruri bune și de folos pentru patria și poporul nostru, pentru binele obștesc și pacea între popoare.

Și dacă la toate aceste motive de bucurie pe care le simţim acum la început de an, mai adăugăm și pe aceea, că ne putem reînoi pentru acest an toate dorinţele noastre bune și neîmplinite în anul care a trecut și putem să nădăjduim împlinirea lor în acest an —, să rugăm pe Dumnezeu ca să ne ajute în anul care ne stă în faţă — avem destule motive de bucurie sfîntă. Ne bucurăm că putem privi viitorul cu încredere împreună cu poporul nostru, care pășește spre noi culmi de civilizaţie.

In aceste gînduri cuprind urarea mea de anul nou către toţi credincioșii, susţinătorii și binefăcătorii bisericii noastre, toate bucuriile pentru anul nou în care am intrat. Urez Bisericii noastre har bogat și binecuvîntarea lui Dumnezeu, Patriei noastre înflorire și prosperitate, iar poporului nostru și lumii întregi pace și între oameni bună învoire. Tuturor: Anul nou fericit!

Pr. Iuliu Man

Creștinii și lupta pentru pace în anul 1965

(Urmare din pag. 1)

poate obţine numai prin bunăvoinţă și înţelegere“.

Conferinţa Creștină pentru Pace a devenit o mărime de însemnătate istorică. Întrunit la Sofia între 2—6 martie 1965, Comitetul ei de lucru face o supraprivire în legătură cu problematica internaţională actuală și se ocupă cu sarcinile actuale ale luptei pentru pace. Totodată, ia atitudine faţă de următoarele probleme: O.N.U., Asia sud-estică și prescrierea crimelor naţional-socialiste. În documentul privind Vietnamul, se atrage atenţia asupra seriozităţii „de-a dreptul tragice a situaţiei, care înseamnează ... și o mare ameninţare a păcii în lume“ și se subliniază: „Tragicul situaţiei cere de la toţi vigilenţă continuă și dispoziţie de răspundere“ și sprijinirea acţiunilor de stabilire a păcii.

Între 8—10 aprilie 1965, se ţine la Leningrad sesiunea Comisiei teologice a CCPP, care dezbate ca temă principală: „Întruparea lui Iisus Hristos și responsabilitatea Bisericii pentru lume“. Comunicatul final spune între altele: „Din aceasta (întruparea Domnului) decurge o mare răspundere pentru creștini în lupta pentru pace, această condiţie primordială a vieţii umane fixată de Dumnezeu... Creștinii nu pot asista indiferenţi la acţiunile care duc la agravarea încordării în relaţiile internaţionale“,

Comisia pentru studiul problemelor internaţionale a CCPP, întrunită în sesiune de lucru la Salzerbad (Austria) între 23—25 mai 1965, dezbate tema: „Semnificaţia politică și economică a dezarmării pentru solidaritate și cooperare“. Comunicatul final subliniază între altele: „Sarcina principală a creștinilor și a întregii omeniri este de a contribui, după posibilităţile fiecăruia, la realizarea dezarmării generale și complete care ar asigura condiţiile necesare coexistenţei pașnice și cooperării între state cu sisteme sociale diferite“.

Comisia Tineretului a CCPP se întrunește la Höchst (R.F.G.) între 14—19 iunie 1965, și discută tema: „Serviciul de pace al tinerei generaţii în mijlocul schimbărilor sociale“. Apelul adoptat cere tuturor tinerilor creștini „să joace un rol creator și responsabil în procesul de schimbări din sînul Bisericilor și al societăţilor lor, pentru ca lumea să se poată bucura de viaţa și pacea lui Iisus din Nazaret care este creatorul tuturor lucrurilor noi“.

La încheierea sesiunii sale de la Geneva (11—15 iulie 1965), Comitetul Executiv al Consiliului Ecumenic al Bisericilor ia atitudine faţă de conflictele din Vietnam, apelează la „toate partidele respective de ambele părţi a examina orice posibilitate și a saluta orice iniţiativă care ar putea duce la încetarea ostilităţilor“, iar creștinii sînt invitaţi să se roage pentru pacea și poporul Vietnamului. Rezoluţia privind situaţia din Republica Dominicană apreciază faptul că Bisericile din S.U.A. s-au exprimat clar despre aspectele morale ale situaţiei. Totodată, Bisericile din America Latină și de Nord sînt chemate „să ia orice iniţiativă posibilă lor spre restabilirea înţelegerii creștine și spre restabilirea păcii și dreptăţii“.

Pe lîngă contribuţia pe care o prestează în cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor și al Conferinţei Creștine pentru Pace, Biserica noastră Ortodoxă Română acţionează — și în anul 1965 — în sprijinul păcii prin pastoralele arhierești, prin cursurile de îndrumare preoţească, prin conferinţele de orientare preoţești și prin presa bisericească.

Din privirea de ansamblu asupra acţiunilor creștine pentru pace în cursul anului 1965, se conturează ca sarcină primă: intensificarea vigilenţei și a luptei pentru pace. De împlinirea acestei sarcini, depind de aici înainte — în măsură tot mai mare — succesele noastre în acţiunea pentru pace.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să încununeze străduinţile omenești pentru pace cu roade bogate, spre binele și fericirea tuturor.

C. Sîrbu

Cronica

In presara Sfîntului Nicolae (5 dec. 1965), I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, însoţit de P. Sf. Emilian Antal, a participat la rugăciunea de seara din capela mitropolitană. După rugăciune P. C. rector S. Vlad a exprimat în numele corpului profesoral şi studenţilor teologi dragostea şi preţuirea deosebită ce o poartă Înaltului Ierarh. Corul studenţilor teologi a cîntat troparul Sf. Nicolae. I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae a binecuvîntat pe cei prezenţi, profesori şi studenţi.

Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae a luat parte la prăznuirea Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei. În ziua întîi de Crăciun, P. C. prot. I. Munteanu a citit pastorala I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae. A doua zi de Crăciun a predicat P. C. vicar Traian Belaşcu, care a predicat şi la Anul Nou şi Bobotează. La 2 ianuarie (duminica) a predicat P. C. prot. I. Munteanu, iar în duminica de după Botezul Domnului a cuvîntat P. C. arhim. N. Mladin.

Noi perspective de progres

(Urmare din pag. 1)

în cooperativele agricole de producţie mecanizarea totală a aratului şi semănatului cerealelor şi în proporţie de circa 80 la sută a recoltatului păioaselor". Creşterea chimizării agriculturii, prin furnizarea de îngrăşăminte chimice în cantităţi mai mari cu peste 50 la sută decît în anul 1965 — extinderea lucrărilor de hidroamelioraţii (îndiguiri şi desecări), sporirea suprafeţelor irigate, asigurarea unei baze furajere corespunzătoare şi alte măsuri vor duce la dezvoltarea multilaterală şi modernă a agriculturii şi la mărirea producţiei agricole (cereale, legume, animale, vii, fructe etc.). Progresele economice ale ţării noastre se vor reflecta în creşterea comerţului exterior cu aproape 12 la sută.

Venitul naţional va spori cu aproape 7 la sută. Nivelul de trai material şi cultural al oamenilor va continua să crească. Salariul real va creşte cu 5 la sută. Veniturile ţărănimii deasemenea vor fi sporite. Vînzările de mărfuri prin comerţul socialist vor fi cu 10 la sută mai mari. Statul va cheltui pentru acţiuni social-culturale 23,6 miliarde lei, ceea ce reprezintă 4.000 lei de familie. Se va dezvolta învăţămîntul (construcţii de noi spaţii de învăţămînt şi cantine, înfiinţarea de licee industriale, agricole, economice şi pedagogice, etc.). Pentru ocrotirea sănătăţii se vor da în funcţiune noi unităţi sanitare. Se vor construi din fondurile statului aproape 58.000 de apartamente, cu peste 11 la sută mai mult ca în 1965. Ştiinţa, literatura, artele vor lua un nou avînt.

Anul 1966 va crea premizele pentru dezvoltarea economiei şi culturii pe întreaga perioadă a planului cincinal (1966—1970).

Însufleţiţi de bilanţul realizărilor din anul 1965 şi de perspectivele de progres multilateral ale anului 1966, oamenii muncii din ţara noastră muncesc cu încredere şi entuziasm pentru împlinirea prevederilor planului pe 1966, conştienţi că astfel contribuie la înflorirea patriei noastre scumpe Republica Socialistă România, la desăvîrşirea vieţii celei noi şi la promovarea păcii în lume.

T. R.

Sf. Ioan Botezătorul şi vremea lui

In situaţia preoţiei iudaice din timpul captivităţii babilonice se produsese o schimbare esenţială. Incă de pe vremea lui David preoţii evrei se împărţeau în schimburi regulate, care săvîrşeau cu rîndul slujbele la templu. Dar preoţia de după captivitatea babilonică nu mai avea însemnătatea dinainte. Templul cel nou, al lui Zorobabel nu mai avea în el obiectele sfinte de altădată, deoarece într-însul nu se mai afla sicriul legii, nu mai erau acolo tablele legii, de asemenea nu se mai arăta nici strălucirea tainică a lui Dumnezeu, care cerceta cîndva templul lui Solomon.

In fruntea preoţiei, ca şi mai înainte, stătea arhiereul, dar această vrednicie pierduse demult însemnătatea sa de altădată, deoarece mulţi arhierei îşi pătaseră cinul prin rivalităţi nedemne, prin intrigi lumeşti, prin viaţă deşartă, prin setea după avuţii, prin alergarea după interese lumeşti. Sub Irod cel Mare arhiereii se puneau şi se depuneau după capriciul regelui. Dar pierzîndu-şi importanţa lor duhovnicească arhiereii, cu atît mai mare rîvnă tindeau să ocupe situaţii avantajoase. Imprejurul arhiereului se alcătui un întreg partid de preoţi principali, care avea ca scop suprem să nu piardă cinul arhieresc din cercul lor, chiar dacă trebuia să obţină asta prin bani, iar după aceea să ţină toată preoţimea şi poporul supus sieşi pentru a-l exploata după bunul plac.

Această „aristocraţie preoţească", ce consta în mare parte din „Saduchei' care nu credeau în nemurirea sufletului, era o nouă dovadă a faptului, pînă la ce grad al decăderii religioase morale se ajunsese în vremea aceea. Această aristocraţie prezenta un cerc puţin numeros. Alături de acest cerc exista un număr mare de preoţi inferiori, care îşi îndeplineau modest datoria lor preoţească, mîngîindu-se cu nădejdea că în curînd va veni Izbăvitorul făgăduit, care va restabili vrednicia sfinţeniei călcate în picioare.

Fiind ereditară preoţia era foarte numeroasă. După mărturisirea istoricului Iosif Flaviu numărul preoţilor în acest timp ajungea la 20.000, cifră foarte mare pentru poporul iudeu. Ei trăiau în 13 oraşe destinate lor prin lege şi umpleau uliţele Ierusalimului pentru că în continuu le venea rîndul la slujbele templului. Cei mai mulţi din ei erau săraci. Venitul obişnuit consta din jertfe şi mai ales din dijme sau zeciuieli şi aristocraţia preoţească răpea fără milă şi acea parte neînsemnată ce li se cuvenea din prinoase.

In asemenea stare de lucruri nu-i de mirare, că cea mai mare parte a preoţimii inferioare nu se distingea prin o cultură înaltă, mai ales că ritualismul extrem de dezvoltat răpea cu totul atenţiunea lor, nedînd putinţa unei vieţi spirituale intense. La farisei formalismul fără suflet se împreuna cu trufia nemărginită a făţarnicei cuvioşii. De aceea adevărata cucernicie se mai putea păstra numai în acel mediu în care se cultiva modestia, care trăia cu sfintele tradiţii şi cu aşteptările mesianice.

Ierusalimul acestui timp prezenta un aspect cu totul schimbat faţă de cum era el înaintea robiei babilonice. Peste dînsul trecuseră multe furtuni istorice. Negreşit el stătea tot pe acel munte sacru, era împresurat de aceleaşi localităţi istorice şi sfinte pentru popor, dar de fapt el era acum un oraş cu totul nou, construit pe cenuşa Ierusalimului vechiu. El primi cîteva ziduri noi de apărare, întărite cu turnuri puternice, între care se remarca turnul Antonia, fortul principal al noilor cuceritori ai oraşului care au fost romanii. Acest turn era aşezat chiar în preajma templului, care, ca şi înainte, continua să servească de centru, nu numai oraşului, ci şi a toată ţara, ba încă nu numai al Palestinei, ci se poate spune, al tuturor iudeilor din diaspora.

In fruntea poporului ales se afla în vremea aceea un uzurpator al tronului lui David, *Irod, zis cel Mare*. Acesta simţind dependenţa sa de cotropitorii romani, se umilea, se tîra înaintea lor pînă într-atîta, încît pentru a fi pe placul stăpînilor, nesocotind sentimentele supuşilor săi, introduse în Ierusalim instituţiile romane, pînă şi teatrele lor. Şi pentru a-şi satisface pofta sa de mărire şi îngîmfare el construi templul lui Zorobabel, sărăcăcios zidit cu mijloace modeste de poporul întors acasă istovit din robia babilonică.

Animat de gîndul trufaş să întreacă pe Solomon prin această construţie, Irod nu cruţă nici osteneală, nici bani. Pe mii de căruţe cără piatră; zece mii de muncitori conduşi de o mie de preoţi osteniră la construirea lui şi cu ajutorul celor mai buni artişti şi arhitecţi a fost înălţat un templu, care uimea prin măreţia şi frumuseţea sa. Nu degeaba s-a născut proverbul iudeu, că „cine n-a văzut *templul lui Irod*, acela nu ştie ce-i frumosul".

Aproape de curţile şi pridvoarele templului se îngrămădeau gloate de cei mai diferiţi oameni. Se puteau vedea aici elenişti, adică evrei care vorbeau grecește, sosiţi la templu, se poate zice din toate unghiurile lumii; galileeni cu temperamentul lor aprins şi cu graiul lor original, iudei din oraşele şi satele înconjurătoare şi ierusalimiteni spilcuiţi; preoţi şi leviţi în hainele lor albe; farisei cu pasul mîndru, cu vestmintele lor largi în poale, cu ciucurii legiuiţi şi cu filacteriile trufaş aşezate la iveală şi saducheii delicaţi, cu manierele lor fine, surîzînd ironic la vederea evlaviei de faţadă a fariseilor, potrivnicii lor; iar prin curţile exterioare se îngrămădeau şi străinii, atraşi de simţul simplei curiozităţi pentru cultul iudaic.

Numeroşi din această mulţime pestriţă veneau aici să se roage, alţii să aducă jertfe sau să primească curăţire, iar alţii numai ca să se vadă cu prietenii şi cunoscuţii lor şi să sfătuiască despre chestiuni religioase şi altele, în colonadele cele largi care împrejmuiau templul, sau chiar probleme judecătoreşti, care se rezolvau în una din încăperile templului de către Sinedriu. In curtea străinilor sau în porticile ei şedeau cu lăzile lor schimbătorii de bani, care pentru o plată fixă, schimbau orice monedă străină pe siclii sacri, singurii care se primeau la templu.

Tot aici se vindeau şi diferite animale pentru jertfe şi în genere tot felul de lucruri necesare la slujbă. Iar la pridvoarele şi zidurile templului se grămădeau săraci, orbi, schiopi, ciungi, care cereau pomană. Prin această mulţime pestriţă ici-colea se arătau şi membri de-ai aristocraţiei preoţeşti luxos îmbrăcaţi sau unii din cunoscuţii cărturari şi legişti trecînd cu mîndrie, urmaţi de învăţăceii lor, dornici de imitaţie. Sîmbăta şi în sărbători aceşti cărturari ieşeau pe terasa templului ca să predice poporului legea, sau să răspundă la întrebările ce li se puneau relativ la diferite subtilităţi ale cazuisticei iudaice legiste.

In sfîrşit, se înţelege că erau aici şi astfel de persoane, care, fiind însufleţite de sentimente religioase-morale mai alese, veneau la templu, ca sub acoperămîntul lui să mediteze şi să se roage.

N. Terchilă

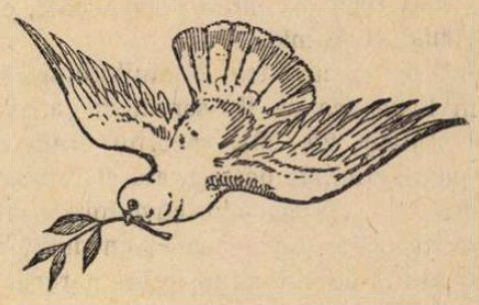

Adunarea Eparhială

Duminică, 12 decembrie 1965, a avut loc la Sibiu sesiunea anuală a Adunării Eparhiale din Arhiepiscopia Ortodoxă Română de Alba Iulia și Sibiu.

La ora sorocită, deputații din Adunarea Eparhială au participat alături de ceilalți credincioși în Catedrala mitropolitană, la Sf. Liturghie, oficiată de un sobor de preoți și diaconi în frunte cu P. C. vicar Traian Belașcu. P. C. Sa a rostit și predica, în care a tălmăcit în cuvinte potrivite Evanghelia zilei și a citit rugăciunea de invocare a Sf. Duh, la sfîrșitul Sf. Liturghii.

La Sf. Liturghie a participat și I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae*.

Lucrările Adunării Eparhiale s-au desfășurat apoi în sala de lectură a Institutului nostru Teologic Universitar din Sibiu, delegat fiind de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae cu conducerea dezbaterilor P. C. prot. Tr. Belașcu, vicar arhiepiscopesc.

La lucrări au participat reprezentanți ai Departamentului Cultelor: Dl inspector general Stănescu, inspector regional Duldner, inspector raional Moldovan.

Deschizînd Adunarea, P. C. Președinte *a rostit un cuvînt ocazional, în care a arătat, printre altele că marele imperativ al vremii noastre este pacea. „Toți oamenii sînt convinși astăzi că pacea este o lege a firii, o cerință a rațiunii umane, o necesitate a vieții. Pentru noi creștinii pacea este o poruncă a lui Dumnezeu, este o dogmă a credinței noastre" — spune P. C. Sa, citînd cuvintele unui Ierarh al nostru.*

Făcînd apoi o prezentare de ansamblu a vieții contemporane, cu marile ei descoperiri științifice, care culminează cu energia nucleară, P.C. Sa arată, în continuare, că Biserica noastră strămoșească a mers și în acest an pe drumul lăsat ei de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, desfășurîndu-și activitatea religioasă și sprijinind toate problemele de interes obștesc.

Exprimă bucuria de a „avea în fiecare zi în mijlocul nostru pe Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae, care veghează cu dragoste de părinte la bunul mers al treburilor bisericești".

Subliniază de asemenea importanța noii Constituții a Republicii Socialiste România, în care, printre altele, se garantează libertatea exercitării cultului.

Mulțumind Departamentului Cultelor pentru înțelegerea arătată în probleme legate de bunul mers al Arhiepiscopiei și salutînd pe deputați, P. C. Președinte declară deschisă Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia și Sibiu pe anul 1965.

Din plenul Adunării se trimit apoi telegrame omagiale D-lui Chivu Stoica, Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, D-lui Ion Gheorghe Maurer, Președintele Consiliului de Miniștri, D-lui Dumitru Dogaru, Secretarul general al Departamentului Cultelor.

Se aprobă de asemenea telegramele pentru Prea Fericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

S-au constituit apoi comisiile de lucru, care au prezentat Adunării cuvenitele rapoarte și anume:

Raportul general al Secțiilor — raportor P.C. prot. Ion Munteanu — în care s-a arătat realizările mai de seamă din cuprinsul Arhiepiscopiei în anul 1965, pe tărîm duhovnicesc, cultural, social și economic.

Plecînd de la cuvintele Mîntuitorului că n-a venit în lume „ca să fie servit, ci ca să servească" (Matei 20, 28), raportul arată astfel că întreaga activitate desfășurată și în acest an a gravitat în „a propovădui cuvîntul de învățătură credincioșilor, de a-i educa în duhul acestei învățături, de a-i sfinți prin harurile Sf. Taine". Problema păcii a fost de asemenea în atenția Bisericii noastre. Raportul se ocupă, în continuare, de noua Constituție a Patriei noastre, eveniment istoric care încununează munca de peste două decenii a oamenilor muncii din țara noastră.

Sînt relatate de asemenea vizita la Centrul Arhiepiscopesc și Institutul nostru Teologic a unor delegații străine și anume: în iulie a. c. delegația Asociației mondiale a studenților creștini, în septembrie delegația Bisericilor europene și în octombrie delegația Alianței Luterane Mondiale.

Raportul mai cuprinde apoi capitole privind relațiile interbisericești, pictarea Catedralei, la înălțimea vremii, ședințele Consiliului Arhiepiscopesc ș. a.

Raportul Secției bisericești — raportor P.C. prot. Vasile Coman — subliniază de la început caracterul cu totul sărbătoresc pe care îl are Adunarea Eparhială din acest an prin sfințirea Catedralei mitropolitane din Sibiu, eveniment de care credincioșii și preoții au luat cu bucurie cunoștință, aducînd mulțumire celor care au trudit pentru această lucrare.

Dintre mijloacele folosite în activitatea bisericească raportul amintește de Pastoralele I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, de hramul mănăstirii Brîncoveanu, sfințiri și binecuvîntări de biserici, circularele către preoțime, ca și munca prețioasă dusă în toate sectoarele de cele 15 oficii protopopești din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre.

Sf. Liturghie se servește în toate parohiile în Duminici și sărbători, credincioșii și preoții purtînd grijă de sfintele lăcașuri. Numărul bisericilor restaurate și pictate este din ce în ce mai mare.

Raportul se mai ocupă de colecta pentru F.C.M din Duminica Ortodoxiei, de ajutorarea parohiilor cu mijloace mai reduse, de viața monahală, salarizarea preoților, cuprinzînd și o seamă de situații statistice privind transferările, hirotoniri-le, decesele etc.

Raportul Secției culturale — raportor P.C. prot. Petre Boeru — a relevat activitatea predicatorială a preoților.

Ajutor bun în activitatea lor predicatorială și pastorală în general, preoții noștri au avut în pastoralele I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, biblioteca parohială, în revistele Sf. Patriarhii și cu deosebire în publicațiile Centrului Arhiepiscopesc: Mitropolia Ardealului, Telegraful Român și Îndrumătorul bisericesc, care cuprind și materiale specifice problemelor vieții noastre bisericești din Transilvania.

Un capitol special din raport îl cuprinde Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, care pregătește preoți pentru eparhiile din Transilvania și Banat. Activitate pozitivă a desfășurat și Seminarul Teologic din Cluj.

Raportul s-a mai ocupat de corul Catedralei, conferințele preoțești de orientare, tipografia și librăria eparhială, biblioteca mitropolitană ș. a.

Raportul Secției economice — raportor P.C. prot. Ioan Șarlea — s-a ocupat de activitatea economică și financiară a Arhiepiscopiei, care, potrivit cifrelor prezentate, a fost bună, depășindu-se și acum prevederile la încasări, iar cheltuielile fiind mai mici decît cele prevăzute. Consiliul Eparhial a îndrumat și controlat îndeaproape unitățile în subordine, în vederea respectării dispozițiilor legale și pentru bunul mers al acestora sub raport financiar-economic.

S-au arătat cheltuielile și soldul la sfîrșitul anului financiar 1964, precum și sursele de venituri ale Arhiepiscopiei, care sînt de la stat și din mijloace proprii, contribuția parohiilor, venitele tipografiei și atelierului de lumînări, calendarele, căminele de la Bazna și Păltiniș ș. a.

Raportul a mai cuprins de asemenea activitatea controlului financiar intern, verificarea gestiunilor de la Centrul Eparhial, protopopiate și parohii, construcțiile, reparările, restaurările și pictările de biserici monumente istorice, cumpărări și construiri de case parohiale etc.

S-au aprobat totodată planul financiar al Centrului Eparhial pe 1966, al Institutului Teologic ș. a.

Pe marginea rapoartelor au luat cuvîntul deputații: P.C. prot. V. Coman, Dl prof. Iorgu Ivan, P.C. prot. N. Belea, P.C. prot. David Lazăr, Dl Deji, P.C. prot. P. Boeriu, P.C. prot. V. Negrea și Dl I. Georgescu, care, printre altele, au mulțumit în numele credincioșilor și preoților pe care îi reprezintă pentru munca ce s-a depus și pentru bunul mers al treburilor bisericești din Arhiepiscopie.

În cuvîntul de încheiere, P.C. vicar Tr. Belașcu *a subliniat printre altele atmosfera plăcută în care Adunarea Eparhială și-a desfășurat lucrările. Din discuțiile purtate s-au desprins aprecierile pozitive ale deputaților privind activitatea bisericească din Arhiepiscopie. Aduce mulțumire și omagiu I. P. Sf. Mitropolit Nicolae pentru buna conducere și îndrumare.*

Mulțumind tuturor, P.C. Președinte arată că și în viitor întreaga noastră activitate se va desfășura spre binele credincioșilor și al Patriei noastre dragi, Republica Socialistă România.

Asistent

Cinstirea femeii

Femeia, în timpurile vechi a avut viața plină de lacrimi, înjosire, viață amară, fără bucurie și alinare. Avea soartă de roabă, fără nici un drept, necontenit supusă, expusă multor violențe.

Dar, iată s-a arătat steaua magilor, s-a auzit glasul îngerilor: „Mărire lui Dumnezeu întru cele de sus și pe pămînt pace, între oameni bună învoire" (Lc. 2, 13—14).

Iisus Hristos, care a răsturnat povara păcatului, ne-a luminat cu razele păcii și frăției. În El nu mai e bărbat și femeie, ci toți sînt una, toți sînt fii ai lui Dumnezeu și frați. Astfel femeia nu mai e roaba, ci prietena, egala bărbatului. Astfel ea a pornit pe un drum nou, fiind cinstită după vrednicie. Cetele îngerești însăși cîntă imne Maicii Domnului, cinstind prin ea pe toate femeile care slujesc vieții și desăvîrșirii ei.

Astăzi, femeii îi sînt deschise toate profesiunile. Ea se bucură de toate drepturile sociale, politice, economice, culturale. În muncă a dobîndit încredere în sine și are realizări deosebite.

Ea este doctor, inginer, agronom, savant, actor, compozitor, poet, student, tractorist, telegrafist, sportmen, profesor, aviator, lucrător în uzine, în mine, cooperatist, etc. Ea e soție demnă și mamă cinstită. Femeia pregătește viitorul patriei, ea naște și crește copii, — generația de mîine a țării.

Cinste ție femeie liberă, harnică, făuritoare de cultură și civilizație, izvor al vieții, care cunoști bucuria muncii și creației!

Astăzi tu sărbătorești biruințele muncii și păcii alături de popor și pășești înainte spre viitorul de aur al patriei noastre.

Ic. stavr. I. Stoica

Știați că...

— Trei pătrimi din glob sînt acoperite cu apă? Rocile scoarței terestre conțin apă în combinații chimice cu diferite substanțe minerale. Această cantitate este atît de considerabilă încît cea mai mare parte a continentelor ar fi inundată dacă această apă s-ar întoarce brusc în ocean.

— Apa este o importantă sursă de progres. În jurul apelor s-au constituit primele societăți omenești. Marile civilizații au luat naștere pe malurile Tigrului și Eufratului, Nilului, Indusului, Gangelui ș. a.

— Există regiuni în Africa în care apele de suprafață sînt rare, iar apele subterane inaccesibile. În aceste locuri femeile spre pildă petrec o mare parte din timpul lor mergînd să caute cîțiva litri de apă la o sursă sau un rîu situat adesea la trei ore de mers pe jos.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 ianuarie 1966 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Documente de seamă

Oglindind firea aşezată, paşnică, plină de omenie a poporului nostru, năzuinţa sa sinceră spre linişte, spre pace, ţara noastră a promovat şi promovează cu consecvenţă în relaţiile sale externe o politică de colaborare, de prietenie şi pace între popoare, legături bazate pe principiile suveranităţii şi independenţei, egalităţii, avantajului reciproc şi neamestecului în treburile interne, principii înscrise şi în noua Constituţie a Republicii Socialiste România. Aceste năzuinţe curate spre pace şi bună înţelegere între popoare s-au concretizat şi în activitatea pe care delegaţia ţării noastre a dus-o şi o duce în cadrul celui mai mare for internaţional al vremii noastre, la Organizaţia Naţiunilor Unite şi în celelalte organisme specializate ale acestei Organizaţii mondiale.

In cei zece ani care s-au scurs de cînd România este membră a acestui for, delegaţii ţării noastre au făcut o seamă de propuneri în spiritul principiilor arătate mai sus, care sînt totodată în deplină concordanţă cu Carta O.N.U. Sînt cunoscute propunerile: Cooperarea economică internaţională (1957), Asigurarea suveranităţii permanente asupra resurselor naţionale (1959) ş. a. Un ecou cu totul deosebit însă au stîrnit cele două propuneri sau iniţiative româneşti aprobate la cea de-a 20-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din toamna anului care s-a scurs (1965) şi anume:

1. *Declaraţia cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare;*

2. *Rezoluţia privind acţiunile pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între statele europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite.*

Ambele iniţiative reprezintă documente de seamă în realizarea ţelurilor pe care O.N.U. le are de indeplinit. „Declaraţia cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare“ cu deosebire are o covîrşitoare importanţă internaţională, pentru că „tinerii de astăzi sînt adulţii de mîine şi viitorul lumii depinde de felul în care vor fi fost crescuţi şi pregătiţi pentru misiunea lor, care constă în a crea o lume mai bună“. Aşa se explică faptul că Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat această *Declaraţie în unanimitate,* în şedinţa sa din 7 decembrie 1965.

In preambulul Declaraţiei se arată, printre altele, că „tineretul a fost acela care a avut cel mai mult de suferit şi a dat cele mai multe jertfe în conflagraţiile care au încercat lumea“, că „pacea, libertatea şi dreptatea sînt principalele garanţii pentru îndeplinirea aspiraţiilor sale de fericire“, că „tinerii trebuie să cunoască, să respecte şi să dezvolte patrimoniul cultural al ţării lor şi pe acela al întregii omeniri“ etc.

In cele VI principii ale Declaraţiei sînt cuprinse ideile de căpetenie care trebuie să stea la baza formării noilor generaţii şi din care desprindem: „Tineretul trebuie să fie educat în spiritul păcii, dreptăţii, libertăţii, respectului reciproc şi al înţelegerii, pentru a putea promova drepturi egale pentru toţi oamenii şi toate naţiunile“ (Principiul I); „Indrumările date de părinţi şi familie, învăţămîntul şi mijloacele de informare destinate tineretului trebuie să încurajeze în rîndurile sale idealurile de pace, umanitate, libertate şi solidaritate internaţională, precum şi toate celelalte idealuri care contribuie la apropierea între popoare“ (Principiul II), de unde rezultă că fiecărui părinte, fiecărui educator, fiecărui cetăţean îi revin răspunderi în formarea tineretului în spiritul dragostei de oameni şi popoare; „Tinerii trebuie să fie educaţi în spiritul demnităţii şi egalităţii tuturor oamenilor, fără deosebire de rasă, culoare, origine etnică sau credinţă“ (Principiul III); „Schimburile, vizitele, turismul, întîlnirile, studiul limbilor străine ... precum şi alte activităţi similare trebuie să fie încurajate şi facilitate în rîndurile tinerilor pentru a-i apropia“ (Principiul IV); Organizaţiile de tineret „să promoveze schimbul liber de idei în spiritul principiilor acestei Declaraţii şi al ţelurilor Organizaţiei Naţiunilor Unite“ (Principiul V); „Un scop major în educarea tineretului trebuie să-l constituie dezvoltarea tuturor capacităţilor, precum şi pregătirea acestuia în scopul de a dobîndi calităţi morale superioare, pentru a fi profund ataşat idealurilor nobile de pace, libertate, demnitate, egalitate a tuturor oamenilor şi pătruns de respect şi dragoste pentru umanitate şi realizările ei creatoare. Familia are un rol important în urmărirea acestui scop“.

In sfîrşit „tinerii trebuie să devină conştienţi de răspunderile lor în lumea pe care vor fi chemaţi să o conducă şi trebuie să fie însufleţiţi de încrederea în viitorul fericit al omenirii“ (Principiul VI). Pentru traducere în viaţă a acestor nobile ţeluri, documentul „cheamă toate guvernele, organizaţiile neguvernamentale şi mişcările de tineret să recunoască principiile formulate în această Declaraţie şi să asigure respectarea lor prin mijloace adecvate“.

Avînd în vedere contextul istoric în care se desfăşoară viaţa modernă, proclamarea şi urmarea unor astfel de luminoase şi cu adevărat umane principii primesc o importanţă deosebită. Multiplele descoperiri ştiinţifice ale anilor noştri, ca să luăm numai un exemplu, îşi primesc adevărata şi dreapta lor valorificare numai dacă sînt puse în mîna unor generaţii formate în spiritul acestor principii, în mîna unor oameni animaţi de-o caldă şi sinceră dragoste faţă de toţi oamenii, pentru binele şi prosperitatea tuturor popoarelor.

Din acest motiv Declaraţia în cauză a stîrnit un puternic ecou în rîndurile delegaţiilor la O.N.U., aducînd, totodată, ţării noastre un spor de prestigiu şi cinstire în lume. Importanţa Declaraţiei a fost subliniată de însuşi Secretarul general al O.N.U., U Thant, care a arătat, printre altele, că „ne putem bucura de speranţele pe care ea le oferă pentru viitor“.

„Felicităm delegaţia României pentru că a luat iniţiativa prezentării acestei Declaraţii şi pentru insistenţa sa asupra acestui punct. Sîntem convinşi că educarea tinerei generaţii şi îndreptarea activităţii sale în lumina principiilor şi recomandărilor cuprinse în acest important document al Naţiunilor Unite vor contribui în mod eficace la aspiraţiile şi eforturile Naţiunilor Unite pentru crearea unei noi conştiinţe mondiale bazate pe idealurile păcii, înţelegerii reciproce şi colaborării între popoare“ — a declarat Alexis Liatis, reprezentantul permanent al Greciei la O.N.U. „Guvernului român trebuie să i se mulţumească pentru iniţiativa sa în adoptarea cu succes a Declaraţiei de către Adunarea Generală a O.N.U.“ a spus Gordon K. Hirabayashi, profesor universitar şi membru al delegaţiei canadiene. „Aprobarea unanimă a principiilor pe care le conţine Declaraţia constituie un adevărat triumf pentru idealurile după care se conduce politica externă română“ — a declarat şi Francisco Cuevas Cancio, reprezentantul permanent al Mexicului la O.N.U.

Un ecou tot aşa de mare a stîrnit şi cealaltă iniţiativă românească la O.N.U. referitoare la „Acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între statele europene, aparţinînd unor sisteme social-politice diferite“, adoptată tot în această sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

Pentru promovarea unor relaţii paşnice, prieteneşti între state, nu numai în Europa ci şi pe alte continente, acest document îşi are desigur importanţa sa. Acest lucru l-au subliniat şi alte delegaţii la O.N.U., care au arătat că „România a ţinut să exprime convingerea că orice îmbunătăţire a relaţiilor dintre state pe plan regional va contribui la îmbunătăţirea relaţiilor internaţionale în ansamblul lor, la crearea unei atmosfere favorabile păcii

(Continuare în pag. 2)

Impresii de drum

LA BACĂU...

„Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă", spune experienţa milenară a poporului şi ziua de 16 august 1965, a confirmat din nou acest pronostic popular, fiind o vreme admirabilă.

După un prim „instructaj", ce ni s-a făcut de păr. prot. Munteanu, responsabilul excursiei, am pornit la drum cu „Doamne ajută!". In scurtă vreme s-a făcut „încălzirea" şi „apropierea" între călători, aşa de necesară într-o excursie, încît toţi au devenit vorbăreţi şi cu voie bună. De această bună dispoziţie, s-a folosit ghidul nostru, prof. Vătăşescu, care a şi intrat „în exerciţiul funcţiunii", dîndu-ne explicaţii în legătură cu victoria repurtată de Mihai Viteazul, împotriva cardinalului A. Bathory, la Şelimbăr, în 1599. Ajungem la Avrig. Aici s-a născut: Gh. Lazăr (1779—1823). Cum urcăm pe „hulă", o placă comemorativă ne vesteşte că: „In această casă de români iobagi, s-a născut marele dascăl: Gh. Lazăr". In stînga şoselei, în curtea bisericii ortodoxe se află mormîntul marelui dascăl, pe care se află următorul epitaf:

Vieţuitorule!
Stai puţin şi citeşte,
Apoi te gîndeşte
La trista omului soarte
Nepregetătoare moarte
Ce eşti astăzi, am fost,
Asta să o şti de rost,
Ce sunt eu acum, vei fi
Cînd ceasul îţi va veni.

Un elev al marelui dascăl, C. Rosetti, a adăugat la epitaf cuvintele aşa de semnificative:

Precum Christos pe Lazăr din morţi a înviat
Aşa tu România din somn ai deşteptat!

In mica piaţă a comunei am admirat bustul marelui dascăl, lucrat de Medrea. Lîngă şoseaua naţională se mai află palatul — în stil baroc — cu un minunat parc, al lui S. Bruckenthal.

Ajungem în „Ţara Făgăraşului" şi ghidul nostru neobosit ne ţine o adevărată conferinţă despre munţii meridionali, cu vîrfurile cele mai mari, cu căile de acces cele mai bune... etc., dar cînd începe să se afunde în erele geologice, noi începem să ne adîncim în contemplarea priveliştilor deosebit de frumoase ce ni se oferă. In Făgăraş, înconjurăm seculara şi faimoasa cetate, vedem biserica Sf. Nicolae, zidită de C. Brîncoveanu, privim frumosul bust al doamnei Stanca, nemîngîiata soţie a lui Mihai Viteazul şi ne continuăm drumul spre Braşov.

O scurtă oprire facem în apropierea comunei Vad, pe hotarul căreia se află: „Poiana Narciselor", o interesantă rezervaţie naturală şi între puţinele din Europa. Aici facem şi primele fotografii a grupului, ca amintire.

Timpul trece repede, intrăm în Ţara Bîrsei şi ne apropiem de Braşov, puternică unitate a industriei noastre socialiste, cu zecile de fabrici şi uzine, cu blocurile noului cartier „Steagul Roşu", măreţe construcţii ale socialismului, care se profilează armonios pe fundalul munţilor.

Noi fiind numai în trecere prin Braşov, ne mărginim să vizităm numai 2 monumente din trecutul acestui oraş: Biserica Sf. Nicolae şi Biserica Neagră.

Am admirat mult vechea biserică din Schei — ctitoria domnilor munteni şi moldoveni din sec. XV—XVI-lea, precum şi vechea şcoală românească de aici, probabil şi sediul tipografiei lui Coresi. Am fost încîntaţi de explicaţiile pe care ni le-a dat în legătură cu pictura veche şi nouă, păr. Isa. Am vizitat apoi muzeul bogat şi bine aranjat, unde lămuririle prof. Colan ne-au ajutat să aflăm multe lucruri interesante. La urmă „gustarea" oferită de plăcutul nostru amfitrion, păr. Coman, a fost mai mult decît bine venită.

Am coborît apoi la Biserica Neagră, un monument arhitectonic de mare însemnătate, la care s-a lucrat aproape un veac (1385—1477). In 1689 biserica a fost prada unui uriaş incendiu, de cînd apoi şi-a şi primit porecla trecută în renume. In exterior, construcţia e în stil gotic, în interior însă se găsesc şi motive baroce. E impunătoare, prin spaţiul ei larg, 89 m lungime şi 23 m lăţime. Ne-am oprit în faţa uriaşului tablou reprezentînd pe reformatorul ardelean, Honterus, în faţa fruntaşilor saşi care primesc lutheranismul. Am admirat cîteva strane frumos sculptate, covoarele orientale de mare valoare artistică, din care unele au fost premiate la expoziţii internaţionale de artă. Am aflat cu acest prilej că orga bisericii are 4.200 ţevi şi că e una din cele mai mari din Ardeal.

Nu poţi trece prin Roma şi să nu vezi basilica Sf. Petru, se spune de obicei. Nouă încă ni s-a spus că nu poţi trece prin Braşov, fără să vezi „Poiana Braşovului", care datorită amenajărilor, construcţiilor noi, drumului celui nou, şi-a cîştigat o faimă europeană. Am fost bucuroşi să facem şi această „raită". Şi putem spune, că nu ne-am înşelat, căci priveliştile ce le-am văzut, au întrecut toate aşteptările noastre.

Dar fiindcă ştiam proverbul: „călătorului îi şade bine cu drumul", ne-am grăbit şi noi, îndreptîndu-ne spre oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej (Oneşti), prin Tîrgul Săcuiesc — unde am luat masa. Am coborît prin frumoasa vale a Oituzului, celebră prin marile bătălii ce s-au dat în primul război mondial, cînd eroismul românesc, respingînd pe cotropitorii nemţi ce voiau să intre în Moldova, a înscris în istoria patriei, lozinca: „Pe aici nu se trece!".

Ajunşi la oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, am rămas adînc impresionaţi, de noul oraş ridicat în anii puterii populare. In adevăr din vechea comună „Oneşti", cu 3.468 locuitori, aşezat pe domeniul boierului Gh. Aslan, a răsărit ca prin minune, oraşul de azi cu 45.000 locuitori. Patru giganţi s-au înălţat aici: Combinatul chimic, Rafinăria, Fabrica de cauciuc sintetic şi Termocentrala. Dar ce putem spune de minunata cetate a muncitorilor cu blocurile, aleele, parcurile şi vilele ... decît că aici s-a lucrat, cum în trecut numai în basme se povestea.

Pe un dîmb, în faţa Termocentralei, se află vestita biserică din Borzeşti a lui Ştefan cel Mare. Avem în faţa noastră, prezentul cu măreţele lui realizări şi trecutul cu monumentele lui, pe care patina vremii a aşternut un farmec deosebit. Se ştie că la Borzeşti s-a născut (1436) şi a crescut Ştefan cel Mare. E interesantă pictura veche, cît s-a mai păstrat — unele scene sînt deteriorate de săgeţile ce s-au aruncat —, dar e interesantă şi legenda zidirii acestui sfînt lăcaş. Se spune că în copilărie, Ştefan s-a jucat şi el cu alţi băieţi de vîrsta lui „de-a războiul cu Turcii", după cum era ambianţa vremii de atunci. Niculiţă, care comanda pe „duşmani", fu în cele din urmă învins de Ştefan, ce era în fruntea moldovenilor şi drept pedeapsă, fu legat de un stejar. S-a întîmplat că tocmai atunci, Turcii în adevăr au năvălit în ţară, arzînd şi pîrjolind totul în drumul lor. A fost ucis şi Niculiţă. Ştefan a rămas foarte mîhnit de această „barbarie", şi s-a hotărît să-şi răzbune prietenul, ceea ce a şi făcut cînd a ajuns „Domnul Moldovei". El a prins pe fiul hanului şi l-a ucis, iar în amintirea prietenului său, Niculiţă, la 1493 a zidit această biserică din Borzeşti, al cărei altar e aşezat chiar pe trunchiul stejarului. Verva cu care ne povestea băieţandrul din Borzeşti, ne-a fermecat pe toţi şi am spus că chiar dacă epizodul nu e în toate amănuntele lui adevărat din punct de vedere istoric, el e totuşi frumos, sau cum ar fi spus G. Bruno: „Se non è vero, è ben trovato".

De la Borzeşti ne-am îndreptat spre Bacău, ultimul obiectiv din acea zi. Cu toţii eram curioşi şi nerăbdători să vedem Bacăul, de care de fapt, în afară de „ghid" nici unul nu ştiam mare lucru. Ştiam că Bacăul e locul de naştere al poetului G. Bacovia, care ne-a lăsat versuri încărcate de tristeţi, cum e şi acesta pe care l-am reţinut:

„Plouă, plouă, plouă,
Vreme de beţie —
Şi s-asculţi pustiul,
Ce melancolie!
Plouă, plouă, plouă".

Cînd am intrat în oraşul Bacău, ce fremăta de viaţă şi voie bună, toate imaginile sumbre sugerate de poeziile bacoviene au dispărut. Am aflat că acest oraş, capitală de regiune, aşezat la confluenţa Bistriţei cu Siretul, e o veche aşezare meşteşugărească din sec. al XV-lea, un însemnat centru comercial încă de pe timpul lui Ştefan cel Mare. Bacăul a fost martor la multe evenimente din istoria Moldovei medievale. Multe sînt însă şi înfăptuirile din vremea noastră: un teatru în aer liber, un spital de pediatrie, institute şi fabrici, ca şi minunatele parcuri: al Libertăţii şi al Trandafirilor. Pentru a învedera progresul ce s-a făcut aici, în vremea noastră, e de ajuns să aflăm o singură dată şi anume: cantitatea de energie electrică cîtă se produce actualmente în regiunea Bacău, e egală cu producţia globală din România veche.

La urmă am vizitat vechea biserică „Adormirea Maicii Domnului", ridicată la 1491 de fiul lui Ştefan cel Mare.

După atîtea cunoştinţe şi impesii culese, am fost bucuroşi că ne-am putut odihni în condiţii excelente în noul cămin al Institutului Pedagogic din Bacău.

„Şi a fost seară, şi a fost dimineaţă: ziua întîia".

A. Radu

Documente de seamă

(Urmare din pag. 1)

în lumea întreagă, la securitatea internaţională şi la reglementarea problemelor internaţionale încă nerezolvate" — după cum a declarat reprezentantul Franţei la O.N.U., Royer Seydoux. De altfel, ţara noastră practică de mult acest principiu, iar aceste acţiuni pe plan regional au început să dea roade, concretizate îndeosebi prin întîlniri folclorice şi din domeniul ştiinţei şi al presei din ţările balcanice şi din zona Mării Adriatice şi prin relaţii economice şi culturale dintre ţările socialiste din răsăritul Europei şi ţările capitaliste din apusul Europei.

*

Aceste iniţiative româneşti constituie, după cum arată un delegat al nostru, „cel mai frumos omagiu adus Organizaţiei Naţiunilor Unite cu prilejul celor 20 de ani de existenţă a sa", dar în acelaşi timp şi o încoronare a celor 10 ani de activitate pe care ţara noastră a dus-o în cadrul O.N.U.

Aceste documente însă ne angajează şi pe noi pe fiecare, cu deosebire Declaraţia cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare, în care un accent deosebit se pune şi pe formarea în familie a tinerei generaţii în spirit umanitar, în spiritul dragostei de om şi de popoare.

Să ne dăm deci fără rezervă partea noastră de contribuţie la formarea noilor generaţii în spiritul omeniei, atît de caracteristic poporului nostru, la formarea unei lumi plină de dragoste, de pace, dreptate şi bunăînţelegere, cu atît mai mult cu cît aceste ţeluri ne sînt atît de familiare. Să sprijinim politica ţării noastre de convieţuire paşnică şi colaborare cu toate popoarele lumii pentru progresul şi pacea omenirii.

Gh. Papuc

Păcatul și pocăința

În cele următoare vom încerca să facem o paralelă antitetică între cele două realități ale vieții religios-morale, păcatul și pocăința.

Păcatul este călcarea liberă și conștientă a legii morale. El este — pentru credincios — abatere de la ordinea zidită de Dumnezeu, este trăire în dezordine, în afară de rînduiala divină, în afară de voia și harul divin. El se săvîrșește cu gîndul, cu vorba și cu fapta în trup și afară de trup. Consecința lui este pedeapsa cuprinsă în legea morală: „Plata păcatului este moartea" (Rom. 6, 20).

Totuși păcatul se poate îndrepta și ispăși prin pocăința care aduce cu sine *iertarea* și prin ea viața veșnică (Lc. 19, 9. 23. 43).

Pocăința este întoarcerea sufletului la trăire în conformitate cu legea morală, cu ordinea așezată de Dumnezeu, conformarea față de voia lui Dumnezeu.

Prin natura, originea, efectul și scopul lor, păcatul și pocăința sînt fenomene psihice cu adînci rezonanțe în viața noastră religioasă morală.

1. Păcatul este polul negativ, de umbră și dezordine și se manifestă practic și teoretic ca neascultare, neorînduială.

Pocăința este polul pozitiv, de lumină și de ordine în suflet și se manifestă ca devotament și supunere față de Dumnezeu și de toată rînduiala spiritual-morală.

Originea păcatului zace în diavol care a căzut din cer (Lc. 10, 18), apoi a ispitit și pe Adam și Eva, care au căzut în păcatul strămoșesc.

Pocăința izvorăște din bunătatea lui Dumnezeu și din libertatea morală a spiritului nostru. De aceea este atașament cinstit față de Dumnezeu și față de legea morală. Ea dovedește sinceritate și adevăr și aduce încredere, iubire și smerenie în fața lui Dumnezeu, modestie și bunăvoință față de oameni.

2. Primul și cel mai grav efect al păcatului este scoaterea sufletului din împărăția harului, din paradisul dintîi, din unirea și comunitatea de viață fericită cu Părintele ceresc. Păcatul orbește și surzește sufletul, îl robește și împătimește, îl face lăcaș al necurăției și stricăciunii, îl degradează. Păcătosul, pătimașul ajunge gata de a face răul.

Pocăința restuarează sufletul în har, cîștigă iertarea de la Dumnezeu și îl readuce în paradisul pierdut, în comunitatea de viață cu Creatorul. Ea reface chipul divin din noi, luminează rațiunea, întărește voința morală și purifică inima prin sentimente nobile izvorîte din dragostea atotcuprinzătoare și jertfelnică. Pocăința scoate din stricăciune, slobozește de patimi, ridică sufletul la asemănarea cu Dumnezeu, sfințește și îndumnezeiește viața. Ea ne redă demnitatea de fii ai lui Dumnezeu și ne umple de bunătate și rîvnă de a ne jertfi pentru binele și fericirea tuturor. Ca lucrare divină, pocăința adevărată reface armonia dintre noi și Dumnezeu. Ea dă impuls virtuților religios-morale, ale adevărului, binelui și frumosului. Trăirea în duhul autentic al pocăinței aprinde rîvna slujirii marilor și sfintelor idealuri umanitare pentru toți locuitorii pămîntului (F. Ap. 17, 50). Căci, toți fac parte din aceeași familie măreață, au aceleași nevoi, aceleași aspirații, dorințe, scopuri și idealuri de fericire etc.

Păcatul este înșelător, fiindcă este născut din diavol, care a înșelat pe protopărinți în Eden, prin minciună. El apare ca dulceață și plăcere, ca mulțumire și liniște, ca bucurie și ușurare, dar lasă în urmă amarul și durerea, nemulțumirea și tulburarea cugetului, întristarea și dezgustul care sînt o povară pentru conștiința morală.

Păcatul „roade la inimă" ca un cariu, neliniștește și răpește pacea și bucuria vieții. „Din pricina păcatelor mele, zice prorocul David, nu este pace în oasele mele. Răutățile mele au covîrșit capul meu, ca o sarcină grea apasă asupra mea" (Ps. 37, 4).

Pocăința este sinceritate și adevăr, ca și Dumnezeu, care nu minte (In. 3, 33; Ev. 6, 18) și rămîne credincios cuvîntului său (II Cor. 1, 8). Ea promite numai binele, și-l dă, pentru că Dumnezeu este binele absolut (Mc. 10, 18), bucuria și dragostea de viață, ridică povara păcatelor de pe inimă, ușurează și odihnește, aduce pace în străfundurile tainice ale întregei noastre ființe. De aceea Mîntuitorul Iisus Hristos cheamă la Sine pe cei păcătoși, zicînd: „Veniți la mine (prin pocăință), toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi" (Mt. 11, 48).

La început pocăința apare ca povară și întristare, dar acestea aduc mîntuirea. Sfîntul Apostol Pavel spune Corintenilor: „Mă bucur, nu pentru că v-ați întristat, ci pentru că v-ați întristat spre pocăință căci v-ați întristat după Dumnezeu ca să nu fiți întru nimic păgubiți de noi. Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință, spre mîntuire" (II Cor. 7, 9—10).

Păcatul prădează și sărăcește viața spirituală și morală, risipește agonisita morală (Lc. 15, 13—14) și ne face nevrednici în fața lui Dumnezeu și a semenilor. In acest sens Domnul zice prin Ezechiel: „Dacă un om va face toată dreptatea și tot adevărul; apoi s-ar întoarce și ar păcătui, nu-mi voi aduce aminte de dreptatea lui, ci va muri în păcat" (18, 24).

In antiteză, pocăința îmbogățește viața spiritual-morală și chiar materială a tuturor, face drept și vrednic înaintea Celui Prea Inalt și a semenilor noștri, dă belșug în toate. De aceea grăiește Sf. Ioan Hrisostom: „Nimeni nu e mai bogat decît cel drept și nimeni nu e mai sărac decît cel păcătos". Pentru aceasta Sf. Pavel spune: „Mulțumesc Domnului Dumnezeului meu pentru harul lui Dumnezeu dat nouă în Iisus Hristos că în toate v-ați îmbogățit prin el, în tot cuvîntul și în toată cunoștința" (I Cor. 4—5), (cf. Despre pocăință și Sf. Vavila, trad. St. Bezdechi, p. 67).

Păcatul deschide calea cea largă care duce la pierzare, pentru că aprinde focul patimilor prin pofta ochilor, pofta trupului și trufia vieții (I Ioan 2, 16). Pocăința închide această cale și deschide ușa cea strîmtă a virtuților izbăvitoare care duce la viață veșnică.

Dacă păcatul atrofiază conștiința morală, o face laxă și o adoarme, pocăința trezește această conștiință morală, ca un ozon al dimineții, o face dreaptă și redă simțul imperativelor morale.

De aici se vede că păcatul este boala și rana sufletului, care-l duce la moarte, pocăința este medicina duhovnicească, este moartea păcatului și viața fericită a sufletului. Din acest motiv Sf. Ioan Hrisostom ne sfătuiește: „Dacă ai păcătuit nu deznădăjdui ... căci mare leac este împotriva diavolului să nu-ți pierzi nădejdea... Dacă greșești în fiecare zi, pocăiește-te în fiecare zi. Dacă din pricina păcatului te-ai dărăpănat, înnoiește-te prin pocăință" (Ibid., p. 86).

In perspectiva pocăinței se risipesc toate îndoielile și chinurile sufletești. Viața se descoperă așa cum este de fapt, plină de sens, bogată în conținut, frumoasă, luminoasă, nemărginită în bucurii, demnă de a fi trăită: Izvorîtă din Dumnezeu, viața este darul său cel mai prețios făcut omului ca să se bucure și să se veselească (Mt. 5, 12). Trăită după voia Celui ce ne-a dăruit-o, viața este talant care trebuie înmulțit prin muncă neobosită pusă în slujba binelui obștesc. Această viață trebuie să o umplem de bunătate, iubire și binefacere, de adevăr, de dreptate și sfințenie.

Faptul acesta ne umple sufletul de optimism sănătos, robust și creator, adus de conștiința biruinții binelui în lume și de mulțumirea că muncești pentru progresul cultural și material al omenirii. Viața are valoare infinită și trebuie ridicată tot mai sus.

Această concepție, acest optimism face neputincioasă puterea păcatului. Ea ne cheamă la muncă dezinteresată și neprecupețită pentru împlinirea tuturor datoriilor religios-morale, social-patriotice și umanitare, la înfăptuirea binelui comun, la bogăție de fapte altruiste, în care se ascunde comoara fericirii fiecăruia în parte și a tuturor.

Prot. Simion Radu

La Sfinții Trei Ierarhi

„Aduceți-vă aminte de cei ce v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu, și privind cum le-a fost sfîrșitul, să le urmați credința" (Evrei 13, 7).

Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, e rodul unei certe. De necrezut! Și totuși așa este.

Să vedem însă despre ce fel de ceartă este vorba și cum de la ea s-a ajuns la această sărbătoare, și apoi să stăruim puțin cu judecata noastră asupra celor aflate spre a ne dumiri de găsim ceva vrednic de urmat.

Să ne aducem deci aminte!

Creștinii ortodocși din veacul al XI-lea, urmînd sfatul de mai sus al Sfîntului Apostol Pavel, la un moment dat s-au pomenit într-o frămîntare care i-a dezbinat în trei tabere vrăjmașe. Cineva a aruncat întrebarea: între Sfinții Părinți care ne-au grăit nouă cuvîntul lui Dumnezeu, cuvîntul adevărului și au ajuns „mari dascăli ai lumii", care e cel mai mare? Dacă toți erau de acord că cei mai de seamă erau Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul și Sf. Ioan Gură de Aur, cînd a fost să aleagă care dintre acești trei e cel mai de frunte și trebuie învrednicit de o venerare deosebită, s-a pomenit că unii socoteau mai mare pe Sf. Vasile, alții pe Sf. Grigorie și alții pe Sf. Ioan Gură de Aur. Și n-ar fi fost nici un rău, dacă fiecare tabără ținea să cinstească mai mult pe Sfîntul prețuit de ea. Răul s-a ivit cînd din această rîvnă au ajuns să discute aprins, să laude pe Sfîntul iubit, micșorînd pe ceilalți și umilind pe credincioșii care nu le împărtășeau părerea. Așa, încetul cu încetul, s-au trezit că se ceartă de-abinelea, dezbinîndu-se în trei tabere învrăjbite, numindu-se vasilieni, gregorieni și ioanieni, după numele sfîntului pe care-l socotea fiecare drept cel mai mare între cei mari. Toate încercările omenești de a-i liniști și împăca n-au dus la nici un rezultat.

Dar ceea ce nu au putut face oamenii, a făcut Cel la care nimic nu este cu neputință (Luca 18, 27), prin mijlocirea celor trei sfinți ierarhi. In vremea aceea, în orășelul Evhaita păstorea un episcop foarte evlavios cu numele Ioan. Lui i se arată într-o noapte în vis, pe rînd, în aceeași strălucire fiecare ierarh pentru care se certau creștinii, repetînd că înaintea lui Dumnezeu ei sînt de o potrivă. După aceea i se arată toți trei deodată la fel de luminoși, încredințîndu-l pe episcop că toți trei se bucură de egală prețuire în împărăția lui Dumnezeu cea cerească și că nici unul nu e socotit întîiul sau al doilea sau al treilea, și îi pun la inimă să vestească acestea credincioșilor dovedindu-le că în timpul trăirii lor pe pămînt fiecare s-au străduit din răsputeri să împlinească ceea ce a poruncit cerul prin glasul îngerilor în noaptea Nașterii Domnului: „Toți pămîntenii să dea mărire lui

(Continuare în pag. 4)

La Sfinții Trei Ierarhi

(Urmare din pag. 3)

Dumnezeu împreună cu cei de sus, pe pământ să lucreze pacea și să sălășluiască între oameni buna voire" (Lc. 2, 14); să le mai împărtășească dorința lor ca cei rîvnitori să-i cinstească deodată și deopotrivă într-o zi. Sf. Ioan al Evhaitei a făcut cum i-au cerut Sf. Trei Ierarhi. Poporul a primit cuvîntul cu bucurie și s-a liniștit și taberele s-au împăcat. Împreună cu cei în drept au hotărît ca ziua de 30 ianuarie să fie sărbătoarea dorită de cei trei sfinți, întrucît toți trei au trecut din moarte la viață în această lună — Sf. Vasile la 1 ianuarie 378, Sf. Grigorie la 25 ianuarie 390 și Sf. Ioan Gură de Aur la 27 ianuarie 407 — și începînd din anul 1086 sărbătoarea aceasta se ține la toată lumea ortodoxă. Cred că n-am greșit numind-o rodul unei certe.

Dar ce ceartă! N-a fost pentru înălțarea vreunuia dintre pămîntenii de atunci, n-a fost pentru putere sau avere, pentru ranguri, nici din răzbunare sau pentru înjosirea cuiva, ci o ceartă iscată din rîvnă aprinsă pentru venerarea celui mai mare între cei mai mari „dascăli ai lumii creștine" și care trecuseră în împărăția veșnicei lumini cu mai bine de 600 ani înainte de a se porni cearta. Păcat, că un gînd bun, un gînd măreț, o pornire de laudă ca acestea a putut duce la învrăjbire și frămîntări așa de mari.

Aceste puține rînduri nu-mi îngăduie să arăt măcar pe scurt de tot viața și activitatea fiecărui sfînt părinte sărbătorit azi. S-ar vedea cît de mari, cît de geniali, cît de sfinți, ce vase alese ale Domnului pentru revărsarea harului Său au fost ei și că într-adevăr se cade să ne aducem aminte și să-i cinstim în chip deosebit, urmîndu-le credința.

Da, pentru că toți trei au fost oameni trăitori în lume ca și noi și au dus, și au putut duce viață sfîntă, plăcută lui Dumnezeu și oamenilor curați la inimă. Toți trei au fost mlădițele unor familii creștinești de frunte. Toți trei, ca niște albine harnice, au adunat în sufletul lor tot ce este frumos, bun, folositor și pilduitor pentru credincioși, pentru poporul lui Dumnezeu, atît din Sfintele Scripturi, cît și din toată filozofia și știința vremii propovăduită de cele mai vestite școli și de cei mai vestiți profesori elini. După terminarea învățăturii, toți trei s-au retras în singurătate pentru adîncirea cuvîntului lui Dumnezeu, pentru rugăciune stăruitoare și pentru a duce viață plăcută lui Dumnezeu de îngeri în trup. Dar credincioșii i-au chemat în mijlocul lor, i-au întors în lume, i-au pus în frunte, peste voia lor și le-au cerut să lucreze spre binele și mîntuirea tuturor. Și toți trei, cu vreme și fără vreme, cu putere multă, excepțional de multă, au purtat înaintea tuturor lumina lui Hristos, luminîndu-i și încălzindu-i cu ea. Prin toți trei s-a adeverit Cuvîntul Domnului care odată a strigat cu glas mare către mulțimea care-l înconjura: „Cine însetează să vină la Mine și să bea și rîuri de apă vie vor curge dintr-însul" (Ioan 7, 37—38). Și într-adevăr atîta apă vie, adică credință, dragoste și sfințenie, s-a revărsat prin ei în valuri uriașe de la o margine la alta a lumii și timpului de după ei, adăpînd sufletele însetate după Domnul. Da, pentru că nici unul dintre ei n-a umblat și n-a lucrat pentru ca să se evidențieze, ci pentru a arăta și a sădi în suflete cît mai limpede, cît mai luminos chipul lui Dumnezeu și al măririi Lui, dumnezeirea lui Iisus Hristos și puterea Harului Duhului Sfînt, sfințind „pe tot omul ce vine în lume"; da, pentru că fiecare s-a simțit deosebit de fericit ca ei și lucrarea lor să fie numai în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor și ca Dumnezeu să fie arătat oamenilor și nu ei, mulțumindu-se așa zicînd să stea în umbra Atotputernicului. Toți trei au fost nor care luminează pe credincioși în noaptea vieții și îi umbrează ziua, ferindu-i de arșița ispitelor. Toți trei au jertfit pentru popor tot ce au avut și s-au jertfit pe ei înșiși ca lumînarea care luminează pe cei din jur, dar se consumă pe sine pentru a da tuturor viață nouă, creștinească. Toți trei au trăit în așa fel încît fiecare a putut zice cu Sf. Apostol Pavel: „Nu mai trăiesc eu ci Hristos trăiește în mine" (Gal. 2, 20).

Dacă așa a fost, și acesta este adevărul, nu ne putem mira îndeajuns cum au putut ajunge creștinii veacului al XI-lea la o neînțelegere atît de gravă, la ceartă și la dezbinare? Dar să nu ne grăbim cu osînda. Să stăm strîmb și să judecăm drept. Să scoatem din cele întîmplate învățămintele folositoare pentru viața creștinească.

Repetat, s-a pus întrebarea: ce chestiune sau problemă e creștinismul — de cugetare, de simțire sau mai de grabă de voință? Cei înclinați spre gîndire — în legea Domnului, au văzut mai mult ceva pentru rațiune; cei impresionabili au susținut și susțin că e chestiune de inimă și numai pentru inimă; iar cei rîvnitori de făptuire l-au socotit și-l socotesc drept o putere care mișcă, sporește și călăuzește voința. După felul cum privesc sau simt creștinismul judecă și pe creștini și pe marii lui dascăli. E și cazul cu credincioșii veacului al XI-lea. Unii au admirat adîncul gîndirii și puterea de organizare a Sf. Vasile. Altora le-a plăcut mai mult superioritatea de exprimare și simțire creștinească, stilul Sf. Grigorie, cel mai strălucit stil în literatura bizantină. Alții au prețuit deosebit curajul, tăria de voință și cuvîntul înaripat și înțelept al Sf. Ioan. Privindu-i credincioșii așa prin prizma lor sufletească și vrînd să laude laturea care le plăcea, au ajuns oarecum firesc să ție fiecare mai mult la sfîntul care mulțumea felul fiecăruia de a privi și simți creștinismul. Rîvna unora însă disprețuia rîvna celorlalți, și rîvna aceasta tot mai aprinsă, tot mai pătimașă, mai neîngăduitoare i-a împins la discuții aprinse și de aici ușor la ceartă și împărecheri păgubitoare, făcîndu-i vasilieni, grigorieni și ioanieni. Prin urmare nu pentru rîvna lor de a venera în chip deosebit pe Sfîntul iubit îi judecăm cu asprime pe certăreții de care vorbim, ci pentru patimă, patima cu care o făceau jignind și pe sfinți și pe semenii lor. Patima le-a întunecat judecata, le-a răsturnat de pe scaun înțelepciunea și cumpătul și le-a smuls din inimă dragostea de oameni, orbindu-i să nu vadă că jignesc și pe sfinți și maiestatea lui Dumnezeu. Un gînd bun, un gînd măreț, ca rîvna de a cinsti după vrednicie pe sfinți, prin patima neîngăduinții a ajuns piatră de sminteală, măr de ceartă, turburătoare a vieții tuturor credincioșilor. Prin patimă se strică multe gînduri și lucruri bune!

In sufletul omenesc nu se pot separa gîndirea de simțire și de voință și nici una dintre acestea nu poate lucra fără a fi însoțită și sprijinită de celelalte două, chiar dacă uneori ni se pare că un muritor dovedește mai mult numai cugetare sau simțire sau voință. Și cu cît aceste trei lucrări ale sufletului sînt mai armonizate între ele cu atît e mai superioară viața omului. Și dacă peste ele mai planează rourînd și harul divin, ne aflăm pe adevărata cale a desăvîrșirii creștine. Acesta este cazul Sfinților Trei Ierarhi. Cine a avut viață creștinească mai armonizată ca ei? Nu putem mări îndeajuns pe Dumnezeu care și-n cazul acestei certe prin sărbătoarea de azi călăuzește pașii noștri spre a rîvni cu aprindere să cinstim cît mai deplin pe cei ce ne-au îndemnat și cu vorba și cu fapta să dăm mărire lui Dumnezeu cu cei de sus, să lucrăm pe pămînt pacea lui Hristos și să coborîm între oameni buna voire, ferindu-ne de patimă, ca să ajungem odată și odată cu toții o turmă și un păstor, iar păstorul Hristos!

In acest înțeles să ne aducem aminte!

g. m.

Știați că...

— Industria este una din marile consumatoare de apă. La producerea unui litru de petrol sînt necesari 10 l apă; 40 l la producerea unei cutii de conserve; 100 l pentru 1 kg de hîrtie; 600 l pentru o tonă de ciment și 20.000 l pentru o tonă de oțel.

— Luînd cuvîntul la Chicago, la sesiunea anuală a asociației naționale pentru tuberculoză, medicul general al Statelor Unite, Luther Terry, a declarat că „studiile asupra mortalității în Statele Unite, în rîndurile fumătorilor și nefumătorilor, arată că 240.000 de oameni mor prematur din cauza fumatului de țigarete".

El a precizat, de asemenea, că „alte 102.000 de persoane încetează din viață prematur pentru că trăiesc într-un mediu în care sînt obligați să fie în permanent contact cu fumătorii".

— Pescuitorii de perle rămîn uneori sub apă cîte 5—6 minute. Deținătorul recordului în această privință este californianul Robert Forster, care a putut rezista sub apă 13 minute și 42,5 secunde fără a respira.

— Cea mai înaltă femeie din lume este o tînără negresă, Dolores Pillard, din Statele Unite. Ea este în vîrstă de 19 ani și are înălțimea de 2,49 metri.

— In satul Blagaia, în apropiere de Mostar (Jugoslavia) locuiește agricultorul Franio Miculici. De mulți ani, acesta nu mai știe ce înseamnă somnul. El are 29 de ani și posedă două însușiri neobișnuite: o memorie cu mult deasupra mediei și capacitatea de a efectua operații de artimetică fără să folosească creionul și hîrtia.

Aceste însușiri le-a căpătat în urma unei puternice emoții provocate în anul 1948 de o explozie din care a scăpat nevătămat. De atunci el nu mai poate dormi. Franio Miculici nu simte oboseala, iar lipsa de somn nu-l supără. In armată a cerut să fie de gardă în fiecare noapte, memorînd seriile tuturor armelor unității din care făcea parte.

— In apropiere de Filipine nava oceanografică americană „Robe" a adus la suprafață, de la o adîncime de 5 km un pește cu țepi în greutate de 1.400 kg, pe corpul căruia s-au găsit, la distanțe egale, 24 puncte luminoase. Încărcătura electrică a peștelui atingea 220 V. Totodată el emana o puternică radioactivitate. Tot aceeași navă a prins un pește de 600 kg avînd pe corp orificii-organe emițătoare de raze. Lumina proiectată de aceste orificii era atît de concentrată și puternică încît provoca arsuri pe pielea oamenilor.

— Capacitatea plămînilor balenei este de 14.000 litri de aer la fiecare inspirație. Fîntîna arteziană produsă la expirație se ridică la 12 metri. Volumul sîngelui unei balene este de 8.000 litri, lungimea intestinului de peste 4 km, volumul stomacului de 3.000 metri cubi. Viteza de înnot a balenei atinge 38—40 km pe oră. O balenă albastră furnizează 50 de tone de grăsime.

— Potrivit ultimelor date statistice ale O.N.U. în lume trăiesc în prezent aproximativ 3.160.000.000 locuitori. Mai mult de jumătate din oamenii planetei noastre locuiesc în Asia. Țara cu cei mai mulți locuitori este R. P. Chineză, urmată de India, Uniunea Sovietică și Statele Unite. Cel mai mare indice de creștere a populației este în America Latină.

— In U.R.S.S. apar 2.000.000 de cărți pe zi, deci cam 2.000 pe minut. Din anul 1918 și pînă în 1963 au apărut în U.R.S.S. 2.000.000 de titluri de cărți și broșuri, cu un tiraj de peste 27 miliarde exemplare. Un sfert din cărțile tipărite în întreaga lume apar în U.R.S.S., unde se editează în 138 de limbi naționale și străine.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 114 Sibiu, 1 februarie 1966 Nr. 5—6

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească "Ștefan Gheorghiu" Sibiu Str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

50 de ani de la moartea mitropolitului Ioan Meţianu

La 3 februarie 1966 se împlinesc 50 de ani de la moartea unuia din urmaşii lui Andrei Şaguna în scaunul mitropolitan al Ardealului: arhiepiscopul şi mitropolitul Ioan Meţianu. Se cuvine dar, să arătăm în cîteva rînduri viaţa şi faptele sale mai de seamă.

S-a născut în 9 mai 1828 în Zărneşti, unde tatăl său era învăţător şi cantor. A învăţat carte în satul său, apoi la liceele din Braşov şi Cluj şi teologia la Sibiu. A îndeplinit mai întîi slujba de protonotar în Bran şi Zărneşti. În 1853 a fost ales preot în Zărneşti, fiind hirotonit de Andrei Şaguna. În 1858 a fost ales administrator protopopesc al Branului cu sediul la Zărneşti, iar în 1860 a fost hirotesit protopop.

Rămînînd văduv, în 1873 a candidat de episcop la Arad, dar a fost ales arhimandritul Miron Romanul. În schimb, la 30 iunie 1874 e ales în locul acestuia ca vicar al Consistorului ortodox român din Oradea Mare. N-a rămas aici decît scurtă vreme, căci la 28 noiembrie 1874 Congresul Naţional Bisericesc al Mitropoliei ardelene — ţinut chiar sub preşedinţia lui Meţianu — a ales ca mitropolit al Ardealului pe episcopul de Arad — Miron Romanul. În locul rămas vacant a fost ales ca episcop la Arad protopopul Ioan Meţianu, la 3/15 februarie 1875. S-a călugărit în curînd la mănăstirea Hodoş-Bodrog, fără ca să-şi schimbe numele de botez, iar la 11 aprilie 1875 a fost hirotonit ca episcop în biserica mitropolitană din Sibiu de către mitropolitul Miron Romanul şi episcopul Ioan Popasu de la Caransebeş. La 15 aprilie a fost înscăunat ca episcop la Arad. Aici a lăsat realizări frumoase, mai ales pe plan gospodăresc. Astfel, ridică o nouă clădire pe seama Institutului teologic şi a şcolii pedagogice. În 1877 înfiinţează un fond preoţesc, din care se dădeau împrumuturi preoţilor, precum şi pensii văduvelor de preoţi. În acelaşi an pune bazele foii eparhiale „Biserica şi şcoala“, care a apărut apoi fără întrerupere peste 70 de ani, iar în 1879 înfiinţează din banii săi o tipografie eparhială. S-a îngrijit de viaţa religios-morală a păstoriţilor săi, cercetînd aproape toate parohiile din eparhie, slujind şi predicînd în fiecare din ele. S-a îngrijit apoi de ridicarea de noi lăcaşuri de închinare şi de renovarea celor vechi, de înmulţirea numărului şcolilor confesionale primare, gimnaziale, etc.

După o activitate aşa de rodnică de aproape un sfert de veac în fruntea Eparhiei Aradului, Dumnezeu l-a chemat la vrednicii şi mai mari. Murind mitropolitul Miron Romanul, la 4/16 octombrie 1898, Congresul naţional bisericesc al mitropoliei ardelene, întrunit la Sibiu, în 19/31 decembrie 1898, a ales ca arhiepiscop pe Ioan Meţianu. A fost înscăunat la 28 februarie (12 martie 1899). Deşi a ajuns mitropolit la vîrsta de 70 de ani, totuşi a desfăşurat la Sibiu o activitate gospodărească deosebit de rodnică. Astfel, îndată ce s-a urcat pe scaunul vlădicesc a publicat concurs pentru zidirea catedralei mitropolitane. Pînă atunci mitropoliţii Ardealului slujeau într-o mică biserică grecească, pe locul catedralei actuale. Sinodul eparhial întrunit în 1900, la stăruinţele mitropolitului, a respins trei propuneri pentru locul de zidire a catedralei şi a hotărît ca ea să se ridice pe locul bisericii greceşti, care era în „cetate“, urmînd să se demoleze împreună cu ea şi cîteva case din jur, proprietăţi ale Arhiepiscopiei. Sinodul din 1901 a hotărît — tot la stăruinţele mitropolitului — să se adauge două turnuri la planul bisericii, care era făcut după modelul catedralei Sfintei Sofia, al patriarhiei ecumenice din Constantinopol. La 5 august 1902 mitropolitul a pus temelia catedralei, a cărei construcţie a durat pînă în 1906. Cheltuielile au fost suportate din fondul pentru zidirea catedralei, iniţiat încă sub Şaguna şi din daniile tuturor preoţilor şi a multor credincioşi din Arhiepiscopie. Pictura iconostasului şi a cupolei a făcut-o pictorul Octavian Smighelschi, restul făcîndu-se abia în zilele noastre. Sfinţirea ei s-a făcut la 30 aprilie/13 mai 1906 de către mitropolitul Ioan Meţianu şi episcopul Ioan Papp de la Arad.

Tot pe plan gospodăresc amintim şi ridicarea actualei clădiri a Institutului Teologic din Sibiu, în 1913—14, prin adaptarea şi mărirea casei cumpărate de Andrei Şaguna, care servea încă din vremea sa în acest scop. S-au cumpărat o serie de imobile pentru Arhiepiscopie, s-au înmulţit fondurile şi fundaţiunile. În cuprinsul Arhiepiscopiei sub păstorirea sa au fost înălţate numeroase lăcaşuri de închinare şi şcoli primare, gimnaziale, confesionale, etc.

Ce cade să amintim că în cursul păstoririi sale au fost trimişi la studii superioare o seamă de tineri absolvenţi ai Institutului Teologic din Sibiu, cu burse oferite de Consistor. De asemenea au fost numiţi cîţiva profesori noi la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, care au desfăşurat o intensă activitate didactică şi publicistică, avînd şi mai tîrziu rosturi de seamă în viaţa noastră culturală şi bisericească. Între aceştia se numără: Timotei Popovici, Vasile Stan, Aurel Crăciunescu, Nicolae Bălan, Ioan Lupaş, Pavel Roşca, Silviu Dragomir ş. a. În 1907 profesorul Nicolae Bălan a pus bazele „Revistei Teologice“, cu colaborarea colegilor săi de la Institut şi a unor preoţi din Arhiepiscopie. Dintre colaboratorii mitropolitului la Consiliul Arhiepiscopesc — care l-a ajutat mult în munca sa — amintim pe învăţatul vicar arhimandritul Ilarion Puşcariu, membru al Academiei Române şi pe asesorii (consilierii) Nicolae Ivan, Miron Cristea, Matei Voileanu şi Lazăr Triteanu.

Sub păstorirea lui Ioan Meţianu au avut loc cîteva manifestări culturale bisericeşti ale românilor ortodocşi din Ardeal. Între acestea se numără serbările din 1909 prilejuite de împlinirea a 100 de ani de la naşterea lui Andrei Şaguna şi cele din 1911, la împlinirea a 100 de ani de la înfiinţarea primului seminar teologic al Bisericii ortodoxe din Ardeal, actualul Institut Teologic de grad Universitar din Sibiu. Mitropolitul Ioan Meţianu a murit în 21 ianuarie/3 februarie 1916, la patriarhala vîrstă de 88 de ani, fiind înmormîntat în cimitirul Iosefin de la biserica zisă din Groapă din Sibiu.

Deşi au existat şi multe nemulţumiri în cursul păstoririi sale, totuşi cele două ctitorii de seamă ale sale din Sibiu: catedrala şi Institutul, îl aşează la loc de cinste între vlădicii ortodocşi ai Ardealului.

M. Păcurariu

Impresii din Iaşi

Cu adîncă emoţie am păşit în Iaşi, străveche răscruce a drumurilor de negoţ, vechi focar de cultură şi ştiinţă, capitală a Moldovei de pe vremea lui Lăpuşneanu (1565), oraşul „Unirii“, bogat în monumente şi amintiri istorice, unde au stat şi lucrat marele Eminescu şi neîntrecutul povestitor Creangă, apoi „acel rege al poeziei, veşnic tînăr şi ferice“, Alecsandri, Topîrceanu, Sadoveanu.

Aşezat pe malul Bahluiului şi răsfirat pe şapte coline, ceea ce l-a făcut pe episcopul italian, Bandinus, în veacul al XVII-lea, să-l asemene cu Roma, notînd: „Quasi nova Roma apparet“, a exercitat şi exercită şi azi o puternică forţă de atracţie pentru toţi cei ce trec prin Moldova.

În faţa atîtor „minunăţii“ ce ne solicitau întregul interes, ne-am aflat în situaţia delicată de a opta pentru unele şi a amîna pe altele pentru o altă ocazie. Din marea dificultate am ieşit totuşi datorită hotărîrii ferme a întregului grup de a proceda metodic, căutînd mai întîi să cunoaştem Iaşul cel nou şi apoi să poposim şi la monumentele pline da vrajă a vechiului Iaşi...

De altfel încă înainte de a intra în oraş am luat cunoştinţă de „noul“ Iaşi, văzînd impunătoarele construcţii ale Fabricii de antibiotice, cu bun renume şi în Europa, iar pe vechiul drum al Păcurarilor, am văzut noile blocuri — un întreg cartier — ce s-a ridicat în locul ruine'or

(Continuare în pag. 2)

Impresii din Iași

(Urmare din pag. 1)

lăsate de război. Insuși bătrînul Bahlui a fost întinerit și mult „ferchezuit". Cartierele Nicolina și Socola, încîntă pe oricine, ca și silozurile Fabricii de uleiuri — cea mai mare din țară —; apoi Fabrica de mobilă și „Țesătura". Nu poți să nu admiri noile realizări din Iași, cum sînt și Casa de cultură a tineretului și studenților, mulțimea de institute speciale, ca cel politehnic, agronomic, de cercetări chimice, ca și complexul studențesc.

Cea mai elocventă ilustrare a ritmului de dezvoltare urbană însă ni-l oferă: Piața Unirii — unde se întîlnesc o mulțime de străzi — și unde s-a înfăptuit un ansamblu arhitectonic unitar, alcătuit din blocuri de 6—8 nivele, pardosit cu dale, în care se înscriu interesante figuri în mozaic, cum e capul de bour — vechea stemă a Moldovei — alăturea de tractor. Peluze înflorate încîntă ochiul, iar statuia impunătoare a lui Alex. I. Cuza, îți încîntă sufletul.

Incepem vizitarea vechiului Iași cu Universitatea, ce poartă numele lui A. I. Cuza. De acolo intrăm în grădina Copou și ne oprim la „teiul" lui Eminescu și la obeliscul cu cei patru lei. Admirăm busturile atîtor „oameni aleși", care ne aduc aminte de spusa cronicarului că „nasc și în Moldova oameni". Ne deplasăm apoi cu mașina, ca să cîștigăm timp, în cartierul Ticău, unde vizităm vestita bojdeucă a lui Creangă. De aici am avut și o minunată vedere a podgoriilor din jurul Iașilor. In așteptarea orei de acces în Palatul culturii ne oprim în fața statuii ecvestre a lui Ștefan cel Mare — sculptată în bronz de francezul E. Frémiet, și care ne amintește de statuia tot ecvestră a lui Matia de la Cluj. Contemplăm apoi silueta sveltă și monumentală a Palatului Culturii cu turnurile lui impunătoare, construit în stil gotic flamboyant, la începutul veacului nostru, pe rămășele fostei curți domnești. Am fost plăcut surprinși, auzind sunetele Horii Unirii, cînd orologiul din donjonul central a bătut ceasurile.

Am intrat în palat și am vizitat sălile cu mărturii din toate perioadele istoriei noastre. Ne-am urcat apoi și am vizitat galeriile de artă ale marilor maeștri străini și români. Intr-o sală, în care sînt expuse lucrări de ale marelui N. Grigorescu, un vizitator nemaiputîndu-și stăpîni admirația în fața unui „car cu boi", a întrerupt liniștea, zicînd:

— „Fiți atenți! Boii aceștia pare că sînt vii. De ori unde te-ai afla ei te privesc. Pe măsură ce înaintam, ei mă urmăreau și pare că se întorceau după mine cu car cu tot. Incercați!".

Experiența s-a făcut pe loc și întregul grup a avut sentimentul copleșitor pe care îl-l dă opera de artă a unui mare geniu. E cea mai frumoasă amintire cu care plecăm din Iași.

In apropierea palatului am vizitat biserica Sf. Nicolae, zis domnească, fiind că a fost a curții. E o veche ctitorie a lui Ștefan cel Mare, plină de eleganță și care păstrează liniile caracteristice stilului arhitectonic ce a înflorit în Moldova în sec. XV și la începutul celui următor. Peste drum de această biserică am privit casa luminatului mitropolit Dosoftei.

Cu mare nerăbdare ne-am îndreptat spre acea „bijuterie arhitectonică" care e biserica Trei-Ierarhi sau a Trisfetitelor, celebra ctitorie a lui V. Lupu, despre care arhitectul francez, Leconte de Nouy scria în 1904 că e „unul din cele mai interesante și curioase edificii religioase din Europa". Frumusețea acestui monument — în afară — constă în ansamblul elementelor decorative originale, bogate și variate — cele 30 benzi ce acoperă exteriorul pînă sus la baza patrată a turlelor, au înfățișarea unei adevărate broderii în piatră. In interior surprizele nu sînt mai puține. Catapeteasma e din marmoră de Carrara, bronz aurit, smalț și mozaic. De altfel această biserică, a fost în întregime aurită. Cantitatea de aur folosită a fost atît de mare, încît Paul de Alep socotește că tătarii năvălitori pentru a și-l însuși, ar fi dat foc cu paie, ținînd în jurul zidurilor vase în care curgeau picăturile de aur topit. Am privit și noi nișa în care au fost depuse moaștele cuv. Paraschiva. In această biserică odihnesc, pe lîngă osemintele ctitorilor și cele ale lui D. Cantemir și Alexandru I. Cuza. Am trecut apoi și în „sala gotică" în care s-a ținut sinodul din 1642 și se păstrează ceea ce a rămas din vechea pictură a bisericii. E important Trei-Ierarhi și pentru școala și tiparnița ce a fost aici. După ce am aflat de obiectele prețioase și am văzut atîtea lucruri minunate nu ne-am mirat de loc, pentru ce călătorul turc, Evlia Celebi, în fața mănăstirii lui „Lupu Bei" a „rămas cu degetul în gură", cum singur mărturisește.

La catedrala Mitropoliei, așa de frumos restaurată de I.P.Sf. Mitropolit Iustin, am fost mult impresionați de monumentalitatea ei, străjuită de patru turle înalte. Cele două ansambluri de coloane înalte de la fațada dinspre apus, ne-au amintit de modelul construcțiilor Empir-rusesc. In interior am admirat pictura lui Tătărescu și ne-am plecat în fața raclei cuv. Paraschiva „lauda Moldovei". Ne-am bucurat că la Mitropolie am avut drept „ghid" pe însuși P. Cuv. Păr. vicar I. Crăciunaș, care cu multă amabilitate ne-a dat toate explicațiile de lipsă și ne-a condus, arătîndu-ne noile construcții. Ne-a plăcut în deosebi sala festivă mare și luxoasă, numai potrivită pentru destinația ei...

Nu puteam să nu vizităm și biserica Golia, așa de mult admirată de țarul Rusiei, Petru cel Mare, pentru cele trei stiluri ce se îmbină în această construcție și anume: stilul bizantin, vizibil în planul general al clădirii, stilul rusesc, în felul de construcție al bolților și stilul baroc, care a inspirat fațadele cu coloane ancastrate și încheiate prin capiteluri lucrate. Ea are în total 5 turnuri, din care patru sînt așezate în linie, ceea ce îi dă un aspect specific, aparte, ce nu se uită ușor. Biserica a fost începută de logofătul I. Golia, iar V. Lupu numai a restaurat-o. Aici a locuit un timp și diaconul Creangă.

Zidul împrejmuitor masiv, pentru trăinicia lui, a dat naștere expresiei „cît zidul Goliei". Impunător e și turnul prismatic de la intrare, unul din cele mai înalte din țară. Ne-am urcat și noi în el, fiind fericiți căci din înălțimea lui ni s-a deschis o largă priveliște asupra orașului.

Fiindcă timpul nu ne-a mai permis să vizităm și mănăstirile Cetățuia și Galata, ctitoriile lui Duca-Vodă și P. Schiopul, ne-am mulțumit să vizităm „Muzeul Unirii" — o înaltă școală de patriotism — Teatrul Național, Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu", care ne-a uimit prin interiorul ei așa de luxos...

Dintre statuile care împodobesc Iașul, în afară de cele deja amintite, atenția ne-a fost reținută și de cea a lui Miron Costin. E o lucrare impunătoare și echilibrată. Autorul ei, sculptorul N. Hegel a reușit să redea minunat caracterul plin de înțelepciune și bărbăție a bătrînului cronicar. Contemplîndu-i chipul ne-am amintit nu numai de frumosul răspuns dat vizirului, dar și de un vers al lui, care cuprinde un mesaj valabil și azi, care pentru adevărul ce-l exprimă, îl reproducem:

Cine-și face zid de pace, turnuri de frăție
Duce viață fără greață într-a sa bogăție.
Că-i mai bună dimpreună viața cea frățească
Decît rîca, care strică oaste vitejească.

A. Radu.

Pomenirea mitropolitului IOAN METIANU

La 3 februarie 1966 s-a împlinit o jumătate de veac de la săvîrșirea din viață a Mitropolitului Ioan Mețianu. Cu acest prilej, la 2 februarie a. c., la Sibiu, în Catedrala mitropolitană, s-a slujit un parastas întru pomenirea acestui vrednic ierarh. Au fost de față: I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Colan, P. C. consilieri eparhiali, profesorii Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu și credincioși care, în prealabil, luaseră parte la Sf. Liturghie.

Parastasul a fost slujit de un sobor de preoți și diaconi în frunte cu P. C vicar eparhial T. Belașcu, iar răspunsurile au fost cîntate de corul studenților teologi sub conducerea P.C. Prof. Gheorghe Șoima.

P. C. Prot. Ioan Munteanu a schițat în cîteva cuvinte personalitatea și activitatea Mitropolitului Ioan Mețianu, remarcînd în deosebi faptul că în vremea păstoririi lui s-a ridicat monumentala și măreața Catedrală Mitropolitană din Sibiu. Astăzi, sub ochii noștri, înfăptuirea de atunci se desăvîrșește, Catedrala fiind îmbrăcată, în întregime, pentru întîia dată în pictură nouă prin strădaniile înțelepte ale Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae Colan.

Pomenirea Mitropolitului Ioan Mețianu s-a făcut și în biserica din Sibiu-Iosefin, apoi la mormîntul său, care se află în preajma acestei biserici. De asemenea, la 6 februarie s-a slujit un parastas la Rîșnov, unde adormitul în Domnul a fost preot între anii 1853 -1857 și la Zărnești unde, înainte da a urca în treapta ierarhiei, a activat ca protopop.

In cuvîntarea ocazională de la Zărnești, P. C. Prot. Dr. Vasile Coman, între altele, a spus: „Cheia de boltă a activității Mitropolitului Ioan Mețianu a fost iubirea de Dumnezeu și iubirea de oameni. Aceasta l-a îndemnat să muncească neîntrerupt pentru propășirea credincioșilor săi pe toate tărîmurile dar mai ales pe tărîm cultural. Ioan Mețianu a fost un părinte bun al credincioșilor, un ierarh înțelept și cu mînă binecuvîntată, care a realizat opere de seamă pentru propășirea Bisericii și a poporului".

Odihnească în pace! *D. Găugăr*

Păstorul cel bun

Mitropolitul Ioan Mețianu face parte din șirul ierarhilor ardeleni, ieșiți din mijlocul poporului, care i-au înțeles vrerile și l-au sprijinit în realizarea aspirațiilor lui spre cultură și libertate națională.

Este drept, cadrele vieții bisericești și ale slujirii ei naționale au fost statornicite în Ardeal în sec. XIX de mitropolitul Andrei Șaguna. Lui îi revine meritul reînființării Mitropoliei Ardealului și dobîndirii autonomiei ei. Dar, împlinirea zi cu zi a unui ideal ieșit din sufletul acestui popor, a revenit colaboratorilor și urmașilor lui, între care Ioan Mețianu este în primele rînduri.

Ca protopop la Zărnești, timp de 17 ani, n-a scăpat nimic din ceea ce știa că se cuvine să facă pentru binele și fericirea păstoriților săi. Ieșit din mijlocul poporului și trăind în mijlocul lui îi înțelegea aspirațiile și era neobosit în susținerea dreptății lui.

In vremea aceea, cînd românii ardeleni erau asupriți, grija principală a activității Bisericii ardelene era: înaintarea poporului român pe toate tărîmurile de activitate, dar mai ales pe tărîm cultural.

Urmînd îndemnurile mitropolitului Șaguna, protopopul Mețianu a militat pentru înființarea

(Continuare în pag. 3)

Păstorul cel bun

(Urmare din pag. 2)

în toate comunele din protopopiat de şcoli poporale, sub îngrijirea Bisericii, cu cîte 2, 3, sau chiar mai mulţi învăţători, iar în Bran a înfiinţat o şcoală medie centrală. Pe frontispiciul acestor şcoli era lozinca iluminismului: „Luminează-te şi vei fi. Voieşte şi vei putea". Ales episcop al Aradului (1875) cuprinde în următoarele cuvinte, rostite cu prilejul înscăunării, unul din scopurile activităţii sale episcopale: „Putea-voi eu să scot poporul meu din robia mizeriei, lipsurilor şi necazurilor care îl apasă astăzi? Mă întreb: fi-voi în stare a duce poporul meu în pământul făgăduinţei, adică a-l face să nu decadă sub greutatea necazurilor sale?".

În noua calitate a acordat toată atenţia şcoalei şi Bisericii, fiindcă ele erau atunci „singurele fortăreţe, chemate să asigure existenţa şi viitorul poporului român din Ardeal".

În anul 1877 a înfiinţat ziarul săptămînal: „Biserica şi Şcoala", dorind să deştepte prin el „simţul religios moral şi respectul cuvenit Bisericii şi sfintelor ei aşezăminte, a înainta bunăstarea şcolilor şi respectiv învăţămîntul poporal, pentru scopul culturii şi luminii celei adevărate naţionale".

În una din numeroasele circulare către preoţi şi învăţători a dat următoarele poveţe:

„Spuneţi părinţilor că chiar dacă i-am putea da noi toate bunătăţile pămîntului, dar nu-l vom cultiva prin şcoală nu i-am făcut niciun bine mare, căci fără învăţătură n-ar şti nici întrebuinţa, nici conserva acele bunătăţi".

Înfiinţînd în anul 1879 cu mijloacele sale proprii tipografia diecezană din Arad, îi justifica rostul astfel: „Să fim în stare a înzestra şcolile noastre cu cele mai bune şi ieftine cărţi şi aşa să răspîndim în publicul nostru în general şi în special în clerul şi în corpul nostru didactic tot mai multă lumină".

Vreme de 24 ani, cît a păstorit ca episcop al Aradului a dezvoltat o activitate bogată şi plină de roade. Aşezămintele pe care le-a înfiinţat şi condus cu simţ practic şi realist l-au ridicat la vrednicia de ctitor al eparhiei Aradului.

Mobilul tuturor acţiunilor religioase, culturale şi patriotice ale episcopului Meţianu era dragostea lui pentru popor. În vorbirea de deschidere a Adunării eparhiale din anul 1878 s a adresat intelectualilor şi le-a spus: „Trebuie să fim tot cu mai multă atenţie faţă de popor, să fim cu mare alipire către el, desfăşurînd o activitate tot mai intensă şi mai rodnică, nu numai pe terenul religios-moral, ci şi pe acela al deşteptării, cultivării şi luminării lui, interesîndu-ne tot mai mult de soarta lui. Să ne îngrijim ca şcolile noastre să fie la înălţimea chemării lor".

Ca mitropolit al Ardealului (1898—1916), pe lîngă zidirea catedralei mitropolitane şi a clădirii din faţă de la Institutul pedagogic-teologic, Ioan Meţianu a sprijinit şcolile confesionale româneşti (şcoli primare, liceul de la Braşov, gimnaziul din Abrud, etc.), a tipărit cărţi didactice, a dus lupta pentru menţinerea limbii române în şcoli, etc. A slujit idealului de unitate naţională, care însufleţea pe românii de pe ambele versante ale Carpaţilor. Însăşi Catedrala înmănunchiază sufletele românilor ortodocşi din Ardeal şi Ţara Românească: Iconostasul e sculptat la Bucureşti, iar o icoană a Sfintei Treimi (hramul Catedralei), trimisă de la Bucureşti, are pe verso graniţele României, ce cuprind treimea de pe pămînt, adică Moldova, Ţara Românească şi Ardealul. Catedrala era şi o cauză naţională, românească, nu numai una ortodoxă.

La moartea mitropolitului Ioan Meţianu presa bisericească din Transilvania şi cea de peste Carpaţi a însemnat acest eveniment şi a elogiat viaţa şi activitatea sa. Iată ce scria Telegraful Român: ...„Am pierdut pe capul Bisericii noastre naţionale din Transilvania, care totdeauna şi în toate împrejurările a fost la locul său cînd a fost vorba ca interesele şi drepturile Bisericii noastre şi ale neamului să fie apărate.. Ioan Meţianu a avut o mînă binecuvîntată şi de ce s-a apucat, aceea a isprăvit în cinste, spre binele Bisericii. O asemenea viaţă bogată în fapte măreţe va fi eternizată după cuviinţă în istoria Bisericii noastre, în istoria neamului nostru".

Cuvinte de aleasă preţuire a activităţii sale s-au scris şi în „Gazeta Transilvaniei" de la Braşov, „Drapelul" din Lugoj, „Foaia poporului român" din Budapesta, „Biserica şi Şcoala", şi „Românul" din Arad.

La împlinirea celor cincizeci de ani de la moartea sa, Mitropolia Ardealului sub înţeleapta cîrmuire a Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae Colan, îi cinsteşte memoria şi îi aduce cea mai aleasă preţuire prin înfrumuseţarea Catedralei Mitropolitane cu pictură nouă, în tehnica fresco.

Se poate spune că prin ierarhii ei, Biserica ardeleană a înţeles în toate vremurile şi înţelege şi azi sufletul şi viaţa poporului nostru, cu cele mai adînci şi mai legitime dorinţi şi drepturi ale lui şi s-a străduit să-i sprijinească străduinţele spre lumină, unitate şi propăşire.

Amintirea mitropolitului Ioan Meţianu e un îndemn pentru noi cei de azi de a fi mereu alături de popor în munca lui pentru desăvîrşirea vieţii celei noi, de belşug şi lumină, şi în lupta lui pentru pace.

Păr. Vasile

La Intîmpinarea Domnului

Veniţi să întîmpinăm faţa Domnului întru mărturisire. Ps. 94, 1.

Biserica, la sărbătoarea „Imtîmpinarea Domnului" ne aduce aminte de cele petrecute în templul de la Ierusalim la 40 de zile după naşterea cea cu trup a Domnului nostru Iisus Hristos şi ne cheamă să adîncim înţelesul lor, umplîndu-ne inima de bucuria Maicii Domnului, a dreptului Simeon şi a proorociţei Ana, ca împlinind voia Domnului să dăm şi noi slavă celui ce s-a făcut om pentru noi şi a noastră mîntuire.

Duhul Sfînt, care prin harul său a făcut să tresalte inima celor de atunci, facă şi azi să simţim bucuria îndeplinirii voii lui Dumnezeu şi a Sf. Biserici!

După trecerea zilelor curăţeniei, Maica Domnului vine la templu să împlinească şi ea cele scrise în legea V.T., adică să aducă jertfă la altar şi să închine pe prunc lui Dumnezeu, după cuvîntul legii, că tot ce se naşte mai întîi de parte bărbătească — sau, cum zice Sf. Scriptură şi cîntarea bisericească: „toată partea bărbătească ce deschide pîntecele" — e sfînt şi aparţine lui Dumnezeu şi trebuie răscumpărat. Maica Domnului presimte, că *Acela*, pe care-l poartă în braţe în înfăţişare sărăcăcioasă de om, n-a venit să strice *Legea*, ci să o plinească şi împlineşte cu sfinţenie cele scrise în ea. Ce poate fi mai fericitor pentru sufletul unui credincios, decît simţămîntul că a împlinit cele rînduite şi plăcute lui Dumnezeu!

Dar la templu de multă vreme aşteptau încă doi inşi, dreptul Simeon şi proorociţa Ana, împlinind şi ei cuvîntul lui Dumnezeu, anume să aştepte că vor vedea cu ochii lor mîntuirea şi pe Mîntuitorul lumii. Amîndoi credeau cu toată puterea cugetului lor, că acest cuvînt se va împlini. Şi unde-l puteau ei vedea pe Cel Făgăduit prin toţi proorocii, dacă nu la templu? Veneau mereu purtînd în inimi nădejdea, că-l vor vedea curînd. Şi mulţi prunci au fost aduşi la templu şi mulţi prunci au văzut ei, şi inima lor n-a fost mişcată în chip deosebit. Dar în clipa în care Maica Domnului trece pragul curţii templului, şi mintea, şi cugetul şi inima lor tresaltă, se umplu de lumină, de bucurie şi simt şi recunosc, că *Acela* e Mîntuitorul prezis. Bătrînul Simeon înţelege că a venit ceasul în care povara celor peste 100 de ani i se va uşura; ia pruncul în braţe şi însufleţit de Duhul Sfînt îşi deschide graiul zicînd:

„Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace că *au văzut ochii mei* mîntuirea Ta pe care ai gătit-o în faţa tuturor popoarelor prin Acesta, care-i lumină spre descoperirea neamurilor şi mărire poporului celui credincios, adică al lui Israil cel nou".

Aceasta este proorocia dreptului Simeon care mai pe înţelesul nostru se cuprinde în următoarele:

1. Acela, pe care-l ţine în braţe e mîntuirea, e mîntuitorul tuturor;

2. Apoi, că e lumină, întru care toate neamurile pămîntului, care acum se vrăjmăşesc, se vor recunoaşte drept fii şi fice ale lui Dumnezeu şi fraţi şi surori între ei;

3. că va fi lauda şi slava celor credincioşi, cari vor deveni prin El un Israil nou.

4. că prin El mulţi se vor ridica în mare strălucire duhovnicească, cum iarăşi mulţi vor cădea (aluzie la răstignirea Mîntuitorului);

5. că prin inima caldă, duioasă şi iubitoare a mamei care l-a adus pe prunc în faşe va trece durerea ca o sabie, cînd Il va vedea înălţat pe crucea de pe Golgota.

In cîteva cuvinte, iată cinci profeţii cu adînc înţeles privitor la mîntuirea noastră, adevăruri spuse cu atîta vreme înainte şi purtînd pe braţe un prunc de 40 de zile. Ce inimă simţitoare de creştin adevărat, nu rămîne uimită! Şi e ştiut, că piatra de încercare pentru a se adeveri, că o proorocie este adevărată sau nu o constituie tocmai împlinirea sau neîmplinirea ei la vremea sorocită. Noi ştim însă, că tot ce a spus atunci dreptul Simeon s-a împlinit în întregime.

Maica Domnului face cele prescrise de Lege. Or! Legea cuprinde în vorbe omeneşti *voia lui Dumnezeu*. Voia lui Dumnezeu o împlinesc şi cei doi bătrîni, cînd cu credinţă şi nădejde, zi de zi se duc la templu să vadă cu ochii lor ce li s-a spus de Domnul. Implinind voia Domnului şi unii şi alţii la această întîmplare a Domnului, fapta lor nu mai apare ca o întîmplare, ca o nimereală, ci ca un fapt rînduit de Dumnezeu pentru învăţarea şi luminarea noastră. Prin fapta şi cuvintele dreptului Simeon, credincioşilor li s-au dăruit noi semne, adevăruri cu ajutorul cărora să cunoască şi să recunoască *Piatra din capul unghiului* care slujeşte de temelie de neclătit la zidirea şi înălţarea vieţii creştineşti.

Iată pentru ce fel de gînduri, de simţiri, ne cheamă Biserica la sărbătoarea aceasta: ca să ne dea prilej de a cunoaşte şi recunoaşte, împreună cu dreptul Simeon şi proorociţa Ana, pe Mîntuitorul sufletelor noastre şi de a-L întîmpina cu vrednicie; ca să ne desvelim şi noi cugetele şi simţămintele calde, curate şi sincere de la inima noastră, înălţîndu-ne sufletul pe aripile credinţii şi al învăţăturilor sfinte. Noi *am văzut* mîntuirea în Hristos revărsată de aproape 2.000 ani asupra credincioşilor din toate părţile lumii; am văzut ca fapt real petrecut, cum de aproape 2.000 de ani, cei ce-L recunosc şi-L întîmpină cu credinţă şi cu dragoste s-au ridicat pe culmi de desăvîrşire şi fericire. De aceea împreună cu psalmistul David, care cu o mie de ani înaintea dreptului Simeon ne-a chemat să facem ce a făcut acesta, zicem din toată inima unul către altul:

(Continuare în pag. 4)

La Intâmpinarea Domnului

(Urmare din pag. 3)

Veniți să întîmpinăm fața Lui întru mărturisire,
Veniți să ne bucurăm de Domnul
Și să-i strigăm lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru!
Să'ntîmpinăm fața Lui, mărturisindu-L cu laudă
Și în psalmi să-I strigăm:
Că Dumnezeu mare este Domnul,
Și împărat peste toate puterile;
Că în mîna Lui sînt marginile pămîntului,
Ale Lui înălțimile munților,
A Lui marea, că El a făcut-o,
Și uscatul, că El l-a plăsmuit.
Veniți să ne închinăm și să cădem înaintea Lui
Și așternîndu-ne la pămînt
Să ne smerim pînă la lacrimi
Inaintea lui Dumnezeu, care ne-a făcut pe noi!
(Ps. 94)

Și nu numai îl întîmpinăm, ci îl și recunoaștem drept Piatra de temelie a vieții noastre și învățătura Sf. Evangheliei Sale drept cîrma de fiecare clipă, fiind gata oricînd să putem zice ca dreptul Simeon:

Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, care ai gătit-o în fața tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și mărire poporului Tău Israil (cel credincios).

g. m.

Gânduri din Sf. Evanghelie

DUMINICA XXXII-a DUPĂ RUSALII - A LUI ZAHEU.

BISERICA — DUDUL

„S-a suit într-un dud, ca să-l vadă".
(Luca XIX, 4)

Ce voia acest Zaheu, din evanghelia de azi? Voia să-l vadă pe Dumnezeu și să se împace cu El.

Căci sufletul său era o mare povară, pentru viața care o ducea și o dorință aprinsă, să scape de ea: se simțea vinovat față de Dumnezeu și oameni.

Dar îi stăteau în față două piedici: *era vameș*, ceea ce aducea asupra sa pornirea celorlalți și nu îndrăznea să se arate în primele rînduri; era apoi *mic de stat*, că de acolo de dinapoi, unde era sortit să rămînă, nu l-ar fi putut vedea niciodată.

Îi apare, însă, în față: dudul. Nu ține seama de vîrsta sa și de batjocuri. Știa sigur, că cei „înalți" n-o să se înghesuie în el și-și făcuse socoteala, că dudul o să-i împlinească statura, în așa măsură, că e să fie deasupra tuturor.

În dud l-a văzut Dumnezeu, a intrat „în casa lui", i-a ridicat povara păcatelor, l-a mîntuit: „Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia".

Vameși, pe de o parte, ceea ce înseamnă păcătoși de pe treapta cea din urmă; *mici de stat*, mici în statura noastră spirituală, pe de altă parte, ne frămîntăm adesea că nu știm ce să facem, cum să ne apropiem de Dumnezeu și să ne împăcăm cu El, eliberîndu-ne de povara păcatului.

Stă însă și azi în fața noastră dudul lui Zaheu: Biserica. Ea-i primește pe toți, cei ce au păcătuit și le crește statura spirituală pînă „la starea bărbatului desăvîrșit, la măsura vîrstei plinirii lui Hristos". (Efes. IV, 13).

Din sînul Ei, prin harul Ei, cel ce a păcătuit care se smerește și strigă după Dumnezeu, se mîntuie.

Și ceea ce nu ajung, cei care se cred înalți prin propria lor statură, cei mîndrii, ajung cei mici: „cele nebăgate în seamă" (I Cor. 1, 28), „dacă se suie, ca să-L vadă", în eternul dud al mîntuirii: *Biserica*.

DUMINECA XXXIII-a DUPĂ RUSALII — A VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI. — SMERENIA

„Cel ce se smerește pe sine, se va înălța".
(Luca XVIII, 14)

S-a smerit Iosif în Egipt, pînă la întunerecul temniței, pentru că n-a voit să primească ispitirea femeii lui Putifar (Facerea XXXIX, 20).

Dar Dumnezeu l-a înălțat, pînă la a fi primul stelnic al lui Faraon: „Tu să fi cîrmuitor peste casa mea și de porunca ta să asculte tot poporul meu" (Ibid. XLI, 40).

S-a smerit Neeman Sirianul, cînd s-a supus poruncii lui Ilie proorocul și s-a scăldat de șapte ori în Iordan (IV. Impărați, V, 14).

Dar s-a curățit de lepră și s-a înălțat pînă la vrednicia, de a fi pomenit de Mîntuitorul în evanghelia Sa (Luca IV, 27).

S-a smerit însă, mai presus decît toți din galeriile Scripturii și ale vieții, Iisus Hristos: „carele, în chipul lui Dumnezeu fiind... s-a deșertat pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-se asemenea oamenilor... S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-se pînă la moarte — și încă moarte pe cruce. Pentru aceea și Dumnezeu L-a preaînălțat și i-a dăruit lui numele, care este mai presus de orice nume" (Filip, II, 6—9).

Căci smerenia este esența și puterea oricărei virtuți, și condiția tuturor înălțărilor.

De aceea a pus-o Mîntuitorul în fruntea Predicii de pe munte: „Fericiți cei săraci cu duhul — cei care se socotesc pe sine săraci în faptele duhului — că a acelora este împărăția cerurilor".

De aceea a tălmăcit-o în pildă, în chipul Vameșului, în contrast cu mîndria Fariseului, prin cuvintele: „Dumnezeule, milostiv fi mie păcătosului!"

Și de aceea a așezat Biserica această pildă, în rîndul evangheliilor de peste an, la începutul Triodului, a timpului de pocăință și de înălțare spre lumina învierii lui Hristos.

Căci numai: „Cel ce se smerește pe sine, se va înălța!"

Pr. *Zosim Oancea*

† Protopop On. Emil Macavei

O moarte fulgerătoare și cu totul neașteptată a răpit în 30 decembrie 1965 din mijlocul familiei sale compusă din soție și trei copii, din mijlocul bunilor săi credincioși pe vrednicul, dar atît de modestul preot Emil Macavei.

Mult regretatul defunct avea doar 49 de ani, dintre care 24 de preoție, dăruiți în via Domnului în aceeași parohie: Gornești (prot. Reghin).

Trupul defunctului a fost depus în biserica parohială unde Duminecă, 2 ianuarie 1966 i s-a oficiat prohodul la care au participat 8 preoți: P.C. Protopop David Lazăr (Tg. Mureș), P.C. Protopop Mihai Ciobanu (Reghin), Pr. Victor Fărcaș (Habic), pr. I. Antal (Toplița), Pr. I. Pădureanu (Gurghiu), pr. Cijacovschi (Jabenița), pr. D. Fărcaș (Habic) și pr. Aurel Aldea (Voivodeni).

Biserica dovedindu-se neîncăpătoare, sicriul a fost scos afară în curtea bisericii, fiind purtat pe brațele preoților concelebranți.

Credincioșii din Gornești și din alte parohii, au venit să aducă ultimul omagiu Prot. On. Emil Macavei. Zeci de cununi mortuare mărturiseau dragostea de care s-a bucurat.

Au cuvîntat: 1. Protopopul Ciobanu de la Reghin, relevînd în cuvinte răscolitoare, alesele virtuți ale lui Emil Macavei, preot adevărat și adevărat cetățean, soț și tată.

2. Protopopul David Lazăr din Tg. Mureș, completînd lista meritelor deosebite ale acestui bun slujitor și vrednic cetățean.

Protopopul Fekete Ioan în numele Bisericii Reformate;

Parohul reformat din Gornești;

Preotul Bărdășan, în numele consătenilor din Remetea.

Menționăm că preotul Emil Macavei a fost deopotrivă regretat de credincioșii altor culte, nu numai de propria-i familie. Aceasta datorită sufletului său mare, plin de înțelegere pentru alții, datorită iubirii sale de adevărat frate față de toți, și, mai mult decît orice, exemplarei sale modestii.

La sfîrșitul prohodului, sicriul cu rămășițele pămîntești ale defunctului a fost purtat în procesiune pe ulițele parohiei pe brațele parohienilor, apoi a fost readus în curtea bisericii și îngropat la umbra sfîntului altar.

— „Doamne, lucrul pe care mi l-ai dat să-l săvîrșesc, l-am săvîrșit!"...

Cu adevărat, Părinte Macavei, lucrul Domnului ai săvîrșit timp de 24 ani, cu cuvîntul tău, dar mai ales cu faptele tale!

Fie-ți țărîna ușoară! Domnul să te primească în locașurile drepților!

A.

† Pr. Ioan Vlad

În ziua de 1 ianuarie 1966 preotul pensionar Ioan Vlad din parohia Glîmboaca (prot. Sibiu) a adormit în Domnul. O boală necruțătoare l-a răpit din viața aceasta. Trupul neînsuflețit, fiind adus din București în satul natal Glîmboaca, prohodirea s-a săvîrșit în ziua de 4 ianuarie 1966 de către un sobor de șase preoți în frunte cu părintele protopop stavrofor Nicolae Geangalău. P.C. Sa. în calitate de reprezentant al Centrului Arhiepiscopesc, pe de o parte, și — păstorind ani îndelungați în parohii învecinate — ca frate întru Hristos și prieten apropiat al defunctului, pe de altă parte, în cuvinte simțite și imagini luminoase a conturat viața și activitatea de aproape 40 de ani în ogorul Domnului a celui dispărut, aducînd în același timp balsamul mîngăierii peste inimile celor ce l-au petrecut pe ultimul său drum.

În numele credincioșilor, al Consiliului Parohial și al personalului bisericesc din Glîmboaca a rostit cuvinte potrivite preotul locului, Ioan Florea.

L-au plîns la căpătîi o soră, nepoții, strănepoții, rudeniile, finii, prietenii, cunoscuții, credincioșii și consătenii lui dragi din Glîmboaca, precum și credincioșii veniți din împrejurimi să cinstească cu prezența plecarea dintre noi — în al 73 lea an de viață — al celui ce a fost preotul respectat și iubit, Ioan Vlad.

Dumnezeu să-l odihnească în laturea celor drepți!

Asistent

MARIE!

In ceasurile lungi de rugăciune,
Cînd arde viața mea ca o făclie,
Cînd mă topesc în flacăra cea vie,
Ca să plinesc a dragostei minune,
Stă sufletul făcut și nu mai știe
De ce cuvintele îi par nebune;
Și-n loc de stihuri nu mai poate spune,
Decît numele Tău prea scump, Marie!
Îl murmură mereu cu gust de miere,
In cîntec lin de dincolo de fire,
Mai dulce de cît ori-ce mîngîiere;
Mai desfătat, ca orișice iubire,
Mai tainic, de cît orișice tăcere,
Mai strălucit, ca ori-ce preamărire!

Z. Lațcu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 114 Sibiu, 15 februarie 1966 Nr. 7—8

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

IN LUPTA PENTRU PACE

Lupta popoarelor pentru pace ia amploare tot mai mare. Ea cuprinde sute de milioane de oameni cinstiţi din toate ţările şi foloseşte diferite metode. Ea a dobîndit succese însemnate şi dobîndeşte mereu alte biruinţi. Cu toate acestea forţele agresive provoacă, în diferite părţi ale globului pămîntesc, tulburări şi noi centre de război, ameninţînd pacea lumii şi aducînd riscul ca războaiele locale să se transforme într-un război mondial catastrofal. Pe lîngă situaţia încordată din Africa (Congo, Africa de Sud, Rodezia de Sud etc.) şi din Republica Dominicană, astăzi îndeosebi agresiunea S.U.A. în Vietnam constituie o primejdie gravă pentru întreaga omenire, întrucît ea poate declanşa un război atomic general. De aceea o problemă centrală actuală o constituie restabilirea păcii în Vietnam. Pentru cauza aceasta şi-au ridicat glasul — în presă, în mitinguri, în marşuri şi alte manifestări — oameni cinstiţi din toată lumea, de diferite convingeri politice şi credinţe religioase, cerînd rezolvarea problemei vietnameze prin tratative paşnice, aplicarea acordurilor de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam, retragerea trupelor intervenţioniste şi respectarea dreptului poporului vietnamez de a-şi hotărî singur soarta fără nici un amestec din afară.

În lupta aceasta pentru pace în Vietnam sînt angajaţi şi creştinii, sînt angajate şi Bisericile creştine. Participarea lor a luat în ultimul timp o amploare deosebită. Dăm aici numai cîteva din aceste manifestări. Sanctitatea Sa Patriarhul Alexei al Moscovei şi întregii Rusii a exprimat voinţa clerului şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Ruse pentru restabilirea păcii în Vietnam şi libertatea poporului vietnamez de a rezolva problemele ce-i stau în faţă. Prea Fericitul Patriarh Iustinian în numele Bisericii noastre a condamnat agresiunea împotriva poporului vietnamez şi a chemat la sprijinirea acţiunii pentru încetarea războiului din Vietnam şi pentru ca poporul vietnamez să-şi poată făuri singur soarta sa. De fapt, ierarhii, preoţii şi credincioşii Bisericii noastre sprijinesc atitudinea guvernului şi poporului român de nestrămutată încredere în victoria luptei poporului vietnamez pentru independenţa, suveranitatea, integritatea teritorială şi reunificarea patriei sale şi de deplină solidaritate şi ajutor frăţesc faţă de cauza dreaptă a poporului vietnamez.

La „marşul păcii asupra Washingtonului“ — ce a avut loc în 27 noiembrie 1965 — au luat parte şi membrii ai diferitelor Biserici. În Apelul, susţinut şi de personalităţi bisericeşti, s-a arătat că prelungirea războiului din Vietnam favorizează lărgirea conflictului şi ameninţă pacea lumii. Luînd cuvîntul la adunarea cu care s-a încheiat marşul, Dr. Edwin T. Dahlberg, fost preşedinte al Consiliului Naţional al Bisericilor din S.U.A., a cerut revizuirea politicii americane în Vietnam. Profesorul Joseph M. Duffy a calificat — la aceeaşi adunare — politica războinică a S.U.A. faţă de Vietnam ca un nou colonialism. Adunarea s-a pronunţat pentru încetarea agresiunii şi pace în Vietnam. În ianuarie a. c. a fost lansată o campanie naţională pentru „evitarea unei noi escaladări în Vietnam“ de către un grup de preoţi, care coordonează activitatea a 150 organizaţii locale din 43 de state ale S.U.A. Comitetul Quäkerilor americani a făcut un apel pentru ajutorarea vietnamezilor, cerînd totodată încetarea focului şi retragerea trupelor americane din Vietnam. Conferinţa de studii, convocată de Comisia pentru afacerile internaţionale a Consiliului Naţional al Bisericilor din S.U.A., a condamnat războiul din Vietnam şi distrugerile de vieţi omeneşti şi bunuri şi a susţinut că „o formă de guvernămînt comunistă ar putea fi mai bună pentru poporul vietnamez decît ani de anarhie şi distrugeri şi de mizerie socială“ — provocate de război. Rev. J. R. Hord, secretar al Serviciului pentru slujire socială a Bisericilor Unite din Canada, a cerut convocarea conferinţei de la Geneva pentru Indochina, cu participarea reprezentanţilor Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de Sud. El a accentuat că — în spiritul coexistenţei paşnice — Occidentul trebuie să fie gata să accepte o orînduire comunistă în Vietnamul de Sud.

Pentru pace în Vietnam, pentru libertatea poporului vietnamez de a hotărî singur ce orînduire socială doreşte să aibă, s-au pronunţat şi alte Biserici, şi Conferinţa Creştină pentru Pace, şi Consiliul Ecumenic al Bisericilor.

Angajarea activă şi de amploare fără precedent a forţelor păcii de pretutindeni, care sprijinesc lupta pentru libertate, unitate şi o viaţă mai bună a poporului vietnamez, arată că popoarele condamnă pe agresori şi sînt alături de cauza dreaptă a poporului vietnamez. Biruinţa va fi de partea forţelor păcii, de partea poporului vietnamez. Şi astfel se vor risipi norii ameninţători ai războiului şi va străluci cu mai multă putere soarele dreptăţii, înfrăţirii şi păcii pe firmamentul lumii întregi.

T. R.

107 ani de la Unirea Principatelor Române

— Ecouri ale Unirii în „Telegraful Român“ —

Plămădit pe aceste plaiuri minunate şi înfrăţit cu ele, veacuri de-a rîndul poporul român şi-a desfăşurat viaţa în trei provincii diferite, cu trei stăpîniri separate. Deşi despărţit, seva fiinţei sale însă circula tainic pe toate plaiurile româneşti, trezind, susţinînd şi făcînd să se dezvolte conştiinţa unităţii naţionale a poporului nostru. Aşa se face că hotare, adesea bine păzite, precum şi alte obstacole n-au putut să împiedice schimbul de idei, de bunuri spirituale şi materiale dintre fraţii de aceeaşi limbă, aceeaşi lege şi aceleaşi simţiri.

Conştiinţa unităţii naţionale era exprimată şi în scris, în cărţile bisericeşti de pildă (Prefaţa la Noul Testament din Alba Iulia, Cazania lui Varlaam pentru toată seminţia românească etc.), de cronicari, de şcoala ardeleană ş. a. Unirea românilor într-un singur stat devenea astfel o firească necesitate, un imperativ istoric.

O primă unire a celor trei provincii româneşti: Moldova, Ţara Românească şi Transilvania, a realizat-o Mihai Viteazul în anul 1600. Nefiind create condiţiile necesare, această Unire însă a fost de scurtă durată. Două secole şi jumătate au trebuit să mai treacă pentru ca aceste condiţii istorice să se coacă cu adevărat, ducînd la Unirea din 24 ianuarie 1859, a Moldovei cu Ţara Românească, etapă deosebit de importantă în viaţa Ţării noastre, care care avea să se împlinească, în 1918.

Încă de la sfîrşitul secolului al 18-lea poporul român devenise un subiect frecvent de studii istorice, geografice şi literare, memoriale de călătorie, articole politice sau diplomatice, aşa încît un puternic curent de simpatie străbătea opinia publică europeană pentru „românii înalţi, voinici, frumoşi, inteligenţi, în portul care-ţi pare împrumutat de pe reliefurile Columnei Traiane“ — după cum spunea un călător străin din acel timp.

Pe plan intern, stările economice şi sociale erau mult schimbate acum, faţă de cele de la 1600 de pildă, iar ideea Unirii era în preocuparea patrioţilor vremii, avînd totodată o largă priză în mase. Prin anul 1829 această idee apare într-un memoriu de 25 puncte din Ţara Românească, în care se cerea, între altele, ca „Valahia şi Moldavia să se împreune şi să facă împreună un „prinţipat“. Revolu-

(Continuare în pag. 2)

107 ani de la Unirea Principatelor Române

(Urmare din pag. 1)

ţia din 1848 a pus şi problema unirii a celor trei ţinuturi româneşti. Într-o gazetă bucureşteană din iulie 1848, C. A. Rosetti scria: „Vă întindem mîna, fraţi moldoveni, în interesul nostru comun, vă cerem unirea, vom alcătui un singur stat, o singură naţie, o singură Românie liberă". În Transilvania, pe Cîmpia Libertăţii din Blaj în 3/15 mai 1848, masele de români adunaţi aici cereau şi Unirea „cu ţara".

Mulţimile oropsite vedeau în Unire o cale de a scăpa de asuprirea străină şi de exploatare. Rezultă aceasta şi dintr-o jalbă a unor deputaţi din divanul ad-hoc, în care se spune: „Voim să scăpăm, să ne răscumpărăm din robia în care sîntem, să nu mai fim ai nimănui, să fim numai ai ţării şi să avem şi noi o ţară". Se vede astfel cum Unirea Principatelor Române de acum 107 ani este „actul energic al întregii naţiuni române" — după cum spunea M. Kogălniceanu.

Este semnificativ ecoul pe care Unirea din 1859 l-a avut în sînul românilor transilvăneni, ca şi iuţeala cu care veştile legate de acest eveniment ajungeau aici. În această privinţă, trebuie să arătăm că gazeta noastră „Telegraful Român", în numerele din acel timp, ţinea la curent pe cititori asupra acestor fapte, scriind despre ele cu multă simpatie.

În numărul 2 (din 8 ianuarie 1859) se arată astfel şansele „pentru partida unionistă". În nr. 3 (din 15 ianuarie 1859) citim: „Iaşi 5/17 ianuarie, 6 oare 5 minute după amiazi Unioniştii un învins. Alexandru Cuza s-a ales de principe cu 48 de voturi. Mitropolitul şi autorităţile îi adresează omagiu". Nr. 4 (din 22 ianuarie 1859) vine cu informaţii suplimentare, arătînd cum Adunarea electivă a ascultat mai întîi „Sf. Liturghie în biserica Sf. Nicolae", cum s-a desfăşurat apoi şedinţa de alegere, procedura urmată, precum şi aceea că „seara era cetatea (Iaşilor) luminată într-un mod foarte strălucit, mai multe corpuri muzicale cîntau, parte aşezate în locuri publice, parte trecînd dintr-o parte în alta şi încă petrecuţi de poporul cel plin de bucurie".

Tot în acest număr se dă biografia pe scurt a domnitorului Al. I. Cuza.

Nr. 5 al „Telegrafului Român", din 29 ianuarie 1859, subliniază din nou „voioşia ce o manifestară toţi deputaţii şi poporul întreg, în capitala Iaşi, cu ocazia" alegerii lui Cuza. Se reproduc apoi extrase din „trei cuvîntări de o însemnătate mare: una rostită însuşi de către Serenitatea Sa nou alesul Principe A. Cuza, alta de către D(l) Kogălniceanu deputatul oraşului Focşani şi a treia de către Prea cuvioşia Sa Neofit Scriban".

Reproducem şi noi scurte fragmente din aceste cuvîntări. „Suindu-ne pe tron — spune Al. I. Cuza — cea dintîi datorie a noastră este de a ne adresa către Voi, iubiţilor compatrioţi, de a vă dori pace şi fericire... Pentru ca aceste mari reforme (pe care şi le propunea) să aibă drept rezultat fericirea obştească, noi sfătuim şi îndrumăm pe toţi compatrioţii noştri ca să uite dezbinările şi relele trecute, mînă în mînă să ridicăm Patria noastră din căderea în care au adus-o nenorocitele întîmplări ale trecutului".

Direct mişcătoare sînt cuvintele adresate lui Al. Cuza de către Kogălniceanu: „Alegîndu-te pe tine Domn în Ţara noastră, noi am voit să arătăm lumii, aceea ce toată ţara doreşte: la legi noi om nou.

Fii dar omul epocii, fă ca legea să înlocuiască arbitrariul; fă ca legea să fie tare, iar tu, Măria Ta, ca Domn fii bun, fii blînd, fii bun mai ales, pentru că mai toţi Domnii trecuţi au fost nepăsători şi răi.

Fii simplu, Măria Ta, fii bun, fii Domn cetăţean; urechea ta fie pururea deschisă la adevăr şi închisă la minciună şi linguşire".

Neofit Scriban şi-a rostit cuvîntul său „în vechea catedrală a Moldovei", la sfîrşitul Sf. Liturghii de care am amintit. „Voi fraţilor (deputaţi) v-aţi adunat aici în biserica lui Ştefan cel Mare; uitîndu-vă la altarul ce el l-a ridicat, cred că prin aceasta însuşi puteţi ca să vă pătrundeţi de toate dorinţele acestui mare erou al patriei noastre. Fie dar ca alesul vostru de astăzi să fie acela pe care îl aşteaptă naţia română! Fie ca el să vindece ranele ei şi să realizeze dorinţele ei".

Tot în nr. 5 al „Telegrafului Român", pe prima pagină, este înserată următoarea ştire: „Sibiu 26 ianuarie. De eri încoace se lăţi aicea vestea, că şi adunarea deputaţilor de ţară în Bucureşti încă a ales de Principe în România, tot asemenea pe nou alesul Principe din Moldova A. I. Cuza". Ştirea este reluată şi comentată pe larg în nr. 6 al gazetei, din 5 februarie 1859, extinsă pe mai multe coloane, începînd cu textul: „Alexandru I Ioan Cuza Domnul Moldovei este şi Domnul României, proclamat în unanimitate de adunarea generală a României la 24 ianuarie la 7 oare seara".

Numerele următoare ale „Telegrafului Român", 7, 8 ş.a.m.d., cuprind de asemenea ample relatări despre faptele care au urmat marelui eveniment din 24 ianuarie 1859, atît la Bucureşti cît şi la Iaşi, ca de pildă delegaţia oficială, în frunte cu episcopul Argeşului, care s-a prezentat la Iaşi pentru a încunoştiinţa pe A. I. Cuza ş.a.

Menţionăm şi aceea că Telegraful Român, în nr. 14 din 17 februarie 1866, îşi arată „surprinderea" asupra „celor întîmplate în România", cînd Al. Cuza a fost înlăturat din domnie. Nr. 15 apoi, din 24 februarie 1866, înserează ştirea trecerii lui prin Sibiu: „Sibiu 22. Eri seară (21 februarie adică) sosi aici Principele Cuza şi trase la (hotelul) coroana Ungariei iară azi dimineaţă la 8 ore pleacă spre Viena". Iar în 1873 la moartea lui Al. I. Cuza a publicat biografia domnitorului, apreciind în mod deosebit progresele realizate sub domnia lui.

Unirea din 1859 rămîne astfel un eveniment de mare importanţă istorică în viaţa poporului nostru, „un moment luminos, în şirul de momente mari şi luminoase care au dus la realitatea istorică măreaţă de astăzi: Republica Socialistă România".

De aceea, cu prilejul împlinirii a 107 ani de la Unirea Principatelor Române, importanţa evenimentului a fost subliniată, prin variate manifestări, în toată ţara.

Pe linia acestei sublinieri se înscrie şi evocarea făcută într-o şedinţă a Permanenţei Consiliului nostru Arhiepiscopesc, precum şi adunarea festivă care a avut loc la Institutul Teologic din Sibiu, la care a luat cuvîntul P. C. rector S. Vad, iar corul studenţilor a susţinut un frumos program coral.

„Telegraful Român", care a răsfrînt în coloanele sale bucuria marelui eveniment al Unirii Principatelor, participă şi astăzi la sărbătorirea Unirii Principatelor, la bucuria întregului popor, care — prin muncă însufleţită — ridică România socialistă, stat suveran, independent şi unitar, pe noi culmi de civilizaţie şi progres.

Gh. Papuc

ŞTIRI

Sub titlul „Comori de artă românească", expoziţia de obiecte de artă din ţara noastră din secolele 15—18 (manuscrise, icoane, sculpturi, broderii, tapiserii, ceramică etc.) a fost deschisă în mai multe oraşe din Anglia, bucurîndu-se de o bună apreciere din partea publicului şi a criticilor de artă. Vizitînd expoziţia, cînd ea se afla la Londra în galeriile Consiliului Artelor al Marii Britanii, Graţia Sa arhiepiscopul de Canterbury, dr. Michael Ramsey, a declarat că este impresionat de vechimea, măiestria şi valoarea artistică a exponatelor. „Sînt încîntat că am avut prilejul să vizitez o asemenea expoziţie — cu adevărat fascinantă. DV. aveţi o ţară bogată în asemenea comori de artă veche".

*

Delegaţii Bisericilor regionale din R. F. Germană, întruniţi la Frankfurt, au afirmat că „războiul este astăzi fără justificare, pentru că el poate degenera totdeauna în un război total, care loveşte populaţia civilă şi nu se opreşte la nici o graniţă naţională. În epoca atomică el are consecinţe aşa de inumane pentru popoare şi indivizi încît ne simţim obligaţi de a susţine orice efort (orice încercări) pentru a evita conflictele".

*

La 15 ianuarie a. c. a avut loc în catedrala luterană din Upsala (Suedia) aniversarea a 100 ani de la naşterea arhiepiscopului Nathan Söderblom, mort în 1931. S-a adus cu acest prilej un omagiu acestui pionier al mişcării ecumenice, a cărui acţiune entuziastă pentru unitatea Bisericilor a dus la convocarea şi ţinerea primei Conferinţe mondiale a „Creştinismului practic", Stockholm, 1925, (la care Conferinţă a participat şi mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului).

*

Într-o Conferinţă, ţinută la Zürich (Elveţia), în ianuarie a. c., secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, W. A. Visser't Hooft, a declarat că „Mişcarea ecumenică a intrat într-o nouă perioadă a istoriei sale", care „poate fi numită: epoca universalităţii sale. Căci faptul nou e că toate marile Biserici creştine participă la dialogul ecumenic şi toate îşi dau seama că au o misiune specială de împlinit în acest domeniu", Cum însă „scopul principal al mişcării nu este dialogul, ci adevărata unitate" a Bisericilor, putem spune că încă rămîne mult de făcut. „Nici una din marile probleme ce se pun între Biserici n-a fost rezolvată... Dogmatic, Bisericile rămîn pe poziţiile lor. Aceasta e adevărat pentru Bisericile protestante şi ortodoxe, e adevărat pentru Conciliul II Vatican care a arătat clar că hotărîrile din 1870 privind infailibilitatea şi jurisdicţia universală a papii — hotărîri pe care celelalte Biserici nu le pot accepta — îşi păstrează valabilitatea". Pentru lucrarea ecumenică în viitor, pastorul Visser't Hooft recomandă observarea învăţămintelor din trecutul mişcării ecumenice, cuprinse în patru principii: 1. — Mişcarea ecumenică trebuie să fie Hristocentrică; 2. — Relaţii frăţeşti şi de încredere se pot stabili numai „între Biserici care folosesc exclusiv mijloace spirituale în lucrarea lor şi în raporturile lor cu celelalte Biserici" (amestecul acţiunii bisericeşti cu cea politică-

(Continuare în pag. 3)

Recenzie

† Valerian Zaharia:

Slujind Ortodoxia. Oradea 1965, p. 370

Ca un prinos adus unei vieți de muncă și dăruire în slujba Bisericii și patriei, Consiliul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe Oradea — cu prilejul sărbătoririi Prea Sfințitului Valerian la împlinirea vîrstei de 60 ani — a adunat în volum „buchetul cîtorva alese flori, din truda vlădicului Valerian cu slova și condeiul din cele multe care cu osîrdie le scrie, ca să ne împărtășească lumină din lumină“ (p. 38). Coperta cărții e împodobită cu chipul în culori al unei biserici de lemn maramureșene, iar în text sînt reproduse fotografii, ilustrînd momente din viața și activitatea Prea Sfințitului. Volumul cuprinde o parte din rodul ostenelilor (pastorale, cuvîntări, predici etc.) de cînd Prea Sfinția Sa este ocîrmuitorul vrednic și luminat al Eparhiei Oradea din ținuturile de nord-vest al Transilvaniei. E un volum, care ne înfățișează pe ierarhul propovăduitor al dreptcredinței, îndrumător al credincioșilor pe calea ortodoxiei, patriotismului și păcii. Mulțimea și varietatea problemelor tratate, care toate sînt în strînsă legătură cu viața credincioșilor și cu viața Bisericii în actualitate, mărturisesc despre cîmpul larg de preocupări ale Prea Sfinției Sale și despre orizonturile și orientările clare ce le oferă preoților și credincioșilor.

Toate temele, temeinic documentate din Sfînta Scriptură și Sfinții Părinți și din scrieri și studii teologice actuale, poartă pecetea gîndirii vii și stilului literar, limpede și plăcut, al Prea Sfinției Sale. E sufletul unui păstor, legat de turma dreptcredincioasă, de Biserică și de patrie, care vibrează în paginile acestea, și care dă unitate cărții întregi. De aceea cartea se adresează tuturor credincioșilor și se citește cu plăcere și cu folos duhovnicesc.

Volumul „Slujind Ortodoxia“ se deschide cu o prezentare a vieții și activității bogate și multilaterale a Prea Sfințitului Valerian al Oradiei, redactată de Consiliul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe Oradea (p. 3—38). Urmează cinci titluri de probleme mari: Slujind păstoriților (p. 39—65); Pentru păstrarea dreptcredințe (p. 67—244); Pentru unitatea ortodoxiei românești și pentru unirea tuturor Bisericilor (p. 245—278); In slujba patriei și a vieții celei noi (p. 279—332); In slujba păcii celei drepte (p. 333—367). Fiecare titlu cuprinde mai multe articole — unele chiar studii —, în care se tratează diferite teme în legătură cu titlul respectiv. Astfel, la titlul: Slujind păstoriților, amintim temele: Ascultarea de Biserică, Datoriile bisericești și cetățenești ale creștinului, Datoriile protopopilor și ale preoților, Cuvînt de învățătură la sfințire de biserică etc. La titlul: Pentru păstrarea dreptei credințe, cu 28 de articole, remarcăm temele: Întemeerea Bisericii, Taina creștinătății, Foloasele Bisericii, Ortodoxia, Cultul divin în Ortodoxie, Sfînta Liturghie în Ortodoxie, Cinstirea icoanelor, Măicuță Sfîntă, „Emanuil“ sau pentru ce s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu, Harurile Betleemului, Fecioara Maria — începătură a mîntuirii noastre, Anul Nou, Taina Botezului, Hristos — învierea și viața (despre Nașterea Domnului și despre învierea Lui sînt mai multe articole), etc. La titlul: Pentru unitatea ortodoxiei românești și pentru unirea tuturor Bisericilor, amintim temele: Duhul Rusaliilor, Unitatea Ortodoxiei românești, Înlături cu șovinismul național și religios, Înfrățirea oamenilor și popoarelor, Unitatea creștină ș. a. La titlul: In slujba patriei și a vieții celei noi, enumerăm temele: Ortodoxia, pacea, patria, Creștinismul și viața de obște, Dați Cezarului cele ce sînt ale Cezarului, Statornicia în muncă, Omul cel nou, Nicolae Bălan — Mitropolitul Ardealului etc. La titlul: In slujba păcii celei drepte, sînt tratate temele: Praznicul împăcării, Învierea și pacea, Testamentul Domnului Păcii, Îndrumați pe cei mulți pe calea dreptății, Învierea, pacea și sfințenia, Dreptate și iubire, Comorile libertății.

Cititorul va găsi deci, în volumul acesta învățătura despre Biserică, despre Ortodoxie și despre unitatea în dragoste a creștinilor. De asemenea, li se prezintă datoriile față de Biserică, comorile ortodoxiei: cultul, Sf. Liturghie, Sfintele Icoane, Maica Domnului, Bucuriile Nașterii Domnului, Bucuriile Învierii ș. a., și foloasele Bisericii: ea ne apropie de Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, ne împărtășește Sfintele Taine, ne dă adevărata învățătură de credință, ne pune în legătură cu cei răposați, ne dă pe slujitorul și păstorul sufletesc, ne îndeamnă să fim buni cetățeni ai patriei.

„Ortodoxia înseamnă viață trăită cu Hristos și în Hristos, sub conducerea Duhului Sfînt... Ortodoxia este învățătură sprijinită pe Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție, frămîntată de Sfinții Părinți, dospită în cele șapte Soboare Ecumenice a toată lumea și coaptă în cuptorul înfierbîntat al celor opt veacuri creștine de la început“. Ea este Biserica dragostei, smereniei, dreptății, libertății, progresului și păcii. Ea „a fost totdeauna alături de popor. In special aici în Ardeal, Biserica Ortodoxă s-a identificat întru totul cu interesele poporului“ (p. 86). Ea a suferit asuprirea străină împreună cu poporul. De aceea credincioșii s-au identificat cu Biserica Ortodoxă. Nici dezbinarea de la 1700, uneltită de stăpînitorii habsburgi, n-a reușit să desfacă pe credincioși de legea strămoșească. Astăzi — prin refacerea și consolidarea unității bisericești — toți credincioșii sînt una în Biserica strămoșilor și în credința dreptmăritoare.

Expunînd și temeinicind învățătura de credință a Bisericii noastre, Prea Sfinția Sa îndeamnă pe credincioși: „Iubiți-vă fiecare limba, neamul și credința voastră, dar nu uitați să respectați în același timp limba și credința celorlalți de altă natie și confesiune“ (p. 256). De aici promovarea spiritului ecumenic, care izvorăște din duhul dragostei creștine și „din însăși firea blajină și omenoasă a poporului“ român. De aici „buna convietuire și înfrățire“ între credincioșii români ortodocși și cei de alte confesiuni și naționalități. „Nu mai este în Ardeal nici ortodox, nici reformat, nici romano-catolic, nici luteran, ci toți una sîntem întru dragostea lui Hristos și a patriei noastre dragi“ — zice Prea Sfinția Sa la instalarea Episcopului reformat al Oradiei, Alexandru Buthy.

Ortodoxia este în slujba patriei și a vieții celei noi: In acest sens Prea Sfinția Sa arată temeiurile scripturistice și patristice ale vieții de obște și ale muncii în comun, îndemnînd pe credincioși să contribuie la zidirea vieții obștești din patria noastră (p. 288—297). „Nu poate exista un om cinstit și creștin bun care să nu-și iubească patria — scrie Prea Sfinția Sa. De ea ne leagă toate fibrele sufletului și ale trupului cu cele mai dragi amintiri ale vieții... De patrie sîntem legați prin cei ce au fost mai înainte de noi și prin cei ce vor veni după noi... Patria aceasta în care ne-am născut și trăim“ — Republica Socialistă România — „trebuie să ne unească pe toți în aceleași idealuri înalte și sfinte și în aceeași dragoste de muncă, de înfrățire, de pace, de bună propășire și bunăstare pentru toți“. Se cuvine „să ne strîngem rîndurile“ în jurul conducătorilor înțelepți, ieșiți din mijlocul poporului, „să ne împlinim fiecare cu tragere de inimă datoria la locul de muncă unde sîntem rînduiți, ajutînd la ridicarea țării noastre și la așezarea ei pe temeliile solide ale păcii, înfrățirii și dreptății pentru toți oamenii și popoarele“ (p. 284—285). „Fiecare dintre noi credincioșii — conchide Prea Sfinția Sa — să se poarte și să-și spună așa: Biserică și patrie iubiți-vă în pieptul meu ca două surori. Fiecare ai jumătate din inima mea, fiecare ai inima mea întreagă“! (p. 183).

Ortodoxia este în slujba păcii — alături de toți oamenii cinstiți din lume. Iisus Hristos este Domnul păcii. El a adus pacea dintre noi și Dumnezeu, pacea lăuntrică, pacea dintre om și și om, pacea dintre popoare și a poruncit urmașiior Lui să fie făcători de pace. „Noi, ierarhii, slujitorii și credincioșii Bisericii, nu ne vom înceta ostenelile și luptele, alături de toți iubitorii păcii pentru ca să aducem și noi o contribuție“ la așezarea unei păci drepte și durabile (p. 347).

Incheiem recenzarea cărții, atît de bogată în conținut, cu gîndul de omagiu închinat de Prea Sfințitului Valerian mitropolitului Nicolae Bălan, „acest mare ierarh al Ardealului“. Prea Sfinția Sa îl caracterizează ca „ierarh-teolog“, „care se preocupă de problemele fundamentale pe care le pune Bisericii viața și istoria, ca la aceste probleme să dea răspunsul potrivit cu principiile creștine cerute de împrejurările vieții“. Evidențiază apoi patru „principii de temelie“ ale activității mitropolitului Nicolae Bălan: principiul autonomiei Bisericii și colaborării ei cu statul; principiul ecumenic-bisericesc; principiul apostolatului preoțesc și principiul unității cu poporul. Țintele fixate și realizate de el sînt: progresul Bisericii ca ea să țină pas cu vremea, refacerea unității bisericești din Ardeal — și sprijinirea tuturor năzuințelor înalte ale poporului nostru. Prin tot ce a realizat, mitropolitul Nicolae Bălan este „pildă vie pentru toți cei ce vor veni“ (p. 326—330).

Pe calea aceasta a pășit și lucrează și Prea Sfințitul Valerian al Oradiei, identificîndu-se cu viața Eparhiei Oradiei, cu problemele ortodoxiei ardelene, cu interesele Bisericii Ortodoxe Române, mărturisind totodată unitatea cu poporul, cu patria socialistă și cu viața cea nouă. Cartea prezentată aici e un document viu al acestei identificări, al slujirii Bisericii, patriei, progresului și păcii.

Arhim. Prof. N. Mladin

ȘTIRI

(Urmare din pag. 2)

diplomatică a Vaticanului e dezaprobat); 3. — Chemarea Bisericii în lume e de a servi, pentru că Biserica „aparține Domnului care e slujitorul tuturor oamenilor“; 4. — „Un ecumenism care nu ia Bisericile în serios nu are viitor... Scopul nostru nu e de a crea o sectă ecumenică, ci de a uni Bisericile...“. Progresul e drept, se face încet, dar trebuie să avem răbdare.

In ce privește sarcinile comune ale Bisericilor în lume, pastorul V. Hooft spune că s-a ajuns la poziții similare „în multe din marile probleme ale timpului nostru“.

*

Grația Sa Arhiepiscopul de Canterbury, dr. M. Ramsey, a declarat în fața Consiliului Britanic al Bisericilor, că în caz de nevoie, guvernul englez trebuie să intervină în Rodezia de Sud cu forța armată ca să se asigure drepturile negrilor, care constituie majoritatea populației. In același sens s-a pronunțat și Comisia pentru afacerile internaționale a Consiliului Creștin din India, care a condamnat regimul rasist al lui Smith.

*

Secretariatul Internațional al Conferinței Creștine pentru Pace a făcut în decembrie 1965 chemare pentru susținerea propunerilor Organizației Unității Africane, care cer înlăturarea regimului rasist și garantarea libertății și drepturilor negrilor din Rodezia.

Rugăciunea „Tatăl nostru" și unitatea creștină

Rugăciunea „Tatăl nostru", pe care Domnul nostru Iisus Hristos ne-a lăsat-o tuturor adepților Săi ca model de rugăciune, are o adîncă semnificație ecumenică. Această semnificație ecumenică ar trebui scoasă în relief și valorificată mai ales astăzi, cînd creștinătatea trăiește un moment de intens reviriment ecumenist.

In vremea cînd Creștinismul năzuiește spre refacerea unității sale pierdute, pe care vrea s-o pună în serviciul marilor interese și năzuințe ale omenirii de azi, se impune punerea în lumină și afirmarea a tot ceea ce îi apropie și unește pe creștini întreolaltă.

Or, unul din elementele unității creștine — care urmează să fie dezvoltată și desăvîrșită într-o unitate bisericească — este rugăciunea „Tatăl nostru". Ea constituie o piesă prețioasă în cadru tezaurului comun, pe care noi credincioșii creștini l-am moștenit de la Mîntuitorul.

Din fericire, creștinătatea a păstrat cu scumpătate această rugăciune în integritatea ei. Ca atare, ea constituie o bază de afirmare ecumenică a întregii creștinătăți.

Rugăciunea „Tatăl nostru" închide în cuprinsul ei cîteva elemente de unitate creștină.

Primul dintre aceste elemente este însăși formula de adresare: „Tatăl nostru". Prin ea mărturisim că toți cei ce rostim această rugăciune sîntem fii adoptivi ai aceluiași Părinte ceresc și — ca atare — formăm o mare unitate a tuturor acelora care credem în El, întrucît sîntem între noi *frați*. Astfel, formula „Tatăl nostru" este „parola" de recunoaștere a tuturor acelora care formăm laolaltă întreaga familie a creștinătății. Drept aceea, considerînd momentul actual al vieții creștine, n-ar fi cazul ca — ori de cîte ori rostim această rugăciune — să ne aducem aminte că sîntem obligați moralicește să trecem peste orice punct de vedere și interese confesionale, să uităm că sîntem membrii unei „confesiuni" sau „denominațiuni" creștine și să ținem seamă de îndatoririle noastre de credincioși creștini?!...

In continuare, prima cerere: „Sfințească-se numele Tău" este o cerere cu sens ecumenic. Numele lui Dumnezeu se sfințește prin faptele săvîrșite de credincioșii creștini în conformitate cu voia Lui cea sfîntă. Or, voia cea sfîntă a lui Dumnezeu este și aceea ca Biserica întemeiată de Fiul Său să fie una. De unde rezultă că sfințirea de către noi a numelui lui Dumnezeu se face prin săvîrșirea de fapte care promovează unitatea creștină și bisericească. Mai mult: prin această cerere, ne obligăm în fața lui Dumnezeu să-I aducem prinosul rîvnei noastre de slujire a unității creștine și bisericești.

Cea de-a doua cerere: „Vie împărăția Ta" este o cerere de conținut ce implică ferm unitatea creștină. „Împărăția lui Dumnezeu" este Împărăția dumnezeiescului Har, Biserica Sa. Or, aceasta are ca prim atribut — definit de al doilea Sinod ecumenic de la Constantinopol (381) — unitatea. Biserica lui Hristos este *unică* și *unitară*. Deci, cînd ne rugăm: „Vie împărăția Ta", ne rugăm și să se realizeze unitatea Bisericii. Dar această unitate nu este numai un dar de la Dumnezeu ci și o *chemare*. Această chemare se adresează nouă și ne îndatorează să fim făcători ai unității creștine și bisericești. De unde rezultă că contribuția noastră la afirmarea Împărăției lui Dumnezeu cuprinde — ca parte integrantă a ei — rîvna pentru propășirea în unitate a creștinătății.

Cea de-a treia cerere: „Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt" încă are un sens ce stă în legătură cu unitatea creștină. Facerea voii lui Dumnezeu, de către credincioșii creștini aici pe pămînt, după pilda îngerilor din ceruri implică și strădania pentru unitatea creștină. Căci voia lui Dumnezeu-Tatăl — exprimată prin Fiul Său în rugăciunea din preajma patimilor Sale: „Ca toți să fie una" (In. XVII, 21). Pentru această unitate s-a jertfit pe cruce Mîntuitorul, pentru această unitate se aduce Jertfa euharistică, care actualizează Jertfa de pe cruce a lui Iisus Hristos. De aceea, ea nu putea lipsi din cadrul modelului de rugăciune dat nouă de către Mîntuitorul.

Abaterea de la împlinirea voii lui Dumnezeu în legătură cu unitatea creștinilor este deosebit de gravă. Sf. Ciprian a sesizat acest lucru cînd a spus cu drept cuvînt, în a sa „Carte despre unitatea Bisericii", că nici moartea de martir nu șterge păcatul săvîrșirii de dezbinare în cadrul Bisericii.

In rest, cuprinsul rugăciunii „Tatăl nostru" sugerează cel puțin indirect ideea de unitate prin cereri care exprimă necesități comune, care privesc pe toți credincioșii creștini. Or, această comunitate de nevoi materiale și spirituale derivă din unitatea de origine, de esență, de aspirații și de destin a neamului omenesc. De unde rezultă că prin însăși firea lucrurilor credincioșii creștini sînt chemați să năzuiască spre unitate. Pentru dezvoltarea acestei unități firești, credincioșii creștini primesc dumnezeiescul Har, care desăvîrșește această unitate. Acest lucru se săvîrșește în sînul Bisericii, Trupul tainic al Domnului nostru Iisus Hristos.

Iconomia divină a mîntuirii — și în legătură cu aceasta și iconomia dumnezeiescului Har — este astfel rînduită în sînul Bisericii, încît cu cît unitatea dintre creștini și dintre diferitele formațiuni creștine se va afirma în chip mai strîns și mai pozitiv, cu atît și lucrarea mîntuirii se va ușura și va putea fi înfăptuită mai sigur. De unde rezultă că avem interes să depunem străduințe pentru refacerea unității bisericești și din acest punct de vedere. Căci lucrînd pentru refacerea unității bisericești, lucrăm implicit pentru ușurarea propriei noastre mîntuiri.

Cererea: „Și ne iartă nouă greșalele noastre precum și noi iertăm greșiților noștri" — încă cuprinde un element ce are legătură evidentă cu refacerea unității creștine. Este știut că în lungul răstimp de cînd durează dezbinarea dintre creștini, șovinismul confesional, prozelitismul și alte păcate au dus la atitudini intercreștine care au lezat flagrant porunca iubirii creștine. Or, urmele tuturor acestor încălcări nu pot fi înlăturate decît prin *căință* din partea celor care le-au săvîrșit și prin *iertare* din partea celor care au îndurat manifestările produse de aceste păcate.

Din cele arătate mai sus, se poate vedea că rugăciunea „Tatăl nostru" constituie o prețioasă platformă de refacere a unității creștine pierdute și de dezvoltare a acestei unități creștine într-o unitate bisericească. Căci ea cuprinde o seamă de elemente care exprimă — direct sau indirect — ideea unității creștine.

După cum o necesitate inexorabilă a vieții creștine cere ca rugăciunea „Tatăl nostru" să fie rostită cu evlavie de către credinciosul creștin în fiecare zi, tot așa îndatorirea credinciosului creștin de a promova refacerea unității creștine pierdute pînă la desăvîrșirea acesteia într-o unitate bisericească, trebuie împlinită *zilnic*.

In acest sens trebuie preotul păstor de suflete să-și educe pe păstoriții săi. Ca punct de plecare în desfășurarea acestei acțiuni de educare a parohienilor săi în sens ecumenic, preotul poate folosi rugăciunea „Tatăl nostru", reliefînd elementele ei promovatoare de unitate creștină.

Făcînd acest lucru, preotul va avea satisfacția deosebită că prin zidirea unității creștine promovează solidaritatea tuturor oamenilor și popoarelor în lupta lor pentru așezarea în lume a dreptății sociale și a păcii trainice.

G. Sîrbu

Adunarea Generală a C.A.R. - Sibiu

Joi, 27 ianuarie 1966, a avut loc, la Sibiu, ședința Adunării Generale a Casei de Ajutor Reciproc a Clerului și salariaților bisericești din Arhiepiscopia Ortodoxă Română de Alba Iulia și Sibiu, sub președinția P. C. consilier eparhial Ioan Nicoară, președintele C.A.R.

Din partea membrilor C.A.R., au participat cîte trei delegați: de la Centrul Eparhial, de la Institutul Teologic Universitar și de la cele 15 protopopiate din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului.

După cîntarea rugăciunii Împărate Ceresc și după apelul nominal, P. C. președinte Ioan Nicoară a arătat, în cuvîntarea de deschidere, că întîlnirile anuale ale delegaților membrilor C.A.R. au avut totdeauna bune rezultate, ceea ce, de bună seamă, se nădăjduiește și pe urma ședinței de azi. A enumerat apoi obiectivele imediate ale Adunării Generale: — Darea de seamă a Comitetului de conducere pe anul 1965, aprobarea bugetului pe anul 1966, schema de funcțiuni și salarizare a funcționarilor C.A.R. etc. Verificările făcute în cursul anului au aflat gestiunea C.A.R. în perfectă ordine, banul public chivernisindu-se cu toată grija. Cererile de împrumut și ajutoarele de boală, dacă au îndeplinit condițiunile regulamentare au fost satisfăcute în timpul cel mai scurt cu putință.

In cuvîntarea de deschidere s-au adus mulțumiri tuturor celor ce au ostenit și ostenesc la bunul mers al C.A.R., precizîndu-se și următoarele: „Sîntem bucuroși să ni se facă sugestii și propuneri pentru îmbunătățirea muncii noastre, pentru întărirea continuă a Casei noastre de Ajutor Reciproc, pentru servirea tot mai bună a intereselor fraților noștri preoți... Exprimăm dragostea noastră curată pentru scumpa noastră Patrie, Republica Socialistă România, precum și atașamentul și devotamentul sincer și nețărmurit al preoțimii față de conducătorii înțelepți ai patriei noastre".

Mulțumiri sincere s-au exprimat, în cuvîntare, Onor. Departament al Cultelor.

P. C. pr. Nicolae David, secretarul C.A.R., a prezentat apoi Darea de seamă despre activitatea pe anul 1965, din care a reieșit că lucrările ei s-au desfășurat în mod deosebit de satisfăcător. Au fost acordate împrumuturi și ajutoare substanțiale, cu observarea prevederilor regulamentare. Comitetul de conducere a lucrat cu multă sîrguință în chip dezinteresat, iar membrii C.A.R. s-au arătat mulțumiți de activitatea ce se desfășoară aci.

La discuții au luat cuvîntul: P. C. Prof. Dr. Spiridon Cândea, subliniind frumusețea de stil în care a fost redactată Darea de seamă, sprijinul acordat membrilor C.A.R. și chivernisirea cinstită a banilor de către conducerea ei; P. C. pr. Ioan Comșa a mulțumit C.A.R. pentru ajutorul ce i s-a dat la cerere. Tot asemenea și P. C. Prot. Victor Negrea. Iar P. C. Vicar eparhial Traian Belașcu s-a asociat aprecierilor pozitive aduse C.A.R. și conducerii ei.

Au fost prezentate și aprobate apoi: Raportul de venituri și cheltuieli; Bilanțul C.A.R. pe anul 1965; Bugetul C.A.R. pe anul 1966; Raportul despre starea fondurilor speciale și Raportul comisiei de verificare.

D. Călugăr

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206

ANUL 114 Sibiu, 1 martie 1966 Nr. 9—10

BIBLIOTECA ... SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Realizări de seamă

Dacă privim cu atenție în jurul nostru, vedem cum fața țării noastre se schimbă zi de zi.

Un ritm susținut de dezvoltare caracterizează viața economică a Patriei. Situațiile statistice care se întocmesc și se publică vin și ne confirmă an de an acest lucru.

Este concludent în această privință Comunicatul dat și în acest an de către Direcția Centrală de Statistică cu privire la Dezvoltarea Economiei Naționale a Republicii Socialiste România în anul 1965 și în perioada 1960—1965.

Vedem, astfel, cum planul producției globale pe anul 1965 a fost îndeplinit în proporție de 101,3 la sută. Producția globală a anului 1965 echivalează cu 80 la sută din volumul producției obținut în întreaga perioadă a primului nostru plan cincinal, 1951—1955, ceea ce reprezintă desigur un mare salt înainte.

Față de anul 1964, producția globală industrială a crescut cu 13,1 la sută. Ca și în anii precedenți, ramurile producătoare de mijloace de producție, hotărîtoare pentru progresul întregii economii a țării, s-au dezvoltat într-un ritm superior celui înregistrat de întreaga industrie. Aceste ramuri ale industriei mijloacelor de producție au sporit în 1965 cu 13,7 la sută. Producția industriei bunurilor de larg consum a crescut și ea cu 11,9 la sută. Dăm numai cîteva exemplificări: Față de anul 1964, în anul 1965 producția de oțel a crescut cu 113 la sută, la fontă cu 105 la sută, la energie electrică cu 124 la sută, la îngrășăminte chimice cu 134 la sută, la ciment cu 114 la sută, la încălțăminte cu 116 la sută, la carne cu 108 la sută, la slănină cu 138 la sută, la unt cu 114 la sută, la zahăr cu 115 la sută, etc.

În anul 1965 au fost puse de asemenea în funcțiune o seamă de întreprinderi, ca de pildă: Uzina de alumină Oradea, Uzina de aluminiu „16 Februarie" Slatina, Uzina chimică-metalurgică „Neferal" București, fabricile de amoniac și azotat de amoniu de la Combinatul chimic Craiova, Combinatul de celuloză și hîrtie de la Călărași, Combinatul de fibre artificiale Brăila, Fabrica de ciment și var Bîrsești-Tg. Jiu și încă multe altele, iar numeroase întreprinderi existente au fost mărite și modernizate.

Producția agricolă, în ansamblu, a fost mai bună în 1965 decît în 1964. Recolta totală de cereale a fost de 12,6 milioane tone, reprezentînd cea mai mare producție obținută pînă acum în agricultura țării noastre. La dobîndirea acestor rezultate în mod deosebit a contribuit producția de grîu-secară, care a fost de peste 6 milioane tone.

Și producția animală a înregistrat creșteri în anul 1965 față de 1964. În gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole producția de lapte a sporit cu 9 la sută, cea de lînă cu 3 la sută, de ouă cu 31 la sută.

Pentru dezvoltarea agriculturii, în anul 1965 au fost alocate din fondurile statului 4,9 miliarde lei, cu 8,4 la sută mai mult decît în 1964, la care se adaugă sumele din fonduri proprii ale cooperativelor agricole. Tot în 1965 agricultura a fost dotată cu noi mașini și utilaje, printre care: 9.700 tractoare, 9.000 pluguri de tractor, 5.200 combine etc.

Volumul de mărfuri în transporturi față de anul 1964 a crescut și el în 1965 cu 4,2 la sută la mărfuri, iar la călători cu 5,5 la sută.

Volumul total al investițiilor din fondurile statului în anul 1965 a fost de 41 miliarde lei, cu 8,6 la sută mai mare decît cel din 1964.

În ritm susținut s-au desfășurat lucrările de construcții la marile șantiere ale țării, ca de pildă Complexul hidro-energetic și de navigație de la Porțile de Fier, hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș, Combinatul siderurgic de la Galați ș. a.

Prin unitățile comerțului de stat și cooperatist s-au vîndut în anul 1965 mărfuri în valoare de 67,6 miliarde lei, cu 7,3 la sută mai multe decît în 1964, ceea ce dovedește că veniturile oamenilor muncii din țara noastră au crescut și ele în mod simțitor.

Comunicatul specifică și aceea că în anul 1965 volumul exportului a crescut cu 10 la sută față de anul 1964. Peste 4/5 din acest export al țării noastre îl reprezintă produsele industriale.

Din aceste cîteva date, din mai multele pe care le cuprinde Comunicatul Direcției Centrale de Statistică, ne putem da ușor seama de mersul înainte al poporului nostru, de puterea economică mereu crescîndă a Patriei noastre.

Toate aceste realizări fac ca scumpa noastră Patrie să înflorească tot mai mult, iar venitul național și nivelul de viață al poporului nostru să crească neîncetat. Ele sînt totodată temelie pentru noi realizări, prin munca entuziastă a oamenilor muncii din țara noastră.

P.

În amintirea lui NICOLAE IORGA

Nu de mult (noiembrie 1965) figura marelui istoric Nicolae Iorga a fost evocată cu recunoștință și prețuire — la împlinirea a 25 ani de la moartea lui. Alăturîndu-ne omagiului adus de poporul nostru, însemnăm și noi aici cîteva cuvinte de amintire despre viața și opera lui Nicolae Iorga.

Nicolae Iorga s-a născut în Botoșani la 5 iunie 1871 într-o ambianță intelectuală, fiind nepotul ultimului cronicar al Moldovei Manolache Drăghici. Pe acest copil minune, la vîrsta de 6—7 ani, cînd alți copii de seama lui abia învățau tainele alfabetului, îl interesează trecutul istoric moldovean și studiază cronicarii moldoveni în ediția de atunci a lui Mihail Kogălniceanu, simțind o emoție puternică — care nu-l va părăsi pînă în clipa morții — în fața trecutului glorios de luptă al poporului român.

La numai 13 ani N. Iorga începe să facă și să scrie versuri, iar puțin mai tîrziu scrie eseuri literare și articole. Se crede că agerimea minții și puterea sa mare de judecată N. Iorga a moștenit-o de la mama sa, o femeie extraordinară, inteligentă și cultă, cu o memorie minunată.

Terminînd liceul, ca primul pe țara Moldovei, studiile universitare Iorga le termină într-un an și, astfel la vîrsta de 18 ani se supune examenului de licență, uimind comisia de examinare prin cunoștințele vaste pe care le poseda.

Conform mărturisirii fostului profesor al său I. Vîrgolici, Iorga e socotit „un adevărat fenomen, și ca memorie și ca spirit de judecată".

După studii strălucite la Paris și Leipzig, unde își ia doctoratul, N. Iorga tînărul ce nu împlinise nici 24 de ani, ocupă prin concurs, catedra de istorie universală a Universității din București, în 1894.

Nici un domeniu al activității umane n-a existat pe care ochiul său să nu-l fi scrutat și pana lui să nu-l fi scris.

N. Iorga este pentru noi românii un enciclopedist de tipul Renașterii; în multe domenii de activitate umană, un pionier îndrăzneț, în altele un continuator de seamă.

Ca să înțelegi istoria poporului tău — spunea N. Iorga — trebuie să cunoști istoria țărilor din jur, ba mai mult să cunoști istoria întregii Europe. Și Iorga cunoștea profund istoria Europei medievale, dedicînd evului mediu numeroase opere dintre care amintim doar: Relațiile dintre Orient și Occident în evul mediu (1923); Puncte de vedere asupra istoriei comerțului din Orient (vol. I, Evul mediu 1924), precum și Intrepătrunderea Orientului și Occidentului în Evul mediu. N. Iorga devine cel mai mare bizantinolog, iar dacă primul Congres de bizantinologie din lume se ține la București în 1924, creînd României o faimă deosebită, se datorește tot lui N. Iorga.

(Continuare în pag. 2)

MAICA DOMNULUI

Toată viața Maicii Domnului a fost plină de rugăciune fierbinte și iubire nețărmurită față de Dumnezeu și supunere voiei Lui. După Nașterea Mîntuitorului, viața Maicii Domnului a fost plină de griji pentru El. Fiecare cuvînt al Fiului său, tot ce se referea la El, se păstra în sufletul ei. Inaintea lui Dumnezeu, sufletul ei era plin de evlavie, căci și Maicii Domnului i-a fost dat să cunoască durerea profundă: Ea știa ce patimi îl așteaptă pe Fiul ei.

Maica Domnului cunoștea sufletește, că patimile Fiului ei vor mîntui lumea, vor mîntui pe om de puterea păcatului și a morții. De aceea neamul omenesc i-a devenit ei scump și apropiat, întrucît pentru lume a venit Mîntuitorul pe pămînt, pentru omenire a gustat potirul suferințelor și moartea pe Cruce. Soarta noastră a devenit pentru ea scumpă și pentru că Insuși Mîntuitorul în timpul pătimirii sale pe Cruce a încredințat-o ocrotirii tuturor. „Iată mama ta!" (Ioan 19, 27).

Intre Dînsa și cei încredințați ei de Iisus Hristos s-a stabilit o profundă legătură duhovnicească: Maica Domnului, din care s-a întrupat Hristos, a devenit și Mama noastră a tuturor. Odată cu înălțarea ei la cer, Maica Domnului continuă să ne ocrotească. Ea se află la tronul Fiului ei, unde depune toată grija fiilor încredințați ei. De acolo, neobosită, continuă mijlocirea ei maternă pentru noi toți.

Celor răscumpărați prin scump Sîngele Mîntuitorului, le trebuiesc acele bunuri spirituale, care descopăr în ei chipul și asemănarea lui Dumnezeu, îi fac părtași ai Impărăției lui Dumnezeu, îi ajută să meargă după Hristos, să învețe de la Hristos a face voia Sa, să trăiască după poruncile Sale, ca să devină părtași ai Invierii lui Hristos.

Evanghelia păstrează cuvintele Maicii Domnului, pe care ni le-a lăsat drept cea mai sfîntă lege și chezășie a vieții și a fericirii veșnice. Maica Domnului a zis: „Orice vă va zice, să faceți!" (Ioan 2, 5).

Să faci totul, după cum a spus El! Căci aceasta este esența vieții creștine, sensul și scopul ei cel mai înalt. Mîntuitorul, Izvorul vieții veșnice, ne-a adus vestea cea bună despre această viață, a deschis și a luminat calea spre Impărăția Cerurilor prin iubirea Sa sfîntă și nemărginită. Fiecare cuvînt al Mîntuitorului dă omului pace, sfințenie, bucurie, acea bucurie desăvîrșită, pe care în deplină măsură o avem în Dumnezeu.

„Orice vă va zice, să faceți", El a spus: „....credeți în lumină, ca fii ai luminii să fiți" (Ioan 12, 36). Să fim fii ai luminii! Iată, care este preocuparea Maicii Domnului, iată despre ce-L roagă ea pe Fiul său.

„Intru adormire lumea nu ai părăsit...". Noi n-am fost părăsiți de ea. Rugăciunea ei neîncetată ne ocrotește, conducînd pe fiecare suflet credincios pe calea grea a vieții pămîntești.

Pe Maica Domnului au iubit-o toți sfinții. In micile chilii ale sfinților plăcuți lui Dumnezeu licărea candela nestinsă în fața icoanei Impărătesei cerești. Spre ea, spre Maica Domnului se înălțau rugăciuni fierbinți pentru ajutor, pentru biruirea ispitelor și pentru pacea lumii. De la Maica Domnului primeau mîngîiere, nădejde, bucurie.

Maicii Domnului i s-au descoperit gîndurile tainice ale inimilor și ajutorul ei purtător de lumină ocrotea sufletele credincioase de întunericul ispitei și păcatului, revărsînd pacea și bucuria dumnezeiască într-o strălucită împărăție a harului dumnezeiesc.

Sfințenia plăcuților lui Dumnezeu, preamărirea lor în Sfînta Biserică a lui Hristos, acestea sînt roadele preocupării Maicii Domnului de sufletul lor. Dorința ei cea mai profundă era să păstreze sufletele lor pentru viața veșnică și a fericirii veșnice în Impărăția Fiului ei.

Către Maica Domnului tind sufletele credincioase, care simt iubirea, milostivirea ei și ajutorul ei pătruns de harul dumnezeiesc. In fața sfintelor sale icoane îngenunche credincioșii, ei îi aduc necazurile și bucuriile lor.

Maica Domnului le întinde tuturor o mînă de ajutor, ficărui suflet credincios îi dă tărie, încredere, bucurie. Dragostea ei pentru noi trimite acele bucurii neașteptate, care luminează și încălzesc sufletele noastre.

Acoperămîntul ei dumnezeiesc luminează pe toți și le dă nădejde nepieritoare, că ea este Apărătoarea preabună și rugătoare în fața Fiului său. Ea, Impărăteasa cerească, întărește sufletele credincioase în luminoasa nădejde a bucuriei, că ea, „întru adormire lumea nu a părăsit" și ne ocrotește mereu, îndemnîndu-ne viața pe calea dragostei, facerii de bine, smereniei și păcii, ca astfel făcînd voia lui Iisus Hristos să dobîndim fericirea cea veșnică.

Pr. Chiril Pistrui

In amintirea lui Nicolae Iorga

(Urmare din pag. 1)

Lui îi revine meritul de a fi introdus și de a fi pus în circulație noțiunea de: „Bizanț după Bizanț". El a arătat că „Bizanțul supraviețuiește ca civilizație, că de fapt, înainte de pieirea Bizanțului ca stat, Biserica a întocmit vechea unitate politică a lumii de Sud-Vest și de Est cu o unitate de civilizație dominată de ortodoxia creștină. Astfel, artele plastice, literatura, filozofia teologică au căpătat și au rămas cu o pecete bizantină pînă aproape de începuturile timpurilor moderne".

N. Iorga în calitate de bizantinolog a fost acela care a făcut cunoscută cultura veche românească peste hotare.

N. Iorga nu numai că a cunoscut istoria românilor, dar a și trăit-o intens, entuziasmîndu-se de faptele de vitejie ale trecutului, dar și scăpînd cîte o lacrimă printre rîndurile pe care le scria despre mizeria țăranilor, revoltîndu-se împreună cu țăranii răsculați, pe care i-a iubit atît de mult.

Răscoalele lui Gh. Doja, Horia (pe care-l compară cu Decebal), Avram Iancu, sînt aprobate de N. Iorga, aducînd argumente în favoarea lor.

Pe N. Bălcescu îl stimează într-un mod deosebit.

Despre răscoala din 1907 N. Iorga scria undeva: „Și a fost o jertfă groaznică la noi în 1907, cînd țăranii au mers cu pieptul deschis înaintea armatei care apăra o stare de lucruri răzimată pe o veche nedreptate".

In conferințe și-n presă N. Iorga a luat apărarea răsculaților din 1907, învinuind politica ce o ducea clasa conducătoare față de țărănime. După ce răscoala e înnăbușită în sînge, N. Iorga continuă să ceară insistent rezolvarea problemei agrare în favoarea țărănimii.

N. Iorga, istoric al poporului român, este animator al luptei pentru unirea Ardealului cu România.

Prin 1905 străbătea Transilvania de la un capăt la altul, intrînd în bisericuțe și mănăstiri pentru a găsi documente; stînd de vorbă cu țărani, preoți și învățători, iar cu cei de la orașe, vlădici, profesori, avocați, medici, numai și numai pentru a cunoaște cît mai mult și a culege date prețioase, după cum însuși mărturisește mai tîrziu, prin 1934: „voi străbate Ardealul de la un capăt la altul, oprind trăsura la fiecare bisericuță și voi căuta însemnări fă-cute pe margine în cărțile de cult, căutînd date noi pentru poporul nostru".

E ispitit de istoria fraților transilvăneni dedicîndu-le studii numeroase, dintre care cele mai însemnate sînt cele din domeniul istoriei bisericești, ca: „Despre arta bisericească și zugravii din Transilvania"; „Istoria literaturii religioase a românilor pînă la 1688"; „Vechea artă religioasă la Români"; „Sate și preoți din Ardeal"; „Istoria bisericii românești" etc.

N. Iorga descrie ca nimeni altul frămîntările Ardealului nostru drag, închinîndu-i o vastă sinteză în două volume: „Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria". (Buc. 1915). Simte o deosebită bucurie cînd găsește în turnul unei biserici din Sibiu, actele lui Hagi Constantin Pop, cel care a avut partea sa importantă în tipărirea cărților de slujbă bisericească.

Privind peste vasta lui operă, ne întrebăm și noi așa cum se întreba și istoricul A. D. Xenopol în 1911: „Cum a putut un creer să gîndească atîta și o singură mînă să le scrie?". Iar privind peste bogata lui activitate, ne întrebăm de unde atîta energie risipită cu atîta dăruire de sine! Uciderea de către fasciști, în noiembrie 1940 a acestui mare bărbat, a revoltat întreg poporul român și a fost condamnată în toate țările. Italienii au exclamat atunci: „Un om ca Nicolae Iorga se naște la o mie de ani și nu în fiecare țară".

Pentru patriotismul său fierbinte, pentru dragostea lui față de popor, pentru ceea ce a scris despre istoria și viața Bisericii noastre, Nicolae Iorga va fi veșnic viu în inimile noastre.

Pr. Dan Miron

Tatăl nostru

„Sfințească-se numele Tău"

Numirile lui Dumnezeu sînt cuvintele, asemănările, cugetările, lucrările simbolice, prin care încercăm să spunem ce este și cum este Dumnezeu. Dar atît acestea cît și faptele ce le facem spre mărirea Lui, nici nu micșorează nici nu mărește ființa Lui. El, în sine, rămîne veșnic același. Prin ascultare, prin slujbă credincioasă voiei Lui, putem numai să preamărim lucrarea Lui în afară. „Sfințească-se numele Tău" înseamnă deci: ne rugăm, ca noi, așa să cugetăm, să vorbim și să viețuim, ca sfinția Ta, a Dumnezeului nostru, tot mai luminoasă să se arate, ca scopurile Tale sfinte să se împlinească în ceruri.

Dar Dumnezeu are El nevoie de aceasta? Nu. Dumnezeu este sfînt și fără laudă, și fără sfințirea numelui Său din partea noastră. Noi sîntem cei ce avem nevoie să preamărim pe Dumnezeu.

Dar cum și ce să facem ca numele lui Dumnezeu să se sfințească? Sf. Petru zice: „Sfințiți pe Dumnezeu întru inimile voastre" (I Petru 3, 15). Inimile noastre să fie locuința lui Dumnezeu celui sfînt, prin credința în adevărul cuvîntului Său, ascultarea de poruncile Sale, dragostea fiiască pentru îngrijirea Lui de Tată față de noi.

Sînt trei cărți în care citind bine învățăm a sfinți numele lui Dumnezeu. Intîia este cartea firii, în care citind strigăm cu psalmistul: „Cît de măreț este numele Tău în tot pămîntul".

A doua carte este a noastră a fiecăruia, în care putem recunoaște planul lui Dumnezeu.

A treia carte este învățătura Sfintei Biserici. Aici învățăm cum trebuie să sfințim numele lui Dumnezeu. Aici învățăm că numele lui Dumnezeu trebuie să-l sfințim cu gîndul, cu vorba și cu fapta.

Cu gîndul sfințim numele lui Dumnezeu cînd niciodată nu ne părăsește cugetul și încrederea

(Continuare în pag. 3)

Dumineca lui Zaheu

„Şi alergînd înainte, s-a suit într-un dud ca să-l vază, căci pe acolo era să treacă“ (Luca 19, 4).

Dorind să vadă pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Zaheu vameşul s-a suit într-un dud şi l-a văzut pe El.

Mîntuitorul a răspuns dorinţei lui Zaheu a-grăindu-l şi spunîndu-i ca să se pogoare din co-pac, căci azi va petrece în casa sa şi s-au întîl-nit în casa lui Zaheu.

Această întîlnire a dat roduri bogate şi a avut urmări fericite pentru Zaheu şi casa lui, căci în urma convorbirii cu Iisus, Zaheu a văzut că este un om păcătos care a adunat avere prin furt şi înşelăciune, şi hotărît să se mîntuiască, a zis lui Iisus: „iată jumătate din avuţia mea o dau săracilor; şi de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit“. Deci, Zaheu a folosit calea restituirii bunurilor furate, pentru mîntui-rea sa, singura cale, de altfel, pentru a scăpa de păcatul înşelăciunii şi al nedreptăţirii altora. Zis-a către el Iisus: „astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia, pentru că şi acesta fiul lui A-vram este“ (Luca 19, 8—9).

Şi noi dorim din toată inima ca să vedem şi să cunoaştem pe Dumnezeu. Dar pe Dumnezeu nu-L putem vedea în această viaţă, pentru că Dumnezeu este Duh şi nu are trup. Cînd însă ne vom despărţi de trup şi vom deveni şi noi duhuri curate, îl vom vedea pe El faţă către faţă, aşa cum este, ca bucuria noastră să fie deplină. Atunci îl vom vedea şi-l vom întîlni în Casa Lui, vom sta la masa Lui, făcîndu-se nouă şi sufletului nostru spre mîntuire. Pentru ca să ajungem în casa Lui trebuie să facem ceea ce a făcut Zaheu; să ne depădăm de pasiu-nile, patimile şi viţiile care ne stăpînesc, să ne curăţim sufletul de păcate şi de toată necurăţia ca să rămînă curat şi luminos. Toţi aceia din-tre noi care am săvîrşit păcatul înşelăciunii de pildă, păgubind pe aproapele nostru, să facem ceea ce a făcut Zaheu: să reparăm paguba cau-zată, restituind bunuri însuşite pe nedrept, să facem fapte de binefacere. Toţi aceia dintre noi care avem răul obicei de a minţi, să nu mai mînţim; aceia dintre noi care are obiceiul urît de a înjura sau blestema, să nu mai înjure şi să nu mai blesteme; aceia care sînt cuprinşi de pa-tima beţiei sau a desfrîului, să se lapede de a-ceste păcate; în sfîrşit, toţi aceia care sînt stă-pîniţi de diferite patimi păgubitoare de suflet, să se lapede de ele, de dragul Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi din dorinţa de a ne mîn-tui sufletul.

Să nu persistăm în păcat. Dacă a păcătui este lucru omenesc — şi om fără de păcat nu este — a persista în păcat e lucru diavolesc. In-suşi Sf. Apostol Pavel a fost încercat de ispite. Nici sfinţii n-au fost cruţaţi, dar au luptat din răsputeri împotriva înclinărilor rele pentru ca să se poată debarasa de patimi, să-şi asigure curăţenia şi sfinţenia sufletului, ca să poată ve-dea pe Dumnezeu. Astfel şi noi trebuie să du-cem o luptă continuă pentru a ne desăvîrşi viaţa şi a ne sfinţi sufletul.

Desigur, cu toţii am dori să vedem şi să cu noaştem pe Dumnezeu în această viaţă. Dar cum? Există vreo posibilitate? Da! Îl putem ve-dea şi cunoaşte prin credinţă.

Astfel noi avem marea bucurie sufletească de a putea vedea şi cunoaşte pe Dumnezeu şi în această viaţă.

Iar dacă voim să-L vedem şi în viaţa viitoare faţă la faţă, aşa cum este El, trebuie să ne suim în copacul sufletului aşa după cum a făcut Za-heu vameşul, să asaltăm piscurile virtuţilor: credinţa, nădejdea şi dragostea; să ne lepădăm de păcate şi de tot răul ce ne încătuşează su-fletul şi atunci cu adevărat vom ajunge ca să vedem pe Dumnezeu în toată frumuseţea şi splendoarea Lui.

Prot. Iuliu Man

Sf. Ap. Pavel la Atena

Una din cele mai profunde predici ale Sf. A-postol Pavel a fost cea pe care a ţinut-o în Areopagul din Atena.

Popasul pe care-l face Apostolul neamurilor în Atena îl pune în legătură cu locuitorii vechei Elade precum şi cu concepţiile lor. Aici găseşte un jertfelnic pe care era scris: „Dumnezeului necunoscut“. Acest jertfelnic dovedea că dintre toate popoarele antice, grecii au fost aceia care şi-au dat seama că închinarea la zei, precum şi jertfele aduse lor sînt zadarnice. Aceasta zădăr-nicie a închinării la zei grecii şi-au exprimat-o prin ridicarea monumentului mai sus amintit de la care pleacă predica marelui Apostol.

Cînd Sf. Pavel este dus în Areopag de către filozofii greci care voiau să cunoască învăţătura pe care acesta o propovăduia, el îşi începe pre-dica prin citarea acestui jertfelnic. Acestui Dum-nezeu — le spune el — pe care nu-l cunoaşteţi i-aţi clădit altar, acestui Dumnezeu mai presus decît toţi dumnezeii pe care i-aţi avut pînă a-cum, vă închinaţi fără să-l ştiţi; pe acesta viu eu să vi-l vestesc.

Dumnezeul necunoscut pe care Apostolul îl vestea era Cel ce a făcut cerul şi pămîntul cu toate bogăţiile lui, era Cel ce locuieşte în lă-caşuri nefăcute de mîna omenească.

Sf. Apostol Pavel propovăduieşte pe Dumne-zeul care dintr-un sînge a făcut tot neamul o-menesc ca să locuiască şi să trăiască în pace pe toată suprafaţa pămîntului. Prin predica sa marele Apostol le arată că oamenii în relaţiile lor trebuie să fie fraţi şi fii ai aceluiaşi părinte ceresc.

Pămîntul cu toate frumuseţile şi bogăţiile lui pentru om au fost făcute, vremile tot pentru el au fost întocmite. Dacă toate acestea au fost făcute pentru el şi numai pentru el, noi căutăm neîn-cetat pe binefăcătorul nostru, ca şi copilul pe mama lui, căci din neamul Lui sîntem şi noi, spune mai departe marele Apostol. Dumnezeu nu este ca aurul şi ca argintul sau ca piatra care pot fi cioplite, după meşteşugul omului şi la care de-arîndul veacurilor oamenii au ajuns să se închine. Dumnezeu este acela pe care-l caută credincioşii şi pe care l-au căutat întot-deauna, este acela care ne cheamă la pocăinţă, pocăinţă atît de necesară pentru ca să ne ridi-căm pe un piedestal superior faţă de ceea ce am fost înainte.

Căci va veni o zi cînd fiecare va trebui să dea socoteală pentru toate cîte a făcut, va veni o zi cînd vom fi puşi în faţa tribunalului de ju-decată şi vom da seama de tot ce am făcut, iar sentinţa va fi rostită de Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu. Cel ce a pătimit, s-a îngropat şi a în-viat pentru ca pe noi să ne mîntuiască. Fiul care s-a jertfit din dragoste pentru oameni va veni la ziua hotărîtă să împartă dreptatea, în aşa fel ca nici o faptă să nu rămînă nerăsplătită.

Auzind despre învierea Mîntuitorului şi despre învierea din morţi în general, mulţi dintre cei ce veniseră să-l asculte pe Sf. Apostol Pavel au părăsit Areopagul neputînd înţelege aceste cuvinte.

Cu toate acestea un însemnat număr de as-cultători s-au făcut adepţi ai marelui Apostol, au trecut la noua credinţă împreună cu condu-cătorul Areopagului al cărui nume ni-l păstrează istoria sfîntă a Noului Testament, Dionisie Areo-pagitul. Prin aceasta s-a făcut început Bisericii creştine din Atena.

M. Cristea

Ziua unirii, 24 Ianuarie

— Închinare —

Unire! Sfîntă unire;
Soră cu marea iubire,
Frate de-o mamă şi-un tată
Cu pacea mult căutată!
Unire! Floare iubită!
De Tatăl ceresc răsădită;
Cine te are în casă
Duce o viaţă aleasă!
Rămîi, unire iubită
Şi-n ţara mea liniştită;
Rămîi de-a pururi un steag
Pentru poporul meu drag!

Nicolae Isac-Zlaşti
cîntăreţ bisericesc

Tatăl nostru

„Sfinţească-se numele Tău“

(Urmare din pag. 2)

că toate lucrurile noastre trebuie să le facem, pentru că Dumnezeu le voieşte, acolo şi atunci, unde şi cînd Dumnezeu porunceşte, şi în aşa chip să le facem, cum îi place lui Dumnezeu. „Ori de mîncaţi ori de beţi, ori altceva faceţi, toate să le faceţi spre mărirea lui Dumnezeu“ (I Cor. 10, 31). Avînd acestea în minte totdea-una sfinţim numele lui Dumnezeu cu gîndul.

Cu vorba însă îl sfinţim prin rugăciune. Sînt o mulţime de rugăciuni de laudă pentru numele lui Dumnezeu: Mărire, Pre Tine Te lăudăm, Ce-rurile spun mărirea lui Dumnezeu, Fie numele Domnului binecuvîntat ş.a.m.d. Dar şi prin cu viinţa, căldura, bunătatea şi evlavia ce punem în vorbele noastre de toate zilele. Cu fapta sfin-ţim numele lui Dumnezeu prin orice lucru bun ce-l facem din credinţă şi iubire creştinească, dar mai cu deosebire prin exemplul bun. Dom-nul nostru Iisus Hristos zice: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca văzînd ei faptele voastre cele bune să mărească pe Ta-tăl vostru care este în ceruri“ (Matei 5, 16).

Deci noi sîntem datori să trăim astfel, ca prin viaţa noastră să se sfinţească numele lui Dum-nezeu. Însă de ce să ne rugăm pentru sfinţirea numelui Lui?

Noi ne rugăm pentru sfinţirea numelui lui Dumnezeu mai cu seamă de aceea pentru că Dumnezeu singur voieşte ca noi să facem astfel. spre binele nostru. Iisus Hristos a poruncit să ne rugăm aşa. El, care însuşi Dumnezeu fiind, s-a rugat ca să se sfinţească numele lui Dum-nezeu. Aşa s-au rugat şi Apostolii şi creştinii cei dintîi şi aşa se roagă şi toată Biserica pînă-n ceasul de acum: Sfinţească-se numele Tău.

Dar prin cererea aceasta nu numai ne rugăm pentru sfinţirea numelui lui Dumnezeu în lume şi în inimile noastre, ci totdeodată şi făgăduim şi ne îndatorim a lucra şi însine pentru sfinţi-rea numelui Său. Căci nu trebuie să uităm că cine cere să se facă un lucru, el cel dintîi este dator să sprijinească acel lucru, să muncească pentru împlinirea lui. Să ne rugăm deci, şi să lucrăm la formarea vieţii noastre potrivit po-runcilor dreptăţii şi dragostei şi atunci ne vom fi făcut datoria, vom fi împlinit voia Lui, a-tunci vom putea nădăjdui în acea făgăduinţă a lui Dumnezeu care zice: „Cine mă cinsteşte pe acela îl voi cinsti“ (I Sam. 2, 30).

N. Cotos (†)

Gînduri la Sf. Evanghelie

I. Duminica Înfricoșatei judecăți (Mat. XXV, 31—46).

Universalismul judecății din urmă.

„Se vor aduna înaintea Lui toate limbile" (Matei XXV, 32). Iată o judecată la care nu sînt chemați numai cei împotriva cărora s-a făcut o pîră, ca la judecățile obișnuite, ci zice: *„toate limbile"*.

Motivul e că la judecata din urmă nu se dau numai sentințe împotriva celor răi, ci se răsplătesc, în același timp, cei care au împlinit legea lui Dumnezeu.

E primul fapt, pentru care judecata din urmă *e universală.*

Dar judecata aceasta e universală și prin *dreptatea ei:* pedeapsa e întru totul egală cu vina, iar răsplata cu meritul.

Că aceasta nu se poate face pe pămînt, decurge din însuși caracterul vinovăției și al meritului, care nu sînt niciodată numai ale unuia, ci ale mai multora, pînă la universalitate (Ioan VIII, 7).

Și dacă în vina fiecăruia sînt mai mulți, sau toți, iar în meritul fiecăruia deasemenea, drept e, ca în păcatul fiecăruia să fie pedepsiți toți cei vinovați, dar în fapta bună a fiecăruia să fie răsplătiți toți cei care au participat la ea.

E, într-adevăr, cu putință *Fiului Omului*, în ceasul acela, cînd „se vor deștepta toți cei care dorm în țărîna pămîntului" (Daniil XII, 2); „cînd se vor aduna înaintea Lui toate limbile" (Matei XXV, 32); cînd „va judeca toate faptele și tot ce a fost ascuns, fie bun, fie rău" (Eclesiast XII, 14), pentrucă-i cunoaște pe toți și n-are nevoie: „ca cineva să-i dea mărturie despre om" (Ioan II, 24, 25).

Toată cunoașterea și toată mărturia Lui e de la Sine și prin Sine, căci, în calitate de Cap al trupului (Col. I, 18), în unitatea și solidaritatea organică a acestuia, tot ce li s-a făcut fraților: „prea mici" Lui i s-a făcut (Matei XXV, 41, 45).

Aceasta e perspectiva deplinei, totalei, dreptei și desăvîrșitei judecăți din urmă, în fața căreia nu va mai putea ridica nimeni cuvînt, nici cei care vor merge „în muncă veșnică", nici drepții, care vor merge „în viața veșnică" (Matei XXV, 46).

*

II. Duminica lăsatului de brînză (Matei VI, 14, 21).

Mîhnirea și bucuria vieții creștine.

„Cînd postiți nu fiți triști"
(Matei VI, 16).

Duminica de azi e învăluită în mohorîta mihnire a izgonirii lui Adam din rai. Și mîhnirea aceasta n-a fost numai a strămoșilor, ci a tuturor fiilor Evei.

Frumoase s-au perindat primăverile, chiar și după cataclismul păcatului, cu nefastele sale urmări asupra firii, frumoși erau pomii și gustoase fructele lor.

Dar nu mai dădeau nici o plăcere și nu mai săturau, pentru că în drumul spre pomul vieții, spre pomul harului, amenința sabia de foc a Heruvimului (Facere III, 24) și munca purta jugul aspru al asupririi.

Și dacă Fariseii erau triști și întunecați (Matei VI, 16), în vremea postului, pe lîngă fățărnicia, pe care le-o vădește Mîntuitorul în fața mulțimii, ei se puteau smoli și din cauza zădărniciei postului lor, care nu le deschidea nici o nădejde, nici o cărare de întoarcere la condiția și izvorul bucuriei, la pomul vieții.

Voalul acestei mîhniri e sfîșiat azi de cea de a doua sabie, de cuvîntul Mîntuitorului din Evanghelie: *„Nu fiți triști!"*.

Dimpotrivă: „Tu, însă, cînd postești, ungeți capul tău și fața ta o spală" (Ibid., v. 7).

Aceasta nu numai ca pază de mîndria fățărnică și nici chiar numai pentru plata de la Tatăl, care „vede în ascuns" și va răsplăti „la arătare" (Ibid., v. 8), ci pentru însăși *bucuria vieții*, care se dă, ca cel mai gustos și mai prețios rod al harului, pe drumul postului creștin.

„Nu fiți triști!", deci, căci *bucuria vieții* e semnul, expresia vie, pe fața creștinului, că în post, în rugăciune, în toate actele de închinare, pe care le face, și în toate întăririle și ieșirile lui, trăiește cu adevărat sub pecetea clipei celei mari, a Apostolilor, de după înviere: *„Am văzut pe Domnul!"* (Ioan XX, 25).

*

III. Duminica Ortodoxiei (Ioan I, 43—52). Găsirea lui Dumnezeu.

„Am găsit pe Acela, despre care a scris Moisi în lege și proorocii".
(Ioan I, 46).

De ce străluceau ochii lui Filip? Ce-l făcea să tremure de bucurie, cînd i-a spus lui Natanail: *„Am găsit pe Acela!"*.

Ce însemna pentru un Iudeu, care cunoștea Scriptura, această veste? Cine era Acela, despre care au scris Moisi și proorocii?

Din tot țîlcul profeților, începînd cu Protoevanghelia (Facere III, 15), *Acela* era Mesia, Mesia era Fiul lui Dumnezeu; deci: *Dumnezeu.*

Aceasta înseamnă că bucuria lui Filip era *bucuria găsirii lui Dumnezeu.*

Multe caută și multe poate găsi creștinul în viața sa, dar nici o bucurie a găsirii lui nu se poate asemăna pentru ei cu aceasta: *„am găsit pe Domnul!"*.

Dumnezeu împlinește toate lipsurile și potolește toate frămîntările sufletului credincios, încît el mărturisește cu Sf. Apostol Petru: „Bine este nouă să fim aici".

Dar unde poate fi găsit Domnul?

Dumnezeu se poate vedea și se poate găsi pretutindenea, în lucrurile mîinilor Sale, dar locul de întîlnire permanentă și de găsire neîndoielnică a Lui e: *Biserica.*

Aceasta este binefacerea cea mare a *Ortodoxiei*, la care eternul Filip — creștinul care l-a găsit pe Dumnezeu — îl cheamă pe eternul Natanail — creștinul care-l caută încă: *„Vino și vezi!"*.

Preot Zosim Oancea

DESPRE DRAGOSTE

— După Sf. Scriptură —

Sufletul nostru are o înclinare firească spre dragoste. Creștinul crescut în rînduielile credinței sale, trebuie să simtă nevoia trăirii în dragoste față de Dumnezeu și cu dragoste să se apropie și să ajute pe fiecare semen din jurul lui. Această trăire în dragoste este poruncită de legea creștină; ea se găsește cuprinsă în textul biblic al Sf. Scripturi.

In cele ce urmează, prezentăm cîteva dintre multele citate ale Sf. Scripturi, care ne dau învățătură pe scurt despre dragostea creștină:

După virtutea credinței și a nădejdii, dragostea este a treia virtute religioasă, prin care credinciosul stăruiește în bine, împlinind legea creștină. Acest adevăr este spus de Mîntuitorul Iisus Hristos ca răspuns unui învățător de lege: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău: aceasta este întîia și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea acesteia, este: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Aceste două porunci cuprind toată legea și proorocii" (Mt. 22, 37—40).

Din cele spuse de Mîntuitorul rezultă că dragostea este „cea mai mare poruncă". Ea ca lege se exprimă în cele zece porunci din Vechiul Testament (Ieșire cap. 20), în care primele patru se referă la dragostea de Dumnezeu iar ultimele șase la dragostea aproapelui.

Domnul Iisus Hristos arată și măsura dragostei față de aproapele, care trebuie iubit așa cum se iubește omul, „ca pe sine însuși". Iar în alt loc Mîntuitorul ne spune că trebuie să ne iubim unul pe altul așa cum ne-a iubit El pe noi (In. 13, 34).

Dragostea creștină cu privire la aproapele, este o poruncă egală cu dragostea de Dumnezeu: „Cel ce zice: iubesc pe Dumnezeu, dar pe fratele său îl urăște, acela-i mincinos; căci cel ce nu iubește pe fratele său, pe care-l vede, cum poate să iubească pe Dumnezeu, pe Care nu-L vede. Și noi astfel de poruncă avem de la El, ca cel ce iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său" (I In. 4, 20—21).

Trăirea în dragoste este o trebuință pentru fiecare. Prin ea se dobîndesc o mulțime de roade, care fac pe fiecare mai bun, mai de folos societății, căci: „Dragostea rabdă mult și se milostivește; dragostea nu pismuiește; dragostea nu se trufește, nu se mîndrește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se mînie, nu se gîndește la rău, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; ea toate le acoperă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă" (I Corint. 13, 4—7).

Dragostea creștină după Sf. Scriptură este împlinirea poruncii celei mai mari din legea sfîntă, este cea dintîi între virtuți, este principală temelie a fericirii în viața noastră.

Pr. I. Buta

Gînduri

Făina-i rodul grîului bătut,
Sub scrîșnetul de piatră al morii pentru pîine
Azi, e copila serii ce-a trecut,
Bunica zilei ce-o numim poimîine.

E legea firii ca pe orice chip
Să-l dăltuiască clipele mărunte,
Secunda fiind ca mîna de nisip,
Ce se rostogolește de pe munte.

Sub stele și-n hotarul cu lucernă,
Un strop de rouă și-o plăpîndă floare,
Și-au juruit o dragoste eternă,
(Pînă la primul răsărit de soare).

De a fost noapte se arată zorii,
Și viceversa, făr' să pot opri
Doar una dintr-o mie de victorii,
Și-nfrîngeri între noapte și-ntre zi.

Păianjenul pîndește și așteaptă,
Să-i pice și-o albină în capcană.
Că-n țesătura lui e atîta artă,
Strălucitoare, fină și vicleană.

Se prăbușește grîul din înaltul
Și din plăpîndul spic, adînc sub glie
Și odrăslind nu bob și din el altul,
Trăi-va holda cît o veșnicie;
Că-un bob dă zece boabe, și zece dau o sută
și-o sută dau o mie.

Lucian Idomir

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 martie 1966 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Marile realizări ale şesenalului

Planul şesenal (1960—1965) a fost îndeplinit de poporul nostru cu succes. S-a făcut, astfel, un nou pas înainte pe calea desăvîrşirii construcţiei socialismului în ţara noastră, România socialistă realizînd un nou şi puternic avînt în toate sectoarele de activitate. În anii şesenalului a continuat, în ritm susţinut, procesul de industrializare socialistă a ţării, a crescut gradul de valorificare a resurselor naturale, au fost folosite în mai mare măsură rezervele de care dispune agricultura, s-a asigurat dezvoltarea proporţională, echilibrată, continuu ascendentă a întregii economii naţionale şi, pe această bază, s-a ridicat bunăstarea poporului.

Dezvoltarea industriei se vede din faptul că ponderea ei în venitul naţional a crescut de la 41 la sută în 1959 la 48 la sută în 1965 şi că producţia globală industrială a fost în 1965 de 2,24 ori mai mare decît în 1959 — producţia unui singur an (1965) fiind echivalentă cu 80 la sută din producţia întregului cincinal 1951—1955. Numai sporul de producţie obţinut în 1965 faţă de 1959 este de peste 3 ori mai mare decît întreaga producţie a anului 1950. Aceasta se datoreşte ritmului înalt de dezvoltare a industriei, care a depăşit prevederile planului şesenal: ritmul mediu anual în cei şase ani a fost de 14,4 la sută faţă de circa 13 la sută prevăzut în planul şesenal. A crescut cu precădere producţia industriei mijloacelor de producţie (în medie pe an cu 15,7 la sută faţă de 14 la sută cît s-a prevăzut în planul şesenal). În perioada 1960—1965 a început, pentru prima dată în ţara noastră, fabricarea pe scară industrială a unor noi produse, ca: aluminiu, cauciuc sintetic, noi sortimente de oţeluri aliate superioare, de mase plastice, de fire şi fibre sintetice, etc. şi s-au introdus în fabricaţie circa 2.000 noi tipuri de maşini, utilaje şi instalaţii, ca: locomotiva Diesel electrică 2.100 C.P., instalaţia de foraj de 315 tone pentru forarea sondelor de ţiţei şi gaze la adîncimi mari, agregate hidroenergetice pentru centralele de pe Bistriţa, noi tipuri de tractoare, autocamioane, etc. Industria construcţiilor de maşini acoperă azi peste două treimi din necesarul de utilaj al economiei, iar în unele ramuri aproape în întregime. Realizări importante s-au obţinut şi în producţia bunurilor de consum, care a crescut de două ori. În perioada 1960—1965 au fost construite şi au început să producă, în toate ramurile industriale, 502 întreprinderi şi secţii noi. Au fost dezvoltate şi modernizate numeroase întreprinderi existente, s-a îmbunătăţit repartizarea teritorială a forţelor de producţie. Prin introducerea pe scară largă a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii şi prin calificarea superioară a muncitorilor producţia a crescut nu numai cantitativ, ci şi calitativ: am produs mai mult, mai bun şi cu un preţ de cost mai mic.

Pe planul agriculturii, şesenalul rămîne înscris în istoria patriei noastre prin încheierea cooperativizării agriculturii în 1962, care a marcat triumful deplin al socialismului la oraşe şi sate şi a generat un nou avînt al agriculturii noastre. Producţia agricolă a asigurat — în aceşti ani — aprovizionarea populaţiei cu produse agroalimentare şi a industriei cu materii prime agricole, crearea rezervelor de stat şi unele disponibilităţi pentru export. Producţia totală medie anuală din 1960—1965 la principalele culturi a depăşit considerabil producţia din anii 1954—1959. În 1965 recolta de cereale a fost de 12,6 milioane tone — cea mai mare producţie obţinută pînă acum în ţara noastră. A sporit, de asemenea, producţia animală. Creşterea producţiei agricole se datoreşte dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii (tractoare, semănători mecanice, combine, etc.: în 1965 revine în medie pe un tractor fizic 122 hectare faţă de 270 hectare în 1959), folosirii de îngrăşăminte chimice (în 1965 de 3,6 ori mai mult decît în 1959), creerii de soiuri noi, mai productive, de seminţe, întăririi economico-organizatorice a cooperativelor agricole de producţie, aplicării metodelor avansate de către cadrele de specialişti cu studii superioare şi medii care lucrează în toate cooperativele agricole de producţie şi de către ţăranii cooperatori, o ţărănime luminată prin învăţămîntul agrozootehnic de masă, prin difuzarea culturii în toate satele, etc.

Drept urmare a dezvoltării economiei naţionale a crescut produsul social şi venitul naţional. Faţă de 1959, în 1965 produsul social a sporit de 1,71 ori — iar venitul naţional de 1,68 ori. Creşterea venitului naţional a determinat ridicarea continuă a nivelului de trai al populaţiei. Numărul de salariaţi ocupaţi în economia naţională a crescut cu 1.300.000, depăşindu-se prevederile; fondul de salarii s-a dublat. Salarul real a fost în 1965 cu 35 la sută mai mare decît în 1959. Au sporit veniturile ţărănimii cooperatoare, în 1965 repartizîndu-se pentru zile-muncă venituri în bani şi natură cu 1,4 miliarde lei mai mult decît în 1964. Veniturile băneşti ale populaţiei au crescut de 1,8 ori în 1965 faţă de 1959. Statul a cheltuit în anii şesenalului pentru finanţarea acţiunilor social-culturale 108 miliarde lei, depăşindu-se nivelul prevăzut pentru 1965 cu 9 a sută. Aceste sume au reprezentat în 1965 aproape un sfert din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Desfacerea de mărfuri prin comerţul socialist a crescut cu 88 a sută. În perioada 1960—1965 au fost construite şi date în folosinţă din fondurile statului 270.000 apartamente, din fondurile proprii aproape 530.000, majoritatea la sate. A fost generalizat învăţămîntul de 8 ani, toţi elevii primind manualele gratuit din anul şcolar 1960—1961. Începînd cu anul 1965/1966 au primit manualele gratuit şi elevii din învăţămîntul mediu. Numărul studenţilor înscrişi în anul universitar 1965/1966 este de peste două ori mai mare decît în 1959—1960. S-a înmulţit numărul cinematografelor la oraşe şi sate, al căminelor culturale, al staţiilor de televiziune, ş. a. S-a dezvoltat reţeaua de ocrotire a sănătăţii. În 1965 cu 35 la sută mai mulţi oameni ai muncii decît în 1959 au beneficiat de odihnă sau tratament în staţiunile balneo-climaterice. Au fost electrificate 4.500 sate.

Marile realizări ale şesenalului constituie un îndemn ca — pe baza acestor succese — să ducem mai departe prin muncă însufleţită patria noastră socialistă spre noi culmi de progres şi civilizaţie. Rezultatele obţinute pînă acum în împlinirea planului de stat pe anul 1966 — primul an al noului cincinal (1966—1970) — dovedesc entuziasmul şi hotărîrea oamenilor muncii de a dobîndi noi victorii în lupta pentru înflorirea necontenită a României Socialiste, pentru propăşirea poporului şi pentru pace şi prietenie între popoare.

T. R.

Ştiaţi că...

— Potrivit ultimelor date statistice, în Gruzia (Republică transcaucaziană) există 62.000 de locuitori în vîrstă între 80—100 de ani. S-a stabilit de către specialişti că aceşti bătrîni sînt sănătoşi şi au memorie şi vedere bună. Ei se alimentează în mod obişnuit şi se ocupă cu diferite munci fizice, lucrînd la cîmp sau în grădini. Majoritatea lor nu fumează, călăresc, ţinîndu-se încă bine în şea. Ba mai mult, în Abhazia (regiune din Gruzia) bătrîni în vîrstă de 90—100 de ani au organizat un ansamblu muzical de instrumente populare.

— Caisele prelungesc viaţa, după cum arată Ashar Mahmud şi Sardar Mahdihassan, membrii ai Consiliului cercetărilor ştiinţifice şi industriale din Caraci (Pakistan). Ei au studiat hrana tribului Hunza, a cărui membri au o longevitate mare şi a căror hrană de bază o constituie caisele proaspete şi uscate, precum şi porumbul. Întrucît porumbul face parte şi din hrana altor popoare din alte părţi ale lumii, cei doi oameni de ştiinţă au arătat că cele care favorizează longevitatea sînt caisele, constatînd

(Continuare în pag. 2)

Despre viața creștinului

„Creșteți spre mîntuire"
(I Petru 2, 2).

Sf. Scriptură precum și Sf. Părinți folosesc diferite asemănări pentru a ne face să înțelegem mai bine chemarea noastră de creștini, drumul pe care îl avem de urmat ca ucenici ai lui Iisus Hristos — Mîntuitorul nostru. Rezultă din aceste asemănări că pentru realizarea chipului creștinului adevărat este nevoie de muncă fără răgaz, de permanentă activitate în șlefuirea ființei noastre lăuntrice, de sforțare susținută în a ne depăși necontenit în realizarea a ceea ce este bun și frumos în viață.

Sf. Apostol Pavel de pildă ne spune: Trăiți astfel ca să puteți lua cununa vieții, pe care Cel veșnic a gătit-o tuturor celor care viețuiesc după legile Sale. Sf. Apostol Petru folosește o altă imagine și anume a creșterii de la starea de copil la aceea de bărbat matur, capabil de muncă și creații depline. „Lepădînd toată răutatea și tot vicleșugul și fățărniciile și pizmele și toate clevetirile, ca niște prunci de curînd născuți să iubiți laptele cel duhovnicesc al cuvîntului ca printr-însul să creșteți spre mîntuire, de vreme ce ați gustat că este bun Domnul" (I Petru 2, 1—3). Cel ce a primit botezul deci, lepădînd toate apucăturile sale rele și hrănindu-se cu învățătura Mîntuitorului, are menirea de a progresa mereu în viața sa morală-religioasă, de a crește întocmai ca un prunc nou născut spre starea bărbatului deplin. Sf. Petru vrea să ne arate, ca și alți Sf. Apostoli, că desăvîrșirea nu este un dat cu care ne naștem la botez, nu este ceva care vine deodată, de-a gata, ci este o țintă spre care trebuie să tindem permanent, spre care trebuie să creștem mereu, puțin cîte puțin, zi de zi, ceas de ceas și clipă de clipă, prin tot ceea ce gîndim și făptuim.

Ținta precisă la care trebuie să ajungem fiecare creștin ne-o arată și Sf. Apostol Pavel, folosind aceeași imagine lămuritoare, cînd spune că trebuie să ajungem „la starea bărbatului desăvîrșit, după statura deplină a vîrstei lui Hristos, ca să nu mai fim prunci, ci, petrecînd cu adevărat întru dragoste, să creștem în toate spre El, care este capul, Hristos" (Efes. 4, 13—15). Scopul vieții creștine este, așadar, pășirea pe urmele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, cu privirile mereu ațintite spre El. De altfel, „mîntuirea — după cum ne spune Clement Alexandrinul — nu este decît urmarea lui Hristos". „Chipul vieții noastre — spune și Sf. Grigorie de Nisa — se cuvine să-l modelăm după exemplul care ne stă înainte al vieții lui Hristos", căci El, Mîntuitorul, „este modelul vieții sfinte, cel dintîi dintre toți și singurul care ne-a arătat, în ființa Sa, un chip de om adevărat și fără scăderi" — după cum frumos arată și Nicolae Cabasila.

Vedem deci că „creșterea" de care vorbesc Sf. Apostoli Petru și Pavel este o viețuire după modelul sau pilda vie de viață pe care ne-o pune mereu în față Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, este o trăire în El și prin El. Ne-o spune chiar Mîntuitorul cînd zice: „Eu sînt butucul viței, iar voi mlădițele; cel ce rămîne întru mine și eu întru el, acela aduce roadă multă, că fără de mine nu puteți face nimic" (Ioan 15, 5). „Toate darurile deosebite le cîștigăm în El (Iisus) și prin El — ne învață și Sf. Chiril al Alexandriei. De aceea a fost sfințită mîna care înfățișează lucrarea mîntuitoare și piciorul, simbolul umblării drepte, căci noi trebuie să ne împodobim cu fapte bune și să mergem pe cărarea care duce la toate cele plăcute lui Dumnezeu" — adaugă Sf. Chiril, făcînd aluzie la ungerea cu Sf. Mir a mădularelor creștinului, mădulare care de la botez sînt direcționate spre lucrarea a tot ceea ce este bun. Căci după cum arată Sf. Maxim Mărturisitorul, „cel ce îmbrățișează din toată inima viața evanghelică a tăiat de la sine și începutul și sfîrșitul păcatului și cultivă toată virtutea cu fapta și cu cuvîntul și cu gîndul".

Ca și creșterea fizică și mai mult decît aceasta, creșterea de care vorbesc Sfinții Apostoli Petru și Pavel este desigur un proces anevoios, de lungă durată, de toată viața, pentru că în creșterea morală nu este limită; niciodată nu putem spune că am făcut destul. „Precum roadele pămîntului nu se coc într-un ceas, ci după mai multă vreme și ploi și îngrijire, așa și roadele oamenilor se fac minunate prin nevoință, prin luare aminte, prin stăruință îndelungată, prin înfrînare și răbdare" — ne învață Sf. Antonie cel Mare. Printr-o potrivită imagine luată din lumea pictorilor, Diadoh al Foticeei ne descrie și el drumul spre desăvîrșire al creștinului, prin lucrarea virtuților, în astfel de cuvinte: „Precum zugravii desenează întîi cu o singură culoare figura omului, apoi înflorind puțin cîte puțin culoarea prin culoare scoate la arătare chipul viu al celui zugrăvit pînă la firele părului, așa și sf. har al lui Dumnezeu readuce întîi prin botez „chipul" omului la forma în care era cînd a fost făcut, iar cînd se vede dorind cu toată hotărîrea frumusețea „asemănării" înflorește o virtute prin alta și înalță chipul sufletului din strălucire în strălucire, dăruindu-i pecetea asemănării".

Asemănarea cu Dumnezeu, cu Iisus Hristos-Mîntuitorul nostru, se dobîndește, așadar, prin efort continuu de însușire și lucrare a virtuților creștine, a credinței, a dragostei de Dumnezeu și de oameni și a tuturor celorlalte însușiri morale superioare care izvorăsc din acestea. De Dumnezeu ne apropiem pe măsură ce facem binele, bine știind că „Domnul este ascuns în poruncile Sale și cel ce-l caută pe El, îl găsește pe măsura îndeplinirii lor" — după cum spune un Sf. Părinte. In felul acesta „mintea unindu-se cu Dumnezeu și petrecînd în El prin rugăciune și dragoste se face înțeleaptă, bună, puternică, iubitoare de oameni, milostivă, îndelung răbdătoare și, simplu vorbind, poartă în sine aproape toate însușirile dumnezeiești" — după spusa Sf. Maxim Mărturisitorul. Și tot acest Sf. Părinte adaugă în altă parte: „Cel ce a ajuns la desăvîrșirea îngăduită aici oamenilor rodește lui Dumnezeu dragoste, bucurie, pace, îndelungă răbdare, iar pentru viața viitoare nestricăciune, veșnicie și cele asemenea acestora".

Desăvîrșirea spre care trebuie să tindă creștinul adevărat, cu ajutorul Domnului, este în primul rînd, precum am mai văzut, o viață morală superioară, plină de înțelepciune, de blîndețe, de dragoste, de dăruire pentru binele semenilor și pentru binele obștesc în general. De aceea, este bine să nu confundăm acest ideal cu unele mijloace prin care ajungem la el, după cuvîntul Sf. Ioan Casian, care arată că „posturile, privegherile, citirea Scripturilor, lepădarea de avere nu sînt desăvîrșirea însăși, ci uneltele desăvîrșirii. Căci nu în acestea stă desăvîrșirea, ci cu acestea se cîștigă".

Creștinul adevărat deci trebuie să se străduiască necontenit a crește în Iisus Hristos, iar această creștere constă în a fi cît mai plin de dragoste, cît mai cinstit și harnic, „bun, cuminte, blînd, harnic după putere, necertăreț și cele asemenea" — după cum frumos ne învață Sf. Antonie cel Mare.

Așa cum un grădinar iscusit cultivă cu grijă tot felul de flori frumoase în grădina sa, la fel și adevăratul creștin să fie mereu preocupat în a face să crească în sine toate bunele însușiri care înalță pe om, pildă vie avînd în truda, rîvna, dragostea nemărginită a Mîntuitorului Iisus Hristos, căci, altfel, „este cea mai de pe urmă ticăloșie, ca după ce Iisus ne-a arătat atîta dragoste să se găsească unii (creștini) care n-au produs nimic", — cum înțelept ne învață Sf. Ioan Gură de Aur.

Vom încheia, deci, tot cu cuvintele unui Sf. Părinte, care ne îndeamnă plin de stăruință: „Să veghem, să fim treji, să lepădăm somnul ușurătății, să imităm rîvna Sfinților, în înfrînare, în sfințenia neprihănirii, în duioșia milei, netulburarea blîndeței, nefățărnicia iubirii, înălțimea smereniei, bărbăția, bunătatea, îngăduința, pacea" și cele asemenea acestora.

Gh. Papuc

Știați că...

(Urmare din pag. 1)

că 100 gr. caise uscate au același efect de regenerare a sîngelui ca și 40 gr. de fier sau 1/4 kr de ficat proaspăt.

— Sirali Muslinov, care locuiește în satul de munte Barsavu din Azerbaidjanul sovietic, are 160 de ani. Explicația acestui fenomen constă în faptul că mai bine de un veac și jumătate, afară de 7—8 ore de somn, Sirali Muslinov și-a petrecut tot restul timpului în aer liber, la munte. N-a fumat și n-a consumat niciodată alcool, hrănindu-se în special cu legume, zarzavaturi, fructe, produse lactate, carne și ceai. „Dar principalul este munca fizică" — spune el celor care îl întreabă despre secretul longevității sale.

De reținut că în orășelul Levrik din Azerbaidjan s-a serbat, într-un cadru festiv, aniversarea a 159 de ani ai lui Muslinov. Pentru a veni din satul său la Levrik, el a refuzat mașina trimisă în acest scop și a preferat să parcurgă călare cei 10 km. Toată această sărbătorire a fost filmată. In prezent familia lui Muslinov numără peste 150 de persoane.

—Consumul mare de cafea favorizează cancerul. Pe baza statisticilor stabilite pe 20 de ani, savantul japonez M. E. Takahashi afirmă că frecvența cazurilor de cancer la prostată este în strînsă legătură cu procentul consumului de cafea. Suedia, care se situează în frunte, cu un consum anual de 8 kg de cafea pe cap de locuitor, deține totodată și recordul la cancerul prostatei și anume de 17 ori mai multe cazuri decît în Japonia, unde nu se bea decît ceai. In Norvegia, Danemarca, Finlanda, Belgia unde consumul anual de cafea este de 6 kg pe locuitor, această formă de cancer este cu mult mai răspîndită decît în Israel sau în Grecia, de pildă, unde consumul de cafea variază între 0.500—1 kg pe locuitor.

—Zgomotul peste măsură îmbolnăvește. In ultimele trei decenii zgomotul din marile orașe ale lumii s-a dublat, avînd urmări nefaste asupra sănătății oamenilor. Oamenii de știință din Anglia afirmă astfel, că fiecare al patrulea bărbat și fiecare a treia femeie din această țară sînt bolnavi de nevroză din cauza zgomotului. In jurul aeroportului Orly (Franța) farmaciștii vînd populației de 7 ori mai multe calmante decît în celelalte cartiere ale Parisului. Cercetătorii austrieci au stabilit în ultimul timp în această privință, că zgomotul reduce longevitatea omului cu 8—12 ani.

— Mirosurile plăcute ridică productivitatea muncii. Iată cîteva exemple din istorie: Marele poet englez Byron avea totdeauna buzunarele pline cu trufe. In timp ce lucra, dădea foc, într-o scrumieră, cîtorva trufe aspirînd mirosul lor aromat. Beletristul francez Théophile Gauthier aprindea în biroul său, ori de cîte ori lucra, tablete aromate, care răspîndeau un miros puternic. Despre poetul german Goethe se zice că avea mereu în sertarul său mere.

— Intr-o localitate de lîngă Casablanca (Maroc), cu prilejul unui tîrg săptămînal, a fost organizat un concurs între mîncătorii de smo-

Cel mai înalt zălog al iubirii lui Hristos

„Mai înainte de sărbătoarea Paștilor știind Iisus că a sosit ceasul lui, ca să treacă din lumea aceasta la Tatăl, și iubind pe ai săi, care erau în lume, i-a iubit pînă la urmă“ (In. 13, 1).

Această din urmă iubire Mîntuitorul ne-a dovedit-o cu prisosință în seara Cinei celei de Taină, cînd ne-a dat-o în Sfînta Euharistie și în Sfînta Preoție. Era ultima seară pe care Domnul Iisus Hristos o petrecea cu ucenicii Săi. Învățăturile și destăinuirile Sfintei Taine, din acea seară, istorisite de Sf. Evanghelist Ioan în cap. 13—17, în Evanghelia a patra, însemnează sufletește, a doua strălucire pe Muntele Taborului.

A doua zi, după Cina Domnului, urma marea zi de Paște, cînd fiii lui Israil, după poruncile primite în Egipt și întărite pe muntele Sinai, trebuiau să înjunghie Mielul Pascal și să prăznuiască, cu deosebită sfințenie mîntuirea din robia faraonilor și trecerea miraculoasă prin Marea Roșie. Mîntuitorul, grăbind cu o zi această sfîntă zi de pomenire, adună pe ucenicii Săi într-un foișor din Sfînta Cetate a Sionului, și cînd a sosit ceasul s-a așezat la masă cu Apostolii și le-a spus: „Cu dor am dorit să mănînc cu voi acest Paște, mai înainte de patima mea“ (Luca 22, 15). Și în ceasul Cinei celei de Taină, Mîntuitorul ia pîinea, mulțumind, o frînge și dă ucenicilor, zicînd: „Luați, mîncați, acesta este trupul Meu, carele se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor!“. Asemenea și paharul, după cină, zicînd: „Beți dintru acesta toți; acesta este sîngele Meu al legei celei noi, carele pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor!“.

Și apoi aceste sfinte cuvinte le-a întărit cu porunca: „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea“ (Luca 22, 19; I Cor. 11, 24—25). De aproape două mii de ani, din seara aceea, din foișorul Sionului, porunca aceasta e împlinită de sfinții jertfitori ai lui Hristos, continuu și nesovăielnic.

Îndeplinirea acestei porunci, hotăra și avea ca urmare, totodată, instituirea preoției creștine, căci la Cina cea de Taină Domnul dă Apostolilor Săi poruncă și putere să perpetueze sacramentul instituit, cu alte cuvinte le conferă și puterea preoțească.

Preoția creștină a Noului Testament pornește în lume de la Cina cea din urmă a Domnului, prin însăși porunca Lui: „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea!“, ceea ce înseamnă: mîinile voastre pururea să se învrednicească cu sfințenie să ridice spre ceruri trupul Meu și sîngele Meu.

Și acum destăinuirea patimei Sale, în foișorul din Sion, face să se înțeleagă ceea ce nu se înțelesese din cuvîntarea Domnului, pe cînd învăța în sinagoga din Capernaum: „Eu sînt pîinea cea vie, care s-a pogorît din Cer. Cine mănîncă din pîinea aceasta viu va fi în veci. Iar pîinea pe care Eu voi da-o este Trupul Meu pe care îl voi da pentru viața lumii“ (In. 6, 51). Însă cei ce-L ascultau își ziceau: „Grea este această vorbă! Cum poate acesta să ne dea trupul Lui ca să-L mîncăm?“ (In. 6, 52. 60). Dar Mîntuitorul destăinuise patima Sa, cînd avea să fie jertfit pentru mîntuirea lumii. Prin patima Sa Mîntuitorul anunța înlocuirea Mielului Pascal, prefigurativ al Vechiului Testament de pînă în acest timp, cu Mielul Pascal cel adevărat al Noului Testament, „Mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatul lumii“ (In. 1, 29).

Tîlcul acestor cuvinte nu era greu de înțeles pentru ascultătorii fiilor lui Israil. Toți știau ce este Mielul Pascal și mulți știau și profeția lui Isaia: „Chinuit a fost și s-a supus, și nu și-a deschis gura Sa; Ca o oaie spre junghiere s-a adus și ca un miel fără de glas, înaintea celui ce-l tunde, așa nu și-a deschis gura sa“ (Is. 53, 7), care în Noul Testament dezvăluie marea taină a Domnului Hristos cel jertfit pentru păcatul lumii, pe lemnul Crucii de pe Golgota.

Instituind la Cina cea din urmă cu ucenicii, taina trupului și sîngelui Său, Domnul și Mîntuitorul lumii, își anticipează jertfa Sa de pe cruce și își îndeplinește făgăduința: „Cela ce mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu rămîne întru Mine și Eu întru el“ (In. 6, 56).

Înfricoșată și covîrșitoare taină! Iisus Hristos, Domnul și Mîntuitorul lumii, Dumnezeu-Omul binecuvîntă și preface pîinea în trupul Său și vinul în sîngele Său, se poartă pe Sine însuși în brațe, cînd frînge pîinea, care nu mai este pîine ci trupul Lui, cînd dă paharul, în care nu mai este vin ci sîngele Lui, se împarte ucenicilor: „Acesta este trupul Meu“. ... „Acesta este sîngele Meu“.

Din seara aceea fără de asemănare și din jertfa de pe Cruce împlîntată pe Golgota, au purces în lume jertfa nesîngeroasă de la Sfintele Altare și preoția creștină cea adevărată.

Preotul creștin este eminamente un jertfitor și jertfa pe care o aduce este în veci, Mielul cel fără prihană jertfit pe Cruce sîngeros și învăluit nesîngeros în Sf. Euharistie. Preoția creștină este și rămîne preoție adevărată, pentru că preotul creștin este jertfitor; jertfa pe care o aduce, Domnul Euharistic, este prezentă, reală, obiectivă.

Domnul și Mîntuitorul nostru ne-a iubit pînă la urmă. Ne-a dat învățătura Lui, numele cel sfînt al Lui, viața și sîngele Lui. Ne-a dăruit puterile și oblăduirea Sfîntului Duh. Dar mai mult, ne-a chemat să fim una cu El, mîncînd trupul Lui și bînd sîngele Lui, cel mai înalt zălog al iubirii Lui pentru mîntuirea noastră. „Dacă le știți acestea, fericiți sînteți cînd le veți face“ (In. 13, 17).

Pr. Dr. N. Ciudin

Tatăl nostru

„Vie împărăția Ta“!

Prin cererea aceasta ne rugăm să vină întreita împărăție a lui Dumnezeu: împărăția cea văzută care este Biserica, împărăția cea nevăzută care este împărăția harului și împărăția cea de dincolo, adică Biserica triumfătoare, viața și fericirea cea veșnică a credincioșilor.

Biserica, împărăția cea văzută a lui Dumnezeu, este în partea ei din afară o societate omenească, ca ori și care altă organizare de felul acesta, și deci și ea se poate întări sau poate slăbi — Apostolul o aseamănă cu un trup al cărui cap este Domnul nostru Iisus Hristos, și ale cărui membre sîntem noi credincioșii. Ca Biserica să înflorească și să înainteze înăuntru, fiecare membru al ei trebuie să fie sănătos, să împlinească în mod desăvîrșit partea lui de muncă. Cînd zicem: „Vie împărăția Ta“, ne rugăm așadar ca Dumnezeu să ne ajute a fi membrii buni și vrednici ai Bisericii Sale, împlinind cu credință și cu știință poruncile lui Iisus Hristos și ale Bisericii. Toți cei ieșiți întru împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și ale Bisericii, nu împlinesc cererea: „Vie împărăția Ta“.

Împărăția nevăzută a lui Dumnezeu e împărăția harului dumnezeiesc. Aceasta este mai veche decît împărăția văzută, decît Biserica, pentru că ea începe cu facerea îngerilor. Dar de la pogorîrea Duhului Sfînt peste Apostoli ea este legată de Biserica dreptcredincioasă. Prin Biserică primim harul sfințitor, sămînța și rădăcina împărăției lui Dumnezeu, celei din noi. Harul acesta ne sfințește, ne face temple ale lui Dumnezeu. Urmarea acestei sfințiri dinăuntru a noastră este stăpînirea lui Dumnezeu, voită de noi, asupra sufletelor noastre. „Vie împărăția Ta“, Duhule Sfînt, vină cu darul Tău cel sfințitor, rămîi la noi și fă să creștem în har!

In înțelesul acesta nu ne rugăm numai pentru noi, ci pentru toți cei ce sînt sau voiesc să fie fii ai Tatălui nostru din ceruri. Însă și aicea să nu uităm, că rugăciunea singură nu-i deajuns. Fecioarele nebune în zadar băteau la ușă și strigau: Doamne, deschide-ne. Nu tot cel ce zice: Doamne, Doamne, va intra întru împărăția cerurilor (Mt. 7, 21). Împărăția lui Dumnezeu se silește. De voiești să intri întru viață, păzește poruncile (Matei 19, 17). Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor (Matei 3, 2; 4, 17).

Da, pocăința și lepădarea de sine pregătesc drumul împărăției lui Dumnezeu, păstrează și înmulțesc harul. Ca să stăpînească Dumnezeu în sufletele noastre trebuie să înfrînăm toate patimile și poftele păcătoase, să ascultăm de voia Lui și Lui să-I slujim.

Ce lucru mare cerem prin rugarea: să vie împărăția lui Dumnezeu, vom vedea în întregime abia atunci cînd vom sta înaintea dumnezeiescului Judecător. Atunci vom cunoaște fericirea cea mare a drepților, vom vedea aevea împărăția cea de dincolo a lui Dumnezeu.

Dar calea ce duce în împărăția lui Dumnezeu este grea, intrarea ei este strîmtă. Unii se sperie de greutățile ei și nu au curajul și tăria să meargă pe ea pînă la sfîrșit. Deci prin: „Vie împărăția Ta“ ne rugăm: Dă-ne Doamne tăria și puterea ca să putem viețui după poruncile tale și să ne învrednicim și noi a auzi la sfîrșitul veacurilor cuvintele care Domnul le va spune drepților săi: Veniți binecuvîntații Părintelui meu de moșteniți împărăția.

Dar cine este capul împărăției lui Dumnezeu, cine este Domnul și împăratul nostru? El este Domnul nostru Iisus Hristos. Așa l-au prezis proorocii; ca pe un împărat l-au căutat cei trei crai de la răsărit; ca un împărat luat în înțeles neadevărat, lumesc, din partea pîrîtorilor și judecătorilor Săi, Iisus a fost judecat la moarte. Pe cruce i-au scris: „Împăratul Iudeilor“ (Ioan 19, 19). Prin învierea sa a dovedit că este împărat puternic biruitor asupra morții. Înălțîndu-se la cer, prin șederea de-a dreapta Tatălui împărățește împreună cu El în împărăția cerească. Iisus Hristos este Domnul și stăpînul nostru. Fiind o persoană din Sfînta Treime, El este ca și Tatăl, făcătorul, susținătorul și ocirmuitorul nostru. Venind în lume Hristos prin botez ne-a dat harul cel mai presus de fire, fiind singur izvorul a tot harul. Acesta este Fiul meu cel iubit... pre acesta să-l urmați (Matei 17, 5). Pentru cei drepți El va fi acela care le va da în moștenire viața și fericirea de veci. Deci cine poate să aibă mai mari drepturi asupra noastră decît Iisus Hristos? Datu-mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt, zice El însuși.

Și totuși El nu cere nimic de la noi cu sila, ci să-i dăm numai dacă voim. Dar dacă voim

(Continuare în pag. 4)

---

chine. Această întrecere s-a desfășurat în acordurile muzicii indigene, fiind cîștigată de un concurent în vîrstă de 38 de ani, care a înghițit 165 de smochine. La scurt timp însă, cîștigătorul a fost apucat de crampe stomacale violente. Fiind internat imediat în spital, medicii i-au extras din stomac 7 kg de smochine.

DESPRE POST

Sf. Maxim Mărturisitorul ne spune că: „Mîncările s-au făcut din două pricini: pentru hrană și pentru tămăduire". Omul însă mănîncă în mod rațional. Mîncarea nu e numai un act instinctiv, ci se face cu gînd și cu voință, avîndu-se în vedere scopul ei. Stă în puterea noastră să mîncăm mult sau puțin, să mîncăm un fel de bucate sau alt fel de bucate, etc.

Avînd în vedere nu numai scopul sănătății trupești, dar și cel al dezvoltării vieții sufletești, Biserica noastră recomandă în anumite zile sau săptămîni mîncare de post.

Postul se referă atît la mîncările consumate pentru hrană cît și pentru tămăduire. În înțelesul comun postul este reținerea credinciosului pe un timp hotărît de la anumite mîncări și băuturi. Dar după învățătura Bisericii, postul adevărat nu este numai o reținere de la mîncări sau băuturi. Postul este o faptă de virtute, un exercițiu de înfrînare a voinței, o formă de pocăință, deci un mijloc de mîntuire. Dar în același timp este un act de cult, adică o faptă de cinstire a lui Dumnezeu, pentru că el este o jertfă, adică o renunțare de bună voie de la ceva care ne este îngăduit, izvorîtă din iubirea și respectul pe care îl avem față de Dumnezeu.

Postul este abținerea de la anumite mîncări, de asemenea de la băuturi și de la toate păcatele, pentru ca creștinul să poată face rugăciunea lui mai cu ușurință și pentru ca să omoare patimile trupești și să cîștige harul lui Dumnezeu. Postul este un exercițiu vast și sever, făcut în scopul de a antrena deopotrivă trupul și sufletul, spre a ajunge la stăpînirea desăvîrșirii de sine, fără de care credinciosul nu poate fi cu adevărat liber niciodată. El întărește trupul, ușurează și curățește sufletul. Păstrează sănătatea trupului și dă aripi sufletului.

În Vechiul Testament sîntem povățuiți la post de foarte multe ori: „Nu fi nesățios întru toată desfătăciunea și nu te apleca la mîncări multe. Că în mîncările cele multe va fi durere și nesațiul va veni pînă la îngrețoșare. Pentru nesațiu, mulți au pierit; iar cel înfrînat își va înmulți viața", zice Înțeleptul Iisus, fiul lui Sirah (37, 32—34).

Mîntuitorul însuși a postit 40 de zile și 40 de nopți în pustie, înainte de a începe propovăduirea Evangheliei (Matei 4, 2: Luca 4, 2). El ne învață cum să postim (Matei 6, 16—18) și ne spune că diavolul nu poate fi izgonit decît cu post și cu rugăciune (Matei 17, 21; Marcu 9, 29). De asemenea posteau Apostolii și ucenicii lor (Fapte 13, 2—3; II Cor. 6, 5); ei au rînduit postul pentru toți creștinii. Sfinții Părinți laudă și recomandă postul cu stăruință. Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Postiți? arătați-mi-o prin fapte. Cum? De vedeți un prieten înconjurat de nume bun, nu-l invidiați... Nu numai gura și stomacul vostru să postească, ci și ochiul și urechile și picioarele și mîinile voastre să postească, rămînînd curate de răpire și lăcomie. Picioarele, nealergînd la priveliști urîte și în calea păcătoșilor. Ochii, neprivind cu ispitire la frumusețile străine... Gura să postească de sudalme și de alte vorbiri rușinoase". Sf. Ciprian zice: „Prin post se spală necurăția păcatului, se nimicesc poftele rele, se stinge focul cărnii". Sf. Vasile cel Mare zice: „Postul este cel mai bun străjer al sufletului, cel mai sigur tovarăș al trupului, arma vitejilor, întărirea atleților. El alungă spiritele rele, îndeamnă la pietate, face a iubi înfrînarea, inspiră modestia și învață a iubi pacea. Postul dispune spre liniște, potolește ocara...".

Iată pentru ce, deci, postul este un mijloc și o condiție indispensabilă în opera de a cîștiga mîntuirea sufletului.

Pentru ca postul să fie ducător la scop el trebuie să fie împreunat cu rugăciunea. Rugăciunea este cea mai bună hrană sufletească și postul cel mai puternic mijloc de biruință sufletească. Mîntuitorul a postit și s-a rugat, înainte de a fi ispitit de diavol și înainte de patima Sa de bună voie.

Rugăciunea și postul sînt două condiții pentru ca credinciosul să se întărească în evlavia creștină. Un creștin adevărat le înfăptuiește pe amîndouă: și postul și rugăciunea. De așa de mare trebuință este postul pentru rugăciune, că putem spune, că cine nu postește, acela nu se poate ruga. Dar și postul lipsit de sprijinul rugăciunii tot atît de anevoios este.

Diacon C. Voicu

Preoția creștină ortodoxă

Mîntuitorul Hristos prin viața și jertfa Sa a pus început și temelie mîntuirii noastre, iar după Înălțarea Sa la cer a încredințat Sf. Apostoli și urmașilor lor, adică Bisericii conducătoare, lucrarea mai departe a mîntuirii.[1] Biserica este un organism dumnezeiesc și omenesc totodată, al cărui cap este însuși Domnul nostru Iisus Hristos. Acest organism unitar este alcătuit din multe membre care îndeplinesc fiecare cîte o slujire deosebită, dată de la Dumnezeu (Rom. 12, 4—5). Toate aceste slujiri la un loc, ale tuturor creștinilor, cu darul ce-l are fiecare, formează acea preoție creștină obștească, generală, despre care vorbește Sf. Apostol Petru în cea dintîi epistolă a sa, cap. II, vers. 9. Slujirile fiecărui creștin zidesc Trupul lui Hristos prin sforțările lor săvîrșite pe măsura fiecărui mădular și potrivit lucrării date fiecăruia (Efes. 4, 12—16).

Această slujire duhovnicească a tuturor credincioșilor nu este îndestulătoare față de plinătatea harului adus de Mîntuitorul în lume și față de nevoile Bisericii. Puterea jertfei de pe cruce și dumnezeiestile merite răscumpărătoare ale lui Hristos au cîștigat Bisericii har cu prisosință (Ioan 7, 38—39; Rom. 5, 17—20), har care produce sfințirea credincioșilor și le dă tot ce le trebuie lor pentru viață și buna cucernicie (II Petru, 1, 3).

În vederea folosirii cu vrednicie și înțelepciune a acestui har deosebit mîntuitor, Domnul a stabilit în Biserica Sa o formă specială de slujire, numită deobicei *slujire de păstor* sau *preoție*, în înțelesul propriu al cuvîntului, deosebită de preoția sau slujirea obștească.

Sf. Scriptură a Noului Testament spune că slujirea preoțească sau de păstor nu se încredințează tuturor membrilor Bisericii (I Cor. 12, 29), ci numai celor chemați anume la această slujire înaltă de către Dumnezeu însuși printr-o taină — taina preoției (Evr. 5, 4). Cei chemați la preoție primesc darul Sf. Duh trebuitor îndeplinirii ei, sau harul special al preoției (I Tim. 4, 14). Pe aceștia Biserica îi socotește trimiși dumnezeiești la lucrul slujirii de păstor (F. Ap. 20, 28; Rom. 10, 15) cu puteri, răspunderi și îndatoriri date lor de Mîntuitorul.

Puterile și îndatoririle preoților sau păstorilor Bisericii li s-au dat pentru un întreit scop: 1. Să lumineze pe credincioși cu învățătura de credință și evlavie (I Cor. 9, 16; I Tim. 4, 2); 2. Să săvîrșească, pentru sfințirea lor, Sfintele Taine (Lc. 22, 10; Mt. 28, 19; Ic. 5, 14) și alte slujbe bisericești — și 3. Să conducă pe păstoriți în cele duhovnicești prin grija pentru ei, prin legile și judecata bisericească (I Petru 5, 2—3; II Cor. 10, 6; Mt. 18, 17).

Toți păstorii, adică toți acei creștini întăriți de Dumnezeu cu împuterniciri speciale ale harului preoției, alcătuiesc așa numita *ierarhie bisericească* sau conducere bisericească. Această ierarhie sau conducere este așezată de Dumnezeu în Biserică și de aceea se spune că ierarhia bisericească este de drept dumnezeiesc. Ea este absolut trebuitoare ca să existe Biserica. Așadar, acolo unde este numai turmă, adică credincioși, dar nu este și ierarhia cea de Dumnezeu așezată, acolo nu există Biserică. Biserica Ortodoxă învață că Dumnezeu a întemeiat ierarhia și ea există din voința Lui ca o îndeplinire a Testamentului Său, lăsat Sfinților Apostoli în legătură cu organizarea Bisericii în care Domnul Hristos a poruncit să fie totdeauna o conducere (In. 20, 21; 14, 16; Mt. 28, 20). De aceea, El însuși, care e Conducătorul cel mai de sus al păstorilor și Mare Preot veșnic, împreună cu Sf. Duh (In. 20, 22; F. Ap. 20, 28) așează, oricînd este nevoie, pe păstorii Bisericii prin Sfînta taină a hirotoniei — în chip legiuit săvîrșită. Prin voința și puterea Mîntuitorului Hristos preoția creștină dată prin hirotonie — adică ierarhia bisericească — a existat și va exista pentru a lucra mîntuirea credincioșilor pînă la sfîrșitul veacurilor.

Prof. Anatolie Zarea

1 Ne-am folosit aici de articolul Pr. L. Voronov din Revista Patr. din Moscova, 1962, nr. 9, p. 53-64.

„Vie împărăția Ta!"

(Urmare din pag. 3)

și ne hotărîm a ne supune stăpînirii Lui, atunci trebuie să mergem pînă la lepădarea de sine. Dacă voiește cineva să vie după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze (Matei 16, 24 a).

Să urmăm lui Hristos, să ascultăm de El, să ne supunem în toate Lui, pentru că „în nimeni altul nu este mîntuire" (F. Ap. 4, 12). Numai acele fapte ale noastre au preț pentru mîntuire care le facem mai întîi pentru că Hristos le poruncește, și mai întîi cu scopul de a-I urma Lui. Căci pildă v-am dat, ca să faceți și voi după cum v-am făcut eu (Ioan 13, 15), zice El însuși. Așa au și făcut Apostolii, martirii, și toți sfinții, cîștigînd, prin ascultarea de Dumnezeu pînă la moarte, marea învingere asupra păcatului și a morții, și făcîndu-se părtași vieții și fericirii de veci.

Dacă izbînda este așa de frumoasă și răsplata așa de mare, să ne dăm înapoi din fața luptei cu păcatul?

Dar Iisus zice: „Jugul meu este bun și povara mea ușoară" (Matei 11, 30). Dar noi știm că toate oboselile luptei sînt trecătoare. Jugul lui Hristos este lin căci El ne dă și tăria de care avem nevoie pentru purtarea lui. „Căci credincios este Dumnezeu — zice Sf. Ap. Pavel — care nu va îngădui ca voi să fiți încercați peste puteri, ci va face deodată cu încercarea și scăparea" (I Cor. 10, 13). Urmarea lui Hristos ne este cu atît mai ușoară cu cît mai hotărîți pășim pe urmele Lui. Foarte ușoară este ea pentru noi cu cît totdeauna și în tot locul, cu hotărîre desăvîrșită și tare, din toate puterile ne străduim în calea Domnului.

Deci, nu vom uita a ne ruga zilnic lui Dumnezeu să ne ajute a dobîndi încredere tare în El și tăria trebuincioasă pentru virtute; ca astfel, urmînd orișicînd și ori unde Domnului nostru Iisus Hristos, să cucerim împărăția cerurilor.

N. Cotos (†)

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206

ANUL 114 Sibiu, 1 aprilie 1966 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

INVIEREA DOMNULUI

Pastorala la Învierea Domnului a I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae este străbătută și-n acest an de duhul bucuriei și al păcii, atît de caracteristic acestui mare Praznic creștinesc. Învățătura de bază este cuprinsă în acest verset al Sf. Apostol Pavel, aflat în fruntea ei: „Precum Hristos s-a sculat din morți prin mărirea Tatălui, așa și noi întru înnoirea vieții să umblăm" (Rom. 6, 4).

Se arată astfel că „Praznicul Învierii Domnului cade în puterea primăverii iar primăvara e vremea primenirii". Așa după cum primăvara pe plan agricol se ară, se seamănă, se lasă ca ceea ce este bun să crească și să dea rod, iar ce este rău se dă focului, la fel și pe plan sufletesc, „Sfîntul și Marele Post al Paștilor" și Praznicul însuși al Învierii sînt „prilej de desprimăvărare a sufletelor". Căci Învierea Domnului trebuie să însemne însăși învierea noastră la o viață nouă.

Ca și Nașterea Sa minunată, Învierea Mîntuitorului Iisus Hristos a fost vestită și ea încă de profeții Vechiului Testament, devenind, la „plinirea vremii", fapt istoric, „petrecut aievea". „Învierea Domnului — glăsuiește Pastorala — n-au adeverit-o numai Sfinții Apostoli, ci și alți viețuitori ai Țării Sfinte din vremea aceea. Iată, de pildă, Sfîntul Apostol Pavel știa că Hristos-Domnul a fost văzut înviat de peste cinci sute de frați creștini, deodată", dintre care, pe vremea cînd el scria Corintenilor prima sa epistolă, mai mult de jumătate se aflau încă în viață.

Lucruri mai deosebite au săvîrșit și unii drepți ai Vechiului Testament, „ceea ce-l ridică însă pe Iisus Hristos deasupra tuturor este Învierea. Numai El este biruitorul morții și cu deosebire prin biruirea morții a făcut din răstignire și îngropare izvorul mîntuirii noastre".

„Învierea lui Hristos este chezășia învierii noastre", atît cea morală cît și cea de obște, „cînd Mîntuitorul va veni a doua oară să judece viii și morții".

Pentru a fi însă cu adevărat „fii ai învierii" (Luca 20, 36), trebuie ca „întru înnoirea vieții să umblăm", precum ne îndeamnă Apostolul. Aceasta înseamnă „să murim păcatului" după povața Sf. Ioan Gură de Aur, înseamnă a ne strădui să fim totdeauna „în frunte la fapte bune, că acestea sînt de folos oamenilor" (Tit 3, 8).

Viața noastră virtuoasă, slujirea noastră „devotată și însuflețită" pentru binele obștesc constituie totodată și „mărturia adevăratului patriotism". Căci Patria, pentru a prospera tot mai mult, „are trebuință de devotamentul și dragostea noastră, de hărnicia și priceperea noastră", pe care Pastorala ne îndeamnă să le dăm fără rezervă.

„Oameni ai păcii fiind oricînd și față de oricine, ținta noastră să fie aceasta: așezarea pe pămînt a unei vieți pașnice și senine, în grădinile înflorite ale căreia să fie loc numai pentru răsadnițele iubirii tuturor față de toți oamenii" — este unul din îndemnurile pe care I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae ni le dă la sfîrșitul Pastoralei de Paști, alături de urarea ca „praznicul praznicelor" să ne înmulțească bucuria vieții „și tuturor să ne fie de folos".

P.

Duminica Stîlpărilor

In duminica aceea de apriI, Ierusalimul strălucea în lumina soarelui de primăvară. Paștile se apropia! Iudeii știau că Iisus va veni cu ucenicii la Ierusalim să-l prăznuiască aici după datină. Un zvon se răspîndise printre ei și asta-i neliniștea mult pe cărturari și farisei. Unii vorbeau — și parcă nu credeau — că marele Caiafa spusese că e mai bine să moară acest prooroc, decît să piară tot neamul.

Pe la răspîntii de uliție, scribi iscoditori se întîlneau cu oameni — liniștiți altădată — schimbau cîteva cuvinte și se despărțeau cu o bucurie vicleană. Conspirația era unanimă: era vremea să scape cu orice chip de acest Înșelător. Iuda era om de legătură. Știau că-l vor tocmi ușor. Helcias, casierul templului din Ierusalim se jurase pe barba lui că aranjase ceva cu acel ucenic.

Și în dimineața aceea de apriI, nimeni nu simțea mirosul proaspăt de primăvară, căci toți adulmecau prada. Pe de altă parte vestea învierii lui Lazăr, tocmai în ajunul Paștelui, circula din gură în gură. Oamenii voiau să vadă pe profetul acela de care lumea vorbea cu însuflețire, dar pe care cărturarii lor îl urau. Și iată că Iisus se apropie de porțile Ierusalimului călare pe un asin. Entuziasmul mulțimii fu de neînchipuit. Norodul își dezbrăcă hainele să le aștearnă pe drum, ca procesiunea aceasta să treacă peste ele. Vor fi fost fără îndoială și bolnavi. Alții tăiară stîlpări de finic și ramuri verzi de copac, aruncîndu-le pe cale. Era o primire cu adevărat triumfală cum cei vechi făceau marilor comandanți de oaste care se întorceau victorioși de pe cîmpul de bătălie.

Cînd procesiunea se apropie de oraș, cei dinlăuntru aflară că toată cinstea asta i se aduce proorocului din disprețuitul Nazaret al Galileii. Celor de prin Galileia neamurilor, veniți pentru praznicul Paștelui, li se vor fi umplut inimile de mîndrie și se vor fi alăturat celorlalți.

Farisеii, palizi de mînie și neputincioși în fața unei mulțimi atît de înflăcărată, se convinseseră de un lucru: — „Vedeți că nimic nu folosiți; iată lumea merge după dînsul".

Apoi Iisus intră în templu. Priveliștea fu aceeași. Aceeași pe care o mai întîlnise cu trei ani în urmă. Schimbătorul de bani își dase mîna cu negustătorul animalelor de sacrificii spre a necurăți templul și a necinsti locașul acesta de rugăciune. Praznicul Paștelui cerea un ritual deosebit și fiecare iudeu trebuia să împlinească anumite prescripțiuni. Ca atare, înfățișarea templului cu acest prilej, nu era una de toate zilele, ci una de mare prăznuire. Iisus, din nou răsturnă mesele schimbătorilor de bani, din nou alungă pe blasfemitorii casei Lui și cuvintele Lui, din nou se auziră aceleași:

— „Scris este, casa mea casă de rugăciune se va chema, iar voi ați făcut-o peșteră de tîlhari".

După alungarea lor, bolnavii, orbii și schiopii se apropiară de El și „El i-a vindecat pe ei". Cei de față se entuziasmară din nou și laolaltă cu copiii strigară recunoscători:

— „Osana, Fiul lui David!".

Arhiereii și cărturarii, surprinși de îndrăzneala acestora, săriră ca arși de pe locurile lor:

— „Auziți ce zic aceștia?".

— „Au nu ați citit că din gura pruncilor și a celor ce sug s-a săvîrșit laudă?", răspunse Iisus liniștit.

„Iar arhiereii, cărturarii și bătrînii poporului — zice evanghelistul — căutau să-l piardă pe El și nu știau ce-i vor face, că se temeau de dînsul, că tot norodul se ținea după El, ascultîndu-l".

In aceeași zi „oarecare elini din cei ce veniseră să se închine la praznic, se apropiară de Filip care era din Vitsaida Galileii și l-au rugat pe el zicînd:

„Doamne, voim să vedem pe Iisus".

Intîmplarea aceasta nu trebuie neluată în seamă. Să fi fost acești elini trimișii regelui Abgar al Edesei, cum pretinde o tradiție? Evanghelistul a însemnat numai atît: chiar de va fi știut cine erau ei, totuși nu spune. Nu e de mirare să fi fost trimișii lui Abgar. Regele auzise de minunile pe care le făcuse Iisus. El însuși era bolnav. Auzise și de primejdia care-l amenința; om de inimă îi oferea prin solii săi un adăpost în liniștitul și pașnicul său oraș.

Aceeași tradiție mai spune că Iisus îi trimise o scrisoare și-l tămădui pe necunoscutul său admirator de boala lui.

Filip împărtăși lui Petru dorința acestor elini și amîndoi mărturisiră despre ei lui Iisus.

(Continuare în pag. 2)

DENIILE

Denumirea aceasta o poartă slujbele de seară din săptămîna patimilor Domnului nostru Iisus Hristos. Cuvîntul își are originea în slavonescul „*den*", care înseamnă zi.

De fapt slujba religioasă ce se face la fiecare *denie* este utrenia zilei următoare. E o slujbă de priveghere, de deosebită atenție spirituală și cîntările ca și lecturile ce se aud în fapt de seară, sînt pline de farmec, de poezie și înțelepciune. „*Iată mirele vine în miezul nopții și fericită este sluga, pe care va afla-o, priveghind, — și nevrednică este iarăși pe care-o va afla lenevind. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreunezi, ca să nu te dai morții și afară de împărăție să te-ncui*"...

. . . . . .

Mirele este Hristos, din pilda celor 10 fecioare. El vine la miezul nopții, adică atunci cînd nu se așteaptă nimeni, — și creștinul trebuie să fie pregătit ca să-L întîmpine: „*Ci te deșteaptă strigînd: Sfînt, sfînt, sfînt, Domnul Savaot*"...

O altă cîntare veche descrie cămara împodobită a Mîntuitorului și deplînge sărăcia hainelor adică a faptelor, cu care se prezintă creștinul și cere Mîntuitorului să-i lumineze haina sufletului ca să poată intra în cămara împodobită.

Toate cîntările din această sfîntă săptămînă se adresează sufletului creștin, chemîndu-l la pocăință. „*Suflete al meu, suflete, scoală! Pentru ce dormi? Sfîrșitul se apropie și vei să te tulburi. Deșteaptă-te, dar, ca să se milostivească spre tine Hristos-Dumnezeu, cel ce este pretutindenea și toate le împlinește*". Așa răsună în cîntare și lectură condacul Canonului Mare.

Sînt aduse pilde din Vechiul Testament și Noul Testament, pentru învățătură. Patriarhul Iosif vîndut de frații săi este icoana Mîntuitorului și-i îndemn la curăție, la răbdare și nădejde puternică în Dumnezeu, care-i poartă de grijă atunci cînd toți l-au părăsit și l-au vîndut.

Moise este alt prototip al Mîntuitorului și poate fi admirat și imitat în credința lui și în dragostea pentru neamul lui și pentru Dumnezeu. Toate graiurile Sfinților și profeților se aud pentru credincioșii sfintelor denii.

Sînt urmărite apoi toate momentele jertfei lui Iisus: Trădarea lui Iuda, prinderea lui Iisus în grădina Ghetsimani, fuga ucenicilor, lepădarea lui Petru, judecata de moarte de la Ana și Caiafa, predarea în mîinile lui Pilat, înfățișarea înaintea lui Irod, batjocurile, scuipările, bătăile, purtarea Crucii și răstignirea. Răstignirea se face în mijlocul a doi tîlhari ca batjocura mai mare să fie. Chinul Crucii aduce moartea, urmată de cutremurul pămîntului, de întunericul soarelui, de spaima ostașilor, de ruperea în în două a catapetesmei templului. Iosif și Nicodim, „sfetnici cu bun chip", cer lui Pilat să le îngăduie punerea în mormînt. Pilat, mirat că a murit așa repede, aprobă luarea de pe cruce și înmormîntarea cu pecetluirea gropii și strajnică pază romană, la cererea sinedriștilor, cărora le era frică de împlinirea profeției lui Iisus: „*a treia zi voi învia*". Punerea în mormînt este cîntată, la ultima denie, de vineri seara, cu cîntările prohodului, cîntări a căror melodie este cunoscută aproape de toți credincioșii.

„*In mormînt viață, pus ai fost Hristoase, și s-au spăimîntat oștirile îngerești, plecăciunea Ta cea multă preamărind.*

Neamurile toate laudă ți-aduc îngropării Tale, Hristoase al meu".

Ingroparea aceasta, o cinstim pentru că Cel ce se îngroapă în pămînt este Dumnezeu ce se pleacă și se lasă îngropat.

Inmormîntarea este o mare taină, așa cum frumos spune Sf. Ioan Gură de Aur:

„*Groapa a luat pămînt (trupul lui Iisus) și s-a lovit de cer*" (Dumnezeu). Domnul se lasă legat, judecat, răstignit și pus în mormînt, cu piatră grea pecetluit, de ostași străjuit, — dar după ce se împlinește Scriptura, după ce merge la cei legați din iad să-i slobozească — a treia zi învie, arătînd că viața e mai tare ca moartea și că prin răstignirea și moartea Lui a deschis pentru noi porțile vieții veșnice.

Să răstignim și noi și să îngropăm păcatul din viața noastră și să înviem ca oameni ai virtuții, ai facerii de bine, să fim lucrători ai dragostei, ai păcii, ai frăției și dreptății, vrednici de numele sfînt de creștin, pe care Mîntuitorul ni l-a cîștigat cu scump Sîngele Său. Să ne bucurăm de viață și de darurile ei. Să ne bucurăm că viața noastră în Hristos este fără de sfîrșit, căci El a biruit și moartea prin Inviarea Sa.

Pr. I. Sanda

Duminica Stîlpărilor

(Urmare din pag. 1)

— A venit vremea ca să se proslăvească Fiul Omului, le spuse El.

Cu alte cuvinte, nu e vremea nici de mîncare, nici de întîrziere și dacă solia-l va fi rugat să meargă le Edesa, Iisus nu putu primi adăpostul regelui.

Sosise ceasul proslăvirii sale. Și ca să se poată proslăvi, trebuia mai întîi să moară.

Seara, Iisus și ucenicii lui, se întoarseră în Betania unde rămaseră și peste noapte. Iisus se apropie de momentul jertfirii pe cruce pentru mîntuirea noastră. *Emanoil Copăcianu*

Intrarea Mîntuitorului în Ierusalim

O dimineață minunată a anului 33.

Primăvara, deși timpurie e plăcută și dulce. Ea scaldă cu bunămireasmă țara Iudeii. Pămîntul cultivat printr-o muncă strădalnică, se trezește din lungul somn al iernii, reîntinerind la surîsul binecuvîntat al soarelui. Flori mai îndrăznețe își deschid potirele, arătîndu-și foile proaspete. Peste suavele plante în care freamătă mulțime de albine, maslinii își aruncă umbra lor răcoroasă. Viile înviorează coastele posomorîte, iar bogăția ciorchinilor răspîndesc în aer miros îmbătător.

In aceea zi de primăvară Iisus părăsește plăcuta locuință din Betania, unde s-a odihnit peste noapte, iar inima sa a priveghiat. Își luase calea spre Ierusalim. Pe cale buzele sale fremătau vers de rugăciune.

Inainte însă de a intra în Ierusalim, Mîntuitorul se opri lîngă pîrîul Cedrilor, în Betphage (o localitate preoțească). In acest orășel se creșteau iezii și mieii de jertfă și de aici se trimiteau în Ierusalim. Se cădea ca din acel orășel să plece spre Ierusallim și jertfa Mielului lui Dumnezeu, ca în Ierusalim să se jertfească, pentru a ridica „păcatele lumii". Apostolii îl însoțeau. La porunca Mîntuitorului, doi dintre ei, Petru și Ioan, au fost trimiși într-un loc anumit unde vor găsi o asină legată cu mînzul lîngă ea, care va purta pe Mîntuitorul.

Asinul, zice Sf. Petru Damianul, „e semnul umilinței și al nevinovăției. Și în V. T. s-a învrednicit de deosebită cinste. Atunci a purtat pe sine pe întîiul între profeți (Balaam), iar acum pe Stăpînul profeților — „Iisus Hristos".

Această călătorie pe asin profetul Zaharia a proorocit-o zicînd: „Iată, Ierusalime, Impăratul vine la tine drept, blînd și călare pe asin" (9, 9).

De-abia ieșit din Betphage, în Iersuralim și circulă vestea să vine Domnul. Orașul e în fierbere. Mulțimea năvălește la porțile cetății; bătrînii poporului și preoții ies și ei din templu. Cărturarii și cei învrăjbiți în sinedriu își uită ura lor și împreună cu norodul aleargă la poarta orașului prin care avea să intre Mîntuitorul. Valurile mulțimii cresc. Mîntuitorul apare. Pruncii dau glas imnului de preamărire: „Osana Fiul lui David, binecuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului" (Mt. 21, 19), oamenii așternpe jos covoare iar în mîini țin ramuri de finic, bucurîndu-se. Intr-acest timp fariseii amestecați printre mulțime, pătrund pînă la Iisus zicîndu-i:

„Invățătorule, ceartă-ți ucenicii". — Iisus le-a zis: „De vor tăcea aceștia, pietrele vor da glas" (Lc. 19, 39—40).

Mîntuitorul, precum altădată în cetatea Ierusalimului, vrea să vină la noi, să intre în chip spiritual în inima noastră, în întreaga noastră ființă. Nu numai să intre, ci să-și facă lăcaș. Cu ramurile virtuților, cu versul rugăciunii să-L întîmpinăm. Să nu ne lipsească nici covoarele smereniei. Să-L primim cu dragoste fierbinte. El e pacea, bucuria, lumina noastră. El ne chiamă să fim făcători de pace și bucurie.

Preot Ioan Năftănăilă

Ortodoxia în sprijinul păcii

Activitatea Conferinței Creștine pentru Pace — ca un experiment creștin pentru lume — s-a putut desfășura și dezvolta în bune condiții și datorită contribuției substanțiale a teologiei ortodoxe, care a fost înfățișată cu multă stăruință de către reprezentanți ortodocși bine inițiați în toate problemele actualității. Această seriozitate de atitudine ortodoxă se reazimă, firește, pe cuvîntul hotărîtor al Mîntuitorului Iisus Hristos din Sf. Evanghelie, precum apoi și pe experiența concretă din viață, trăită și comunicată mai departe generațiilor viitoare de către Sf. Părinți ai Bisericii, ca și de întregul trecut al istoriei Bisericii Ortodoxe.

De aceea delegații ortodocși la ședințele Conferinței Creștine pentru Pace au intervenit cu contribuții recunoscute la discutarea tuturor problemelor pe care și le punea Conferința Creștină pentru Pace spre dezbatere, începînd încă din 1958 pînă astăzi, la variate ședințe ale Comitetului executiv, ale Comitetului consultativ și ale plenarelor, numite Pancreștine pentru pace, cum au fost cele din 1961 și 1964.

Astfel delegații ortodocși au fost de acord că creștinul are de depus în fața lumii o „Datorie și mărturie" de dragoste către semen în lume. Ei au fost de acord că principiul fundamental creștin este a „Alege viața", căci Mîntuitorul l-a îndemnat pe Sf. Apostol Petru „să bage sabia în teacă". Ei au contribuit cu îndrumări concrete la tema „Cum să cîștigăm pacea", pentru că această străduință este o obligație creștină că „Singurul viitor este pacea" și că trebuie realizată „Și pacea pe pămînt", căci așa suna cîntarea îngerească la ieslea Mîntuitorului. Din această atitudine a răsărit, firește, și concluzia că există și răspunderea creștină în fața Judecății finale, pentru toate faptele săvîrșite în viață. In consecință au arătat că este necesar ca în problema păcii, din punct de vedere creștin, să nu se improvizeze argumentările biblice, ci să fie definită „teologia păcii", ca sistem închegat spre a combate speculațiile contrarilor, închinate demonului militarist. De aici s-a desprins consecința că este lucru natural „A trăi împreună", căci dacă Dumnezeu a încheiat cu

O nouă etapă în dezvoltarea agriculturii

Intre 7—9 martie a. c. a avut loc la Bucureşti Congresui Cooperativelor Agricole de Producţie, eveniment care marchează o nouă etapă în dezvoltarea agriculturii, în mersul înainte al satelor noastre şi are o însemnătate deosebită în propăşirea patriei noastre. 5.500 de delegaţi din toată ţara au arătat rezultatele de pînă acum în agricultură, au dezbătut documentele Congresului şi au luat noi angajamente pe linia dezvoltării rapide şi multilaterale a agriculturii. Congresul a adoptat în unanimitate: Statutul Cooperativei Agricole de Producţie; Statutul Uniunii Naţionale, uniunilor regionale şi uniunilor raionale ale Cooperativelor agricole de producţie; Statutul Casei de pensii a membrilor cooperativelor agricole de producţie. Congresul a adoptat cu însufleţire Actul constitutiv al Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie din Republica Socialistă România, act care consfinţeşte înfiinţarea Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie. Congresul a ales, prin vot secret, Consiliul Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie şi Comisia de Revizie. Intr-o atmosferă de mare însufleţire, Congresul a adoptat Chemarea adresată ţăranilor cooperatori, tuturor oamenilor muncii din agricultura ţării noastre, celor din aşezămintele culturale ale satului.

Congresul s-a ţinut la încheierea planului şesenal, etapă importantă în dezvoltarea ascendentă a patriei, şi la începutul noului plan cincinal, care deschide noi perspective de progres în toate domeniile de activitate. E de remarcat că în anii şesenalului n-a crescut numai producţia industrială globală — care în 1965 a fost de 2,25 mai mare decît în 1959 —, ci şi producţia agricolă. In 1965 s-au produs 12 milioane 600 mii tone de cereale — producţia cea mai mare din istoria agriculturii noastre. De asemenea s-au realizat importante creşteri în numărul animalelor. Astfel agricultura a asigurat produsele agroalimentare necesare populaţiei, materiile prime agricole pentru industrie, crearea rezervelor de stat şi unele disponibilităţi pentru export. Dezvoltarea ascendentă a agriculturii s-a realizat în condiţii naturale neprielnice şi în condiţiile scăderii procentului populaţiei agricole în totalul populaţiei active. Ea se datoreşte sprijinului material acordat de stat, dezvoltării bazei tehnico- materiale a agriculturii, aplicării cuceririlor ştiinţei agricole, folosirii îngrăşămintelor chimice, irigaţiilor etc.

Toate aceste mijloace agrotehnice avansate au fost rodnice pentru că le-a folosit o ţărănime nouă, unită în muncă, crescută în mentalitatea cooperatistă, socialistă, cu un larg orizont politic, cultural şi ştiinţific şi cu un nivel profesional ridicat. Aşa se expică faptul că în cei patru ani de la încheierea cooperativizării agriculturii (1962—1965) producţia agricolă globală a crescut cu 3 miliarde 700 milioane lei aproape exclusiv prin sporirea producţiei medii la hectar. Veniturile cooperativelor şi ale ţărănimii s-au mărit. A crescut nivelul de trai material şi cultural al ţărănimii. In ultimii 15 ani, la fiecare patru familii ţărăneşti una s-a mutat în locuinţă nouă.

Pe temeiul realizărilor de pînă acum, noul plan cincinal prevede un nou avînt al agriculturii, încadrat în avîntul general al economiei noastre. Rezolvarea cu succes a sarcinilor din agricultură constituie o condiţie esenţială pentru realizarea întregului plan de dezvoltare a patriei noastre. In acest scop se prevăd o seamă de măsuri. Pentru lărgirea şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale, pentru dezvoltarea forţelor de producţie, statul va investi în anii cincinalului în agricultură peste 35 miliarde lei — cu 60 la sută mai mult decît în ani 1961—1965 —, la care se adaugă 9 miliarde lei pentru industria ce deserveşte agricultura. Cooperativele agricole de producţie vor aloca în acelaş scop fonduri importante. Astfel, prin sporirea numărului şi varietăţii de tractoare şi maşini agricole, pînă în 1970 va fi rezolvată în linii generale mecanizarea agriculturii. De asemenea agricultura va primi an de an cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice (în 1970 se vor folosi 1 milion 100 de mii tone îngrăşăminte active). Se vor amenaja din fondurile Statului circa 400.000 hectare pentru irigaţii, la care se adaugă suprafeţele irigate de cooperativele agricole de producţie prin eforturi proprii. Se vor folosi seminţe din soiuri de mai mare productivitate. Va creşte numărul de animale şi producţia de carne, lapte, lînă, ouă, prin măsuri de selecţie şi ameliorare a raselor de animale, prin sporirea producţiei de furaje la hectar, îmbunătăţirea păşunilor etc. Se vor extinde plantaţiile de pomi şi viţă de vie, aplicîndu-se toate regulile agrotehnice în vederea obţinerii unor producţii ridicate de fructe şi struguri. Se vor lua măsuri pentru creşterea producţiei de legume.

Prin munca entuziastă şi calificată a oamenilor muncii din agricultură producţia agricolă va spori an de an, nivelul de trai al ţărănimii se va ridica şi satele patriei noastre vor cunoaşte o nouă înflorire.

In progresul agriculturii un rol important are crearea Uniunii Naţionale şi a uniunilor regionale şi raionale ale Cooperativelor Agricole de Producţie. Acestea crează condiţii mai bune de încadrare a agriculturii în procesul dezvoltării întregii economii şi asigură participarea largă a ţărănimii la conducerea agriculturii şi la întărirea cooperativelor agricole de producţie. „Cuprinzînd în raza lor cooperativele agricole de producţie din raionul şi regiunea respectivă şi, prin Uniunea Naţională, totalitatea cooperativelor din ţară“, aceste uniuni „înlesnesc unirea eforturilor întregii ţărănimi cooperatiste pentru sporirea producţiei agricole, pentru organizarea unor acţiuni de mai mare anvergură, care depăşesc posibilităţile unei singure cooperative, pentru folosirea mai raţională a forţelor de muncă, a fondurilor băneşti şi mijloacelor de lucru ale cooperativelor, ca şi a potenţialului tehnico-material, în continuă creştere, creat de stat în agricultură“. (Cuvîntarea d-lui Ion Gheorghe Maurer, preşedintele Consiliului de Miniştri).

Dezvoltarea agriculturii, ridicarea satelor şi a nivelului de trai material şi cultural a ţărănimii va duce, treptat, a apropierea vieţii de la sat de viaţa de la oraş. In acest sens se va dezvolta construcţia de locuinţe, se vor construi noi instituţii social-culturale, se va lărgi reţeaua comercială, se va face sistematizarea satelor, care va crea condiţii optime de folosirea reţelei de electrificare, a instalaţiilor de alimentare cu apă, a unităţilor comerciale, a şcolilor şi a celorlalte instituţii. S-a organizat un sistem unitar pe întreaga ţară de pensionare a ţăranilor cooperatori la bătrîneţe şi în caz de invaliditate.

Din datele de mai sus rezultă că agricultura socialistă a dobîndit succese importante. Primul Congres al cooperativelor de producţie, făcînd bilanţul acestor succese a adoptat noi măsuri, care deschid noi perspective de dezvoltare continuă şi multilaterală a agriculturii. Ţărănimea e chemată, ca prin muncă însufleţită, folosind toate condiţiile ce le are, să contribuie la înflorirea satelor noastre, la propăşirea patriei noastre scumpe — Republica Socialistă România.

T. R.

---

omul „Legămînt pentru viaţă şi pace“, creştinii trebuie să stăruie împreună spre „Solidaritate şi colaborare pentru dreptate şi pace“.

Astfel „teologia Conferinţei Creştine pentru Pace“ poate fi rezumată astfel: „Evanghelia Mîntuitorului vine spre slujirea credincioşilor“, căci precum Hristos s-a întrupat ca prin Sf. Evanghelie, prin moartea Sa pe cruce şi prin Invierea din morţi să vină spre credincios ca să-i ajute în drumul lui prin viaţa pămînteasca şi să-i asigure şi mîntuirea viitoare, aşa şi credinciosul creştin trebuie să răspundă acestei chemări, şi ca „drumeţ pe calea lui Hristos“ să săvîrşească în mod conştient în viaţă lucrarea „bunului samarinean“, prin fapte concrete faţă de problemele variate ale vieţii sociale din lume.

Teologia ortodoxă, ca teologia „doxologiei şi a diaconiei“, a măririi lui Dumnezeu şi a slujirii semenului, a contribuit din plin la precizarea că „teologia creştină este pentru viaţă“, adică nu este un joc raţional de cuvinte, de filosofare abstractă, ci este un îndrumător spre un creştinism practic, aievea trăit şi exprimat prin fapte concrete pentru viaţa din lume, potrivit principiului ortodox despre mîntuire, că aceasta se realizează prin harul divin, prin credinţă şi fapte bune, adică prin colaborare (sinergism) personală cu harul divin spre binele vieţii proprii şi a semenilor în lume.

Deoarece însă atitudinile de forţă provoacă pericolul unui „rău activ şi voit“, săvîrşit în mod conştient, cum este războiul de agresiune, şi tot ce stă în legătură cu el, Conferinţa Creştină pentru Pace se străduieşte, cu ajutorul teologiei ortodoxe, ca orice „rău activ“ să fie înlăturat pe calea unor tratative, a dialogurilor, a înţelegerilor şi a coexistenţei paşnice.

E principiu creştin ortodox, că Dumnezeu „nu vrea moartea păcătosului, ci să se îndrepte şi să fie viu“ şi de aceea trebuie împlinită porunca Mîntuitorului ca credincioşii săi să fie „făcători de pace“, şi astfel să asigure prin lucrare comună „ecumenicitatea păcii“ în lume.

Prof. M. Şesan

Din viața Sf. Ioan Botezătorul

Sfîntul Ioan Botezătorul, fiul preotului Zaharia, s-a retras în pustie, ca să se pregătească pentru slujirea, la care se simțea chemat.

Pustiul în care s-a retras Ioan se află pe latura de răsărit a Iudeii, începînd aproape de la Ierusalim și întinzîndu-se sub diferite numiri pînă la Marea Moartă. El este o întindere neroditoare, care constă din văi stîncoase, pe alocurea posomorîte și groaznice, deoarece stîncile, ruinate de cutremurele milenare, prezintă un labirint impenetrabil de strîmtori și prăpăstii, cîteodată pînă la 150 stînjeni în adîncime, deși în lățime nu au decît 4—5 stînjeni. Imprejur domnește o liniște mormîntală. Poți călători acolo o zi întreagă, fără să întîlnești vreun semn de viață, decît potîrniche de pustie sau din întîmplare vreun vultur zburînd. Pe dealuri cresc numai ierburi veștede și dogorîte, care nu cer apă multă, iară în văi vegetația cea mai luxoasă o prezintă tufarul alb, care înflorește în martie și aprilie. Iudeii au numit pustiul acesta „Eșeman", adică „pustiul grozav", deoarece este imposibil să-ți închipuiești un pămînt mai trist ca acesta.

In unele părți ale lui nu pot trăi nici arabii, acești fii ai deșertului. In partea nordică, văile adînci îndreptate spre Marea Moartă și mai departe spre sud, țara devine cu totul de nepătruns. Enormele văgăuni verticale, de 600—800 m adîncime, iar în unele locuri și foarte largi, au fost săpate de pîraiele volburoase care curg primăvara pe aceste coaste spre Marea Moartă. Exceptînd primăvara prin aceste locuri apa se poate găsi numai prin ascunzișurile stîncilor, sau în puținele cisterne de apă săpate în cursul veacurilor în solul calcaros și care se umplu cu apă de ploaie.

Singurul loc înviorător, o oază cu adevărat înfloritoare în pustiul posomorît, este valea izvorului Enghedi. Acest izvor curge de pe o stîncă pe micul platou de 2—300 m deasupra mării. Apa lui este curată și bună de băut. Pîrîul se strecoară printre stînci și se pierde pe sub frunzișul des al renumiților meri de Sodoma, umplînd deșertul cu murmurul său tainic. Regiunea înconjurătoare este minunată în măreția sa sălbatică. Jos se văd apele întunecate ale Mării Moarte, iar în sus masele enorme ale stîncilor cu figuri bizare urcînd tot mai sus și mai amenințătoare pînă la fortăreața Masada. In această regiune se mai văd și azi ruinele singurului orășel care a existat cîndva acolo și care se numește, ca și izvorul, Enghedi, iar împrejurul lui domnește tăcerea și peșterile deșertului care adăposteau pustnicii.

In această pustietate s-a așezat Ioan, ca să fie singur cu Dumnezeu și cu propriul său suflet.

La ce vîrstă s-a dedat el la această pustnicie, nu se știe, dar se pare că a trăit acolo mulți ani înainte de a păși la propovăduire. Evanghelia ne prezintă un tablou viu al exteriorului său și al felului său de a trăi prin cuvintele: „Ioan era îmbrăcat într-o haină din păr de cămilă și împrejurul mijlocului era încins cu un brîu de curea. El se hrănea cu acride și miere sălbatică" (Mar. 1, 6). Purta păr lung, semn văzut că întreg și neatins era devotat exclusiv lui Dumnezeu.

Părerile despre „acride" sînt diferite. Unii înțeleg sub numirea de „acride" roadele pomului de roșcove cu care se hrănea și fiul pierdut al Evangheliei, sau vîrfurile de ierburi și de plante comestibile, sau merele sălbatice, dar după părerea majorității cercetătorilor acestea erau un soi deosebit de lăcuste, care chiar și azi servesc de hrană în multe locuri din răsărit. Arabii, pregătind lăcusta pentru mîncare, o aruncă vie în apă clocotită și foarte sărată și după cîteva minute de fierbere se scoate și se usucă la soare. Capul, picioarele și aripile se rup, trupul se curăță de sare și bine uscat și preparat cu ulei se consumă cu pîine. După gustul lor acridele se apropie de gustul micilor raci de mare (crevete), deși nu au frăgezimea acestora. In deșertul Iudeii în toate timpurile anului există multe lăcuste de tot felul, care, la fiecare pas se ridică zgomotoase de la pămînt.

După legea lui Moise acridele se consideră curate (Levit. 11, 22) și de aceea Ioan putea să le mănînce fără nici o tulburare. Afară de acride pustiul mai dă sihaștrilor și miere sălbatică. Albinele sălbatice în Palestina sînt mult mai numeroase decît cele domestice și cea mai mare parte de miere se recoltează de la stupii sălbatici. Și într-adevăr sînt puține astfel de țări, care ar fi mai potrivite pentru albine, ca Palestina. Climatul uscat și vegetația puțin crescută, dar foarte variată, constătătoare mai ales din ierburi aromatice ca chimenul, menta și alte asemenea plante sînt căutate de albine, iar cavitățile uscate ale stîncilor calcaroase oferă pretutindenea adăpost comod pentru faguri. Deșertul Iudeii este regiunea cea mai favorabilă pentru albine și pînă astăzi mierea lor aromată servește drept hrană principală și izvor de venite beduinilor care o adună în burdufurile lor.

Așa a trăit Ioan în pustia aceasta pînă cînd a ieșit la propovăduire. Așa s-a pregătit el ca să devină Inaintemergătorul Domnului, să pregătească sufletele pentru primirea lui Iisus (Mt. 11, 7—14; Lc. 7, 26—27). Iar pregătirea o concentra el în pocăință, adică, în lepădare de fărădelegi și întoarcere la fapta cea bună, ca cu inimă curată să întîmpine pe Hristos. El cerea fiecăruia să-și facă slujba lui cinstit și cu dreptate, să nu asuprească, să nu jefuiască pe nimeni. N-a cerut nimănui să-i urmeze lui în pustie sau să ducă viața aspră pe care a dus-o el, ci le-a cerut ca, în viața zilnică, să fie făcători ai dreptății, ai păcii, a tot ce e bine și folositor vieții omenești. Mustra cu asprime fărădelegile, dar chema la dreptate, la înnoirea vieții. Mai aspru era cu fariseii fățarnici și îngîmfați, care înșelau și jecmăneau poporul. Cu aceeași asprime a înfruntat și pe regele Irod și pe Irodiada pentru fărădelegile lor. De aceea poporul alerga la el, ca la un om drept, care anunța venirea unei împărății a păcii și iubirii, pe cînd Irod, Irodiada și fariseii, căutau să-l piardă.

După ce a botezat pe Iisus Hristos la Iordan și a cunoscut că acesta este Fiul lui Dumnezeu întrupat, Sf. Ioan și-a trimis ucenicii la Mîntuitorul, socotind că și-a împlinit misiunea: „— Lui (Iisus) i se cade să crească, mie să mă micșorez" — zice Sf. Ioan către ucenicii săi.

Sf. Ioan Botezătorul ne este astfel pildă de om drept și smerit, care judecă cu dreptate spre îndreptare și care nu se îngîmfează, ci se smerește pe sine, slujind cu toată ființa lui adevărul, dreptatea și binele obștesc.

Pr. N. Terchilă

† Preotul Moise Benga

In dimineața zilei de 21 martie a. c. a încetat din viață preotul Moise Benga de la parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel" din Brașov, în vîrstă de 56 ani.

El s-a născut în anul 1910 în comuna Șirnea-Bran. In casa părintească au fost treisprezece copii. Copilăria i-a fost aspră și plină de privațiuni, pe care dorul lui de învățătură le-a biruit. A făcut studiile secundare la Brașov și Gheorgheni și studiile teologice la Sibiu.

In anul 1937 este hirotonit preot pentru parohia din comuna natală Șirnea, unde păstorește pînă în anul 1946. In acest an este numit duhovnic la Brașov. Din anul 1947 trece la parohia din cartierul Tractorul-Brașov unde își desfășoară frumoasa și bogata lui activitate pînă în ultima clipă a vieții. Duminică, în 20 martie, a săvîrșit Sf. Liturghie, s-a împărtășit și a predicat, iar luni dimineața a venit ceasul morții asupra lui.

Prin munca lui neobosită, cu sprijinul membrilor consiliului, comitetului parohial și al credincioșilor a început construcția noii biserici.

Preotul Moise Benga a fost păstorul care s-a identificat cu năzuințele credincioșilor săi, împărtășindu-le harul dumnezeiesc și povețe de viață creștinească și cetățenească. Deși de trei ani o boală grea s-a cuibărit în trupul său, totuși dorul lui de viață și conștiința împlinirii datoriei pînă la capăt a făcut ca moartea să-l găsească la locul de îndrumător spiritual al credincioșilor.

Slujba prohodirii s-a făcut în ziua de 24 martie. Trupul său neînsuflețit a fost depus în biserica cea nouă, unde s-a săvîrșit slujba de un numeros sobor de preoți, în frunte cu P.C. Prot. Nicodim Belea de la Sf. Gheorghe.

Viața, faptele și personalitatea adormitului în Domnul au fost arătate în cuvîntările P.C. Prot. N. Belea, Pr. Valeriu Voineag, Pr. Dumitru Dîrjan, M. Marinescu prim epitrop, Pr. I. Puchianu din Șirnea și Pr. I. Rauca din Vîlcele.

In urma lui rămîn cu durere în suflet soția cu trei copii și credincioșii pe care i-a păstorit cu dragoste aproape douăzeci de ani.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepții!

Participant

† Preotul Adrian Nestor

In ziua de 1 martie 1966 — în parohia Galda de sus (prot. Alba) a avut loc înmormîntarea preotului pensionar A. Nestor.

După o scurtă, dar grea suferință, la 26 II, cînd clopotele bisericilor vesteau prin glasul lor praznicul Duminicii cu slujba Vecerniei — preotul iubit al parohiei — Adrian Nestor, după ce s-a împărtășit cu sfintele taine — a plecat din mijlocul familiei sale dragi, cu sufletul împăcat, că și-a făcut datoria de preot în parohii din munții Apuseni — potrivit cuvintelor Sf. Ap. Pavel: „Cu vreme și fără vreme" — timp de 43 ani.

A fost un duhovnic ales — îndrumînd sufletele spre mîntuire.

In anul 1964 — din motive de boală se pensionează — după o activitate de 41 ani. Drept dovadă de atașament și dragoste a păstoriților, ei au răspuns cu prezența lor la slujba înmormîntării, picurînd lacrimi de durere după regretatul lor păstor.

Il deplînge o soție îndoliată împreună cu cele 2 fiice și soții lor, precum și scumpii săi nepoței.

Un sobor de preoți a săvîrșit slujba prohodului. A vorbit Păr. Baciu Gherman, Popescu Ovidiu și Cioara Ioan — relevînd în mod deosebit zelul de păstor de suflete al defunctului. Au fost de față, cu inimi îndoliate, credincioșii care au prețuit și iubit pe părintele lor duhovnicesc.

Corpul neînsuflețit a fost așezat lîngă turla bisericii — în dangăte de clopote și cîntări — deplîns de întreaga asistență.

In veci să fie pomenirea lui!

Pr. Ioan. G. Cioara

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206

ANUL 114 Sibiu, 15 aprilie 1966 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

PORUNCA ÎNTREITEI IUBIRI

Inaugurat printr-o faptă de iubire dumnezeiască: întruparea Domnului, minunea iubirii divine în lume, Creștinismul este prin excelență religia iubirii, *religia comuniunii prin iubire. Căci Dumnezeu fiind iubire (I In. 4, 8), cei ce vor să stea în legătură cu El nu pot fi însuflețiți decît de iubire, nu pot realiza această comuniune decît prin iubire. Dealtfel, însăși ființa noastră, fiind rodul și expresia iubirii dumnezeiești, nu se poate dezvolta și desăvîrși decît în climatul iubirii.*

Ca atare, porunca primă și fundamentală a Creștinismului este porunca întreitei iubiri: „Să iubești pe Domnul Dumezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău. Aceasta este cea dintîi și cea mai mare poruncă a Legii. Iar a doua, la fel cu aceasta, este să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Mt. 22, 37—39).

Iubirea de Dumnezeu este rînduită la locul prim pentru că El este Tatăl nostru, izvorul și temelia existenței, desăvîrșirii și fericirii noastre.

Fiind iubirea desăvîrșită, Dumnezeu voiește să iubească pe oameni, făpturile Sale, dar în același timp dorește fierbinte să fie iubit de oameni. De altfel, iubirea noastră față de Dumnezeu este răspunsul nostru la iubirea Sa față de noi, care a culminat în trimiterea Fiului Său în lume spre a noastră mîntuire.

În iubirea față de Dumnezeu se cuprind toate celelalte forme ale iubirii, întrucît iubind pe Dumnezeu, iubim și făpturile Sale. Iubirea de Dumnezeu stă mai presus de toate celelalte forme ale iubirii, pentru că Dumnezeu este — potrivit învățăturii noastre — neasemănat mai presus decît tot ce există. Adevărul acesta rezultă din înseși spusele Mîntuitorului: „Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decît pe Mine — zice Domnul nostru Iisus Hristos — nu este vrednic de Mine. De asemenea, cine iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine" (Mt. 10, 37).

Dragostea față de Dumnezeu este desăvîrșită atunci cînd îl iubim nu numai pentru binefacerile pe care le revarsă din belșug asupra noastră, ci mai ales pentru faptul că El este sinteza tuturor perfecțiunilor, adevărul, binele și frumosul absolut.

Adevărata iubire față de Dumnezeu nu se reduce la o stare sentimentală, ascunsă în cutele adînci ale sufletului nostru, ci se manifestă prin fapte concrete de împlinire a voinței divine: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește — zice limpede Mîntuitorul — acela este cel care Mă iubește" (In. 14, 21). Ca și credința vie, iubirea de Dumnezeu se manifestă prin fapte concrete de împlinire a voinței Lui.

O consecință a iubirii de Dumnezeu este iubirea față de aproapele, căci nu putem să iubim pe Dumnezeu fără să iubim pe semenul nostru: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este. Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească" (I In. 4, 20).

Iubirea față de aproapele este ceva firesc. Încă din vechime, filozoful grec Aristotel definește pe om „animal sociabil", pentru că el nu poate trăi singuratic, răzlețit de semenii săi, ci trăiește împreună cu mai mulți alți oameni, adică în societate.

Omul este creat spre iubire și spre dăruire de sine în societate. Prin însăși natura sa, el este îndreptat spre conviețuire la un loc cu alți oameni. Sufletul său este încălzit de iubire față de aproapele. Aceasta îl face să trăiască împreună cu el în înțelegere și armonie.

Ca atare, iubirea față de aproapele este chiagul coeziunii sociale și un factor de seamă al progresului uman general.

Nu-i de mirare că Domnul nostru Iisus Hristos așează iubirea față de aproapele alături de iubirea față de Dumnezeu și face din ea semnul după care se vor cunoaște adevărații creștini: „Poruncă nouă dau vouă — zice El — să vă iubiți unii pe alții, precum v-am iubit Eu. După aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste între voi" (In. 13, 34. 35).

Dragostea față de aproapele se manifestă prin respectarea tuturor drepturilor lui (de exemplu: dreptul la viață, la demnitate) și prin sprijinirea lui spre a înainta pe calea progresului. Cea dintîi dintre aceste îndatoriri în legătură cu aproapele, datoria de dreptate, se cuprinde în cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Dați fiecăruia ceea ce i se datorește" (Rom. 13, 7), iar cea de a doua, datoria de slujire, în cuvintele Mîntuitorului: „Precum voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea faceți și voi lor" (Lc. 6, 31).

Cel care în relația cu aproapele nu se gîndește că Hristos este fratele acestuia (care s-a jertfit pentru el) și nu se poartă corespunzător cu acest fapt, arată prin aceasta că nu vrea să fie fratele lui Hristos și nici copilul lui Dumnezeu-Tatăl.

Prin parabola samarineanului milostiv Mîntuitorul ne arată că aproapele nostru este orice om, indiferent de neamul din care face parte, de convingerile filozofice pe care le are sau de credința pe care o mărturisește.

Iubirea activă față de aproapele este singura cale de urmare a pildei Mîntuitorului, care s-a dăruit total pentru binele tuturor. Prin ea redităm iubirea Lui față de condamnații și disprețuiții vieții, prin ea realizăm faptele concrete ale solidarității cu toți oamenii.

Iubirea de noi înșine este adînc sădită de Dumnezeu în firea noastră și o avem din naștere. Ea este instinctul de conservare supus controlului rațiunii. De aceea, iubirea de sine nu se reduce la satisfacerea instinctelor, ci constă îndeosebi în cultivarea însușirilor sufletești și trupești spre desăvîrșirea personalității.

In concret, iubirea de sine înseamnă luminarea minții spre a cunoaște adevărul și a înțelege cît mai bine datoriile ce avem de îndeplinit, precum și mijloacele de împlinire a lor; înseamnă cultivarea inimii și a conștiinței morale spre a iubi și promova binele; înseamnă întărirea voinței spre a împlini cu fermitate ceea ce-i spune mintea și conștiința.

Se iubește cu adevărat pe sine acela, care trăiește și lucrează în așa fel încît este o adevărată pildă vrednică de urmat.

In epoca solidarității universale, Biserica este chemată să-și dea tot mai mult seama că este trimisă de Dumnezeu pe pămînt ca să fie slujitoarea lumii. *Ca atare: Biserica pentru lume și nu lumea pentru Biserică! De unde rezultă că Biserica trebuie să dovedească tot mai multă dragoste față de oameni.*

Drept aceea, înregistrăm cu satisfacție faptul că în cercurile creștine se vorbește tot mai stăruitor despre diaconia ecumenică *(slujirea creștină a întregii lumi). Aceasta nu trebuie, însă, înțeleasă și practicată ca milostenie, ci ca jertfă, ca identificare cu fratele care suferă.*

Dar această solidarizare frățească cu nevoile și aspirațiile tuturor oamenilor nu se poate realiza decît prin iubirea adevărată și concretă față de aproapele. Numai prin practicarea în toată amploarea a iubirii de aproapele, Biserica poate sluji tuturor oamenilor, indiferent de convingerile lor filozofice și de credințele lor religioase.

In condițiile de azi, porunca iubirii de aproapele se realizează prin solidaritate și colaborare spre dreptate socială și pace adînc statătoare în lume.

Ca unii ce sîntem chemați să fim, în aceste vremuri, purtători ai iubirii de aproapele după pilda Mîntuitorului, noi credincioșii creștini — păstori și păstoriți — ne simțim datori a sprijini orice acțiune ce tinde spre promovarea binelui semenilor noștri, spre așezarea unei vieți pașnice și fericite în toată lumea și pentru toți.

C. Sîrbu

La mănăstiri moldovene

După ce ziua întreagă am vizitat „case memoriale" și am admirat locuri pitorești din „Țara Moldovei", ne-am pomenit prinși de umbrele serii și de oboseală. Mașina înainta încet, ca pe întuneric și drumuri necunoscute. Ne-am adus atunci aminte de ceea ce spune Topîrceanu în balada călătorului:

„O, e-atît de bine cînd pe drumuri ninse
Întîlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeag din care se ridică fum,
Cînd te prinde noaptea călător pe drum!".

În realitate noi nu ne aflam pe „drumuri ninse", căci era vară, dar fericiți ne-am simțit cînd am văzut „lumini aprinse" la mănăstirea Agapia, unde am poposit peste noapte. De la început ne-a impus curățenia și minunatele ronduri de flori din curte. Nu în zadar e mănăstire de maici. Cu multă plăcere am vizitat muzeul bogat și bine aranjat, apoi stăpîniți de o adevărată emoție am intrat în biserica mănăstirii, cu hramul Sf. Arhangheli, pictată în în-

(Continuare în pag. 2)

La mănăstiri moldovene

(Urmare din pag. 1)

tregime de „meșterul Nicu" între 1858—1860. In adevăr pictura acestei biserici, reprezintă culmea activității lui Nicolae Grigorescu, ca pictor religios. Acolo ne-am dat seama de măiestria pe care el o atinsese, ca colorit, precum și viziunea lui realistă. Pentru chipurile de sfinți, el a folosit modele vii, iar pentru compoziții, s-a folosit de tablouri ale clasicilor picturii, pe care îi cunoștea după albumele de gravuri ce circulau. Cu cei 3.000 galbeni pe care Grigorescu i-a primit de la această mănăstire, și-a continuat studiile în străinătate. Aici am auzit și unele legende țesute în jurul acestei picturi, că pentru tabloul Sf. Teodor, guvernul englez a oferit pe vremuri o sumă egală cu 1/2 din bugetul României vechi...

Mănăstirea Văratec a fost a doua mănăstire de maici, pe care am vizitat-o. E interesantă această așezare monahală fiindcă ea a fost ridicată de maici. Ea a fost pustiită de turci în 1821. Și aici am vizitat un muzeu bogat și interesant. Din pictura bisericii ne-a impresionat Maica Domnului, înfățișată în costum național. In curtea mănăstirii am văzut și mormîntul Veronicii Micle.

Mănăstirea Neamț fiind cea mai veche, cea mai mare și cea mai însemnată așezare monahală din Moldova, nu se putea să n-o vizităm. De fapt această mănăstire e un complex de mai multe monumente diferite. Mănăstirea Neamț cu zidurile ei masive, avînd împrejmuire cu metereze, însemnează că avea dispozitive de apărare la fel cu ale cetăților. In fața intrării se află aghiasmatarul cu enorma sa cupolă. De la început sîntem impresionați de renumita biserică „Înălțarea Domnului", ctitoria lui Ștefan cel Mare. Aici a primit învățătură ca tînăr, marele domn, de la dascălul Teoctist, mitropolitul de mai tîrziu, care-l va „unge" domn, pe cîmpia „Direptății". Aici a venit la 1779, Paisie Velicicovschi. Faima acestei mănăstiri se datorește muncii culturale și artistice, ce s-a desfășurat aici, fiind un însemnat centru de caligrafi și miniaturiști. Am vizitat muzeul așa de bogat în opere de artă, manuscrise. Evanghelia adusă din Rusia ne-a impresionat prin masivitatea și greutatea ei, avînd 32 kg.

Ceea ce ne-a impresionat în mod deosebit — fiind o raritate — a fost pictura religioasă de sub turnul-clopotniță, care ilustrează romanul medieval, care a încîntat atîtea suflete, Varlaam și Ioasaf, cu multe aluzii istorice legate de viața lui Șefan cel Mare.

Cetatea Neamțului n-am putut-o vizita, dar vederea ei și din depărtare ne-a fermecat trezindu-ne atîtea amintiri istorice, că la un moment dat tot autobuzul cînta cunoscutele versuri ale lui Bolintineanu:

„Pe o stîncă neagră, într-un vechi castel,
Unde cură-n poale un rîu mititel,
Plînge și suspină tînăra domniță,
Dulce și suavă ca o garofiță...".

Mănăstirea Putna la care ne-am dus apoi, e prima ctitorie a lui Ștefan cel Mare, zidită 1466. E o adevărată necropolă domnească, căci în ea e îngropat el, doamna sa din urmă Maria, Maria de Mangop, Bogdan Chiorul, Ștefăniță-Vodă și mitrop. Teoctist. După cronicarul Neculce, însuși Ștefan a ales locul de zidire. Această mănăstire fiind foarte iubită de domn, a fost bogat înzestrată și s-a bucurat de multe scutiri. Se știe că în vremea acestui domn s-a închegat așa numitul „stil moldovenesc", în arhitectură. In muzeul mănăstirii am văzut o importantă colecție de manuscrise, odoare și broderii, din care multe au fost lucrate în atelierele locale. In decursul vremii, biserica a suferit unele modificări. Din sec. al XV-lea am văzut și noi interesantul turn al tezaurului, cu două etaje, care avea rostul să adăpostească averile mănăstirii, în timp de război. Am intrat și noi în încăperea, plină de amintiri, unde a stat Eminescu și alții cu ocazia congresului studențesc de la Putna. Cea mai aleasă amintire ce ne-a rămas e de la muzeu unde am văzut acel vestit epitrahil, pe care se află medalioane ce evocă 16 scene biblice și chipurile lui Ștefan cel Mare și al fiului său Alexandru.

Un însemnat număr de mănăstiri moldovene și-au cîștigat un mare renume, datorită picturilor murale exterioare, din sec. al XVI-lea. E adevărat că istoria artelor cunoaște existența unor fresce exterioare și la biserici din sudul Franței și chiar și în nordul Italiei, din timpul Renașterii au existat unele case care aveau fațadele pictate, numai (că) cu trecerea timpului aceste picturi s-au nimicit, pe cînd frescele moldovene în ciuda celor patru veacuri ce s-au scurs, precum și a asprelor ierni moldovene, s-au păstrat în întregime, datorită tehnicii deosebite ce au folosit-o meșterii moldoveni. Ele au fost de o mare însemnătate, dacă ținem seamă pe de o parte de concepția ortodoxă asupra icoanei — care e biblia pentru cei ce nu știu citi —, iar pe de altă parte că masele populare erau pe vremea aceea analfabete. Astfel zidurile exterioare ale bisericilor au fost acoperite în întregime cu picturi, reprezentînd cu multă artă scene biblice și istorice asemănătoare unor secvențe de film. Avîntul cultural în Moldova din sec. XV—XVI-lea, a făcut posibilă dezvoltarea unei școli de pictori autohtoni, care au creat adevărate capodopere folosind tehnica frescei. Din mănăstirile ilustrate exterior, noi am avut fericirea să vizităm 3, din care cea dintîi a fost: *Sucevița*, ctitoria Movileștilor, din sec. al XVI-lea. Ea e un exemplu de mănăstire-cetate, cu ziduri și turnuri de apărare, împotriva dușmanilor din afară. Pereții exteriori sînt în întregime acoperiți cu pictură, admirabil conservată. Coloarea caracteristică a Suceviței e verdele, după cum a Voronețului e albastrul. Verdele Sucevitei are ceva din intensitatea ierbii proaspete după ploaie și strălucirea adîncă a smaragdului. Zugravii au desfășurat pe pereții acestei mănăstiri, nu numai evenimentele din istoria creștinismului, viața cu episoade a atîtor sfinți, începînd cu Sf. Pahomie, Sf. Ioan cel Nou, Sf. Nicolae, Sf. Gheorghe, dar găsim aici și amănunte pitorești, cu reminiscențe din folclor și contribuții personale ale zugravilor. Un interes deosebit ne-a trezit scena fugii din Egipt, în care fondul e brăzdat de sulițele albe ale călăreților; pe planul întîi, șiruri de căruțe, îndoite sub povara pe care o poartă, fiind trase de cai albi; pe margine, negri și mărunți, merg agale unul în fața altuia, un cățel, un purcel, 2 purcei mici, din nou, un cățel și un purcel.

Pe fațadele din nord am admirat una din cele mai reușite picturi medievale române: „Scara virtuților" a Sf.-lui Ioan Climax. Această compoziție e de o amploare unică, fiind și cea mai izbitoare pictură de la Sucevița. Pe fond cenușiu, vibrează roșul cald, tivit cu alb și albastru al aripilor întinse ale îngerilor, așezați în rînduri ascendente și separați, printr-o scară oblică, de haosul vînăt al infernului. Trupuri desgolite, în cele mai felurite poziți, se zbat să scape din încleștarea hidoasă a diavolilor cu mai multe capete. In nici o altă pictură moldovenească nu s-a realizat un contrast mai impresionant între ordinea solemnă și blîndă a lumii cerești și dezlănțuirea înfricoșătoare a lumii iadului. Pe scara cu cele 33 trepte pe care urcă sufletele ... la capătul de sus se află Mîntuitorul, care îi primește.

Mănăstirea Moldovița a fost zidită de P. Rareș la 1532 și a fost pictată la 1537. Ea încă a avut un rol de strajă, căci starețul era și căpetenia unei organizații cu caracter militar, în care intrau toate satele de răzeși de pe valea rîului. Pictura ei te farmecă prin prospețimea coloritului, ce s-a păstrat. Din minunatele-i fresce, ne-a impresionat mai mult reprezentarea celor 7 sinoade ecumenice, acatistul Maicii Domnului cu 24 episoade de pe peretele de sud al bisericii. Tot aici se află scena „Asediul Constantinopolului", plină de viață și realism. Luptele cu turcii care zguduiau Moldova în vremea lui Rareș, au contribuit la dramatismul acestor scene, în care se exprima intenția de a trezi ură împotriva turcilor, care în nenumărate rînduri au pustiit țara. Meșterii au interpretat faptele istorice după dorințele lor, atribuind victoria românilor. Am mai admirat aici „Arborele lui Ieseu", biserica cerească și pămîntească, numită „Cinul" din cele 3 abside. Vestmîntul de zugrăveală care îmbracă întreaga biserică, e ca „o glorioasă foaie de pergament muiată în albastru și scrisă de sus pînă jos cu figuri și scene", ca o carte bogat împodobită cu miniaturi. E cea mai prețioasă și fermecătoare realizare artistică din vremea lui P. Rareș. De aceea și regimul nostru a cheltuit sume mari pentru restaurarea unor astfel de monumente. Așa s-a făcut la Moldovița unde clisiarnița a fost în întregime restaurată.

Voronețul a fost ultima mănăstire pe care am vizitat-o. A fost ridicată de Ștefan cel Mare și completată de P. Rareș. Faima ei s-a întins în toată lumea iubitoare de artă. In dicționarul englez a apărut un termen nou: „albastru de Voroneț".

Mănăstirea a fost ridicată într-un timp record — numai cîteva luni — pe locul unde își avusese chilia și schitul de lemn Daniil Sihastrul, care îmbărbătase pe domn, într-un moment de grea cumpănă, în războaiele cu turcii. In urma biruinței Ștefan a ridicat lăcașul acesta. P. Rareș a adăugat pridvorul, iar prin vărul lui, mitrop. Gr. Roșca, a făcut zugrăveala exterioară. Biserica are plan treflat, adică în formă de trifoi, cu turlă pe naos. Înaltă și cu contraforți, elementele bizantine și cele gotice sînt îmbinate cu atîta gust, încît stilul rămîne adînc original, ne mai găsindu-se în alte părți.

Celebritatea Voronețului însă se datorește picturii. In interior sînt interesante: prezentarea ctitorilor și calendarul bisericesc cu scene variate, ce amintesc lumea înconjurătoare. La nașterea lui Iisus păstorul e îmbrăcat ca un cioban moldovean, iar una din femei ca o țărancă. Căruța Sf. Ilie e la fel cu cea de la țară, iar Sf. Ilie seamănă cu un țăran bătrîn. Strălucirea Voronețului se datorește frescelor exterioare. Pe peretele din sud ne-am oprit în fața marei compoziții: „Arborele lui Ieseu", în care pe un fond albastru în 8 registre se află aproape 100 de chipuri, busturi și figuri, desfășurate vertical sau orizontal, cu frunze și flori ... din care nu lipsește volbura moldovenească. Dar cea mai amplă și mai dramatică compoziție e „Judecata din urmă", capodopera probabil a meșterului Marcu și impresionează prin unitatea ansamblului. Ea cuprinde întreaga fațadă de apus a bisericii. Am privit-o în total, ca un întreg, de la diferite distanțe, spre a-i cuprinde amploarea, legăturile dintre diferitele scene și puternicile ei efecte coloristice. Apoi am urmărit-o pe registre și scene. In registrul de sus, îngeri mulți înfășoară „vălul vremii", semn că a venit sfîrșitul. In centru Dumnezeu-Tatăl. In registrul următor e glorificarea lui Iisus. Maria și Sf. Ioan Botezătorul se roagă Judecătorului lumii. Alăturea de cele 3 figuri centrale, se află cîte 6 apostoli, ce șed pe laviță. De la picioarele lui Iisus pornește „rîul de foc", colorat în roșu-închis. Registrul al 3-lea e în legătură cu „Etimasia", adică pregătirea scaunului de judecată. In stînga tronului, sînt drepții conduși de Sf. Pavel, iar la dreapta sînt cetele păcătoșilor, cu o mai mare expresivitate, decît cei din stînga, cărora Moise le

(Continuare în pag. 4)

Imagini din frumusețile Țării

Nicolae Iorga este un mare istoric nu numai al nostru, ci al lumii întregi. Atingînd domenii diferite, după părerea cercetătorilor opera lui pare a fi cea mai vastă din istoria culturii universale.

Avînd o memorie cu totul rară și o cultură extrem de întinsă, N. Iorga a scris peste 1.200 de cărți și studii și peste 23.000 de articole. Alături de istorie îmbrățișînd întreg trecutul omenirii, în cele mai variate aspecte ale lui, scrierile sale mai cuprind teme de literatură, pedagogie, filozofie, evocări de personalități dispărute, piese de teatru, versuri, cugetări etc. El scria cu multă pasiune, cu multă participare sufletească, despre momentele luminoase ale trecutului poporului nostru, de pe vremea cînd voievozii erau legați de popor și cînd poporul era una cu domnitorul atunci cînd era vorba să-și apere vetrele împotriva cotropitorilor. „Din colțul odăiței cu tavanul jos și ferestrele mici de la cocoana Marghioala Vizdogeasa eu priveam încăierările și luam parte la judecățile divanurilor; din scaunul lor pecetluit cu zimbrul, vodă vorbea de ajungeau cuvintele pînă la mine" — scrie el, evocînd lecturile de istorie din primele clase liceale de la Botoșani.

N. Iorga scrie de asemenea cu multă dragoste despre frumusețile Țării, ca și despre minunatul nostru popor, „curat și mîndru (în sens de frumos), cu inima deschisă și bună, popor evlavios și darnic, popor de muncă și de cuvînt", precum însuși îl numește.

Desprindem aici cîteva imagini, oglindind frumusețile pămîntului Țării noastre, din cele două volume apărute în Editura pentru literatură (1965), sub titlul: N. Iorga, Pagini alese.

„Natura românească — spune Iorga — e bogată, felurită, plină de farmec și de noutate, bună, prietenoasă, fără sublimități tragice, așa cum e și poporul; vioaie, schimbătoare și luminoasă ca și dînsul".

Întîlnim astfel în scrisul lui Iorga colțuri de natură din minunatul peisaj al Patriei noastre — așa cum arătau ele în primele decenii ale acestui veac, cînd marele istoric își făcea drumurile sale nenumărate prin țară — o parte din apele care brăzdează pămîntul țării, cetăți domnești de odinioară, biserici, mănăstiri și schituri străbune etc.

Sugestiv este redat de pildă ținutul din stînga și dreapta Oltului, după ce acesta scapă de strînsura Carpaților. „Calea ferată spre Rîmnic — spune autorul — urmează destul de aproape cursul rîului, strecurîndu-se între lanuri de porumb de toată frumusețea. În stînga, cîmpiile de aur ruginit se opresc în dealuri neregulate, ca acelea ale Gorjului, pe cînd în dreapta ele se încurcă în pădurici cu înalți arbori subțirateci, sau se pierd în lunci, pe care pasc turme și vite risipite. În față se înalță ondulate, închizînd raza vederii, furmoasele dealuri ale ținutului de peste Olt, ale plaiurilor argeșene".

Un peisaj cu totul măreț îl oferă Munții Făgărașului — cu vîrfurile lor semețe, îmbrăcate de cele mai multe ori în căciuli albe, și rîurile limpezi ca lacrima care se rostogolesc grăbite spre Olt — pentru oricine trece pe șosea sau cu trenul de la Făgăraș spre Sibiu. El n-a scăpat nici ochiului ager al istoricului nostru, care descrie astfel porțiunea de munți unde străjuie astăzi cabana de la Fereastra Sîmbetei: „Munții stropiți de neauă se înșiră în fund. La dreapta, în urmă, se ascunde satul Drăgușul, iar în stînga turnuri albe, mici, arată unde e Pojorîta, apoi Lisa și Breaza, în fund supt codru. Trei piscuri albe se înfundă rotunzit, făcînd ceea ce se chiamă Fundul Sîmbetei. De o parte și de alta, vîrfurile se urmează într-o uriașă platoșă de păduri, în care, de la fagii, mestecenii, paltinii verzi, bradul negru duce la culmile de o albeață aspră".

Bistrița, care se strecoară pe sub maluri înalte îmbrăcate în păduri falnice, este cuceritor descrisă, ea fiind „cea mai măreață din apele Moldovei, largă, adîncă, limpede, strălucind din toți solzii săi de ardezie". „Cîte nu se țin de dînsa și nu vin de la dînsa, împărăteasa văii fără pereche! Patul acesta larg de prund ea l-a răsfirat în clipele ei de mînie, fierăstraiele acestea ea le mișcă, plutele acestea așteaptă impulsul ei. Și tot în ea caută ciutele, la ceasuri adînci și tăcute de noapte, băutura lor; tot în ea se răcoresc în zbor rîndunelele ce trag prin văzduh cercurile lor elegante; tot din ea își culege apa în pumni săteanca voinică, aplecată spre undă, și în ea zburdă într-un cuget curat, ca apa însăși, copiii și copilele, flăcăii și fetele satelor". La aceste frumuseți naturale ale Bistriței, în zilele noastre s-au adăugat altele noi, făcute de mîna harnică a poporului nostru, la care Iorga nici că visa, și anume marea de la Bicaz, hidrocentrala de la Stejari și alte mai multe microhidrocentrale înșirate întocmai ca o salbă de-a lungul Bistriței și care produc o bună parte din energia electrică a Țării.

Bătrînul Olt stîrnește și el vibrații puternice în sufletele celor care i-au văzut sau nu apele învolburate. „Oltul... Ce idei mărețe nu desteaptă el în mintea cui nu l-a văzut niciodată! Marele rîu care dă numele unei țări (provincii), care desparte două climate, două înfățișări ale pămîntului nostru. „Oltul mare", pe care-l trece Tudor din Vladimir, Oltul, ale cărui „unde spumegate" bat, în poezia lui Alexandrescu, vechiul zid al Coziei lui Mircea întemeietorul".

Litoralul Mării Negre oferă și el privitorului un măreț spectacol. Cînd ajungi la capătul unor străzi din Constanța „te oprești cuprins de recunoștință înaintea unei mărețe frumuseți. De pe malul lutos, mîncat de valuri, care-și aruncă în zilele de mînie pînă foarte sus stropii de spumă, vezi o nemărginire albastră ca piatra scumpă a safirului. Din fund, zorește vîntul și rînduri de valuri lunecă înainte, se tivesc cu alb în cale, se ciocnesc de țărm și pier în adîncuri. Nu se vede nici o corabie, nici o luntre. Numai păsări albe, păsări negre vîslesc din aripi, spre depărtări deasupra adîncului, care nu le înspăimîntă". Afară de priveliștea sălbatică a Mării, vizitatorul de astăzi al litoralului nostru rămîne încîntat și de marile transformări, de noile blocuri, de frumoasele construcții de tot felul, care însoțesc ca o brățară scumpă întregul mal românesc al Mării Negre. Însuși portul Constanța, de unde privea cîndva Iorga, este acum un port modern de mare capacitate și în continuă creștere.

Vechea cetate a Neamțului — care privește și astăzi în apele Ozanei adîncită în trecutele vremuri, cu fața spre Humulești lui Creangă — este descrisă cu un mare lux de amănunte. „Cînd ajungi la dînsa, o poartă gotică, în arc frînt, lăsată într-un zid de piatră lovit grosolan cu ciocanul și prinsă într-un ciment care este astăzi și el o piatră, îți dă intrare deasupra șanțului umplut în această parte. Ești în curtea cetății, deasupra căreia se ridică înaltele ziduri din pietre verzi și roșietice, străbătute de porțile joase și scrijelate de ferestruice. Dedesupt, sfărămăturile și pulberea acopăr, desigur, un întreg rînd de beciuri și tainițe, în care se țineau, ca la Suceava, mijloacele de apărare ale puternicului cuib de ostași.

Mîine, poate, cînd iubirea pentru trecutul nostru va fi mai mare și se va arăta în felul ce se cuvine, comorile îngropate vor ieși la iveală, dezvăluind mai bine cultura vechilor timpuri".

Acest „mîine" a sosit. Astăzi întreg pămîntul Țării este un vast șantier, nu numai de noi construcții, ci și de restaurare a vechilor monumente de tot felul, care vorbesc despre trecutul bogat în mari fapte al poporului nostru. Un întreg șantier, cu schele și funiculare pentru transportul materialelor, este și la cetatea Neamțului, pentru a o scoate din ruinele în care a zăcut veacuri de-a rîndul.

Cu sensibilități de adevărat scriitor, este descrisă și imaginea unui schit (Nămăești) din părțile Muscelului. „Pe o cărare pietruită urci spre o biserică al cărei pridvor singur e de zid, în afară, pe cînd stranele, catapeteasma și altarul se află în stîncă. O peșteră mică a fost scobită și mai bine și netezită pentru a primi zilnic rugăciunile maicilor. Deasupra crește iarba, înfloresc florile și se înalță arbori, și pretutindeni în acest dulce colț de pustietate eremită, pe marginea drumului, de-a lungul îngrăditurii, pe cerdac și pe poliți, la ferești, în tot lungul arhondaricului, trăiesc an de an, bucurînd privirile drumeților, mușcatele roșii și trandafirii, garoafele catifelate, sfioșii toporași cu inima de aur, ochiul boului deschis spre lumină, condurașii de ceară, guraleului cu potirul închis și invoalatele nalbe cu trunchiurile înalte. Și ele fac rugăciunile lor, care nu sînt mai rele decît altele".

Cadrul de baladă al mănăstirii Brincoveanu de la Sîmbăta de Sus, ca și ruinele bisericii, așa cum arăta ea înainte de restaurare, sînt fidel redate. „Drept supt colțul alb al Pietrei Roșii, în marginea soborului împărătesc al munților, între copacii deși, printre care spumegă într-o năvălire zgomotoasă două rîuri de munte ce stropesc cu apă înghețată întreaga pajiște sămănată cu acele brîndușe plăpînde, vezi dărămăturile schitului. Un turn fără vîrf se țărîmă deasupra unei clădiri cu pridvor și tindă, încinsă de linii zimțate. Copaci subțiratici cresc pe zidul măcinat și-i acopăr cu pietate goliciunea părăsită".

*

Încă alte multe imagini despre frumusețea Țării și vrednicia poporului nostru se pot desprinde din cele două volume mai înainte arătate. Toate acestea însă trebuie citite „cu inima", cum spune autorul, cu toată căldura noastră sufletească, cu tot entuziasmul nostru.

Aceasta cu atît mai mult astăzi, cînd frumusețile de nedescris ale Patriei noastre sînt mult îmbogățite de mintea înțeleaptă, inima iubitoare de frumos și mîna harnică a poporului nostru iubitor de pace.

Gh. Papuc

O lucrare valoroasă

De numele lui Avram Iancu, „Craiul munților", se leagă un moment istoric de o puternică și legitimă afirmare a dreptății sociale și naționale a românilor din Ardeal.

Povestea vieții lui, îmbrăcată în haina de aureolă a legendei, am auzit-o adesea din gura mamelor noastre. Feciorii și fetele din Ardeal i-au cîntat cîntecele și doinele multă vreme. Unele cărți au înfățișat viața lui și chipul de nedreptate al vremii de atunci, fără să ne dea o înțelegere completă și dreaptă a dramatismului și măreției momentului istoric de la 1848, pe fundalul căruia se proiectează chipul eroic al lui Avram Iancu, frate al moților crunt exploatați.

Regretatul profesor Silviu Dragomir are meritul de a ne fi înfățișat, de curînd, în lucrarea sa „Avram Iancu", în adevărată lumină starea socială a românilor din Ardeal de la jumătatea secolului XIX, revoluția din Ardeal de la 1848 și rolul covîrșitor pe care l-a avut Iancu în această vreme.

Cartea a apărut în editura științifică în anul 1965. Ea cuprinde un material bogat, scos din documentele vremii, unele necunoscute, sau ne-

(Continuare în pag. 4)

(Urmare din pag. 3)

folosite îndeajuns de ştiinţific, în ceea ce s-a scris pînă acum despre el.

De altfel lui Silviu Dragomir îi datorăm şi prezentarea măreţei fresce a „Istoriei desrobirii religioase a românilor din Ardeal în sec. XVIII", precum şi alte lucrări cu caracter istoric, prin care vrednicul profesor şi cercetător a adus o contribuţie însemnată la cunoaşterea trecutului nostru, a luptei dusă de românii transilvăneni pentru eliberarea lor socială, politică şi religioasă, pentru afirmarea dreptului şi dreptăţii lor istorice.

Cartea „Avram Iancu", pe care o prezentăm, este „fără îndoială cea mai completă, cea mai valoroasă lucrare scrisă la noi pînă acum despre Avram Iancu şi revoluţia din Ardeal", după cum remarcă, pe drept cuvînt„ Dumitru Micu în „Gazeta Literară" din 3 februarie a. c.

Ea cuprinde în 301 pagini viaţa şi lupta eroică a moţilor sub conducerea lui Avram Iancu şi a prietenilor săi, pentru înlăturarea iobăgiei, pentru dobîndirea drepturilor asupra pămînturilor şi pădurilor, ca şi pentru afirmarea dreptăţii naţionale pe seama poporului român.

Materialul bogat al lucrării este împărţit în zece capitole, fiecare cu subdiviziuni. În ea ni se înfăţişează viaţa lui Avram Iancu din copilărie pînă la sfîrşitul lui tragic, cu întreg filmul mişcărilor populare, al frămîntărilor şi luptelor purtate pentru cauza dreaptă şi sfîntă a poporului.

„Pretenţiile noastre sînt sfinte, spune Iancu, precum sfîntă e dreptatea" (p. 70).

El vrea ca aceste drepturi să le dobîndească pe cale paşnică, de aceea stă în strînsă legătură cu căpeteniile românilor şi aşteaptă cu multă răbdare rezolvarea doleanţelor exprimate la adunarea de la 3/15 mai pe Cîmpia Libertăţii şi înaintate curţii din Viena, guvernului din Pesta sau dietei din Cluj.

Cînd, însă, constată că toate acestea rămîn „fără rezultat" îşi învinge îndoielile din suflet şi se închină cu toată fiinţa „înălţătoarei misiuni" (p. 102).

Românii din Ardeal erau atunci într-o dramatică dilemă. Împăratul din Viena le făgăduia teoretic drepturi, ca să-i ţină alipiţi la imperiu, guvernul de la Pesta cerea unirea Translivaniei cu Ungaria, fără să vorbească nimic despre români, nici măcar ca „popor", iar dieta din Cluj, condusă de nobili, îi ţinea prin tot felul de legi în robie.

„Cui să se aţăşeze românii în aceasta situaţie?".

La această întrebare autorul răspunde, întemeiat pe o seamă de documente, că „nici o putere din lume nu ar fi fost în stare să convingă ţărănimea română din Transilvania ca să lupte alături de asupritorii săi nobili, neîmpăcaţi şi nesătui" (p. 79).

Evenimentele au dovedit ulterior că împăratul nu a fost decît un „prieten făţarnic". De aceea căpeteniile românilor au folosit toate căile, şi pe cea a revoluţiei, numai ca să ajungă la dobîndirea acestor drepturi.

Nu este locul aici să intrăm în cuprinsul mai detailat al acestei cărţi. El nici nu poate fi cuprins într-o cronică scurtă. Ceea ce vrem să remarcăm însă este faptul că „cei mai distinşi conducători din oastea lui Iancu erau preoţi, care făceau minuni de vitejie" (p. 188).

Iată numele cîtorva dintre ei:

Preotul Simion Balint din Roşia Montană. Este unul din prietenii şi sfetnicii cei mai apropiaţi ai Iancului, pînă în clipele din urmă ale vieţii lui. El este şi un viteaz fără pereche. Lui i s-a încredinţat rolul de prefect (căci oastea lui Iancu era organizată după modelul armatelor romane, în prefecţi, viceprefecţi, tribuni etc.).

La începutul revoluţiei Simion Balint a fost prins şi închis, dar eliberat de ţărani. După eliberare i se încredinţează apărarea din Valea Arieşului (p. 114). Dar el este întîlnit pe toate fronturile şi la toate consfătuirile din acel timp. El demască duplicatitea căpeteniilor din Pesta în încercarea de împăciuire făcută prin deputatul Ion Dragoş.

Tot rol de prefect al oastei lui Iancu de pe Cîmpie îl are preotul Nicolae Vlăduţiu, căruia îi revine meritul de a înfrînge trupele lui Hatvani în luptele din mai 1849 (p. 159).

În calitate de viceprefecţi întîlnim pe preoţii Simion Groza, din Rovina Zarandului, Simion Prodan, din Măgina şi Ioan Bălaş, din Cricău. Iar între tribuni sînt amintiţi preoţii Bucur din Galda, Nicolae Fodoreanu, Gomboş, Moldovan şi alţii.

În bătălia din aprilie 1849 de la Hăşdate cade preotul Vasile Moraru din Bicălatu, răpus de un glonte duşman (p. 118).

Ce i-a făcut pe aceşti preoţi să părăsească slujba lor tihnită şi ferită de primejdii? Ce i-a îndemnat să părăsească nepăsarea şi să se arunce în iureşul luptelor dacă nu dragostea lor fierbinte de popor, a căror durere au împărtăşit-o şi cu a căror soartă s-au identificat pînă la moarte. Ei socotiseră că a sosit vremea ca românii să-şi cucerească dreptatea şi să ajungă la lumină chiar dacă li se cere sacrificiul vieţii.

Cu lucrarea „Avram Iancu" se încheie munca de istoriograf a lui Silviu Dragomir de peste patru decenii, muncă adusă ca un omagiu poporului român şi o slujire marilor lui năzuinţi şi dreptăţi istorice. Cartea e scrisă într-un limbaj curgător, antrenant, urmărindu-se cu uşurinţă evoluţia şi dinamismul evenimentelor, cu toată aparatura ştiinţifică de care este însoţită.

Preoţii şi credincioşii Bisericii noastre găsesc în ea pilde vrednice de urmat, de slujire devotată poporului, a năzuinţelor lui de pace, dreptate şi progres. De aceea o recomandăm ca pe o carte de valoare în bibliotecile parohiale.

Preot Vasile Coman

La hram

Vineri, 15 aprilie a. c., la praznicul „Izvorul Tămăduirii" a avut loc hramul sfintei Mănăstiri de la Sîmbăta de Sus (Făgăraş).

Din încredinţarea I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae a pontificat P. Sf. Emilian Antal (Topliţa). După Sf. Liturghie, au predicat: P.C. arhim. Serafim, care — în numele mănăstirii — a mulţumit I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae, P. Sf. Emilian, soborului de preoţi şi diaconi şi credincioşilor şi a îndrumat la înnoirea vieţii, la muncă însufleţită.

P.C. prot. M. Ionaşcu (Făgăraş), care a arătat rostul jertfei de pe cruce a Mîntuitorului şi bucuria învierii Lui şi a chemat la ascultare faţă de conducerea Bisericii şi faţă de stăpînirea care ne călăuzeşte spre o viaţă tot mai luminoasă.

P.C. arhim. prof. N. Mladin, care a prezentat Biserica noastră ca mamă a credincioşilor, care — fiind Biserică strămoşească — este alături de popor în munca lui pentru viaţa cea nouă, în mersul lui înainte spre un viitor strălucit.

P.C. vicar Tr. Belaşcu, care, după ce spune că Învierea Mîntuitorului e şi învierea sufletelor noastre, înnoirea vieţii, îndeamnă la iubire de Biserică şi iubire de patria noastră socialistă. Patria noastră ne e dragă, chipul ei e luminos şi tot mai frumos prin marile progrese şi realizări ale poporului nostru harnic, în frunte cu conducătorii lui înţelepţi. Patria noastră merge din mărire în mărire a prestigiului ei în lume. Vorbeşte, apoi, despre dorinţa unităţii tuturor Bisericilor creştine, care deocamdată se poate realiza în acţiunea comună a creştinilor pentru pacea lumii, bunul cel mai de preţ al tuturor popoarelor.

P. Sf. Emilian istoriseşte felul cum s-a aşezat praznicul „Izvorul Tămăduirii" în Bizanţ cu peste 1.600 ani în urmă şi cum acest praznic s-a răspîndit în toată Biserica Ortodoxă, mai ales prin mănăstiri. El exprimă evlavia credincioşilor faţă de Maica Domnului. Ea este Maica Domnului, dar şi Mama noastră a tuturora. Ea întrece pe toţi sfinţii, pe toţi îngerii. Ca maică a lui Iisus, Ea stă de-a dreapta Fiului ei şi rugăciunile ei sînt împlinite. Noi ne adresăm ei, ne îndreptăm prin ea cererile noastre către Mîntuitorul, cu încredere deplină că rugăciunea ei pentru noi înduplecă inima Fiului. Ea revarsă ajutor şi mîngîiere, bucurie şi pace în viaţa noastră.

P. Sf. Sa mulţumeşte I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae — care cu gîndul este de faţă — pentru că i-a dat însărcinarea de a veni la acest praznic şi de a transmite binecuvîntările I. P. Sf. Sale. Mulţumeşte preoţilor şi credincioşilor prezenţi şi îndeamnă la rugăciune, muncă şi pace.

Praznicul s-a încheiat cu sfinţirea apei la fîntînă, împărtăşirea credincioşilor în biserică şi ectenia de pomenire la mormîntul mitropolitului Nicolae Bălan.

N.

La mănăstiri moldovene

(Urmare din pag. 2)

arată „înfricoşatul judeţ" ce-i aşteaptă. Chipurile duşmanilor de atunci ai Moldovei, otomanii, sînt aşezaţi printre păcătoşi şi au priviri fioroase. Meşterul îşi exprimă aici propriile sale resentimente faţă de cei care răpiseră independenţa ţării. În registrul al 4-lea, dramatismul se continuă: îngerii dau lupta cu diavolii pentru salvarea împricinaţilor. Dracii duc în spate suluri pe care sînt scrise păcatele şi le aruncă în cumpăna dreptăţii. Urmează „Învierea morţilor" cu mai multe scene, în care se vede o mare imaginaţie. Se văd tot felul de animale, care restituie bucăţi din trupurile oamenilor sfîşiaţi. Numai căprioara, animal pur după popor, n-are nimic de restituit. Arhanghelii, în loc de trîmbiţe, folosesc buciume, iar David, nu cîntă din harfă, ci din cobză. Stilul bizantin a fost transformat în stil naţional. Interesantă e şi viziunea raiului.

„Judecata de apoi" e o temă frecventă în pictura creştină, dar nicăiri ea n-are o desfăşurare mai amplă, o intensitate dramatică, o bogăţie de imaginaţie, o reinterpretare cu elemente locale şi mai ales preţioase armonii ale coloritului ... ca la Voroneţ. Frescele de la Voroneţ sînt o capodoperă de valabilitate mondială. Specialiştii le consideră superioare chiar şi picturilor de la Athos, Padova şi Pisa.

S-a spus că prin Divina Comedie a lui Dante Alighierii vorbeşte „glasul a zece secole tăcute", adică evul mediu catolic. Prin frescele de la mănăstirile moldovene încă vorbeşte evul mediu ortodox într-o formă artistică atît de desăvîrşită, încît a trezit interesul şi admiraţia străinătăţii.

A. Radu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 114 | Sibiu, 1 mai 1966 | Nr. 17—18

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Biblioteca Orășenească "Ștefan Gheorghiu" Sibiu Str. Bariţiu 5

Înviere și Înălțare

După patimile cele de bunăvoie, după răstignirea și îngroparea Sa, Iisus Hristos a înviat din morți, arătîndu-se biruitor asupra morții. Viața a înfrînt moartea. Învierea Mîntuitorului, însă, nu e ca învierea lui Lazăr, care s-a întors la viața obișnuită pămînteasc㠄, viață care se numără cu anii, cu zecile de ani. Iisus Hristos, prin înviere, și-a transformat trupul în așa fel încît acest trup, pătruns de putere dumnezeiască, nu mai moare, ci viețuiește în veci. De aceea, El iese din mormînt fără ca să clintească piatra din loc și fără ca să strice pecețile. Cînd îngerul a prăvălit piatra de pe mormînt, Iisus nu mai era în mormînt. După înviere, Mîntuitorul s-a arătat Sf. Apostoli de mai multe ori. A intrat în camera unde stăteau, ușile fiind încuiate, și a plecat tot așa. A apărut ca un călător necunoscut, alături de Luca și Cleopa, pe drumul Emausului și le-a lămurit taina răstignirii și învierii, ca să dispară cînd l-au recunoscut ucenicii după frîngerea pîinii la cină. S-a arătat la malul lacului Genizaret, unde a așteptat pe Apostolii care erau la pescuit, a repetat pescuirea minunată și i-a servit cu pîine și pește prăjit, stînd de vorbă cu ei. S-a arătat de asemenea, la mai mult de cinci sute de frați. Din toate acestea se vede că după înviere Iisus Hristos era nevăzut, dar se făcea văzut cînd voia și era recunoscut și vorbea cu ucenicii Lui, aducîndu-le aminte de cele ce au învățat de la El și încurajîndu-i. Timp de patruzeci de zile a petrecut astfel. In ultima zi le-a poruncit ucenicilor să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte revărsarea Duhului Sfînt, care le va da putere și îi va face martori, propovăduitori ai Evangheliei, „în Ierusalim și în toată Iudeea și Samaria și pînă la marginea pămîntului" (F. Ap. 1, 4—8).

După aceea s-a înălțat spre cer, și nor l-a luat de la ochii lor. Și doi bărbați în vesminte albe (îngeri) au zis ucenicilor că Iisus, cel ce s-a înălțat, va veni iarăși la sfîrșitul veacurilor. Și ucenicii s-au întors la Ierusalim cu mare bucurie, așteptînd pogorîrea Duhului Sfînt peste dînșii. De atunci înainte Iisus Hristos nu s-a mai arătat ucenicilor. Singura întîlnire ce ne-o istorisesc Faptele Apostolilor cap. 9, este aceea cu Saul aproape de Damasc — cînd „fără de veste a căzut peste Saul lumină din cer, și căzînd el la pămînt a auzit glas, zicîndu-i: Saule, Saule de ce mă prigonești? Și el a zis: Cine ești Doamne? Iar Domnul i-a zis: Eu sînt Iisus...". De atunci, și pînă la sfîrșitul veacurilor, cînd se va arăta din nou, Iisus stă de-a dreapta Tatălui întru mărire dumnezeiască. El nu mai e văzut cu ochii trupești, ci numai îngerilor și celor ce au murit întru sfințenie, care se bucură de darul de a-L vedea întru mărire veșnică. Aceasta era și dorința fierbinte a Sf. Apostol Pavel — care a văzut lumina și a auzit glasul pe drumul Damascului — să ajungă „a fi împreună cu Hristos" (Fil. 1, 23).

Deși, după „înălțarea la cer" Iisus nu se mai arată în chip văzut, totuși El este prezent în chip nevăzut pretutindeni. Inima credincioasă îl simte prezent pe masa Sfîntului Altar, în sfintele slujbe ale Bisericii. Ea îl simte prezent înăuntrul ei, cînd se împărtășește cu Trupul și Sîngele Domnului și cînd se roagă cu credință și dragoste. Ea îl simte de față cînd privește universul acesta măreț, pămîntul cu toate frumusețile lui, omenirea cu toate năzuințele ei înalte și strădaniile ei spre o viață materială și spirituală tot mai desăvîrșită. Ea cunoaște binecuvîntarea lui Iisus în „înmulțirea roadelor pămîntului", în biruința binelui asupra răului, a dreptății asupra nedreptății, a păcii asupra războiului. De aceea, creștinul crede cu tărie că Iisus îl cheamă să lucreze în lume în duhul dragostei Lui, să muncească pentru binele semenilor, să lupte pentru pace, pentru dreptate, pentru fericirea tuturor, să răspîndească în jur numai bunătate, bucurie, înfrățire.

Iisus cel înviat și înălțat revarsă în Duhul Sfînt, care de la primele Rusalii sălășluiește în Biserica Sa, puteri dumnezeiești, este cu noi și în noi, ne luminează cu Evanghelia Sa, ne călăuzește cu pilda vieții Sale, ne întărește cu prezența Sa nevăzută, ne ajută să urcăm pe trepte de tot mai deplină virtute, de tot mai deplină dăruire în dragoste pentru om, pentru Patrie, pentru omenire, ca pacea și bucuria să stăpînească peste tot.

Pr. N. Mladin

Lumînarea în cultul Bisericii noastre

Cultul creștin ortodox este totalitatea formelor de manifestare religioasă așezate de Mîntuitorul Iisus Hristos și de Biserica Lui, urmărindu-se prin ele sfințirea credinciosului și unirea lui cu Dumnezeu. Biserica și Cultul țin nemijlocit una de alta.

Cultul ortodox, prin frumusețea lui, este fără seamăn în creștinătatea întreagă. Frumusețea cerească se unește, în cultul ortodox, cu frumusețea lumii. Creștinătatea ortodoxă are darul să pătrundă frumusețea lumii spirituale, care se arată în afară și prin Cultul divin ortodox.

In cadrul Cultului divin, sînt întrebuințate așa numitele simboale naturale ca instrumente și mijloace necesare la săvîrșirea sfintelor slujbe și la împărtășirea darurilor, sau pentru înveșmîntarea celor ce slujesc la Sf. Altar, a slujbelor și a Bisericii însăși. Ele au fost luate din natură și așezate în Cultul creștin mai ales pentru raportul lor simbolic cu adevărurile supranaturale ale credinței. La simboalele naturale ale Cultului ortodox se numără: lumînarea, tămîia, pîinea, apa, vinul, untdelemnul și Sf. Mir.

In cele ce urmează vom încerca să arătăm rostul lumînării în Cultul Bisericii noastre.

Lumînarea se întrebuințează în Cultul dumnezeiesc de la începutul creștinismului, trecînd în Cultul creștin din cultul Legii Vechi. Faptele Apostolilor 20, 8 ne relatează că Sfîntul Apostol Pavel a săvîrșit, împreună cu învățăceii, „Frîngerea pîinii" (Sf. Liturghie) în Troada în casa cea de sus, fiind candelele aprinse. Și precum pe timpul Apostolilor așa și mai tîrziu nici o slujbă religioasă nu se făcea, decît numai cu lumînări aprinse și cu candele. Cultul dumnezeiesc din primele secole — în deosebi — nu era lipsit de lumînări, deoarece creștinii erau nevoiți să se adune noaptea în catacombe.

Creștinul se simte sufletește mai ridicat și mai dispus spre rugăciune dacă se găsește într-o biserică ce este luminată și de lumînări, pentru a înălța rugăciunea către Părintele Luminilor. Din flacăra luminii sfinte sclipește o chemare, care ne transpune cu gîndurile și simțămintele noastre în sfere dumnezeiești. Lumînarea, prin efectele și calitățile ei, ne vorbește de taine și adevăruri supranaturale dumnezeiești.

Lumina materială schimbă fața întregii lumi văzute; ea este simplă, curată, se înmulțește repede, fără să scadă; ea luminează, încălzește, înviorează, curățește. Fără lumină natura este lipsită de viață, e rece, deșartă, învelită în umbră.

Ca materie pentru lumînare s-a întrebuințat încă din cele mai vechi timpuri ceara curată de albine. Ceara este rodul muncii celor mai gingașe și curate insecte: albinele. Ceara se culege — îndeosebi — din cele mai curate și binemirositoare flori și deoarece albina — care o culege din aceste flori — este deosebită de celelalte insecte, fiind socotită cu trup neprihănit, simbolizează trupul lui Iisus Hristos, fructul trupului curat al Sfintei Fecioare Maria, care și după naștere a rămas fecioară, plină de mireasma tuturor virtuților.

Lumînările se pun în candelabre sau sfeșnice de piatră, de lemn, metal etc. Sfeșnicele sînt de o lumînare, de două, trei, șapte sau douăsprezece lumînări. Toate aceste sfeșnice au, după numărul lumînărilor, diferite înțelesuri. Sfeșnicul cu o lumînare înseamnă unitatea Sfintei Treimi; sfeșnicul cu două lumînări înseamnă cele două naturi ale lui Hristos: cea dumnezeiască și cea omenească; sfeșnicul cu trei lumînări înseamnă cele trei persoane dumnezeiești: Tatăl, Fiul și Sf. Duh; sfeșnicul cu șapte lumînări înseamnă cele șapte daruri ale Duhului Sfînt iar sfeșnicul cu douăsprezece lumînări înseamnă ceata Sfinților Apostoli.

Sfeșnicele cu cîte o lumînare se așează pe Proscomidier (locul unde se pregătesc Sfintele Daruri), cîte una, două și trei lumînări se așează pe Sfînta Masă, apoi înaintea sfintelor icoane. Cupola naosului bisericii se luminează cu mai multe lumînări, care formează un cerc ce se așează sub cupolă, numit policandru.

Lumînarea mai este întrebuințată în diferite

(Continuare în pag. 2)

Lumînarea...

(Urmare din pag. 1)

momente din slujbele bisericești: la hirotonire i se dă candidatului o lumînare în mînă în momentul cînd este făcut citeț (lector) pentru ca cei prezenți să vadă ridicarea lui la gradul purtătorului de lumină; la botez nașul sau nașa poartă lumînare, ea însemnînd luminarea duhului și aceea că prin botez ne facem „fii ai luminii"; la ieșirea cu Evanghelia în timpul Sfintei Liturghii și în timpul ieșirii cu Sfintele Daruri trebuie să se ducă înainte două lumînări aprinse; la citirea Evangheliei se aprind lumînări lîngă preotul sau diaconul care citește Evanghelia spre a însemna lumina adevărului evanghelic, această practică este relatată încă și de Fericitul Ieronim; la slujba arhierească, arhiereul binecuvintează pe credincioși cu două sfeșnice numite unul dicher (cu două lumînări) iar al doilea tricher (cu trei lumînări); la înmormîntare preoții și credincioșii țin în mînă cîte o lumînare care este simbolul credinței luminate și semn de bucurie că mortul și-a împlinit lupta cea bună a mîntuirii, după cum spune Sf. Ioan Gură de Aur.

In toate cazurile, în care se întrebuințează lumînarea în Cultul Bisericii noastre ortodoxe, ea simbolizează lumina credinței Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Ea are o însemnătate deosebită pentru folosul nostru sufletesc.

Diacon C. Voicu

ȘTIRI

În 22—23 martie a. c. — venind de la București, ca oaspete a Patriarhiei noastre — d-ra Dr. Loys Meyhoffer — din conducerea Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Geneva — însoțită de d. prof. univ. Nicolae Chițescu de la Institutul Teologic din București — a făcut o vizită în Sibiu. A vizitat Institutul Teologic ortodox, Catedrala mitropolitană, episcopia luterană, secția luterană din Sibiu a Institutului Teologic protestant, Muzeul Brukenthal, un Cămin de bătrîni, Muzeul în aer liber (la Dumbravă) al vechii industrii casnice ardelenești etc.

*

În 20—21 aprilie a. c. Institutul Teologic de grad Universitar ortodox din Sibiu a primit vizita unui grup de 20 absolvenți de teologie, care își fac pregătirea practică de viitori pastori în seminarul din Essen (R.F. Germană), condus de directorul seminarului, prof. Dr. Alfred Burgsmüller și asistentul J. Köster. Oaspeții, găzduiți la Institutul nostru (o parte la secția luterană din Sibiu a Institutului Teologic Protestant) au vizitat Catedrala mitropolitană, Paraclisul, Biblioteca și Aula Institutului Teologic ortodox, episcopia luterană, secția luterană a Institutului Teologic Protestant, Muzeul Bruckenthal, Biserica cetate luterană din Cisnădie.

Ei au transmis omagii I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae, a cărui activitate ecumenică le era cunoscută.

Ei s-au interesat de organizarea Institutelor Teologice și de viața bisericească, plecînd din Sibiu cu impresii bune.

*

În 26 aprilie a. c. a avut loc la Institutul Teologic de grad Universitar ortodox din Sibiu o ședință comună a profesorilor de teologie ortodocși și protestanți de la Institutele Teologice din București, Sibiu și Cluj. Tema ședinței a fost: „Biserica și Societatea", temă ce va forma obiectul conferinței ecumenice din iulie a. c. la Geneva. Participanții la ședință au fost primiți în audiență de I. P. Sf. nostru mitropolit Nicolae, care s-a întreținut cu ei cordial.

S-au citit: referatul general „Biserica și Societatea" de P. C. arhim. Prof. N. Mladin, referatul „Etica socială creștină în transformare" de d. Prof. Gereb de la Institutul Teologic Protestant din Cluj, referatul „Biserica și societatea" de dl Prof. Constantin Pavel de la Institutul Teologic Universitar-București, contribuția d. Prof. L. Binder de la secția luterană din Sibiu a Institutului Teologic Universitar Protestant, contribuțiile d. Prof. Rapp Karoly și d. rector St. Juhász de la Institutul Teologic Universitar-Cluj.

Au luat cuvîntul: P. C. rector N. I. Nicolaescu și pr. Prof. Ciurea de la Institutul Teologic din București, d. decan H. Binder al secției luterane din Sibiu (Inst. Teol. Protestant), P. C. Prof. Gr. Marcu, Sp. Cândea, C. Sîrbu, N. Neaga, I. Todoran, M. Șesan, D. Belu, I. Ivan de la Institutul Teologic ortodox-Sibiu.

S-a ajuns la concluzia comună că Biserica, pe baza principiilor morale ale iubirii, dreptății, egalității, libertății, frățietății, muncii, păcii, interdependenței între individual și social, poate și trebuie să sprijinească mersul înainte al omenirii spre o societate mai bună, în care să stăpînească iubirea, dreptatea, munca și pacea și spre unificarea ei în marea familie a popoarelor libere și egale.

*

În 29 aprilie a. c. studenții Institutului Teologic Universitar Protestant din Cluj, sub conducerea d-lui rector St. Juhász și a profesorilor, au sosit în Sibiu, vizitînd și Catedrala mitropolitană și Institutul Teologic Universitar ortodox, unde au fost găzduiți.

*

Vineri, 29 aprilie a. c. — în prezența profesorilor și studenților Institutului nostru Teologic — d. asistent universitar Mircea Păcurariu a vorbit — în sala de lectură a Institutului — despre „9 mai, ziua Victoriei și a Independenței naționale", prezentînd istoricul proclamării și cuceririi independenței României în 1877, independență care a devenit deplină abia în vremea noastră, cînd Republica Socialistă România e stat suveran și independent și întreține relații cu celelalte state pe baza principiilor independenței, egalității, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

*

Sanctitatea Sa Patriarhul ecumenic Atenagora, în mesajul pascal, afirmă că e gata să-și pună semnătura — alături de alți conducători ai Bisericilor locale surori din Răsărit și Apus — sub texte sau declarații comune referitoare la probleme de care sîntem toți răspunzători, ca: foamea, războiul, pacea, egalitatea socială, dreptatea, libertatea, progresul popoarelor în curs de dezvoltare — „pentru a proclama iubirea comună către toți oamenii".

*

Șapte laici și clerici protestanți din Sydney (Australia) — dintre care trei membri în Comitetul executiv al Consiliului Bisericilor din Australia — au dat o declarație în care afirmă că obiectivele războiului dus în Vietnam de S.U.A. sînt rele, condamnă trimiterea de trupe australiene de către guvern și asigură de sprijin pe tinerii care refuză să plece în Vietnam. Episcopul anglican J. S. Moyes din Australia a luat inițiativa unei scrisori împotriva războiului din Vietnam, scrisoare ce a fost semnată de alți episcopi anglicani, clerici și credincioși.

*

Pastorul Visser't Hooft, secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor a declarat că paștile înseamnă moartea omului vechi și învierea în Hristos a unui om nou și că Bisericile spre a se uni trebuie „să sacrifice orice pretenție de dominație (de putere) ca să trăiască numai **pentru slujire".**

Pentru activitatea sa și atașamentul său la orașul Geneva, pe care l-a onorat în chip deosebit pastorul Visser't Hooft (care e olandez) a fost declarat cetățean de onoare al Genevei de către Marele Consiliu al cantonului Geneva.

În prezența a peste 150 de personalități din mai multe țări europene a avut loc ceremonia organizată cu prilejul celei de a 80-a aniversări a profesorului Karl Barth, renumit teolog și luptător antifascist. Rectorul Universității din Bassel a înmînat sărbătoritului Diploma de Doctor Honoris Causa, evocînd activitatea curajoasă a marelui umanist în anii teroarei naziste.

Intr-un interviu acordat postului de radio Hamburg, profesorul Karl Barth s-a pronunțat în favoarea frontierelor germane din 1945, ca și împotriva „amenințării pe care o reprezintă înarmarea atomică a armatei vest-germane". El a cerut bisericii germane să întîmpine politica americană in Vietnam și să promoveze ideea bunelor relații între R.F.G. și țările din Europa Răsăriteană, inclusiv R.D.G., Polonia și Cehoslovacia.

Pîinea și vinul

In diminețile cu scînteieri de rouă, pe valurile albastre ale miresmelor, simți plăcerea pîinii și vinului, fără de care nu se poate concepe o viață de bunăstare și de mulțumire. Vile pe dealuri se luminează de roade, vîntul descult trece lin peste șesurile cu mările de grîne înfrățite, oferindu-ne cele mai scumpe daruri ale vieții: hrana, lumina și bucuria de a exista. Pentru pîine ne rugăm din copilărie, de pe cînd mama ne purta pe la icoane și ne învăța „Tatăl nostru" ... „pîinea noastră, cea de toate zilele, dăne-o nouă astăzi...". Sfînta Scriptură amintește: — „In sudoarea feții tale să-ți mănînci pîinea, pînă cînd te vei întoarce în pămînt..." (Fac. cap. 3, v. 19) sau „...cine-și lucrează ogorul va avea belșug de pîine..." (Proverbele lui Solomon cap. 12, v. 11).

Dacă Sfînta Scriptură ne dă astfel de îndemnuri și dacă noi creștinii ne rugăm pentru pîine în fiecare zi lui Dumnezeu, apoi cu drept cuvînt putem spune că nu meriți pîinii să-i cunoști lumina dacă pe cîmpu-ntins nu osenești.

Despre vin, în Biblie stă scris, că: — „Vinul veselește inima omului" (Psalmul 104, v. 15) și că: — „Vinul înveselește viața" (Eclesiastul cap. 10, v. 19). Strămoșii noștri, romanii, spuneau că în vin stă adevărul — „în vino veritas". Caton cel bătrîn, zicea Horațiu, că: „își încălzea virtutea-i aspră la jarul și tăria unui vin". S-a spus despre poezie că ea se aseamănă cu vinul roșu care te desfată și-n acelaș timp îți dă putere, curaj, vioiciune. Bine înțeles dacă bei vinul cu socoteală bună, adică dacă nu te îmbeți și nu devi bețiv. In timpul Sfintei Liturghii pe altarele bisericilor scăldate în luminile de har, pîinea și vinul se transformă în trupul și sîngele Domnului care se dau creștinilor pentru ca Dumnezeul iubirii să se sălășluiască în sufletele lor.

Invăluiți în aroma roadelor, să ne înfrățim în muncă pentru o pîine mai albă și mai bună, pentru „vinul care veselește inima omului". Cartea Cărților spune clar despre această înfrățire în muncă: — „Mai bine doi decît unul, căci iau o plată cu atît mai bună pentru munca lor" (Ecleziastul cap. 4, v. 9).

Să întrebuințăm timpul cu folos, să nu pierdem nici o clipă din această epocă pe care o trăim, epocă de măreție împliniri și de înălțătoare sentimente. Iată ce scrie Scriptura despre cei ce pierd timpul fără folos: „Cine doarme în timpul seceratului este un om care face rușine" (Proverbele lui Solomon cap. 10, v. 5) sau „...cine lucrează cu o mînă leneșă sărăcește, dar mîna celor harnici îmbogățește" (Proverbele lui Solomon cap. 10, v. 4).

Să răsune în noi ca la o confluență de fluvii, toate bucuriile și toate bătăliile și tot belșugul anilor. Munca este unica putere care ne dă echilibrul, conștiința valorii și mîndria.

Pace și progres

In anul acesta Comisia Teologică a Conferinței Creștine pentru Pace și-a ținut sesiunea ei ordinară la Richen-Basel (Elveția), în zilele de 26—28 februarie, fiind reprezentate toate bisericile care au aderat la Conferința Creștină pentru Pace.

Din discuțiile purtate a rezultat mereu că credința creștină cere tuturor credincioșilor să fie sprijinitori activi ai păcii în lume și ai bunei înțelegeri între oameni. Creștinul care nu-i și mesager al păcii nu-și respectă și nu-și trăiește deplin propria lui credință, adică nu trăiește după voia lui Dumnezeu.

Obiect de discuție au fost temele: „Pacea internațională și independența pe drumul spre viață deplină"; „Biserica și Societatea" ș. a.

Centrul discuțiilor, însă, l-au constituit patru referate. Primul referat: „Intrupare și realitate pământească", a fost susținut de Prof. L. Voronov din Leningrad. Aici, după ce se arată însemnătatea Întrupării pentru viața în general, se insistă asupra datoriei de a contribui din toate puterile la progresul multilateral al omenirii, în solidaritate, libertate și pace. Credința în Întrupare obligă pe credincioși la aceasta.

Al doilea referat: „Economie în perspectivă biblică", susținut de Prof. Dr. Kalman Toth din Budapesta, evidențiază concepția profeților V. T. că pământul este al lui Dumnezeu, care este adevăratul proprietar, iar oamenii numai uzufructuari, aceștia avînd toți dreptul de a se bucura de bunătățile pământului. Se scot și aici în lumină solidaritatea, onestitatea în raporturi sociale și iubirea aproapelui.

Al treilea referat: „Întrupare și creație", cu subtitlul: „Teologie și economie", susținut de Prof. Dr. F. Smolik din Praga, plecînd de la legătura credinței biblice cu realitatea materială, se arată însemnătatea muncii și rolul științei și tehnicii în viața umană și se insistă asupra ideilor de umanitate, solidaritate și iubire a aproapelui, care se opun oricărui fel de imperialism.

Al patrulea referat: „Profeție în epoca tehnocratică", susținut de Prof. Dr. Arend Th. van Leeunen din Olanda, scoate în evidență importanța pe care crescînd o arată evoluția din ultimele veacuri a libertății omenești: libertatea de exprimare și gîndire, libertatea (eliberarea) de frică, libertatea de acțiune, libertatea națională.

Referatele susținute și discuțiile purtate pe temeiul lor au analizat obiectiv problemele situației generale din lume, ajungîndu-se la concluzia că, pe baza dreptății și respectului uman, se pot rezolva pașnic toate problemele grele ale vremii noastre. Permanentă este datoria de a lupta pentru înlăturarea pericolului de război; iar pe creștini, în afară de alte multe motive, îi obligă la aceasta credința lor. S-a cerut rezolvarea problemei vietnameze prin tratative.

Privită în general, sesiunea din 1966 a Comisiei Teologice este bogată în cuprins și, sîntem convinși, cu binefăcătoare roade. S-au examinat problemele dificile ale ceasului de față și, în lumina credinței, li s-a căutat dezlegarea, arătînd tuturor credincioșilor și făcînd apel la toți oamenii de bună credință că pacea e voită și poruncită de Dumnezeu și că fără pace viața însăși a tuturor e primejduită.

S-a lucrat la sesiune cu convingerea că efortul unit al oamenilor de bine va duce la definitiva izbîndă a forțelor binelui, ale păcii, la păstrarea și permanentizarea păcii, deci păstrarea și dezvoltarea vieții umane spre culmi tot mai înalte.

I. T.

Răspunderea pentru viitor

Problemele vieții actuale nu sînt numai urmări ale acțiunilor din trecut pentru prezent, ci ele determină și consecințe, care trec spre viitor. De aceea Conferința Creștină pentru pace este conștientă de rolul ei în lămurirea creștinilor de pretutindeni asupra îndatoririlor lor actuale, ca membri ai Bisericii, ai omenirii și ai patriei lor, cu privire la problemele contemporane din lume, care necesită o răspundere tot mai crescîndă a fiecăruia în parte, dar și comun, în colectivitate.

In acest sens, în zilele de 21—25 martie 1966 a avut loc la Praga ședința Comitetului de lucru al Conferinței Creștine pentru Pace, participînd aproape 40 de delegați din 19 țări ale lumii. Între cei de față erau I. P. Sf. Mitropolit Nifon din Liban, P. Sf. Episcop Iuvenalie și secretarul Al. Buievski din Patriarhia rusă, I.P.Sf. Mitropolit Nicolae al Banatului și secretarul I. Georgescu din Patriarhia română și I.P.Sf. Mitropolit Maxim din Patriarhia bulgară, apoi cunoscuți stăruitori creștini pentru pace: președintele mișcării J. Hromadka, consilierul H. Kloppenburg din R.F.G., prof. G. Casalis de la Paris, prof. H. Vogel din Berlinul de vest, reverendul A. Thampy din India, episcopul reformat T. Bartha din Debrețin, reverendul J. Heidbrink din S.U.A. și alții.

In cadrul programului, președ. J. Hromadka a valorificat rezultatele și ecourile în lume ale ședinței Comitetului consultativ de la Budapesta, din octombrie, 1965, la tema: Solidaritate și colaborare pentru dreptate și pace. A urmat apoi referatul rev. A. Thampy la tema: Slujirea omului, în care a subliniat faptul că „fiind orice om semenul nostru", după cuvintele Mîntuitorului Iisus Hristos, problema solidarității intercreștine și interumane este o necesitate actuală. In cadrul ei se impune ca focarele de aținare ale militarismului apusean să fie stinse cît mai radical și curînd; între acestea pe locul prim stă agresiunea militară americană în Vietnam, care tulbură nu numai pacea din sud-estul Asiei, ci și chiar a lumii întregi, și de aceea trebuie rezolvată pe cale pașnică urgentă. De aceea ca temă pentru ședința viitoare a Comitetului consultativ de la Sofia, din octombrie 1966, s-a ales subiectul: Pacea internațională și independența popoarelor ca răspundere pentru viitorul omenirii.

Ședința a emis următoarele acte: Rezoluția privind răspîndirea (diseminării) armelor nucleare, Rezoluția în problema Vietnamului cu apelul mondial ca să nu se mai îngăduie o astfel de agresiune militară americană în alt continent, care este destul de matur să-și rezolve singur problemele proprii, și în fine Comunicatul final.

Din acest Comunicat desprindem următoarele idei: Intrunirea Conferinței Creștine pentru Pace de la Praga, din martie 1966, constata că accentul internațional se pune acum pe lupta popoarelor din Asia, Africa și America Latină pentru libertate, independență și progres. Ce se va realiza acum în această direcție, aceasta va fi situația în viitor, nu numai al unor popoare, ci și al omenirii întregi. Dar străduințele acestor popoare sînt întîmpinate de trei momente contrare, care sînt: imperialismul, care încearcă să mențină alte popoare în supușenie politică sau economică, în mod formal sau prin forță și prin abuz de autoritate, cum este de pildă neocolonialismul; apoi este războiul, ca cel din Vietnam, prin care agresorii americani împiedică poporul local, din sudul și nordul Vietnamului, să-și reglementeze singur problemele locale, pe motiv că această agresiune ar asigura pacea mondială și bunăstarea; aceasta este o afirmație falsă, pentru că tocmai acest război imperialist este cel care oprește progresul mondial pe loc, și astfel el este acela care dă dovadă de necredință și neascultare de Dumnezeu; în fine este foamea, care amenință lumea nu atît prin lipsa de producție de alimente, ci prin repartiția nedreptă a bunurilor și difuzarea lor inegală de către capitaliști.

In consecință, Conferința Creștină pentru Pace se ridică împotriva acestor piedici ale omenirii, combate conștiincios și cu argumente creștine imperialismul, războiul și foamea artificială, cerînd colaborarea tuturor forțelor mondiale cinstite pentru îndreptarea situației și împiedicarea altor necazuri pe viitor. Numai așa creștinii își vor împlini chemarea lor de creștini cinstiți și ucenici ai Mîntuitorului, dacă în adevăr vor respecta porunca Mîntuitorului: „învățați să păzească tot ce v-am poruncit vouă!" (Mat. 28, 20).

Prof. M. Șesan

Despre muncă

Sfînta Scriptură cuprinde o mulțime de îndemnuri la muncă. Din aceste porunci și sfaturi despre datoria de a munci, rezultă că Dumnezeu însuși a lăsat munca, pentru om, ca prin ea să se împărtășească din toate bunătățile pămîntului și să progreseze.

Porunca muncii e tot așa de veche ca prima pereche de oameni. Dumnezeu a zis primilor oameni: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpîniți pămîntul", și le-a dat grădina Edenului să o îngrijească, — iar după căderea în păcat a zis lui Adam: „In sudoarea feții tale îți vei mînca pîinea ta" (Fac. 3, 19).

Unii din scriitorii V. T. au amintit mai mult decît alții despre muncă: Cînd răsare soarele și leii „în culcușurile lor s-ascund, atunci iese omul la lucrul său și la munca sa pînă seara" (Ps. 103, 22. 23) — zice proorocul David. Înțeleptul Solomon îndeamnă: „Du-te leneșule, la furnică și vezi munca ei și prinde minte!... Mergi la albină și vezi cît e de harnică... Dacă nu vei fi leneș, atunci va veni secerișul tău ca un izvor, iar nevoia va fugi departe de tine" (Pilde 6, 6—11).

In Noul Testament, Mîntuitorul Iisus Hristos spune: „Tatăl Meu pînă acum lucrează și Eu lucrez" (In. 5, 17), iar Sf. Apostol Pavel hotărăște: „Dacă cineva nu voiește să lucreze, atunci nici să nu mănînce" (II Tesal. 3, 10).

Indemnați de aceste învățături, adevărații creștini din toate timpurile și locurile s-au ostenit muncind. In zilele noastre freamătul muncii își împrăștie armonia lui pretutindeni. La tot pasul, peste tot locul, binefacerile muncii se văd crescînd sub ochii noștri!

Tabloul viu, mișcător, al muncii, e atît de nemărginit, colorat în atîtea nuanțe, încît niciodată și de nimeni, nu poate fi privit în întregimea lui! Fiecare din noi, abea vedem ici sau colo, cîte o picătură din această mare albastră a realizărilor muncii!

(Continuare în pag. 4)

Cu flori de vis grădina zilelor noastre s-a deschis. Scumpa noastră Patrie, Republica Socialistă România, e în curcubee de lumini. E o prospețime în pîine și în zîmbetul oamenilor. Dacă într-un sat mic ca Toderița Făgărașului, de la poalele munților, s-a obținut în anul 1965 la un hectar 2.800 kg de grîu, apoi cîte mii și mii de tone de grîu s-au strîns de pe întinsele noastre bărăgane! Statistica arată: Recolta totală de cereale în 1965 a fost de 12,6 miiioane tone, cea mai mare producție obținută pînă acum în țara noastră. Agricultura socialistă a schimbat însă nu numai fața pămîntului ci și sufletele oamenilor.

Belșugul de pîine și vinurile noastre, care au primit la atîtea expoziții medalii de aur și argint, sînt o mărturie că oamenii din zilele noastre, înfrățiți în muncă, sînt buni, pricepuți și munca lor e rodnică.

Pentru pîine și vin să ne înălțăm ca grînele și să răspîndim în jur iubirea. Să bem din amfora luminii vinul bucuriei, înfrățindu-ne în muncă, în cinste și-n adevăr pentru pace și fericire pe pămînt.

Pr. icon. stavr. Ștefan Tasciaru

Cuminecare și solidaritate

Dragostea este esența comunității creștine. Comunitatea cu adevărat creștină este o comunitate de iubire pentru ca toți să poată participa la aceeași iubire: iubirea lui Dumnezeu. Dar participarea efectivă la această iubire este condiționată de dăruirea față de semeni, pentru că în dialogul de iubire ce se desfășoară între Dumnezeu și credincios, acesta din urmă poate răspunde iubirii lui Dumnezeu numai prin iubirea față de aproapele. Căci Dumnezeu-Tatăl vrea ca noi să cunoaștem și să iubim în mod eficace pe Hristos în fiecare dintre frații noștri, cu vorba și cu fapta, împărtășind astfel altora taina iubirii Tatălui ceresc.

Acesta este un adevăr care se desprinde și din una dintre multele semnificații ale Sf. Euharistii: adînca solidaritate a lui Iisus Hristos cu noi oamenii, care ne cheamă la iubirea slujitoare.

La o privire de suprafață și fugară a lucrurilor, s-ar părea că cuminecarea cu Trupul și Sîngele Domnului în cadrul Sf. Taine a Euharistiei ar avea un caracter strict individual și intim, fără nici o semnificație sau implicație de ordin social. Dacă, însă, judecăm lucrurile mai stăruitor și mai adînc, ne dăm seama că cuminecarea are o profundă semnificație socială.

Sf. Euharistie este nu numai Taină ci și Jertfă, actualizare în chip nesîngeros a jertfei de ispășire și de mîntuire a omenirii căzute în păcat, adusă de Mîntuitorul pe Crucea Golgotei. Ea marchează dăruirea totală a Mîntuitorului pentru frații Săi, mergînd pînă la moarte (Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are ca viața lui să și-o pună pentru prieteni" (In. 15, 13) și atestînd iubirea lui Dumnezeu-Tatăl față de oameni (Dumnezeu a iubit atît de mult lumea...").

Esența și secretul Jertfei Euharistice este întîlnirea frățească întru iubire a lui Iisus Hristos cu semenii Săi, *întîlnire care* arată ce trebuie să însemneze omul pentru ceilalți oameni. *Cu drept cuvînt spune Sf. Apostol și Evanghelist Ioan: „Iisus ... iubind pe ai Săi, care erau în lume, i-a iubit pînă la urmă" (In. 13, 1).*

Ca actualizare a Jertfei de pe Cruce, Jertfa euharistică implică întreg sensul de dăruire pentru binele altora. *Ca atare, Sf. Euharistie arată și cultivă umanismul de înaltă ținută etică: trezește și întărește sentimentul de solidaritate general umană. Căci în Jertfa euharistică Hristos se face frate cu toți, se jertfește pentru toți, arătîndu-ne că toți oamenii sîntem între noi frați, indiferent de convingerile filozofice și de credințele religioase pe care le avem.*

Sf. Euharistie ne învață să nu fim inumani, nedrepți, antisociali, ci să urmăm pilda pe care ne-o dă Iisus Hristos: jertfa totală pentru semeni, cu care s-a identificat. Sf. Euharistie ne învață cum să lucrăm pentru profitul maxim al întregului din care facem parte și — implicit — al fiecăruia dintre noi, luptînd împotriva inegalităților și nedreptăților sociale.

Așa au deslușit semnificația Sf. Euharistii și primii creștini. Astfel, Sf. Ignatiu de Antiohia scrie în Epistola către Rom. 6. „Lăsați-mă să fiu imitator al suferinții Dumnezeului meu. Cine-L are pe El în sine, trebuie să înțeleagă ceea ce vreau eu".

O astfel de atitudine este consecința firească a cuminecării după vrednicie cu Trupul și Sîngele Domnului. După rugăciune și ca prelungire normală a acesteia, dăruirea pentru alții este semnul vădit al plenitudinii dumnezeiescului Har într-un suflet. Or, cel cuminecat după cuviință cu Trupul și Sîngele Domnului are în sine pe Iisus, însuși izvorul dumnezeiescului Har. În gîndirea, simțirea și năzuința sa, el devine un „alter Christus (alt Hristos)". De unde rezultă că și comportarea sa trebuie să fie asemănătoare cu a lui Hristos: „...cel ce se unește cu Domnul este un singur duh cu El" (I Cor. 6, 17). Ca atare, el trebuie să dovedească solidaritate frățească față de toți semenii săi, văzînd în fiecare dintre ei un frate „pentru care a murit Hristos" (I Cor. 8, 11). Cuminecare vrednică și dăruire pentru semeni sînt indisolubil legate.

Prin urmare, mesajul social al participării la Prînzul euharistic acesta este: — precum Trupul lui Hristos a întîlnit lemnul Crucii, tot așa și noi trebuie să realizăm contactul nostru cu suferințele umane, identificîndu-ne cu gîndurile, simțirile și răzuințele tuturor celor ce sînt năpăstuiți, oprimați și însetează după dreptate socială.

Prin adînca sa semnificație moral-socială, Sf. Euharistie ne îndeamnă la luptă pentru o lume a dreptății sociale și a păcii între popoare, o lume în care drepturile legitime și aspirațiile firești ale tuturor oamenilor să-și găsească împlinirea.

Socializarea, în curs de desfășurare pe plan mondial, oferă un cîmp vast pentru punerea în aplicare a iubirii frățești. Ea face urgentă obligația de a deveni, de fapt, aproapele generos al fiecărui om prin fapte.

În condițiile vieții de azi, adevărul lui Iisus Hristos poate fi mărturisit numai din iubire, în iubire și prin iubire, adică prin dăruire largă pe seama lumii, dăruire care continuă jertfa Mîntuitorului pentru lume. Drept aceea, imperativele vremii ne cer să desprindem lecția de jertfire pentru alții pe care ne-o dă Sf. Euharistie și s-o traducem în practică prin dăruire generoasă pentru semeni, prin sprijinirea activă a tuturor năzuințelor de așezare în lume a dreptății sociale și a păcii.

Recunoștința pentru ceea ce face Dumnezeu pentru noi este slujirea întru iubire a aproapelui. Poate atunci un credincios creștin, care în cuminecare a experiat marea dăruire a Domnului său Însuși, să rămînă inactiv în slujirea altora? Poate el să lase dăruirea continuă a Domnului fără răspuns din partea lui prin jertfire față de semeni în fiecare zi? Poate pleca de la îmbelșugata Masă Euharistică fără să-i pese cum sînt acoperite mesele flămînzilor din lume? Nu poate. Dimpotrivă, el va lucra pentru binele semenilor, pentru înflorirea patriei și pacea a toată lumea.

C. Sîrbu

Despre muncă

(Urmare din pag. 3)

De la copilul de grădiniță pînă la bătrînul cu părul alb, ori și cine își găsește ocupația sa. Atît bărbatul cît și femeia, localnicul ca și cel înstrăinat, cu toții au dreptul și datoria de a munci, fiecare își găsește locul său de muncă. Unul răscolește brazda cîmpului, aruncă semințe, culege recolte; altul taie pădurea și modelează lemnul. Prin muncă bunurile materiale se transportă, se prelucrează, ajung la finisare, se expun în magazine, pentru cumpărători. În timp ce unul își încordează brațul la munca manuală, altul caută cu mintea între rafturi de bibliotecă sau laboratoare legi noi, le experimentează și le predă în folosința celor ce lucrează în fabrici. Cînd un păstor își poartă turma pe creasta muntelui spre ulucul cu apă limpede și rece, cîntînd doine din fluier, în aceeași vreme la spital, un medic prin operație înlătură durerea și redă sănătatea.

Freamătul muncii își împletește vibrațiile din activitatea fiecărui om, își răspîndește plăcutele melodii din fiecare loc de muncă...

E vrednică de luat în seamă orice ocupație în care muncitorul „...iese, la lucrul său și la munca sa pînă seara" (Ps. 103, 23).

Răsplata muncii se dăruiește tuturor ostenitorilor, cu prisosință. Roadele muncii aduc tuturor îndestulare și bucurie: „...Cîmpiile izvorăsc belșug, ... pășunile se îmbracă cu turme de oi, văile se acopăr cu holde de grîu, toate se bucură și cîntă" (Ps. 64, 14).

Prin muncă Dumnezeu binecuvintează casa și masa fiecăruia, dăruindu-i: „pîinea care întărește inima omului, untdelemnul care-i luminează fața și vinul care veselește inima omului" (Ps. 103, 15).

Aceste bunuri se completează cu altele asemenea lor, care întregesc hrana noastră, care satisfac diferitele nevoi (îmbrăcăminte, locuință ș. a.).

Aceste foloase materiale care întrețin, împodobesc și fac viața omului mai plăcută se întregesc cu alte foloase culturale. Prin muncă intelectuală se luminează mintea omului, ca el să vadă calea binelui și cu multă încredere să pășească pe ea. De munca culturală depinde îmbogățirea cunoștințelor, perfecționarea profesională, precum și deprinderea unei frumoase comportări în societate.

Mai mult decît atît, munca e izvor de sănătate trupească și sufletească. Orice muncitor după terminarea lucrului său, mănîncă cu poftă și adoarme seara într-un somn liniștit, odihnitor! Fiecare om ocupat cu munca, n-are vreme de pierdut în deșertăciunea plăcerilor pătimașe, nu-și înnecă sufletul în apa tulbure a fărădelegilor... Aceasta-i sănătatea muncii!

Alt rod — poate cel mai plăcut, al fiecărui efort de muncă — este mulțumirea conștiinței că ne-am împlinit datoria față de societate, față de noi înșine și față de Dumnezeu.

...Și mulțumirea conștiinței este petrecerea în multă fericire, e justificarea unei trăiri în munca pentru binele obștesc.

Dacă Sf. Scriptură ne îndrumează pe calea muncii, dacă Dumnezeu binecuvintează munca spre fericirea noastră, dacă ea ne dă roduri nouă tuturor și fiecăruia în parte — atunci — „ieși-va omul la lucrul său și la munca sa pînă seara" (Ps. 103, 23) și se va bucura mereu de roadele muncii sale.

Pr. I. Buta

† Preoteasa Ana Mihălțian

născ. Stoica

În ziua de 12 martie 1966 a trecut la cele veșnice, în vîrstă de 83 de ani, vrednica preoteasă Ana Mihălțian.

Născută în anul 1883, din părinți țărani, în parohia Ciugud, Raionul Alba, după absolvirea școalei secundare la Blaj, se căsătorește în anul 1903 cu tînărul absolvent de teologie Zaharia Mihălțian, instalat după hirotonie, preot în parohia Limba, azi Dumbrava.

Convețuirea lor de lungă durată a fost binecuvîntată cu trei fii și o fică.

După pensionare, în anul 1952, preotul Zaharie Mihălțian, s-a mutat în parohia vecină, Ciugud, unde în anul 1959 a adormit în Domnul și a fost înmormîntat.

Preoteasa văduvă a fost soție devotată, mamă bună și iubitoare, gospodină neîntrecută și fiică evlavioasă a Bisericii noastre.

Totdeauna gata să ajute, preoteasa Ana a fost și rămîne o pildă luminoasă de trăire creștină pentru credincioșii celor două parohii învecinate, care regretă plecarea ei cea fără întoarcere, din mijlocul lor.

Slujba înmormîntării a fost săvîrșită în ziua de 14 martie a. c. de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. Prot. Victor Negrea, în prezența familiei îndoliate și a credincioșilor.

Au rostit cuvîntări funebre, arătînd vrednicia adormitei în Domnul: P. C. Prot. V. Negrea și C. Pr. Alex. Iacobescu-Vințul de jos, Gheorghe Bordean-Alba Iulia Centru și Aurel Henegaru-Dumbrava.

Sicriul cu trupul neînsuflețit al defunctei a fost așezat spre veșnică odihnă în cimitirul ortodox din parohia Ciugud, alături de sicriul cu rămășițele pămîntești ale regretatului ei soț.

Dumnezeu să-i facă parte de odihnă în împărăția Sa cea veșnică!

Pr. Aurel Henegaru

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 mai 1966 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Arhierie lucrătoare

„Să aprinzi harul lui Dumnezeu, care este întru tine prin punerea mîinilor mele“ (II Tim. 1, 6).

Trecut-au de atunci treizeci de ani pe vadul vremii. Era în 31 mai 1936, ziua I-a de Rusalii, cînd soborul a şapte vlădici, în frunte cu mitropoliţii Nicodim al Moldovei şi Nicolae al Ardealului, împreună cu diaconi şi preoţi mulţi, a slujit în Catedrala mitropolitană din Sibiu Sf. Liturghie şi s-a săvîrşit hirotonirea întru arhiereu a P. C. arhimandrit Nicolae Colan, nou alesul episcop al Episcopiei Clujului, Vadului şi Feleacului. Pogorîtu-s-au atunci — ca odinioară peste Sfinţii Apostoli — limbile de foc ale Duhului Sfînt peste alesul cerului şi credincioşilor şi l-au înflăcărat pentru slujirea apostolească a vlădiciei. Grăit-a atunci mitropolitul Nicolae Bălan către cel înveşmîntat în harul arhieriei: „Păstrează (acest har) în cămara sufletului Prea Sfinţiei Tale şi fă-l să rodească spre binele bisericii şi al poporului. Căci toată taina slujbei noastre plină de grea răspundere zace în devotamentul şi în sfinţenia gîndurilor cu care ne punem puterile întru îndeplinirea ei“. Iar noul arhiereu-episcop, exprimîndu-şi bucuria că a fost hirotonit la praznicul Rusaliilor, „praznicul apostolatului“, care prin darul limbilor a pecetluit „pentru veacuri dreptul la limba proprie şi la viaţa liberă a neamurilor pămîntului“, cuprinzînd deci în el „şi solia libertăţii noastre naţionale“, cucerită prin multe jertfe —, făgăduieşte că va „împrumuta din tîlcul (acestui praznic) toată înţelepciunea spre a fi de folos Bisericii şi neamului“ şi încheie cu ruga: „Hrăneşte-mi Doamne, flacăra credinţei şi a iubirii, ca să pot aprinde cu ea inimile credincioşilor pe care i-ai încredinţat pazei mele, spre veşnica slava Ta şi a Sfintei Tale Biserici“ („Tel. Rom.“, nr. 24, 7 iunie 1936).

Aceste îndrumări, această făgăduinţă şi rugă au fost împlinite întru totul în cei 30 ani de arhierie lucrătoare, din care 21 ani în Episcopia Clujului şi 9 ani în Arhiepiscopia Sibiului şi Mitropolia Ardealului. Făgăduinţa şi ruga au fost rostite de acela, care vreme de 15 ani s-a făcut „tuturor toate“, împlinind multe şi variate însărcinări bisericeşti şi obşteşti: secretar arhiepiscopesc (1921—22), profesor de studiul Noului Testament (1923—1936) şi rector al Academiei teologice „Andreiene“ (1929—1936), secretar general al Asociaţiei clerului ortodox din Ardeal, deputat eparhial, director la „Revista Teologică“ şi „Viaţa Ilustrată“, membru în Comisia Tipografiei Arhidiecezane, în comitetul central şi al secţiei Sibiu al „Astrei“, preşedinte al „Reuniunii Meseriaşilor români din Sibiu“ (1924-1930), îndrumător al Reuniunii de Muzică „Gh. Dima“ din Sibiu, scriitor de cărţi şi studii temeinice, publicist neobosit şi preţuit, predicator şi cuvîntător, etc. A revărsat suflet, înţelepciune, energie în toate, fiind animatorul teologiei sibiene, al vieţii bisericeşti şi sprijinitorul acţiunilor de ridicare culturală şi economică a românilor de pe aceste plaiuri. Au fost „cincisprezece ani de entuziastă tinereţe, pusă în slujba lui Hristos şi a Bisericii lui dreptmăritoare, în slujba patriei şi a poporului“, după cum grăieşte I. P. Sf. Sa la instalarea în scaunul mitropolitan din Sibiu.

Astfel, cel ce făcea făgăduinţa de „a fi de folos Bisericii şi neamului“ dovedise cu prisosinţă că e vrednic de slujirea la care a fost chemat şi că îşi va ţine făgăduinţa. Aceasta cu atît mai mult, cu cît — legat profund de tradiţia ortodoxiei strămoşeşti, el era totdeauna deschis faţă de actualitate, faţă de problemele vremii. Tradiţia nu o considera ca o încremenire în trecut, ci ca un „rîu de energie spirituală“, care vine din trecut, hrăneşte prezentul şi se îndreaptă spre viitor. „Noi cei de astăzi — zicea noul episcop al Clujului — ne hrănim din merindea sufletească a înaintaşilor noştri şi în acelaş timp, din aluatul cel vechiu pregătim pîinea proaspătă din care se vor ospăta urmaşii noştri. Trăim în atmosfera caldă a trecutului, dar cu ochii vioi fixaţi în viitor, nu încremeniţi în adorarea statică a trecutului nostru ... ci iscodind cu încordare cărările spre tot mai luminosul viitor al neamului nostru“. O astfel de Biserică, în necontenit contact cu realităţile, tălmăceşte Evanghelia Domnului pe potriva trebuinţelor credincioşilor de azi şi e legată de năzuinţele contemporane ale poporului român.

Crezul acesta, slujit cu atîta entuziasm la Sibiu în cei 15 ani de activitate multilaterală, a rodit îmbelşugat şi în Eparhia Clujului şi — în ultimii ani — rodeşte în centrul mitropolitan şi Arhiepiscopia Sibiului.

Slujitor al Bisericii şi al poporului a fost la Episcopia Clujului, în străvechea ctitorie a lui Ştefan cel Mare. Primind zestrea, adunată de vrednicul episcop Nicolae Ivan, noul episcop a continuat-o, revărsînd în aşezămintele Bisericii duh de viaţă nouă. Precum a împodobit monumentala Catedrală cu pictură aleasă, aşa a împodobit sufletele clerului şi credincioşilor cu lumini noi, cu virtuţi şi vrednicii deosebite. La aceasta, stau mărturie „reorganizarea Academiei teologice din Cluj, editarea revistelor „Renaşterea“ şi „Viaţa Ilustrată“, tipărirea Noului Testament de la Cluj (1942 şi 1945), de cărţi de zidire sufletească, închegarea unui mănuchi de condeieri şi teologi, formarea unui cler la înălţimea cerinţelor noi, înviorarea vieţii religios-morale în parohii prin vizite canonice, zidirea de noi biserici etc.

Legat de Biserica Ortodoxă şi de poporul român, vlădicul de la Cluj a cultivat totodată relaţii de prietenie cu celelalte confesiuni, sprijinind unitatea poporului român şi convieţuirea şi conlucrarea între români şi cei de alte naţionalităţi. Declaraţia Congresului delegaţilor clerului şi credincioşilor reveniţi — ţinut în 1 octombrie 1948 la Cluj — că se întorc la „casa părintească“, a fost primită de Prea

(Continuare în pag. 2)

Arhierie lucrătoare

(Urmare din pag. 1)

Sfinţia Sa cu bucurie şi dragoste părintească. Şi dragostea aceasta a întărit unitatea fraţilor în Biserica strămoşească.

Întors „acasă“ în Sibiul mitropolitan, al entuziastelor realizări din tinereţe, I. P. Sf. Sa depune juruinţă „de a păşi pe urmele marilor mei înaintaşi Andrei şi Nicolae, povăţuind cu părintească grijă clerul iubitor de Hristos al Sfintei noastre Biserici şi îndrumînd“ pe credincioşi „să păzească unitatea credinţei ortodoxe, la care a ajuns în regimul popular de astăzi, după un sfert de mileniu. Da, unitatea credinţei noastre ortodoxe şi virtuţile ei morale, mai ales iubirea pînă la jertfă pentru scumpa noastră patrie, iată gîndul cel mai drag în care mi se vor aduna toate grijile mele... Şi cu aceeaşi rîvnă voi propovădui pacea şi buna înţelegere între toţi cetăţenii ţării, de orice limbă sau lege ar fi ei. Astfel, împăcaţi creştineşte toţi fraţii din cuprinsul ogrăzii noastre româneşti vom putea duce înainte singurul război binecuvîntat de Tatăl cel din ceruri: războiul pentru biruinţa păcii în lume, fiind că numai în pace se poate zidi viaţa nouă spre care merge azi poporul nostru“. Sînt concentrate aici marile ţinte ale lucrării arhipăstoreşti: unitatea întru Ortodoxie, înfrăţirea cu celelalte culte şi cu naţionalităţile conlocuitoare, solidaritatea în sprijinul vieţii celei noi, în iubirea de patria socialistă şi în lupta pentru pace. Acestea sînt coordonatele pe care s-a desfăşurat şi se desfăşoară activitatea Înalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae.

Continuînd străduaniile înaintaşilor — a mitropolitului Nicolae Bălan, a I. P. Sf. Mitropolit Iustin — Înaltul nostru Arhipăstor promovează activitatea Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, îndrumează „Telegraful Român“ şi „Mitropolia Ardealului“, tipăriturile apărute în Tipografia eparhială, priveghează asupra lucrării pastorale a preoţilor, călăuzeşte pe credincioşi pe calea dreptei credinţe, a împodobit Catedrala mitropolitană cu pictură aleasă, etc. „Nestorul Ierarhiei ardelene“, Înalt Prea Sfinţia Sa e înconjurat de cinstirea episcopilor sufragani cu care, în chip sinodal, călăuzeşte destinele Mitropoliei Ardealului. De asemenea întreţine relaţii frăţeşti cu conducătorii celorlalte culte, binecuvintează întrunirile interconfesionale ale teologilor ortodocşi şi protestanţi, promovează lucrarea pe linia Consiliului Ecumenic al Bisericior, Conferinţei Creştine pentru Pace, Conferinţei Bisericilor Europene, ai căror delegaţi au fost primiţi cu dragoste şi ospeţie frăţească în Centrul mitropolitan. Membru preţuit al Sfîntului Sinod al Bisericii noastre, Înalt Prea Sfinţia Sa se bucură şi de cinstirea Ierarhilor altor Biserici Ortodoxe, care l-au cunoscut şi cu care are legături duhovniceşti.

Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae însufleţeşte clerul şi credincioşii la sprijinirea vieţii celei noi, la muncă pentru înflorirea patriei noastre scumpe, la cinstirea conducătorilor iubiţi ai poporului şi supunere faţă de legile ţării, la unitatea în jurul marilor idealuri şi marilor realizări ale poporului român. Mîndria pentru ridicarea patriei noastre la un nivel tot mai înalt de civilizaţie, la loc de cinste între ţările lumii, pentru forţa creatoare a poporului care-şi făureşte astăzi visuri de veacuri — o insuflă Înalt Prea Sfinţia Sa tuturor clericilor şi credincioşilor, iubirea de patrie şi devotamentul faţă de popor fiind o forţă de angajare totală în slujba înălţării poporului român.

Cu aceeaşi rîvnă îndrumează turma dreptcredincioasă pe calea păcii, care e calea lui Dumnezeu şi calea poporului nostru, calea tuturor popoarelor. Spirit cumpănit, inimă plină de bunătate, om al păcii în toată fiinţa Sa, Înalt Prea Sfinţia Sa răspîndeşte în jur duh de pace şi cheamă la înfrăţire şi la luptă pentru ca pacea să se statornicească pentru totdeauna pe toată suprafaţa pămîntului.

Privind peste cei treizeci de ani de arhierie lucrătoare — putem spune cu cele scrise de Sf. Apostol Pavel către episcopul Timotei — că Înalt Prea Sfinţia Sa a ţinut aprins harul lui Dumnezeu, ce l-a primit prin hirotonie (II Tim. 1, 6) şi l-a făcut roditor, pildă fiind în cuvînt şi faptă, întru lucrarea Evanghelistului, întru învăţătura cea dreptmăritoare, întru purtare, întru dragoste, întru pace — spre slava Bisericii noastre, spre mîntuirea tuturor şi spre înălţarea patriei. Căci — cum scria marele patriot şi bărbat de stat Dr. Petru Groza în scrisoarea trimisă cu ocazia înscăunării noului mitropolit al Ardealului (1957) — Inalt Prea Sfinţitul nostru mitropolit, care „a trăit din tinereţe în climatul tradiţiilor Bisericii strămoşeşti“, şi-a împletit activitatea „cu marile cotituri din viaţa poporului nostru, cu năzuinţele contemporanilor săi încadraţi în zbuciumul şi lupta acestui popor“, care-şi croieşte „drumul unei vieţi noi în cadrul realităţilor mari ale prezentului pe plan naţional şi internaţional“.

Acum se adună ca o cunună de mult preţ toate vredniciile bisericeşti şi obşteşti ale I. P. Sf. Sale şi — prin glasul tuturor celor ce iubesc şi preţuiesc pe vlădicul dăruit Bisericii şi Patriei — aduc omagiu de deosebită cinstire şi urarea: Întru mulţi ani Înalt Prea Sfinţite Părinte!

Telegraful Român

Trei decenii de Arhierie

La praznicul Sf. Rusalii din acest an, 1966, se împlinesc trei decenii de la hirotonirea întru Arhiereu a Rectorului Nicolae Colan, de la Academia Teologică Andreiană din Sibiu.

Pentru a înţelege semnificaţia deosebită a acestei alegeri de episcop pentru eparhia Clujului, este potrivit să ne întoarcem cu gîndul în atmosfera acelor vremuri.

După unirea Ardealului cu Patria mamă în anul 1918, tînăra eparhie a Clujului avea nevoie de un spirit practic, care, pe lîngă latura duhovnicească, să pună şi bazele economico-administrative ale eparhiei.

Acest spirit practic şi inventiv a fost episcopul Nicolae Ivan, care după ce a pus bazele vieţii bisericeşti ai noii Eparhii, trecînd la cele veşnice, scaunul de episcop al Clujului în 1936 a devenit vacant.

Toţi factorii de răspundere din Biserica noastră ortodoxă s-au gîndit atunci, că în scaunul vacant al episcopiei Clujului, este necesar să fie aleasă o personalitate bisericească, pe măsura Centrului cultural al Clujului universitar.

Era nevoie, o cereau imperios împrejurările, de un Arhiereu care să fie şi o personalitate culturală. Şi acest om, pe această măsură, exista.

Era cunoscutul profesor şi Rector Nicolae Colan, de la Academia Teologică Andreiană din Sibiu.

Mitroplitul Nicolae Bălan sesizase din timp însuşirile deosebite ale Profesorului Nicolae Colan, sfetnic şi colaborator apropiat al său.

Era omul potrivit la locul potrivit.

Teologul cărturar Nicolae Colan este desemnat ca episcop pentru eparhia Clujului.

Alegerea s-a făcut cu mare entuziasm, de către Sf. Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe şi colegiul electoral de atunci.

Păstorirea rodnică a eparhiei Clujului între anii 1936—1957, este exemplificată prin realizări atît pe teren bisericesc cît şi cultural.

Preoţimea Bisericii noastre Ortodoxe, trebuia să fie la curent, în interesul misiunii ei mîntuitoare şi cu progresul şi cultura timpului.

In acest scop se înmulţesc şi se îmbogăţesc bibliotecile parohiale şi cele personale ale preoţimii noastre.

Se editează şi o revistă cu acest profil în anul 1934 la Sibiu „Viaţa Ilustrată“, sub conducerea directă a profesorului Nicolae Colan, care în anul 1936 este trecută de la Sibiu la Cluj — unde apare ani la rînd sub aceeaşi conducere — a P. Sf. Nicolae Colan — abordînd probleme bisericeşti şi culturale.

Paginile revistei vorbesc limpede şi concludent, de strădania pe acest teren, a episcopului Nicolae Colan.

Se inaugurează în viaţa bisericească a eparhiei Cluj, un curent nou de trăire duhovnicească şi culturală.

Alegerea Prea Sfinţiei Sale s-a dovedit a fi fost cea mai fericită pentru eparhia Clujului.

In anul 1957, Prea Sfinţia Sa, episcopul Nicolae Colan al Clujului, fiind ales cu acelaşi entuziasm şi unanimitate de voturi, Mitropolit al Ardealului aduce şi la Sibiu acelaşi suflu înnoitor şi continuă tradiţiile marilor săi înaintaşi de la Andrei Şaguna pînă la mitropolitul Nicolae Bălan.

Pomenim drept cea mai recentă realizare, pictura Catedralei din Sibiu.

In ce priveţse actul de unificare din 1948, episcopul Nicolae Colan al Clujului şi mai tîrziu Mitropolitul Ardeaului a ştiut ca, prin moderaţia şi tactul său, să fie un factor esenţial în îndeplinirea şi consolidarea actului de unificare.

Cu acelaşi tact şi înţelepciune Înalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Nicolae Colan a ştiut să înţeleagă semnificaţia profundă a prefacerilor sociale din Patria noastră, Republica Socialistă România.

A fost şi este permanent alături de poporul care înalţă Patria noastră dragă pe culmi de cultură şi civilizaţie.

Intr-un articol modest şi fără pretenţii, nu se poate defini şi cuprinde personalitatea de mare Arhiereu şi om de cultură a episcopului şi Mitropolitului Nicolae Colan. Se vor găsi persoane competente care să aducă acest omagiu activităţii din cei 30 ani de episcop la Cluj şi Mitropolit la Sibiu.

La împlinirea celor 30 de ani de Arhipăstorire, cler şi credincioşi, înfrăţiţi pentru totdeauna în credinţa strămoşească, depunem smeriţi la scaunul arhieresc, respectuoasa noastră recunoştinţă şi întregul nostru omagiu şi devotament.

Pe Stăpînul şi Arhiereul nostru Doamne păzeşte-l, întru mulţi şi fericiţi ani.

Prot. Tr. Belaşcu
vicar arhiepiscopesc

„Destoinic să învețe“

În ultimii ani Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Nicolae și-a făcut aproape o lege pe care o urmează cu strictețe, de-a nu îngădui să se facă publicitate în legătură cu momentele mai importante din viața Înalt Prea Sfinției Sale, obișnuind ca, cu astfel de ocazii, să participe doar la slujba divină celebrată de un singur preot, ca astfel ierarhul în liniște să se poată ruga mulțumind lui Dumnezeu pentru tot ajutorul ce i l-a hărăzit, în slujba grea care i-a fost încredințată. Fără a călca linia impusă de cel ce simte mulțumire deplină pe urma datoriei împlinite, în răsplata ce i-o dă conștiința — că talantul pe care i l-a dăruit Domnul nu l-a îngropat în pământ ci l-a fructificat cu multă strădanie — și ascultînd de îndemnul Apostolului Pavel „ca să ne aducem aminte de mai marii noștri care ne-au grăit cuvîntul lui Dumnezeu“ (Evr. 17, 3), îndrăznim să încrestăm aici la a 30-a aniversare a sfințirii întru arhiereu-episcop pentru Eparhia Clujului, cîteva trăsături din viața înaltului ierarh, referindu-ne îndeosebi la activitatea învățătorească — pentru ca, cunoscîndu-le, după cum spune același Apostol, să-i putem urma credința.

Sfîntul Apostol Pavel cerea de la cel care „poftește episcopie“, să întrunească o serie de calități de natură morală, intelectuală și o experiență, pentru ca să poată păstori cu spor turma ce i-a fost încredințată de către Hristos. Astfel, printre însușirile morale pe care le cerea Apostolul episcopului, era: ca el să fie „fără de prihană, cucernic, blînd, nesfadnic“ etc.

Noul episcop ales al Clujului a fost și a rămas din tinerețe și pînă la bătrînețe, împodobit de virtuțile blîndeții, a răbdării, cucernic, nesfadnic și plin de toată bunătatea. Noul ales îndeplinea și celelalte condiții intelectuale pe care le cerea Apostolul, de a fi „treaz“ și „destoinic să învețe“ (I Tim. 3, 1—3).

Era „destoinic să învețe“ pentru că a învățat însuși cu sîrg și rezultate deosebite ca elev de frunte al liceului „Andrei Șaguna“ din Brașov, ca student și absolvent strălucit al Institutului Teologic din Sibiu, ca student și licențiat prețuit al Facultății de litere din București și ca trimis al Mitropoliei la studii în străinătate, la Universitatea din Berlin. Era „destoinic să învețe“, pentru că a dovedit-o în 14 ani de profesorat, la catedra de studiul Noului Testament de la Academia Teologică „Andreiană“ din Sibiu, pe care a cinstit-o în mod strălucit și pentru că a învățat pe preoți și credincioși cu cuvîntul și scrisul fără zăbavă și întru toată vrednicia. Așa mărturisea chiar Înalt Prea Sfinția Sa, zicînd: „Eram tînăr, plin de elan și de pasiunea propovăduirii. Prețuindu-mi aceste însușiri, bunul meu profesor de teologie de odinioară — acum Mitropolit al Ardealului — m-a crezut vrednic și în stare să iau asupra mea și conducerea „Revistei Teologice“, organ de știință și de viață bisericească. „Revista Teologică“ a fost din acest moment amvonul meu cel mai scump“. (Ne despărțim, R. T. 1936, p. 153).

Această revistă a condus-o timp de 14 ani cu deosebită competență. Pe lîngă operele exegetice ale Noului Testament care-i formau preocuparea neîntreruptă și-a îndreptat privirea către orice produs de literatură teologică din care se puteau culege orientări noi, contribuind astfel la formarea unui climat științific și la înțelegerea mai bine a produselor învățaților străini, a căror opere le făcea cunoscute în paginile revistei pe care o conducea.

A condus pe lîngă Revista Teologică și publicațiile inițiate sub titlul: „Problemele vremii“, contribuind prin munca și sufletul său la redactarea Bibliotecii „Seria Teologică“ și „Seria Didactică“ a Bibliotecii „Bunului Păstor“, scriind în același timp la „Telegraful Român“ și la alte foi și fondînd și conducînd „Viața Ilustrată“. În toate se constata pasiunea omului de-a scrie și prin scrisul său să-și servească Biserica și Patria.

În cei 14 ani de profesor și mai apoi rector al Academiei Teologice din Sibiu, I. P. Sf. Sa a dezvoltat o activitate scriitoricească dintre cele mai variate, încît în anul 1936 se puteau însuma peste 340 de titluri scrise sub numele propriu sau sub cel de Neculce.

Scrisul profesorului Nicolae Colan se caracteriza „prin mireasma cea dulce a graiului bătrînesc“, păstrată nu fiindcă ar fi fost sfințită de vechime, ci pentru că i se părea mai plastică, mai frumoasă și mai precisă. Profesorul Nicolae Colan mai era și un bun orator și un polemist temut în același timp, „niciodată cu patimă, dar totdeauna cu pasiune“, cum mărturisea Prea Sfinția Sa. (Cf. R. T. 1936, p. 154).

În calitate de rector a știut să instaleze în vechea instituție șaguniană, Academia Teologică, un duh de activitate intelectuală intensă și de viață spirituală, ținînd legătura continuă cu actualitatea și să formeze preoți „cu o spiritualitate tot mai adîncă“, legați de Biserică și popor.

Din schițarea foarte sumară a activității teologice și literar-științifice a profesorului Nicolae Colan se poate constata că, întrunea pe deplin ceea ce pretindea Apostolul Pavel de la un viitor episcop și anume de-a fi „destoinic să învețe“.

Instalat ca episcop al Clujului, în 29 iunie 1936, noul ales avînd numai 43 ani, ducea cu sine elanul tinereții și pasiunea pentru cuvîntul scris și a propovăduirii cuvîntului lui Dumnezeu, rămînînd și în noua calitate pe care o avea, un îndrăgostit al fondului ca și al formei frumoase în care își turna gîndurile, fie în cuvînt rostit sau scris.

Foaia eparhială, Viața Ilustrată, care și-a continuat apariția la Cluj, lucrările publicate în bibliotecile „Cărțile Vieții“ și „Veniți de luați lumină“, care au fost inițiate și patronate de noul vlădică al Clujului, și Calendarul creștinului de Legea răsăriteană, sînt o dovadă a activității teologice și culturale ce a continuat să o dezvolte în eparhia Clujului. Opera scriitoricească cea mai remarcabilă a vlădicului Nicolae al Clujului, terminată în vremi nespus de zbuciumate, este fără îndoială Noul Testament, publicat în 1942 la Cluj. Întrucît de la tipărirea Bibliei lui Șaguna, trecuse aproape 100 de ani, nu s-a mărginit, cum se exprima modest vlădica Nicolae în cuvintele: „Se cuvenea deci să mai tocmim haina graiului șagunian pe trupul vremii de azi“ (Noul Testament, O lămurire), ci a făcut o muncă grea de lămurire a textului, prezentînd o traducere nouă după toate regulele științifice.

Toată activitatea scriitoricească și misionară a vlădicului Nicolae Colan, tin-

(Continuare în pag. 4)

Spicuiri din cuvîntul scris al I. P. S. Mitropolit Nicolae

Oricine a ascultat cuvîntul Î. P. Sf. nostru Mitropoilt Nicolae Colan a fost cucerit atît de frumusețea stilului, cît și de limpezimea ideilor. Aceleași constatări le putem face și pe marginea cuvîntului scris al Arhipăstorului nostru. În predoslovia unei cărți de curînd apărute (V. Anania: Mioriția), marele nostru poet Tudor Arghezi face, printre altele, și următoarea mărturisire: „La mînăstire am citit în limba veche a bisericii graiul cu adevărat românesc și aș bănui că fără cărțile mînăstirii aș fi lucrat mai prost decît lucrez. Slovele vechi mai dăduseră literelor noastre cîteva pene. Ar fi de ajuns de citat afară de Dositei, Varlaam și Antim Ivireanul, Anton Pann și Creangă“ (p. IX). Vechile cazanii, cu limba lor cu mireazmă de busuioc, au lăsat puternice urme și în scrisul Î. P. Sf. Mitropolit Nicolae. Nu trebuie uitați, desigur, nici talanții cu care I. P. Sf. Sa a fost din plin înzestrat de către Părintele nostru ceresc.

Așa se face că încă de timpuriu se afirmă în pulibicistică, debutînd printr-un foileton publicat în 1915 de „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov.

După terminarea studiilor, la Sibiu devine colaboratorul permanent al publicațiilor periodice de la Centrul mitropolitan, în fruntea cărora se situa „Telegraful Român“. Între anii 1923—1936 a condus ca redactor responsabil „Revista Teologică“, iar în 1934 înființează revista „Viața Ilustrată“, care se adresa familiilor credincioșilor noștri.

Ca profesor și rector a publicat o seamă de studii de specialitate, ca: „Sfîntul Pavel către Filimon. Greștinismul și sclăvia“, „Cartea Sfîntului Apostol Pavel către Efeseni. Introducere“ ș. a.

Pe lîngă traduceri ale unor cărți importante (spre ex.: „Hristos și viața omenească“), ca episcop la Cluj tipărește, de asemenea într-o limbă frumoasă și accesibilă credincioșilor, în două ediții, Noul Testament, carte cunoscută sub numele de „Noul Testament de la Cluj“.

Scrisorile pastorale de Paști și de Crăciun, ca și articolele mai recente ale Î. P. Sf. Mitropolit Nicolae, presărate în revista noastră oficială „Mitropolia Ardealului“, în „Telegraful Român“, ca și în „Îndrumătorul Bisericesc“, cuceresc de asemenea prin tematica, frumusețea stilului și limpezimea ideilor. Din acestea vom reproduce cîteva fragmente în cele ce urmează.

Despre sensul dogmelor noastre creștinești, despre puterea de înnoire sufletească a credinței noastre străbune, Ortodoxia, Înalt Prea Sfinția Sa are cuvinte ca acestea: „Ortodoxia înseamnă dreapta credință în Dumnezeu, Părintele nostru al tuturor și ziditorul a toate, care prin unul născut Fiul Său a izbăvit lumea din păcat, iar prin Duhul Său cel Sfînt o cîrmuiește spre destinele ei cele veșnice“. (Rev. Mitropolia Ardealului, nr. 4—6, 1961, p. 166).

„Astăzi Hristos se naște în sufletele noastre. În inimile noastre vrea să se sălășluiască. La poarta lor bate. Nu ca un prunc care așteaptă căldură, ci ca un stăpîn care aduce căldură. Nu ca un prunc care așteaptă să fie purtat, ci ca un călăuzitor care să ne poarte pe drumurile bune ale vieții spre împărăția lui Dumnezeu“. (Pastorala de Crăciun, 1938).

„Mîngîietoarea lumină a praznicului îmbujorează fața și înseninează privirea tuturor creștinilor. Toți se bucură și cîntă, ca îngerii din noaptea sfîntă: „Mărire întru cei de sus lui

(Continuare în pag. 4)

Spicuiri din cuvîntul...

(Urmare din pag. 3)

Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire!" (Luca 2, 14).

Cît de adînc este cuvîntul cuprins în această sfîntă cîntare! Căci mărire se cuvine Celui ce a făcut cerul și pămîntul, cu toate cîte sînt într-însul. Mărire se cuvine Celui ce toate le cîrmuiește după nemărginita Sa înțelepciune. Mărire se cuvine Celui ce ne-a zidit după chipul și asemănarea Sa". (Pastorala de Crăciun, 1940).

„Lucrare fără seamăn de mare a făcut Dumnezeu pentru noi prin trimiterea Fiului Său prea iubit pe pămînt. Ne-a arătat, prin aceasta, cît ne prețuiește și ce năzdejdi leagă de fiecare din noi. Prin întruparea Lui, Dumnezeu însuși a pogorît pe pămînt ca să ne ridice către cele de sus, din întuneric la lumină, din moarte la viață", (Pastorala de Crăciun, 1957).

„A avea în noi simțirea care era în Iisus Hristos înseamnă, dragii mei, a urma toate cîte le-am auzit, le-am învățat și le-am primit de la El, toate „cîte sînt adevărate, cîte sînt cinstite, cîte sînt drepte, cîte sînt curate, cîte sînt iubite, cîte sînt cu nume bun, orice faptă bună și orice (lucru vrednic) de laudă" (Fil. 4, 8). La o astfel de viață ne cheamă învierea lui Hristos, a cărei prăznuire o săvîrșim. Spre unele ca acestea ne cheamă și primăvara cu belșugul ei de lumină, frumusețe și voie bună, adică spre o viață nouă, împodobită de fapte alese". (Pastorala de Paști, 1959).

Pe lîngă învățăturile de credință, îndemnurile practice sînt și ele numeroase.

„Venirea Fiului lui Dumnezeu pe pămînt în trup omenesc ca prunc, vrea să ne spună că Părintele ceresc așteaptă de la noi, făpturile Sale, să ne întoarcem cu tot dinadinsul la binecuvîntata și neprihănita stare de prunc și să rămînem în ea cu nesmintită statornicie. Căci, dragii mei, starea de prunc este starea de nevinovăție. Iar a fi nevinovat sau prunc înseamnă a asculta ca un prunc, a iubi ca un prunc, a fi deschis la inimă ca un prunc, a te feri de rele și de cei răi ca un prunc, a te lipi de ceea ce este bine ca un prunc, a te bucura de adevăratele și statornicile bucurii ale vieții cum se bucură pruncul.

Ascultarea de care a dat dovadă Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, se cade să ne fie pildă nouă, celor ce credem întru El. Pildă de ascultare a credinței, adică de învățătura Bisericii noastre dreptmăritoare ortodoxe răsăritene; pildă de ascultare de legiuitii noștri ocîrmuitori bisericești și cetățenești și, nu mai puțin, pildă de stăruință în nădejdea că toate cîte le-a rînduit Dumnezeu pentru noi se vor împlini întru totul și la vremea de El sorocită". (Pastorala de Crăciun, 1959).

„Intru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii mei, de veți avea dragoste între voi" (Ioan 13, 35). Fără această virtute, mai de preț decît credința, mai frumoasă decît nădejdea, mai cuceritoare decît înțelepciunea și mai tare decît moartea, nu avem dreptul nici să ne numim creștini, nici să așteptăm bună viețuire, nici să ne înfruptăm din ospățul cel duhovnicesc al Sfintelor Paști. Nici de Dumnezeu, nici de oameni nu ne putem apropia decît prin dragoste". (Pastorala de Paști, 1941).

„Fiecare om sănătos și vîrstnic e dator să muncească — fie cu brațele, fie cu mintea. Desigur, în rîndul întîi ca să-și cîștige pîinea cea de toate zilele pentru sine și pentru ai săi. Numai bolnavii, neputincioșii și pruncii sînt scutiți de această obligație.

Dar munca regulată aduce și alte foloase. Ea întărește trupul, înzdrăvenindu-i puterile; ferește mădularele omului de înțepenire și moliciune. Asta o face munca cea trupească. Iar mintea prin lucrare își sporește și ea istețimea, după cum prin nelucrare ajunge să lîncezească și să nu mai fie bună de nimic. Prin muncă promovăm propășirea obștească". (Mergi la furnică, art. în Îndrumătorul bisericesc pe 1961).

Îndemnurile pentru iubirea de Țară sînt și ele frecvente în scrisul înalt Prea Sfinției Sale.

„Nu există fiu al Bisericii care să nu fie însuflețit de un viu patriotism, cînd vede cum poporul își făurește zi de zi o țară tot mai frumoasă, o viață tot mai luminoasă, o patrie tot mai puternică, mai bogată și mai înălțată.

Urmînd pilda de jertfelnicie pentru popor a Mîntuitorului, a Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți, ca și pilda strămoșilor noștri, noi cei de azi ne dăruim toate forțele pentru binele poporului pentru înflorirea Patriei". (Sus să avem inimile, art. în rev. Mitropolia Ardealului, nr. 6—8, 1964).

Unificarea bisericească a credincioșilor români de pe plaiurile transilvănene este o cauză apropiată inimii I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. Cu prilejul împlinirii unui deceniu de la reîntregirea noastră bisericească din 1948, Înalt Prea Sfinția Sa scria: „Se împlinesc 10 ani de cînd trăiesc bucuria Psalmistului: „Cît de bine și frumos este cînd frații locuiesc împreună" (Ps. 132, 1).

De zece ani trăim, din mila lui Dumnezeu, în bucuria refacerii unității noastre bisericești. Toți cei iubitori de Hristos și iubitori de Țară, preot sau mirean deopotrivă, s-au silit în tot timpul acesta, după îndemnul vorbei din bătrîni: „Cele bune să s-adune, cele rele să se spele". Asprimile vieții dintre frați s-au tocit, gîlcevile vieții de odinioară au amuțit, toată obștea lăudînd bunătatea Tatălui celui din ceruri...

Să ne înnoim legămîntul de a sta cu toată trezvia de pază, ca nimeni și nimic să nu mai fie în stare a ne clătii din credincioșia față de Sfînta noastră Biserică Ortodoxă Română și față de Patria noastră scumpă". (Toți într-un gînd să mărturisim, art. în rev. „Mitropolia Ardealului", nr. 9—10, 1958).

Pacea cea mult dorită și pentru care luptă toate popoarele își are locul cuvenit și argumentație temeinică în scrisul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

„Pacea pentru om e ceea ce e aerul, pîinea și apa pentru sănătatea lui. Propășirea în toate cele bune și folositoare oamenilor ca și popoarelor, nu e cu putință decît sub domnia păcii și a bunei înțelegeri. În pace se zidește belșugul și înflorește țara. Dar în vreme de pace se zidesc și oamenii întru cele dinăuntru ale lor: în iubirea frățească, în cultură, în știință, în tăria sufletului și în înțeleapta lui înaintare către tot ce este bun și frumos. Războiul, dimpotrivă, e moartea vieții. El înseamnă sărăcie, ologi și orbi, văduve și orfani, jale, deznădejde, scrum și ruine". (Porunca cea mare: desarmare și încetarea experiențelor nucleare, art. în rev. Mitropolia Ardealului, nr. 3—6, 1962).

„De cînd e lumea lume, lăcomia n-a dus decît la pismă, la încrîncenare, la omor. De cînd e lumea lume dorul de stăpînire nedreaptă n-a dus decît la prigonirea altora.

Ci Dumnezeu n-a lăsat neamurile pămîntului ca să se ucidă întreolaltă ca dobitoacele cele fără de minte, nici ca neamurile mai tari să robească pe cele mai slabe, ci ca să se înțeleagă, să se iubească și să se ajute întreolaltă spre a-și zidi o viață fericită pe pămînt și spre a se învrednici de fericirea vieții celei veșnice". (Pastorala de Paști, 1944).

„Prin multe părți ale țării noastre, cînd vă luați rămas bun, ziceți: „Pace bună!" e o urare cuminte — și cu-nțeles. Mai ales astăzi o înțelegem așa cum trebuie: „Pace bună" vrem, pace trainică și de durată, pace dreaptă și adevărată, „pacea netulburată" pe care o cerem de la Dumnezeu în rugăciunea pe care o rostim din ușile împărătești ale Sf. Altar". (Pastorala la Învierea Domnului, 1964).

Găsim și minunate caracterizări ca acestea: „Se spune despre cîte un om că are inimă de aur. Ție-a drag să stai în preajma lui, că te-nsenin eează, te mîngîie și te-ntărește și pe tine. Un asemenea om e o binecuvîntare pentru obștea în mijlocul căreia trăiește. El este vrăjmașul minciunii, al vicleșugului, al întăritării, al oricărei porniri spre rău. Nu se gîndește decît la binele pe care l-ar putea face aproapelui său — cu cuvîntul sau cu fapta". (Inima, art. în Îndrumătorul bisericesc pe 1961).

*

Desigur, încă alte multe asemenea pasaje din cuvîntul scris al I. P. Sf. Mitropolit Nicolae puteau fi subliniate, spre învățătura noastră, în acest moment festiv, prilejuit de aniversarea a 30 de ani de arhierie ai Înalt Prea Sfinției Sale.

Mulțimea scrierilor ierarhului cărturar mărturisește că Înalt Prea Sfinția Sa a fructificat însutit talantul pe care l-a primit de la Dumnezeu, punîndu-l în slujba poporului și a Bisericii.

Diacon Gh. Papuc

„DESTOINIC SĂ ÎNVEȚE"

(Urmare din pag. 3)

dea la formarea credinciosului în duhul care se desprinde și din cartea publicată în 1941 în Colecția „Cărțile Vremii", sub acest titlu și care este o traducere a lucrării pastorului E. Fiedler.

Între 1940—1944 a dezvoltat o remarcabilă activitate misionară și culturală, vizitînd pe credincioșii nu numai din eparhia Clujului ci și pe cei din eparhia Maramureșului, a Orăzii ș. a.

Pentru activitatea literară bogată și variată, Academia Română a ales cu unanimitate de voturi pe vlădica Clujului, Nicolae Colan.

Folosind cuvintele biblice, noi putem spune că ceea ce primul episcop al Clujului, N. Ivan, a sădit, vrednicul său urmaș, Nicolae Colan, a udat, iar Dumnezeu a făcut ca munca lor să rodească bogat în eparhia Clujului.

Pentru aceste vrednicii, cînd scaunul vlădicesc de la Sibiu a rămas vacant, pe urma plecării Î. P. Sf. Mitropolit Iustin Moisescu, în fruntea Mitropoliei Moldovei, vlădicul Clujului a fost ales Arhiepiscop al Arhidiecezei Sibiului și Mitropolit al Ardealului. Î. P. Sf. Sa a continuat și aici aceeași activitate intensă pe care a dezvoltat-o și în eparhia Clujului, semănînd cu rîvnă sămînța roditoare a învățăturii dreptmăritoare și a iubirii de patrie și popor și îndrumînd Institutul Teologic de grad Universitar și publicațiile Centrului mitropolitan. Cuvintele rostite într-un moment solemn, ne lasă să înțelegem că vlădica Nicolae, în toată bună vremea a rămas legat de realitate. Astfel, legat de poporul român, vlădica Nicolae a promovat bunele relații cu cei de alt neam, căci — spunea Înalt Prea Sfinția Sa — „deși națiunile vorbesc graiuri diferite, faptul acesta nu constituie o piedică de netrecut pentru înțelegerea întreolaltă...".

Vlădicul Ardealului s-a bucurat împreună cu poporul de vremile noi, care au deschis țării noastre zări de progres și mărire, și a sprijinit cu căldură toate reformele menite să înlăture nedreptățile sociale, să zidească o viață nouă pentru poporul nostru, precum și acțiunea de-a statornici o pace dreaptă între popoare.

La împlinirea celor 30 de ani de activitate arhierească a Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae, dascălii Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, pe care l-a condus în trecut și-l conduce și în prezent cu înțelepciune și dragoste, exprimă omagiul lor de recunoștință pentru toată truda jertfelnică pe care a depus-o pentru binele Bisericii și în folosul Patriei, învățîndu-ne prin cuvînt și pildă pe toți, a împlini îndemnul Sf. Apostol Pavel: „Slujba ta fă-o deplin", căci ea e slujire adusă lui Hristos și poporului, dragostei și păcii. *S. Vlad*

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 114 Sibiu, 1 iunie 1966 Nr. 21—22

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească "Ștefan Gheorghiu" Sibiu Str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Despre rugăciune

Rugăciunea este ridicarea minții, a cugetului și a voii noastre către Dumnezeu. Ea ne aduce harul lui Dumnezeu, care este de cel mai mare folos pentru mîntuirea sufletului. Cînd ea se înalță la cer, harul lui Dumnezeu se coboară pe pămînt.

Pildă de rugăciuni avem în Vechiul Testament, în Noul Testament, la Sfinții Apostoli, precum și la Sfinții Părinți.

Proorocul David în Psalmul 118, 62 ne spune că: „în miezul nopții mă scol, ca să Te slăvesc pentru judecățile Tale cele drepte". In Noul Testament, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a fost cel dintîi care ne-a dat pildă de rugăciune. El ne-a spus: „Și cînd vă rugați, nu fiți ca fățarnicii, că le place să se roage stînd în adunări și în unghiurile ulițelor, ca să arate oamenilor. Adevăr grăiesc vouă că își iau plata lor. Iar tu cînd te rogi, intră în cămara ta și închizînd ușa, roagă-te Tatălui tău celui întru ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns va răsplăti ție la arătare. Și rugîndu-vă să nu grăiți multe ca păgînii, că li se pare că întru mulțimea vorbelor lor vor fi auziți. Deci să nu vă asemănați lor; căci știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință, mai înainte de-a cere de la dînsul. Ci așa să vă rugați: „Tatăl nostru carele ești în ceruri..." (Matei 6, 5—13).

Domnul nostru Iisus Hristos nu numai că ne-a îndemnat prin vorbă să ne rugăm, dar El însuși s-a rugat cu putere mare: „Și fiind în zbuciumul durerii, cu mai multă stăruință se ruga" (Luca 22, 44). Sf. Apostol Pavel îndeamnă pe credincioși „Rugați-vă neîncetat" (I Tes. 5, 17), căci prin rugăciune primim de la Dumnezeu: ajutor, iertare, putere, sfințire și binecuvîntare, nu numai pentru noi, dar și pentru alții.

Rugăciunea revarsă în sufletele noastre bucurie, liniște cerească și pace. Alungă întristarea și ușurează suferințele: „De este vreunul dintre voi în suferință să se roage" (Iacob 5, 13). Faptele creștinești se întăresc prin rugăciune, stricăciunea se îndepărtează, ispitele sînt alungate, căci spune Sf. Ev. Marcu: „Fiți treji și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită, căci duhul este vegheător, dar trupul neputincios" (14, 38).

Sfinții părinți ne spun despre rugăciune: „Cel ce se roagă vorbește cu Dumnezeu Împăratul ceresc. Ce cinste deosebită este aceasta! La ea ajungem prin rugăciune. Rugăciunea este o lucrare ce ridică pe oameni alături de îngeri. In rugăciuni cele două firi, îngerească și omenească se întîlnesc". „Taina pe care o are roua și apa pentru plantă, o are rugăciunea pentru suflet și viața duhovnicească. Rugăciunea este începutul mîntuirii, izvorul nemuririi, zidul cel tare al Bisericii". Sf. Ioan Gură de Aur ne spune: „Diavolul se înspăimîntează de rugăciune, ca fiarele de măreția leului".

Deci Dumnezeu a lăsat credincioșilor o cale deschisă, prin care să se poată împărtăși de aceste bunătăți. Calea pe care sufletele se înalță către El și stau în fața măririi și strălucirii Lui este rugăciunea. Prin rugăciune, sufletul mărginit al credinciosului vorbește cu Dumnezeu cel nemărginit. Rugăciunea este scara de aur pe care ne suim de pe pămînt la cer. Cine știe și poate să urce această scară — și este foarte greu de urcat — capătă har.

Dar pentru a ajunge la acest har prin puterea rugăciunii trebuie să știm cum să ne rugăm. Rugăciunea pe care o facem trebuie să fie plină de credință *după cum zice însuși Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos: „Și toate cîte veți cere cu credință, veți primi" (Matei 21, 22) și „Toate cîte cereți, rugîndu-vă, să credeți" (Marcu 11, 24). Femeia canaanencă a crezut și fiica ei s-a mîntuit (Matei 15, 28); sutașul a crezut în puterea rugăciunii către Iisus Hristos și slujitorul său s-a însănătoșit (Luca 7, 10). Rugăciunea trebuie să fie* îmbrăcată în haina smereniei. *Cea mai puternică pildă de smerenie ne-a dat-o însuși Iisus Hristos, primind moartea pe cruce. Îngîmfarea nu este plăcută lui Dumnezeu, ea vine de la diavolul și este aducătoare de osîndă.*

Să nu cerem în rugăciunile noastre lucruri nedrepte și necreștinești, aducătoare de neajunsuri atît nouă cît și semenilor noștri.

Rugăciunea poate fi de laudă și preamărire către Dumnezeu, ca o recunoaștere a măreției, puterii și slavei Lui. Ea poate fi de mulțumire pentru binefacerile pe care ni le-a dat Dumnezeu; de cerere, care este cea mai des întrebuințată de credincioși, cerînd lui Dumnezeu ajutorul pentru toate nevoile.

Asupra locului unde trebuie să ne rugăm Domnul nostru Iisus Hristos ne spune referitor la Biserică: „Casa aceasta, casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile" (Marcu 11, 17). Biserica este casa Domnului, unde stă El ca pe tronul ceresc în Sf. Altar, pe Sf. Masă, în pîinea și vinul de la Sf. Împărtășanie. In Biserică ne apropiem de El și petrecem împreună cu El în rugăciune. Pilda de a ne ruga în Biserică se unește cu rugăciunea puternică și plină de har a preotului și a celorlalți credincioși și astfel ea se înalță către Dumnezeu pe calea luminii. Este adevărat că și rugăciunea făcută acasă și în alte locuri unde ne aflăm (Matei 6, 6), aduce mult folos, dar pentru ca să ajungă roade, trebuie să ne rugăm în comuniune cu toți credincioșii în Sf. Biserică. Timpul rugăciunii noastre nu trebuie să ne fie poticneală în muncă, trebuie să ne organizăm în așa fel lucrurile ca fiecare lucrare să fie făcută la timpul său. La o treaptă de mare cinste este ridicată astăzi munca. Sănătatea trupului nostru și buna orientare a cugetului ne-o făurim prin muncă. Nu putem avea o bucurie mai mare a vieții ca aceea de a putea muncii, pentru ca prin aceasta să ne slujim patria și familiile noastre. Fericit este credinciosul care știe să îmbine armonios rugăciunea cu munca. Rugăciunea este o muncă a sufletului, o muncă lăuntrică înaltă și binecuvîntată.

Pentru păcatele noastre și pentru harul cel dumnezeiesc pe lîngă rugăciunile pe care le înălțăm către Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, noi ne rugăm și Maicii Sale care este o rugătoare puternică pentru noi, ca poate să ne împace iarăși cu Dumnezeiescul său Fiu, pe care L-am întristat cu păcatele noastre: „Stăpînă și de Dumnezeu născătoare, nădejdea celor păcătoși și liniștea celor bătuți de valurile ispitelor, caută asupra credincioșilor tăi și nu ne lăsa pe noi păcătoșii, ci ne păzește și ne miluiește cu puterea rugăciunilor tale către preaputernicul tău Fiu, în toate zilele vieții noastre". Pe lîngă Maica Domnului — care se bucură de o cinstire deosebită din partea Fiului său — mai stau și Sfinții, care, aflîndu-se în apropierea lui Dumnezeu, cunosc prin harul Său toate nevoile celor rămași în viață, aud rugăciunile ce aceștia le înalță către Dumnezeu și mijlocesc la El ca să fie împlinite. Pentru rugăciunile lor, Dumnezeu se milostivește și dă celor pentru care ei mijlocesc, iertare în mai mare măsură. De aceea trebuie să chemăm și pe Sfinți în ajutorul nostru.

Pentru credincioși se mai roagă și preoții care prin taina hirotoniei pe care au primit-o găsesc ușa casei dumnezeiești deschisă. In sfintele slujbe ale Bisericii noastre, se găsesc rugăciuni pe care preotul le face pentru credincioșii săi.

Folosind toate aceste rugăciuni — ale Bisericii și pe cele personale — credinciosul e tot mai aproape de Dumnezeu și devine tot mai iubitor față de semeni, mai harnic în munca sa, mai rîvnitor în lucrarea păcii și mai plin de bucurie, smerenie și bunătate.

Diacon C. Voicu

A scris Mîntuitorul?

Una din întrebările, pe care unii credincioși și-o pun, este aceea dacă Mîntuitorul a scris sau nu. Dacă a scris, anume ce, și dacă nu, atunci care-i motivul.

O asemenea întrebare nu trebuie să ne surprindă pentru că ea face parte din dorința sinceră de a afla cît mai multe despre Mîntuitorul, de a ne putea imagina în ce măsură ne asemănăm cu El și ce trebuie să facem pentru ca să fim adevărații purtători ai numelui Lui, adică creștini.

Natural, dacă Mîntuitorul ar fi scris vreo Evanghelie, aceasta ar ocupa locul de frunte din Sf. Scriptură, cum însă în Sf. Scriptură o asemenea carte nu există, rezultă ca Mîntuitorul n-a scris. Acest răspuns, alcătuit numai dintr-o simplă aserțiune, este insuficient și aceasta pentru că este necesar să se elucideze atitudinea Mîntuitorului față de acest mijloc de comunicare între oameni.

Nici într-un loc din Sf. Evanghelie nu se amintește că Mîntuitorul ar fi învățat la vreo școală, că ar fi urmat cursurile vreunui dascăl și totuși, ivindu-se prilejul, a citit și chiar a scris. Unele păreri ca aceea a lui Notowitsch, din lucrarea sa „La vie inconnue de Jesus

(Continuare în pag. 2)

A scris Mîntuitorul?

(Urmare din pag. 1)

Christ", după care Mîntuitorul ar fi învățat la o mănăstire budistă din India, s-au dovedit false. El a putut învăța să scrie și să citească în Nazaret în familie sau la sinagogă. In Sf. Evanghelie după Luca cap. IV, v. 16, găsim consemnat că Iisus „a venit în Nazaret, unde fusese crescut și, după *obiceiul Său*, în ziua Sabatului, a intrat în sinagogă și s-a *sculat să citească*". Este limepde deci, că Mîntuitorul a citit, și sîntem îndreptățiți să credem că a citit de mai multe ori, cum „după obiceiul Său" de mai multe ori a intrat în sinagogă.

O altă dovadă o constituie episodul descris de Sf. Evanghelist Ioan în legătură cu femeia desfrînată. In timp ce fariseii și cărturarii tîrau după ei femeia desfrînată, Mîntuitorul văzîndu i „s-a aplecat în jos, și *scria cu degetul pe pămînt*" (Ioan 8, 6). Curiozitatea ne face să întrebăm: ce a scris Mîntuitorul pe pămînt? „S-a zis că el a scris păcatele lor, adulterele lor". (Mgr. Bougaud: Iisus Christos, trad. ed. II, București, p. 314). Insă părerea cea mai plauzibilă este aceea, că „nimeni n-a știut vreodată ce a scris El în clipa aceea, în fața femeii care tremura de batjocură, ca ciuta ajunsă din urmă de haita dulăilor". (G. Papini: Viața lui Iisus p. 289).

Aceste dovezi suficient de convingătoare nu lasă loc nici unui echivoc, ci din contră aruncă mai multă lumină asupra acestei întrebări: Mîntuitorul a știut să scrie și să citească? El însă nu ne-a lăsat nici un document, nimic scris despre învățătura Lui. Să fi scris Mîntuitorul o carte și ea să fi fost exclusă din canonul Noului Testament, este cu neputință de imaginat pentru că totul ce a fost în jurul Mîntuitorului a rămas ca un pios testament. Să se fi pierdut este greu de presupus. Chiar de ar fi așa totuși s-ar fi găsit cineva să facă aluzie, să amintească măcar de existența acelei scrieri. In schimb se vorbește despre o scrisoare a Mîntuitorului. Istoricul Eusebiu de Cezareea († 340), în vestita sa Istorie a Bisericii, scrie că în arhiva bisericii din Edesa s-ar afla o epistolă pe care regele Abgar al Edesei a adresat-o Mîntuitorului, pe care el a tradus-o din siriacă în l. greacă. Epistola regelui Abgar al Edesei are următorul cuprins: „Abgar, Domnul Edesei, transmite lui Iisus, bunului Mîntuitor, care și-a făcut apariția în părțile Ierusalimului, salutul său. Mi s-au comunicat cele despre Tine, precum și despre vindecările care se plinesc de Tine fără de medicamente și fără de buruieni. Căci Tu faci, precum îți merge vestea, *ca cei orbi să vadă, cei schiopi să umble și cureți leproșii și scoți spiritele cele necurate și demonii și pe cei chinuiți de boale îndelungate îi însănătoșezi și rechemi la viață pe cei morți*. Și dacă am auzit toate acestea despre Tine, am gîndit că din două una trebuie să se adeverească: Sau ești Dumnezeu Insuși și Te-ai pogorît din înălțimea cerului și faci acestea, sau ești un Fiu al lui Dumnezeu, de vreme ce faci acestea. De aceea eu îți scriu acestea, rugîndu-Te ca să Te ostenești a veni pînă la mine și să mă vindeci de boala care mă chinuiește. Căci eu am auzit, că Iudeii îți se opun cu rea voință și voiesc să-ți facă Ție oarecare rău mare. Drept că eu am o cetate micuță, dar este bine înzestrată și ne va ajunge a acoperi trebuințele amîndurora". (Dr. Vasile Gheorghiu: Introducerea în Testamentul Nou, 1929, p. 67—68).

Și la această scrisoare a regelui Abgar Mîntuitorul ar fi trimis următorul răspuns: „Ești fericit Abgare, dacă fără să Mă vezi ai crezut în Mine, căci despre Mine este scris, *că acei care M-au văzut, nu vor crede în Mine, pentru ca să creadă în Mine cei care nu M-au văzut și să aibă viață*. Ce privește însă ruga ta ca să vin la tine, Eu trebuie să împlinesc tot ceea, pentru care am fost trimis și după aceea Mă întorc la Acela care m-a trimis. Și dacă voi fi primit de El, îți voi trimite vreun învățăcel de al Meu ca să te vindece de boală și să-ți dea ție și celor ai tăi viață". (V. Gheorghiu, op. cit., p. 68).

Analizînd prima scrisoare adresată Domnului vedem că este scrisă cu cucernicie, insistență, dar și cu demnitate. Se observă reacțiunea autorului față de faptul pe care-l comunică, precum și insistența unui om care-și găsește ultimul sprijin în Iisus Hristos. Dubios, însă, se pare următorul citat: „....cei orbi să vadă, cei schiopi să umble și scoți spiritele cele necurate și demonii și pe cei chinuiți de boale îndelungate și însănătoșezi și rechemi la viață pe cei morți". Acest citat este asemănător, pînă la identitate, cu următorul de la Mat. 11, v. 1—5: „Duceți-vă de spuneți lui Ioan ce auziți și ce vedeți: Orbii își capătă vederea, schiopii umblă, leproșii sînt curățiți, surzii aud, morții învia și săracilor li se propovăduiește Evanghelia". Deosebirea între aceste două citate nu există, decît numai atît că acel citat din scrisoarea lui Abgar este adaptat conținutului scrisorii. Dar astfel de asemănări se mai găsesc. In presupusa scrisoare a Domnului, citatul subliniat este asemănător cu cele de la Ioan c. 20, 29: „Ferice de cei ce n-au văzut, și au crezut".

Aceste două citate care sînt luate din Sf. Evangheliі și adaptate conținutului scrisorii „trădează neautenticitatea lor". Cum Sf. Evanghelie după Matei a fost scrisă la anul 44 d.Hr., iar cea după Ioan la anul 100 înseamnă că și cele două scrisori trebuie să fie scrise după ultimul an al vieții pămîntești a Mîntuitorului, an. 33. Deci, prima scrisoare fiind scrisă după anul 44, nu poate fi adresată Domnului, iar cea de a doua fiind alcătuită după anul 100, nu poate fi a Domnului Iisus Hristos. Aceste presupuse scrisori, fiind neautentice, trebuie să fie opera unui pios creștin din Edesa care a vrut să ridice vechimea istorică a bisericii lor.

„Rămîne deci stabilit, că Domnul Iisus Hristos nu ne-a lăsat nici un moment scris, ci ne-a predat numai oral învățătura Sa divină". (V. Gheorghiu, op. cit., p. 70).

Deci, la întrebarea: „A scris Mîntuitorul?", răspunsul este că „nu a scris" nici scrisoare, nici alte scrieri. *Motivele pentru care Mîntuitorul nu a socotit necesar să scrie sînt:*

1. Pe timpul petrecerii pămîntești a Mîntuitorului orice idee se difuza de obicei pe cale orală. Totul se adresa memoriei.

Cel mai bun elev era socotit acela care avea memoria cea mai fidelă. Faptul că Mîntuitorul a urmat obiceiul timpului Său, de a nu-și consemna învățătura divină în scris, ci și-a ales un grup de Apostoli și ucenici pe care i-a făcut „martorii activității sale", care au recepționat și transmis generațiilor viitoare întocmai, cele primite, nu afectează cu nimic învățătura Sa.

2. „Opera de mîntuire săvîrșită de Domnul Iisus Hristos nici nu avea menirea ca să devină literă moartă, ci trebuia să devină un nou principiu de viață pentru credincioșii din toată lumea și toate timpurile, potrivit cu ceea ce profețea profetul Ieremia (31, 31—34; cf. Evrei 8, 8—12). (V. Gheorghiu, op. cit., p. 70—71). Învățătura divină destinată fiind vieții, sufletelor credincioase, era normal ca acestora în primul rînd să se adreseze. Transmisă oral s-a răspîndit cu repeziciune, pentru că la răspîndirea ei s-a împrumutat entuziasmul și convingerea, care au făcut-o să prindă rădăcini.

3. Sîntem îndreptățiți să credem că dacă Mîntuitorul ar fi scris, mulți ar fi procedat greșit în a socoti folositoare și suficiente numai cele scrise de Domnul, iar V. Testament și celelalte cărți ale N. T. „de Dumnezeu insuflate", le-ar exclude, sau le-ar neglija, cum au și făcut unii care au exclus cîteva cărți din canonul N. T. sau le-au schimbat locul.

Toate aceste motive și multe altele, pe care numai Dumnezeu le știe au făcut pe Mîntuitorul să nu scrie. Dar succesul răspîndirii imediate a credinței creștine nu constă în aceea că Mîntuitorul nu și-a scris învățătura, ci în aceea că propovăduirea ei este însoțită de Duhul Sfînt, „Duhul Adevărului", care a rămas în lume cu ucenicii Lui și rămîne cu ei „pînă la sfîrșitul veacurilor".

Totuși Sf. Apostoli, după ce aria de răspîndire a creștinismului s-a lărgit, au simțit nevoia să folosească nu numai cuvîntul ci și scrisul. In felul acesta s-a transmis Evanghelia Domnului și prin viu grai și prin scris. De aceea Biserica noastră păstrează deopotrivă și Sfînta Tradiție (cele prin viu grai) și Sfînta Scriptură, care împreună cuprind toată învățătura și toate rînduielile date Bisericii de Mîntuitorul prin Sfinții Săi Apostoli.

Pr. Vasile Petrica

Convertirea lui Moise Arapul

„Cărbunele nepătimirii, aprinzîndu-te, fericite, materia cea lesne arsă a patimilor o ai făcut cenușă".

Așa glăsuiește peasna a V-a a Canonului zilei de 28 august, cînd se pomenește Moise Arapul, cel întors din calea cumplitelor fărădelegi prin răstignirea omului vechi — robit păcatului — și altoirea unei făpturi noi, prin lucrarea curățitoare a convertirii.

Avem puține date din viața lui Moise Arapul. Sinaxarul ni-l înfățișează ca fiind de origine etiopian și tuciuriu la culoare, robotind la un demnitar politic al vremii.

Lipsit de o educație sănătoasă a deprins din copilărie furtul, pervertindu-și firea în mare măsură. Pentru tîlhăriile săvîrșite, în repetate rînduri, stăpînul său l-a izgonit, lipsindu-se de serviciile lui. Urmarea a fost că, în loc să-și croiască un drum în viața cinstită, a devinit un adevărat monstru, prin banditismele și crimele puse la cale în întreg Egiptul. Fiind căpetenie a unei bande de hoți, a săvîrșit cele mai scelerate fapte pe care și le poate închipui mintea omenească, asemănîndu-se fiarelor ucigașe. Astfel, se spune că o dată s-a aprins de mînie împotriva unui păstor, care îl „zăticnise" (oprise) de la săvîrșirea unui mare rău, de aceea își pusese în gînd să-i ia viața. In acest scop, a trecut Nilul în înot, cu cămașa pe cap și cu sabia în gură, dar nedînd de urma păstorului, a junghiat patru berbeci și pieile lor le-a dat pe vin.

S-a înșelat, însă, amarnic în deliciile ce le gusta de pe urma vieții păcătoase în care trăia. Intunericul dezmierdărilor i-a așezat pe suflet o povară apăsătoare și i-a provocat dezgust față de mocirla în care s-a tăvălit ca un netrebnic. Fiindu-i inima înnegrită de zgura păcatelor, și-a albit-o cu isopul pocăinței. „Cu ploile lacrimilor sale, a stins focul arzător al patimilor", reușind ca prin ostenelile sale și pilda vieții sale să convertească și pe alți făcători de rele la o viață fără de prihană.

Contactul cu pustnicii de pe meleagurile Egiptului și îndeosebi discuțiile avute cu Antonie cel Mare, l-au zguduit în așa măsură, încît a lepădat de la sine zgura cea păgubitoare a păcatului, „*a curățit aluatul cel vechi*" (I Cor. 5, 7), „cîștigîndu-și sufletul mai luminat decît razele soarelui", deci, l-a făcut „locaș curat al Duhului".

Cuprins de dorul fierbinte al mîntuirii, Moise Arapul și-a îndreptat pașii spre o mănăstire, la aripa căreia s-a desăvîrșit în practicarea rugăciunii și a vieții duhovnicești. Se spune că într-o zi cînd Moise se găsea în chilia sa, au intrat la el niște tîlhari, care nu bănuiau că acesta ar fi faimosul bandit, despre care lumea vorbea cu groază în acele vremuri și în acele locuri. Moise nu s-a lăsat intimidat de prezența lor în chilie, ci grație unei sforțări neobișnuite, i-a legat cu un streang, i-a pus pe umăr, în-

Vrednicia femeii

In țara noastră femeia beneficiază de toate drepturile și are condițiile necesare pentru dezvoltarea multilaterală și pentru a aduce contribuția sa la mersul înainte al patriei, ca mamă, ca muncitoare în diferite sectoare de activitate și cetățeană.

Noua demnitate socială a femeii — rod al deplinei egalități în drepturi înfăptuite în țara noastră — își găsește cea mai elocventă împlinire în afirmarea tot mai puternică a femeii în economie, știință și cultură, în activitatea obștească și de stat. Egalitatea în drepturi și-a căpătat conținutul său real, autentic, printre altele și prin condițiile făurite pentru ridicarea calificării profesionale, prin deschiderea porților spre învățămîntul mediu, tehnic și superior. Toate acestea au făcut posibilă creșterea contribuției femeilor la înflorirea economică și culturală a patriei socialiste.

Avîntul industrializării socialiste a atras an de an un număr tot mai mare spre uzine, fabrici, șantiere. In perioada 1951—1965 numărul salariaților a crescut de 2,5 ori. Peste 35.000 de muncitoare au fost distinse în 1965 — pentru succesele obținute în producție — cu titlul și insigna de fruntaș în întrecerea socialistă. Un foarte mare număr de femei de la sate își fac din plin simțită prezența în activitatea rodnică pentru dezvoltarea agriculturii socialiste.

Este vrednică de subliniat creșterea numărului de femei în meseriile care cer o calificare superioară de specialitate. Aproape 18 la sută din totalul inginerilor care lucrează în economie sînt astăzi femei. De asemenea, un mare număr de femei muncesc în învățămînt, cultură și artă, reprezentînd 57,5 la sută din totalul salariaților, sau veghează la ocrotirea sănătății publice — 65,4 la sută.

Prețuirea de care se bucură munca femeilor în economie și cultură se vede din faptul că statul a acordat unui număr de peste 26.000 diferite ordine și medalii ale Republicii Socialiste România, iar altor sute și sute de femei titlul de profesor și învățător, maestru al artei, laureat al Premiului de Stat.

Femeia se manifestă astăzi activ și în viața politică a țării. Cele 40.697 femei deputate în sfaturile populare, cele 67 femei deputate în Marea Adunare Națională își aduc contribuția la rezolvarea problemelor de stat și obștești.

Femeia-mamă și vlăstarele ei sînt obiectul unei griji continue, unei preocupări consecvente din partea conducerii țării noastre, a întregii societăți. Gratuitatea asistenței medicale, a medicamentelor și a spitalizării pentru toate gravidele, lehuzele și pentru toți copiii pînă la 16 ani sînt numai cîteva dintre formele în care se manifestă această grijă.

Avînd toate posibilitățile de a-și manifesta și dezvolta capacitatea creatoare, vrednicia femeii se remarcă pretutindeni în activitatea obștească. Ea își pune toate forțele sale în slujba patriei socialiste, în slujba progresului și păcii. R

tocmai cum pui un sac cu paie, și i-a dus la obștea mănăstirii, zicînd fraților: „De vreme ce mie nu mi se cade să-i pedepsesc, trecutul meu fiind pătat de crime odioase, hotărîți ce este de făcut cu ei". Luînd de veste cine este Moise, tîlharii au abjurat pe loc trecutul lor, s-au lepădat de viața păcătoasă, au mărturisit credința în Dumnezeu și au îmbrăcat haina monahală, devenind unii din cei mai înflăcărați propovăduitori ai credinței creștine și ai vieții virtuoase.

Ca staret al mănăstirii, Moise Arapul s-a dovedit un om al ordinei și al disciplinei celei mai severe. Disciplina a aplicat-a, întîi, la el însuși, nevoindu-se, ziua și noaptea, cu postul și cu rugăciunea. Nu-l mulțumea nici o treaptă de virtute la care ajungea, ci se străduia să urce mereu scara perfecțiunii morale.

Petrecînd în multe nevoințe pustnicești, cuviosul Moise a fost învrednicit de darul preoției. Slujba preoției a îndeplinit-o cu zel apostolic timp de cincisprezece ani, avînd mulți frați ucenici în jurul său. Clipa morții l-a găsit la datorie, înconjurat de ucenicii săi devotați.

Acesta-i Moise Arapul cel ce a încrestat pe răbojul vieții sale ani șaptezeci și cinci, din care o mare parte petrecuți în cele mai cumplite fărădelegi, iar ceilalți, grație actului convertirii, în urmarea asiduă a poruncilor Domnului. Convertirea l-a înfrumusețat sufletește, învrednicindu-l să primească cununa slavei celei neasemănate și să devină pildă de mîntuire tuturor celor ce-și pun nădejdea în Dumnezeu și se nevoiesc în a-I urma legea Sa sfîntă.

Preot Ioan Bunea - Cluj

350 ani de la moartea lui Cervantes

Se împlinesc în anul acesta trei veacuri și jumătate de la moartea sau mai bine zis de la „nemurirea", celui care a fost Miguel de Cervantes Saavedra.

Intreaga lume iubitoare de frumos, adevăr, pace și dreptate omagiază după dreptate memoria marelui scriitor spaniol, care a dorit omenirii o nouă „vîrstă de aur".

Folosim acest prilej spre a împărtăși și cititorilor acestei foi, cîteva date asupra vieții mai întîi și apoi o scurtă analiză a operei capitale a acestui scriitor genial.

Puțini din scriitorii lumii au avut o existență atît de agitată și dramatică ca Cervantes. El era după tată și bunic, de origină nobilă, ținînd de acei „hidalgos", care acum erau însă mai mult scăpătați. Tatăl lui era un fel de felșer, cu venite modeste, avînd să hrănească 6 copii. Un hidalgo chiar și scăpătat, se mai bucura totuși de unele rămășițe de privilegii și anume acela mai practic de a nu plăti dări și apoi orgoliul de a-și pune înaintea numelui un „don", ca don Quijote... Venind pe lume în ziua de Sf. Arh. și fiind botezat în 9 nov. 1547, a primit numele de Miguel.

Marele scriitor s-a născut și a crescut în Spania lui Carol al V-lea, care dintr-o țară de margine ajunge un mare imperiu, în care „soarele nu apune niciodată". Turcii se întind în Mediterană. E vremea Contra-Reformei și a conchistadorilor, cînd mari cantități de metale prețioase vin de pe Ocean și pe mulți îmbogățesc, dar și pe mulți îi ruinează. Spania nu mai cunoscuse o așa înălțare, dar și așa o prăbușire. Filip al II-lea, un catolic fanatic, urmărea nimicirea protestantismului. Pregăti și trimise împotriva „ereticei" Anglii o formidabilă flotă, numită armada invincibile, adică armata invincibilă. Atît de sigur de victorie era Filip al II-lea, încît trimise și pe Lope de Vega, ca să fie martor al victoriei și apoi s-o cînte în versuri nemuritoare. Anglia la rîndul ei încă se pregăti. Însăși regina Elisabeta încălecă calul și îmbrăcată în zale și cu coif pe cap se duse în tabără „cu trupul slab de femeie, dar cu sufletul unui rege al Angliei". O furtună năpraznică risipește faimoasa armată: 81 corăbii, 20.000 oameni și 20 mil. de galbeni au pierit. Filip melancolicul își încurajase comandantul înfrînt, spunîndu-i: „Fii cu inimă, principe; eu te-am trimis împotriva oamenilor, nu împotriva furtunilor". In Anglia era mare bucurie, se înălțau rugăciuni de mulțumită. S-au bătut monede pe care stătea scris: „Afflavit Deus et dissipati sunt". „Dumnezeu a suflat și ei s-au risipit". Pe altele se vedea o corabie, ce fugea de furtună, iar în jur cuvintele: „venit, vidit, fugit — a venit, a văzut, a fugit!".

Intr-o astfel de atmosferă de aventuri și războaie, nu-i de mirare că spaniolii ajung mîndrii și curajoși, îngîmfați și lăudăroși, pasionați de război și de femeie. In această lume și în condiții grele și-a dus copilăria Cervantes, urmînd colegiul iezuitic din Sevilla. Cea mai prețioasă învățătură și-a cîștigat-o el, în aspra școală a vieții. Inainte de a-și fi scris nemuritoarea lui operă: don Quijote, a dus însuși o viață „donquijotească", trecînd din sărăcie în sărăcie și din dezamăgire în dezamăgire. La un moment dat norocul părea că-i zîmbea. Un legat papal, venind la Filip al II-lea, spre a-i prezenta condoleanțe pentru moartea lui don Carlos, îl ia în serviciul lui și astfel la 1569 ajunge la Roma, în casa unui viitor cardinal. Tînărul Cervantes, oricît de încîntat se va fi simțit în noua situație, totuși în scurtă vreme o păsări, fiind atras de mirajul aventurilor militare. Se face soldat într-o companie papală și împreună cu fratele lui, Rodrigo, ia parte la o expediție navală împotriva turcilor. Deși la declanșarea bătăliei, Cervantes era bolnav de friguri, totuși ca un adevărat „hidalgo" participă la vestita luptă de la Lepanto. Primește două gloanțe în piept și unul în brațul stîng, care i-a adus în cele din urmă amputarea mînei. Eroismul pe care l-a dovedit în luptă „în cel mai înălțător prilej ce-a fost dat veacurilor să vadă", unde și-a pierdut mîna stîngă „spre mai mare cinste a dreptei", și-a adus porecla pentru întreaga sa viață de „ciungul de la Lepanto". De această invaliditate nu s-a rușinat niciodată, ci chiar s-a lăudat. Cînd mai tîrziu, un adversar i-a aruncat infamia că-i bătrîn și ciung, răspunde: „Mă acuză că sînt bătrîn și ciung, ca și cînd ar fi stat în puterea mea să țin timpul pe loc și ca și cum aș fi devenit ciung într-o cîrciumă, și nu în cea mai strălucită întîlnire pe care au văzut-o secolele trecute și prezente și pe care ar mai putea-o vedea secolele viitoare. Dacă rănile mele nu strălucesc în ochii celor ce le privesc, ele sînt totuși prețuite de acei care știu unde au fost primite, căci soldatului îi stă mai bine mort în bătălie, decît liber prin fugă. Cicatricele purtate de soldat pe chipul și pieptul său sînt stelele care conduc pe alții către cerul onoarei". După ce stătu cîtva timp într-un spital, își reia activitatea militară. Participă la o expediție în Africa, unde spaniolii suferă o grea înfrîngere, ceea ce dezolează profund pe viitorul scriitor. Mai stătu în cîteva garnizoane, după care împreună cu fratele său se hotărăște să se întoarcă acasă în Spania. Dar mare ghinion: trei vase turcești le taie drumul și piratii, comandați de un albanez renegat îi fac prizonieri și îi duc în Alger, unde sînt făcuți adevărați sclavi. Sînt supuși la cele mai grele corvezi, viața le devine un infern. Cervantes cînd mai află clipe libere, face versuri. Găsindu-se la el niște scrisori de recomandație de la persoane importante, stăpînii l-au considerat și pe el un personagiu important, din care cauză i-au tot urcat prețul de răscumpărare. Singura posibilitate ce-i mai rămînea era să încerce evadarea. In urma primei tentative de evadare nereușită, se alege cu lanțurile ce i se pun, fiind trimis să lucreze în fortificațiile portului. Banii trimiși de familie pentru răscumpărare abia ajung pentru fratele lui, Rodrigo. In schimb în înțelegere cu fratele său, acum liber, pune la cale un nou plan de evadare, dar și noua tentativă eșuiază din cauza unei trădări. Urmează noi suferințe. După cîtva timp, captivul așa de rebel proiectează o nouă fugă, de data aceasta în înțelegere cu guvernatorul din Oran. Arabul ce ducea scrisorile e prins și ars de viu, iar scriitorul e condamnat la 2.000 de lovituri de bici pe trupul gol. Se spune că de această pedeapsă a scăpat printr-o glumă, întrebînd: „De ce să-mi ucideți păduchii, care-s nevinovați!". Cu toate piedicile și suferințele pe care le încearcă Cervantes, el nu capitulă și după puțină vreme încearcă iarăși să

(Continuare în pag. 4)

350 ani...

(Urmare din pag. 3)

ajungă la libertate, dar și de astă dată acțiunea e ratată din cauza trădării unui călugăr dominican, care pentru fapta-i odioasă se alese cu „un scud de aur și o oală de unt". După alte tentative de evadare eșuate, el încearcă o insurecție generală a celor 25.000 de prizonieri creștini, dar nici acum nu izbutește și soarta lui pare pecetluită pe veci. O zi întreagă stă legat pe puntea corăbiei, ce urma să-l ducă rob pe viață la Constantinopol, cînd în ultima clipă sosește suma de răscumpărare de 500 escudas, trimiși de călugării din ordinul Trinitarilor dedicați operei de răscumpărare a celor robiți. Era ziua de 19 sept. 1580, cînd după 5 ani de captivitate, Cervantes obținu eliberarea. In timpul detențiunii, s-au dezvăluit anume trăsături nobile ale sufletului marelui scriitor. El n-a căutat nici odată să ajungă numai singur la libertate, ci totdeauna a căutat salvarea și a altora; apoi cînd încercările eșuau, el își lua asupra sa întreaga răspundere de cele întîmplate, declarîndu-se singur vinovat. Așa se încheie cariera militară a lui Cervantes, cu a mare dezamăgire, căci după tot eroismul de care a dat dovadă si pe deasupra și mutilat se întoarce și sărută pămîntul patriei, fără să primească măcar decretul de căpitan.

In cariera civilă pe care o începe, îl întîmpină alte dezamăgiri. Cu toate încercările lui nu reușește să obțină o funcțiune mai însemnată, trebuind să se mulțumească cu o ocupație foarte neplăcută și rău văzută de popor și anume aceea de agent de aprovizionare a armatei.

Nici în căsnicia cu dona Catalina nu e prea fericit. Are un singur copil: Isabel, și acela dintr-o legătură extra conjugală cu o artistă. Cervantes își caută salvarea în scris. Publică nuvele, piese de teatru, sperînd să cîștige bani, dar nici în acest domeniu nu prea are succes. E adevărat că în 1605 cînd publică capodopera sa: Don Quijote de la Mancha, are un mare succes. Dar amărăciunea nu întîrzie să-l ajungă din nou. Fiindcă partea a doua a romanului întîrzie să apară, în 1614 un necunoscut publică o continuare apocrifă a romanului devenit în acest timp celebru. Scriitorul încearcă poate cea mai mare tristețe din viața sa. Acest fapt îl și determină să se grăbească și să publice partea a doua a romanului, în 1616.

Dar cu toată faima literară la care a ajuns Cervantes, viața i-a mai rezervat încă și alte dureri. Astfel într-o noapte, un om este lovit de moarte în fața casei sale. Milostiv cum era scriitorul, duce pe muribund în casă. In urma acestui fapt, cade sub bănuiala de asasinat și suportă noi și grave urmări judiciare. E aruncat în închisoarea din Sevilia, unde stă pînă ce se constată nevinovăția lui.

Incă în 1609, Cervantes împreună cu soția sa intră în monahism, în ordinul terț — un ordin călugăresc sui generis — care permitea membrilor lui să-și păstreze condiția lor civilă și profesională. Pe patul de moarte scrie: „Ieri am fost spovedit și împărtășit și după ce am primit ungerea din urmă, vă scriu rîndurile de față: vremea-i scurtă, durerile se întețesc, nădejdile scad, și cu toate astea mă agăț de viață, cu speranța că tot am să mai trăiesc".

In aceeași zi — 23 aprilie 1616 — se sting din viață două genii ale omenirii: Cervantes în Spania, creatorul romanului modern și Shakespeare în Anglia, creatorul teatrului modern. Prin ei se anunță sfîrșitul evului mediu și începutul evului modern.

Marele scriitor a fost îngropat în mănăstirea călugărilor trinitari desculți. Nici o inscripție sau altă urmă nu indică locul mormîntului. Dar dacă locul mormîntului lui Cervantes a rămas necunoscut pînă azi omenirii, în schimb locul lui în literatura universală a lumii e bine cunoscut.

A. Radu

Samarineanca

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos voind să treacă din Iudeea în Galileea s-a oprit în Samaria, în cetatea ce se cheamă Sihar, aproape de locul pe care Iov l-a dat fiului său Iosif. Locul de odihnă al Fiului lui Dumnezeu este de data aceasta lîngă fîntîna lui Iacov. Ucenicii s-au dus în cetate să cumpere mîncare. In acest timp a venit la fîntînă o femeie din Samaria să ia apă, căreia Iisus i-a zis: „Dă-mi să beau". Femeia s-a mirat foarte mult cum de-i cere apă un iudeu, pentru că iudeii nu se amestecau cu samarinenii. La exclamația femeii, cum cere, ei iudeu, apă unei samarinence, Iisus răspunde: „De-ai fi știut tu darul Lui Dumnezeu și cine este Cel ce-ți zice ție: dă-mi să beau, tu ai fi cerut de la dînsul și ți-ar fi dat ție apă vie". Femeia din ce în ce mai uimită îi răspunde. „Doamne, nici ciutură nu ai și fîntîna este adîncă, de unde dar ai apa cea vie".

In acest timp ea-și dă seama că nu stă de vorbă cu un oarecare iudeu, dovadă că și samarinenii aveau conștiința venirii lui Mesia, deși sub altă formă decît iudeii, iar femeia cunoștea și ea cele în legătură cu Mesia cel ce va veni.

Femeia îl întreabă în continuare dacă El este mai mare decît Părintele Iacov care le-a lăsat această fîntînă din care a băut el și dobitoacele sale. Iisus nu-i răspunde direct ci-i spune că tot cel ce va bea din fîntîna aceasta va înseta iarăși, pe cînd cel ce va bea din apa vie nu va mai înseta niciodată, ci se va face într-însul izvor de apă săltătoare, spre viața veșnică.

Neînțelegînd ce vrea să-i spuna Mîntuitorul, femeia cere lui Iisus apa cea vie, în sens pămîntesc, ca să nu mai vină să scoată apă de la această fîntînă străbună și deci să nu mai înseteze niciodată.

Iisus o trimite să cheme pe bărbatul ei, la care femeia răspunde că nu are bărbat, completînd spusele ei Mîntuitorul se dovedește un bun cunoscător al oamenilor, arătînd că 5 bărbați a avut, iar acesta nu-i este bărbat. La auzul acestor cuvinte, femeia, pe depiin conștientă că cel ce stă de vorbă cu ea este un profet, îl întreabă unde este locul de închinare, pentru că samarinenii se închinau în munte, iar iudeii spuneau că în Ierusalim se cade a se închina.

Mîntuitorul îi răspunde că ei, samarinenii, se închină celui pe care nu-l știu iar iudeii se închină celui pe care-l știu, că mîntuirea de la iudei este. Dar va veni vremea, — continuă Iisus — cînd se vor închina Tatălui cu duhul și cu adevărul, căci Tatăl astfel de închinători caută.

Femeia îi răspunde că ei știu că va veni Mesia care le va spune lor toate. La aceste cuvinte Iisus îi arată că El este cel pe care ei îl așteaptă, adică Mesia.

Samarineanca pleacă în cetate lăsîndu-și vasul cu care venise după apă. Atunci au sosit ucenicii Lui și s-au mirat că stă de vorbă cu o femeie, dar nici unul nu l-a întrebat nimic. Ei i-au oferit mîncare pe care El a refuzat o spunîndu-le: „Mîncarea mea este să fac voia Celui ce m-a trimis pe mine și să săvîrșesc lucrul Lui".

In acest timp femeia s-a dus în cetate și a spus tuturor că a găsit un om care i-a spus ei toate cîte a făcut, a chemat pe concetățenii ei să vadă nu cumva este acesta Hristosul.

Astfel din acea cetate mulți samarineni au crezut într-însul pentru cuvîntul femeii care mărturisea că i-a spus toate cîte a făcut. După ce au venit samarinenii la dînsul, l-au rugat să rămînă în cetatea lor și a rămas 2 zile. Și mulți mai mulți au crezut în El pentru cuvîntul Său și pentru lucrurile ce se săvîrșeau prin El și ziceau femeii că acum nu cred numai pentru că le-a spus ea, ci ei înșiși au văzut și au auzit cuvintele lui Mesia ce se zice Hristos.

Din convorbirea Mîntuitorului cu femeia samarineancă se poate vedea prețuirea pe care El o arată femeii și prin această samarineancă, tuturor femeilor din toate timpurile, pentru locul ce-l ocupă ele în viața pămînteasca a omului.

In al doilea rînd se poate vedea simplitatea cu care Fiul lui Dumnezeu prezintă adevăruri profunde. Cuvintele simple și pe înțelesul tuturor, pe care le folosește în această convorbire, arată atașamentul Lui față de oamenii simpli și participarea Lui la toate bucuriile și necazurile lor.

In al treilea rînd reiese din convorbirea Mîntuitorului cu samarineanca, că El nu face deosebire de rasă sau neam cînd stă de vorbă sau face un bine cuiva, demonstrînd prin aceasta că oamenii sînt frați între ei și fii ai aceluiași Părinte ceresc. Acest lucru îl găsim și în parabola Samarineanului milostiv, în care aproapele celui căzut între tîlhari nu a fost nici preotul nici levitul, care slujeau altarului, ci a fost cel de alt neam. A fost din neamul samarinenilor care erau socotiți de către iudei ca cei mai răi, deoarece nu aveau aceeași credință cu iudeii.

Exemplul bun pe care totdeauna și în toate împrejurările Mîntuitorul ni l-a dat este demn de urmat pentru a contribui la înfrățirea tuturor oamenilor și la stabilirea păcii între popoare care în fața Lui Dumnezeu sînt la fel.

M. Cristea

Păstorul cel bun

Invățătura Mîntuitorului este desăvîrșirea și încununarea descoperirii divine.

Preoția Mîntuitorului, simbolizată de Melhisedec împăratul păcii și preotul lui Dumnezeu celui prea înalt (Evrei, cap. 7) și vestită în Psalmi, este desăvîrșita preoție a jertfei proprii. „El a intrat o singură dată în Sfînta Sfintelor, nu cu sînge de țapi și de viței, ci cu însuși sîngele Său, și a dobîndit o veșnică răscumpărare" (Evrei 9, 12).

Păstoria Mîntuitorului este descrisă de El însuși în Evanghelia Sfîntului Ioan, cap. 10. Prin iconana acestei simple păstoriri, Domnul ne ridică inima spre înțelegerea principiului vieții pastorale „în cer și pe pămînt". Eu am venit ca oile mele să aibă viață și să aibă din belșug... Eu sînt Păstorul cel Bun. Păstorul cel Bun viața și-o pune pentru oile sale. Eu sînt Păstorul cel Bun și cunosc oile mele și ale mele mă cunosc pe mine...

Domnul nostru Iisus Hristos este Învățătorul, Marele Preot și Păstorul celor răscumpărați prin Sfînta Sa jertfă, adusă pe Crucea de pe Golgota.

Această întreită vrednicie, Domnul a transmis-o și apostolilor Săi, ridicîndu-i și pecetluindu-i în locul Său, învățători, preoți, jertfitori și păstori de suflete, după cum însuși spune în rugăciunea Sa arhierească: „Și mărirea pe care tu mi-ai dat-o, le-am dat-o lor..." (Ioan 17, 22).

Mîntuitorul, cu alte cuvinte, lasă ucenicilor Săi și urmașilor acestora, ca sfîntă moștenire, puterea de a învăța pe credincioși, puterea de a-i sfinți prin botez și celelalte sfinte taine și puterea de a-i conduce în viață, spre mîntuire.

In societatea duhovnicească, întemeiată de Mîntuitorul Hristos, sînt două categorii de membre: fii spirituali și părinți sufletești cu întreita putere învățătorească, sfințitoare și pastorală. Aceasta este Biserica creștină, anume lăsată, întărită și rînduită de însuși Stăpînul și Dumnezeul întemeietor.

Pr. N. Ciudin

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 114 Sibiu, 15 iunie 1966 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Din scrierile profeţilor

In istoria vieţii religioase profeţii Vechiului Testament constituie o apariţie unică. Ei au fost bărbaţi care au consacrat înţelepciunea lor, capacitatea şi talentul în slujba unei vieţi mai luminoase.

Dintre profeţi nici unul n-a fost atît de admirabil ca *Isaia,* care trăieşte şi azi prin numele său celebru şi prin capodopera sa strălucitoare. Cugetarea că toţi oamenii sînt egali, desfiinţarea principiilor de castă şi declaraţia că „nu trebuie să se afle săraci în ţară" sînt mari succese pentru epoca cînd oamenii întradevăr se urau. Cine a făcut din pacea eternă un ideal al omenirii viitoare învăţînd că popoarele nu vor mai trage sabia unele împotriva altora?

Intr-o splendidă pornire de înfruntare a celor care erau oameni ai războaielor, Isaia spunea cu vocea aprinsă de mînie: „Vai de tine ţară, în care sună zîngănit de arme!" (18, 1) şi începe o serie de cuvîntări împotriva celor care socoteau că rosturile lumii se hotărăsc cu sabia. Isaia pune înaintea fiecărui om pacea ca virtute model către care trebuie să tindă, ca o forţă care conduce spre perfecţiune, cînd zice: „Nu vă port mînie dacă veţi căuta pacea" (27, 5), înseamnă că pacea îşi are importanţa sa, ea rămîne mai departe şi va fi tot aşa de fără de sfîrşit ca şi dragostea. Cu dorinţa păcii în suflet Isaia îndrumă spre viaţa aceea cînd va fi pace peste pace, celor de departe şi celor de aproape (57, 19).

Una din figurile reprezentative ale bibliei este Ieremia. Ideea forţă care străbate opera lui este ideea de dreptate. „Celor drepţi trebuie să le răsară lumină".

Ca îndrumător de credincioşi *Ezechiel* îşi are meritele lui proprii. El vede cum apune o lume veche, de care sînt atît de legaţi cîţiva privilegiaţi ai sorţii şi întrezăreşte ivirea unor zări noi, care vor aduce cu sine împlinirea atîtor idealuri privind viitorul neamului omenesc. Un pămînt nou, lucrat în mod admirabil, împărţit în mod egal între oameni, o epocă cînd nu se va mai face deosebire între străin şi autohton, reabilitarea celor oropsiţi şi dreptate pentru toţi, iată panorama de viitor a profetului.

Ezechiel predică în mod special valoarea omului şi importanţa lui suverană în răspunderea pentru destinul său: „Fiul nu ispăşeşte fărădelegea tatălui şi tatăl nu ispăşeşte fărădelegea fiului. Cel drept e vrednic de dreptatea sa şi cel fărădelege să fie osîndit pentru fărădelegea sa" (18, 20).

Profetul *Daniel* poate fi apreciat pentru multe temeiuri. In captivitate el are o ţinută demnă şi înfruntă orice compromis pe spinarea poporului. Previne şi combate totdeauna abuzurile şi atrocităţile stăpînilor. Ştie bine că adevărul iese la lumina zilei. Aşa pentru salvarea de la condamnarea la moarte a virtuoasei Suzana obţine revizuirea procesului. Daniel convins că are dreptate n-a luat apărător dar s-a apucat de studierea cazului. Descoperă reaua credinţă şi falsa mărturie, obţinînd achitarea Suzanei.

Un prilej de scandalizare a fost pentru profet şarpele „sfînt", căruia i se aduceau onoruri. Daniel opreşte închinarea la idol, pentru că idolul înlocuieşte pe Dumnezeu cu zei închipuiţi, cu chipuri de animale. Idolul este închinare la demoni, nu la Dumnezeu. El nu numai că osîndeşte adorarea idolilor, ci ucide şarpele uriaş cu toată împotrivirea celor din Babilon.

In cartea profetului *Amos* găsim aspre condamnări ale bogătaşilor lacomi. Spunea profetul: „Ascultaţi acestea cei lacomi, voi care înghiţiţi pe săraci şi pierdeţi pe cei în mizerie, voi care spuneţi cînd va trece oare luna nouă ca să vindem pîine şi sîmbăta ca să deschidem hambarele noastre, să micşorăm măsura, să mărim preţul, să vindem pe cel sărac pentru o pereche de încălţăminte". „Vai vouă celor ce staţi tolăniţi pe divanuri de fildeş, şi vă răsfăţaţi pe sofalele voastre şi mîncaţi miei din turmă şi viţei puşi la îngrăşat!" (4, 3; 8, 5; 6, 5), „nu se va cutremura oare din cauza aceasta pămîntul?" (4, 3; 6, 5; 8, 5).

Amos a descris o lume alcătuită din contraste izbitoare, deseori dramatice şi pline de amărăciune. El a mai întrezărit şi o altă lume, care are să se construiască cînd tuturor le va fi bine. „Atunci cel ce ară va ajunge din urmă pe cel ce seceră şi cel ce calcă struguri pe cel ce seamănă. Şi munţii vor picura must" (9, 13).

Iona combate concepţia îngustă că ar fi unele popoare alese şi altele de categoria a doua. Prin activitatea desfăşurată în oraşul asirian Ninive el învaţă că la fericire au dreptul toţi, nu numai coborîtorii din neamuri alese.

Idei apropiate vesteşte şi *Obadia.* El susţine că viaţa omului trebuie să fie o continuă năzuinţă spre fericire. Faţă de cei în suferinţă el avea mare dragoste şi consideră că e mare păcat să fii mîndru, perfid şi să asupreşti. Prin fondul ideilor sale, *Miheia* are originalitatea şi meritul său propriu. Mustrările profetului se îndreaptă în chip deosebit împotriva dezordinelor sociale şi morale: nedreptate, trădare, lăcomie şi minciună. In numele dreptăţii ultragiate, Miheia denunţă exploatarea neomenească a celor săraci. Lăcomia îl revoltă în grad înalt. Dezordinele publice şi sociale au falsificat sentimentul religios în sensul că religia era considerată ca o afacere a unor simple practici exterioare. Cu acest prilej Miheia a vestit acele memorabile cuvinte care definesc adevărata pietate: „Ţi s-a arătat omule ce este bine, să faci dreptate". El urmăreşte ca fiecare om să aibă o stare materială mai bună, să aibă o existenţă mai demnă şi plăcută.

Ideea de progres o întîlnim în mod deosebit la *Naum.* Desfrînarea, superstiţiile şi fărădelegea otrăvesc organismul sănătos al omenirii, de aceea profetul predică sfîrşitul acelei ordini şi întoarcerea la o ordine socială nouă, lipsită de acele „toxine": Cel ce urzeşte vicleşie şi cel ce sfătuieşte fapte ticăloase va fi pierdut. Sfărîma-se-vor chipurile cioplite şi turnate, şi vai de cetatea cea desfrînată, plină de minciuni şi silnicie, de curtezana frumoasă la chip şi meşteră la prins în cursă!" (1, 11; 1, 14; 3, 1; 3, 4).

Avacum constată „că legea nu mai are nici o putere şi dreptatea nu se arată nicăieri, cel nelegiuit biruieşte pe cel drept iar judecata iese strîmbă" (1, 4). Ar dori o transformare radicală a concepţiei despre viaţă. El duce o luptă aprigă pentru desfacerea omului de trufie, furt, minciună, crimă şi idolatrie. Idolii nu aduc nici un folos. Chemarea lor în ajutor e zadarnică, ei nu pot ce nu au. Vai de cei care îi invocă, „ei vor pieri împreună cu deşertăciunea lor" (2, 18). Ororile ocupaţiei, pe care le descrie, sînt zguduitoare. Armata ocupantă realizează distrugeri şi nefericire.

Profetul *Sofonie* scoate în relief dezordinile morale şi sociale din lume: idolatria, corupţia morală. Omul trebuie să înţeleagă că biruinţa dreptăţii vine, asupritorii vor fi învinşi şi „o eră nouă se va desprinde pentru a se forma sîmburele poporului cel nou", poporului păcii. Această eră se va deschide prin birunţa asupra forţelor întunerecului. Caracteristica omenirii viitoare va fi pacea şi dreptatea.

In ce priveşte profetul *Agheu,* el atrage atenţia asupra valorii sociale pe care o are munca. Munca este o datorie şi un drept. Nemuncind omul face o greşeală pe care va ispăşi-o amar. Cît de mare importanţă atribuie el unui fapt de ordin material, muncii, rezultă din construirea edificiilor publice, la a căror ridicare trebuie să contribuie toţi. Construirea edificiilor publice trebuie să mobilizeze masele tuturor cetăţenilor. Iureşul construirii trebuie să străbată ca un cîntec de biruinţă de la un capăt la altul al ţării: „Ce înseamnă nepăsarea voastră? Că locuiţi în casele voastre cele înfrumuseţate, iar casa Domnului încă este pustie! Puneţi inimă în căile voastre ... suiţi-vă în munte şi tăiaţi lemn şi zidiţi" (1, 4, 5, 8).

(Continuare în pag. 2)

Din scrierile profeţilor

(Urmare din pag. 1)

Profetul *Zaharia* spune că forţa brutală a popoarelor trebuie pedepsită (5, 1—4), apăsătorii sînt pasibili de greu dispreţ (6, 1—8). „Se vor prăvăli în mare bogăţiile lor, şi ele vor fi mistuite de foc" (9, 4). Mîntuirea vine (12, 14—21) în dauna celor răi. Profetul anunţă gloria finală a omului.

Ideile care străbat cuvîntările şi scrisul lui *Maleahi* sînt grupate în jurul următoarelor teme: calitatea muncii, datoria împlinită, efemerismul formalismului şi apoi păcatul şi mai greu repudierea soţiilor legitime după bunul plac (2, 10—15), pericolul ce vine prin superstiţii, adevărata pietate, preotul ideal, necesitatea frăţietăţii şi a unirii între membrii comunităţii, idealul credinţei ş. a. Care este morala socială a preotului rezultă şi numai din cele cîteva aprecieri: „Mai bine ar închide cineva uşile templului, ca să nu mai aprindeţi în zadar luminile pe altar" (1, 10).

Iată cîţiva dintre aceia care au apropiat inima oamenilor. Profeţii au privit mai departe şi au văzut mai multe decît alţii. Ei rămîn oameni reprezentativi în purtarea ideilor.

Pr. Prof. N. Neaga

Pilda cu talanţii

În legătură cu venirea Fiului Omului şi cu judecata pe care o va face El cu fiecare din noi, Mîntuitorul a spus pilda aceasta:

„El — Fiul Omului — este ca omul, care voind să plece într-o ţară depărtată, a chemat slugile sale şi le-a încredinţat averea sa. Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi şi altuia unul, după puterea fiecăruia: apoi a plecat îndată.

Cel ce primise cinci talanţi, s-a dus şi a neguţătorit cu dînşii şi a făcut alţi cinci talanţi. Tot aşa şi cel cu doi, a cîştigat şi el alţi doi. Iar cel ce primise un talant, s-a dus şi săpînd în pămînt, a ascuns argintul stăpînului său.

După multă vreme a venit stăpînul slugilor acelora şi le-a cerut socoteală. Deci, venind cel ce luase cinci talanţi, a mai adus alţi cinci talanţi şi a zis: stăpîne, cinci talanţi mi-ai dat; iată am cîştigat cu dînşii alţi cinci talanţi. Iară stăpînul lui i-a zis: bine slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost pus, peste multe te voi pune, intră în bucuria stăpînului tău!

A venit de asemenea şi cel ce luase doi talanţi şi a zis: stăpîne, doi talanţi mi-ai dat; iată alţi doi talanţi am cîştigat cu ei. Şi stăpînul său i-a zis: bine slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră în bucuria stăpînului tău.

A venit apoi şi cel ce luase un talant şi a zis: stăpîne, te-am ştiut om aspru, seceri unde n-ai semănat şi aduni unde n-ai risipit; şi temîndumă, m-am dus şi am ascuns talantul tău în pămînt, iată, ai al tău!

Iar stăpînul său, răspunzîndu-i, i-a zis: slugă vicleană şi leneşă, ai ştiut că secer unde n-am semănat şi adun unde n-am risipit. de aceea şi se cădea să dai argintul meu schimbătorilor şi eu venind, aş fi luat al meu cu dobîndă. Deci, luaţi talantul de la el şi-l daţi celui ce are zece talanţi; căci tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce are; iară pe sluga netrebnică aruncaţi-o în întunericul cel din afară, acolo va fi plîns şi scrîşnire de dinţi.

Şi zicînd acestea, a strigat: „Cel ce are urechi de auzit să audă!" (Matei 25, 14—30).

Cei trei oameni, care au primit talanţi „după puterea fiecăruia", ne înfăţişează pe noi înşine. Ca şi ei, noi primim, după puterea noastră şi după bunătatea lui Dumnezeu, talanţi, adică daruri sufleteşti şi trupeşti. Tuturor ne cere Dumnezeu să muncim şi să chivernisim cu înţelepciune darurile cu care sîntem înzestraţi. În ceasul pe care nimenea nu-l ştie, Judecătorul cel Mare ne va cere socoteală de felul cum am lucrat în această viaţă darurile date nouă de Dumnezeu. Multă bucurie vor avea aceia dintre noi, care vor putea dovedi că au lucrat toată vremea spre binele lor şi al aproapelui. Dar, vai! mare şi grea va fi pedeapsa pentru cei ce s-au lenevit în viaţa aceasta, pentru cei care n-au adus semenilor lor nici un folos.

D. Călugăr

Simbolul credinţei

Învăţătura dată de Mîntuitorul e cuprinsă în Evanghelia Domnului (care a fost scrisă în cea mai mare parte la cererea oamenilor de cei patru Sf. Evanghelişti) şi au dus-o la toate neamurile Sf. Apostoli, Sf. mucenici, Sf. Părinţi călăuziţi de harul Duhului Sfînt, păzind fără sminteală *tot ce le-a poruncit Domnul. El a zis: „Mergînd învăţaţi toate neamurile şi botezaţi (pe oameni) în numele lui Dumnezeu, care are trei Feţe: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, şi apoi învăţaţi-i să păzească toate cîte Eu v-am* poruncit vouă, *şi de veţi face aşa, Eu cu voi sînt în toate zilele pînă la sfîrşitul veacului" (Mt. 28, 19-20).*

Această explicare, această lămurire a legăturii noastre cu Dumnezeu — şi cu semenii noştri — primită în dar de sus formează legea cea nouă, adică dreapta credinţă sau Ortodoxia.

Învăţăturile acestea însuşi Mîntuitorul le-a numit porunci şi aşa le-au numit şi toţi propovăduitorii dreptei credinţe. Şi ca porunci, care pot fi călcate sau trecute cu vederea sau cu nepăsare, trebuie păzite cu stricteţe de orice om care doreşte pacea şi fericirea sufletului său. „Cel ce va strica una din aceste porunci mai mici şi aşa va învăţa pe oameni, — mic se va chema în împărăţia lui Dumnezeu; iar cel ce le face (le împlineşte) şi va învăţa aşa (cum ne-a învăţat Domnul), acela mare se va chema în împărăţia cerurilor" zice Domnul (Mt. 5, 19). Să nu uităm nici cuvîntul Sf. Iacob: „Cine păzeşte toată legea *şi numai împotriva unei porunci greşeşte, acela se face vinovat de toate poruncile".*

De aceea Biserica lui Hristos, Biserica Ortodoxă a adunat într-un mănunchi, într-un rezumat foarte scurt, toate poruncile Domnului pentru ca fiecare dreptcredincios să aibă îndreptarul uşor de înţeles pururea înaintea ochilor, în Simbolul Credinţei niceo-constantinopolitan.

Cel mai vechi simbol de credinţă creştin, poate chiar de pe timpul Sf. Apostoli, e cel de la Sf. Liturghie, cînd preotul sau diaconul zice: Să ne iubim unii pe alţii, ca într-un gînd să mărturisim, şi credincioşii răspund cîntînd: „(Mărturisim) pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sf. Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită".

Cine a întocmit Simbolul Credinţei niceo-constantinopolitan? *Creştinismul a fost prigonit trei sute de ani de către împăraţii romani. Abia pe vremea împăratului Constantin cel Mare, la anul 313, au primit slobozenie să se arate în lume fără a fi prigoniţi, iar la anul 318 a fost decretat religie de stat. Dar libertatea acordată a scos la iveală o mulţime de erezii, adică înoăţături greşite propovăduite de oameni ce-şi ziceau creştini fără a fi cu adevărat, întru cît răstălmăceau cuvîntul Domnului după pofta inimilor şi aşa au clătinat în credinţă pe mulţi şi au produs tulburare şi dezbinare între credincioşi. Aşa au fost Arie şi Macedoniu. Ţinuturi întregi din împărăţie s-au văzut cuprinse de erezii şi împînzite de tabere „creştine" care se ciocneau între ele. Această stare de lucruri a pus pe gînduri conducerea marelui imperiu şi Constantin cel Mare a cerut episcopilor creştini să lămurească dreapta învăţătură, dreapta credinţă. Aşa s-a ajuns la întrunirea primului sinod ecumenic (adică al întregii lumi). Să ne închipuim ce greutăţi de călătorie au întîmpinat cei 318 Sfinţi Părinţi pînă au ajuns la Niceea,* un orăşel ca la 30 km de Constantinopol, *unde îi chemase împăratul. Un martor ocular a lăsat scris, că sinodul acesta, — la care ca observator a luat parte şi împăratul Constantin, — era o mare adunare de mucenici şi mărturisitori, schingiuiţi pentru credinţă de către împăraţii romani dinaintea lui Constantin: unii fără cîte un ochi, alţii ciungiţi, fără un picior, mutilaţi îngrozitor. Cu drept cuvînt cine putea să ne arate care e adevărata învăţătură, dacă nu tocmai cei ce au suferit pentru ea? După ce au cerut Domnului Iisus Hristos să le trimită harul Duhului Sfînt ca să-i înveţe toate — cum a promis — (Ioan 15, 26 şi Ioan 16, 13), au trecut în sala de şedinţe, avînd pe masa prezidenţială Sf. Evanghelie, ca să fie înainte faţă tuturor Cuvîntul Domnului şi să nu uite, că Iisus Hristos e acolo de faţă şi deci nimeni să nu se abată de la învăţăturile Domnului la învăţături străine. După luni întregi de discuţii despre felul cum trebuie înţelese cu dovadă scoasă din Sf. Scriptură şi din felul cum le-au propovăduit şi practicat Sf. Apostoli şi creştinii cei de mai înainte de ei, — au ajuns să lămurească care e dreapta credinţă, adică ortodoxia, condamnînd pe Arie şi greşita lui învăţătură despre Iisus Hristos. Pentru ca toţi credincioşii să aibă şi ei pe scurt, ca într-o icoană, toată învăţătura cea dreaptă, sinodul acesta ecumenic a întocmit şapte articole sau încheieturi, — despre Dumnezeu-Tatăl şi despre Dumnezeu-Fiul, întrupat pentru mîntuirea noastră.*

Dar abia s-a potolit întrucîtva tulburarea produsă de erezia lui Arie, şi un alt eretic, Macedoniu, a răscolit din nou pe credincioşi cu o învăţătură greşită despre Sf. Duh. Împăratul Theodosie cel Mare s-a văzut şi el nevoit să adune pe episcopi din nou într-un sinod „a toată lumea". De data aceasta adunarea s-a ţinut în Constantinopol, la anul 381, cu 150 Sf. Părinţi. Cu cuvintele Sf. Scripturi s-a arătat cu deamănuntul greşelile noului eretic şi ale celor ce i-au urmat şi a restabilit înţelesul adevărat al dreptei credinţe. Şi sinodul acesta a întocmit pentru dreptcredincioşi cinci articole despre Sf. Duh, Biserica, ş. a., pe care le-au adaus la cele şapte ale primului sinod. În felul acesta învăţăturile de bază care formează Ortodoxia au fost cuprinse foarte pe scurt în Simbolul de Credinţă *numit niceo-constantinopolitan (după locul unde s-au ţinut sinoadele care l-au hotărît).*

Acest Simbol de credinţă a devenit obligator pentru toţi ortodocşii de orice neam, de orice culoare a pielii, de orice limbă, din lumea întreagă şi din toate timpurile. Fiecare credincios îl rosteşte cînd se roagă, Biserica ni-l repetă la toate serviciile religioase mai importante, îl auzim toţi la Sf. Liturghie.

Sinodul al III-lea şi al VII-lea ecumenic a pus sub afurisenie pe tot creştinul care ar cuteza să schimbe vreun cuvînt, sau să adauge sau să lase afară din cele hotărîte în Simbolul Credinţei de sinodul prim şi al doilea ecumenic.

Se cuvine dar să rostim Simbolul credinţei cu băgare de seamă *şi să cugetăm cu evlavie la cele cuprinse întrînsul.*

gm

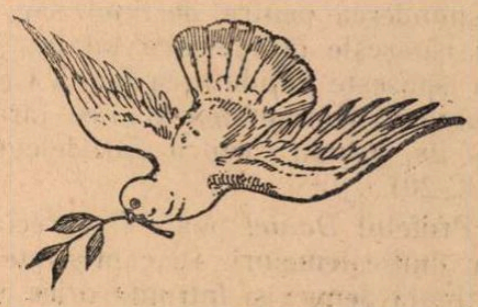

In tihna păcii

Vremea de pace este o petrecere în deplină liniște, o stare binecuvîntată de Dumnezeu, o trăire în bine. Această vreme dăruiește și întreține pretutindenea un belșug de bunuri, ajutînd ca oamenii să-și aibă viața cît mai deplină, la care sînt chemați. Omul, societatea își găsesc liniștea, fericirea, satisfăcîndu-și trebuințele trupești și sufletești în această liniște a păcii.

In tihna păcii, omul trăiește nebîntuit de rele și copleșit de liniștire, din vremea prunciei pînă la bătrînețea sa.

Sub ochii mamei, pruncul doarme liniștit în căldura leagănului.

Copiii satului construiesc case din nisip, croiesc drumuri, aleargă cu cercul... Fetițele adorm păpuși pe patul așternut cu frunză de brustur sau se împodobesc cu lanțuri de păpădie!

Elevul, ca și tînărul, folosesc vremea păcii pentru învățătură și deprinderea unui meșteșug.

Săvîrșirea binelui se vede peste tot locul, unde omul harnic ostenește cu tragere de inimă la munca sa, recunoscînd tihna păcii în mulțumirea conștiinței sale.

Prin înlăturarea grijilor materiale și dreptul la odihnă, bătrînul pensionar își are și el pacea sa!

In tihna păcii, societatea înflorește, dînd vieții o nouă prospețime.

Frumosul și binele, progresul și îmbelșugarea, păsesc pe același drum, lăsîndu-se conduse de om pentru binele întregii omeniri.

Omul — mica celulă a marii societăți — prin munca sa împletită cu a celor din jur — în tihna păcii făurește fericirea societății. Societatea urcă în pace pe culmea înaltă a fericirii tuturor!

In tihna păcii — trăiesc și animalele.

Vara, în răcoarea munților, sare căprioara pe colțuri de piatră sură!... In salturi grațioase se grăbește printre brazi să ajungă la izvorul din poiană. Acolo — numai cînd fricoasa sălbătăciune e sigură de tihna păcii — își apleacă botul catifelat și soarbe cu sete apa rece și limpede a izvorului clocotitor.

După o noapte lungă de iarnă cu ger tăios, lumina dimineții se răsfrînge peste satul cu rotocoale alburii de fum ce se înalță din fiecare cămin. Atunci în grădină se văd pe zăpada înghețată, urme de iepuri lîngă vlăstarii de măr și de prun... Și urmele rozătorilor sînt dovadă despre tihna păcii din noaptea aceea cu pulberea de stele sclipitoare pe înaltul vînăt al cerului.

Pacea este darul lui Dumnezeu sălășluind în noi.

Fiecare creștin convins de binefăcătoarea tihnă a păcii, e dator să lupte ca să se păstreze în lume acest mare dar al lui Dumnezeu și prin munca lui alături de munca tuturor — să facă pacea tot mai rodnică.

Pr. I. Buta

Un harnic cîntăreț

Colindînd, nu de mult, plaiurile Lăcăuțului, pe locurile unde Munții Vrancei dau mîna cu Munții Buzăului, la una din stînele presărate pe aceste încîntătoare goluri de munte, mi-a atras atenția o cărțulie pe care ciobanii o citeau cu mult interes și haz totodată. Cărțulia era „Povestea vorbii" a lui Anton Pann, *într-o ediție de masă, tipărită în ultimii ani.*

Era și acesta un omagiu adus acestei „albine de folclorist", acestei întrupări „din cele mai bogate și mai depline ale literaturii populare", cum îl numește un condeier de-al nostru, acestui harnic cîntăreț de strană. Căci, așa cum arată T. Arghezi ca și marele nostru istoric N. Iorga, „Anton Pann era cîntăreț de strană înainte de toate".

Invățătură multă nu avea, deși, printre altele, se crede că a audiat și cursurile lui Gheorghe Lazăr de la Sf. Sava, dar avea în schimb pe aceea „agonisită în experiențele unei vieți pline de mișcare, cu dese schimbări ale locului și îndeletnicirilor, multe observații făcute asupra oamenilor, asupra moravurilor și năravurilor lor" — după cum arată T. Vianu. Căci, după cuvîntul aceluiași autor care a scris cuvinte calde despre A. Pann, „dacă urechea este atentă și mintea ascultătorului este subțire și prevenită, încît știe să distingă îndată vorba cu miez și cuvîntul de duh, învățătura omului poate deveni foarte întinsă și prețioasă". Iar el „în ce părți de românime n-a mers ca să adune comoara de cîntece, povești, snoave, zicale, cuvinte, credințe și datini ale poporului" — cum se întreabă N. Iorga. De aceea și scrierile sale multe la număr, atît cele bisericești cît și cele literare mai ales, sînt direct mișcătoare, pline de învățături morale, de înțelepciune și cumințenie, ca și poporul nostru din ale cărui comori sufletești s-a adăpat din plin.

Mai emană însă din lucrările sale, peste 100 la număr, o vibrantă dragoste față de poporul din care făcea parte și din ale cărui haruri s-a împărtășit atît de mult, cît și față de Biserica noastră străbună, a cărei învățătură o cunoștea, se pare, destul de bine și pe care o servea cu vocea și pana sa neobosită. Căci „marea lui dragoste și marea lui mîndrie au fost întotdeauna muzica, întîi cea bisericească, în slujba căreia a stătut nu mai puțin de patru zeci și patru de ani, cîntînd condace și irmoase din copilărie pînă în cele din urmă timpuri ale vieții sale, și căreia i-a consacrat o mulțime de publicații" (N. Iorga).

Ca o seamă de vlădici cu inimă care au luptat să introducă limba română în cultul nostru, A. Pann nu stă nici el nepăsător în fața stărilor de lucruri din acea vreme, cînd în multe biserici de-ale noastre se cînta în limba greacă de pildă și adesea pe melodii străine de sufletul credincioșilor noștri. Această situație îl făcea să arate „că nu este mai urît unui cîntăreț român decît a zice că nu poate sau nu știe a cînta românește; și nu este mai greu decît a se sluji cu cîntările unei limbi pe care el nu o cunoaște. Toți pretutindeni — continuă A. Pann — s-au obișnuit ca să cînte în biserică: catavasii, doxologhii, heruvice, chinonice și altele, tot în limbă străină, și, neînvățînd sau neînțelegînd ce zic, sînt siliți să se pocească și pe sine și cîntarea cu pronunția zicerilor stravagante". De aceea, cinstind după cuviință ceea ce aparține altor neamuri, A. Pann îndeamnă la prețuirea deosebită a graiului și valorilor naționale, în astfel de cuvinte:

„Cîntă măi frate române, pe graiul și limba ta
Și lasă cele streine ei de a și le cînta.
Cîntă să-nțelegi și însuți, și cîți la tine ascult,
Cinstește ca fiescare limba și neamu-ți mai mult".

Din astfel de motive, Anton Pann a depus un mare și lăudabil efort în a „români", în a traduce și a prelucra multe din cîntările noastre bisericești, redînd nu numai sensul real al textelor, ci adaptînd și linia melodică a cîntărilor la textul românesc, pentru ca, în felul acesta, „cuvîntul lui Dumnezeu" să fie auzit „în cîntare bine întocmită, ca să fie cu înțeles și cu dulceață în auzul ascultătorilor" — după cum însuși ne spune în bogatele și instructivele predoslovii ale lucrărilor sale.

Cîntăreții bisericești, frații lui de cantorie, sînt îndemnați și ei să fie cu conștiința trează, cu toată luarea aminte la munca lor, învățînd „cu rîvnă" cîntările și străduindu-se a le executa „liniștit, cucernic, mîngîios și dulce, ușor suind și ușor pogorînd", neabătîndu-se „în niscai afărături schimonosite, care sînt urîte lui Dumnezeu și oamenilor". De aceea, cîntăreții de strană, ca și preoții slujitori de altfel, trebuie să-și modeleze vocea, să și-o stăpînească și să și-o conducă cu grijă, „căci nu e învățat cel ce știe numai să cînte și are glas lăudat, ci acela ce știe a-și purta glasul ca un instrumentar ascuțit și meșteșugit la degete". În acest scop este necesar cît mai mult exercițiu, pentru că o cîntare sau o bucată oarecare „pe cît de mult se cîntă, pe atît de mult se îndulcește, ca și un fier, pe cît de mult se freacă, pe atît se lustruiește".

Animat tot de dorința ca la strane să se cînte cît mai cald, mai plăcut și mai simțit, în versurile „Cîntărețul și baba" de pildă, A. Pann combate îngîmfarea unor cantori, care, avînd oarecare voce, se consideră a-l întrece „pe Cucuzel" și, uitînd că sînt în biserică, slobod din ei adevărate strigăte, ceea ce nu impresionează, precum socot aceștia, ci supără pe cei ce ascultă.

*

Scrierile sale „politicești", cum le spune A. Pann, sau literare au și ele un vădit caracter moralizator. In aproape toate aceste scrieri Anton Pann urmărește să transmită o învățătură, o maximă, o îndrumare de viață pentru a învăța „pe oameni a fi harnici, blînzi, fără vicii, fără superstiții, primitori, darnici" etc., cum spune un cercetător.

Iată de pildă în Povestea vorbii, despre care am amintit, diversele proverbe culese de el sînt grupate după afinități, „în capitolele unui adevărat tratat de morală practică" (T. Vianu), cu teme ca acestea: Despre cusururi sau urîciuni: Despre vorbire; Despre minciuni și flecării: Despre năravuri rele; Despre beție; Despre lucrare; Despre învățătură, etc. Reținem doar cîteva idei:

Cînd vei să vorbești, la gură
Să ai lacăt și măsură.
Vezi bîrna din ochiul tău
Și nu vorbi p-alt de rău.

O limbă nestrunită poate face mult rău semenilor noștri: „De multe ori limba taie mai mult decît sabia", sau: „Limba oase n-are și oase sfărîmă".

Binele trebuie făcut de noi înșine, cu mînă largă, și nu trebuie lăsat să-l facă alții pentru noi:

Pînă trăiești fă-ți pomana,
Nu-ți sgîrci mîna dușmana,
Că singur ce dai de sine,
Aceea vine cu tine.

Patima beției este dăunătoare, atît insului cît și societății. „De voiești să fii ca o sarcină sotietății, „umbra pămîntului", fii betiv, căci aceasta te va face netrebuincios, neajutat, greutatea tuturor și ție spre dărăpănare".

Cartea întitulată Hristoitie cuprinde principii de conduită zilnică; este o carte a purtărilor bune, din care desprindem învățături ca acestea:

Adună-te totdaună
Și te plimbă împreună
Cu oameni buni și cuminte,
Carii se poartă cu cinste.
Și te depărtează tare,
Să nu aibi amestecare
Cu oameni ce sînt din fire
Cu urîtă năravire.

(Continuare în pag. 4)

Prețul inimii bune și curate

Multe, nesfîrșit de multe sînt frumusețile pămîntului. De la mititelul firicel de iarbă și pînă la falnicul stejar, de la plăpîndul ghiocel și pînă la înmiresmatul trandafir, toate, în parte și laolaltă, ne încîntă ochii și ne umplu viața de bucurie. Dar minunatele pajiști cu flori de toate culorile, crîngurile și dumbrăvile cu păsări ciripitoare, pîraiele săltărețe cu ape cristaline sau fluvii curgînd a lene, munții semeți, pleșuvi sau cu codru des, colinele dulci sau mănoase la șesuri, nu sînt tot atîtea podoabe pe suprafața pămîntului? Cine le-ar putea cuprinde pe toate dintr-o singură privire?! Sau cine, chiar o viață întreagă de om, va fi în stare să înșire pe firul minții neasemuitele frumusețe ale naturii, pe care le-a lăsat Ziditorul, ca pe o zestre de preț, omului?! Mulțimea lor este ca nisipul mărilor și frunzele copacilor. Felurite și strălucitoare sînt ca stelele de pe bolta cerului. În toate și prin toate vedem nemăsurata bunătate a lui Dumnezeu, față de care noi — împreună cu Psalmistul — cu recunoștință și smerenie strigăm: Minunate și numeroase sînt lucrările Tale Doamne! Toate cu înțelepciune le-ai zidit (Ps. 104, 24).

Însă Dumnezeu a înzestrat nu numai lumea din afară, firea înconjurătoare, cu frumusețe deosebite, ci a împodobit și pe cea mai aleasă făptură a mîinilor Sale, pe om, cu florile chipului Său, făcîndu-l asemenea Sieși. Căci, în sufletul omului se găsesc frumusețe asemenea celor din lume, care de asemenea vorbesc despre măreția și strălucirea Ziditorului. De aceea, pe bună dreptate, se poate spune că lumea mare, cu nesfîrșitele sale frumusețe, este cuprinsă, se poate privi și se oglindește în lumea cea mică, adică în om.

Una dintre frumusețile sufletului omenesc este inima bună și curată, floare bineplăcută lui Dumnezeu și virtute mult prețuită pentru binefacerile pe care le împrăștie în lume și printre oameni.

Nu rareori auzim spunîndu-se despre cineva că are o inimă bună, atunci cînd persoana respectivă s-a arătat, prin faptele sale, un om săritor în ajutorarea semenului său aflat în necaz sau gata de orice jertfă pentru a ușura suportarea unor dureri sufletești sau trupești ale aproapelui său.

O inimă bună este fața văzută a inimii curate, adevărată bogăție și izvor de frumusețe morale pentru viața noastră cea de toate zilele, care, prin ea, se umple de simțiri înalte și dorințe curate. Bunătatea inimii, ca dar al Sfîntului Duh (Gal. 5, 22—23), asemenea magnetului, atrage și cucerește. Lîngă ea, cei întristați sau abătuți găsesc alinare și încurajare, iar cei rătăciți sau striviți de valurile urii, îndreptare și sălaș. Pentru marea sa rază de acțiune și, mai ales, pentru însemnătatea ei în lucrarea de desăvîrșire morală a omului, un mare cuvîntător bisericesc din veacul nostru aseamăna inima curată cu elementele cele mai de seamă ale vieții de pe pămîntul nostru. Inima curată este ca un pămînt roditor pe care cresc tot felul de pomi cu roade bogate sau bucate ale traiului, așa cum în inima creștinului cresc virtuțile cele mai alese. Incîntarea ce ne-o oferă o livadă cu pomi sau lanurile în pîrgă, ne-o împărtășește într-o măsură și mai mare sufletul împodobit cu inimă curată. Inima curată este ca un foc care curăță fierul de rugină și aurul de alte materii, pentru că ea, inima curată, cu focul ei, arde orice ispită și amăgire păcătoasă. Inima curată este asemenea cu apa curată care stîmpără setea și pe a cărei față lină se oglindește frumusețea cerului și strălucirea soarelui. Tot așa într-o inimă curată se răsfrînge cerul duhovnicesc, în care zărim pecetea frumuseții dumnezeiești, pecetea Duhului Sfînt. Inima curată se mai poate asemăna cu aerul curat și luminos, pentru că așa cum soarele pătrunde cu razele sale prin aer, la fel și inima curată transmite lumina lui Dumnezeu cu toate darurile Sale. Toate aceste asemănări au darul să ne facă a înțelege că tot ce-i mai bun, mai frumos și mai luminos în om se naște într-o inimă curată.

Părinții duhovnicești, osîrdnici, nevoitori pe calea desăvîrșirii și a sfințeniei, au fost mereu cu luare aminte la păstrarea unei inimi curate, numind-o trezvie. „Precum e cu neputință a trăi viața aceasta fără a mînca și a bea, tot așa e cu neputință ca fără paza minții și curăția inimii, care este și se numește trezvie, să ajungă sufletul la o stare duhovnicească și plăcută lui Dumnezeu", spune Isihie Sinaitul. Inima curată susține și întreține rugăciunea, pentru care motiv același sfînt părinte o aseamănă cu scara lui Iacob, deasupra căreia se află Dumnezeu și pe care umblă sfinții îngeri, „căci șterge din noi tot răul. Ea taie vorbăria, ocărîrea, clevetirea și toată lista relelor văzute, neîngăduind să fie lipsită, din pricina lor, nici măcar pentru puțină vreme de dulceața proprie".

Inima bună și curată este ca o privire de mamă care pe toate le înțelege și le pătrunde. Acolo unde ea sălășluiește e liniște și bucurie. Acolo unde ea locuiește gîndul e slobod de păcat și orice răutate. Dar nu numai atît: în măsura în care e păvăză neclintită împotriva tuturor amăgirilor deșarte este și călăuză sigură pe drumul binelui. Cugetarea prin ea se luminează și se încălzește. Oamenii, prin ea și cu suflarea ei se apropie unii de alții și se înfrățesc, căci marile idei și gînduri se nasc și trăiesc în oceanul inimilor curate.

Pentru binefacerile și bucuriile pe care le risipește în lume, inima curată se bucură de prețuire și cinstire din partea tuturor oamenilor, dar cea mai înaltă prețuire o primește de la Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în cuvintele rostite pe Muntele Fericirilor: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" (Matei 5, 8).

Bunăvoirea între oameni și împărăția lui Dumnezeu se poate agonisi prin bunătatea și curăția inimii noastre. De aceea ne îndeamnă dumnezeiescul Apostol Pavel așa: „Urmăriți pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu" (Evrei 12, 14).

Minunată floare a sădit Dumnezeu în sufletul omului! Scumpă și sfîntă virtute este inima bună și curată! Să n-o lăsăm să se ofilească, nici vînturile păcatelor s-o strivească. Prin hărnicie, prin muncă și rugăciune să-i păstrăm prospețimea cea dintîi, din vremea pruncîei, pentru că: „Cel fecioresc e un înger printre oameni, e un mărgăritar printre pietre, ca un soare printre stele, ca un măslin încărcat cu roade în mijlocul unei păduri, ca și crinul între ierburi și ca porumbelul între păsări" (Sf. Grigorie de Nazianz).

De aceea, să ne silim să facem inima noastră, inima fiecăruia dintre noi, un porumbel alb, porumbelul păcii printre oameni și în lume, și, laolaltă cu proorocul, să ne rugăm așa: „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele" (Ps. 50, 12).

Pr. Iuliu Al. Isa

Un harnic cîntăreț

(Urmare din pag. 3)

O astfel de „nărăvire" este lingușirea, din care pricină Pann zice: „Fugi de lingușitori și de care te laudă în față și îți vorbesc tot pe plac, puindu-ți la greșeli capac". Lingușirea deci este străină prieteniei adevărate.

Cumpătarea în toate este recomandată cu insistență, după zicala: „Cumpăna nepoate e bună la toate". De aceea:

Mîncarea și băutura
Să nu-ți întreacă măsura.

Munca este pusă la loc de cinste, A. Pann însuși arătînd undeva că nu poate „ședea fără lucru", pentru că

Munca e blagoslovită
Cînd te ții de ea, ai pită.

Iar

Dumnezeu ajută omului bărbat
Carele îl roagă muncind neîncetat.

De aceea:

Nu lăsa să treacă ziua în deșert,
Dintr-însa nu pierde măcar nici un sfert.

Învățături potrivite desprindem din scrisul lui A. Pann și asupra felului în care creștinul trebuie să înțeleagă și să practice de pildă postul:

Post zicînd nu să-nțelege numai de a nu mînca,
Ci și poruncile legii să ți a nu le călca.
Nemîncînd și făcînd rele, nu te poți tu mîntui,
In zadar numai cu postul raiul vei nădăjdui.
Ci cînd postești, fă și bine, nu amăgi, nu fura,
Nu pizmui, nu ucide, nu ocărî, nu jura;
Să vorbești tot adevărul, minciuni să nu limbuțești,
Fugi de fleacuri și de vorbe nebune și nerozești
Cinstește pe fiecare, pe nimenea nu urî,
Iartă greșealele altor, cu vorbe nu-i amărî,
C-atunci postul îți ajută și atunci te mîntuiește,
Atunci poți fără-ndoială creștin(ă) să te numești.

*

Opera lui Anton Pann este, precum știm, mult mai întinsă și mai variată. Asupra ei am zăbovit mai pe îndelete cu un alt prilej în coloanele acestei gazete (cf. Telegraful Român, nr. 43—44-1964). In cele de mai sus am relevat doar cîteva aspecte din munca sa de cîntăreț de strană și de fiu credincios al Bisericii noastre Ortodoxe, aspecte care, precum am văzut, nu-s de prisos nici astăzi unei frumoase viețuiri creștinești.

Alături de alte chipuri de seamă din trecutul poporului nostru, numele lui Anton Pann este scos și el, în anii noștri, tot mai mult la lumină.

Tipărirea lucrărilor sale literare — în întregime sau parțiale, în diferite ediții — este una din cinstirea pe care poporul nostru o aduce acestui om cu „multă minte, finețe și haz" — cum l-a numit pe drept cuvînt T. Vianu.

Gh. Papuc

† Petru Circo

La 5 noiembrie 1965 a încetat din viața pămîntească preotul Petru Circo, în vîrstă de 86 ani. A păstorit cu vrednicie parohia Ighiu o jumătate de veac, fiind slujitor devotat al Bisericii Ortodoxe.

Preotul Petru Circo s-a născut în 1879 în comuna Șesuri-Brad, din părinți agricultori, care au avut trei copii.

A urmat școala în comuna natală, apoi la Brad și Năsăud studiile medii, iar teologia la Sibiu.

Slujba înmormîntării a fost săvîrșită de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. Prot. Negrea Victor, care în panegiricul rostit a prezentat personalitatea și viața celui adormit.

Fie-i memoria binecuvîntată!

Pr. I. Dobrin

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206

ANUL 114 Sibiu, 1 iulie 1966 Nr. 25—26

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mănăstirea Putna în sărbătoare

In „voroava către cititoriul" sau predoslovia de la cronicile sale, luminatul patriot Miron Costin notează, plin de durere, împrejurările grele în care este obligat să-şi înfăptuiască gîndul său mare pe care-l nutrea pentru neamul şi ţara sa: „Ce sosiră asupra noastră cumplite aceste vremi de acum, de nu stăm de scrisori, ce de griji şi suspinuri". Acest pasaj reprezintă, ca altele asemenea lui, ecouri ale zbuciumatei istorii a poporului nostru. Căci, cu adevărat, în multiseculara sa existenţă, poporul nostru a gustat din plin amarul vitregiilor de tot felul. Din cauza multelor ameninţări dinafară şi tulburări dinăuntru, poporul acesta bun şi paşnic a cunoscut puţine clipe de răgaz, puţine zile senine. Pacea — acest mare bun al omenirii, în care popoarele prosperă, clădesc şi creează opere — din cauza duşmanilor de tot felul ai ţării puţini ani şi-a întins aripile ei binefăcătoare peste aceste dragi plaiuri. „La acest fel de scrisoare — zice acelaşi înţelept cronicar — gînd slobod şi fără valuri trebueşte. Iară noi prăvim cumplite vremi şi cumpănă mare pămîntului nostru şi nouă".

Este deci un merit deosebit pentru poporul nostru, căci, în ciuda acestor multor greutăţi ale trecutelor vremi, forţa geniului său creator n-a putut fi înnăbuşită, ci a străpuns cu putere toţi norii grei ai zbuciumatei sale istorii, lăsîndu-ne multiple urme, multe dintre ele înfruntînd veacurile, care ne fac şi astăzi multă cinste. Aşa sînt de pildă străvechile noastre mănăstiri, cu toate comorile lor de artă, presărate pe tot cuprinsul ţării.

Exprimîndu-şi admiraţia faţă de mănăstirile bucovinene, V. Strzygowski, istoric de artă de la Universitatea din Viena, scrie printre altele: „Spre ce ar trebui să fie atras în aceste văi îndepărtate cunoscătorul de artă veche, chiar acela care a călătorit cel mai mult? Sînt acolo tezaure pe care nu le-ar putea vedea nicăieri în altă parte. Nici o ţară din lume nu poate oferi ceva asemănător". Printre aceste „tezaure" se numără desigur şi mănăstirea Putna, care, în 10 iulie 1966, şi-a sărbătorit, într-un cadru festiv deosebit, cinci veacuri de existenţă. Aceste puţine rînduri constituie şi ele un cu totul modest omagiu adus acestui focar de cultură şi istorie românească.

Numele mănăstirii Putna este legat, precum ştim, de acela al neîntrecutului şi „binecinstitorului domn a toată ţara Moldovei, marele Io Ştefan voievod" — precum glăsuieşte pisania aflată şi astăzi la turnul de intrare. Începuturile ei sînt redate sugestiv de M. Sadoveanu, cînd zice într-una din cărţile sale: „Cum a ajuns primăvara în munte şi s-au scurs puhoaiele, Ştefan-Vodă a poruncit lui Ion Vistiernicul să sloboadă cheltuielile zidirii de la Putna. Ştefan Vodă se sfătuieşte cu Prea Sfinţitul Teoctist (cel care îl unsese ca domn al Moldovei, în 1457) şi cu alţi clerici şi ieşise în mai multe rînduri în poienile desfătate de sub munte, cu curtenii săi, căutînd un loc potrivit. Aşa se oprise la Putna şi, după obiceiul vremii, hotărîse împrejmuirea trăgînd însuşi măria sa cu arcul din punctul unde trebuia să fie poarta clopotniţei. Unde a căzut săgeata urma să se aşeze altarul".

Aşezată ca într-o cetate naturală, înconjurată

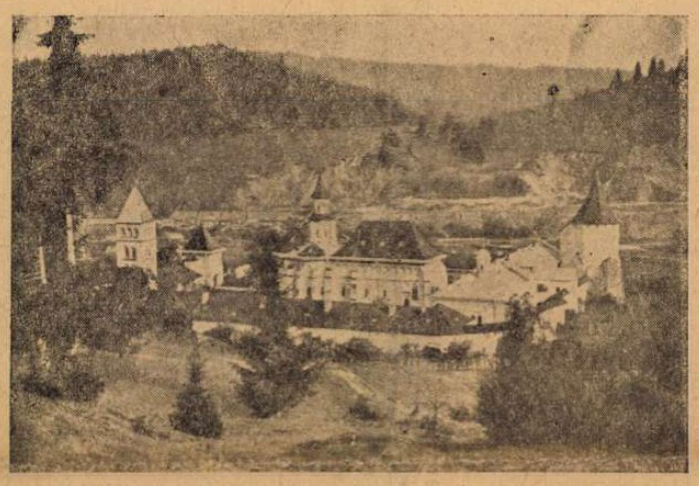

de dealuri înalte şi bogat împădurite, cadrul geografic al Putnei este descris de N. Iorga în astfel de cuvinte: „In acest paşnic unghi de ţară, unde gîndul se desface deopotrivă din înălţarea către cer a muntelui, din adînca pace măreaţă a codrilor şi din şoapta neobosită a apei trimeasă ca o binecuvîntare, puse domnul învingător temelie bisericii sale".

Cronicarul Grigore Ureche consemnează în letopiseţul său că „Ştefan Vodă cel Bun în al zecelea an al domniei sale, în anii 6974 (1466), iulie 10 au început a zidi mănăstirea Putna". Construcţia mănăstirii a fost terminată în 1470, şi tot acest cronicar, vrăjit de frumuseţea ei, arată că „aşa au fost făcut mănăstirea de frumoasă, tot cu aur poleită, zugrăveala mai mult cu aur decît zugraveală, şi pre dinlăuntru şi pre dinafară, şi acoperită cu plumbu". Intr-adevăr, Ştefan cel Mare inaugura la Putna un întreg program de construcţii, dintre cele mai bogate din istoria artei noastre româneşti, caracterizate printr-o înaltă concepţie artistică, care au închegat împreună stilul numit „ştefanian" sau „moldovenesc". Ca şi cititorul ei, acest stil exprimă o parte din însuşirile superioare ale poporului nostru.

Este adevărat că din ceea ce Ştefan cel Mare încheia la Putna în 1481, cînd s-au terminat zidurile înconjurătoare şi turnurile de apărare, puţin a ajuns pînă la noi. Năvăliri străine, incendii şi cutremure au pus la grele încercări, în decursul anilor, existenţa Putnei. Totuşi, ca pasărea năzdrăvană din legendă, mănăstirea renăştea de fiecare dată din ruinele sale. Astfel, Gheorghe Ştefan şi Istrate Dabija o reconstruiesc între 1654—1662, mitropolitul Iacob Putneanul o repară între 1756—1760, arhitectul austriac Romstorfer reface acoperişul bisericii şi prelungeşte turla în 1902. In anii puterii populare apoi, întreg ansamblul a fost supus unei îngrijite şi depline restaurări.

Este însemnată deci mănăstirea Putna prin aceea că este prima şi cea mai mare ctitorie a lui Ştefan cel Mare, ca şi prin întreg ansamblul său arhitectural.

Este importantă prin activitatea spirituală, culturală şi istorică desfăşurată de-a lungul veacurilor la adăpostul zidurilor sale. Aici a fiinţat, încă din primii ani de la zidire, o şcoală de caligrafi şi miniaturişti, ai cărei învăţăcei au lăsat adevărate capodopere ale geniului. Amintim între acestea Tetraevanghelul din 1473, dăruit de Ştefan mănăstirii Humor. De aici au emanat însemnate lucrări cu caracter bisericesc, istoric, juridic, astronomic şi muzical, care dovedesc activitatea cărturărească desfăşurată în decursul vremii între zidurile acestui aşezămînt. Se cunoaşte de pildă un vechi Letopiseţ de la Putna de la sfîrşitul sec. XV, precum şi alte importante lucrări pentru istoria Patriei şi Bisericii noastre. Atelierele meşteşugăreşti de la Putna au dat de asemenea obiecte de artă de o rară frumuseţe.

Interes deosebit prezintă apoi mănăstirea Putna prin tezaurul, cum îndeobşte i se spune, prin colecţia de obiecte diverse, lucrate cu o deosebită măiestrie artistică, după părerea specialiştilor unele dintre ele fiind considerate de o inegalabilă valoare. Se întîlnesc astfel la Putna numeroase ţesături de o rară fineţe, brodate cu fir de aur sau argint, inspirate în tematică de arta bizantină, dar puternic influenţate de stilul artei populare moldoveneşti. Un exemplar unic în această privinţă îl constituie acoperămîntul de mormînt al Mariei de Mangop, a doua soţie a lui Ştefan cel Mare, precum şi alte broderii cu caracter bisericesc, ca de pildă epitrahilul cuprinzînd chipurile lui Ştefan şi al fiului său Alexandru. De mare valoare este apoi colecţia de icoane vechi şi mai ales cea de tipărituri şi vechi manuscrise, bogate în miniaturi, iniţiale şi alte frumoase ornamente care împodobesc textele în cauză. Mai cuprinde acest tezaur ferecături, cruci, vase pentru serviciile de cult şi alte asemenea obiecte care de asemenea dovedesc o superioară artă a prelucrării metalelor.

Toate aceste piese rare sînt adăpostite în muzeul mănăstirii, frumos aranjat şi bine întreţinut, unde vizitatorii primesc bogate şi însufleţitoare explicaţii.

Dar importantă este mănăstirea Putna prin caldul şi sănătosul suflu patriotic pe care l-a emanat şi-l emană ctitorul, care în liniştea ei îşi doarme somnul de veci. Căci, aşa precum „Umbra lui Mircea" — după spusa poetului — străjuieşte la Cozia, la fel şi duhul lui Ştefan cel Mare stă treaz la Putna, inspirînd pe mulţi poeţi şi scriitori de-ai noştri şi îndemnîndu-ne tainic pe fiecare dintre noi la dragoste de ţară şi popor. Pentru că Ştefan şi-a iubit poporul şi ţara în cel mai bun înţeles al cuvîntului, ridicînd Moldova pe o înaltă treaptă de strălucire.

(Continuare în pag. 2)

Pictura bisericească din vremea lui Ştefan cel Mare

Pictura bisericească a fost în toate timpurile arta decorativă şi educativă prin excelenţă. Şi pictura, ca şi celelalte ramuri ale artei, are menirea de a inspira sentimente şi idei religioase în sufletul credinciosului, de a-l predispune la rugăciune şi la cugetare evlavioasă. In trecut, pictura bisericilor constituia Biblia celor ce nu ştiau să citească. Din zugrăveala bisericilor cunoşteau credincioşii adevărurile cu privire la viaţa Mîntuitorului Iisus Hristos şi cele în legătură cu credinţa noastră creştinească.

Vorbind despre pictura moldovenească din timpul lui Ştefan cel Mare, putem spune că ea este o operă adîncă a cugetării religioase, alcătuind o carte în care poate citi orice suflet evlavios. Toate figurile sînt rînduite într-o ordine iconografică, plină de o înaltă semnificaţie, avînd ca scop să trezească în suflet un val de idei şi sentimente religioase, să înalţe şi să exprime în culorile cele mai vii viaţa divină cuprinsă în Sf. Scriptură. Figurile din unele scene ne apar transfigurate de lumina cerească.

Dispariţia multor monumente bisericeşti nu ne îngăduie să vorbim despre începuturile picturii moldoveneşti. Cele mai vechi fragmente de pictură le avem la biserica Sf. Nicolae din Rădăuţi ca şi la biserica Sf. Treime din Siret, care se leagă de arta bizantină a secolului al XII-lea şi al XIII-lea. Urme vechi de pictură moldovenească mai întîlnim la unele biserici din timpul lui Alexandru cel Bun cum este Vatra Moldoviţei şi Mănăstirea Humorului.

De altfel, întreaga pictură religioasă moldovenească are un caracter bizantin. Pictorii bizantini se pregăteau pentru zugrăvirea bisericilor ca pentru o slujbă religioasă, cu post şi rugăciune, considerînd munca lor ca o colaborare la mîntuirea oamenilor. Moldova lui Ştefan cel Mare a păstrat tradiţiile picturii bizantine chiar după stingerea centrului de viaţă artistic pe care-l reprezenta Bizanţul.

Cu toate acestea, zugravii şi pictorii din timpul lui Ştefan cel Mare n-au rămas în formele aspre ale cărţilor de pictură bizantină, ci au manifestat dorinţa de a îmbogăţi vechea pictură cu teme noi, pentru a o face mai bine înţeleasă şi mai adînc simţită de credincioşi. Ei îşi caută motive de inspiraţie în imnuri, poezii, literatură istorică şi religioasă. Pe lîngă aceste înnoiri zugravii moldoveni introduc unele elemente inspirate din tradiţiile artei populare locale.

Cea mai originală notă pe care o aduc zugravii moldoveni în concepţia lor picturală este nota de a apropia figurile de realitate împreunată cu nota de intensă trăire religioasă a acestor figuri.

Trebuie să precizăm şi faptul că mai toate bisericile ctitorii ale lui Ştefan cel Mare au fost zugrăvite în interior, afară de cea din Războieni (1496), Reuseni (1503—1504) şi Cotnari (fără dată). Unele din ele şi-au pierdut pictura originală fiind dărîmate şi apoi reclădite (Putna, Huşi), altele au fost repictate (Neamţ, Tazlău, Vaslui, Bacău, etc.).

Din vechea pictură moldovenească din vremea lui Ştefan cel Mare ne-au rămas puţine ansambluri de pictură. Din cercetările specialiştilor s-a ajuns la concluzia că aparţin sigur epocii lui Ştefan cel Mare pictura de la bisericile din Lujeni, Dolheştii Mari, Pătrăuţi, Milişăuţi, Voroneţ (altarul şi naosul), Sf. Ilie din Suceava, Sf. Nicolae-Popăuţi şi Bălineşti. Probabil că ar mai aparţine acestei epoci şi ansamblurile picturale ale altor biserici, însă lipsa de documente scrise ca şi faptul că multe dintre aceste biserici au fost repictate, iar altele au fost înnegrite de fumul luminărilor care veacuri de-a rîndul s-a depus în straturi tot mai groase acoperindu-le, nu ne îngăduie să distingem pictura originală.

Îmi îngădui ca din ansamblurile picturale care ne-au rămas la bisericile din vremea lui Ştefan cel Mare să amintesc cîteva scene mai reprezentative.

La biserica din Lujeni, sub actuala zugrăveală se păstrează scene valoroase de pictură între care întîlnim reprezentarea lui Iisus în mormînt, aflată în nişa care serveşte drept proscomidie.

Din ansamblul pictural de la Bălineşi, biserică de curte boierească, amintesc compoziţia „Aflarea Sf. Cruci", care, aşa cum zice cunoscutul cercetător al picturii moldoveneşti I. D. Ştefănescu, este una dintre cele mai frumoase reprezentări prin dinamismul mişcărilor, prin amploarea compoziţiei şi precizia desenului. Compoziţia e formată din sfinţi militari, înarmaţi cu lănci, călări pe cai albi, îndreptîndu-se spre o ţintă ce nu se poate preciza. Tot aici, aflăm figura Mîntuitorului din scena votivă din registrul inferior al naosului, precum şi chipul Maicii Domnului cu pruncul Iisus pe genunchi. Pictura acestei biserici e cea mai bine păstrată, nefiind niciodată restaurată.

La biserica din Dolheştii Mari, tot biserică de curte boierească, avem în pronaos, pe panoul central, icoana Mîntuitorului încadrat de medalioane reprezentînd chipuri de sfinţi.

Cele mai frumoase şi mai artistice picturi care ne-au rămas din vremea lui Ştefan cel Mare sînt unele scene de pe peretele altarului de la Voroneţ, reprezentînd Cina cea de Taină şi Spălarea picioarelor. In naos, printre cele mai reuşite scene sînt cele de pe peretele din nord reprezentînd Pogorîrea Sf. Duh, şi scena Adormirii Maicii Domnului de pe peretele din Sud.

La biserica Sf. Ilie din Suceava aflăm frumoasa figură a îngerului îmbrăcat în alb, înfăţişat în absida altarului, alături de Fecioara cu Pruncul în braţe.

In decorul bisericilor lui Ştefan cel Mare dintre anii 1487—1496 (zece la număr), aflăm o orînduire iconografică simplă dar precisă. Scenele sînt cele pe care le întîlnim în pictura bizantină, reprezentînd figuri de sfinţi în liniştea în care stăpîneşte harul dumnezeiesc, împărăţia Duhului Sfînt.

Monumentele de pictură moldovenească din epoca lui Ştefan cel Mare sînt de o valoare excepţională. Ele întregesc capitolul artei moldoveneşti din această epocă şi sînt o mărturie grăitoare a gîndirii şi simţirii religioase româneşti din acest timp.

Al. Moisiu

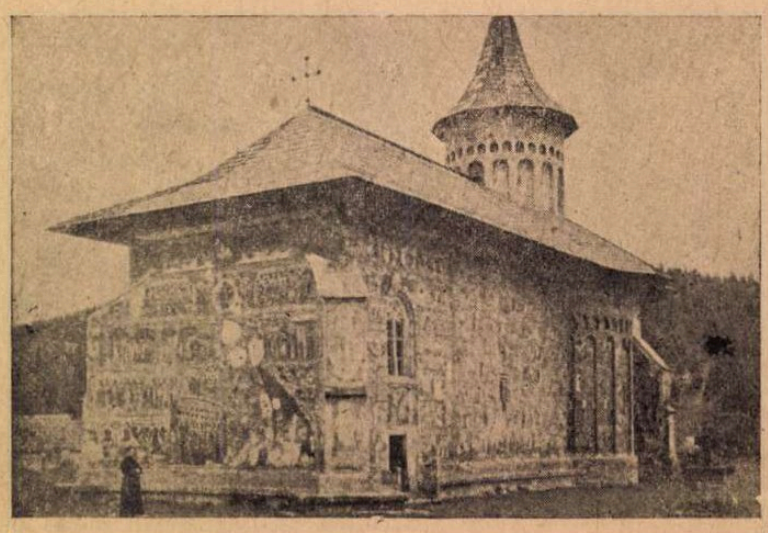

VORONEŢ

Mănăstirea Putna...

(Urmare din pag. 1)

De aceea poporul l-a cîntat şi-l cîntă pînă astăzi: „Ştefan, Ştefan domn cel mare / Seamăn pe lume nu are / Decît numai mîndru soare", faima lui — izvorîtă din înţelepciunea, priceperea şi curajul cu care îşi apăra patria — mergînd pînă departe, cîştigînd, totodată, şi admiraţia şi preţuirea unor învăţaţi străini, ca de pildă istoricul polonez Dlugosz, care-l declară „bărbat demn de admirat, cu nimic mai prejos faţă de vitejii pe care îi preţuim".

Acestea şi desigur încă alte asemenea fapte au făcut pe o seamă de intelectuali români, în frunte cu M. Eminescu, I. Slavici şi C. Porumbescu, să sărbătorească cu mare elan, în 1871, pe Ştefan şi ctitoria lui de la Putna, care le păstrează şi acum o caldă amintire, precum şi urme ale simţămintelor patriotice care îi animau.

Haină deosebită de sărbătoare a îmbrăcat însă mănăstirea Putna Duminică, în 10 iulie 1966, cînd festivităţi entuziaste şi fără precedent în istoria sa au marcat împlinirea a 500 de ani de la întemeierea ei. Zeci de mii de pelerini — veniţi de pe plaiurile mîndre ale Bucovinei, în minunatele lor costume naţionale, şi din alte colţuri ale ţării — au trecut în această zi pe sub bolţile mănăstirii Putna, aducînd lui Ştefan şi ctitoriei sale omagiul lor cald de patriotică preţuire şi cinstire.

Pe lîngă slujbele îndătinate, un simpozion ştiinţific a subliniat importanţa evenimentului, evocîndu-se, cu deosebire, personalitatea lui Ştefan cel Mare şi vasta activitate culturală şi artistică a epocii sale. Printre alte personalităţi, la acest simpozion era de faţă şi I. P. Sf. Sa Dr. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

Tot cu acest prilej s-au amenajat expoziţii, standuri de cărţi etc., iar peste 800 de artişti amatori şi-au dat concursul la un grandios spectacol în aer liber. Tîrziu în seară, sărbătoarea s-a încheiat cu 5 focuri uriaşe, aprinse pe unul din dealurile din preajma mănăstirii, simbolizînd cele 5 secole de existenţă ale Putnei.

Aniversarea acestei jumătăţi de mileniu a mănăstirii Putna a fost sărbătorită mai deosebit şi la Suceava, la Iaşi, la Bucureşti — printr-o şedinţă a Academiei Republicii Socialiste România, prin presă, radio şi televiziune şi chiar peste hotarele ţării, fiind înscrisă între marile aniversări recomandate pe plan mondial de către U.N.E.S.C.O.

Toate aceste manifestări au fost posibile datorită noii orînduiri din patria noastră, care înfăptuieşte cu succes tot mai marea prosperitate a poporului nostru, permanenta şi multilaterala înflorire a ţării, promovînd prin toate căile pacea şi bunăînţelegerea între popoare, idealuri apropiate lui Ştefan cel Mare şi tradiţiilor putnene.

Diac. Gh. Papuc

Perspective măreţe

Viaţa economică a ţării noastre se desfăşoară, precum ştim, după anumite rînduieli, după anumite legi, care urmăresc cu stricteţe tot mai marea înflorire a Patriei şi continua creştere a bunăstării materiale şi culturale a marii obşte a celor ce muncesc cu braţele şi cu mintea de pe cuprinsul său. De aceea, fiecare program de dezvoltare economică este un nou şi mare pas înainte de progres şi prosperitate în viaţa poporului şi a ţării noastre. Un astfel de program este şi Planul de Stat sau Planul cincinal de dezvoltare a economiei naţionale pe anii 1966—1970, votat de Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România, în sesiunea de la sfîrşitul lunii iunie a. c.

Sînt angajate în acest Plan toate forţele economice ale ţării şi se oglindesc în el perspectivele măreţe ale dezvoltării României Socialiste în anul 1970. Întreprinderi noi şi de toate categoriile vor apare pe harta ţării, iar cele existente îşi vor mări în bună parte capacitatea de producţie. De aceste perspective se vor bucura toate regiunile ţării, care vor cunoaşte o tot mai mare dezvoltare. Ba mai mult, în peste 70 la sută din raioanele cu o mai mică dezvoltare industrială se vor construi în acest răstimp de cinci ani, noi fabrici şi uzine.

Faţă de anul 1965, în perioada 1966—1970 producţia industrială globală va creşte, aşa cum arată legea pentru adoptarea Planului de Stat de dezvoltare a economiei naţionale pe anii 1966—1970, cu 66—73 la sută, într-un ritm mediu anual de 10,6—11,6 la sută. Ritmuri înalte de creştere a producţiei sînt prevăzute pentru toate ramurile industriale, dar mai cu seamă pentru cele care deţin un rol hotărîtor în economia ţării, ca: energia electrică, metalurgia, construcţiile de maşini etc. Producţia de energie electrică va fi, astfel, în 1970 de 33—34 mld. Kwh, cea de cărbune de 22,2 mil. tone, cea de oţel de 6.360 mii tone, cea de tractoare de 27,5 mii buc., cea de încălţăminte de 61—63,7 mil. perechi, cea de carne de 500—524 mii tone, cea de zahăr de 600 mii tone etc. Vom produce, de asemenea, în 1970, 12 mii bucăţi autoturisme.

Mare dezvoltare va cunoaşte industria chimică, sector în care se vor construi 30 de uzine şi secţii noi în noul Plan cincinal. În felul acesta din producţia internă se vor livra agriculturii 3,7 milioane tone de îngrăşăminte, se va acoperi 80 la sută din consumul de antidăunători şi aproximativ 83 la sută din consumul total de fibre şi fire sintetice, ca să folosim numai cîteva exemple.

Pentru folosirea cît mai potrivită a tuturor bogăţiilor ţării şi pentru lărgirea continuă a bazei de materii prime şi energetice, pentru prospecţiuni geologice şi de altă natură se vor aloca aproape 17 miliarde lei.

În agricultură se pune accentul în continuare pe dezvoltarea ei intensivă şi multilaterală. Faţă de media anilor 1961-1965, producţia agricolă va creşte în perioada 1966—1970 cu 26—32 la sută, baza producţiei agricole formînd-o cerealele. În perioada cincinalului se ţinteşte la obţinerea unei producţii medii anuale pe ţară de 1.685—1.760 kg grîu la hectar şi de 2.190—2.250 kg porumb la hectar.

Pentru a se obţine aceste rezultate şi desigur altele atît în domeniul vegetal cît şi în cel animal, Statul investeşte în agricultură în acest cincinal 36 miliarde lei. Aceste fonduri sînt orientate în primul rînd spre mărirea şi diversificarea parcului de tractoare şi maşini agricole, extinderea lucrărilor de hidroamelioraţii, irigaţii cu deosebire, precum şi spre crearea bazei materiale necesare sporirii efectivelor şi a producţiei animale.

Va creşte de asemenea considerabil modernizarea bazei tehnico-materiale în ramura transporturilor şi telecomunicaţiilor. În anul 1970 aproximativ 80 la sută din întregul trafic feroviar de pildă se va efectua cu tracţiune Diesel şi electrică. Tot pînă la această dată, se vor moderniza 2.900 km de drumuri cu trafic intens şi se vor da în folosinţă 5.000 km drumuri cu trafic mai scăzut.

Atenţie cuvenită acordă Planul cincinal şi cercetării ştiinţifice, domeniu în care este prevăzută o tematică precisă — 480 teme —, din toate sectoarele vieţii economice şi strîns legată de nevoile acesteia.

Bazat pe principiile egalităţii în drepturi, avantajului şi respectului reciproc, comerţul exterior al ţării noastre se va extinde simţitor. Volumul total al schimburilor de mărfuri cu străinătatea va creşte în 1970 cu 50—55 la sută faţă de anul 1965. Principalele mărfuri care se vor exporta vor fi cu deosebire maşini-unelte, utilaje şi instalaţii, îngrăşăminte azotoase, mase plastice, fire şi fibre sintetice, cauciuc sintetic şi alte produse industriale, ca şi de altă natură.

Edificii diverse de cultură se vor da în folosinţă în anii următori, ca de pildă şcoli noi, teatre, staţii de radio şi televiziune etc.

Sînt prevăzute, de asemenea, fonduri de investiţii cu peste 90 la sută mai mari decît în cei cinci ani anteriori pentru extinderea în continuare a reţelei de spitale şi policlinici, ca şi înzestrarea acestora cu aparatură modernă.

În afară de sprijinul care se dă pentru construirea de locuinţe, proprietate personală, la oraşe, în perioada 1966—1970 se vor construi din fondurile statului 300 mii apartamente, ceea ce înseamnă un preţios aport la condiţiile de locuit ale cetăţenilor ţării.

Toată această uriaşă activitate economică a ţării are ca rezultat firesc ridicarea nivelului de trai al populaţiei, sporirea sistematică a veniturilor ei băneşti. În anul 1970 salariul real va creşte cu 25 la sută faţă de 1965, iar veniturile reale ale ţărănimii vor creşte cu 20—25 la sută pe o persoană. Se vor îmbunătăţi, totodată, toate categoriile de pensii începînd cu 1 ianuarie 1967, astfel încît în anul 1970 nivelul mediu al pensiei de bătrîneţe va creşte cu 35 la sută faţă de 1965.

Revine deci o sarcină de cinste pentru toţi fiii ţării, ca acest măreţ program de dezvoltare să prindă viaţă aşa cum a fost conceput, şi mai mult decît atît, pentru înflorirea Patriei şi continua prosperitate a noastră a tuturor.

T. R.

Ziua mondială a cooperaţiei

La început de iulie cooperatorii din întreaga lume sărbătoresc Ziua mondială a cooperaţiei, aniversare devenită tradiţională. Cu acest prilej se aduce un omagiu celor 28 de ţesători din oraşul Rochdale (Anglia) care, cu peste un veac în urmă, au pus bazele primei cooperative din lume. Ei, ca şi mulţi alţi muncitori şi ţărani care le-au urmat pilda, sperau ca prin munca în cooperaţie, prin într-ajutorare, să-şi creeze o viaţă mai bună.

Un rol însemnat în dezvoltarea cooperaţiei l-a avut mai tîrziu Alianţa Cooperatistă Internaţională (A.C.I.) înfiinţată în 1895 la Londra, cu scopul de a promova ideile cooperaţiei, a dezvolta relaţiile economice şi de colaborare între organizaţiile cooperatiste. În prezent A.C.I. cuprinde 211 milioane membri, grupaţi în 546 mii cooperative din 59 de ţări. Această organizaţie mondială a avut şi are largi posibilităţi să contribuie la realizarea aspiraţiilor umanităţii de pace, progres social şi economic.

Ca membru al A.C.I. Cooperaţia din Republica Socialistă România militează permanent pentru aceste ţeluri.

Organizaţiile cooperatiste din ţara noastră, sprijinite multilateral de Conducerea de Stat, au dobîndit succese însemnate şi contribuie din plin la înflorirea României socialiste. Cooperativele agricole de producţie de exemplu, care cuprind în prezent peste 10 milioane membri, obţin rezultate tot mai bune în dezvoltarea şi modernizarea agriculturii, creşterea producţiei vegetale şi animale. Cooperaţia de consum şi de credit grupează 7,9 milioane membri. Cele aproape 2.000 cooperative cu peste 28.000 unităţi de desfacere şi alimentaţie publică şi 6.900 unităţi de prestări de servicii contribuie tot mai mult la dezvoltarea schimbului de mărfuri dintre oraş şi sat, la ridicarea nivelului de viaţă a populaţiei rurale.

Cooperaţia meşteşugărească are şi ea realizări de seamă. Ea cuprinde 124.000 membri, care aduc o contribuţie importantă la îmbunătăţirea nevoilor cetăţenilor ţării. Reţeaua acestei organizaţii cuprinde peste 11.000 de unităţi, din care o mare parte sînt grupate în construcţii noi, toate cu utilaje şi mobilier modern.

Organizaţiile cooperatiste din ţara noastră întreţin şi dezvoltă legături de colaborare şi schimburi de experienţă cu organizaţii similare din numeroase alte ţări, contribuind prin aceasta la întărirea prieteniei şi înţelegerii reciproce între popoare.

Dăm, în continuare, şi alte date privind dezvoltarea cooperaţiei în ţara noastră.

— În ţara noastră îşi desfăşoară activitatea 4.680 cooperative agricole de producţie care deţin 75 la sută din totalul suprafeţei arabile a ţării şi în care s-au unit 3.409.000 familii de ţărani.

Prin constituirea, la începutul acestui an, a uniunilor cooperatiste s-au creat condiţii organizatorice şi mai bune pentru încadrarea în mod armonios a agriculturii cooperatiste în procesul dezvoltării întregii economii a ţării, se asigură totodată participarea şi mai largă a ţărănimii la întărirea economico-organizatorică a cooperativelor, la întreaga activitate de conducere a agriculturii.

— Valoarea mărfurilor desfăcute prin cooperativele de consum în anul 1965 a fost de 1,9 ori mai mare decît în 1959, iar în primele cinci luni ale acestui an cu 12,5 la sută mai mare decît în perioada corespunzătoare a anului trecut.

— Pentru prestarea de servicii în mediul rural cooperativele de consum au înfiinţat peste 6.900 de unităţi, cărora li se adaugă mereu al-

(Continuare în pag. 4)

Simbolul Credinței

Cum e întocmit Simbolul Credinței Niceo-Constantinopolitan

Simbolul Credinței noastre, sau cum îi zic credincioșii: Crezul sau Credeul, e opera sau lucrarea Duhului Sfînt și a Bisericii întregi. Sfinții Părinți ai celor două sinoade — ca și ai celorlalte sinoade — nu s-au socotit pe ei, decît ca împuterniciți ai lui Dumnezeu și ai Bisericii. N-au vorbit și n-au hotărît în numele lor și pentru slava lor. Toți erau adînc cunoscători ai Sf. Scripturi și ai Sf. Tradiții, și nu numai cunoscători ci adevărați împlinitori și trăitori ai lor. Și chemați să hotărască în numele Domnului, nu s-au grăbit să se întoarcă repede la scaunele lor, ci au dezbătut și au chibzuit îndelungat sub adumbrirea Duhului Sfînt pînă au ajuns la hotărîri limpezi în cuvinte de-ale Sfintei Scripturi, care să fie ușor și corect înțelese.

Învățăturile le-au grupat în douăsprezece încheieturi sau articole de credință. De ce 12? „Așa s-a părut Duhului Sfînt și nouă" (Fapte 15, 28) vor fi zis și ei, ca Sf. Apostoli la sinodul apostolesc de la anul 50. N-au căutat anume să fie 12. Adevărul este că ele cuprind pe scurt toată învățătura ortodoxă.

Simbolul începe cu cuvîntul *cred*. El trebuie înțeles ca și cînd ar fi pus la începutul fiecărui articol pînă la al zecelea unde se adaugă și cuvîntul *mărturisesc*, pe lîngă cel de la început. Iar pentru art. 11 și 12 pe lîngă cred și mărturisesc, care nu se mai pun, dar se înțeleg se mai pune și cuvîntul „aștept" „...învierea morților și viața veacului ce va să fie; Amin".

Primele opt articole grupează învățăturile, dogmele, despre un singur Dumnezeu, în trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, iar celelalte patru despre lucrarea harului Duhului Sfînt, care însuflețește Biserica și pe credincioși, pregătindu-i pentru viața cea de veci.

Să nu pierdem din vedere, că învățăturile cele mai adînci sînt pomenite în simbol chiar și numai prin cîte un singur cuvînt, dar și acela cules din cuvintele Domnului.

De aceea să dăm Simbolului Credinței Niceo-Constantinopolitan toată prețuirea și cinstirea, străduindu-ne să nu fim numai niște ființe care îl rostim cu buzele. „Fiți făcători (împlinitorii) cuvîntului nu numai ascultători lui" (Iacob 1, 22), sau numai cititorii lui.

2. *Articolul întîi* este acesta:

„Cred întru unul Dumnezeu:

Tatăl atotțiitorul, făcătorul cerului și al pămîntului, văzutelor tuturor și nevăzutelor".

În lămurirea acestui articol ne vom opri asupra următoarelor cuvinte: 1) *cred*, 2) *unul Dumnezeu*, 3) *Tatăl*, 4) *făcătorul*, 5) *cer și pămînt* și 6) *atotțiitorul*.

a) Cuvîntul *cred* de la bun început ne învață, că tot ce mărturisim în Crez se ține de domeniul credinței. Toate sînt *adevăruri de credință*, adică dogme.

b) Îndată după cuvîntul cred urmează afirmarea unui singur Dumnezeu.

Nu credem în mai mulți dumnezei, nu credem în idoli, nu credem în zei vii sau morți, cu chip de om sau orice fel de vietăți. Sîntem monoteiști, nu politeiști, cum erau grecii, romanii, egiptenii și mai toate popoarele lumii și chiar unele religii de azi.

c) Domnul Iisus Hristos, care a venit să plinească, adică să completeze și să desăvîrșească revelația Vechiului Testament „n-am venit să stric legea, ci să o plinesc" (Mt. 5, 17) despre unicul Dumnezeu, ne-a descoperit că Dumnezeu este unul singur ca Ființă, dar are trei Fețe, numite Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt. Această învățătură de credință despre Sfînta Treime stă la temelia creștinismului. Cine nu crede și nu mărturisește un Dumnezeu în trei Fețe, nu e creștin!

Cum avem să înțelegem această dogmă e mai presus de puterea noastră de pricepere. Prin multe simboluri și prin multe asemănări s-a încercat a se lămuri, dar n-au izbutit. Mai aproape de adevărul învățăturii ar fi comparația cu sufletul omenesc. Omul are un singur suflet care-l face viu. Acest suflet are însă darul de a gîndi, de a simți și de a voi (de a făptui). Nimeni nu poate preciza care față a sufletului e gîndirea, unde e simțirea lui și unde sălășuiește voința. Iată *unul* care are *trei* fețe, sau laturi, sau puteri sau însușiri sau daruri, ori cum vrem să le numim. Umblînd însă după asemenea adîncire a dogmei fundamentale creștine ușor putem aluneca în rătăcire. Să credem și să mărturisim așa cum ne-a învățat Domnul nostru Iisus Hristos în repetate rînduri, și mai ales cu ultimele Lui cuvinte dinainte de înălțarea Sa la cer: „Datu-mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt; mergeți dar și învățați toate neamurile (popoarele), botezîndu-le (pe oameni) în numele (Unuia) care este Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, povățuindu-i să păzească toate cîte am poruncit Eu vouă; și (atunci) iată Eu cu voi sînt în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului. Amin" (Mt. 28, 19—20).

d) Deja acest prim articol ne aduce lămuriri de credință creștinească, cînd pomenește cuvîntul: „Tatăl". Sfînta Scriptură a V. T de la început și pînă la sfîrșit ne amintește cînd de una, cînd de alta dintre fețe și sînt chiar locuri care le pomenesc deodată pe toate trei. În Noul Testament sînt nenumărate locuri, care vorbesc despre Tatăl, despre Fiul și despre Duhul Sfînt ca fețe ale lui Dumnezeu cel unul ca ființă. Credem și mărturisim că acest Unu e Tatăl nostru, care ne-a zidit așa de minunat și care poartă grijă de toți și de toate.

e) El este *făcătorul* cerului și al pămîntului, adică al tuturor celor văzute, care cad sau pot cădea sub simțurile noastre, și al tuturor celor nevăzute, pe care nu le putem cunoaște decît din descoperire prin credință.

f) „Cerul și pămîntul" aici nu au înțelesul geografic. Prin cuvîntul „cer" se înțelege lumea nevăzută, lumea îngerilor și sufletelor și prin „pămînt" lumea care cade sub simțuri. Tocmai pentru a nu se înțelege greșit, s-a pus îndată expresia: al văzutelor tuturor și nevăzutelor. La început a făcut Dumnezeu *cerul* și *pămîntul* (Gen. 1, 1) sînt primele cuvinte ale Sf. Scripturi.

Rezumînd cele spuse pînă acum, după credința noastră lumea, tot ce există, are un Făcător de la care își au începutul și cele nevăzute și cele văzute și cu acestea din urmă deodată se ivește timpul și spațiul.

g) „Atotțiitorul" e cuvîntul care exprimă marea și adînca învățătură despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, despre pronie cum îi ziceau bătrînii, sau despre providență cum îi zicem noi.

Cel ce le-a făcut pe toate poartă grija atît de univers luat ca un tot, cît și de părțile și părticelele lui cele mai neînsemnate.

Cum se arată în lume purtarea de grijă?

Dumnezeu *păstrează*, conservă, cele create; *conlucră* cu făptura pentru continuarea creației; și *conduce* totul spre un țel.

Toată făptura slujește un anumit scop mare, care nu poate fi cuprins de mintea noastră. Toată făptura, tot universul sau cosmosul, merge mereu înainte spre un țel foarte depărtat, nesesizabil de noi. Cine o conduce? *Atotțiitorul!*

Credința ne spune, că avem un Dumnezeu, Făcătorul și Atotțiitorul tuturor celor văzute și al tuturor celor nevăzute.

Să ne purtăm deci ca adevărați fii ai lui Dumnezeu! „Ori de beți, ori de mîncați, ori de alta faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faceți" (I Cor. 10, 31), spre binele tuturor și spre mîntuirea noastră, ne poruncește Sf. Ap. Pavel și Biserica.

gm

Oaspeți ortodocși greci la Sibiu

Salonicul este unul din cele mai mari orașe ale Greciei și al doilea dintre porturile acestei țări. Biserica de-acolo a fost întemeiată la anul 52 de către Sfîntul Apostol Pavel. Astăzi, Salonicul (numit în vechime: Tesalonic) are o universitate și, în cadrele ei, o facultate de teologie ortodoxă.

Un grup numeros, de peste 45 de persoane, venit din Salonic, a sosit în 18 iunie a. c. în orașul Sibiu, ca turiști. Grupul era alcătuit din profesori, lectori și studenți ai Facultății de Teologie din Salonic, avînd în frunte pe Dl decan prof. dr. Sava Agurides.

Duminică, 19 iunie a. c., oaspeții au vizitat așezămintele bisericești ortodoxe române din orașul nostru, fiind primiți cu multă dragoste la Institutul Teologic de grad Universitar de către rector, profesori și studenții teologi. In cinstea lor, corul studenților teologi, dirijat de P. C. prof. Gheorghe Șoima, a executat cîteva compoziții bisericești și patriotice, iar P. C. Rector Dr. Șofron Vlad i-a salutat cordial, evocînd legăturile bisericești greco-române — cu deosebire cele care privesc Biserica ardeleană — și prezentîndu-le istoricul Institutului și străduințile lui actuale.

Oaspeții au vizitat biblioteca, paraclisul și celelalte instalații ale Institutului, mărturisindu-și în cuvinte mișcătoare — cu deosebire în cuvîntul D-lui decan Agurides — recunoștința lor pentru primirea frățească ce le-a fost hărăzită și toată satisfacția lor pentru modul în care se desfășoară activitatea Institutului. Ei au avut cuvinte de caldă apreciere pentru viața nouă a poporului nostru pornit pe calea unei propășiri fără precedent.

După aceea, oaspeții au vizitat Catedrala mitropolitană, participînd la Sf. Liturghie. Pictura, corul mixt, participarea și ținuta credincioșilor la sfintele rugăciuni deobște le-au lăsat impresii de nesters.

La Catedrală, Dl decan Agurides — cu doamna și fiul —, precum și profesorii Facultății de Teologie din Salonic, au fost prezentați Inalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae, care și-a arătat bucuria de a-i vedea în orașul de reședință al Mitropoliei Ardealului și apoi le-a împărtășit binecuvîntarea arhierească. In aceeași zi, într-amiazi, oaspeții s-au îndreptat spre Brașov și de acolo, mai departe, spre Iași.

Rep.

Ziua mondială a cooperației

(Urmare din pag. 3)

tele; în 1970 numărul unităților prestatoare de servicii la sate va ajunge la 17.500.

— În cele 11.000 unități ale cooperației meșteșugărești, multe dintre ele grupate în construcții noi, se execută o gamă largă de prestări de servicii către populație: confecționarea de îmbrăcăminte și încălțăminte, reparații de tot felul etc. Numai în anul 1965 s-au dat în folosință 204 complexe de deservire și 50 de ateliere și hale de lucru. Valoarea lucrărilor de deservire a fost în 1965 de 2,6 ori mai mare decît în 1959.

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 iulie 1966 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfîntul Atanasie cel Mare despre „Cuvîntul întrupat“

Vrînd să convingă pe cititori că Evanghelia pe care o vestește „nu este după om“, Sfîntul Ioan spune la începutul primei sale epistole următoarele cuvinte: „Ceea ce era la început, ceea ce am auzit, ceea ce am văzut cu ochii noștri, ceea ce am primit și cu mîinile noastre am pipăit — despre Cuvîntul vieții — aceea vă vestim ... pentru ca și voi să aveți împărtășire cu noi“ (I Ioan 1, 3). Spusele acestea se refereau la mărturia vieții pămîntești a Mîntuitorului. La începutul Evangheliei sale, însă, același Apostol anunță ca un glas de clopot din noaptea sfîntă de Paști, latura veșnică și desăvîrșită a persoanei a doua din Sf. Treime: „La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul. Toate printr-însul s-au făcut și nimic nu s-a făcut fără dînsul din cele ce s-a făcut. Cuvîntul trup s-a făcut și s-a sălășluit între noi“ (Ioan 1, 3. 14).

Cu alte cuvinte, vrînd să arate oarecum în chip văzut taina mare prin care Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om, Evanghelistul a luat din cugetarea greacă asemănarea dintre „minte“ și „cuvînt“. Cel ce gîndește este Tatăl, iar Cuvîntul este arătarea tainei celei veșnice, descoperirea voii lui celei desăvîrșite, dar nu numai în măsura în care această voie, această idee de bine, de ordine și de frumos poate fi cuprinsă într-o inimă de om, fie el chiar prooroc sau filozof, ci Apostolul vrea să spună că însăși înțelepciunea cea negrăită, însași bunătatea cea fără de margini, însași iubirea și sfințenia cea desăvîrșită a luat trup de om și a trăit printre noi. Evanghelistul se folosește de o asemănare pentru a explica o taină nesfîrșită. Pentru Arie (sec. IV) „Cuvîntul“ dumnezeiesc nu era Dumnezeu și om în aceeași persoană, ci doar o ființă intermediară, cu ajutorul căreia a creat lumea, dar ea nu e nici Dumnezeu întreg, nici om întreg. Fiul ar fi numai un produs al voinței Tatălui, o făptură. Așa se explică de ce primejdia învățăturii aduse de el nimicea în același timp și credința în dumnezeirea Fiului și cea despre omenitatea lui. În orice caz, creștinismul se schimonosea prin această rătăcire în chipul cel mai dureros. Pentru el, creștinismul este doar o adunare meșteșugită de citate evanghelice, o sumă de afirmații și negații raționale, pe care noi oamenii ne găsim în treabă să le punem în ordine, să le atribuim într-un fel sau altul lui Dumnezeu și Fiului Lui. Arie n-a înțeles nimic din raportul de dragoste nesfîrșită dintre Dumnezeu și om, dragoste care a făcut pe Fiul lui Dumnezeu să ia trup de om, să se facă frate cu noi pentru ca, descoperind din nou chipul lui Dumnezeu în om, să-l împace, prin jertfa Sa ispășitoare, din nou cu Tatăl ceresc.

În timpul predicii greșite a lui Arie s-a ridicat tot în Alexandria Egiptului un diacon tînăr, ajuns mai tîrziu arhiepiscop, care va face din întreaga lui viață o luptă neîntreruptă pentru apărarea învățăturii drepte că Domnul Hristos a fost și Dumnezeu adevărat și om adevărat. Sf. Atanasie cel Mare (căci de el e vorba) de mai multe ori a preferat să fie scos din scaun de filo-arieni, care acaparaseră cele mai înalte posturi de conducere în împărăția romană de după Constantin cel Mare, dar pînă la urmă, după 45 de ani de luptă, biruința a fost de partea Sfîntului Atanasie numit și „părintele ortodoxiei“. Niciodată nu s-a legat în scrierile sau în cuvîntările sale de cearta de cuvinte care a cuprins ca o boală mințile celor dominați de speculațiile grecești. Cînd arienii de toate direcțiile discutau aprins că Fiul e „de o ființă asemănătoare cu Tatăl“ sau că Fiul numai ar fi „asemenea cu Tatăl“ (fără să amintim și ființa Lui), ori altădată cînd spuneau că Fiul nici „nu seamănă“ cu Tatăl, în toate acestea Sf. Atanasie vedea numai un creștinism sec, ceva artificial, construit de mintea omului. Pentru el era clar: ori admitem că Fiul lui Dumnezeu a luat trup de om dar a rămas și Dumnezeu adevărat și om adevărat, ori dacă nu, atunci cădem în rătăcire. Pentru această credință a fost în stare să îndure orice. Numai cînd admitem că Hristos e de o ființă cu Tatăl, putem spune că lucrarea Lui e desăvîrșită, numai atunci credința creștină și Biserica lui Hristos duc la mîntuire.

Încă din anul 318, de pe cînd trăia adînc adevărurile creștine în preajma Sf. Antonie cel Mare și a altor îndrumători duhovnicești, Sf. Atanasie arăta un dispreț desăvîrșit față de patima cu care se abuza de suplețea, de finețea și de mlădierea limbii grecești ca și de discuțiile teologale despre Dumnezeu și despre tainele vieții creștine. Contează, pentru el, să asculți de glasul lăuntric al sufletului care-ți vorbește despre un Dumnezeu părinte al tuturora și să te lași călăuzit de lucrarea mîntuitoare a Fiului Său, Cuvîntul lui Dumnezeu. Pe om nu l-a făcut Dumnezeu numai ca pe firea cea neînsuflețită, ci i-a pus în suflet însuși chipul Său, înzestrîndu-l cu minte și cu voie liberă spre a-l cunoaște și a-l urma. Altfel de ce ne-ar fi creat? zice el. Dar pentru că omul și-a întors mintea și inima de la această cunoaștere, Dumnezeu a trimis în

(Continuare în pag. 2)

Sf. Atanasie cel Mare despre „Cuvîntul întrupat"

(Urmare din pag. 1)

lume pe însuși Fiul Său, chipul slavei și al mă-ririi Sale, pentru ca în El să avem mîntuirea. După dreptate ar fi urmat pedeapsa morții pentru păcat, dar după bunătatea lui Dumnezeu nu era cu cale să piară cel ce se împărtășise de chipul Lui. Altă cale nu vede Sf. Atanasie decît trimiterea în lume a Fiului, pentru ca Logosul mijlocitor al creerii să fie și mijlocitor al mîntuirii. În urma răscumpărării, omul nu mai moare ca osîndit, ci ca un înviat, așteptînd împărtășirea din viața de veci. Acesta-i primul scop al întrupării. Al doilea este ca din Cuvîntul lui Dumnezeu omul să culeagă iarăși izvor de înțelepciune și de cunoaștere. E drept că s ar părea că Sf. Atanasie trece ușor peste vina păcatului; el vede mai mult urmările lui. De aceea și în răscumpărare nu analizează partea de contribuție a omului, ci merge direct la scopul ultim: îndumnezeirea. „Cuvîntul lui Dumnezeu s-a făcut om ca să îndumnezeiască pe om".

Cu asta nu vrea să spună, însă, că în timp și spațiu toți cei ce cred sau vor crede în dumnezeirea Cuvîntului sînt deja mîntuiți.

Părtășia noastră la trupul Domnului „e numai arvună a învierii și a îndumnezeirii. Fiul lui Dumnezeu a luat trup, care este numai pîrga Bisericii. Mai întîi a ridicat Domnul trupul Său din morți și l-a ridicat întru Sine. După aceea ridică și mădularele Sale". În moarte și în înviere Hristos s-a făcut numai început, el a murit și a înviat în trupul nostru numai odată și în mod substitutiv. Cu aceasta ne-a gătit răscumpărarea și arvuna vieții de veci. De aceea întruparea Lui nu-i restaurare a vredniciei prime a omului căzut, ci și o desăvîrșire a creaturii prin înfiere și revărsarea deplină a harului peste ea.

„Hristos nu ne-ar fi mîntuit în trupul Său, zice Sf. Atanasie, dacă Logosul sau Cuvîntul nu și-ar fi luat sieși trup omenesc deplin, dacă nu s-ar fi făcut trup sălășluindu-se între noi, cum zice Evanghelia. Și anume nu s-a întrupat

oricum; ci dintr-o fecioară curată și fără pată de păcat, în care și-a format trup, asemenea nouă, doar fără de păcat, pentru ca în trupul Său să ne aducă, prin jertfa Sa, iarăși curați Tatălui. Toate acestea le-a făcut din iubirea Lui mare față de oameni, pentru ca întru toți să moară și astfel să strice legea morții și pentru ca aceasta să nu mai aibă putere asupra omului".

Încheiem cu o vorbă a Sf. Apostol Pavel: „Cu adevărat mare este taina creștinătății: Dumnezeu s-a arătat în trup, s-a îndreptat în Duh, a fost văzut de îngeri, s-a înălțat întru mărire" (I Tim. 3, 16), precum și cu o cîntare a Bisericii: „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută, prin Tine Născătoare de Dumnezeu celor de pe pămînt s-a arătat: Dumnezeu întru împreunare neamestecată întrupîndu-se și crucea de bună voie pentru noi luînd, a mîntuit din moarte sufletele noastre".

Prof. T. Bodogae

Rugăciune ascultată

„S-a apropiat de El un sutaș, rugîndu-l" (Matei 8, 5).

Frumos tablou, din perspectiva creștină, prezintă Evanghelia de azi: *un credincios în rugăciune.*

Și nu e fariseu, sau învățător de lege, ca să fi cunoscut poruncile, sau proorociile despre Hristos. Nu e nici fiu al poporului lui Israil. Dimpotrivă, e roman.

Și nu e nici bolnav: lepros, orb, schilod, ca atîția din Evanghelie, nici femeie slabă și necăjită, nici un om dezorientat și pierdut, ci un bărbat în toată firea, *un sutaș,* un comandant din mîndra și vestita armată romană.

Linia care împlinește apoi frumusețea tabloului e: *că se roagă pentru altul.* Și nu pentru mama, tata, sau copilul său, *ci pentru sluga sa.*

Iar ceea ce-i covîrșește măreția e faptul care a smuls însăși admirația Mîntuitorului: *„Nici în Israil n-am găsit atîta credință!"* (v. 10).

Erau împlinite toate condițiile, ca să trăiască mîngîierea supremă a rugăciunii ascultate: *„Mergi, și fie ție după cum ai crezut!".*

Pr. Zosim Oancea

Din proverbele africanilor

— Albină nu înțeapă pe albină.

— Nu vorbi și nu-ți vei mușca limba.

— Maimuța nu-și vinde părul de pe frunte.

— Mica furnică albă roade cei mai groși copaci.

— Ramura putredă nu e bună decît pe foc.

— Focul stins nu-i nimănui de folos.

— Limba spune stîncii: te voi străpunge (împotriva lăudăroșeniei).

— Adevărul este ca aurul.

— Gîndul lasă-n urma lui și calul cel mai iute, dar nu poate nisipi îndoiala.

— Dacă stai la îndoială, dacă lucrurile sînt încurcate, dacă nu poți desluși adevărul de minciună, adastă timpul, el nu lasă nimic să-i scape.

— Mîinile găsesc ce-i în strachină (în cele din urmă se află adevărul).

— Chiar dacă minciuna pleacă de dimineață iar adevărul seara, el tot o să ajungă minciuna.

— Minciuna îmbătrînește repede, ea n-are zile multe; Minciuna e ca o dîră de cenușă pe care o împrăștie vîntul.

— Un singur cojoc nu se poate împotrivi vîntului.

— Zgîrcenia este mama tuturor relelor.

— Bogatul nu se gîndește la cei ce muncesc pentru el în sudoarea frunții.

— Nici un oraș străin, oricît de frumos ar fi, nu-i frumos ca satul tău natal. (Pentru o mai amplă documentare, consultați: H. Matei, Pigmeii, Edit. Tin., Buc. 1964, Acad. C. I. Gulian, Despre cultura spirituală a popoarelor africane, Edit. Științifică, Buc. 1964).

Pr. I. I. Mircea

UN BUN PATRIOT

Mihail Kogălniceanu

— 75 DE ANI DE LA MOARTEA SA —

Inscriind în acești ani pagini de luminoasă istorie, poporul nostru nu uită și cinstește după cuviință pe toți acei buni fii ai săi din trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, care au contribuit — prin munca și truda lor, prin dragostea lor de țară și de popor, de dreptate și adevăr — la sosirea zilelor măreți pe care le trăim. „Fără lupta și munca înaintașilor — spunea cu un anumit prilej Dl Nicolae Ceaușescu — nu am fi putut asista astăzi la marile realizări obținute de poporul nostru în dezvoltarea României spre culmile înalte ale civilizației socialiste". Unul dintre acești înaintași a fost Mihail Kogălniceanu, de la a cărui moarte s-au împlinit, în 20 iunie 1966, șaptezeci și cinci de ani.

După cum însuși mărturisește într-un discurs rostit la Academia Română, al cărui membru era, M. Kogălniceanu s-a născut în Iași la 7 septembrie 1817, ca fiu al vornicului Ilie Kogălniceanu.

Primele cunoștințe în ale cărții le-a primit de la călugărul maramureșan Gherman Vida, venit la Iași prin 1821—1822. În 1834 este trimis, împreună cu alți tineri moldoveni, la studii în Lunéville, lîngă Nancy, unde găzduiește în casa abatelui Lhommé. Către sfîrșitul anului 1835, îl întîlnim la Berlin, locuind în familia pastorului Souchon, iar apoi la pastorul Ionas, „discipolul favorit al marelui teolog (protestant) Schleiermacher" — după cum însuși Kogălniceanu ne spune. Aici cunoaște, printre alții, pe savantul german A. Humbold, care arată un deosebit interes pentru Principatele Române. Atît în Franța, cît și în Germania, tînărul patriot român culege importante date cu caracter istoric, social și cultural pe care le va folosi în acțiunile sale complexe de ridicare a poporului din care făcea parte.

Reîntors în țară, în 1838, M. Kogălniceanu timp de peste o jumătate de veac desfășoară o bogată activitate pe tărîm istoric, literar, didactic, oratoric etc., ocupînd totodată în mai multe rînduri diferite funcții de stat. Îl întîlnim astfel locotenent aghiotant al domnitorului Mihail Sturza, slujbă care îi permite să cunoască direct fărădelegile domnitorului, ca și viața superficială și de huzur a boierimii, păcate care sînt atacate cu tot dezgustul în iscusita sa schiță satirică: Filozofia vistului.

În 1840 Kogălniceanu întemeiază la Iași o instituție tipografică, prin care contribuie la răspîndirea culturii și literaturii române, precum și a ideilor înaintate care frămîntau inimile revoluționarilor din 1848. Tot în 1840, alături de Alecsandri și Negruzzi, îl vedem director al teatrelor francez și român din Iași. Datorită cunoștințelor sale bogate de istorie a patriei, în 1853 este numit profesor de „istoria națională" la Academia Mihăileană din capitala Moldovei.

Un rol deosebit de hotărîtor a avut Kogălniceanu în lupta pentru Unire a Principatelor Române. După Unire apoi devine un prețios colaborator al domnitorului Al. I. Cuza, în lupta pentru reforme democratice, ca de pildă reforma agrară, secularizarea averilor închinate mănăstirilor din afara țării etc. În acest interval și mai tîrziu M. Kogălniceanu este în mai multe rînduri ministru, în care calitate are un însemnat rol în războiul pentru independență din 1877. El este acela care, în 9 mai 1877, rostește în Parlamentul vremii discursul prin care proclamă independența României.

Și tot el, la Congresul de la Berlin din iunie 1878, a apărat cu tărie hotarele țării sale și a luptat pentru a înlătura condițiile economice apăsătoare impuse de unele puteri din acea vreme.

În 20 iunie 1891, M. Kogălniceanu moare la Paris, în timpul unei operații. Trupul său însă este adus la Iași și înmormîntat în cimitirul „Eternitatea".

Activitatea lui M. Kogălniceanu este multilaterală și, deci, cu anevoie de cuprins în cîteva

(Continuare în pag. 4)

Industrializarea socialistă

Țara noastră s-a transformat și se transformă mereu într-un ritm rapid. La baza marilor progrese ale patriei noastre stă industrializarea socialistă. Aceasta nu e o simplă afirmație, ci o realitate vizibilă în toate domeniile. Astfel, industrializarea a schimbat structura economică, țara noastră devenind dintr-o țară agricolă înapoiată, o țară industrial-agrară avansată, în care rolul conducător îl are industria. În 1965 industria a dat 60 la sută din produsul social, față de 39 la sută în 1938. Împreună cu ramura construcțiilor, industria a produs în 1965, 56 la sută din venitul național.

Progresele industriei noastre, dezvoltarea ei rapidă se vede și din faptul că în 1965 s-a realizat o producție industrială globală de aproape zece ori mai mare decît în 1938.

Creșterea industriei socialiste se bazează pe dezvoltarea cu precădere a industriei grele. De aceea s-au dezvoltat în ritm mai accelerat ramurile hotărîtoare pentru progresul economiei întregi: energia electrică și termică, siderurgia, construcția de mașini, chimia. Numai în aceste ramuri s-a realizat în 1965, 50,4 la sută din producția globală industriala față de 27,5 la sută în 1950 și 18 la sută în 1938. Aceste ramuri asigură stabilitatea întregii economii, ritmul înalt de creștere a industriei, mersul înainte al celorlalte ramuri ale economiei: agricultura, transporturile, construcțiile. Țara noastră se apropie acum de structura economică a țărilor industriale înaintate.

Industrializarea socialistă este și izvorul progresului tehnic. Acest progres — posibil numai prin dezvoltarea industriei — se arată în construirea de numeroase întreprinderi și secții noi cu nivel tehnic înalt, în dotarea întreprinderilor cu mașini și utilaje moderne. Între 1949—1965 au fost date în funcțiune 763 întreprinderi și secții noi, caracterizate prin un grad crescînd de mecanizare și automatizare, prin procese tehnologice moderne.

Industrializarea s-a realizat pe întreg teritoriul țării. Ea nu mai este privilegiul cîtorva centre, ci a fost amplasată în toate regiunile, ridicîndu-se astfel și regiunile care în trecut erau înapoiate. În anii 1956—1965 circa 50 la sută din numărul total al întreprinderilor moderne puse în funcțiune au fost ridicate în regiunile slab dezvoltate. Așa s-a îmbunătățit repartizarea forțelor de producție pe pămîntul patriei, toate regiunile bucurîndu-se de binefacerile industrializării.

Industrializarea a dus la urbanizarea continuă a populației țării. Noi contingente de oameni au fost absorbite în producție prin dezvoltarea industriei, îndeosebi fiind atrase spre sectorul industrial persoanele care se eliberează din agricultură. Astfel, între 1950—1965 numărul muncitorilor a crescut la aproape 3.200.000 de la 1.223.000.

Industrializarea a avut ca urmare — direct sau indirect — ridicarea nivelului de trai al populației. Dezvoltarea industriei stă la temelia creșterii salariului real al oamenilor muncii, sporirea desfacerii de mărfuri, construcției de locuințe și așezăminte social-culturale, lărgirii învățămîntului de toate gradele, condițiilor civilizate de trai etc.

Noul plan cincinal (1966—1970) prevede dezvoltarea în continuare a industriei socialiste, cu prioritate a industriei grele, îndeosebi a industriei constructoare de mașini. Ritmul mediu de creștere a producției industriale prevăzut este de 10,6—11,6 la sută, ceea ce așează țara noastră pe unul din primele locuri din lume. Datorită acestui ritm de creștere, industria noastră va realiza în 1970 în 24 de zile întreaga producție industrială a anului 1938.

Peisajul țării noastre se îmbogățește mereu cu noi fabrici, noi uzine, noi întreprinderi, care valorifică tot mai deplin bogățiile solului și subsolului. Dezvoltarea impetuoasă a industriei — baza fiind industria grea — atrage după sine, dezvoltarea rapidă a întregii economii naționale, ridicarea poporului nostru, pe noi culmi de civilizație, înălțarea prestigiului internațional al Republicii Socialiste România, care se așează alături de țările industriale dezvoltate.

R.

UN BUN PATRIOT

Mihail Kogălniceanu

(Urmare din pag. 3)

rînduri. Vorbind despre el cu treizeci de ani în urmă, O. Goga nu-l arată ca un „bloc formidabil de stîncă. Personalitatea lui se așterne dominatoare de-a curmezișul veacului al 19-lea la noi. Privit în diversele ipostaze de îndrumător cultural sau istoric, de om politic, curmînd trebile sau urmărind țelele echilibrului internațional, cu cît îl apropii mai mult de orice parte la orice punct al vieții sale, el cîștigă în fața celui mai exigent analist. Kogălniceanu e cel dintîi creier românesc organizat în sens modern care primește și elaborează problemele gîndirii continentului din vremea lui pentru a le pune de acord cu interesele naționale".

Într-adevăr, ceea ce caracterizează în chip deosebit activitatea și întreaga personalitate a lui M. Kogălniceanu este patriotismul său cald, munca sa de ridicare socială și culturală a mulțimilor, ca și contribuția de seamă la înălțarea României moderne.

Astfel, încă de tînăr, la 17 ani, fiind în Franța, în scrisorile pe care le trimitea în țară își arăta apropierea sa sinceră față de țărănimea muritoare de foame din Moldova. Tot din vremea studenției a publicat lucrări despre latinitatea limbii române, despre istoria și originea țiganilor, cărora de asemenea le-a arătat o caldă simpatie, ca și vestita sa „Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des Valaques transdanubiens", prin care inaugurează seria scrierilor sale istorice, de la început gîndindu-se la o istorie a „Moldovei întregi, a Valahiei și a fraților din Transilvania". Căci, prin „națiia română", Kogălniceanu înțelegea pe toți românii din cele trei provincii românești, pe care îi dorea într-un stat unitar. Așa de pildă, în cuvîntul programatic al „Daciei literare", revistă înființată de el în 1840, tînărul istoric și scriitor român arăta că „foaia noastră va fi un repertoriu general al literaturii românești, în carele, ca într-o oglindă, se vor vedea scriitori moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, bucovineni, fiește-carele cu ideile sale, cu limba sa, cu chipul său", „țălul" suprem al acestei colaborări fiind acela ca „românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți". Combătînd pe cei care, scriind, abordau teme de aiurea, străine de viața și aspirațiile poporului nostru, tot în acest cuvînt introductiv M. Kogălniceanu arată cum „istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țării (provincii românești) sînt destul de mari, obiceiurile noastre sînt destul de pitorești și poetice, pentru ca să putem găsi și la noi sujeturi de scris".

De această ploconeală în fața culturii străine suferea cu deosebire tagma boierească, căreia, cu un alt prilej, Kogălniceanu îi pune revoltat întrebarea: „Cum sunt (boierii) așa cu apatie către literatura nației lor, care singură poate să le deie idee de faptele strămoșilor lor, de obiceiurile țării, de gustul, de duhul național?".

Aceeași idee de promovare a valorilor naționale se desprinde și din programul revistei „Propășirea", înființată și cu sprijinul lui N. Bălcescu (în 1844), unde se arată, printre altele, că foaia „va fi menită să împărtășească cetitorilor o idee dreaptă și îndestulătoare a mișcării literare din Moldavia, Valahia și Transilvania".

În relevarea elanului patriotic al lui M. Kogălniceanu, deosebit de mișcător este apoi „Cuvîntul introductiv la cursul de istoria națională", rostit în 23 noiembrie 1843 la Academia Mihăileană din Iași, în care se ocupă, printre altele, de rolul educativ al istoriei, pe care o numește „testamentul lăsat de către strămoși strănepoților, ca să le slujească de tălmăcire vremei de față și de povățuire vremei viitoare", subliniind cu deosebire importanța istoriei noastre naționale, „care ne arată faptele strămoșilor noștri". „Inima mi se bate — spune Kogălniceanu — cînd aud rostind numele lui Alexandru cel Bun, lui Ștefan cel Mare, lui Mihai Viteazul; da domnilor mei! Și nu mă rușinez a zice că acești bărbați pentru mine sînt mai mult decît Alexandru cel Mare, decît Anibal, decît Cezar; aceștia sînt eroii lumii, pe cînd cei dintîi sînt eroii patriei mele. Chiar locurile patriei mele — continuă el — îmi par mai plăcute, mai frumoase decît locurile cele mai clasice". Tot cu acest prilej arată că el socotește ca patria sa „toată acea întindere de loc unde se vorbește românește".

Mișcătoare sînt și cuvintele pe care Kogălniceanu le rostește lui Alexandru Ioan Cuza, după alegerea sa ca domnitor al Principatelor Unite, din care reținem idei ca acestea: „O, doamne! mare și frumoasă îți este misia! Fii dar omul epohei; fă ca legea să înlocuiască arbitrariul; fă ca legea să fie tare, iar tu, măria ta, ca domn, fii blînd, fii bun mai ales pentru acei pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi".

Aceia la care făcea aluzie era, desigur, pătura țărănească, care a avut în Kogălniceanu un neodihnit luptător pentru cîștigarea de drepturi la o viață mai omenească. Într-o seamă din scrierile sale ca și în diverse discursuri, M. Kogălniceanu pledează, cu toată puterea și cu toate argumentele pe care bogata sa cultură i le punea la îndemînă, pentru îmbunătățirea soartei țăranilor, înfierînd cu orice prilej pe cei care „exploatează nenorocirea și sărăcia poporului". „Nu este omenesc — spune el — ca omul să exploateze pe om, ca cei mulți să fie instrumentele de muncă a celor puțini și ca un popor întreg să-și jertfească viața în folosul unora". În această luptă a sa de cîștigare de drepturi pentru țărănimea oropsită, împilată și închingată în tot felul de corvoade boierești, recurgea și la temeiuri creștine, arătînd că „întruparea lui Hristos dă ființei omenești ceva înalt și sfînt, încît în ochii adevăratului cristian, acela care calcă în picioare drepturile celui mai mic din semenii săi este nu numai un monstru, dar și un sacrilegiu".

Mihail Kogălniceanu rămîne, așadar, un înaintaș de seamă, o figură deosebită, una din personalitățile dominante ale uneia din epocile cele mai importante din istoria țării noastre.

De aceea, pentru toată truda sa, pentru toate înaltele sale simțăminte patriotice, poporul nostru — astăzi liber, unitar și deplin stăpîn pe soarta sa — aduce acestui bun fiu al său, acum la 75 de ani de la moartea sa, o binemeritată cinstire.

Gh. P.

SF. GRIGORIE DE NAZIANZ

Rugăciunea de dimineață

Din zorii zilei Doamne, înalț spre Tine dreapta
Și-ți jur să nu îngădui nelegiuită fapta,
Ci-ntîi de toate Ție să-nchin această zi:
Curma-voi gînduri rele, de patimi m-oi păzi.

5. De nu,-mi va fi rușine de bătrînețea mea,
Precum și de trapeza de care mă ating.
Aceasta mi-i dorința, Hristoase, fă să-nving.

Trad. de Pr. P. Iacobescu

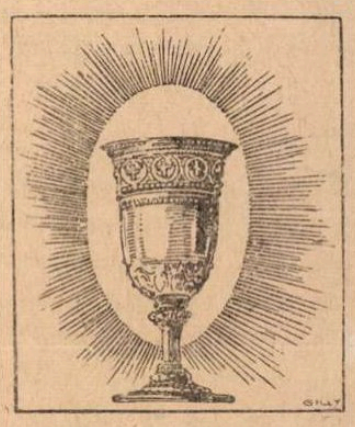

† Pr. Ioan Bunuș

În ziua de 19 iunie a. c., a încetat din viață preotul pensionar Ioan Bunuș din parohia Aita Mare, după o scurtă și grea boală, fiind împărtășit cu Sfintele Taine.

În ziua de 21 iunie, serviciul înmormîntării a fost săvîrșit de P. C. Prot. Nicodim Belea, preoții: I. Florea-Belini, V. Vlădăreanu-Hăghig; Ilie Mircea-Iarăș și I. Sumedrea-Cheia Bran.

Erau de față, cu inimile îndoliate, un frate, două fiice, gineri, nepoți, rudenii, cunoscuți, credincioși din parohie și din unitățile administrate în cursul pastorației de adormitul în Domnul, precum și credincioși ai altor culte în frunte cu preoții lor.

P.C. Prot. Nicodim Belea din Sf. Gheorghe a rostit predica în numele protopopiatului, arătînd viața pe scurt și activitatea defunctului. Defunctul a trăit 72 ani, avînd o activitate pastorală de 40 ani fără întrerupere.

În numele parohienilor din Aita Mare și a tuturor credincioșilor din unitățile administrate, cuvînt de despărțire a rostit preotul administrator: Ioan Florea din Belini.

Procesiunea a continuat pînă lîngă biserica veche unde a fost înmormîntat după toată rînduiala noastră ortodoxă.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepții!

Preot I. Florea

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 114 Sibiu, 1 august 1966 Nr. 29—30

Biblioteca Orășenească "Ștefan Gheorghiu" Sibiu Str. Bariţiu 5

Telegraful Român

• FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos

„Sfîrşitul legii este Hristos, spre îndreptare tot celui ce crede" (Rom. 10, 4).

A vorbi despre Iisus Hristos — Domnul nostru, înseamnă a vorbi despre Dumnezeu, iar a vorbi despre Dumnezeu cel atotputernic, cel necuprins şi atotperfect, este, precum ştim, un lucru anevoios pentru mintea şi graiul nostru mărginit.

Încercăm totuşi în puţine rînduri să tălmăcim cîteva înţelesuri ale realităţii sau adevărului care constituie temelia Bisericii noastre, axul în jurul căruia se învîrte întreaga noastră viaţă creştină. Bazaţi pe cele ce ne învaţă Sf. Scriptură şi Sf. Părinţi, vom zăbovi deci puţin asupra cuvintelor pe care orice creştin zilnic le rosteşte cu graiul sau cu gîndul: Mîntuitorul Iisus Hristos.

In limba ebraică, de unde vine acest nume, „Iisus" înseamnă mîntuitor, iar Fiului lui Dumnezeu i se potriveşte în chip desăvîrşit, căci El este cu adevărat Mîntuitorul lumii. De altfel, acest nume nu l-am dat noi oamenii, ci însuşi Dumnezeu-Tatăl atunci cînd, prin trimisul Său, spune lui Iosif: „Nu te teme a lua pe Maria femeia ta, căci ce s-a zămislit într-însa din Duhul Sfînt este. Şi va naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus" (Matei 1, 20—21). Acest nume a fost purtat în Vechiul Testament şi de Iisus Navi, urmaşul lui Moise, care a condus pe evrei în Ţara Sfîntă, scăpîndu-i de rătăcire prin pustie. In felul acesta, Iisus Navi s-a făcut chipul lui Mesia, care a mîntuit toate neamurile de rătăcirea sau întunericul în care le împinsese alunecarea în păcat.

Tot în limba ebraică „Hristos" înseamnă uns. Şi acest nume i-a fost dat tot de Dumnezeu-Tatăl, prin gura îngerului care a spus păstorilor în noaptea sfîntă: „Iată vă vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot norodul. Că s-a născut nouă astăzi mîntuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David" (Luca 2, 10—11). Se ştie că la vechii evrei unşi se numeau preoţii, proorocii şi regii, pentru că la păşirea în munca lor erau unşi cu mir, care închipuia consacrarea sau întărirea în slujbă prin darul Duhului Sfînt. Dar, ca şi Iisus Navi, toţi aceştia nu erau decît modele sau chipuri ale adevăratului Uns, căci ei primeau numai o parte din puterea Duhului Sfînt, o picătură din el. Iisus deci nu este ca unul dintre mulţii unşi dinaintea Sa, ci El este Unsul sau Hristosul în adevăratul înţeles al cuvîntului, căci El primeşte pe însuşi Duhul Sfînt. Ne învaţă şi Sf. Ioan Gură de Aur cînd zice: „Hristos nu este un om purtător de Dumnezeu (ca proorocii de pildă), ci Dumnezeu întrupat. El nu este uns ca un prooroc prin lucrare, ci prin prezenţa întregei ipostaze a ungerii". Şi numele de Hristos i se potriveşte, aşadar, în chip desăvîrşit Mîntuitorului. De altfel, El însuşi a spus despre Sine, lucru prezis şi de Isaia la timpul său (Isaia 61, 1), că are ungerea Sf. Duh, atunci cînd învaţă în sinagoga din Nazaret: „Duhul Domnului (este) peste mine, pentru că el m-a uns *ca să binevestesc săracilor şi m-a trimis ca să tămăduiesc pe cei zdrobiţi cu inima, să propovăduiesc robilor izbăvire şi orbilor vedere, să uşurez pe cei apăsaţi" (Luca 4, 18).*

Se desprinde din aceste cuvinte nu numai ungerea Domnului, ci şi însăşi chemarea Sa mîntuitoare în lume. Căci, aşa după cum am văzut, cele două numiri ale Domnului exprimă cum nu se poate mai fidel lucrarea de Mîntuitor a Fiului lui Dumnezeu întrupat în chip de om deplin. Şi acest lucru este întărit de Dumnezeu-Tatăl, tot atunci cînd îi vorbeşte lui Iosif — motivînd numele de „Iisus", pe care Iosif trebuia să-l dea pruncului care urma să se nască din Fecioara Maria — prin gura îngerului: „Acesta (Iisus) va mîntui pe poporul său de păcatele lui" (Matei 1, 21).

După cum ne învaţă învăţătura noastră de credinţă, ştim că prin păcatul strămoşesc, care a însemnat un mare pas greşit pentru Adam şi urmaşii lui, firea noastră a ieşit din făgaşele pe care Ziditorul o rînduise să crească spre desăvîrşirea sa, spre tot mai frumos şi mai bine. Chipul lui Dumnezeu în om s-a întunecat în oarecare măsură. Datorită acestui fapt puterile sufleteşti ale omului au slăbit şi ca urmare deosebirea adevărului de neadevăr, a binelui de rău era mai anevoioasă, iar firea era înclinată mai mult spre rău decît spre bine, mai mult spre faptele trupului, ale cărnii, decît spre aspiraţiile sufletului. Sf. Apostol Pavel, care a făcut această experienţă dureroasă, redă pe înţelesul tuturor zbuciumul lăuntric al omului de dinaintea venirii lui Iisus, cînd zice: „După omul cel dinăuntru mă bucur de legea lui Dumnezeu. Dar văd în mădularele mele altă lege ştiindu-se împotriva legii minţii mele, pentru că nu fac binele pe care-l voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc. Ticălos om sînt eu! Cine mă va izbăvi?" — se întreabă Apostolul. Şi tot el răspunde: „Mulţumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos Dumnezeul nostru" (Rom. 7, 22—23, 19. 24). Prin Iisus Hristos deci am dobîndit pace lăuntrică, cu semenii noştri şi cu Dumnezeu, de care lucrarea răului şi neascultarea ne depărtaseră. Prin darurile felurite ale lui Iisus Hristos, forţele contradictorii din fiinţa noastră s-au potolit, iar puterile sufletului s-au înviorat ca dintr-un somn moleşitor, au renăscut, încît acum tot cel ce cunoaşte şi urmează cu adevărat Mîntuitorului poate spune tot cu Sf. Apostol Pavel, că „toate le pot întru Hristos cel care mă întăreşte" (Filip. 4, 13), Sf. Apostol Pavel ne stă ca permanent, viu şi nedezmînţit exemplu cum un suflet luminat şi întărit de Hristos poate învinge orice ispită, orice rău care ne-ar putea întina fiinţa. Acest adevăr, această minunată experienţă a sa, Sf. Apostol Pavel o împărtăşea ascultătorilor săi şi nouă totodată, cînd spune: „Prin El tot cel ce crede se va îndrepta de toate cîte prin legea lui Moise nu v-aţi putut îndrepta" (F. Ap. 13, 39), ceea ce, spus altfel, înseamnă că legea lui Moise (cele 10 porunci în primul rînd) arăta ceea ce trebuie făcut pentru a fi bineplăcuţi lui Dumnezeu şi de folos oamenilor, dar nu dădea şi puterea necesară pentru înfăptuirea a ceea ce legea poruncea, putere pe care am dobîndit-o prin Iisus Hristos.

Aşa se face că rolul de Mîntuitor al Domnului nostru Iisus Hristos s-a asemănat cu acela de doctor sau vindecător. Prin căderea în păcat, firea omenească s-a îmbolnăvit într-adevăr, dar „prin rana lui", prin patimile Sale „noi toţi ne-am vindecat", cum spune Sf. Scriptură. Gomentînd cuvintele Sf. Apostol Pavel de la I Cor. 3, 9: „Voi sînteţi zidirea lui Dumnezeu", Sf. Vasile cel Mare arată că „această clădire (fiinţa omenească) a fost cutremurată (spartă) de vrăjmaşi (de puterea răului), dar Creatorul a reparat crăpăturile acelea care se făcuseră în ea". Sînt lămuritoare în această privinţă şi cuvintele Sf. Efrem Sirul, care spune: „Pentru însuşi omul acesta, pe care l-au zidit mîinile Sale preacurate, s-a pogorît Sfîntul, Unul născut Fiul ca să vindece şi să tămăduiască pe toţi cei care zăceau în multe feluri de neputinţe, cu darul şi cu îndurările Sale".

Se mai aseamănă lucrarea Mîntuitorului Iisus Hristos cu aceea de salvare din robie. In vechime şi chiar şi mai tîrziu se purtau războaie pentru a se face prizonieri sau robi, dintre care apoi unii erau răscumpăraţi din această robie cu mari sume de bani de către părinţi, prieteni sau cunoscuţi. Intr-un fel de robie sub puterile răului sau patimilor a căzut şi omul prin păcatul strămoşesc. Iată însă că vine Mîntuitorul şi prin viaţa, învăţătura şi Jertfa Sa ne scoate, ne eliberează, ne răscumpără din această robie, ridicîndu-ne din starea de neputinciosie, din robia ignoranţei religioase şi a tot felul de păcate, la starea de oameni liberi, stăpîni pe voinţa noastră, la starea de fraţi ai Săi şi fii ai lui Dumnezeu. Intruparea Mîntuitorului cu toate consecinţele ei este preţul răscumpărării noastre, ceea ce-l face pe Sf. Apostol Pavel să spună Corintenilor: „Sînteţi cumpăraţi cu mare preţ" (I Cor. 7, 23). Şi tot Corintenilor le spune că „Hristos Iisus s-a făcut pentru noi înţelepciune de la Dumnezeu şi dreptate şi răscumpărare" (I Cor. 1, 30). Aceasta îl face şi pe Sf. Vasile cel Mare să ne înveţe: „Dacă nu-ţi aduci aminte de originea ta de la început, fă-ţi cel puţin o idee despre valoarea ta după preţul care s-a depus pentru tine şi cunoaşte-ţi astfel valoarea ta. Tu — continuă Sf. Vasile — ai fost cumpărat cu preascumpul sînge al lui Hristos, nu deveni deci rob al păcatului. Înţelege-ţi cinstea ta, pentru ca să nu te asemeni cu dobitoacele cele fără de minte".

Ceea ce mai preînchipuia apoi într-o oarecare măsură lucrarea de Mîntuitor a Domnului nostru Iisus Hristos sînt jertfele Vechiului Testament. Ştim cum în Vechiul Testament erau prescrise anumite jertfe de animale, care simbolizau iertarea păcatelor de Cel ce este fără de greşeală — Dumnezeu, şi străduinţa de a nu greşi a celor ce le aduceau. Suprema jertfă însă

(Continuare în pag. 2)

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos

(Urmare din pag. 1)

şi cu adevărat mîntuitoare s-a adus pentru noi toţi de către Iisus Hristos — Domnul nostru. Prin sîngele Său nevinovat, vărsat pe cruce, a spălat în chip real păcatele tuturor. Să luăm aminte, spune Sf. Apostol Petru — „că nu cu lucruri pieritoare, cu argint sau cu aur v-aţi izbăvit din viaţa voastră cea deşartă, ci cu scump sîngele lui Hristos, mielul cel nevinovat şi fără prihană" (I Petru 1, 18—19). Şi tot Apostolul Petru ne învaţă, zicînd: „El (Iisus) păcatele noastre le-a ridicat în trupul Său pe lemn, ca noi, murind păcatelor, să vieţuim dreptăţii. Pentru că eraţi ca nişte oi rătăcite, acum însă v-aţi întors la păstorul şi păzitorul sufletelor voastre" (I Petru 2, 24—25). Prin Jertfa Sa, Mîntuitorul „a sfinţit frămîntătura firii" noastre, după cum spune Sf. Chiril al Ierusalimului. De aceea, în creştinism jertfă unică rămîne jertfa lui Iisus, care se repetă în Sf. Liturghie pînă la sfîrşitul veacurilor.

Important, cu totul esenţial în activitatea de Mîntuitor a Domnului nostru Iisus Hristos rămîne însă învăţătura şi pilda vieţii Sale. Dacă cîntărim cu atenţie fiecare cuvînt al Mîntuitorului, fiecare pas şi fiecare faptă a Sa, ne dăm seama că tot ceea ce a făcut şi învăţat are ca unic scop zidirea lăuntrică a noastră, promovarea multilaterală a vieţii. Ca izvor al vieţii şi ca cunoscător al firii omeneşti, El ne-a arătat pe care căi putem ajunge la împlinirea fiinţei noastre, la desăvîrşirea ei, la cît mai multă şi autentică viaţă. Însuşi ne-a spus-o: „Eu am venit ca oile mele viaţă să aibă şi mai multă să aibă" (Ioan 10, 10), ceea ce arată şi Sf. Apostol Petru cînd zice: „Dumnezeiasca lui putere ne-a dăruit toate cele ce sînt spre viaţă" (I Petru 1, 3).

Iisus Hristos ne mîntuieşte nu numai prin aceea că „ne-a dat nouă pricepere ca să cunoaştem pe Dumnezeul cel adevărat" — după cum glăsuieşte Sf. Apostol Ioan (I Ioan 5, 20), ci şi prin pilda vie, concretă, a vieţii Sale neprihănite. Iisus rămîne farul luminos şi permanent aprins sau prezent în Biserica Sa, care călăuzeşte viaţa fiecărui creştin. De aceea, numai în măsura în care păşim pe urma Sa, numai în măsura în care ne pătrundem de viaţa Sa, putem nădăjdui în mîntuirea noastră. Ne învaţă Sf. Apostol Petru cînd zice: „Hristos a pătimit pentru noi, lăsîndu-ne pildă ca să păşim pe urmele lui" (I Petru 2, 21). Sau cum spune Sf. Ioan Damaschin: „Mîntuitorul a venit ca să se facă părtaş firii noastre, ca să ne înveţe prin pildele Sale calea virtuţii, ca să ne scape de stricăciune prin comuniunea cu viaţa".

Dar, aşa cum am mai arătat, Iisus Hristos — Mîntuitorul ne-a dat şi puterea de a păşi pe urmele Sale, tăria de a întruchipa şi a deveni fiecare, potrivit cu rîvna pe care o are, un alt Hristos în lume. „Din plinătatea lui noi toţi am luat dar peste dar", putere peste putere, ne spune Sf. Apostol Ioan (Ioan 1, 16), pentru că Iisus Domnul „îmbogăţeşte pe toţi cei ce-l cheamă", fără deosebire, după cum ne încredinţează şi Sf. Apostol Pavel (Rom. 10, 12). El este soarele veşnic de la care pleacă neîncetat şi pretutindeni razele harului sau darurilor Sale.

În sfîrşit, peste toate acestea străjuieşte şi străluceşte puternic Învierea Domnului nostru Iisus Hristos din morţi, prin care chezăşuieşte întreaga Sa lucrare mîntuitoare.

Vom spune, aşadar, cu Sf. Efrem Sirul, că „precum nu este cu putinţă omului să vadă fără lumina ochilor, sau să grăiască fără limbă, sau să audă fără urechi, sau să umble fără picioare, sau să lucreze fără mîini, aşa nu poate cineva fără de Domnul Iisus să se mîntuiască".

Să privim deci cu toată seriozitatea chemarea noastră de creştini, bineştiind că „petrecînd în răutate şi în păcat, Hristos cu nimic nu ne va folosi" — după cum ne încredinţează un Sfînt Părinte. Să ne străduim cu tot dinadinsul a înţelege şi a ne pătrunde cît mai deplin de venirea în lume şi rostul mîntuitor al Domnului nostru Iisus Hristos, urmîndu-i luminoasa şi minunata Sa învăţătură şi pildă de vieţuire, care ne duc spre tot mai mare spor de viaţă, spre pace, omenie, muncă şi bucurie, încredinţaţi fiind că El cu noi este „în toate zilele. Amin" (Matei 28, 20), Diac. Gheorghe Papuc

Despre făţărnicie

In Sfînta Evanghelie de la Luca citim că „Iisus a început să vorbească mai întîi către ucenicii Săi: feriţi-vă de aluatul fariseilor, care este făţărnicia" (Luca 12, 1). Din aceste cuvinte înţelegem că Mîntuitorul nostru nu vrea ca în sufletele celor ce îi urmează Lui să fie vreo urmă de făţărnicie. De aceea ne spune El să ne ferim de acest păcat, care îşi pune pecetea pe suflet, întocmai cum aluatul îşi pune pecetea însuşirilor sale pe frămîntătura în care este pus ca să o dospească.

In Sf. Evanghelie sînt şi alte texte din care se desprinde adevărul că Fiul lui Dumnezeu este împotriva făţărniciei, că El nu vrea ca această răutate să se amestece cumva în sufletele celor ce îi sînt următori. In cele ce urmează ne vom reţine puţin asupra unor astfel de texte, mai ales că în ele se arată şi cum anume sînt făţarnicii şi, deci, cum nu trebuie să fim.

Vorbind despre milostenie, în auzul unei mari mulţimi de oameni, Domnul nostru Iisus Hristos spunea: „Luaţi aminte ca faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor, ca să fiţi lor privelişte, altfel nu aveţi plată de la Tatăl vostru cel din ceruri. Deci, cînd faci milostenie, nu trîmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii în sinagoge şi în uliţe, ca să fie slăviţi de oameni. Adevăr grăiesc vouă: îşi iau răsplata (cuvenită). Tu, însă, cînd faci milostenie, să nu ştie stînga ce face dreapta ta. Aşa încît milostenia ta să fie într-ascuns, şi Tatăl tău, care vede într-ascuns, îţi va răsplăti ţie" (Matei 6, 1—4). Din aceste cuvinte spuse de Domnul, înţelegem că El vrea ca cei ce ţin seamă de învăţăturile Lui să facă binele pentru binele însuşi şi pentru răsplătirea cea de la Dumnezeu, iar nu pentru lauda de la oameni, cum fac făţarnicii, care fac binele cu scopul de a fi văzuţi şi lăudaţi de oameni.

Mai departe, referindu-se la rugăciune, ca la o faptă folositoare pentru mîntuire şi de cinste înaintea oamenilor, Domnul Hristos zicea către aceiaşi ascultători ai Săi: „Cînd vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii, cărora le place prin sinagoge şi prin unghiurile uliţelor, stînd în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor" (Matei 6, 5).

Făţarnicii au un fel al lor de a se arăta oamenilor şi atunci cînd postesc, de aceea Mîntuitorul Hristos nu vrea ca cei ce sînt ai Lui să facă acelaşi lucru, ci le spune: „Cînd postiţi, nu fiţi posomoriţi ca făţarnicii; că ei îşi întunecă feţele, ca să se arate oamenilor că postesc; adevăr grăiesc vouă; îşi iau plata (cuvenită). Tu, însă, cînd posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, care este într-ascuns, şi Tatăl tău, care vede într-ascuns, îţi va răsplăti ţie" (Matei 6, 16—18).

Cunoaşte Domnul Hristos şi făţărnicia celor care judecă şi osîndesc pe semenii lor, în timp ce ei îşi poartă în suflet păcate mult mai mari decît acelea pe care le văd şi le osîndesc la alţii. A numit Fiul lui Dumnezeu „făţarnic" pe cel ce se face judecător al semenului său, cînd el însuşi are în sufletul său păcate netămăduite, pentru că cel ce face unele ca acestea vrea să se arate pe sine a fi mai bun decît acela pe care îl judecă, deşi, în realitate, el nu este mai bun, ci este chiar mai rău decît acela, căci la păcatele sale de mai înainte el mai adaugă şi pe acelea ale judecării şi al făţărniciei.

A mai numit Domnul nostru Iisus Hristos „făţarnici" şi pe ucenicii fariseilor şi pe irodianii, care au mers la Dînsul ca să-l ispitească, vrînd să-l prindă în cuvînt (Matei 22, 15—16). Aceştia au zis către Iisus: „Învăţătorule, ştim că eşti omul adevărului şi întru adevăr înveţi calea lui Dumnezeu şi nu-ţi pasă de oameni, pentru că nu te uiţi la faţa oamenilor; spune-ne, deci, nouă, cum ţi se pare ţie? Se cade să dăm dajdie Cezarului, sau nu?" (Matei 16, 17).

Înfăţişîndu-se cu o astfel de întrebare, înaintea Domnului, ispititorii nu-şi arătau adevăratele lor gînduri, ci se făţărniceau, voind să fie luaţi drept unii care caută adevărul, în timp ce ei voiau să-i întindă Mîntuitorului o cursă. De aceea „Iisus, cunoscînd vicleşia lor, le-a răspuns: ce mă ispitiţi făţarnicilor?" Printr-o astfel de întîmpinare făcută ucenicilor fariseilor, Fiul lui Dumnezeu arăta că El ştie că aceia într-un fel gîndeau şi într-altul vorbeau, că nu era unire între gîndul pe care îl arătau în cuvinte şi între cel pe care îl purtau în mintea lor, deoarece, ispititori fiind, nu voiau să fie cunoscuţi ca ispititori. Pentru o astfel de pricină i-a arătat Domnul pe acei ispititori că sînt făţarnici şi nu iubitori de adevăr.

Multe sînt, apoi, cuvintele prin care Domnul Hristos îi deplînge pe fariseii din vremea Sa, ca pe unii care „toate faptele lor le fac ca să fie priviţi de oameni" (Matei 23, 5), ca să fie lăudaţi de oameni pentru lucrurile lor cele dinafară, care însă nu aveau un temei în sufletul lor.

„Vai vouă cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că închideţi Împărăţia cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intraţi şi nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsaţi" (Matei 23, 13), sînt cuvinte prin care Domnul nostru Iisus Hristos arată că făţărnicia este o piedică în calea intrării în Împărăţia cerurilor, în care nu pot intra decît aceia a căror dreptate prisoseşte mai mult decît cea a cărturarilor şi a fariseilor, de vreme ce zice Domnul: „De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra întru Împărăţia cerurilor" (Matei 5, 20). In această Împărăţie intră aceia care au ajuns la simplitatea şi nevinovăţia copiilor, potrivit cuvîntului: „De nu vă veţi întoarce ca să fiţi ca pruncii, nu veţi intra întru Împărăţia cerurilor" (Matei 18, 3), şi iarăşi: „Cine nu va primi Împărăţia lui Dumnezeu ca un prunc, nu va intra în ea" (Luca 18, 17). Ori, este ştiut că acolo unde este simplitate nu încape făţărnicia, precum şi dimpotrivă: unde este făţărnicie, acolo nu poate fi simplitatea, care face pe cineva propriu de a intra în Împărăţia lui Dumnezeu.

Fariseii şi cărturarii sînt sub osînda lui Dumnezeu, deoarece, din motive de făţărnicie, se roagă îndelung şi, pe lîngă aceasta, tot din pricina făţărniciei lor, profită de buna credinţă a oamenilor, în folosul cîştigului lor (Matei 23, 14).

Fariseii şi cărturarii mai sînt numiţi de Mîntuitorul „făţarnici" şi pentru faptul că dau zeciuială din izmă, din mărar şi din chimen, dar trec cu vederea părţile mai grele ale Legii, adică „judecata, mila şi credinţa" (Matei 23, 23).

Făţarnici îi arată a fi pe farisei şi faptul că ei curăţă partea dinafară a paharului şi a blidului, iar de curăţirea părţii dinăuntru nu se îngrijesc (Matei 23, 25). Deci, bine a zis Domnul despre ei, ca şi despre toţi cei ce fac unele ca acestea, că seamănă „cu mormintele cele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru, însă, sînt pline de oase de morţi şi de toată necurăţia" (Matei 23, 27). Aşa sînt toţi făţarnicii, care se arată oamenilor a fi drepţi, dar pe dinăuntru sînt plini de făţărie şi de fărădelege (Matei 23, 28),

Din textele din Sfînta Evanghelie, pe care le-am amintit, înţelegem că făţarnicii sînt toţi cei ce fac faptele lor înaintea oamenilor, cu scopul precis de a fi văzuţi şi lăudaţi de ei; făţarnici sînt aceia care într-un fel se prezintă ochilor

omenești și în alt fel sînt cunoscuți lui Dumnezeu și propriei lor conștiințe; fățarnici sînt toți cei care, răi fiind, vreau să fie cunoscuți ca buni; fățarnici sînt aceia care arată evlavie mai presus decît aceea pe care o au de fapt; fățarnici sînt toți aceia care se arată oamenilor a fi drepți, în timp ce ei sînt plini de fărădelege (Matei 23, 28), putînd fi asemănați cu paharul și cu blidul curat numai pe dinafară, ca și cu mormintele cele frumoase în partea lor văzută, dar care ascund în ele necurății (Matei 23, 25—28).

Unele ca acestea știindu-le noi, știm și de ce să ne ferim, ca să nu purtăm în sufletul nostru aluatul fariseilor, adică fățărnicia. Să vedem acum, cum putem să ne ferim de acest aluat, care schimbă spre rău frămîntătura sufletului în care se găsește. Și despre aceasta ne vorbește Sfînta Evanghelie, în care citim că Domnul a zis: „Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor, ca să fiți lor priveliște" (Matei 6, 1). Prin urmare, cel dintîi lucru pe care trebuie să-l facă cel ce vrea să stea împotriva fățărniciei este acela de a nu căuta lauda de la oameni, ci pe acestea să le săvîrșim numai pentru preamărirea lui Dumnezeu. După cum am văzut, Domnul nostru Iisus Hristos ne îndeamnă la o făptuire în ascuns, la o făptuire care duce la o îmbunătățire reală, care vrea El să fie mai presus de ceea ce se poate vedea înafară. Aceasta, însă, nu înseamnă să renunțe la faptele cele bune care sînt sau pot fi cunoscute de oameni, ci numai să ne silim ca bunătatea noastră cea lăuntrică să fie cel puțin atît de mare cît este cea presupusă de oameni sau ca aceea care o cunosc ei, chiar fără voia noastră, și, dacă este cu putință, bunătatea noastră lăuntrică să fie mai mare decît cea care se poate vedea înafară. Acest lucru îl înțelegem din cuvintele prin care Domnul îi îndrumează pe farisei să nu părăsească faptele cele mici cu care se laudă că sînt împlinitori ai Legii dar să adauge la acelea și pe cele mari și de căpetenie, adică „judecata, mila și credința". El spune: „Pe acestea (adică judecata, mila și credința) trebuia să le faceți, iar pe acelea (adică, zeciuiala din izmă, din chimen și din mărar, deci, amănuntele) să nu le lăsați" (Matei 23, 13).

Fiul lui Dumnezeu nu este împotriva faptului de a spăla cineva partea dinafară a paharului și a blidului, ci El cere să fie spălată în primul rînd și mai cu seamă partea dinăuntru a acestora, aceasta fiind mai de trebuință să fie spălată. De aceea a spus Mîntuitorul: „Curăță întîi lăuntru paharului și al blidului, ca să fie curat și pe dinafară" (Matei 23, 26). Cînd se va face această lucrare de curățire lăuntrică, atunci se va scoate din suflet fățăria și fărădelegea, cei curățiți de astfel de răutăți vor fi cu adevărat lipsiți de fățărnicie și nu se vor mai asemăna mormintelor celor văruite.

Unele ca acestea știindu-le, Sfîntul Maxim Mărturisitorul zice: „Fățarnicul pînă își închipuie că e acoperit, e liniștit, vînînd slava din aparență că e drept. Dar cînd e dat pe față, scoate cuvinte purtătoare de moarte, închipuindu-și că-și ascunde urîțenia proprie prin cuvintele de ocară împotriva altora". Pe unul ca acesta, Scriptura, asemănîndu-l cu puiul de năpîrcă, ca pe un fățarnic ce e, îl îndeamnă să facă roade vrednice de pocăință, adică să-și schimbe dispoziția lăuntrică a inimii după purtările văzute.

Ca orice bunătate, și curăția sufletului de păcatul fățărniciei este un dar de la Dumnezeu de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit. Așadar, de trebuință este ca, mai presus de toate, să cerem de la Dumnezeu, în rugăciune, să ni se dăruiască nouă, mai întîi, a ne cunoaște starea noastră, apoi a dori și a căuta o îmbunătățire reală, ca să scăpăm în chip deplin de orice chip al fățărniciei, care, după cum știm, este un aluat pe care nu-l vrea Dumnezeu în sufletul nostru. În locul acestui aluat al fariseilor, să ne dăruiască Dumnezeu aluatul Împărăției, menit să dospească spre binele nostru și al tuturor oamenilor,

Ierodiaconul Teofil

Un bun îndrumător în lupta pentru pace

Orice luptător pentru pace conștient și activ din țara noastră citește regulat și cu deosebit interes „Pentru Apărarea Păcii", revistă publicată de Comitetul național pentru apărarea păcii din Republica Socialistă România. Ceea ce se explică prin faptul că ea constituie un bun îndrumător în lupta pentru pace. Revista aceasta oferă un material bogat și variat.

Lucrul acesta îl dovedește cu prisosință și numărul 5, mai 1966, al revistei.

În primlee pagini ale acestui număr se subliniază atitudinea fermă a conducerii statului nostru întru apărarea păcii. Această atitudine confirmă întru totul ceea ce s-a spus de către un glas autorizat și competent: „Poporul nostru privește viitorul cu convingerea că prin lupta unită a popoarelor, prin acțiunea comună a tuturor forțelor păcii va fi asigurat triumful cauzei păcii. Pentru victoria acestei cauze măreță România va depune toate eforturile și își va aduce neprecupețit întreaga sa contribuție".

După cîteva versuri ce zugrăvesc avîntul constructiv al țării, se redă un aspect al noii imagini a României socialiste: dinamica profesiilor. Inregistrînd cîteva modificări în profilul profesiilor, se stabilește: „Despovărată fizicește, profesiunea înregistrează un transfer de energii, o trecere calitativă de la încordarea musculară la cea a gîndirii" (p. 6).

În continuare, se deslușește semnificația unor evenimente din Vietnamul de sud, care „constituie o puternică dovadă a poziției hotărîte a unor largi mase din această țară față de războiul agresiv dus de S.U.A." și „eșecul lamentabil al politicii clicii de la Saigon" (p. 7 și 8).

În același timp, tradiționalele marșuri de primăvară pentru pace exprimă îngrijorarea omenirii față de acțiunile agresive ale imperialiștilor și cerința unanimă de a li se pune capăt. Lozinca lor cea mai de seamă este: puneți capăt agresiunii americane în Vietnam!

În cadrul acestor relatări, sînt menționate și o seamă de contribuții creștine. Astfel, organul oficial al Bisericii Romano-Catolice din Australia caracterizează hotărîrea guvernului din această țară de a trimite în Vietnamul de sud tineri care prestează serviciul militar, ca o violare a libertății omului. Totodată, această publicație subliniază că guvernul australian nu are dreptul să oblige pe tinerii care își fac serviciul miltiar să lupte pe un front aflat în afara țării" (p. 12). În cadrul mitingului de protest împotriva războiului din Vietnam, organizat în orașul vest-german Mainz, a luat cuvîntul și preotul american Breuning. Acesta a chemat populația R.F.G. să se pronunțe împotriva amestecului S.U.A. în treburile interne ale Vietnamului și pentru restabilirea păcii în această țară. Totodată, Breuning a subliniat că în S.U.A. crește mișcarea de protest împotriva războiului din Vietnam (p. 12).

O manifestație de protest de la New York împotriva războiului agresiv purtat de S.U.A. în Vietnam purta pancarte cu lozincile: „Marile firme se îmbogățesc în timp ce soldații mor", „Să facem război sărăciei, nu oamenilor".

O impunătoare demonstrație din Belgia: tradiționalul marș antiatomic și antiimperialist din 24 aprilie 1966, purta și lozincile: „Să fim activi astăzi, decît radioactivi mîine", „Acum trebuie să fim mai mult decît înainte făuritori ai păcii".

Un raport statistic al U.N.E.S.C.O. arată că 40 la sută din populația lumii este analfabetă. Totodată, un ziar american arată că peste 3,5 milioane de americani sînt analfabeți iar 19,5 milioane au o pregătire medie incompletă.

Din actualitatea științifică atenția cititorului este reținută mai ales de expunerea cu titlul: „Telefonul" (p. 16—18), în care se arată că după 80 de ani de existență acest aparat se găsește în pragul unui viitor nou: „devenind un centru nervos de prim ordin al vieții moderne — comunicația prin telefon între oameni stă în prezent pe unul din primele planuri ale actualității științifice" (p. 18).

O atenție deosebită se dă stadiului actual al tratativelor de dezarmare de la Geneva. Discuțiile actualei sesiuni scot în relief adevărul că obiectivul cel mai important al dezarmării este eliminarea pericolului unui război nuclear, iar calea cea mai sigură de realizare a acestui obiectiv este distrugerea totală a stocurilor existente de arme nucleare și a mijloacelor de transportare la țintă a acestora... Numai o asemenea măsură radicală este de natură să asigure în modul cel mai eficient pacea și securitatea tuturor statelor, să se bucure de încrederea tuturor popoarelor".

Ceea ce se cere Comitetului celor 18 state pentru dezarmare de la Geneva, se desprinde din următoarea încheiere a expunerii: „Comitetul celor 18 este chemat să-și prezinte raportul la sesiunea a XXI-a a Adunării Generale a O.N.U., care se va deschide la jumătatea lunii septembrie la New York. Pînă atunci membrii Comitetului va trebui să depună multe eforturi, să dea dovadă de multă răbdare și perseverență pentru a putea prezenta un raport încurajator în fața popoarelor" (p. 20).

Sub titlul „Cortul de la Harad și soarta Yemenului" se prezintă cîteva aspecte din cadrul epopeii de transformare a acestui colț de lume. Yemenul este avid de pace, dar apărătorii republicii și vrăjmașii lor au început o luptă pe viață și pe moarte. Astfel, „Yemenul se află ... de parte de o pace adevărată. Sîngerosul război civil nu a ajuns încă la ultimul act" (p. 23).

În cadrul rubricii „Marile aniversări culturale 1966" este prezentată viața și opera marelui poet bulgar Penciu Slaveikov (1866—1912), profund legat de realitățile poporului și pămîntului său. Sondînd marile probleme ale umanității sau pe cele ale lumii proprii, el a tălmăcit și proslăvit totodată patria.

Expunerea următoare ne oferă bucuria de a cunoaște că țările slab dezvoltate încep să-și creeze propriile lor sisteme energetice pentru captarea energiei solare. Acesta este cazul cu Israelul și cu cîteva dintre republicile africane. Este demnă de reținut și sublinierea: „Dezvoltarea demografică impune încă din zilele noastre obligația de a utiliza foarte rațional resursele energetice" (p 26).

Din mănunchiul de note de drum din R. S. Cehoslovacă desprindem amănuntul semnificativ că pe fostul cîmp de luptă de la Austerlitz s-a înălțat un Mausoleu al Păcii.

Rubrica „Sub semnul cooperării internaționale" cuprinde cîteva fapte care ilustrează binefacerile colaborării dintre popoare. Se remarcă îndeosebi colocviul pentru studiul comparativ al civilizațiilor africane și sud-americane, precum și consfătuirea preliminară de la Sofia a președinților comitetelor pentru colaborare și înțelegere reciprocă din Balcani în vederea pregătirii celei de-a șasea întîlniri a acestor comitete.

Instructivul și interesantul cuprins al revistei se încheie cu cîteva considerațiuni în legătură cu modul realizării filmului „Haiducii" și cu valoarea lui.

Cititorul care străbate cu iscusită zăbavă pa-

(Continuare în pag. 4)

George Enescu

Poporul român a dat omenirii mulți bărbați de valoare, care, datorită minții lor luminate și muncii neobosite, au creat opere, bunuri spirituale, de care se bucură azi nu numai poporul nostru ci întreagă omenirea.

Scriitori și artiști români au lăsat posterității opere nepieritoare, care au dus faima poporului nostru peste țări și mări, făcîndu-ne cunoscuți și apreciați pretutindeni.

Intre aceștia se numără și George Enescu, cel mai mare muzician român.

In luna mai a anului care s-a scurs s-au împlinit zece ani de la moartea acestui mare artist al vremilor noastre, iar în această lună se împlinesc 85 de ani de la nașterea sa. De aceea, cinstirii memoriei lui închinăm aceste rînduri.

George Enescu s-a născut în 19 august 1881 în satul Liveni-Vîrnav, în părțile Dorohoiului, ca al optulea copil al lui Costache și Maria Enescu, agricultori. Costache Enescu, tatăl său, a fost crescut pentru misiunea de preot, dar el părăsește seminarul pentru a deveni învățător și, mai apoi, agricultor.

Dintre înaintași, străbunul Enescu Galiu era cîntăreț vestit de strană în comuna Zvoriștea-Dorohoi.

Bunicul, preotul George Enescu, era cunoscut în tot colțul acela de țară ca un om foarte evlavios și cu mare dar muzical, ale cărui slujbe religioase ridica sufletul credincioșilor pe culmi de evlavie. Un unchi după tată, Nicolae Enescu, tot preot, era vestit pentru vocea frumoasă pe care o avea. Chiar și tatăl lui Enescu, om voinic și robust, energic și iute, mai mult aspru decît blînd, avea un deosebit simț muzical, căci cînta deopotrivă cu vocea și din vioară.

După mamă darul acesta pentru muzică n-a fost cu nimic mai sărac, căci Maria Enescu avea o voce aleasă și cunoștea arta pianului și a chitarei. Femeie gingașă și plină de iubire față de copil, Enescu și-o amintește din cea mai fragedă copilărie cîntînd cu vocea și acompaniindu-se la pian ori chitară, sau acompaniind pe tatăl său care cînta la vioară.

Bunicul după mamă, preotul Ioan Cosmovici din Mihăileni Dorohoiului, era de asemenea un bun preot, cîntăreț și cucernic.

Datorită acestei moșteniri artistice de la părinți, bunici și străbunici, precum și datorită faptului că majoritatea dintre ei au fost oameni ai Bisericii, preoți evlavioși și devotați chemării lor, în sufletul tînărului Enescu a luat naștere și s-a dezvoltat odată cu simțul muzical și cel creștinesc moștenit de la înaintașii săi.

George Enescu a fost al optulea copil la părinți, dar rămăsese singurul, fiindcă doi frățiori muriseră la o vîrstă fragedă, iar cinci au fost secerați de moliună în 1878.

Primii ani ai copilăriei i-a petrecut în satul Liveni apoi în Cracalia. Așezate într-o regiune frumoasă, unde șesul se îngină cu dealurile line pe care atîrnă lanuri de porumb și petece de pădure, aceste sate stau pitulate între sălcii și mesteceni. Impresiile lăsate în sufletul său de acest mediu sătesc, în care cîntecul firii se împletea cu doina țăranului trudit sau lăutarului la horă duminica, i-au rămas în suflet pentru totdeauna.

Surprinși de preocupările timpurii pentru muzică, ale lui Jurjac, cum i se spunea cînd era mic, părinții au crezut că fac bine dîndu-l pe mîna unui lăutar vestit din Dorohoi cu numele Nicolae Chioru. După cîteva lecții însă, acesta nu mai avea ce arăta copilului minune, căci cunoștințele sale întreceau pe ale bătrînului lăutar. La îndemnul profesorului Caudella de la Conservatorul din Iași, care descoperise în copilaș un mare talent muzical, fu inițiat în taina notelor muzicale.

Nu împlinise cinci ani cînd se apucă de învățat la al doilea instrument, la pian. Acum apar primele manifestări de compozitor. *„Țara românească,* operă pentru pian și vioară, de George Enescu, compozitor român, în vîrstă de cinci ani" — cum scrie el singur pe coperta micii „opere" — este începutul activității de mare compozitor a lui George Enescu.

Cînd împlinise 7 ani profesorul ieșan Caudella a sfătuit pe părinți să trimită copilul la conservatorul din Viena. Conservatorul acesta se bucura de mare prestigiu atunci, iar orașul Viena păstra încă nealterată atmosfera muzicală creată de Haydn, Mozart și Beethoven. In 1893, la etate de numai 12 ani Enescu absolvă conservatorul din Viena cu calificativul „excelent", acordîndu-i-se medalia „Asociația prietenilor muzicii".

In timpul cît a stat la Viena a cîntat în orchestra conservatorului și a locuit la fiul directorului, el însuși mare muzician și profesor, care i-a înlesnit lui Enescu să vină în legătură cu cercurile înalte muzicale.

Cînd Enescu împlinește 13 ani, în 1894, se înscrie la conservatoru. din Paris, unde urmează patru ani cursul de vioară cu cei mai vestiți profesori din acel timp. Absolvă și această școală obținînd cea mai mare distincție, „Mare premiu al conservatorului din Paris".

Sînt foarte rare cazurile în istoria muzicii ca un geniu muzical să se manifeste atît de perfect și în atîtea direcții ca Enescu. El a fost deopotrivă neîntrecut violonist, dirijor de frunte, mare pianist, profesor pedagog și mai ales, mare compozitor.

Primele sale manifestări muzicale și ultimele sînt ca *violonist.* Perfecțiunea la care ajunsese în acest domeniu o dovedește faptul că cei mai de seamă compozitori din vremea sa îi încredințează prima audiție a operelor lor pentru vioară. Renumele mare în acest domeniu și-l crează datorită faptului că în executarea unei compoziții Enescu urmărea să servească gîndurile și intențiile compozitorului, descifrînd dintre portative mesajul de umanitate al artistului, nu execuția rece și exactă a notelor.

Din acest punct de vedere, într-o perioadă de o jumătate de secol cît a activat, numai doi-trei contemporani au reușit să se înalțe la felul său de interpretare. Acest fapt a făcut ca să fie invitat a susține concerte de vioară cu cele mai vestite orchestre simfonice din Europa și America.

Aceeași atitudine o avea și *în dirijat.* După primul război mondial, Enescu întreprinde turnee în toate țările europene, dar mai ales în America de Nord, unde apare în dubla calitate de violonist și dirijor.

Deși ca *pianist* Enescu s-a manifestat mai rar și numai cînd voia să împrumute din prestigiul său unor elemente tinere, sau în concerte de cameră, totuși totdeauna cînta cu pasiune, dînd bucăților o forță de expresie rar întîlnită la cei mai buni pianiști.

Ca *profesor* George Enescu a ținut cursuri de interpretare la „Școala normală de muzică" și la „Școala instrumentală Astruc" din Paris, la Universitatea Illinois din America, la „Sienna" în Italia, etc.

Elevilor săi, dintre care unii sînt celebrități în arta muzicii, printr-un tact pedagogic deosebit, căuta să le insufle dragostea și înțelegerea față de opera de artă, fiind convins că numai pe aceste căi se poate pătrunde și interpreta intențiile autorilor.

Dar George Enescu a fost genial și ca *compozitor.* Deși opera sa cuprinde numai 33 lucrări, ele au o mare valoare artistică, fiind făurite cu dragoste, migală, în zile și nopți de trudă, într-o viață de muncă de mai bine de 50 ani. Opera sa transcrie viața desfășurată pe plaiurile minunate ale patriei, adică fondul sufletesc al poporului român cu bucuriile și necazurile sale. Inspirat din cîntecul țăranului sau al lăutarilor, materialul folosit de Enescu cuprinde tablouri cîmpenești și evocări ale vieții de la țară. Muzica lui Enescu trezește în sufletul auditorilor imaginea patriei noastre. Enescu consideră cîntecul popular ca perfect în sine, fiindcă a fost șlefuit de-a lungul atîtor generații de oameni, de aceea artiștii se pot inspira din el, dar să nu-i altereze sensul.

Cu o astfel de concepție despre cîntecul popular, Enescu a reușit să așeze în șirul marilor creații muzicale o bună parte din ceea ce a creat geniul artistic al poporului. *Poema română* cu care își începe activitatea de mare compozitor, apoi *Rapsodia română,* cu care sufletul românesc cucerește simpatiile întregii lumi; *Suita săteasca, Impresii din copilărie,* toate sonatele, simfoniile și celelalte compoziții, sînt expresii ale geniului artistic al poporului român. Toate compozițiile lui G. Enescu au fost concepute și scrise în țară, în mediul unde s-a născut, a crescut și a trăit. In acest mediu autohton geniul muzical al lui Enescu se manifesta mai activ, mai viu, fiind ajutat de priveliști încîntătoare și de geniul artistic al poporului nostru. Că George Enescu era deplin conștient de aceasta o dovedește patriotismul său cald manifestat în toate împrejurările vieții.

In cei peste cinci zeci de ani cît a muncit în ogorul artei, poporul nostru a trebuit să suporte două mari războaie. In ambele aceste calamități, Enescu a căutat să dea poporului nostru, prin mijlocirea artei, încredere într-un viitor mai bun, mai luminos.

Pentru tot ceea ce a făcut pentru poporul român, el merită recunoștința tuturor generațiilor. Deja generația actuală l-a așezat la loc de cinste în istoria patriei.

Pentru a-i eterniza memoria lui George Enescu în rîndurile generațiilor viitoare, guvernul țării a instituit concursul de interpretare muzicală „George Enescu"; satul natal și filarmonica din București au primit la fel numele „George Enescu"; casa în care s-a născut a fost declarată casă memorială, iar în capitală a luat ființă „Muzeul George Enescu".

Prot. Ioan Beju

SF. GRIGORIE DE NAZIANZ

Plîngere de seară

Mințit-am Ție, Doamne, Cuvinte drept și viu,
Atunci, cînd rostui zilei Ți-l consacrasem Tie,
Căci noaptea nu mă prinse-n deplină curăție
Precum făgăduisem și-am socotit să fiu.
5. Ci-n alte cele trupu-mi s-a poticnit, căci bezna,
Dușmanul mîntuirii, m-a încolțit cu groază...
Hristoase, ești lumina, Te rog mă luminează!
(Scrisă în anul 382).

Col. 1285

Trad. de Pr. P. Iacobescu

Un bun îndrumător în lupta pentru pace

(Urmare din pag. 3)

ginile acestui număr al revistei, are o deosebită satisfacție: aceea de a fi dobîndit un spor de maturitate ca luptător conștient și activ pentru apărarea păcii. Căci revista aceasta informează asupra mersului acțiunilor pentru pace, asupra primejdiei războiului, aduce materiale ce cultivă pe cititor în direcția iubirii vieții și a creației pozitive. In felul acesta, îl pregătește a fi un luminat și convins luptător pentru pace.

C. Sîrbu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 august 1966 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Fecioara Maria

Doi bătrîni Ioachim și Ana, mîhniți și totuși plini de credință, priveau apusul soarelui care-și scălda ultimile raze peste cupolele aurii ale templului din Ierusalim.

Ce tristă e casa fără copii, spuse unul dintrînșii.

Celălalt înclină ușor capul, confirmînd gîndul trist al tovarășului de viață, ducîndu-și bătrînețea într-o nesfîrșită tristețe. Noaptea cădea ușor pe valea Cedronului, prinzînd în măreția neagră pe cuvioșii bătrîni, întristați de a nu fi știut și cunoscut încă bucuria paternității.

Și cînd minunea se întîmplă, cînd Ana — aleasă de Dumnezeu — născu pe Fecioara Maria, e greu să ne putem închipui bucuria cuvioșilor părinți ce vor fi avut acum în pragul bătrîneții.

Bătrînii făgăduiseră că pruncul ce se va naște va fi închinat templului. Păstrîndu-și făgăduința, Maria fu dusă și dăruită templului la vîrsta de trei ani, drept simbol al vieții fără prihană ce Dumnezeu îi hărăzise a avea în istoria slobozirii noastre din robia păcatului. Sfințenia sălășluia întrînsa, taina descoperirii dumnezeești o făcuse ca ea să devină „mai cinstită decît heruvimii și mai slăvită decît serafimii".

Iar cînd Maria împlini vîrsta potrivită, ea a fost aleasă de înțelepciunea lui Dumnezeu pe care mintea noastră n-o poate pricepe în toată taina ei, a naște pe Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Iată cum zugrăvește Evanghelistul — așa de simplu și totuși atît de sublim — ziua aceasta a Bunei Vestiri: ... „Iar în a șasea lună (după ce se arătase lui Zaharia) îngerul Gavril fu trimis de Dumnezeu într-un oraș din Galileia, numit Nazaret, către o Fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif din casa lui David, iar numele Fecioarei era Maria. Și întrînd îngerul la ea a grăit: „Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei".

Iar ea văzîndu-l s-a tulburat de cuvîntul lui și cugeta întru sine ce fel de închinăciune poate fi aceasta. Dar îngerul îi zise: „Nu te teme Marie, căci ai aflat har de la Dumnezeu. Și iată vei zămisli în pîntecele tău și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și fiul celui prea înalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul părintelui său David. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția lui nu va avea sfîrșit".

Atunci Maria a zis către înger:

— „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?" și răspunzînd îngerul, grăi:

— „Duhul Sfînt va pogorî peste tine și puterea celui înalt te va umbri; pentru aceasta și sfîntul care se va naște din tine, fiul lui Dumnezeu se va chema".

Zis-a atunci Maria:

— „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău". Și a plecat îngerul de la ea și s-a dus" ...

Arhanghelul Gavriil își împlinise dumnezeiasca solie: Fecioara Maria se cutremurase toată și, smerită, acceptase taina, cu adevărat mare pentru toată creștinătatea. Totuși, o clipă gîndul ei fugi la bătrînul Iosif: îi era logodnic, logodnic de mărturie, mai curînd un tutore, om în vîrstă și fără prihană. Acesta se și gîndise s-o părăsească în ascuns stăpînit de teama de a nu o face de rușine în fața lumii. Îngerul Domnului i se arată însă în vis, sfătuindu-l:

— „Iosif, fiul lui David, nu te teme să iei pe Maria soția ta, căci ceea ce s-a zămislit întrînsa, de la Duhul Sfînt este". Și în noaptea aceea de care vorbesc evangheliștii și care nu-i alta decît „plinirea vremii", staulul Betleemului își deschise larg porțile prin care avea să intre împăratul slavei. Fecioara Maria născu pe Iisus Hristos, rămînînd și după naștere tot fecioară. Nașterea lui supranaturală e a doua minune care intră în esența creștinismului, Fecioara Maria fiind doar o punte de trecere a lui Dumnezeu pe pămînt.

Nimic spectaculos, nimic neobișnuit, ci totul neînchipuit de firesc: „Lui Dumnezeu toate îi sînt cu putință".

Și în noaptea sfîntă a Betleemului, păstorii se închinară Pruncului și mamei lui, îngerii îl preamăriră ca pe un Dumnezeu adevărat. Nașterea tulbură pe Irod: viața Pruncului — și poate și a lui Iosif și a Mariei — erau în primejdie. Îngerul Domnului se arată în vis și-i spuse bătrînului Iosif:

— „Scoală, ia Pruncul și pe mama lui și fugi în Egipt și stai acolo pînă ce-ți voi spune eu, căci Irod va să caute Pruncul ca să-l omoare".

Prin fuga în Egipt, calvarul vieții lui Iisus își deschide cea dintîi pagină.

Întorși în Nazaret, știm că Iisus se dezvolta sub ocrotirea dreptului Iosif și a mamei Sale. Impresionantă e întîmplarea de la Ierusalim, cînd Iisus — avînd 12 ani — a luat parte la pelerinajul de Paști. Cum la plecare Iisus „se pierduse", după trei zile de căutare, Iosif și Maria îl găsiră în mijlocul cărturarilor șezînd în mijlocul dascălilor „ascultîndu-i și întrebîndu-i".

Atunci Fecioara Maria rosti cu curiozitate și totuși cu duioasă dragoste de mamă: „Fiule, pentru ce ne-ai făcut așa?"

Bucuria găsirii nu are cuvinte nici de dojană și nici de supărare. O bucurie senină, stăpînită și totuși duioasă.

Iară Iisus le-a zis: „De ce mă căutați? nu știați că eu trebuia să fiu în cele ale Tatălui meu?"

Și Evanghelistul continuă: „Și a plecat Iisus cu dînșii și a venit la Nazaret și le era supus. Iar mama lui păstra toate cuvintele acestea în inima sa. „Iisus însă sporea cu înțelepciunea, cu vîrsta și cu harul înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor".

De acum înainte nu mai găsim nici o mărturie în Evanghelii despre Iisus pînă la începutul activității Sale publice. Sporirea înțelepciunei și a vîrstei se îndeplinește sub ocrotirea lui Dumnezeu și sub prețuirea oamenilor care „se mirau de înțelepciunea și răspunsurile lui".

Tot aici găsim și ultima însemnare despre bătrînul tîmplar din Nazaret. Tăcerea ce se întinde asupra lui în timpul activității lui Iisus, ne face să credem, fără îndoială, că Iosif va fi murit înainte ca Iisus să fi împlinit vîrsta de treizeci de ani, cînd se botează și ieși în lume pentru propovăduirea dumnezeeștei Sale învățături.

Fecioara Maria și-a urmat Fiul toată vremea activității Sale în decursul celor aproape trei ani și jumătate. Singur ucenicul iubit, evanghelistul Ioan, amintește de nunta din Cana Galileii unde a fost chemat Iisus cu mama Lui și ucenicii Săi.

„Și sfîrșindu-se vinul, a zis mama lui Iisus către dînsul „nu mai au vin".

„Iară Iisus a zis: „femeie, ce ne privește pe tine și pe mine? N-a venit încă ceasul meu de nuntă".

„Atunci a zis masa sa către slugi: orice va zice vouă, să faceți".

Și prefăcînd apa în vin, s-au mirat toți de vinul cel bun. „Iisus a făcut astfel începutul minunilor sale în Cana Galileii și și-a arătat slava sa și au crezut într-însul ucenicii lui".

Fără îndoială, Fecioara Maria va fi văzut tămăduirile bolnavilor, vindecarea leproșilor, înmulțirea pîinilor, potolirea furtunei pe mare, va fi ascultat dumnezeiasca învățătură rostită în predica de pe munte sau în parabolele pline de înțelepciune.

Alături de Iisus și de ucenici — din care lipsește doar cel cu arginții — va fi ascultat strigătul urii fariseilor: „Răstigniți-l, răstigniți-l".

După Cină, Iisus e prins, judecat și osîndit la moarte. Chinuit și batjocorit, suie pe Golgota ducîndu-și o vreme crucea răstignirii. Mama, sfîșiată de durere, privește neputincioasă și nu pricepe de ce Fiul său s-a învrednicit de o asemenea moarte. Pioasa Veronica îi întinde mahrama pe care s-a întipărit Chipul cel nefăcut de mînă al Răstignitului.

Totul s-a sfîrșit. De pe cruce, Iisus trimise un ultim gînd spre mama Sa. Era de față și Ioan, ucenicul iubit.

— „Iată mama ta".

— „Femeie, iată fiul tău".

Privi alături de purtătoarele de mir, la coborîrea în mormînt de către Nicodim și Arimateian. A treia zi îngerul îi spuse: „Bucură-te Fecioară, căci Fiul tău a înviat a treia zi din groapă".

Poate acum ea va fi pătruns taina cuvintelor rostite cu ani în urmă: „Au nu ați înțeles că întru cele ale Tatălui meu mi se cade să fiu?"

După înălțare, Fecioara rămase printre ucenici: Ucenicul iubit o luă cu sine și o îngriji. Locuința sa era pe muntele Sion. Cînd Ioan mărturisea pe Iisus în Ierusalim, Fecioara, retrasă în sihăstrie și rugă, primea pe Apostoli care veneau la ea să se învețe despre viața lui Iisus. Luca află amănunte impresionante și prețioase despre nașterea și copilăria lui Iisus. Priceput în ale picturii, tradiția spune că el a zugrăvit primul chip al Fecioarei.

După mărturia lui Evodiu — ucenicul lui Petru — Fecioara Maria mai trăi încă 20 ani, murind în vîrstă de aproape 70 de ani. A fost înmormîntată la poalele Măslinilor. Toma nu fusese de față. Înapoindu-se, ceru să-i vadă mormîntul și pe ea. Iar deschizîndu-l, nu găsiră decît florile care-i acopereau giulgiul: trupul ei, care nu cunoscuse stricăciunea, fusese luat de Fiul ei de pe pămînt și dus în cer de către îngeri, ca să strălucească întru mărire de-adreapta lui Iisus.

(Continuare în pag. 2)

Biserica

Dacă ne gîndim la sfîntul lăcaș, unde ne adunăm la rugăciune curată în Dumineci și în sărbători; cînd ne gîndim, zic, la sfîntul lăcaș în care ascultăm dumnezeeștile slujbe și mai cu osebire Sfînta Liturghie, atunci, prin cuvîntul „biserică", înțelegem Casa lui Dumnezeu, Sălașul sfînt al Tatălui Ceresc.

Casa lui Dumnezeu a fost preînchipuită încă în Vechiul Testament și anume prin Cortul Sfînt înălțat de proorocul Moisi și de fiii lui Israil. In acel cort se strîngeau închinătorii Legii Vechi în vremea ieșirii lor din Egipt, la slujbele religioase. In el sălășluia, în chip nevăzut, însuși Dumnezeu, ascultînd rugăciunile și plinind, după a Sa vrere și înțelepciune, cererile închinătorilor. Tot asemenea, firește, sălășluiește Tatăl Ceresc în Casa Sa cea sfîntă, în biserică în toate sfintele noastre biserici — ca să ne împlinească și nouă, credincioșilor Noului Legămînt, rugăciunile și dorințile curate. Măcar că Dumnezeu este pretutindenea de față, este în tot locul și în toată vremea cu noi, cînd ne aflăm în sfînta biserică îl simțim oarecum mai aproape de noi; îl simțim cu noi și în noi, în toată ființa noastră creștinească, pe Hristos Domnul, pe Mîntuitorul nostru cel totdeauna plin de har și de bunătate, după cum El însuși ne grăiește: „Unde sînt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sînt și eu în mijlocul lor" (Matei 18, 20). El ne întîmpină în biserică, ne apropie de Sine, se unește cu noi prin Sfintele Taine, ca să ne mîntuiască după a Sa milă și după a noastră vrednicie.

Atît ca sfînt lăcaș, cît mai ales în starea ei de comunitate duhovnicească, Sfînta Biserică este Corabia lui Hristos, corabia mîntuirii noastre în Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Și ca o corabie a fost preînchipuită în Legea Veche, prin corabia patriarhului Noe. In fruntea acelei corăbii, conducînd-o la liman, a veghiat Noe, cum zice Sf. Scriptură: El, Noe, „primind descoperirile despre cele ce nu se vedeau încă și pătrunzîndu-se de frică sfîntă a făcut corabie, pentru mîntuirea familiei sale; prin credință s-a făcut moștenitor al dreptății, ce se dobîndește prin credință" (Evrei 11, 7).

Dar corabia mîntuirii noastre, Sfînta Biserică, îl are la cîrmă pe ziditorul ei, pe întemeietorul ei, pe Hristos Domnul. El, Hristos, o povățuiește, prin Duhul Sfînt, la limanul cel neînviforat și veșnic. Și nu duce la mîntuire doar o familie, precum făcea Noe, ci o comunitate întreagă, toată suflarea creștinească, pe toți cîți în Hristos s-au botezat, în Hristos s-au îmbrăcat, ale Lui învățături le împlinesc, cu ale Sale Sfinte Taine se împărtășesc.

Așadar, Hristos este întemeietorul și ziditorul Bisericii; tot El este cel ce o conduce în veci. El i-a așezat temelie de nezdruncinat, făcîndu-se însuși ca asemenea. Și „nimeni nu poate să-i pună altă temelie afară de cea pusă, care este Iisus Hristos" (I Corinteni 3, 11). El, Hristos, este și rămîne, în Biserică, pentru vecie, „piatra cea din capul unghiului" (Matei 21, 42), care „de la Domnul s-a făcut ... și este minunată în ochii noștri". (Matei 21, 42), ... „este aleasă și de preț la Dumnezeu" (I Petru 2, 4).

Hristos conduce Biserica, El fiind capul ei. Dar „noi *toți la un loc* sîntem trupul lui Hristos, iar *fiecare* în parte sîntem membre ale acelui trup" (I Cor. 12, 27), ... „sîntem membre ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui" (Efeseni 5, 30). Noi, credincioșii Sfintei Biserici, alcătuim o unitate în Iisus Hristos Domnul, o unitate duhovnicească armonică.

„Biserica se supune lui Hristos" (Efeseni 5, 24), pentru că El o iubește „și s-a dat pe Sine pentru ea, ca să o sfințească, curățind-o cu baie de apă, prin cuvîntul Său, ca să o înfățișeze sieși Biserică slăvită, neavînd pată, sau meteahnă, sau *altă* ceva de felul acesta, ci ca să fie sfîntă și fără prihană". (Efeseni 5, 26—27).

In Simbolul Credinței mărturisim că Biserica este *„una, sfîntă, sobornicească și apostolească"*.

Biserica este *una* pentru că „Mîntuitorul Iisus Hristos a întemeiat o singură Biserică (Matei 16, 18), pentru că are un singur cap, pe Iisus Hristos, pentru că ea este înfățișată ca singura mireasă a lui Hristos (Efeseni 5, 27), ca o casă a lui Dumnezeu și a lui Hristos (Evrei 3, 6; 10, 21), ca trupul unic al lui Hristos (Romani 12, 5), ca o singură turmă (Ioan 10, 16; 21, 15). Insuși Mîntuitorul zice: „Mă rog ... ca toți să fie una; precum Tu, Părinte, întru mine și eu întru tine, ca și aceștia întru noi să fie una ... Eu întru ei și tu întru mine, ca ei să fie desăvîrșit întru una" (Ioan 17, 20—23). Mîntuitorul Hristos mai aseamănă unitatea Bisericii cu unitatea dintre tulpina viței și mlădițe: „Eu sînt tulpina vieții, voi mlădițele" (Ioan 15, 25), zice El. „Biserica este una prin credință, viața duhovnicească, cult și conducere".

Sf. Ciprian arată că „e un singur Dumnezeu, un singur Hristos și o singură Biserică".

Biserica este *sfîntă* pentru că „sfînt este Capul ei, Mîntuitorul Iisus Hristos, pentru că sfinte sînt mijloacele mîntuirii, Duhul Sfînt care sălășluiește în Biserică pînă la sfîrșitul veacului, învățătura propovăduită și Trupul Domnului care e sfințenia însăși". Sf. Irineu scrie: „Unde e Biserica, acolo e și Duhul Sfînt și unde e Duhul Sfînt acolo e Biserica și tot harul". Iar Rufin adaugă: „Biserica e fără pată și fără sbîrcitură".

Biserica este *sobornicească* pentru că e răspîndită în toată lumea, cuprinde credincioși din toate timpurile și din sînul tuturor popoarelor. Apoi pentru că „fiecare membru și toți la un loc stau în unire cu Biserica întreagă și aceasta cu fiecare membru. Mai este sobornicească și pentru că Sinoadele ecumenice sau Soboarele a toată lumea sînt autoritatea cea mai înaltă a obștei creștine, avînd să se pronunțe fie asupra credinței, fie asupra vieții creștine. Biserica „sobornicească" are, în fine, și înțelesul de „ortodoxă", adică dreptcredincioasă (dreptmăritoare), ceea ce înseamnă unitate în adevărata învățătură și conducere, ca legătură ce unește Bisericile din diferite teritorii".

Biserica se numește *apostolească* „pentru că ea a fost întemeiată de Mîntuitorul Iisus Hristos pe Sf. Apostoli (Efeseni 2, 20), a fost răspîndită în lume și organizată de către Sf. Apostoli, pentru că păstrează neschimbată învățătura dată de Iisus Hristos și de Duhul Sfînt prin Sf. Apostoli și pentru că păstrează darurile Sf. Duh de la Sf. Apostoli, prin succesiune, adică păstrează legătura harului neîntreruptă de la aceștia pînă astăzi, succesiune numită apostolică".

Sf. Apostol Pavel scrie: „Pentru aceea dar, de acum nu mai sînteți străini și nemernici, ci împreună cetățeni ai lui Dumnezeu, ziditi fiind pe temelia Apostolilor și a proorocilor, fiind piatra cea din capul unghiului însuși Iisus Hristos, întru care toată zidirea alcătuindu-se crește, întru locaș sfînt, în Domnul" (Efeseni 2, 19—21).

Sf. Părinți arată, în scrierile lor, același înțeles pentru Biserica apostolească.

Sf. Biserică lucrează în lume în virtutea iubirii lui Dumnezeu și vrea să încălzească iubirea în sufletele tuturor fiilor ei: iubirea către Dumnezeu, către oameni, către toți oamenii ca prin aceasta toți să trăiască în bună pace și în înțelegere frățească. Ea înfățișează, astfel, pentru vecie, comunitatea încălzită necontenit de cea mai aleasă dintre virtuțile creștine.

D. Călugăr

Cuvinte înțelepte

Scriitorul bisericesc Tertulian spune: „Conștiința poate fi acoperită de întuneric, pentru că ea nu e Dumnezeu; dar nu poate fi nimicită, fiindcă e de la Dumnezeu".

Conștiința curată e cea mai frumoasă răsplată, pentru toată osteneala și încordarea cheltuită la săvîrșirea unei fapte bune și dezpăgubește cu belșug de judecățile uneori strîmbe ale oamenilor. Pe ea, fericitul Augustin o numește foarte nimerit „un paradis". Și tot pe ea Sf. Ap. Pavel o socotește ca adevărata mărire a cuiva, cînd zice: „Aceasta e lauda noastră: mărturisirea conștiinței noastre". Și psalmistul David o arată drept cea mai frumoasă dorință a omului, cînd spune: „Inimă curată zidește întru mine, dumnezeule; și duh drept înoiește întru cele dinăuntru ale mele" (Ps. 50).

Virtutea este fapta bună în stare de continuitate. Platon o numește „sănătatea și frumusețea și chipul cel bun al sufletului". Iar Spinoza spune că „virtutea nu e altceva decît lucrarea după legea naturii interne și legea vieții omului; și a trăi virtuos, înseamnă a trăi după legea propriei tale naturi".

Înțelepciunea, bărbăția, cumpătarea și dreptatea sînt virtuțile cele mai folositoare oamenilor, în această viață. Iar filozoful Descartes spune că „înțelepciunea e rațiunea luminată și arta de a se conduce prin cugetări drepte". Odată, împăratul arian Valente a trimis la Sf. Vasile cel Mare pe prefectul său Modest, ca să-l amenințe cu vinderea averilor, cu exilul și chiar cu moartea, dacă nu va trece la arianism. Dar episcopul Vasile îi răspunse: „Eu nu mă tem de nimic: de vinderea averilor nu, fiindcă n-am alta decît hainele și cărțile mele; de exil nu, pentru că tot pămîntul e al bunului Dumnezeu și pretutindenea pot să-l slujesc, de moarte nu, fiindcă ea nu poate decît să mă apropie mai iute de patria după care suspin atîta". Această bărbăție a arătat-o el și cînd a venit împăratul însuși, care văzîndu-i statornicia și tăria sa, nu i-a mai făcut nici o supărare; căci omul tare se aseamănă cu diamantul, care nu poate fi zgîriat de nici o piatră. Iar dreptul Iov zice: „Lupta este viața omului pe pămînt" (7, 1). Și despre Sf. Laurențiu se spunea: „Focul care ardea înăuntrul lui, era mai tare decît acel care-i consuma trupul". Sf. Ap. Pavel spune: „Dumnezeu nu ne-a dat duh de temere, ci duh de tărie ... ci suferă cu mine pentru Evanghelie, prin puterea lui Dumnezeu" (2 Tim. 1, 7).

Cea mai mare pildă a tăriei — bărbăției — a fost Domnul Hristos, care ca un erou s-a luptat cu suferința și a biruit-o. După El, au venit toți Sfinții și martirii, care au urmat cu tărie Domnului lor. Iar virtuțile ce stau în legătură cu tăria și o însoțesc sînt: răbdarea și stăruința.

Infrînarea sau cumpătarea e stăpînirea de sine și a tuturor poftelor, care se aițiă în noi, prin simțurile noastre; deci „feriți-vă de poftele rele ca unele ce se luptă împotriva sufletului" cum spune Apostolul.

Pr. V. A. Bassarabin

Fecioara Maria

(Urmare din pag. 1)

De acum o vor „ferici toate neamurile", creștini din toate părțile lumii, care se vor pleca cu smerenie în fața cinstitei sale icoane. Iar în rugile Fecioarei pentru noi, găsi-vom toată duioșia și toată iubirea pe care, cea „mai cinstită decît heruvimii și mai slăvită decît serafimii", va da-o celor ce vor cinsti-o ca pe o adevărată Născătoare de Dumnezeu și Maică a Domnului și a noastră a tuturor.

Emanoil Copăcianu

23 August

Această dată a devenit de mult sinonimă cu progres și prosperitate pentru poporul și țara noastră. Realitatea aceasta a intrat adînc în conștiința maselor, în conștiința poporului, care o simte și o trăiește și care o exteriorizează în versuri ca acestea:

„Floricică de cireș
De s-ar face munții șes
Și dealul colnic ales,
Să mă uit din sat în sat,
Să văd straiul cel bogat
Pe care-l îmbracă țara
De-i mîndră ca primăvara".

Versurile de mai sus, creații ale folclorului nostru nou, exprimă cald și fidel, în imagini atît de frumoase, marile și înnoitoarele transformări ale țării noastre în anii puterii populare. De altfel, această constatare o fac și diferșii oaspeți care ne vizitează țara și care au cuvinte de admirație față de „straiul cel bogat", față de ritmul intens de viață înnoitoare pe care-l întîlnesc în toate ungherele patriei. „România este o țară încîntătoare, cu oameni harnici, talentați și primitori. Tot ceea ce am văzut în țara dv. m-a impresionat profund"- este doar una din declarațiile mai recente, aparținînd criticului și istoricului literar Pierre de Boisdeffre, directorul programelor de la radioteleviziunea franceză, care în cursul lunii iulie a.c. aproape 2 săptămîni a fost oaspetele țării noastre.

Impresionează desigur frumusețea naturală a țării noastre, dar impresionează deosebit peisajul industrial, noile construcții de tot felul care răsar de la o zi la alta, agricultura noastră socialistă în plină dezvoltare și în general întreaga muncă creatoare care se desfășoară clocotitor în imensul laborator sau șantier al țării.

Intorcînd armele împotriva cotropitorilor fasciști, luptînd cu mari jertfe umane și materiale cot la cot cu armatele sovietice — cea mai mare forță antihitleristă — pînă la victoria finală și luîndu-și soarta în propriile sale mîini, poporul nostru își făurește într-adevăr, după 23 August 1944, istoria sa cea mai glorioasă.

Cîteva date ne sînt grăitoare în această privință.

Înfăptuirea în ritm susținut a industrializării socialiste a asigurat obținerea unei producții industriale în anul 1965 de 2,24 ori mai mare decît cea din 1959 și de aproape 10 ori mai mare decît cea din 1938. In 1965 industria a creat 60% din produsul social, comparativ cu 30% în 1938, iar împreună cu ramura construcțiilor a produs în 1965 — 56% din venitul național.

In condițiile dezvoltării întregii industrii, a fost asigurată dezvoltarea cu precădere a producției mijloacelor de producție. Astfel, în anul 1965 cele patru ramuri hotărîtoare pentru progresul întregii economii a țării: energia electrică și termică, siderurgia, construcțiile de mașini și chimia au realizat 50,4% din producția globală industrială, față de 27,5% în 1950 și numai 18% în 1938.

Important este că această înflorire industrială nu caracterizează doar cîteva orașe sau regiuni, ci tot cuprinsul țării: Conducerea noastră de stat dă o atenție deosebită dezvoltării armonioase a tuturor regiunilor, prin ridicarea acelora care în trecut erau înapoiate. In preajma celui de al doilea război mondial de pildă, întreprinderile industriale din Moldova, Oltenia și Dobrogea dădeau împreună abia 12% din producția industrială. Sau în 1965, numai regiunea Bacău a dat 6,5% din producția industrială globală a țării, reg. Galați 4,3%, reg. Oltenia 4,2% etc.

De reținut de asemenea că în primele cinci luni ale anului în curs, planul producției industriale a fost îndeplinit, pe ansamblu, în proporție de 102,2 la sută, obținîndu-se peste prevederi o producție de 1,5 miliarde lei. Aceasta este o garanție în plus că marile obiective pe care noul Cincinal sau Planul de Stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966-1970 și le propune se vor împlini.

In agricultură se știe că în 1965 s-a obținut cea mai mare producție, asigurîndu-se astfel necesarul consumului intern și un excedent pentru export. A fost îmbunătățită organizarea conducerii și planificării agriculturii, au luat ființă uniunile cooperatiste raionale și regionale, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, creîndu-se astfel cadrul organizatoric pentru participarea mai activă a maselor țărănești la conducerea agriculturii, a treburilor generale ale țării.

Cincinalul prevede și în agricultură mari investiții pentru irigații, hidroameliorări etc., precum și sporirea parcului de tractoare, combine și alte utilaje agricole, prevăzîndu-se pentru 1970 o sporire a producției globale agricole de 26—32% față de media anilor 1961—1965. La această producție va contribui desigur și buna gospodărire a fondului funciar, folosirea cu maximum de randament a fiecărei palme de pămînt.

Edificatoare este apoi mișcarea culturală de mase, fără precedent la noi în țară. După cele mai noi date, mișcarea de artiști amatori de pildă numără peste 40.000 de formații, în cadrul cărora aproximativ 1.000.000 de iubitori ai tuturor artelor își încearcă puterile.

Toate aceste fapte și desigur încă alte multe asemenea lor, care nu pot fi cuprinse în cîteva rînduri de gazetă, se oglindesc în noua Constituție a țării, votată cu un an în urmă. Străbătută de un înalt spirit umanitarist, Constituția proclamă solemn că „Intreaga activitate de stat are drept scop creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane", „libertatea conștiinței", organizarea și funcționarea liberă a „cultelor religioase" etc., principii care fac mare cinste patriei noastre.

Izvorîtă din firea pașnică și plină de omenie a poporului nostru și avînd în frunte pe cei mai buni fii ai săi care-i slujesc cu credincioșie interesele, țara noastră duce, pe plan extern, o politică consecventă de apărare a păcii, de bună vecinătate cu toate țările, de colaborare, „de dezvoltare între state a unor relații normale, întemeiate pe respectarea principiului suveranității și independenții naționale, neamestecului în treburile interne ale altora, egalității în drepturi a tuturor națiunilor" — după cum a declarat dl. Ion Gheorghe Maurer, Președintele Consiliului de Miniștri, cu prilejul vizitei făcute în Turcia la sfîrșitul lunii iulie a.c.

Din această înțeleaptă politică au emanat o seamă de foarte importante și constructive propuneri, pe care delegații țării noastre le-au susținut cu succes în diverse foruri internaționale. Cunoaștem desigur aceste propuneri și la ele se referea dl. René Maheu, directorul general al U.N.E.S.C.O., cînd declara pe la mijlocul lui iulie cu prilejul unei vizite în țara noastră, că România este în fruntea propunerilor menite să dezvolte cooperarea internațională în toată diversitatea ei, cuvinte care dovedesc prestigiul de care Republica Socialistă România se bucură peste hotarele sale.

Cu astfel de fapte, cu astfel de realizări, cu astfel de proiecte de viitor întîmpină poporul nostru ziua de 23 August, sărbătoarea sa națională cea mai mare.

Toate aceste realizări constituie chezășia mersului înainte a patriei noastre, chezășia a noi și mai măreți realizări, care vor aduce după sine o tot mai mare înălțare a patriei, continua ei înflorire și prosperitate.

R.

Gînduri la 23 August

In viața popoarelor sînt zile mari care sintetizează strălucit dimensiunea întreită a timpului: trecutul, prezentul și viitorul. Așa este 23 August 1944, zi care conturează luminos idealul național din istoria noastră zbuciumată, dar măreață.

Privind *trecutul* din vîrful acestei zile, îl vedem plin de obidă și amar pentru poporul român, silit să trăiască sărac în țară bogată, ignorat și rob pe glia strămoșească, exploatat pînă la sînge de monopolurile străine lacome de averi și de un regim burghezo-moșieresc.

Privind *prezentul* din acest zenit național, ni se umple inima de bucurie și de mîndrie, pentru realizările uriașe, admirabile ale poporului nostru harnic și înțelept, care sub conducerea celor mai buni fii ai săi făurește o viață nouă din ce în ce mai îmbelșugată și fericită.

In sfîrșit privind *viitorul* de pe piscurile lui 23 August ni se desvăluie panorama fermecătoare a desăvîrșirii construcției socialismului în țara noastră.

Ziua de 23 August, sărbătoarea eliberării patriei, este piatră de hotar, între o epocă de încătușare și rușine a României capitaliste apuse și o epocă de eliberare și demnitate națională a României socialiste care strălucește frumos la orizont, sub razele unui soare de primăvară care-i pregătește un mare viitor.

23 August a deschis zorile de lumină în istoria patriei noastre cum n-a fost alta și pe care n-o visau nici cei mai înflăcărați patrioți. Dovadă sînt faptele. Deși de atunci au trecut abia 22 de ani — așa de puțini în viața unui popor — totuși fizionomia patriei noastre s-a schimabt radical, s-au făcut salturi calitative extra ordinare, s-au produs transformări impresionante care în ritmul trecutului nu s-ar fi realizat nici în sute de ani. Secretul stă în faptul că ziua de 23 August a descătușat deplin toate energiile creatoare, spiritual-morale, și fizice ale poporului care le valorifică neîncetat la maximum, punîndu-le în slujba patriei și a progresului social multilateral și prin aceasta în slujba promovării umanismului socialist.

Pe plan politic extern, România socialistă de azi are asigurată o suveranitate și independență deplină, o demnitate recunoscută și prețuire unanimă în rîndul popoarelor lumii.

Pe plan politic intern avem o autentică democrație socialistă, clădită pe libertate integrală, justiție socială, și egalitate de drepturi și datorii între toți cetățenii patriei, indiferent de origine etnică, credință religioasă, sex și vîrstă. Toți au drepturi egale în fața vieții, a libertății și a fericirii.

Din aceste principii larg umanitare izvorăște patriotismul curat și sincer, spiritul de jertfă, conștiința datoriei și elanul creator al fiecărui cetățean din România socialistă. Poporul muncitor deține puterea de stat. El a lichidat exploatarea cruntă din trecut prin naționalizarea proprietății capitaliste și a mijloacelor de producție industriale în 1948 și cooperatizării agriculturii în 1962.

Aceste măsuri au creat condițiile obiective de egalitate materială și spirituală, de pace și de înfrățire între cetățeni, singurul criteriu de existență și stimulare rămînînd munca socialistă creatoare, depusă pentru înflorirea patriei, binele și bunăstarea tuturor.

Această muncă obștească a creat industria grea, care determină întreg progresul economic al patriei. Datorită ei, întreagă industria crește și înflorește într-un ritm rapid. Ea face din țara noastră un vast șantier de muncă pe ogoare, în uzine și fabrici, la șes, la deal, la munte și la mare, unde poporul nostru construiește neîn-

(Continuare în pag. 4)

Gînduri la 23 August

(Urmare din pag. 3)

cetat pentru un viitor mare și luminos, liniștit și fericit. Munca obștească asiduă, depusă cu elan în toate domeniile, a împodobit și împodobește zilnic peisajul țării, cu noi fabrici și orașe, cartiere curate și civilizate, cu grădini și parcuri frumoase, cu minunate clădiri pe litoral care uimesc pe străini.

Pe plan social-cultural poporul nostru are un nivel de trai superior față de trecut. Se hrănește și se îmbracă mai bine, locuiește în clădiri noi, spațioase, sănătoase și luminoase. Toți se bucură de munca pe care o depun, căci este a lor. Satele sînt electrificate și curate, dotate — ca și orașele — cu dispensare, maternități, policlinici, creșe, grădinițe, cămine de copii, bătrîni etc.

Mortalitatea a scăzut, longevitatea a crescut, analfabetismul a dispărut, învățămîntul de 8 ani și cel mediu este gratuit, școlile sînt în toate cătunele, facultățile sînt deschise tuturor.

Literatura de înaltă calitate morală, umanitară, patriotică și socialistă e în deplină dezvoltare. Artistul împlinește azi conștient o funcție socială superioară. Mijloacele de culturalizare: presa, revista, radioul, televizorul, biblioteca etc. se găsesc aproape în toate casele.

Cetățeanul României socialiste are un nou stil de viață, cu un orizont larg, iar oamenii noștri de astăzi și savanții iau parte la toate congresele și conferințele internaționale.

In organizațiile mondiale, la U.N.E.S.C.O. etc., patria noastră este subiect — și nu obiect — al istoriei. Ea se bucură de un prestigiu deosebit, iar cuvîntul delegațiilor noastre este primit pretutindeni cu mare interes și este ascultat cu atenție.

Prestigiul moral al României socialiste izvorăște din politica noastră de pace și prietenie cu toți, din coexistență pașnică și colaborare multilaterală cu toate popoarele lumii indiferent de regimul lor politic și de ordinea lor socială, izvorăște din ideologia democrat-umanitară pe care o promovează neclintit. Consecvent acestor principii, încheiem azi acorduri multilaterale cu toate statele, pe baza respectului suveranității, egalității și avantajului reciproc.

O atmosferă de bucurie și sărbătoare, de înnoire îmbracă toată țara adusă de eroica zi de 23 August, ziua marilor biruințe și de mărețele realizări ale poporului nostru. Să fim la înălțimea ei și să o prețuim, dovedind cu fapta că sîntem buni patrioți.

In scopul acesta, să nu precupețim nici un efort creator pentru binele și progresul patriei. Să ne facem datoria cu rîvnă și dragoste, oriunde ne cheamă interesele patriei. Să ne sporim conștiința socialistă, să ne integrăm în aspirațiile și idealurile României Socialiste.

Să muncim și să luptăm pentru înălțarea, întărirea și înfrumusețarea patriei noastre scumpe. Să stăm strînși uniți în jurul Conducătorilor ei, urmînd pilda de jertfă a celor ce au făurit această zi măreață.

Să luptăm pentru biruința păcii în lumea întreagă, pentru binele și fericirea noastră a tuturor.

Pr. Simion Radu

Cîntec Patriei

Trăiască România cea tînără și mîndră
Născută-n zorii verii, cu fruntea numai flori,
Stăpînă pe-a ei soartă, nebiruită-n lume,
Puternică prin jertfe și tare prin sudori.

Oamenii muncii cîntă a lor biruință
Căci brațele tăiat-au și munții și cîmpia.
În locuri neumblate azi crește pîinea țării,
Și rîd steluțe-n sate—Trăiască România!

Republică măreață, socialistă-n toate
Drapelul tău de-a pururi va fîlfîi în vînt.
În juru-ți zid clădi-vom, lupta-vom pentru pace,
Trăiască România și pacea pe pămînt!

Aurelia V. Gîrlonța

Simbolul credinței

ARTICOLUL AL DOILEA

(Cred) *Și întru unul Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, unul născut, carele din Tatăl s-a născut mai înainte de toți vecii, — Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, — Cel ce este de o ființă cu Tatăl, — prin Carele toate s-au făcut.*

1. Pentru noi creștinii ortodocși Mîntuitorul și Stăpînul vieții noastre este Iisus Hristos. „Voi mă numiți pe mine Învățător și Domn, și *bine ziceți, că sînt*“ (Ioan 13, 13). — „Păziți-vă să nu vă înșele cineva, căci mulți vor veni în numele meu și vor zice: eu sînt Hristos și vor înșela pe mulți... Atuncea de vă zice cineva: iată Hristos este aici sau acolo — să nu credeți căci se vor scula hristoși mincinoși“ (Mt. 24, 4 și 23, 24). Nu cunoaștem și nu mărturisim decît pe „Unul-Sfînt, Unul-Domn, Iisus Hristos întru mărirea lui Dumnezeu-Tatăl“ cum ne lămurește Sf. Apostol Pavel (Filip. 2, 11) și cîntă toată Biserica.

2. Dar și numele Iisus și Hristos, cuprinse și pomenite repetat de Sf. Scriptură au înțeles și învățătură de credință. *Iisus*, tradus în limba noastră, înseamnă: *Celce dă mîntuirea* sau scurt *Mîntuitorul*. Iar *Hristos* (pe limba greacă) este cuvînt egal cu Mesia (din limba evreiască); — pe românește: Unsul (miruitul) lui Dumnezeu. Tot Vechiul Testament spune, că Tatăl va trimite pe Fiul Său să mîntuiască lumea. Și cînd Arhanghelul vestește Sf. Fecioare că a venit vremea mîntuirii îi spune: „Și vei naște fiu și vei pune numele lui — Iisus“ (L. 1, 31). Tot în Vechiul Testament ni se spune, că peste regi, arhierei și prooroci se turna untdelemn sfințit din cornul ce se păstra în Cortul Sfînt și apoi la templu și așa deveneau unșii Domnului. Despre Domnul nostru Iisus Hristos se proorocise, că va fi în aceeași vreme și prooroc și arhiereu și împărat și ungerea i-o face, nu oamenii, ci însuși Tatăl cel Ceresc. Și Mîntuitorul în tot timpul propovăduirii Sale a întărit și prin cuvînt și prin faptă și prin mărturia oamenilor că este „Hristosul, Fiul lui Dumnezeu cel viu“.

De aceea mărturisim că Cel ce dă mîntuirea este Miruitul lui Dumnezeu, rostind numele Iisus Hristos.

3. Că e Fiul lui Dumnezeu, o știm din proorocii, din glasul Arhanghelului de la Bunavestire: „Fiul Celui de Sus se va chema“ (Lc. 1, 32) și din însuși graiul Mîntuitorului.

4. Dar de ce s-au pus și cuvintele: Unul născut carele din Tatăl s-a născut? S-au pus în simbolul nostru de credință, fiindcă sînt înseși cuvintele Mîntuitorului spuse învățatului Nicodim: „Așa a iubit Dumnezeu lumea, încît și pe *Unul-născut Fiul Său* l-a dat (jertfă de răscumpărare), ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viața de veci“ (Ioan 3, 16). Și s-au mai pus, pentru că s au găsit eretici, ca Arie care a sucit adevărul și au smintit pe cei neștiutori. Deci spre a ne feri de rătăcire. Și s-au mai pus și pentru ca să ne amintim mereu, că numai Unul este adevăratul Iisus Hristos. „Căci se vor scula hristoși mincinoși și vor arăta semne mari și minuni, ca să ademenească de se va putea pe cei aleși“ (Mt. 24, 23—24).

5. „Născut din Tatăl mai înainte de toți vecii“ este acesta. Cuvîntul „născut“ nu are înțelesul nostru pămîntesc, ci unul contrar celui comun. Vrea să ne arate, că nu e făcut, că nu e făptură. Cum avem să înțelegem această „naștere“ e o taină și zadarnic ne-am frămînta mintea cu dezlegarea ei. Dacă legăm cuvîntul cu „mai înainte de toți vecii“ ni se deslușește ceva. Va să zică, timpul, vecii care i-au ființă odată cu crearea făpturilor, nu existau, cînd „s a născut“ Fața a doua a lui Dumnezeu. Așa ni se arată, că în acest articol mărturisim firea dumnezeiască a Mîntuitorului.

Impotriva ereziei lui Arie și a altora ca el, s-a întocmit acest articol. Arie învăța că Mîntuitorul e făptură, e creat; chiar dacă declara, că e mai presus de toate făpturile, tot creație rămînea. Ori făptura nu este Dumnezeu.

6. Și pentru ca erezia să fie și mai cu tărie înfierată, prin celelalte cuvinte ale articolului acestuia, se accentuiază cu cuvintele Domnului dumnezeirea lui Iisus Hristos, Domnul nostru. Este Lumină din Lumină și mai clar: Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, și e născut iar nu făcut. Și mai mult, ca să nu înțeleagă vreunul că prin aceste cuvinte s-ar susține că s-ar fi creat încă un Dumnezeu, s-a pus imediat lămurirea, că Iisus Hristos cel născut din veci este de o ființă, formează, este, aceeaș ființă cu Tatăl. Căci „Eu și Tatăl una sîntem“ și „Tatăl întru mine și eu întru Tatăl“ a spus chiar Mîntuitorul. Deci unul și același Dumnezeu.

7. Și tot pentru a întări și mai mult adevărul acesta, s-au adaus și cuvintele: „prin carele toate s-au făcut“, care nu se leagă de „Tatăl“, ci de ființa divină, avînd înțelesul că și prin Fiul lui Dumnezeu cel mai înainte de veci s-a făcut lumea, făpturile.

Așa spun Sfintele Scripturi, așa au propovăduit Sf. Apostoli, așa au mărturisit sfinții mucenici și mărturisitori, așa au învățat Sfinții Părinți, așa a învățat totdeauna Biserica ortodoxă.

„Părinte, a venit ceasul; — Eu Te-am proslăvit pe pămînt, lucrul ce Mi-ai dat să-l fac l-am făcut; acum preamărește-Mă și Tu, Părinte cu *mărirea, pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea*“ (Ioan 17, 1 și 4—5) sînt cuvintele Domnului Iisus Hristos din rugăciunea Lui numită arhierească și arată limpede firea Lui dumnezeiască, la care se referă întreg articolul al doilea al simbolului de credință ortodox.

gm

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 1 septembrie 1966 Nr. 33—34

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
"Ștefan Gheorghiu"
Sibiu
str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

250 de ani de la moartea lui Antim Ivireanul

Se împlinesc în ziua de 3 septembrie a acestui an 250 de ani de la moartea călugărului tipograf contemporan al lui Constantin Brîncoveanu. Cărturar de seamă, temperament cu energie de fier și minte luminată, Antim Ivireanul constituie pentru cultura noastră un adevărat stîlp de hotar.

Despre prima parte a vieții sale nu se știe aproape nimic. Cel care ne dă primele știri despre el este italianul Del Chiaro, care a fost secretarul lui Constantin Brîncoveanu. De la el aflăm că Antim s-a născut „ca fiu al unor pribegi din laturile Azovului". Pe atunci Azovul era sub stăpînire otomană și se pare că și el și părinții săi au căzut robi. Ca mirean se numea Andrei, iar părinții săi se numiau Ioan și Maria. Cînd pe la sfîrșitul lui octombrie 1688 domnul Țării Romînești, Șerban Cantacuzino, moare, sfatul țării alege domn pe Brîncoveanu. Noul ales, fiind chemat la Poartă, adică la Istambul cum numiau turcii orașul lui Constantin cel Mare — căzut în mîinile lor încă de la 1453 — îl descoperi pe fostul rob răscumpărat și-l aduse cu sine în țară. Om cu alese însușiri și cu oarecare cultură, Andrei învățase de timpuriu mai multe meserii, de pe urma cărora își făcuse și o oarecare situație materială.

Părăsind Țarigradul — unde se pare că se și călugărise între timp, după ce a fost răscumpărat — Antim se stabili în țară, mitropolit al Ungrovlahiei fiind Teodosie, cel care avea să păstorească „turma lui Hristos" vreme de aproape patruzeci de ani. Mai întîi la București și apoi și la Buzău — unde era episcop Mitrofan, Antim învață să vorbească românește, dar învață și meșteșugul tipografiei. Trecuse puțină vreme de la tipărirea celei dintîi Biblii în limba țării pe care o traduseseră din grecește frații Radu și Șerban Greceanu. Aceasta evea să deschidă strălucitoare pagină în cultura românească și îndelungata domnie a lui Brîncoveanu — lipsită de războaie — avea să fie favorabilă acestui progres cultural și artistic. Destoinic și priceput și om cu tragere de inimă pentru meșteșugul tiparului, Antim se bucură mai întîi de sprijinul ieromonahului Macarie de la tipografia domnească din București. La acesta avea să se adauge curînd prețuirea lui Teodosie și a domnului său. I se încredință mai întîi conducerea tipografiei domnești, în care calitate și-a făcut ucenici de care avea nevoie pentru tipărirea cărților. Se cunoaște numele unora dintre ucenicii săi: Gheorghe Radovici, Mihai Ștefănescu și ieromonahul Dionisie Floru. Ștefănescu avea să semneze, după împrejurări, cînd „Ștefanovici", cînd „Istvanovici". Cu acest nume avea să semneze cărțile pe care el le-a tipărit la Alba-Iulia și nu întîmplător. Se știe că în 1690 Transilvania, smulsă de la turci, căzuse în mîinile austriecilor. Guvernul austriac începuse de îndată politica de unire a românilor cu Biserica Romei. Dar Brîncoveanu a sprijinit pe toate căile rezistența românilor împotriva catolicismului. Una din aceste căi a fost tiparul. Și Ștefănescu — care acum semna „Istvanovici", își începe activitatea sa antiunianistă prin revizuirea în scris ortodox și tipărirea cărților de școală și de slujbă bisericească.

Tipăriturile lui Antim încep în anul 1691, mai întîi în tiparnița domnească de la București. Cîțiva ani mai tîrziu, în mănăstirea Snagovului — al cărei stareț avea să fie însuși Antim — ia ființă o nouă tipografie. Aceasta avea să lucreze aici pînă în 1702; adică mai bine de șase ani. Iar „smeritul ieromonah Antim tipograful", — cum îi plăcea să semneze, avea să tipărească aici nu mai puțin de patrusprezece cărți în limbile română, greacă, slavonă și arabă. Se cuvine să amintim la loc de cinste una din cele mai cunoscute lucrări care s-a bucurat de prețuirea criticii și îndeosebi a cititorilor cu puțină știință de carte. E vorba de cartea „Floarea darurilor", tipărită în anul 1700, „carte foarte frumoasă și de folos fiește-căruia creștin".

Printre tipăriturile bisericești de care se simția adîncă nevoie în viața noastră bisericească de atunci, Antim nu uită să scoată la iveală și cărți mirenești, cu atît mai mult că și acestea aveau tot un caracter moralizator. Așa a ieșit din teascurile tocmite de mîna sa „Alexandria", cunoscutul roman despre viața lui Alexandru cel Mare, precum și o colecție de maxime numită „Pilde filosofești".

Făcînd o recapitulare a tipăriturilor „ivirene" — cum sînt menționate în cărțile de specialitate, numărul lor se ridică la 64. Ele au fost tipărite astfel: la București — în tipografia domnească sau la tipografia mănăstirii Antim, ctitoria sa; la Snagov, la Tîrgoviște și la Rîmnicul Vîlcea, tipografiile din aceste trei locuri fiind înființate de Antim însuși. Cele 64 de cărți sînt: 30 în limba greacă; 24 în limba română; una în limba slavonă; 5 în slavo-română, 2 în greco-arabă, una greco-română și una în greco-slavo-română. Cele mai multe au fost tipărite „acum întîia oară", iar altele erau numai reeditări, prin care trebuie să înțelegem mai mult cărțile de slujbă pentru nevoile bisericii. Printre autorii tipăriți „acum întîia oară" să nu uităm că au fost și Radu și Ștefan, fiii cei mari ai lui Brîncoveanu. Lucrările lor erau obișnuitele cuvîntări panegirice ale vremii pe care ei le țineau în biserica cea mare a mitropoliei.

Anul 1705 a fost un an de răscruce în viața lui Antim Ivireanul. În anul acela, în luna martie, a avut loc caterisirea episcopului Ilarion de la Rîmnicul Vîlcea. Acuzațiile au fost deosebit de grele și soborul de judecată — la care au luat parte și episcopi străini de țara noastră — a hotărît scoaterea lui Ilarion. La 16 martie, același sobor alege episcop pe Antim, care continua să conducă starețiia mănăstirii Snagovului și a tiparniței de aici. La 31 martie, Teodosie, mitropolitul Ungrovlahiei, îl hirotonisește arhiereu și Antim pleacă la Vîlcea. Nu-și uită meșteșugul tiparului și înființează de grabă o tipografie din teascurile căreia, în mai puțin de trei ani cît a stat aici, au ieșit zece cărți grecești și românești. Restaurează mănăstirea Cozia — vechea ctitorie a lui Mircea cel Bătrîn — și-i adaugă pridvorul ce se vede și astăzi, scriind și pisanie spre ținere de minte „ostenitor fiind chiar Antim episcop de Rîmnic". Bun caligraf, desenator și pictor cum era, Antim face și pictura capelei de la Rîmnicul Vîlcea și cercetători ca Nicolae Iorga, C. Giurăscu și V. Drăghiceanu nu se îndoiesc de autenticitatea acesteia. Fiind un bun caligraf, pe cînd se găsea încă la Snagov, vlădica Teodosie îl pune să scrie „Condica mitropoliei Ungrovlahiei din timpul lui Constantin Brîncoveanu, zisă și condica lui Antim, în care sînt trecute odoarele, cărțile și documentele moșiilor mitropoliei din Tîrgoviște, cît și din București". La Rîmnic, continuă aceeași scriere de mînă privind „istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini". Manuscrisul acesta cuprinde pagini transcrise din Litopisețul cantacuzinesc și din cronicarii Radu Popescu și Radu Greceanu și el se află în păstrarea Academiei noastre.

La 27 ianuarie 1708, se stingea din viață mitropolitul Teodosie în vîrstă de peste 87 ani. Soborul Bisericii, precum și domnul țării, aleg și pun mitropolit pe Antim „bărbat de cinste și evlavios, și împodobit cu virtuțile ce se potrivesc cu vrednicia arhierească".

Cum între timp Brîncoveanu restaurase vechea curte domnească de la Tîrgoviște, Antim găsi de cuviință că și e este dator să facă și o tipografie aici. Necăutînd la înalta treaptă bisericească la care ajunsese, mitropolitul continuă să se ostenească cu cărțile sale și din teascurile tiparniței de la Tîrgoviște mai izvodiră alte douăzeci de cărți.

Antim este martorul evenimentelor care au tulburat țara și au dus la uciderea lui Brîncoveanu și a fiilor săi.

La domnie urmează Ștefan Cantacuzino, fiul marelui învățat al acestei vremi, stolnicul Constantin Cantacuzino. Dar în mai 1716 și fiul și tatăl sînt maziliți și închiși la Constantinopol, unde sînt uciși. Domnia este dată lui Nicolae Mavrocordat, omul Porții, în vreme ce Antim rămăsese și acum tot pentru o politică alături de creștini. Tocmai în aceste zile începe războiul dintre turci și austrieci. Cînd aceștia se aflau la Pitești, Mavrocordat, de teamă, fuge la Giurgiu. Antim îl urmează, dar cum, între timp, de la București veniseră vești mai bune, el se întoarce spre a nu lăsa turma fără păstor. Boierii socotind că Mavrocordat a fugit la turci, fac greșeala că aleg domn pe vornicul Pătrașcu Buzoianu, iar Antim îl unge domn. Dar Mavrocordat, sprijinit de turci, se înapoiază la București. Vornicul Buzoianu — ales domn fără voia sa — este ucis, iar Antim declarat rebel și dat judecății. La sfîrșitul lui august — 1716 — soborul a unsprezece arhierei printre care și Ieremia, patriarhul Țarigradului, hotărăște condamnarea lui Antim: „Să fie depărtat de toată lucrarea și ordinea arhierească și dezbrăcat de

(Continuare în pag. 2)

Din învățătura lui Antim Ivireanul

Un cercetător recent al vieții și operei lui Antim Ivireanul (G. Strempel) îl situează „în fruntea valorilor culturale din epoca brîncovenească", subliniind „caracterul progresist și patriotic al vieții și activității" acestui mitropolit.

Diversele articole din ziare și reviste, ca și alte manifestări comemorative, precum și inițiativa Sfîntului Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, de a cere anularea caterisirii, de a se restaura din temelie mănăstirea Antim — ctitoria lui din București — cît mai ales tratarea vieții și operei mitropolitului Antim în conferințele preoțești din luna septembrie a. c. constituie deci un deosebit omagiu adus amintirii acestui vrednic ierarh. Aceasta cu atît mai mult cu cît comemorarea lui nu s-a făcut nici cu prilejul împlinirii a 200 de ani și nici a 100 de ani.

„Am pus osteneli peste osteneli întru toate și am trudit din zi din noapte să înmulțesc talantul Domnului, pentru ca să nu mă număr în rîndul leneșii slugi" — spune vlădica Antim într-o scrisoare de apărare adresată lui Constantin Brîncoveanu. Intr-adevăr, Cel Atotputernic a înzestrat cu mulți „talanți" pe acest ierarh, dar și truda lui a fost multiplă, iar roadele muncii sale au fost bogate și mult folositoare Bisericii și poporului nostru. Această rîvnă și trudă a mitropolitului Antim, de a fi cît mai de folos obștei pe care o avea de păstorit ca și țării din care făcea parte, reiese cu multă limpezime și din didahiile sau predicile rămase de la el.

Deși străin prin obîrșie, deși trăia într-o țară în care limba oficială nu era încă cea vorbită de popor, A. Ivireanul s-a străduit și-a reușit să-și însușească în chip desăvîrșit limba păstoriților săi, ajungînd „să vorbească și să scrie o limbă poate cea mai frumoasă dintre a tuturor cărturarilor epocii" — după cum spune undeva M. Sadoveanu. Prin aceasta, mitropolitul Antim rămîne important și pentru istoria literaturii și a limbii noastre, pe care a împins-o cu un mare pas înainte.

Mai au apoi aceste predici o importanță documentară, ele constituind un bun izvor de informații asupra stărilor, obiceiurilor și moravurilor generațiilor de la începutul veacului al XVIII-lea. Răzbat astfel în predicile de care ne ocupăm nevoile și greutățile de tot felul în care turma sa se zbătea, precum și lăcomia, micimea de suflet, ipocrizia, dorința de parvenire, trădările clasei boierești care au adus mult rău țării, ca și apăsarea otomană, la care făcea dese și discrete aluzii.

In chip deosebit însă, predicile lui A. Ivireanul au importanță teologică, bisericească, învățătorească. Desigur că și pînă la el se va fi predicat, dar afară de bătrînele și înțeleptele noastre cazanii, nu ni s-a păstrat nimic scris de acest gen. Este adevărat că, deși Antim a tipărit destule și folositoare cărți, aceste predici n-au fost tipărite nici de el și nici chiar de vreun ucenic de-al lui. Le-a lăsat probabil înadins mai spre asfințitul vieții sale pentru a le mai înmulți, dar moartea lui neașteptată nu i-a mai îngăduit să le vadă tipărite. Ele s-au păstrat sub formă de manuscris, tipărindu-se pentru prima dată abia în 1886, adică după mai bine de 150 de ani de la moartea mucenicească a autorului lor.

Predicile lui Antim sînt izvorîte dintr-o inimă fierbinte, în care conștiința răspunderii era întru totul vie. Ele sînt pline de prospețime, adînc legate de realitățile, de frămîntările și nevoile vremii, bine documentate și mobilizatoare spre o viață cu adevărat creștină pentru toate categoriile de ascultători.

Pe lîngă o bogată experiență de viață, aceste predici au ca izvor Sf. Scriptură, cugetarea veche ca și științele vremii, cît mai ales scrierile Sf. Părinți. Sf. Ioan „Zlataust", „cel cu limba și inima de aur", Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul, Sf. Efrem Sirul, Sf. Ioan Damaschinul ș. a. îi întîlnim în fiecare predică.

„Aceasta o am zis cînd m-am făcut mitropolit", își intitulează vlădica Antim prima sa predică, din care, întocmai ca un bun păstor și urmaș al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, desprindem o înaltă conștiință asupra chemării și lucrării sale de arhipăstor, o strînsă solidaritate, o deplină participare la durerile și bucuriile credincioșilor. Am venit la dumneavoastră — se adresează el credincioșilor care-l ascultau, foarte probabil în actuala catedrală patriarhală din București — „să vă fiu păstor, părinte sufletesc, rugător către Dumnezeu pentru buna sănătate și spășenia dumneavoastră". „Să vă fiu de mîngîiare — continuă Antim, făcînd desigur aluzie la asuprirea socială și națională de atunci — la scîrbele robiei cei vavilonești, ca Ieremia norodului lui Dumnezeu, și dimpreună cu dumneavoastră să pătimesc la toate cîte va aduce ceasul și vremea, pentru care lucru am datoria să priveghez cu osîrdie și făr-de lene, zioa și noaptea și în tot ceasul, pentru folosul și spășenia tuturor de obște, învățîndu-vă și îndreptîndu-vă cu frica lui Dumnezeu, pe calea cea dreaptă". „Căci — spune el cu un alt prilej, plin de cutremurare în fața înaltei răspunderi pe care o are orice trimis al lui Iisus Hristos — în seama mea v-a dat stăpînul Hristos să vă pasc sufletește, ca pe niște oi cuvîntătoare și de gîtul meu spînzură sufletele voastre și de la mine va să vă ceară pre toți, iar nu de la alții, pînă cînd vă voi fi păstoriu".

Grijă deosebită a avut Antim Ivireanul și față de preoții pe care i-a avut în subordine, pe care de asemenea îi dorea să fie la înălțimea chemării lor. Pentru nevoile și folosul preoților, Antim a scris și tipărit mai multe cărți, — dar era necruțător cu ei atunci cînd nu-și înțelegeau menirea, după cum rezultă și din următoarele cuvinte ale sale: „Sînt mulți în lume de se numesc că sînt păstori și zic cum că poartă grijă de oi, ci o zic ticăloșii, numai cu cuvîntul, iar cu fapta sînt departe, cîtu e ceriul de pămînt, pentru căci nu poartă grijă pentru folosul oilor lor, ci să nevoiesc numai pentru folosul lor, cărora nu se cuvine să le zică neștine păstori, ci năemiți, sau, mai vîrtos să zic, furi și tîlhari. Pentru căci năemiții nu pasc oile pentru ca să le folosească, ci numai pentru plata ce apucă de la iale".

Mitropolitul Antim și-a lucrat și rostit predicile sale în diverse duminici și sărbători de peste an. Din ele desprindem în continuare și alte folositoare învățături.

„Noapte întunecată au fost atunce în toată lumea, cînd argintul și aurul, pietrele și lemnele să slujia ca niște dumnezei" — spune Antim vrînd să arate rătăcirea religioasă în care căzuse lumea înainte de venirea Mîntuitorului. De aceea, „iaste mare sete la Dumnezeu a pofti și a iubi să se mîntuiască oamenii". Astfel, „Hristos Dumnezeul nostru, văzînd lumea că bolnăvia, au socotit cu multe feluri de mijloace și au purtat de grijă pentru mîntuirea oamenilor, de vreme ce acesta este lucrul cel dintîi al bunătății Lui. Și nu trimite ploae de foc spre îngrozirea lumii, nici pornește marea ca o oaste împotriva pămîntului, nici înarmează puterile stihiilor, ci numai o supune cu blîndețe și cu minuni și o trage spre dînsul cu faceri de bine și cu cuvinte cerești o preface să se mute de pe dînsa patimile celle sufletești".

Parafrazînd cuvintele dreptului Simeon rostite cu prilejul Intîmpinării Domnului, Antim mitropolitul spune: „Cuprinde-l în brațele tale pre carele nu-l poate cuprinde toată lumea. Adevărat, mic iaste de vîrstă, iară anii nu i să știu. Mic iaste, iară iaste mare la pricepere. In beserică iaste acum împreună cu noi, iar în ceriu șade în scaunul slavei sale. In chipul slugii să vede, iară iaste stăpîn peste toate".

O potrivită definiție dă dragostei creștine, cînd învață: „Dragostea încă iaste o unire a mulți într-una și cale către Dumnezeu și vîrf tuturor bunătăților". Dragostea este pămîntul cel bun în care credința se dezvoltă roditor „ca un copaci și-ș va da roada sa la vremea sa, după cum zice David, că toț copacii și toate erburile, răzimînd în pămînt cresc și să măresc și-ș dau roade, iar dacă nu razimă în pămînt să usucă și pier. Așa și credința, răzimînd în dragoste crește și să mărește și face toate rodurile bunătăților, căci pămîntul credinței iaste dragostea". Dragostea este suprema poruncă creștină, de aceea „voia lui Hristos nu iaste alta făr-numai dragostea", iar „cel ce are dragoste către aproapele său și-i pohtește binele, acela face toate poruncile lui Dumnezeu". Creștinii deci trebuie să tindă permanent spre dragoste de oameni, spre bună viețuire, pace și întrajutorare, cu atît mai mult cu cît „Dumnezeu iaste tată de obște al tuturor. Pe toț ne iubește ca pre niște adevărați fii ai lui și nu poate răbda milostivirea lui cea iubitoare de oameni să ne aflăm în ticăloșii și în nevoi".

Așa se face că vlădica Antim se ridica cu toată îndrăzneala împotriva boierimii jegmănitoare, pe care o ataca direct — căci mulți vor fi fost de față cînd își rostea predicile — împotriva invidioșilor și trădătorilor de țară pentru a parveni, împotriva oricui „jăfuiește și pradă și căznește pre cei săraci". Pe toți aceștia nu-i considera vrednici să se apropie de Sf. Taine și tuturor acestora, mitropolitul Antim li se adresează în astfel de cuvinte: „Și cînd mergem să ne spovedim nu spunem duhovnicului — socotind în gîndurile noastre că, precum înșelăm pre dînsul, vom înșela și pre Dumnezeu — că mîncăm carnea și munca fratelui nostru și-i bem sîngele și sudoarea feței lui cu lăcomiile și cu nesațul ce avem. Nu spunem că ținem bălaurul cel cu 7 capete, zavistia, încuibat în inimele noastre, de ne roade totdeauna ficații, ca rugina pe fier și ca cariul pre lemn".

Persoanei umane i se cuvine aceeași cinstire, indiferent de categoria socială din care face parte. „Cu acestea măriri despărțite, nu să cuvine celor mici mai puținică cinste și dragoste decît aceia ce să cuvine celor mari și bogați, nici iaste cu dreptate celor mari să li să închine lumea și pre cei mici să-i batjocorească".

Sensul real al unor practici creștinești este tălmăcit cu multă pricepere și în imagini de-

250 de ani . . .

(Urmare din pag. 1)

harul divin și scos din catalogul arhieresc... și lipsit de ori ce venit bisericesc... să i se zică de acuma Andrei... și să fie scos, pierdut și depărtat de mitropolia Ungrovlahiei urgisitul de Dumnezeu".

Surghiunul avea să aibe loc la o mănăstire de pe muntele Sinai. Dezbrăcat de toate semnele arhierești și vlădicești, Antim a fost urcat într-o căruță la vreme de noapte și pornit la drum. O ceată de turci, bine înarmați, conduși de boierul Colfescu, îl însoțea, ca unii care mai aveau de împlinit și o poruncă de taină. Trecînd în Bulgaria și ajungînd la Galipoli, în apropiere de Tungia, un afluent al Mariței, turcii împlinesc porunca lui Mavrocordat. După o luptă grea și inegală, Antim este ucis și trupul aruncat în apele rîului, învăluindu-l în adîncurile sale pe cel care a fost un mare ierarh al Bisericii noastre, care a iubit poporul și țara în care a desfășurat o atît de rodnică activitate.

Emanuel Copăceanu

O carte temeinică

Am întîmpinat cu un deosebit interes și cu o mare satisfacție apariția cărții d-lui D. Protase: Problema continuității în Dacia în lumina arheologiei și a numismaticii. Biblioteca de arheologie, IX. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1966, Pag. 250. Aceasta, pentru faptul că tratează o problemă de mare importanță pentru noi.

Problemă fundamentală a istoriei României, continuitatea noastră în Dacia a stăruit mereu în discuția oamenilor de știință competenți sau interesați. Dar abia după strălucitele rezultate ale cercetărilor arheologice întreprinse la noi de la 1948 încoace, s-a putut proceda la o verificare și confirmare a ei în lumina datelor concrete și concludente ale arheologiei privind continuitatea populației autohtone în Dacia. Este tocmai ceea ce face lucrarea de față. Din acest punct de vedere, ea reprezintă un succes și marchează un bilanț.

Cartea despre care vorbim este rodul unei munci sistematice și susținute, desfășurată cu pasiune de către un om competent în materie. În paginile ei, autorul adună și selecționează întreg *materialul informativ de factură arheologică și numismatică — cunoscut pînă acum, fie publicat sau încă inedit — privind dăinuirea elementului autohton pe pămîntul Daciei. Pe acesta îl supune unei judicioase și minuțioase analize critice. În felul acesta, dl. D. Protase realizează o sinteză istorică corespunzătoare tuturor descoperirilor făcute pînă în prezent.*

După cum se desprinde din cele arătate mai sus, lucrarea de față se întemeiază numai pe documente de ordin arheologic și numismatic, care sînt interpretate și valorificate de pe poziția materialismului istoric.

Ca spațiu geografic, alcătuirea d-lui Protase se referă exclusiv la teritoriile care alcătuiau odinioară provincia Dacia. Din punct de vedere al timpului, lucrarea în discuție cuprinde perioadele dintre anii 106 și 271 și dintre 271 și 450. Astfel, întreg materialul lucrării se structurează pe următoarele două părți: I. Dacii în Dacia romană, p. 15—102 și II. Vestigiile daco-romanilor în Dacia între anii 271 și 450, p. 103—198.

Dl. D. Protase a preluat și a valorificat tot ceea ce a socotit ca bun și valabil în anumite puncte de vedere, aprecieri și concluzii ale istoriografiei române și străine cu privire la continuitatea populației autohtone în Dacia. Dar la acestea a adăugat adeseori observațiile și considerațiile personale, *bazate pe folosirea unui material mai bogat și pe starea actuală — mai avansată — a cercetărilor.*

De asemenea, autorul nu se mărginește la preluarea și prezentarea pur și simplu a materialului semnalat sau publicat de respectivii cercetători. În unele cazuri, anumite atribuiri etnice și încadrări cronologice sau tipologice — socotite ca insuficient fondate — au fost înlocuite prin soluții considerate de autor mai bune.

Cît privește procedeul fundamental al lucrării, el se desprinde din însăși mărturisirea pe care autorul o face în prefață: „Criteriul principal pentru noi în atribuirea etnică a descoperirilor și materialelor arheologice l-a constituit, pentru stăruirea dacilor sub romani, menținerea în uz a diferitelor forme de cultură materială și spirituală din vremea Daciei independente, iar pentru perioada postromană perpetuarea formelor de viață romană provincială, net deosebite de cele ale noilor veniți pe aceste meleaguri" (p. 10).

Materialul religios, în special necropole și morminte, constituie un element deosebit de prețios pentru dovedirea continuității noastre în Dacia. O dovedește aceasta prezența lui masivă în paginile lucrării. A se vedea în acest sens paginile: 16—19, 20—29, 30—31, 34—35, 37—38, 38—40, 45, 50—52, 52—59, 60—63, 74—84, 104—106, 109—112, 114, 117—119, 124, 127, 128—131, 134—136, 138, 141—158.

Partea a III-a a lucrării cuprinde concluzii (p. 199—202). Ele se structurează pe cele două părți mari ale lucrării.

Din concluziile privind dacii în Dacia romană, reținem: „Pe tărîmul culturii spirituale în măsura păstrării ei pînă astăzi în forme materializate, se constată că populația autohtonă a dacilor a fost de un pronunțat conservatorism. Ea și-a perpetuat sub romani principalele sale forme de înmormîntare, practici și ritualuri funerare, precum și un fond de credințe religioase din epoca premergătoare, dar, în același timp, ea a împrumutat de la coloniști unele obiceiuri sepulcrale noi și alte elemente de credință religioasă" (p. 200).

Din concluziile privind vestigiile daco-romanilor în Dacia între anii 271 și 450, reținem: „vestigiile arheologice și numismatice, al căror număr și pondere crește an de an, pe măsura înaintării cercetărilor, stau mărturie clară, prin frecvența și răspîndirea lor, *că în Dacia nu avem de a face numai cu niște rămășițe ale unei populații romanizate, care s-ar fi topit curînd în masa „barbarilor", ci cu o populație* numeroasă, *care a rămas în tot spațiul provinciei, continuînd să locuiască fie în vechile ei așezări din vremea romană, fie alcătuindu-și altele în cursul secolelor IV și V ...*

Permanența populației daco-romane pe meleagurile fostei provincii apare documentar atît prin continuarea pe același loc, *pînă în secolul IV, a vechilor sate și cimitire din timpul stăpînirii romane, cît și prin constituirea, în cursul secolelor IV și V, de așezări și necropole noi, în locuri nepopulate mai înainte. Mutarea așezărilor și cimitirelor aparținătoare dintr-un loc în altul, dar în cadrul aceleiași regiuni mari, este un fenomen ce nu ne poate surprinde în Dacia primelor două secole, cumplit frămîntate, ale perioadei prefeudale. Fenomenul acesta a fost determinat fără îndoială de situația politică extrem de instabilă, la care s-au adăugat desigur și cauze de ordin economic" (p. 201).*

Lucrarea este însoțită de un amplu rezumat în limba franceză (p. 207—234), de explicații ale figurilor din text și de un indice de nume (p. 239—249).

Privită în ansamblu, lucrarea d-lui Protase constituie o deosebit de valoroasă sinteză sistematică și critică a dovezilor concrete privind continuitatea (permanența) populației dacice și daco-romane pe pămîntul țării noastre socialiste de azi.

Ea se distinge prin temenicia *cercetării și a documentării. Prin înmănunchierea într-un sistem solid închegat a datelor arheologice, ea* verifică și confirmă *teza permanenței noastre în Dacia.*

Ca atare, cartea d-lui D. Protase interesează pe orice fiu al patriei noastre. În consecință, ar trebui să fie citită de un cerc cît mai larg de cititori de la noi.

Cartea n-ar trebui să lipsească nici de pe masa de lucru a preotului păstor de suflete. După ce o va cunoaște, el o va recomanda cu căldură și stăruință — spre citire — păstoriților săi, pe care îi va ajuta s-o înțeleagă și s-o prețuiască la justa ei valoare.

C. Sîrbu

La hram

Și în acest an, la Mănăstirea Brîncoveanu s-a sărbătorit praznicul Adormirii Maicii Domnului (15 august), hramul acestui străvechi așezămînt de spiritualitate ortodoxă.

Bucuria sărbătorii a fost mărită de prezența I.P.S. nostru Mitropolit *Nicolae,* precum și a P. S. Episcop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, invitat al I. P. S. Sale.

Înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, la altarul din pădure, în umbra fagilor, Prea Sfinția Sa a slujit Sf. Liturghie arhierească și în Duminica premergătoare praznicului, rostind credincioșilor prezenți un cald cuvînt de învățătură.

Luni dimineața, 15 august, la ora sorocită P. S. Episcop Teofil a fost întîmpinat de soborul preoților și diaconilor săvîrșind Sf. Liturghie arhierească. Din soborul slujitor făceau parte și delegați de la Centrul nostru Arhiepiscopesc, precum și P. C. prot. Gh. Nanu din Canada. Era de față I. P. S. Mitropolit Nicolae, precum și un mare număr de credincioși veniți din părțile locului.

La sfîrșitul Sf. Liturghii au rostit cuvînt de învățătură:

P. S. Episcop *Teofil,* care a tălmăcit cu multă căldură și pe înțelesul credincioșilor sensurile praznicului, subliniind cuvenită cinstire care se aduce Maicii Domnului.

A adresat de asemenea părintești povețe de bună purtare credincioșilor, de viețuire plăcută lui Dumnezeu și de folos Patriei.

P. Cuv. Arhim. *Serafim Popescu,* care, în numele obștei mănăstirii, a dat glas bucuriei de a avea prezenți pe cei doi ierarhi transilvăneni, îndemnînd pe ascultători la creștinească viețuire.

P. C. prof. Dr. *Grigorie Marcu,* care, plecînd de la cuvintele adresate de Mîntuitorul Iisus Hristos Martei din Betania, că „Maria partea cea bună și-a ales", zăbovește asupra rolului pe care Fecioara Maria l-a avut și îl are în iconomia mîntuirii noastre, îndemnînd pe credincioși la viețuire aleasă și curată.

După Sf. Liturghie s-a săvîrșit sfințirea apei, iar la mormîntul adormitului mitropolit Nicolae Bălan, P. S. Episcop Teofil a rostit o caldă rugăciune de pomenire.

R.

---

plin edificatoare pentru orice ascultător. Postul de pildă are valoare numai dacă este făcut cu inimă bună și numai atunci cînd postul mîncării este în deplin acord cu cel sufletesc, cu abținerea de la rele și lucrarea faptelor bune, căci „ce folos iaste trupul să fie deșărt de bucate, iar sufletul a-l umplea de păcate; ce folos iaste a fi galbin și ofilit de post, iar de pizmă și de urîciune a fi aprins; ce folos iaste a nu bea vin și a fi beat de veninul mîniei; ce folos a nu mînca carne și cu hulele a rumpe carnea fraților noștri".

Urmînd pilda Sfinților Părinți — pe care, după cum am mai spus, îi cunoștea destul de bine — ceea ce Antim Ivireanul urmărea în cuvîntările sale era desigur explicarea învățăturii Bisericii noastre, iar ca efect practic ridicarea morală a păstoriților săi, păsirea lor "pe calea cea dreaptă", precum însuși am văzut că spune. De aceea, ele se încheie totdeauna cu îndemnuri practice ca acestea: „Să ne ferim, din cît ne va fi putință, de curvie, de beție, de zavistii, de vînzări, de apucări", „să petrecem toată viața noastră cinstită, curată și fără de prihană".

Din cele văzute pînă aici ne putem da ușor seama că predicile mitropolitului Antim Ivireanul, prin frumusețea lor literară, prin conținutul lor bogat în idei etc., se pot citi cu mult folos și astăzi, cu atît mai mult cu cît Editura Academiei noastre ni le-a pus de curînd la îndemînă într-o îngrijită ediție, fapt care de asemenea constituie un omagiu adus autorului lor de către orînduirea noastră de stat.

T.

Inălțarea Sfintei Cruci

Intre sărbătorile împărătești la loc de cinste se numără și Inălțarea Sfintei Cruci, prăznuită în ziua de 14 septembrie.

In această zi se face amintire de două fapte de seamă din istoria Bisericii creștine și anume de aflarea sfintei cruci a Mîntuitorului în zilele împăratului Constantin cel Mare și de readucerea sfintei cruci la Ierusalim, după răpirea ei de către perși, în zilele împăratului bizantin Heraclie.

1. Impăratul Constantin cel Mare a avut de purtat un război împotriva lui Maxențiu, care se proclamase împărat la Roma. Istoricul bisericesc Eusebiu de Cezareea ne istorisește cum s-a arătat, în drumul împăratului Constantin spre Roma, în plină zi, semnul crucii pe cer, deasupra soarelui, cu o inscripție în limba greacă: „Cu aceasta vei învinge". Atît împăratul, cît și ostașii săi, s-au înspăimîntat la vederea crucii, mai ales că la păgîni crucea era socotită ca semn de nenorocire și de moarte. In noaptea următoare i s-a arătat împăratului în vis însuși Mîntuitorul Iisus Hristos cu semnul pe care-l văzuse pe cer, poruncindu-i să folosească crucea drept steag în lupta împotriva dușmanilor săi. Făcînd după cum i s-a poruncit de Domnul în vis, împăratul Constantin a ieșit biruitor în lupte cu oștile lui Maxențiu și a intrat în triumf în Roma.

Indată după această întîmplare minunată și după biruința asupra lui Maxențiu, împăratul Constantin a început să se arate mai îngăduitor față de creștini de cum fuseseră împărații dinaintea lui. Ingăduința sa față de ei s-a arătat mai cu seamă în anul 313, cînd el a dat în orașul Milan, un edict, adică o lege, prin care religia creștină era îngăduită în imperiul roman, oprindu-se orice persecuții împotriva creștinilor.

La scurtă vreme după aceasta, mama împăratului, Elena, a avut un vis, în care Dumnezeu i-a cerut să caute rămășițele din lemnul sfintei cruci pe care fusese răstignit Mîntuitorul pe Golgota. Se știe că în anul 119, la porunca împăratului roman Adrian, pe Golgota, deasupra mormîntului Mîntuitorului, s-a construit un templu păgîn. Impărăteasa Elena s-a îndreptat deci spre Ierusalim și la porunca împăratului s-a distrus templul păgîn pentru a se afla mormîntul și crucea Domnului. Intr-adevăr s-au descoperit mormîntul, trei cruci, precum și inscripția pe care la porunca lui Pilat, se scriseseră cuvintele: „Iisus Nazarineanul împăratul iudeilor", în limbile ebraică, greacă și latină. Aceste trei cruci erau cele pe care fuseseră răstigniți Mîntuitorul și cei doi tîlhari. Spre a putea deosebi crucea Mîntuitorului de celelalte două, a fost adusă o femeie bolnavă care, la atingerea de una dintre ele, s-a vindecat în chip minunat. S-a cunoscut atunci că numai aceea a putut să fie crucea de viață făcătoare a Mîntuitorului. Impărăteasa Elena a predat crucea episcopului Macarie al Ierusalimului spre păstrare, iar o mică parte din ea a trimis-o fiului său la Constantinopol, unde își avea scaunul împărătesc.

Această aflare a crucii s-ar fi petrecut în anul 320. De acum înainte a început să se serbeze an de an în Ierusalim ziua aflării sfintei cruci. Impăratul Constantin a poruncit ca pe locul unde fusese mormîntul Mîntuitorului să se ridice o biserică cu hramul Invierii. Ea a fost sfințită de episcopul Macarie al Ierusalimului și de o mulțime de episcopi veniți din alte părți, în ziua de 13 septembrie în anul 335. A doua zi, la 14 septembrie, episcopul Macarie a înălțat sfînta cruce a Mîntuitorului pe amvonul noii biserici, spre a fi văzută de mulțimea credincioșilor, întruniți pentru prima oară într-un chip atît de sărbătoresc și într-un număr atît de mare. Din această pricină sărbătoarea a primit numirea „Inălțarea Sfintei Cruci" și de atunci ea s-a prăznuit în fiecare an, mai întîi numai la Ierusalim, iar cu timpul în întreaga Biserică Ortodoxă.

2. Un alt fapt de seamă legat de crucea Mîntuitorului este întoarcerea ei din Persia. In anul 614 oștile împăratului Cosroes al Persiei au ocupat Ierusalimul, omorînd un mare număr de creștini și dînd foc bisericilor, printre care și celei de care am pomenit mai sus. Intre prăzile pe care le-au luat cu ei se afla și crucea Mîntuitorului. Impotriva lui s-a ridicat atunci împăratul Heraclie al Constantinopolului, care stăpînea atunci și Ierusalimul. Luptele între ei au ținut ani de zile, pînă la moartea lui Cosroes. Fiul și urmașul acestuia la domnie, Siroes, a încheiat pace cu Heraclie, trimițîndu-i, la sfîrșitul anului 628, și lemnul sfintei cruci. Impăratul a adus-o mai întîi la Constantinopol, iar în anul 629 la Ierusalim, dîndu-o patriarhului Zaharia, care păstorea pe atunci. Ea a fost reașezată în ziua de 14 septembrie 629 cu cinstea cuvenită în locul ei din biserica Invierii.

De acum înainte, în ziua de 14 septembrie se prăznuiește și întoarcerea crucii de la perși și reașezarea ei în biserica Invierii, la un loc cu prima ei aflare, de pe timpul împăratului Constantin cel Mare.

Mai mulți ierarhi și preoți au compus felurite cîntări în cinstea sfintei cruci. Intre ei se numără Sf. Andrei Criteanul, Sf. Teofan al Constantinopolului, Sf. Cosma al Maiumei, Sf. Ioan Damaschinul, Sf. Iosif Studitul, împăratul Leon și alții.

Ziua Inălțării cinstitei și de viață făcătoarei cruci se prăznuiește nu numai cu rugăciune, ci și cu post, întrucît crucea ne aduce totdeauna aminte de patimile și moartea Mîntuitorului pentru păcatele noastre.

De aceea și noi creștinii sîntem datori să ne închinăm sfintei cruci și să o cinstim ca pe una prin care ne-a venit izbăvirea din robia păcatului.

Mircea Păcurariu

Să nu stăm neroditori

Mîntuitorul Iisus Hristos a subliniat rostul dragostei către făptură și a cerut ca ea să fie făcută roditoare. De aceea, cînd avea prilejul, ajuta, îmbărbăta, vindeca, îndruma și povățuia. A stăruit și cu rugăciunea către Tatăl ceresc pentru credincioși, ca să poată umbla pe calea cea bună (Ion cap, 17).

Aceasta nu a făcut-o numai din milă, văzînd oameni necăjiți și risipiți, ci totodată ca să le încerce și credința (Mat. 9, 29).

In adevăr, credința creștină nu se exprimă numai prin vorbe, ci ea trebuie să fie concretă și roditoare, susținută prin fapte bune.

Astfel spune Sf. Apostol Pavel: „Fiecare dintre noi să fie aproapelui pe plac, la ce e bine pentru zidirea lui... și drept aceea primiți-vă sufletește unii pe alții, precum și Hristos v-a primit pe voi". (Rom. 15, 2 și 7). Și vrednic de crezare este acum acest cuvînt, pentru că altădată se trăia în amăgire, neascultare, după pofte și desfătări, petrecînd viața în răutate și pizmuire. (Tit. 3,3). De aceea, fiecare să se țină de faptele cele bune și cinstite și să învețe și pe alții să poarte grija de lucrurile bune, spre treburile cele de neapărată nevoie, ca să nu fie fără de roadă (Tit. 3, 14).

Deci fiecare să caute să se dea pe sine pildă altora cu multă însuflețire (Tit. 2, 7), căci și Sfinții Apostoli: în dar au luat și în dar au dat, ca și noi să facem la fel.

M. Șesan

GINDURI LA SFINTELE EVANGHELII

Rugăciunea particulară

„S-a suit singur la munte, să se roage" (Matei XI, 22). Adesea, în viața Sa pămîntească, *s-a suit* Mîntuitorul la Ierusalim, la templu, să se roage, arătînd cu aceasta nevoia rugăciunii din biserică, pentru împreunarea cu Dumnezeu prin Sfintele Taine.

Dar n-a uitat și n-a nesocotit nici rugăciunea particulară, ca mijloc de legătură continuă cu Dumnezeu, centrul de gravitație spirituală a creștinului, pentru care avea să îndemne, mai pe urmă, Sfîntul Apostol Pavel: *„Rugați-vă neîncetat!"* (I. Tes. V, 17).

Din acest punct de vedere, rugăciunea este, în viața sufletească a creștinului, ceea ce este respirația în cea trupească. Ea nu poate înceta, pentru că ar însemna încetarea vieții religioase însăși.

E motivul pentru care nu numai că a învățat cum să se facă rugăciunea în „cămara" sufletului, „închizînd ușa" (Matei VI, 6), dar Mîntuitorul a și pilduit, prin propria-i rugăciune, ca în sfînta evanghelie de azi.

Cum, anume?

„S-a suit", zice, ca și pentru cea din templu, însemnînd condiția generală a rugăciunii: *ridicarea spre cele cerești.*

„Singur" — desprins de toți — pînă și de cei mai apropiați ai lui, Apostolii — și din toate preocupările și gîndurile vieții zilnice, rămînînd doar cu unul: *întîlnirea cu Tatăl.*

Și s-a suit „la munte" — la nivelul nestinsei „lumini".

Și dacă este adevărat că viața e susținută de razele ce vin peste geana muntelui, tot atît de adevărat este că viața de toate zilele a creștinului, e susținută de clipele *suirii, singur la „muntele de lumină"*, în rugăciunea particulară.

Egoismul

„Il sugruma, zicînd: Plătește-mi, ce-mi ești dator!" (Matei XVIII, 28).

Ce este egoismul?

Este cursul pervertit al puterii de iubire, care nu mai curge pe albia ei naturală: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău ... și pe aproapele tău, ca pe tine însuți", ci se întoarce și se strînge toată în albia iubirii de sine.

Este monstruozitatea adusă de păcat în viața omenească, ducînd, nu numai la desfigurarea însului cuprins de ea, dar tulburînd, răscolind și lovind viața tuturor.

„Il sugruma, zicînd: Plătește-mi, ce-mi ești dator!", ..

Cine și pe cine?

Unul, care fusese iertat de o mare datorie, asupra căruia se abătuse valul iubirii care se revarsă, dar care n-a înțeles nimic din aceasta.

Dimpotrivă, s-a năpustit asupra fratelui său de muncă, și nu i-a mai dat nici o îngăduință, cu toată rugămintea îndurerată, pe care i-o făcuse,

Urmarea?

Sluga „vicleană" și egoistă, din Sfînta Evanghelie de azi, a trezit revolta celorlalți, care l-au denunțat Stăpînului — același care îi iertase datoria.

De pe poziția dreptății, de data aceasta, și a răspunderii pentru mica societate, pe care o conducea, fără să-și închidă ochiul iubirii, care mai vedea o posibilitate de îndreptare a păcătosului, acesta „l-a dat pe el muncitorilor, pînă ce va plăti toată datoria".

Pr. *Zosim Oancea*

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206

ANUL 114 Sibiu, 15 septembrie 1966 Nr. 35—36

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

SIMBOLUL CREDINȚEI

ARTICOLUL AL TREILEA

„Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire s-a pogorît din cer și s-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și s-a făcut om".

Articolul acesta ca și cele pînă la al șaptelea ne adună într-un mănunchi toate adevărurile de credință ortodoxă despre firea omenească *a Mîntuitorului, adică despre felul cum Fiul lui Dumnezeu s-a făcut și Fiu al omului pentru a noastră mîntuire.*

1. „Pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire s-a pogorît din cer" arată două laturi ale dreptei credințe. Întîi, că s-a pogorît din cer. Și apoi, că aceasta n-a făcut-o pentru a fi preamărit, ci pentru mîntuirea și fericirea noastră, a oamenilor.

Domnul a spus: „Nimenea nu s-a suit la cer decît numai cel ce s-a pogorît din cer" (Ioan 3, 13). Iar Sf. Apostol Pavel, în Epistola către Filipeni, ne lămurește cum se înțelege această pogorîre. „In voi trebuie să fie aceleași simțiri ca și în Iisus Hristos, care fiind chipul lui Dumnezeu, faptul de a fi de o ființă cu Dumnezeu, nu l-a socotit ca o răpire (uzurpare) pe nedrept, — că s-a micșorat pe Sine însuși și a luat chip de rob, făcîndu-se asemenea oamenilor" (Filip 2, 5—7). Așadar „pogorîrea din cer" însemnează, că El, Domnul de bună voie și-a scăzut, și-a micșorat slava, maiestatea Sa dumnezeiască. S-a coborît atît de mult, încît s-a făcut om ca toți oamenii, ca să poată înălța apoi la cer pe oameni. Iată pilda marelui principiu pedagogic pe care ne-o dă Domnul: De vrei să ridici pe cineva spre desăvîrșire, pleacă-te, smerește-te pînă la puterea de pricepere a celui de ridicat, căci de acolo pornește înnoirea vieții și mîntuirea. S-a pogorît pe Sine pentru ca să grăiască cu omul față către față și să ne dea exemplu de viețuire sfîntă, fără de păcat purtînd trup în lumea păcatului.

2. Dar ce este mîntuirea? Mîntuire, izbăvire, scăpare sînt cuvinte cu același înțeles: Scoaterea sau ieșirea din vreun rău. In creștinism prin mîntuire se înțelege eliberarea omului din robia păcatului. In orice robie ajungi, ca să scapi ți se cere răscumpărare. Omul ajuns rob iadului nu putea să se răscumpere. Deci cine putea să ne răscumpere și să ne împace cu Dumnezeu? Tot Cel ce ne-a zidit s-a milostivit de noi și s-a pogorît ca să ne înalțe pînă acolo de unde îl putem vedea și iubi pe Dumnezeu și lumina cea fericitoare.

3. Dar mîntuirea trebuia să fie și așa este: și opera lui Dumnezeu și a omului. Fața a doua a lui Dumnezeu nevăzută se unește cu firea omenească văzută fără schimbare și fără a se amesteca firile, fără împărțire și fără despărțire și voința dumnezească cu cea omenească. Și așa: Dumnezeu și om cere oamenilor să conlucre la salvarea, la mîntuirea lor.

4. Iar Fiul lui Dumnezeu s-a făcut și Fiu al omului nu la întîmplare. Dumnezeu începînd de la greșala lui Adam a pregătit mîntuirea noastră. In curs de mii de ani a repetat mereu, începînd de la făgăduința dată Evei, că din urmașii ei va ridica pe Cel ce va zdrobi capul șarpelui amăgitor, și pînă la Sf. Ioan Botezătorul că ne va trimite un izbăvitor. Cu fiecare prorocie ne împărtășea tot mai multe amănunte despre Mesia, pe care Sf. Ioan Botezătorul l-a numit „Mielușelul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii" (Ioan 1, 29).

Cei dintîi oameni alunecînd prin ispită și-au pierdut nevinovăția și viața cea fericită și și-au agonisit moartea. Plata păcatului totdeauna este moartea. Și ca orice sămînță rea rodește grozav. Așa și păcatul. Prin prorocul Isaia ne-a descoperit Dumnezeu, că izbăvitorul se va naște (firea omenească) dintr-o fecioară.

Fecioara prorocită a fost Maria, fiica de la adînci bătrînețe a lui Ioachim și Ana, urmași săraci din spița regelui proroc David. Pe vremea aceea, cei ce nu aveau copii erau socotiți de ceilalți oameni ca mari păcătoși și-i batjocoreau. Cei ce se aflau în această osîndă firește se rugau lui Dumnezeu și zi și noapte să le ridice ocara dintre oameni, dîndu-le o odraslă. Așa și părinții Fecioarei care au făcut și vot (juruință, promisiune solemnă), că de li se va împlini cererea, odrasla ce li se va dărui o închină lui Dumnezeu ca să-i slujească Lui toată viața. Și rugăciunea li s-a împlinit. Și ei au împlinit juruința. Așa Fecioara Maria a ajuns dăruită templului din Ierusalim spre a sluji zi și noapte Celui Preaînalt. Viață sfîntă, viață curată, fără prihană, a dus tot timpul ținînd și făcînd cu strictețe cele ale legii.

Dacă ar fi fost fecior, toată viața rămînea în templu. Pe fete însă nu le țineau decît pînă la 15 ani. Atunci se căuta în listele lor genealogice rudenia de sînge cea mai apropiată, bărbat și o dau în grija acestuia să-i puie la îndemînă casă, hrană și timp să-și poată împlini mai departe rînduiala slujită lui Dumnezeu fără potigneală, așa cum o făcea la templu. Pentru fiica lui Ioachim și Ana s-a aflat că rudenia cea mai apropiată este un unchi bătrîn, de meserie teslar (lemnar), care are o căsuță în orășelul Nazaret. Lui i se încredințează tînăra Fecioară spre ocrotire. La evrei femeia nu avea nici un drept. In tot locul o reprezenta sau tata, sau fiul cel mai mare și în lipsa acestora rudenia cea mai apropiată. Dacă un asemenea tutore nu purta grijă cum i se cerea și fetei i se întîmpla ceva, era omorît cu pietrii. Acestei încredințări date unui bărbat i se zicea logodnă (promisiune în fața templului). Deci cum ne spun Sf. Evanghelii, Fecioara Maria a fost logodită, încredințată lui Iosif din Nazaret. „Iară nașterea lui Iisus Hristos a fost așa: după ce muma lui a fost logodită lui Iosif și înainte de a se aduna ei (a fi împreună în casă), s-a aflat că are în pîntece de la Duhul Sfînt; iar bărbatul fiind drept și nevoind să o vedească a vrut s-o părăsească pe ascuns (ca să nu fie omoriți cu piatră)! pe cînd cugeta el aceasta i s-a arătat îngerul Domnului în vis și i-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu te teme a o lua (în casa ta) pe Maria, că ceea ce s-a zămislit întrînsa este de la Duhul Sfînt și va naște fiu și-i vei pune numele Iisus, pentru că acela va mîntui de păcate pe poporul Său" (Mt. 1, 18—21). Iar Duhul Sfînt e făcătorul și dătătorul de viață, a treia Față a ființei dumnezeești. Așa s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu. E opera lui Dumnezeu și a omului, a Fecioarei Maria, care prin sfințenia vieții a fost menită și vrednică să repare greșala Evei. Ea a zămislit și a născut în chip mai presus de fire fără de durere și fără a suferi stricăciunea.

Pentru aceste merite mari a ajuns și Maică-Fecioară și Fecioara-Maică ajutătoare caldă și mijlocitoare. Biserica o numește „cea mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără asemănare decît Serafimii" și decît îngerii și decît toți sfinții și drepții. Maica Domnului nu a mai avut alți copii. Iisus este singurul ei fiu. Și dacă Sf. Evanghelii amintesc de frații și surorile Domnului Iisus Hristos, prin acestea se înțeleg nu frați, ci rudele de sînge, nepoți, nepoate, strănepoți, veri care între ei se socoteau și se numeau frați și surori, *indiferent de gradul de rudenie sau de vîrstă.*

Așadar, acest articol din Simbolul Credinței este strîns legat de articolul al doilea. Unul ne rezumă învățăturile despre dumnezeirea lui Iisus Hristos Domnul și cestălalt despre faptul că a fost și om adevărat, sau cum Însuși se numește: Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut și Fiu al omului prin mijlocirea Maicii Domnului, celei mai cinstite decît Heruvimii și mai mărite fără asemănare decît Serafimii. — gm —

GINDURI LA SFINTELE EVANGHELII

Duminica XIV-a după Rusalii (Matei XXII, 1—14)

Universalismul creștin

„Mergeți, deci, la răspîntiile drumurilor și pe cîți îi veți afla, chemați-i la nuntă" (v. 9).

Nunta Fiului de Impărat, despre care vorbește Sfînta Evanghelie de azi, este viața cea nouă, propovăduită de Iisus Hristos și se desfășoară, pentru creștin, pe două planuri: unul, *al vieții pămîntești,* și altul, *al celei cerești.*

Ceea ce aducea nou, pe planul celei dintîi, acum două mii de ani, într-o lume de *„chemați"* și *„aleși"*, după neam, după viță, după avere, după rang etc., era tocmai înlăturarea acestor false valori ale vieții omenești, de pînă atunci.

Căci cei „chemați" ai lumii de nedreptățiți, s-au arătat nevrednici (v. 8) răspîndind în lumea celor umili și nebăgați în seamă spaima, mizeria, pedeapsa și moartea (v. 6).

In locul lor, la noua rînduială, au fost chemați toți, de la „răspîntiile drumurilor", „buni și răi" (v. 10) — după valorificarea vremii — adică robi și săraci, iudei și elini, bărbați și femei, căci toți sînt *„una întru Hristos Iisus"* (Gal. III, 28).

Strînși toți în *Gasa de Nuntă* a Bisericii, au început să trăiască pe planul vieții pămîntești după legile celei cerești, știind că: „nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea care va să fie" (Evrei XIII, 11); că la prînzul cel veșnic în împărăția lui Dumnezeu, se ia în seamă o singură și adevărată valoare: *haina de nuntă* a trăirii după voia și în iubirea lui Dumnezeu.

Pr. *Zosim Oancea*

MAICA DOMNULUI

Biserica ne învață să o cinstim pe Maica Domnului cu cea mai aleasă cinstire.

De fapt ca și-n cîntarea: „De tine se bucură ceea ce ești plină de dar toată făptura, soborul îngeresc și neamul omenesc, ceea ce ești biserică sfințită și rai cuvîntător, lauda fecioriei, din care Dumnezeu s-a întrupat și prunc s-a făcut Cel ce este mai înainte de veci Dumnezeul nostru. Că brațul tău scaun l-a făcut și pîntecele tău mai desfătat decît cerurile l-a lucrat. De tine se bucură, ceea ce ești plină de dar, toată făptura, mărire ție...“ din străvechi, în Biserică, întru cinstirea Maicii Domnului, Sf. Părinți n-au știut cum să aleagă mai minunate cuvinte ca acestea.

Limpede însă trebuie să știm, ceea ce Părinții limpede au știut, că întîi și-ntîi pe Maica Domnului însuși Dumnezeu și Cartea lui Dumnezeu — Scriptura — au cinstit-o.

„Maica Domnului“...

Cînd ai rostit sincer aceste două cuvinte ești în duhul cinstirii și-n duhul credinței, în Duhul lui Dumnezeu și-n Duhul Scripturii, în duhul Părinților, în Duhul Bisericii...

La drept vorbind, în cuvintele „Maica Domnului“ stau o întreagă credință și-o întreagă evlavie. Le găsim, însemnate întîi în slova de aur a Scripturii și au fost rostite întîiia oară de Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul.

Aceasta s-a petrecut cu prilejul vizitei pe care, după vestirea cea bună și mare, Maica Domnului i-o făcea rudeniei sale ce locuia în regiunea Iudeii.

„In zilele acelea sculîndu-se Maria, mers-a la munte, de grabă, în cetatea lui Iuda și intrînd în casa Zahariei s-a închinat Elisabetei“... (Lc. 1, 39). „Si s-a umplut de Duh Sfînt, Elisabeta — grăiește mai departe Scriptura istorisind această întîlnire — și a strigat cu glas mare și a zis: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău. Și de unde cinstea aceasta pentru mine, ca să vină Maica *Domnului meu la* mine?“ (Lc. 1, 41—42).

Așadar cuvintele de dumnezeiesc adevăr și de sfîntă cinstire sînt însemnate întîi, cum spuneam adineaori, de slova Scripturii și au fost rostite sub roua Duhului Sfînt. Căci zice: „S-a umplut de Duh Sfînt, Elisabeta“...

De aceea Biserica a ales cu drag aceste cuvinte de credință și mărire cerească: „Maica Domnului“ și le rostește neîncetat, cu cinste și evlavie, prin gura fiilor ei. Și desigur că în orice curată rostire a lor răzbate ceva din adierea aceluiași Duh Sfînt sub a cărui insuflare le-a rostit întîia oară Elisabeta.

Spuneam că pe Maica Domnului a cinstit-o întîi și-ntîi Dumnezeu. De fapt aceasta se vede din chiar aceea că pe Maica Domnului a ales-o Dumnezeu dintre toate fecioarele lumii pentru ca, prin lucrarea directă a Duhului Sfînt, „chip de rob“ să ia din prea curatul ei trup, Cel ce-și va da Trupul și Sîngele Lui pentru viața lumii. „Duhul Sfînt se va pogorî peste tine și puterea Celui de Sus te va umbri. De aceea și Sfîntul ce se va naște, se va numi Fiul lui Dumnezeu“ (Lc, 1, 35).

In ce adînc înțeles se leagă textele Scripturii.

„La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul“... (In. 1, 1).

„Și puterea Celui de Sus te va umbri“... (Lc. 1, 35).

„Și Cuvîntul trup s-a făcut“ ... (In. 1, 14).

Dumnezeu a cuprins-o pe Maica Domnului în iconomia Sa de a se întîlni deplin, întru mîntuire, cu făptura, ca pe cea mai aleasă floare a lumii. Căci, în pîntecele Maicii Domnului Acela „trup s-a făcut“.

Știm că, trimis de Cel atotputernic pentru buna vestire, îngerul Gavril a salutat-o pe Maica Domnului cu aceste cuvinte: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine... Binecuvîntată ești tu între femei“ (Lc. 1, 28). Iar din gura îngerului salutul „Bucură-te“ a trecut ca un nestins ecou, în gura Bisericii, în minunate odrăsliri de acatist:

Bucură-te, prin care răsare bucuria...
Bucură-te, ștergerea lacrimilor Evei...
Bucură-te, ceea ce porți pe Cel ce poartă toate...
Bucură-te, steaua care arăți Soarele...
Bucură-te, pîntecele dumnezeiești întrupări...
Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară...

Și, de asemeni, același salut ca și o parte din celelalte cuvinte, au trecut la rugăciunea, pe care o rostim, cu mîini smerit împreunate: „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, că ai născut pe Mîntuitorul sufletelor noastre. Prea Sfîntă Marie, Maica lui Hristos Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoșii, acum și-n ceasul morții noastre, amin“.

Era, de fapt, și este, prelucrarea aceasta, de către Biserică, a cuvintelor îngerului în acatist și-n rugăciune, cel mai firesc lucru.

Gura Bisericii e astfel gură de înger și gura noastră a fiecăruia e, în dorința și-n intenția Bisericii, în sfînta rostire, gură de înger: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine“ ...

Trebuie să nu-l uităm nici o clipă pe acest „Domnul este cu tine“. Căci, ca și numirea „Maica Domnului“ și ca și aceea de „Născătoare de Dumnezeu“, de altminteri, el ne arată că mărirea Maicii Domnului e o mărire de răsfrîngere, prin relație, o mărire primită de la „Impăratul măririi“, pe care ea l-a născut. Biserica arată precis caracterul acestei măriri a Maicii Domnului, dar nu trece nicidecum sub tăcere această mărire, ci grăește viu despre ea, îl laudă, ca despre cea mai aleasă mărire cu care Dumnezeu a împodobit vreo creatură. De aceea cuvintele din imn: „mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît Serafimii“, de aceea numirile: „Biserică sfințită“ și „rai cuvîntător“, și altele atîtea asemenea.

Purtîndu-l pe Hristos, Maica Domnului știa și ea ce mărire i-a fost dăruită. Știa, dar totdeauna în profunzimea unei desăvîrșite smerenii și în bucuria pură a duhului de care nu se apropia nici măcar umbra vreunei umbre de mîndrie.

Cîntarea ei de laudă și de mulțumire (pe care Biserica a rînduit-o să se cînte la strană aproape la toate utreniile Duminicilor) exprimă limpede, în marea ei simplitate, conștiința Maicii Domnului despre vrednicia la care ea a fost chemată.

„Mărește sufletul meu pe Domnul și se bucură duhul meu de Dumnezeu Mîntuitorul meu: că a căutat spre smerenia roabei Sale, și iată de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic, — sfînt fie numele Lui!“ (Lc. 1, 46—49).

Desigur, cînd rostea aceste cuvinte, Maica Domnului era insuflată de Duhul Sfînt.

Toate cîntările Bisericii închinate Maicii Domnului și toate rugăciunile prin care îi cerem să se roage pentru noi, exprimă, cald, această fericire, această cinstire, această vedere a Maicii Domnului. „Cuvine-se cu adevărat să te fericim Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru“ este doar una dintre aceste cîntări.

Se cuvine să prețuim învățătura cea după Scripturi a Bisericii noastre drept măritoare despre Maica Domnului.

Sărbătoarea nașterii sale, în 8 septembrie, să ne fie izvor și imbold spre mai multă dragoste de oameni și pace, lucruri atît de apropiate inimii de mamă bună a Maicii Domnului.

Pr. *Ioan Turcu*

† Dr. Mihai Fărcașiu

In ziua de 26 iulie a.c., s-a stins din viață dr. Mihai Fărcașiu, notar de stat, membru al Adunării Eparhiale a Sfintei Episcopii a Clujului, Vadului și Feleacului, membru al Adunării Naționale Bisericești și al Consiliului Național Bisericesc.

Dr. Mihai Fărcașiu s-a născut în comuna Mintiul-Gherlei, pe valea Someșului, raionul Gherla, regiunea Cluj, la 15 iunie 1909, din părinți plugari. Școala primară și studiile liceale le-a urmat în orașul Gherla, luîndu-și bacalaureatul la liceul „Petru Maior“ din acest oraș, în anul 1928.

După ce a satisfăcut stagiul militar, a urmat cursurile Facultății Juridice din orașul Cluj, pe care le-a terminat în anul 1934.

Pînă în anul 1940, a funcționat ca judecător la judecătoria din orașul Tg. Mureș.

După anul 1945, a funcționat ca notar public în orașul Cluj, iar din anul 1952, pînă la sfîrșitul vieții, ca notar de stat pe lîngă Tribunalul Cluj.

Intelectual român și creștin conștient s-a impus dragostei, stimei și prețuirii creștinilor ortodocși din Eparhia Clujului, care l-au ales în Adunarea Eparhială respectivă, iar aceasta, datorită frumoasei activități desfășurate în serviciul Bisericii, l-a ales ca reprezentant al ei în Adunarea Națională Bisericească, forul de conducere al Bisericii Ortodoxe Române, unde se dezbat și se rezolvă problemele cele mai importante ale acesteia; Adunarea Bisericească l-a ales în organul ei executiv, în Consiliul Național Bisericesc.

In toate aceste foruri, dr. Mihai Fărcașiu și-a spus cuvîntul cu sinceritate, cu onestitate, cu demnitate, dar și cu hotărîre și cu convingere, ceea ce i-a atras dragostea și prețuirea tuturor membrilor acestor foruri.

Serviciul religios al înmormîntării a fost oficiat în ziua de 28 iulie a.c., în Catedrala ortodoxă română din orașul Cluj, de către Prea Sfințitul Episcop Teofil al Clujului, înconjurat de un sobor de preoți alcătuit din P. C. Preoți: Alexandru Ionescu, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe din București, Florea Giomolean, Vicar al Episcopiei Ortodoxe a Clujului, O. Morariu și S. Coman, Consilieri administrativi ai Sfintei Episcopii a Clujului, Prot. Vicar onorific Sabin Truță și P. C. Prot. Buiu Ioan slujitori ai Catedralei ortodoxe din Cluj, și arhidiaconii: prof. I. Zegreanu și P. Toaxen de la Catedrala ortodoxă din Cluj.

După oficierea serviciului religios, a vorbit Prea Sfințitul Episcop Teofil, care — referindu-se la versetul 1 din cap. 20, cartea IV Regi, — a elogiat activitatea repauzatului, exprimînd regrete în numele Adunării Eparhiale a Eparhiei Clujului.

A urmat la cuvînt P. C. Preot Alexandru Ionescu, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe din București, care — referindu-se la frumoasa activitate desfășurată de repauzat în slujirea Bisericii și a poporului drept credincios din Ardeal — a exprimat în numele Prea Fericitului Patriarh Justinian, Intîistătorul Bisericii Ortodoxe Române, cum și în numele Adunării Naționale Bisericești și al Consiliului Național Bisericesc, adîncul regret al acestora pentru pierderea suferită, și cuvînt de mîngîiere pentru îndurerata familie.

A vorbit după aceea P. C. Protopop Vicar onorific Sabin Truță, referindu-se la viața familială și la activitatea desfășurată în lumea credincioșilor de către cel repauzat.

Cel din urmă a vorbit dr. Aurel Socaciu, notar de stat, care în numele colegilor de breaslă, referindu-se la activitatea socială a repauzatului, a exprimat regretul acestora și condoleanțe familiei îndurerate.

Neștearsă fie-i amintirea acestui fruntaș mirean al Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal!

Asistent

Centenarul unui mare poet

GEORGE COȘBUC

(1866—1966)

Urcînd cu trenul sau pe șoseaua care duce de la Beclean, în sus pe Someșul Mare, o vale încîntătoare se deschide înaintea ochilor. Sate cu case rare, înecate în livezi și porumbiști, sînt presărate de-o parte și de alta a acestui riu de munte. Cu puțin înainte de a ajunge la Năsăud, o altă vale tot pe atît de mîndră, tăiată de apele grăbite și limpezi ca roua ale Sălăuței, se deschide spre nord. Pe aceste meleaguri pline de farmec și de poezie, ca de altfel toate plaiurile minunatei noastre Patrii, un mare poet a „căzut acum un veac pe neașteptate din cerul românesc" — după cum citim într-o tabletă arghezianã. Aici, în satul Hordou — astăzi Coșbuc — a deschis ochii, în 20 septembrie 1866, George Coșbuc.

„Badea Gheorghe", cum îi ziceau cei mai apropiați ai săi, era „din părinți și strămoși păzitori de datină și de prezență românească" — cum spune un cronicar de astăzi (G. Ivașcu). Era adică unul dintre mai multele vlăstare ale preotului Sebastian și preotesei Maria. Așa se face că copiii din sat îl strigau totdeauna „Georgică-a popii". Descendentă din iobagi, familia Coșbuc a dat satului un mare număr de preoți. De la tatăl său — om așezat, înțelept și iubitor de lectură, după cum rezultă din amintirile poetului-Coșbuc a deprins dragostea de carte, iar de la mama sa, mare povestitoare de basme și anecdote populare, ca și de la obștea satului și de la ciobanii pe care-i vizita fără preget, a îndrăgit folclorul, comoara nesecată a gîndirii și artei populare.

Ca și Creangă, în Humulești, primele slove Coșbuc le învață de timpuriu de la cîntărețul bisericesc Tănăsucă Mocodean. Învață apoi în Salva, în Telci și la liceul românesc din Năsăud, fiind coleg pînă în cl. IV-a cu tatăl lui Liviu Rebreanu. Aici desfășoară o vie activitate literară, în cadrul societății de lectură a elevilor „Virtus romana rediviva". Începînd cu 1882, această societate redactează o revistă, „Musa someșeană", în care Coșbuc își publică primele sale poezii, ca: Stîncile strig'amin, Învățăm, Tablou etc. Este interesant de reținut modul în care lucra Coșbuc încă de cînd era elev la liceu. „Seara cînd se culca — povestește unul dintre colegii lui — pe scaun lîngă pat își punea o lumînare, chibrite, un creion și bucăți de hîrtie, se acoperea pe cap, fie vara, fie iarna, închidea ochii, medita, gîndea. Cînd prindea vreo idee bună, aprindea lumînarea și o scria pe o bucată de hîrtie".

In toamna anului 1884 îl întîlnim înscris ca student la Facultatea de litere și filozofie din Cluj, unde însă rămîne puțin timp. Tot în acest an își face debutul la ziarul Tribuna din Sibiu, cu poezia Filosofii și plugarii, semnată C. Bocșu. Cu această poezie inaugura o colaborare, o perioadă de creație, considerată drept cea mai fecundă în viața poetului. Cu deosebire cei doi ani — 1887—1889 —, cînd Coșbuc a locuit aici în Sibiu, lucrînd ca redactor la Tribuna, despre care el însuși spune: „Aceștia au fost anii cei mai roditori a vieții mele". Într-adevăr, numai în anul 1888 de pildă a publicat peste 30 de poezii, în acest interval apărînd unele dintre cele mai reprezentative creații cușbuciene în fruntea cărora se situează desigur „Nunta Zamfirei", care a avut încă de la apariție un mare răsunet.

Asemenea locurilor natale, Coșbuc a îndrăgit mult Sibiul și împrejurimile sale. Satele din jurul Sibiului, cu o sănătoasă pulsație de viață românească, cu cîntecele, horele și obiceiurile lor, îl aveau adesea oaspete pe marele nostru poet. Nelipsit era și de pe cărările umbroase ale „Sînt suflet în sufletul neamului meu" munților din partea locului. Se spune că uneori părăsea redacția și apărea deodată pe la cîte o stînă, unde zăbovea mai mult timp, participînd la viața ciobanilor, ascultîndu-le păsurile dar și neîntrecutele doine cîntate din fluier și caval. De reținut și faptul că tot de Sibiu sînt legate și publicarea primelor volumașe de versuri și proză ale poetului, ca de pildă: Pe pămîntul trucului (1885), Blestem de mamă (1885), Draga mamei (1886), Fulger (1887) etc. Menționăm și aceea că versuri de-ale lui Coșbuc din acea perioadă întîlnim și în paginile publicațiilor Centrului nostru Arhiepiscopesc, cu deosebire în calendarul de masă, care, ctitorit de Șaguna, apare neîntrerupt pînă astăzi.

Chemat de Titu Maiorescu, probabil și pentru a nu se înrola în armata austro-ungară, după cum rezultă din unele scrisori familiale ulterioare, în 1889 G. Coșbuc pleacă la București, unde se va stabili pentru totdeauna. Avînd permanent în suflet nostalgia meleagurilor părintești și ale copilăriei sale, pe care mulți ani nu le va mai vedea, la București Coșbuc militează, luptă și lucrează pentru o literatură sănătoasă, inspirată din viața autentică a poporului și orientată spre „gustul și firea lui", spre „felul lui de a vedea și a simți". „Opera de artă — spunea el — trebuie să servească poporului și nu celor 10.000 (clasa boierească) de deasupra".

Lucrează la început în cadrul Ministerului Cultelor, colaborează la elaborarea mai multor cărți „de citire", dar mai cu seamă redactează, singur sau împreună cu alți condeieri de seamă ai vremii (Caragiale, Slavici, Vlahuță ș.a.), diferite reviste, ca Vatra (1894), Foaia interesantă (1897), Sămănătorul (1901), Viața literară (1905). Va colabora de asemenea la Noua revistă română, Albina, Literatura și arta română, Românul, Familia și alte publicații.

În 1898 este ales membru corespondent al vechii Academii Române, iar în 1916 devine membru deplin al ei.

În 1915 încearcă o mare durere prin pierderea unicului său fiu Alexandru, iar în 9 mai 1918, anul înfăptuirii unității noastre naționale, ideal pentru care a luptat dar n-a apucat să-l vadă împlinit, Coșbuc încetează subit din viață. O mulțime nesfîrșită de admiratori îl însoțea pe ultimul său drum, iar un critic de seamă spunea omagial cu acel prilej: „Țara pierde un mare poet, în sufletul căruia s-au refleciat toate aspirațiile neamului nostru".

*

G. Coșbuc este cu adevărat un mare poet al nostru, mare cît sufletul poporului care l-a născut, al maselor largi țărănești, la ale cărei adieri a vibrat ca nimeni altul. În poezia Poetul cu deosebire se vede tot crezul său literar, tot idealul său de viață, dragostea sa curată și nemărginită față de țara și poporul său:

Sînt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cînt bucuria și-amarul
. . . . . : : : :
Izvor ești și ținta a totul ce cînt
Iar dacă vrodat-aș grăi vreun cuvînt
Cum nu-ți glăsuiește scriptura,
Ai fulgere-n cer, tu cel mare și sfînt,
Și-nchide-mi cu fulgerul gura!

Întîmple-i-se deci orice, dacă un singur cuvînt măcar ar fi împotriva adevărului, contrar intereselor „neamului" său, dorind cu ardoare ca scrisul lui să fie de folos celor mulți. Și Coșbuc a reușit în acest gînd al său, căci în versurile lui ne găsim fiecare, mai ales cei ce-am deschis ochii în vatra satului, fiecare flăcău și fată, fiecare mamă cu un prunc plecat, fiecare truditor care trage coasa în miez de vară și, în sfîrșit, orice iubitor de frumos și adevăr. A reușit în dorința sa, pentru că versurile sale sînt pe buzele tuturor, nu numai pe ale flăcăilor din Hordou, pe care îi învăța tot felul de cimilituri la horă. „Nu există român — spunea L. Rebreanu în 1931 — cît de cît cultivat care să nu știe aproape pe dinafară Mama, Noapte de vară, Cîntecul fusului, La oglindă, Moartea lui Fulger, Trei, Doamne, și toți trei, Noi vrem pămînt".

„În versuri limpezi, sprintene, curgătoare ca văraiele munților" — după cum spune dl. acad. Victor Eftimiu, Coșbuc cîntă lumea autentică a satului, cu toate evenimentele mai de seamă legate de viața lui. Este adevărat că în această creație predomină adesea partea frumoasă, partea luminoasă a vieții sătești, dar aceasta nu dintr-o tendință de idealizare a satului, ci ea reprezintă optimismul real, atît de caracteristic poporului nostru, ca și înțelepciunea lui milenară. „Poezia lui Coșbuc — arată un cercetător de astăzi — ne oferă în concentrări de mărgăritare viața satului românesc. Vuiesc în ea codrii, se desfășură în soare cîmpii, rîd lunci și gîrle. În mijlocul vastei priveliști: satul cu ulițele și casele lui, cu biserica, moara, locul de horă".

Inspirîndu-se cu deosebire din viața satului: așa cum au mai spus, din „faptele mari ale poporului nostru" — după a lui mărturie — din pămîntul fertil al istoriei patriei, Coșbuc scrie idile, pasteluri, balade, cîntece de vitejie, poeme istorice, basme versificate și încă alte specii literare. De reținut și aceea că el are și multe lucrări în proză, articole de popularizare a unor cunoștințe necesare maselor, tîlcuirea unor zicale populare, combaterea superstițiilor etc., dar mai ales aceea că el a tradus în limba noastră o seamă de valoroase lucrări din literatura universală, ca de pildă Divina Comedie a lui Dante, Odiseea lui Homer, din clasicii literaturii latine, fragmente din scrierile indiene Rig-Veda, Mahabarata, Ramajana și multe altele.

George Coșbuc își publică poeziile în cunoscutele sale volume, intitulate: „Balade și idile" (1893), „Fire de tort" (1896), „Ziarul unui Pierde-Vară", (1902) și „Cîntece de vitejie" (1904).

Din primul volum reținem Noapte de vară, Nunta Zamfirei, Fata morarului, Vîntul, Vestitorii primăverii, Pe lîngă boi, Rada, La oglindă, Moartea lui Fulger, Păstorița ș. a.

Al doilea volum începe cu plina de duioșie poezie Mama, care nu-i decît un ecou al arzătorului său dor de vatra părintească, Lupta vieții, Noi vrem pămînt, poezie cu larg ecou în sufletele răsculaților din 1907 și chiar în inima altor popoare asuprite, neîntrecuta Doina, prietena credincioasă a românului, La Paști, în care redă fidel pacea sfîntă care copleșește parcă toată firea la acest mare praznic creștinesc:

E pace-n cer și pe pămînt.
Răsuflu cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.
Și cît e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntîlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!

dar și puternicul suflu de optimism pe care-l degajă această sărbătoare:

În fapta noastră ni e soartea
Și viața este tot, nu moartea.

În miezul verii, Iarna pe uliță, Vîntoasele, Decebal către popor, vibrant apel la libertate și dragoste de patrie, Pe deal, ecou al dorului de plaiurile copilăriei:

Ah! e mult de-atunci! Cărarea
Netedă pe deal urca:
Dealul plin de flori era
Și albastră zarea.

ca și Fragment:

(Continuare în pag. 4)

George Coşbuc

(Urmare din pag. 3)

De drag, o dragă mamă, mă afli şi mă pierzi
Din ochi; îmi iei o mînă şi-n mîna ta o strîngi
Şi-mi faci cu dînsa cruce pe piept, şi parcă plîngi.

Versurile Colindătorii evocă şi ele aceleaşi amintiri:

Şi pînă nu treceau la prag,
Noi nu vorbeam nici unul —
Sărac ne-a fost, dar cald şi drag
În casă-ne Crăciunul.

Din al treilea volum reţinem Faptul zilei, Moartea lui Gelu, mişcătoare versuri, evocatoare de istorie îndepărtată a meleagurilor transilvănene:

Să ţie potrivnicii minte
Că-s vii, cînd e vorba de ţară,
Şi morţii-n morminte!

Nuntă în codru, Lumînărica, Pace, Hora ş. a.

Dragostea fierbinte de pămîntul ţării, faţă de poporul din care făcea parte, şi-o manifestă Coşbuc mai ales în Cîntece de vitejie, volum care se deschide cu Cîntec, versuri de stimulare a energiei populare şi de încălzire a conştiinţei naţionale, Dunărea şi Oltul, în care se reflectă dubla împilare, socială şi naţională, a românilor transilvăneni:

Ei n-au voie să-şi vorbească
Graiul strămoşesc ce-l au,
Iar în coasta lor de-apururi
Suliţele stau.

În Scut şi Armă poetul spune:

Noi prin vremi ce ne-ncercară
Altă armă n-am avut,
Numai dragostea de ţară
Ce strămoşii ne-o lăsară,
Şi pe sfîntul Domn de scut.

Oltenii lui Tudor, Pe dealul Plevnei, Graiul neamului, Carol Robert, Golia ticălosul ş.a. fac parte tot din acest ultim volum.

Firea paşnică şi blajină a poporului nostru, dar şi dîrzenia cu care-şi apără pămîntul cotropit, le redă Coşbuc în versuri ca:

Românește-aşa a fost
Să te-nduri, după putere,
Să fii bun cu cel ce-ţi cere
Milă şi-adăpost!
Cînd vrăjmaşii vin sumeţi
Să ne calce scumpa ţară,
Tu-i izbeşti şi-i dai afară,
Minte să-i înveţi.

Acestea şi desigur încă alte asemenea merite au făcut ca centenarul naşterii lui Coşbuc să fie sărbătorit cu mult entuziasm de poporul nostru, care astăzi îi gustă liber întreaga sa operă, ca niciodată în trecut.

A fost sărbătorit la Bucureşti, a fost sărbătorit la Sibiu şi la Gura Rîului, unde Goşbuc petrecea multe clipe de destindere cu colegii săi de redacţie, a fost sărbătorit la Cluj, la Năsăud şi în toate oraşele şi satele ţării. I-au cinstit amintirea moara refăcută de coşbuceni, plopii bătrîni care se văd şi astăzi înşiraţi pe iazul în care „Georgică-a popii" îşi oglindea chipul şi l-au sărbătorit cu deosebire sătenii lui, urmaşii flăcăilor şi fetelor, în mijlocul cărora s-a născut, a crescut, a suferit şi s-a bucurat şi pe care Goşbuc i-a cîntat în toate ipostazele existenţei lor, care au organizat pe valea Sălăuţei 18 septembrie a.c., un grandios spectacol popular. Serbarea a început cu punerea în scenă a Nunţii Zamfirei, care, în desfăşurarea ei, a cuprins impresionant, la un moment dat, întreg satul Coşbuc ca şi dealurile din jur, totul devenind un uriaş amfiteatru, plin de călăreţi, „Din munţi şi văi, de peste mări, Nuntaşi din nouă zeci de ţări".

„Se nasc — a spus cu acel prilej poetul italian Elio Filippo Accrocca, participant la serbări alături de alţi mulţi oaspeţi străini — şi sînt sărbătoriţi poeţi şi în alte ţări, dar românii ştiu să-i facă nemuritori".

Gh. Papuc

Capernaum şi lacul Ghenizaret

In drumul activităţii sale izbăvitoare Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a zăbovit timpul cel mai îndelungat în oraşul Capernaum de pe ţărmul lacului Ghenizaret şi în împrejurimile lui. Acest oraş era situat pe malul nord-vestic al lacului, în cel mai bun loc al Palestinei, avea o populaţie foarte numeroasă şi pestriţă. In el se desfăşura o viaţă extrem de agitată, pentru că era un puternic centru comercial, fiind aşezat la răscrucea drumurilor care plecau spre Tir, Sidon. Ierusalim şi Sephoris. Acest oraş frumos şi bogat a devenit sediul aproape permanent al Mîntuitorului, iar regiunea înconjurătoare, binecuvîntatul bazin al lacului Ghenizaret, locul principal al activităţii Sale publice.

Astăzi numai ruinele de pe malurile lacului, blocuri mari de piatră cioplită, coloane de marmoră artistic sculptate, risipite pe malurile lacului mărturisesc despre bogăţia, strălucirea şi viaţa intensă pe care o proslăvea cîndva zicătoarea: „Dumnezeu a creat 7 locuri frumoase pe pămîntul Kanaan, dar numai pe unul din ele — lacul Ghenizaret l-a ales El pentru sine însuşi". Această zicătoare pare că s-ar fi adeverit acum prin alegerea malurilor lui ca loc de activitate a lui Iisus.

Acest loc, nu numai după frumuseţea sa, ci şi prin situaţia sa centrală, precum şi prin populaţia sa numeroasă şi prin mişcarea sa intensă era foarte potrivit pentru începutul acelei activităţi, care era îndeplinirea vechii proorocii a lui Isaia, că pămîntul lui Zabulon şi pămîntul lui Neftalim, ţara de peste Iordan, Galileea neamurilor „vor vedea lumină mare" şi că „peste cei ce umblau în întunericul şi în umbra morţii va străluci lumină". Această „lumină" a fost Mîntuitorul Iisus Hristos prin venirea Sa în lume, aşa după cum l-a arătat şi dreptul Simion curînd după întruparea Domnului.

Pe aceste meleaguri locuiau popoarele cele mai diferite, pentru că pe aici trecea calea cea mare ce ducea de-a lungul mării. Alte patru drumuri mari se uneau cu această cale pe malurile lacului. Unul venea din jos din valea Iordanului, altul pe partea apuseană a lacului, trecînd podul pe la capătul de sud al mării, mergea prin Pereea spre vadul Iordanului, către Ierihon; al treilea către vestitul port Acka, de pe malul mării Mediterane; al patrulea şerpuia prin munţii Zabulonului către Nazaret şi pe şesul Ezdrelonului spre Samaria şi Ierusalim.

Prin această provincie treceau caravane mari pe drumul lor comercial din Egipt în Damasc, şi egipteni, greci, romani, fenicieni, sirieni, parţi, babiloneni veniţi din toate părţile lumii, precum şi cei care locuiau în Betsaida lui Iulian şi în Chesarea lui Filip, după toată probabilitatea se întîlneau pe uliţile Capernaumului. Pe vremea lui Hristos în provincia aceasta înflorea o industrie bogată şi se desfăşura un comerţ foarte intens. Pe apele lacului bogat în peşte lunecau în toate direcţiile vase de tot felul — de la corăbiile militare ale romanilor, pînă la bărcile simple şi uşoare ale pescarilor şi galerele aurite ale palatului lui Irod. De aici erau uşor accesibile provincii bogate ca: Iturea, Fenicia, Samaria, Siria, — n-aveai să treci decît lacul, rîul sau munţii, avînd la dispoziţie mijloace de comunicaţie bune.

In oglinda cristalină a lacului se oglindea mîndra cetate nouă, întemeiată de Irod Antipa şi numită Tiberiada, în cinstea lui Tiberiu, împăratul romanilor. Ea a ajuns capitala Galileei, a crescut şi a înflorit cu o uimitoare repeziciune, aşa că în urmă împrumută numele său chiar lacului Ghenizaret. Iisus a văzut zidurile ei încununate cu turle şi creneluri, aruncînd departe asupra lacului umbrele leilor săi de marmoră şi a coloanelor măreţe. Europa, Asia şi Africa împreună alcătuiau amestecul de populaţie a acestei cetăţi şi pe piaţa ei în bazar se puteau întîlni oameni din toate popoarele. In lungul întregului ţărm al mării Tiberiadei iudeii şi fiii pustiului, — arabii şi beduinii — se puteau zări alături cu întreprinzătorii fenicieni, cu sirieni, cu trufaşii romani şi greci.

Din asemenea centru, dintr-un astfel de focar, lumina Evangheliei se putea răspîndi mai uşor, decît de ori unde, nu numai în toată Palestina, ci şi prin toate ţările învecinate. Intr-adevăr, cu o pricepere nebănuită şi cu o perspicacitate clară şi-a ales Mîntuitorul această regiune ca reşedinţă a activităţii Sale publice. Aici şi-a arătat El iubirea de oameni prin fapte neuitate pentru cei mulţi şi simpli, dezmoşteniţi ai sorţii, orbi, şchiopi, uscaţi, flămînzi şi goi, acoperiţi doar de bubele purulente ale leprei; vindecînd rănile pe care le lingeau cîinii flămînzi şi hămesiţi şi ei prin gunoaiele oraşului şi pe margini de drumuri prăfuite; şi aducînd o mîngîiere şi o rază de nădejde mulţimii vlăguite care „zăcea în întunericul şi în umbra morţii".

De aici pornea El în călătoriile Sale memorabile spre miază-noapte, miază-zi şi răsărit şi aici se întorcea istovit de oboseala drumurilor grele, zdrobit adeseori atît sufleteşte cît şi trupeşte pentru a se reface în tăcerea grădinilor de pe ţărmul lacului, sau pe barca pescarului în liniştea apelor somnoroase sub ocrotirea întunericului nopţii, stînd de vorbă cu Tatăl ceresc. Mergînd spre nord, vizita părţile Tirului şi ale Sidonului; spre răsărit vizita Decapoli şi Pereea; iar spre sud, trecînd prin Samaria, se ducea la Ierusalim ca să participe la praznicile de la templu. Dintre pescarii lacului Ghenizaret şi-a ales Iisus ucenicii Lui cei mai apropiaţi.

Pr. *N. Terchilă*

Rugăciunea Tatăl nostru

Tatăl nostru cel din ceruri
Dă-ne Doamne bune vremuri.
Fie sfînt numele Tău
Prea bunule Dumnezeu.
Vie Impărăţia Ta,
In veci fie Voia Ta,
Precum e în cerul sfînt
Tot aşa şi pe pămînt.
Pîinea noastră bunule
Cea de toate zilele
Crescută-n picuri de rouă
Dăne-o, Doamne, astăzi nouă.
Dumnezeule prea-nalt
Iartă-ne orice păcat,
Precum şi noi vom ierta
Greşelile altora,
Care nouă ne-or greşi
In lume cît vom trăi.
Fă-ne viaţa fericită,
Ne fereşte de ispită.
Prea bunule Dumnezeu
Fereşte-ne de cel rău.
A ta este Impărăţia
Şi puterea şi mărirea:
In numele Tatălui,
De-asemeni al Fiului,
Al slăvitului Duh Sfînt
Pace în cer şi pe pămînt.
Amin, amin, Doamne Sfinte,
Tată bun şi scump Părinte.

Urs Vasile

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 1 octombrie 1966 Nr. 37—38

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
"Ștefan Gheorghiu"
Sibiu
str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Praznic la Episcopia Misionară Ortodoxă Română din America

Românii ortodocşi din S.U.A. şi Canada au avut bucuria sfinţirii şi instalării noului episcop al Episcopiei Misionare Ortodoxe Române. După ce la 23 aprilie 1966 Congresul Bisericesc al acestei Episcopii

În faţa Catedralei Sf. Gheorghe din Windsor (Canada), C. preot Nestorian Cicală primeşte pe P.S. Victorin, I.P.S. Epifanios de Filadelfia şi I.P.S. Aristovoulos de Kyriakoupolis, precum şi pe P.C. Arhim. N. Mladin

a ales în unanimitate ca episcop pe P. C. arhimandrit Victorin Ursache, profesor de seminar, stabilit mai de mult în S.U.A., s-au fixat sfinţirea întru arhiereu pentru 7 august şi instalarea pentru 21 august 1966. Episcopia Misionară Ortodoxă Română din America a trimis invitaţii ierarhilor Bisericii noastre în frunte cu P. F. Patriarh *Justinian,* ca să participe la solemnităţile acestea. Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae,* în scrisoarea din 9 iulie 1966, mulţumind din toată inima pentru invitare, a felicitat pe noul Episcop şi i-a făcut „calde urări de păstorire îndelungată, cu pace şi sănătate deplină, cu roduri duhovniceşti din cele mai bogate spre povăţuirea credincioşilor încredinţaţi de bunul Dumnezeu pe calea mîntuirii lor sufleteşti". Exprimînd regretul că nu poate întreprinde o călătorie aşa de depărtată, Înalt Prea Sfinţia Sa scria că la festivitate „va fi prezent" P.C. Arhimandrit Dr. Nicolae Mladin de la Sibiu şi va „tîlcui prin viu grai simţămintele mele personale, ale clerului şi credincioşilor din Mitropolia Ardealului faţă de fraţii noştri de obîrşie şi credinţă comună, care vieţuiesc în America".

Duminică, 6 august 1966, a avut loc în catedrala „Sf. Gheorghe" din Windsor (Canada, pr. N. Cicală) solemnitatea sfinţirii întru arhiereu a nou alesului episcop *Victorin.* Sfinţirea s-a săvîrşit de către Î. P. S. arhiepiscopi *Iacovos* de la New-York, primat al Arhiepiscopiei Ortodoxe Greceşti din America de Nord şi de Sud, reprezentînd Patriarhia ecumenică de la Constantinopol, *Epifanios* al Filadelfiei (Palestina) şi *Aristovoulos* de Kyriakoupolis, amîndoi reprezentînd Patriarhia Ierusalimului (Î. P. S. Epifanios, fiind român-moacedonean, I. P. S. Aristovoulos avînd studii teologice la Sibiu, vorbesc în l. română). În sobor au slujit trei arhimandriţi, 12 protopopi şi preoţi, şi doi diaconi. P. C. arhim. N. Mladin, avînd binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh *Justinian* şi a Î. P. S. nostru mitropolit *Nicolae* al Ardealului, a reprezentat Biserica Ortodoxă Română şi Mitropolia Ardealului. După Sfinţire, clerul şi credincioşii au cîntat: „Pe stăpînul şi arhiereul nostru" şi P. S. *Victorin* a luat loc între ceilalţi vlădici la Sf. Liturghie. Răspunsurile le-au dat corul bisericii „Sf. Gheorghe" din Windsor.

La priceasnă a predicat P. C. arhim. N. *Mladin* despre Iisus Hristos-arhiereul, care lucrează prin arhiereul-episcop şi a prezentat pe P. S. *Victorin* ca adevărat arhiereu al Bisericii lui Hristos.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. *Iacovos* al Americii de Nord şi Sud a urat noului Episcop arhipăstorire rodnică, asigurîndu-l de sprijinul Arhiepiscopiei ortodoxe greceşti. P. S. *Victorin* mulţumeşte Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, P. F. Patriarh *Justinian,* Î. P. Sfinţiţilor Arhiepiscopi, preoţilor, credincioşilor şi oaspeţilor, şi făgăduieşte că se va strădui să-şi facă slujba deplin.

La Sf. Liturghie au luat parte reprezentanţi ai Bisericilor Ortodoxe: greacă, rusă, sîrbă, bulgară, ai Bisericilor catolică şi anglicană din S.U.A. şi Canada.

La banchetul festiv mai mulţi cuvîntători au adus urări de arhipăstorire îndelungată şi cu bun spor P. Sfinţitului *Victorin,* între care amintim pe: consilier eparhial Alex. Suciu (Chicago), în numele credincioşilor, arhidiaconul Bartolomeu Anania — în numele centrului Eparhial — P. C. prot. vicar Bugariu din partea clerului — prof. J. Newville din partea Seminarului „Sf. Tihon", Î. P. S. *Aristovoulos* (în l. română), aducînd binecuvîntarea P. F. Patriarh *Benedictos* al Ierusalimului; Î. P. S. *Iacovos* care laudă Biserica Ortodoxă Română, pe P. F. Patriarh *Justinian,* ierarhii şi teologii români, şi cheamă pe preoţi şi credincioşi să urmeze P. S. *Victorin,* care e membru al Sfîntului Sinod Român şi al ierarhiei ortodoxe americane; P. C. arhim. N. Mladin, care aduce binecuvîntarea P. F. Patriarh *Justinian* şi a Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi urează noului episcop, clerului şi credincioşilor spor pe calea ortodoxiei române.

P. S. *Victorin* mulţumeşte tuturor şi invocă ajutorul lui Dumnezeu, cerînd şi sprijinul clerului şi credincioşilor ca Episcopia Misionară Ortodoxă Română din America să înflorească mereu.

Întreaga asistenţă a cîntat: „Mulţi ani trăiască" şi „Pe stăpînul şi arhiereul nostru".

A fost cu adevărat o zi de mare praznic pentru românii ortodocşi din America.

Solemnitatea instalării P. Sfinţitului *Victorin* a avut loc duminică, 21 august 1966, în catedrala „Sf. Treime" din Detroit (Michigan, S.U.A., prot. Glicherie Moraru). Sf. Liturghie s-a săvîrşit de Î. P. S. mitropolit *Nicolae* al Banatului, reprezentant al Sfîntului Sinod al B. O. Române şi al P. F. Patriarh *Justinian,* Î. P. S. *Aristovoulos* de Kyriakoupolis, reprezentant al patriarhiei de Ierusalim, P. S. *Victorin* al Americii. În sobor erau 12 arhimandriţi, protopopi şi preoţi — şi doi diaconi. Răspunsurile le-a dat corul parohiei „Învierea Domnului" din Hamilton (Canada pr. Juga), condus de Traian Barbu. La priceasnă a predicat P. C. arhim. N. *Mladin* despre alegerea episcopului dintre monahi, cum e P. S. *Victorin,* şi a îndemnat la unitate în jurul noului episcop pentru binele Episcopiei Misionare Ortodoxe Române din America şi propăşirea tuturor în legea strămoşească.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Pr. G. Bacopoulos de la Arhiepiscopia ort. greacă citeşte din faţa Sfîntului altar Gramata de hirotonie dată de Î. P. S. arhiepiscop Iacovos de la New-York, iar P. C. arhim. N. Mladin dă citire Gramatei patriarhale

(Continuare în pag. 2)

de Investire şi Intronizare, dată de P. F. Patriarh *Justinian.* Înalt Prea Sfinţitul mitropolit *Nicolae* al Banatului înmînează Prea Sfinţitului *Victorin* cîrja de argint şi pronunţînd cuvintele întronizării, conduce pe noul Episcop la scaunul arhieresc. Î. P. Sfinţia Sa vorbeşte despre meritele P. S. *Victorin,* îl asigură de încrederea Sfîntului Sinod al B. O. Române, a P. F. Patriarh *Justinian,* cheamă pe preoţi şi credincioşi să fie în jurul Păstorului, statornici în credinţa strămoşească şi buni cetăţeni ai ţărilor în care vieţuiesc. „Sfîntul Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh *Justinian,* noi toţi cei din patria voastră de obîrşie vom privi cu dragoste spre voi cei de departe, dorindu-Vă în rugăciune mult bine şi fericire". Î. P. S. *Aristovoulos* (în l. română) felicită pe P. S. *Victorin* în numele P. F. Patriarh Benedictos al Ierusalimului. P. S. *Victorin* arată că Episcopia Misionară Ortodoxă Română din America este autonomă şi în legătură canonică cu Biserica Ortodoxă Română. Ea e în comuniune cu Bisericile Ortodoxe, e membră a Conferinţei Permanente a Episcopilor Ortodocşi Canonici din America, a Consiliului Ecumenic al Bisericilor şi a altor organizaţii creştine. Biserica Ortodoxă Română e mama tuturor românilor ortodocşi şi se bucură de un prestigiu universal în cadrul Ortodoxiei şi al Mişcării ecumeniste, ca o Biserică „dinamică şi reprezentată de cel mai ilustru Patriarh al vremilor noastre". Expunînd planul de activitate în viitor, P. S. *Victorin* face apel la românii ortodocşi din S.U.A. şi Canada, care sînt de aceeaşi credinţă şi de acelaşi neam şi buni cetăţeni americani, să întărească între ei dragostea frăţească şi colaborarea. Mulţumeşte P. F. Patriarh *Justinian,* Î. P. S. mitropolit *Nicolae* al Banatului, Î. P. S. *Nicolae* al Ardealului, Î. P. S. *Aristovoulos* şi celor prezenţi la acest praznic

La banchetul festiv au vorbit: Î. P. S. mitropolit *Nicolae* al Banatului, Prot. vicar I. Bugariu, prot. Gh. Moraru, Arhidiacon B. Anania, pr. sîrb M. Mijatovici, Pr. rus I. Fedatz, consilierul eparhial Alex. Suciu ş.a. P. C. arhim. N. Mladin a transmis binecuvîntarea Î. P. S. mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi bunele urări ale Mitropoliei Ardealului pentru P. S. *Victorin* şi Episcopia Misionară Ort. Română din America. P. S. *Victorin* mulţumeşte tuturor şi spune că — cu darul lui Dumnezeu şi ajutorul clerului şi credincioşilor — va căuta să lucreze spre mîntuirea credincioşilor şi buna sporire a ortodoxiei româneşti pe meleagurile Americii.

Sfinţirea şi instalarea noului episcop a umplut de bucurie pe preoţii şi credincioşii români din America şi i-a însufleţit la noi realizări în ogorul legii strămoşeşti.

P. S. *Victorin* a făcut primele vizite canonice, împreună cu Î. P. S. mitropolit *Nicolae* al Banatului, însoţiţi de P. C. arhim. N. Mladin şi C. arhidiacon B. Anania, la Omaha (Nebraska — S. U. A.), unde parohia română sărbătorea 50 de ani de existenţă (Pr. Spăriosu) şi la East Chicago, unde s-a săvîrşit instalarea ca paroh şi ca vicar al Episcopiei a Prot. I. Bugariu. Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* şi P. S. *Victorin* au fost întîmpinaţi cu cinstire şi dragoste deosebită. Cu dragoste au fost înconjuraţi şi ceilalţi însoţitori. Î. P. S. mitropolit *Nicolae* al Banatului, însoţit de P. C. arhim. N. Mladin şi C. arhid. B. Anania, a vizitat în 23—24 august parohia din Cleveland.

Aspect de la intronizarea P.S. Victorin.
Soborul slujitor în frunte cu I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, I.P.S. Aristovoulos şi P.S. Victorin. Din sobor face parte şi P.C. Arhim. N. Mladin.

P. C. arhim. N. *Mladin* a mai slujit şi predicat în timpul cît a stat în America (22 iulie — 6 octombrie 1966) — ca oaspe al Episcopiei Misionare Ortodoxe Române din America — la Cleveland (Ohio — pr. Radu, 23 iulie) şi East Chicago (Indiana, pr. Bugariu, 30 iulie), împreună cu C. Arhim. B. Anania; la Hamilton (Canada — pr. Iuga, 14 august), Hollywood (Florida, 11—25 septembrie) — şi Detroit (Michigan, prot. Gh. Moraru, 2 octombrie). A ţinut vorbiri la întruniri parohiale în Cleveland, East Chicago, Windsor, Detroit, Omaha, Hollywood. A stat de vorbă cu preoţi şi credincioşi. Pretutindeni românii ortodocşi au mărturisit ataşamentul faţă de noul Episcop, de Biserica Ortodoxă Română, de patria lor de origină. Dragostea frăţească este vie în sufletele lor.

Sfinţirea şi instalarea P. Sfinţitului *Victorin* au constituit marele praznic al românilor ortodocşi din America, la care a participat şi Patriarhia Română şi Mitropolia Ardealului. Urăm noului Episcop, preoţilor şi credincioşilor spor în viaţa duhovnicească, în „legea strămoşească" a Ortodoxiei de veacuri.

N. M.

Inimă curată - viaţă curată

Curăţia inimii este un lucru de mare preţ înaintea oamenilor dar deosebit de preţuită este ea mai ales în faţa lui Dumnezeu. Despre aceasta ne încredinţează însuşi Mîntuitorul Iisus Hristos, zicînd: „Fericiţi sînt cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" (Matei 5, 8). Şi, într-adevăr, nici o altă făgăduinţă nu-l poate ferici mai din plin pe un credincios creştin decît aceea de a ajunge la Ziditorul său, la Dumnezeu, — făgăduinţa de a-L vedea pe Dumnezeu.

Dar o inimă creştină este curată atunci cînd în ea sălăşluieşte cu temei dragostea de Dumnezeu şi de oameni, bunătatea şi sinceritatea, îndemnul şi iubirea pentru fapta bună, silinţa neîncetată pentru pacea sufletului, pentru pacea şi bunăînţelegerea cu toţi semenii noştri, cu toţi oamenii, cînd din străfundul ei porneşte şi apoi se desăvîrşeşte dragostea de muncă cinstită şi mult folositoare, de hărnicia cea spornică.

Curăţia inimii se vădeşte însă mai ales cînd în ea nu-şi găseşte sălaş păcatul, ori nici măcar îndemnul spre păcat. Şi aceasta pentru pricina că păcatul umbreşte, păteză, întinează, prihăneşte mintea şi inima noastră. Păcatul este ca o pîclă grea, apăsătoare, care se lasă asupra inimii noastre, o împiedecă să simtă îndemnul spre bine, o depărtează de tot ceea ce ne poate duce la mîntuire, la Dumnezeu.

Mîntuitorul Iisus Hristos ne arată că „din prisosinţa inimii grăieşte gura" (Matei 12, 54). Şi că „omul bun din comoara cea bună a inimii scoate lucruri bune; iar omul rău din comoara cea rea scoate lucruri rele. Că de orice cuvînt deşert, pe care-l vor grăi oamenii, îşi vor da seama în ziua judecăţii... Din cuvintele tale te vei îndrepta şi din cuvintele tale te vei osîndi" (Matei 12, 35—37).

Aşadar, după cum ne este inimia, aşa ne este şi graiul, limba ce o vorbim; potrivit inimii noastre, bune sau rele, sîntem în stare să tîlcuim simţirile noastre, să trecem în fapte gîndurile noastre, judecăţile noastre. Iar în faţa Judecăţii celei mari şi nepărtinitoare, de aceasta se va ţine seamă. Nu fără temei se roagă deci prorocul David, cînd zice: „Dumnezeule..., mai vîrtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte" (Ps. 50, 2), adăugînd îndată: *„Inimă curată* zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele" (Ps. 50, 11).

Deci nu numai cuvîntul bun şi blînd, cuvîntul care îndreaptă şi zideşte, cuvîntul care ne îndeamnă la mîntuire, la iubire către Dumnezeu şi către oameni vădeşte un izvor sănătos, o inimă curată, ci şi faptele noastre zilnice îşi trag rădăcina tot din adîncul inimii. Acolo, în acel adînc, este izvorul vieţii noastre creştineşti. Se pot nădăjdui fapte bune dintr-o inimă rea, o inimă umbrită de păcate şi fărădelegi? Ori poate o inimă curată să ne îndemne la fapte rele? Nicidecum!... Mîntuitorul Iisus Hristos ne arată limpede acest lucru, zicînd: „Au doară se culeg struguri din spini, sau smochine din ciulini? Aşa orice pom bun face poame bune, iar pomul rău, face roade rele. Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune... După roada lor îi veţi cunoaşte" (Matei 7, 16—20). Da, după fapte ne judecă aproapele, după fapte ne judecă şi „Tatăl ceresc"; după faptele al căror izvor porneşte din inima noastră de creştini (Matei 25, 31—46).

O însuşire a inimii curate este şi sinceritatea, nefăţăria, — sinceritatea faţă de noi înşine, faţă de semenii noştri, faţă de Dumnezeu. Ea ne ajută să ne judecăm viaţa şi faptele fără părtinire, să ni le vedem ca într-o oglindă dreaptă şi nepătată, şi tot aşa şi pe cele ale aproapelui nostru. Tot ea ne stă în ajutor ca să ne controlăm viaţa.

ba chiar să ne-o îndreptăm, tot fără părtinire, după voia lui Dumnezeu și după binele pe care îl datorăm familiei noastre, Sf. Biserici, Patriei noastre dragi și tuturor semenilor noștri. Mîntuitorul Iisus Hristos ne învață, că din sinceritate să facem milostenie (Matei 6, 2—4), în mod sincer să ne rugăm lui Dumnezeu (Matei 6, 5—6), din îndemn curat să postim (Matei 6, 16—18).

Din pricinile arătate mai sus, cade-se nouă a fi cu multă grijă asupra lăuntrului nostru, asupra inimii noastre de creștini. Să curățim această inimă prin rugăciune adevărată, prin mărturisire sinceră; să alungăm din ea păcatul și orice urmă de răutate; să o încălzim în sinceritate și simplitate, în simțăminte de pace și de liniște, ca astfel să putem trăi și o viață curată, o viață plăcută nouă, aproapelui și lui Dumnezeu.

D. Călugăr

Binecuvîntarea bisericii din Șirnea-Bran

In ziua de 30 mai, a doua zi de Sf. Rusalii a.c., credincioșii din parohia Șirnea, protopopiatul Brașov, au avut marea bucurie a binecuvîntării frumoasei lor biserici, primenită acum în haină nouă și curată.

Din partea Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, a fost delegat pentru binecuvîntarea bisericii P. C. protopop local Dr. Vasile Coman.

După Sf. slujbă, pr. Ioan Puchianu, în calitate de paroh, care a condus lucrările de reparații și pictură — a prezentat istoricul acestei sf. biserici și modul în care s-au desfășurat lucrările în cei șapte ani de cînd au început.

In continuare, C. Sa arată că pentru credincioșii parohiei, această dublă sărbătorire constituie o mare bucurie duhovnicească și mîngîiere.

Se aduc mulțumiri Departamentului Cultelor, Organelor locale ale puterii de Stat, ca și Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc pentru ajutorul dat, P. C. protopop Vasile Coman, pentru oboseala depusă cu binecuvîntarea bisericii, precum și consilierilor și la toți credincioșii, care au jertfit cu drag pentru podoaba Casei Domnului.

Pr. Gh. Ercuș din parohia vecină Fundata, care a pictat biserica, subliniază stăruința Pr. Ioan Puchianu, a familiei sale, precum și a tuturor credincioșilor în ducerea la bun sfîrșit a acestei frumoase lucrări.

La sfîrșit, P. C. protopop Vasile Coman evidențiază dragostea credincioșilor șirneni pentru sf. biserică și rîvna preotului lor, care s-a dovedit că este păstor bun pentru turma sa.

In continuare, P. C. Sa amintește de înoirile care au avut loc în țara noastră dragă și că realizări frumoase se văd și în Șirnea. Una dintre ele este lucrarea a cărei încheiere se sărbătorește astăzi cu atîta bucurie duhovnicească.

In general, prin toată slujba și vorbirile care s-au ținut s-a dat mulțumită și slavă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra parohiei Șirnea și asupra întregii noastre țări.

Pr. *N. Puchianu*

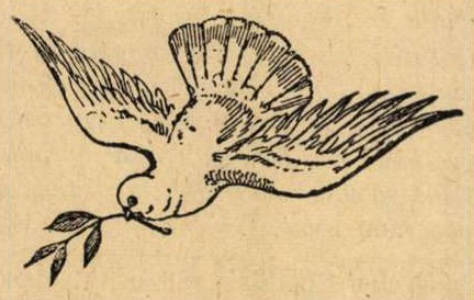

Centenarul Academiei

— 1866—1966 —

Academia este, cum se știe, cel mai înalt for de cultură al unui popor. Sau, după cum definește Dicționarul limbii române moderne, în Patria noastră Academia este „cea mai înaltă instituție culturală de stat, care reunește și promovează oameni cu valoare științifică și culturală, dirijează și dezvoltă, printr-un complex de institute, munca de cercetare științifică și de creație literar-artistică a țării". Printre marile aniversări ale anului în curs se înscrie și sărbătorirea centenarului acestei înalte instituții de cultură a țării noastre, Academia Republicii Socialiste România.

„Sărbătorirea centenarului Academiei — sublinia Dl. Nicolae Ceaușescu *cu prilejul festivităților închinate acestui eveniment — reprezintă un moment de seamă în viața culturală și științifică a țării noastre; această aniversare prilejuiește trecerea în revistă a dezvoltării științei și culturii românești de-a lungul vremii și îndeosebi în perioada construcției socialismului, evocă drumul luminos al istoriei poporului român, care, în ciuda împrejurărilor de atîtea ori vitrege, și-a adus din plin contribuția la progresul cunoașterii umane, la mersul înainte al civilizației". „Numeroase vestigii de cultură materială — a arătat în continuare Domnia Sa — realizări tehnice și științifice, monumente istorice și de artă, minunate opere de arhitectură, de literatură, pictură și sculptură, făurite de-a lungul secolelor, relevă cu toată elocvența forța geniului, sensibilitatea și capacitatea creatoare a poporului nostru".*

Intr-adevăr, deși cunoscător al unei istorii destul de zbuciumate, forța geniului creator al poporului nostru s-a vădit totuși destul de timpuriu, în decursul veacurilor apărînd pe meleagurile noastre personalități de seamă, pline de inimă, de rîvnă și dragoste pentru ridicarea poporului român, contribuind totodată cu opera lor la îmbogățirea patrimoniului științific și cultural al omenirii. „Incă din vremurile îndepărtate ale feudalismului — spune un cercetător — lucrările unor învățați români ajung să se înscrie în istoria științifică a Europei". La acestea se adaugă desigur încă multe alte preocupări pentru știință și cultură ale poporului nostru, în jurul cărora însă nu s-a putut face publicitate, ca și o seamă de invenții tehnice de natură populară, provenind din vremuri imemoriale și considerate a fi creații ale poporului român, cum este de pildă moara românească cu ciutură, expusă la celebrul Deutsche Museum din München. De altfel, toate cercetările mai noi care se fac la noi în țară, în toate domeniile, înlătură tot mai mult așa numitele epoci „albe" din unele sectoare ale trecutului nostru cultural.

Chipuri luminoase pline de dragoste de neam și de țară ca ale cronicarilor Grigore Ureche, Miron Costin sau Ion Neculce, Academia Vasiliană înființată de Vasile Lupu la Iași (1645), cea de la București fundată de Șerban Cantacuzino în 1678, Școala ardeleană, societăți ca „Societatea filosofească a neamului românesc în Mare principatul Ardealului" apărută la Sibiu în 1795, „Asociația literară a românilor" ivită în preajma revoluției din 1848, avînd pe N. Bălcescu ca unul din secretari, „Asociația pentru literatura română și pentru cultura poporului român" din Transilvania (1860) ș. a. sînt doar cîteva din mai multele activități culturale, de ridicare a maselor și unire națională ale poporului nostru.

După unirea Principatelor, în 1859, apar noi instituții culturale, menite să contribuie la progresul multilateral al poporului nostru, atît în Principatele Unite cît și în celelalte provincii locuite de români. Acum însă prinde tot mai mult teren ideea înființării unui for academic unic pentru toți românii. Ideea aceasta se înfăptuiește prin Decretul Locotenenței Domnești a Principatelor Unite Române, dat în București la 1 aprilie 1866, prin care se aprobă înființarea „Societății Literare Române", care la prima sa sesiune ia denumirea de „Societatea Academică Română". Ca membri ai ei — 23 la număr, dintre care 9 din Transilvania — figurează cei mai de seamă reprezentanți ai culturii și științei românești din acea vreme.

După cucerirea independenței naționale, Societatea Academică Română pășește într-o nouă fază de dezvoltare, transformîndu-se, în 1879, în institut național sub numele de „Academia Română".

Ion Heliade Rădulescu este primul președinte al Societății Academice și tot el este cel care a lansat pentru prima dată ideea unei academii, în înțelesul actual al cuvîntului, în prefața la „Gramatica românească" din 1828, în care scria printre altele: „Limba românească acum pășește către desăvîrșire. Dar, ca să se desăvîrșească bine, aceasta nu se va putea pînă nu se va întocmi o Academie", care trebuia să polarizeze mințile cele mai luminate ale poporului nostru, trebuia totodată să fie a tuturor românilor, după cum rezultă din frumoasa urare pe care o făcea tot în menționata prefață: „Impărătească sfînta unire și dreptatea însoțească toate pasurile și săvîrșirile românilor ca să fie ei toți frați și toți să se bucure de drepturile pămîntului lor cel blagoslovit".

Așa se face că primele strădanii ale Academiei au fost îndreptate mai ales către probleme de filologie și istorie. Prin elaborarea ortografiei, gramaticii și dicționarului limbii române, — instrumente de seamă ale promovării științei și culturii —, s-a creat în cadrul Academiei o puternică tradiție filologică, căreia i s-au consacrat savanți ca B. P. Hașdeu, T. Cipariu, Al. Philippide, Sextil Pușcariu ș. a.

Cercetarea istoriografică a avut de asemenea reprezentanți de seamă în sînul Academiei, ale căror opere au depășit adesea importanța națională, înscriindu-se ca deosebite contribuții la fondul universal al istoriografiei. Printre ei se numără A.D. Xenopol, Vasile Pîrvan, creator în domeniul arheologiei, și cu deosebire personalitatea complexă și multilaterală a lui Nicolae Iorga, membru de onoare și corespondent al mai multor Academii străine.

Cu trecerea timpului și potrivit cerințelor vieții, activitatea Academiei s-a lărgit tot mai mult, remarcîndu-se noi ramuri științifice, cu noi reprezentanți de valoare națională și internațională. In domeniul matematicii reținem nume ca cele al lui Spiru Haret, Traian Lalescu, Alexandru Myller, Dimitrie Pompeiu, Gheorghe Țițeica, Simion Stoilov ș. a.

Cercetările de fizică sînt reprezentate prin savanți ca Emanoil Bacaloglu, Dragomir Hurmuzescu, creatorul primului generator de curent continuu de tensiune înaltă. In chimie: Nicolae Teclu, Petru Poni, Constantin Istrati, Radu Cernătescu, Gheorghe Spam ș. a.

In domeniul științelor geologice și geografice contribuții valoroase au adus: Grigoriu Ștefănescu, primul academician român participant la congresele geologice internaționale din 1881, Grigore Cobălcescu, Simion Mehedinți, G. Vîlsan și alții.

In domeniul construcțiilor și căilor de comunicații, reținem nume ca: Gheorghe Duca, Elie Radu, Ion Ionescu și Anghel Saligny, cel care a conceput și realizat podul de la Cerna-Vodă, cel mai lung din Europa continentală și al treilea ca mărime din lume la data construirii sale.

Științele medicale sînt de asemenea strălucit

(Continuare în pag. 4)

Impotriva minciunii

Sfinții Evangheliști Matei și Marcu istorisesc că, odată, pe cînd ucenicii Mîntuitorului pluteau pe mare și marea era învolburată de furtună, Iisus, umblînd pe apă, s-a apropiat de corabie (Matei 14, 22. 24—25; Mc. 6, 45. 47—48). „Văzîndu-l umblînd pe mare, ucenicii se spăimîntară, crezînd că e nălucă, și de frică au strigat" (Matei 14, 26; Marcu 6, 49—50). Frica ce i-a cuprins pe ucenici a fost înlăturată îndată, căci Iisus le-a vorbit, zicîndu-le: „Îndrăzniți, eu sînt, nu vă temeți" (Matei 14, 27; Marcu 6, 50). Cînd ucenicii s-au încredințat că este Domnul, lepadînd frica, s-au umplut de uimire (Matei 14, 33; Marcu 6, 51).

De la Sfîntul Evanghelist Luca știm că, după ce a înviat din morți, Iisus s-a arătat ucenicilor Săi și le-a zis lor: „Pace vouă" (Luca 24, 36), „ci ei, încremeniți și înfricoșați, gîndeau că văd un duh" (Luca 24, 37). Văzînd tulburarea și nedumerirea ucenicilor, Iisus le-a grăit: „De ce sînteți tulburați și pentru ce (astfel) de gînduri se suie în cugetele voastre?" (Luca 24, 38). Apoi, ca să-i încredințeze despre adevărul învierii Sale și cum că nu este duh, i-a invitat pe ucenici să ia aminte la mîinile și la picioarele Lui, zicîndu-le: „Vedeți mîinile mele și picioarele mele, că eu însumi sînt; pipăiți-mă și vedeți, că un duh nu are carne și oase, cum mă vedeți pe mine avînd" (Luca 24, 39) și „acestea zicînd le-a arătat mîinile și picioarele sale" (Luca 24, 40). In sfîrșit, ca să spulbere orice îndoială din sufletul ucenicilor Săi, Domnul a și mîncat în fața lor (Luca 24, 41—43).

Dacă luăm aminte la textele din Sfînta Evanghelie, pe care le-am pus înainte, înțelegem cu ușurință că nu toate gîndurile care vin în mintea omului se potrivesc cu adevărul, dar și că, atîta vreme cît aceste gînduri neadevărate, după cuprinsul lor, stăruiesc în minte, mintea luîndu-le drept adevărate, au putere lucrătoare în și pentru sufletul care le poartă, lucrînd cele ce le sînt proprii.

Gîndurile care nu se potrivesc cu adevărul, gîndurile care nu au un temei în realitate, se numesc gînduri bănuitoare. Orice gînd bănuitor este odrăslit de o minte înșelată. El rămîne în mintea care îl odrăslește și este primit și de alte minți cărora li se împărtășește, numai atîta vreme cît nu este cunoscut adevărul însuși.

Pentru pricina că gîndurile bănuitoare nu se potrivesc cu adevărul, ci sînt potrivnice adevărului, aceste gînduri sînt numite, pe bună dreptate, minciuni ale cugetului.

Se știe că, după învățătura celor iubitori de Dumnezeu, minciuna este tăgăduirea adevărului, și se arată în trei chipuri, și anume: 1. — în cuget, — prin gîndurile bănuitoare, — 2. în cuvînt, — prin minciuna cu cuvîntul; — și 3. în felul de viețuire fățarnică, — adică, prin minciuna cu viața. — Fiecare dintre aceste trei feluri de minciună este păgubitoare sufletului, deci deopotrivă trebuie să ne ferim de oricare dintre acestea.

Știind că gîndurile bănuitoare sînt o tăgăduire, deși nu voită, a adevărului ca să scăpăm de asuprirea lor, este de trebuință să confruntăm toate gîndurile noastre cu adevărul și să ne ferim mai cu seamă de neîncredere, ca de pricina cea mai de căpetenie a lor.

Intr-adevăr, cercetînd cu luare aminte, vom înțelege că cele mai multe gînduri bănuitoare, mai ales din cele ce se referă la semenii noștri, își au început în neîncredere, făcîndu-se, apoi, ele însile pricini de sporire a neîncrederii.

Un om obișnuit să-și creadă minții sale, în toate cîte aceasta le odrăslește, ajunge, cu vremea, să-și îngrămădească multe pricini de neîncredere în semenii săi, iar prin aceasta își înmulțește și simțămintele de nemulțumire, de ură, de mînie, de pomenire a răului, ca și multe altele de felul acesta, care, stăruind în suflet, — cum e și firesc — aduc cele ce le sînt proprii, adică tulburare și neliniște. Poate și aceasta a avut-o în vedere Sfîntul Isaac Sirul, cînd a zis: „Teme-te de obiceiurile tale cele rele, mai mult decît de vrășmașii tăi", bine știindu-se că și gîndurile bănuitoare țin de obiceiul cel rău.

Ca un bun cunoscător al realităților duhovnicești, Sfîntul Apostol Pavel îl îndeamnă pe credinciosul său fiu Timotei, să se ferească de vorbirile deșarte, ca de unele ce sporesc nelegiuirea, avînd în suflet o lucrare potrivnică mîntuirii și liniștei. El zice: „De lumeștile și deșartele vorbiri te ferește, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult, și cuvîntul lor va roade ca cangrena" (II Tim. 2, 16—17).

Ceea ce este boala pentru trup, aceea sînt cuvintele cele rele pentru suflet. Cuvintele nu-și sfîrșesc lucrarea odată cu rostirea lor, ci cu aceasta și-o încep, în sufletul auzitorului sau al cititorului.

Ceea ce sînt semințele în raport cu planta, aceea sînt ideile în raport cu gîndurile și cu faptele, iar răspîndirea lor, prin mijlocirea cuvîntului, este la fel cu semănatul.

Cei ce seamănă sămînța, fac aceasta în nădejdea culesului, de aceea sînt cu multă grijă la felul semințelor, alegînd pentru semănat pe cele mai bune semințe și scoțînd dintre ele tot ce este străin de rodul așteptat. O lucrare asemănătoare trebuie să facem și în ceea ce privește semănatul cel sufletesc. Pentru aceasta, înainte de toate, este de trebuință să fim cu luare aminte la gînduri, ca la unele în care își au pricina toate cele ale vieții conștiente a omului.

Gîndurile care ne vin în minte sînt o dovadă despre starea minții noastre. Dacă în minte ne vin și stăruiesc gînduri ce se potrivesc cu adevărul, adică gînduri sănătoase, în stare să lumineze mintea și să veselească inima, ele dovedesc că mintea noastră lucrează după fire și este pregătită să primească darul lui Dumnezeu. Dacă în mintea noastră însă odrăslesc și rămîn gînduri potrivnice adevărului, gînduri ce au o lucrare tulburătoare de suflet, ele fac dovada că mintea a ieșit din făgașul rînduit ei de Dumnezeu după fire, iar nemulțumirea, neliniștea și tulburarea de pe urma gîndurilor rele este cuvenita plată a rătăcirii minții noastre de la calea rînduită ei de Ziditorul firii.

Prin urmare, dacă ne lăsăm biruiți și stăpîniți de gîndurile cele bănuitoare, care aruncă umbră și întuneric asupra fraților noștri, acestea ajung să ne robească deplin, iar simțămintele pe care ajung aceste gînduri să le pricinuiască în suflet sînt cu totul departe de „pacea lui Hristos, care covîrșește toată mintea" (Fil. 4, 7).

Mai mult: dacă nu sîntem cu grijă la gîndurile cele bănuitoare, ca să le defăimăm ca pe unele neadevărate și să le lepădăm ca pe niște netrebnice ce sînt, nici folos nu putem avea din învățătura de la aproapele nostru, precum nici din fapta lui cea bună nu putem găsi sporire spre cele ale mîntuirii.

Unele ca acestea știindu-le, părinții cei purtători de Dumnezeu ne învață să ne ferim de gîndurile cele bănuitoare, cele mincinoase, să cercetăm gîndurile noastre în fața adevărului, să căutăm a ne cunoaște mai bine pe noi înșine.

Pentru mai buna zidire a vieții noastre creștinești, să primim sfaturile Sf. Părinți și să ne sfiim de orice gînd în care nu se împlinește cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel, care zice: „Cu smerenie unul pe altul socotească-l mai de cinste decît el însuși" (Filipeni 2, 2).

Toată strădania noastră de a ne lumina mintea cu gînduri luminoase și senine, cu gînduri ce ne întăresc în lucrarea faptelor bune, trebuie unită cu rugăciunea către Duhul Adevărului, ca să ne dăruiască a cunoaște adevărul, pentru ca să știm care dintre gînduri sînt bune și vrednice de reținut și iarăși care sînt rele și vrednice de lepădat chiar de la întîia lor răsărire.

Ierodiacon Teofil Părăianu

Centenarul Academiei

(Urmare din pag. 3)

reprezentate prin chipuri de savanți ca: Victor Babeș, I. Cantacuzino, Gheorghe Marinescu, D. Danielopolu ș. a.

Creația artistică și literară a avut și ea în sînul Academiei mari cîntăreți ai țării și sufletului poporului nostru ca: Vasile Alecsandri, Nicolae Grigorescu, Gh. Coșbuc, Liviu Rebreanu, George Enescu, Gala Galaction, Mihail Sadoveanu ș. a.

O etapă sau o dezvoltare deosebită a cunoscut „Academia Republicii Socialiste România" — așa cum se numește ea astăzi — în ultimii douăzeci de ani. „Ca urmare a sprijinului acordat de către statul socialist, numărul cadrelor de cercetare a crescut simțitor iar baza materială a cercetării științifice s-a lărgit continuu, asigurînd efectuarea unor cercetări fundamentale și aplicative care să răspundă cerințelor imediate și de perspectivă ale economiei și culturii naționale, precum și tendințele interne de dezvoltare ale diferitelor ramuri ale științei" — după cum a arătat cu prilejul centenarului dl. acad. Miron Nicolescu, actualul președinte al Academiei.

Activitatea Academiei Republicii Socialiste România este, în anii noștri, deosebit de intensă și fructuoasă, constituind un sprijin de seamă al Conducerii noastre de stat în munca sa de făurire a unei vieți tot mai frumoase și mai îmbelșugate pentru marea obște a poporului.

Activitatea celor 235 de membri titulari sau corespondenți ai Academiei, în jurul cărora s-a format o pleiadă de tineri cercetători care muncesc cu pasiune și entuziasm în diferitele unități de pe întreg cuprinsul țării, formează în prezent — în anul sărbătoririi centenarului Academiei noastre — un valoros potențial de muncă creatoare, o considerabilă rezervă a progresului nostru științific, tehnic și cultural.

Expoziția deschisă în București în aceste zile însorite de octombrie și intitulată: „Dezvoltarea științelor în România", ilustrează grăitor activitatea din trecut și prezent a Academiei noastre.

Savanți cu renume înalță și astăzi faima Academiei Republicii Socialiste România, făcînd să crească mult și prestigiul ei internațional.

Astfel, numai în perioada 1950—1963 delegații ale Academiei Republicii Socialiste România au fost invitate și au participat cu comunicări unanim apreciate la peste 500 de congrese, conferințe, consfătuiri, sesiuni, simpozioane și reuniuni internaționale organizate în diverse țări ale lumii. Ea însăși apoi a inițiat și organizat la noi în țară congrese și diverse reuninuni cu caracter internațional.

Pentru toate acestea vom încheia tot cu cuvintele D-lui Nicolae Ceaușescu: *„Istoria noastră cuprinde o bogată galerie de personalități ilustre — animate de pasiunea cercetătorului și de adîncă dragoste de patrie — care, în acest veac de existență a Academiei, au dezvoltat tezaurul de valori spirituale ale României, și-au adus contribuția la progresul societății". De aceea, „noi aducem azi un fierbinte omagiu tuturor celor care de-a lungul vremii, închinîndu-și energia, talentul și puterea creatoare patriei, viitorului națiunii noastre, au ridicat, prin munca lor asiduă și entuziastă, edificiul trainic al culturii poporului român".*

Gh. Papuc

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 octombrie 1966 Nr. 39—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Cuvioasa Paraschiva

Creştinii ortodocşi proslăvesc în ziua de 14 octombrie pe Sf. Cuvioasă Paraschiva, ale cărei moaşte se află de peste 320 de ani în biserica Mitropoliei Moldovei, la Iaşi.

Cuvioasa Paraschiva mai este numită şi *cea nouă*, pentru a se deosebi de altă Sfîntă cu acelaşi nume, care a trăit şi a fost martiră pe vremea împăratului Marcu Aureliu (161—180).

Părinţii fericitei erau cunoscuţi prin credinţa lor în Dumnezeu şi bogăţia de fapte bune cu care s-au împodobit toată viaţa. Ei au dat copilei o educaţie aleasă, sădindu-i în inimă frica de Dumnezeu şi dragostea de oameni.

O dată, cînd copila avea zece ani, ducîndu-se cu maica sa la biserica Sfintei Fecioare, tocmai cînd intrau ele în biserică preotul citea cuvintele Evangheliei: „Cel ce voieşte să vină după mine, să se lapede de sine, şi să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie".

Pătrunsă de puterea acestor cuvinte, toată viaţa a căutat să le pună în practică trăind numai pentru Iisus Hristos, ataşament pe care şi l-a arătat printr-o permanentă dragoste de oameni. Constantinopolul, oraşul frumoaselor biserici cu moaştele multor sfinţi şi martiri, cu preoţi învăţaţi şi călugări smeriţi, o atrăgea. Ea pleacă pe ascuns în acel oraş şi după ce se închină în toate bisericile, la sfatul unor cucernici părinţi, a plecat în Halcedon şi apoi în Heraclea Pontului. In această localitate a stat cinci ani pe lîngă biserica cu hramul Maicii Domnului, practicînd tot felul de fapte bune.

Aici, sufletul i s-a umplut de bucurie, văzînd acele locuri călcate de picioarele Mîntuitorului, unde a trăit, a învăţat, a suferit şi a murit pentru noi oamenii, dar unde a şi înviat şi s-a înălţat la cer, ca un Dumnezeu adevărat.

Căutînd să străbată drumurile Mîntuitorului, a ajuns în pustiul Iordanului la o mănăstire de maici, unde a petrecut mai mult timp, ducînd o viaţă plină de umilinţă şi rugăciune.

Nevoindu-se mulţi ani în acest fel, cînd cuvioasa a împlinit vîrsta de douăzeci şi cinci de ani, într-o noapte îngerul Domnului a venit la dînsa şi i-a zis: „Să laşi pustiul şi să te întorci în patria ta, pentru că acolo ţi se cuvine ca să-ţi dai trupul pămîntului, iar duhul să treacă la veşnicele lăcaşuri".

Venind deci în Constantinopol s-a închinat în toate bisericile, apoi s-a dus în satul său Epivata, unde a mai petrecut cîtva timp neschimbîndu-şi osteneala sa de post, rugăciune, fapte bune.

Sosind ziua mutării din această viaţă, s-a rugat lui Dumnezeu pentru sine şi pentru toţi oamenii şi aşa în mîinile Domnului şi-a dat fericitul ei suflet. Trupul său a fost îngropat după obiceiul creştinesc, dar într-un loc neînsemnat.

După cîtva timp, alături de Cuvioasa a fost înmormîntat trupul unui marinar, care murise de o boală grea şi al cărui corp mirosea foarte urît. Săpînd, groparii au dat peste corpul Cuvioasei, care era întreg şi neputrezit.

Creştinii din acea comună s-au dus la locul mormîntului, au scos moaştele Cuvioasei Paraschiva şi le-au aşezat, cu rugăciuni şi cîntări din Psalmi, în biserica Sf. Apostoli Petru şi Pavel din Epivata.

Vestea despre viaţa-i curată, petrecută pe pămînt, şi minunea neputrezirii moaştelor sale, s-a răspîndit în toate părţile, aşa că mulţi veneau să i se închine ca unei sfinte, prin care Dumnezeu a făcut multe minuni.

Auzind de minunile pe care le fac moaştele Cuviosei, împăratul bulgar Ioan Asan II (1218—1241) le-a dus la Tîrnovo, unde era capitala ţării. In această localitate au rămas pînă în 1393, cînd au fost mutate la Vidin. Dar aici au rămas puţin, căci venind turcii, creştinii s-au refugiat din calea lor, cu moaştele Cuvioasei Paraschiva, la Belgrad, în 1398.

După ce Peninsula Balcanică a fost cucerită de către turci şi chiar capitala Serbiei, Belgradul, a fost distrus, creştinii din Constantinopol au plătit multe pungi de aur sultanilor ca să le dea voie să aducă acolo moaştele Sfintei, căci se ştie că cu bani se putea face orice în timpul imperiului otoman. Astfel, în 1521, moaştele Sfintei au fost aşezate în biserica Sf. Maria din Constantinopol, în 1586 în biserica Vlah-Serai, în 1597 în biserica Sf. Dumitru şi, în sfîrşit, la 1601 moaştele s-au aşezat în biserica cu hramul Sf. Gheorghe din Fanar, unde de atunci şi pînă azi este reşedinţa patriarhului ecumenic.

Pe timpul lui Vasile Lupu moaştele Sfintei au fost aduse la Iaşi, în urma plătirii turcilor mai multor sute de pungi cu bani. Şi astfel, în anul 1641 luna iunie în 13 zile, Domnul Moldovei, mitropolitul ţării, clerul şi întreg Iaşul, primeau un alai neobişnuit, din care făceau parte mitropoliţii: Ioanichie al Ieracleei, Partenie al Adrianopolului şi Teofan din Patras, trimişii patriarhului Constantinopolului, care aduceau racla cu moaştele Sf. Paraschiva.

Pe tot drumul, de la Constantinopol la Iaşi, o gardă militară turcă, condusă de un capugibaşa, a veghiat ca moaştele şi însoţitorii să ajungă în pace la Iaşi.

La Iaşi moaştele au fost aşezate mai întîi la mănăstirea Trei Ierarhi, unde au rămas pînă în 1888.

In acel an fiind plănuit să se facă reparaţii bisericii, care dăinuia de peste două sute de ani, moaştele au fost aşezate în sala gotică din curtea mănăstirii. In noaptea de 26 decembrie, după ce s-a isprăvit slujba vecerniei, un slujitor al bisericii a uitat lumînarea de la sfeşnicul de lîngă raclă aprinsă.

Isprăvindu-se lumînarea, flacăra a aprins sfeşnicul mare, care era plin de ceară şi care a ars în întregime. De la acesta flacăra s-a întins la catafalc, arzîndu-i stofa scumpă în care era învelit şi lemnul.

Dimineaţa, în 27 decembrie observîndu-se focul, lumea a alergat la locul dezastrului, dar spre mirarea tuturor, racla de argint, care stătea pe o grămadă de jeratec, nu se topise, iar moaştele şi veşmintele au rămas neatinse.

Atunci moaştele au fost aşezate în biserica catedrală a Mitropoliei Moldovei, unde se află şi astăzi.

Faima Cuvioasei Paraschiva e răspîndită mai ales la popoarele pe unde a trăit şi pe unde i-au fost duse moaştele.

Popoarele din Asia-Mică, Africa de Nord, precum şi credincioşi români, greci, sîrbi şi bulgari, au închinat Cuvioasei Paraschiva multe şi măreţe biserici şi catedrale, pentru minunile ce le-a făcut asupra celor ce cu credinţă şi rugăciuni i-au cerut mijlocirea ei către bunul Dumnezeu.

Prot. *Ioan Beju*

SIMBOLUL CREDINŢEI

ARTICOLUL AL PATRULEA

„Şi s-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, şi a pătimit şi s-a îngropat".

Articolul acesta ne poartă mintea, simţirea şi voinţa prin furtunile vieţii pămînteşti ale Fiului Omului, stîrnite de răutatea cărturarilor şi fariseilor. Ne cutremură trădarea lui Iuda, ura sinedriului, slăbiciunea lui Pilat, suferinţele şi batjocurile îndurate de Cel ce nu ştia de păcat, de blîndeţea Lui, de pacea Lui, în grădina Getzimani şi în faţa judecăţii nedrepte, de sf. apostoli cuprinşi de frică, de Nicodim şi de Iosif din Arimateia, de cruce, de suliţă prin coastă, de moartea, de luarea de pe cruce, de îngroparea Lui, şi de teama ce-i paşte pe mai marii Iudeilor la gîndul că s-ar putea scula din morţi.

Ia-l, ia-l, răstigneşte-l! Mai bine să scape Varava, tîlharul de drumul mare, decît Acesta! — Dar eu nu aflu nici o vină în El. — Dacă nu afli tu, aflăm noi şi după legea noastră trebuie să moară. Mai bine să moară Unul, decît tot poporul să piară! Şi dacă tu, Pilate, nu aprobi sentinţa noastră, te pîrîm la împăratul de la Roma, că eşti împotriva lui şi vei vedea!

Iată ce valuri mari de gînduri, de simţăminte şi de atitudini răscolesc cele cîteva cuvinte: Şi s-a răstignit şi a pătimit şi s-a îngropat pentru noi.

1. Ce caută pomenirea lui Pilat, în mărturisirea de credinţă a creştinilor ortodocşi? „In zilele lui Pilat din Pont" arată că răstignirea, pătimirea şi îngroparea Domnului, ca acte de justiţie romană, sînt fapte reale, istorice. Pilat, reprezentantul Romei, a judecat, a dat sentinţă de moarte, a pus la dispoziţie soldaţi romani care să ducă la îndeplinire sentinţa şi să păzească mormîntul. Se ştie cînd a fost el guvernator în Palestina.

2. Domnul s-a răstignit „pentru noi" oamenii, nu pentru vreo vină a Lui. „Cine mă va vădi pe mine de vreun păcat" — a spus Mîntuitorul. Şi „eu nu aflu nici o vină în omul acesta" —

(Continuare în pag. 2)

Simbolul Credinţei

(Urmare din pag. 1)

a spus Pilat de pe scaunul lui de judecător. Deci nu pentru El, ci pentru noi s-a jertfit „Mielușelul lui Dumnezeu".

3. Dar ce e „răstignirea". Cuvîntul ne aduce aminte de multe. Răstignirea se făcea totdeauna pe o cruce. Și moartea pe cruce era socotită cea mai cumplită și mai rușinoasă moarte. Asemenea osîndă se da numai celor mai înrăiți între răi. „Cu cei fără de lege s-a socotit" și Mîntuitorul, exact cum spunea prorocia lui Isaia (care a trăit cu 700 ani înainte de Hristos). Cei osîndiți se legau cu funii cu brațele întinse pe brațul orizontal și cu picioarele pe brațul vertical al crucii și se lăsau așa să moară de sete, de foame, de arșița soarelui, de înțepăturile mușteloi și de loviturile de cioc ale corbilor și ca să le lungească chinurile, din cînd în cînd le trecea pe la buze un burete cu oțet. Răstigniții se chinuiau astfel zile în șir pînă-și dădeau ultima suflare. Cruzimea dușmanilor Domnului cerea să fie și mai crudă: pe Iisus nu l-au legat cu funii, ci i-au străpuns palmele și laba picioarelor cu piroane bătute în lemnul crucii, ca să-i mărească durerea și greutatea trupului să-i spintece chiar carnea membrelor pironite. Ce moarte cumplită i-au sortit cei pentru care El a adus viața!

4. Răstignirea ne pune în fața ochilor *crucea Domnului*, și în suflete învățătura despre cruce.

Răstignirea așadar făcea parte din economia mîntuirii pregătită pentru noi din veac. Propovăduirea Sf. Apostoli e limpede: crucea Domnului e lauda creștinilor. Cuvîntul cruce, spune Sf. ap. Pavel, pentru elini este nebunie, ceva de neînțeles, iar pentru iudei este sminteală, adică motiv de învinuire reciprocă, de ceartă, „iar pentru cei ce credem în Iisus Hristos Domnul nostru este puterea lui Dumnezeu". „Dumnezeu a binevoit să mîntuiască pe cei credincioși prin *propovăduirea crucii . . . ;* noi propovăduim pe Hristos cel răstignit; *eu nu mă voi lăuda decît cu crucea Domnului*" spune Sf. Ap. Pavel (Galat. 6, 14) Crucea Domnului a fost lauda Sf. Mucenici, a Sfinților Părinți și a tuturor dreptcredincioșilor și ca ei în cruce vedem puterea lui Dumnezeu față de noi.

Da, pentru că prin jertfa de pe cruce, pomul vieții cel din Eden, pomenit de Sf. Scriptură, prin crucea Domnului a prins iară puterea de a rodi viață, viață nouă. Crucea aceasta a fost altarul pe care s-a adus pe Sine, ca un mielușel, jertfă de răscumpărare a noastră din robia satanii și a păcatului și de împăcare a noastră cu Dumnezeu.

Crucea e și simbolul creștinismului și al creștinătății. Crucea rezumă în semnul ei toată învățătura creștinească. S-o cinstim, că prin ea am cunoscut că Fiul Omului a fost Mesia cel prorocit și fără ea n-am fi cunoscut Invierea Domnului și garanția învierii noastre.

5. Dar ce rost au cuvintele: „și s-a îngropat"? De ce a trebuit să fie trecute în Credeu? Prin ele mărturisim deplin întemeiați, că Iisus a *fost mort într-adevăr*. Iată dovezile.

a) Mîntuitorul a *fost judecat* și *osîndit la moarte*. Se lăsau oare dușmanii Lui să nu-L vadă executat și mort într-adevăr?

b) Pentru a nu se vărsa sînge prea grabnic și nu deplin justificat, romanii au luat de la iudei „dreptul sabiei", dreptul de a omorî. Sentințele sinedriului nu puteau fi executate decît dacă se judeca demn de către guvernatorul roman, care acum era Pilat din Pont. Pilat încearcă să refuze osîndirea dar amenințat că-l vor pîrî la Roma ca dușman al Cezarului (împăratului) cedează. Osîndit și de romani, sentința se execută.

c) Pe la ceasul al șaselea (după ceasul nostru :al 12-lea din zi) Domnul însuși rostește cel de-al șaptelea cuvînt de pe cruce: „Săvîrșitu-s-a", adică s-a împlinit totul și plecîndu-și capul și-a dat duhul, cum ne mărturisește Sf. Apostol Ioan, care a stat lîngă cruce (Ioan 19, 30).

d) L-au răstignit vinerea; a doua zi evreii sărbătoreau paștile și după legea lor osîndiții la moarte nu puteau fi lăsați pe cruce. Cer lui Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor, ca să le grăbească moartea. Ostașii văzînd că Iisus murise, au găsit de prisos să-i zdrobească și Lui fluierele.

e) Totuși pentru a fi sigur că e mort, iar în cazul că n-ar fi, să moară, unul din ostași l-a împuns cu sulița în coaste și îndată a ieșit „sînge și apă". „Cel ce a văzut (tot Sf. Ioan) a mărturisit și mărturia lui este adevărată; acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți" (Ioan 19, 34—34). Rana provocată de sulița unui soldat roman în regiunea ficatului pînă la inimă trebuia să provoace moartea.

f) Și tocmai această *junghiere* a Mielușelului lui Dumnezeu ne face dovada cea mai sigură, că Iisus a fost mort într-adevăr. „Sînge și apă" din rană arată că era mort, pentru că medicina spune că sîngele nu se descompune în globule roșii (sînge) și apă (serul) decît binișor după ce s-a produs moartea.

g) Dacă n-ar fi fost siguri că e mort, veneau oare Nicodim și Iosif la Pilat să ceară trupul lui Iisus ca să-l îngroape? Pilat după ce se informează prin un sutaș roman (căpitan) de a murit, le dă trupul (Marcu 15, 42—45).

h) Iosif și cu Nicodim nu ușor au coborît trupul Domnului de pe cruce. Dacă n-ar fi fost mort, prin mișcările cele multe cerute de coborîre, îl deșteptau. N-a fost deci numai leșinat. Cei doi, după ce l-au luat de pe cruce, l-au uns cu miresme, apoi l-au uns cu smirnă topită amestecată cu ulei de aloe și l-au înfășurat în giulgiu „cum e obiceiul la evrei a se îngropa" (Ioan 19, 38—40). Obiceiul evreesc era imitat după egipteni, care înveleau corpurile în zeci de coți de giulgiu. Se ungea trupul cu smirna clocotind pe măsura înfășurării pînzei de la gît pînă la vîrful picioarelor. Medicina de azi spune că dacă două din trei părți ale suprafeței pielii omenești este arsă sau cu porii astupați, urmează sigur moartea.

i) Dar mare și minunată este purtarea de grijă a lui Dumnezeu! Trupul Fiului Omului nu e aruncat în groapa comună, a celor fără căpătîi. Iosif l-a pus în mormîntul lui în care încă nu zăcuse nimeni. Deci e îngropat în *loc știut*, în grădina lui Iosif, din apropierea locului răstignirii, deasupra cetății.

f) Fariseii și cărturarii au noapte de coșmar. Deși sărbătoreau paștile, de dimineață se înfățișează la Pilat cu o cerere curioasă. „Adusu-ne-am aminte, că înșelătorul acela, pe *cînd era încă viu* a zis: după trei zile mă voi scula, poruncește dară să se păzească mormîntul pînă a treia zi, ca nu cumva venind ucenicii noaptea să-l fure și să spună poporului, că s-a sculat din morți; că va fi rătăcirea care va urma mai mare ca cea dintîi. Iară Pilat le-a răspuns disprețuitor: aveți straja (cerută), mergeți și întăriți cum știți" (Mat. 26, 65). Ei înșiși constată, că acum nu mai e viu și fac dovada, că știu unde e îngropat.

l) Mergînd cu straja romană la groapă, pecetluiesc mormîntul cu pecețile lor, ca să fie siguri că nimeni n-a luat piatra de pe gura lui.

Iată dovezi că a fost mort.

Răstignirea, moartea și îngroparea lui Iisus Domnul nostru au fost toate — „pentru noi" și pentru a noastră mîntuire. —*gm*—

Din viața Sf. Ciprian

Sf. Ciprian s-a născut pe la anii 200—210, în cetatea Cartagina, din Africa. El făcea parte dintr-o familie senatorială a lui Thascius Ciprianus. A studiat dreptul-retorica în Cartagina, Memfis și Antiohia. Era un spirit foarte învățat și cunoștea aproape toată știința lumii de atunci; avînd un caracter integru, aprig și plin de foc și, ca profesor de elocință, a cîștigat într-un timp scurt, un mare renume, o faimă cu adevărat bine meritată. Avea multe și întinse legături, cu elita societății cartagineze. Era un om ales, încărcat cu multă știință. Plin de aceste daruri prețioase, el ar fi trebuit să se bucure de o mare mulțumire sufletească. Ciprian însă scăldat în baia acestor măriri omenești își simțea inima cît se poate de stearpă, uscată și arsă de un gol nesfîrșit. In privința asta, chiar el a zis: „Cu adevărat, eram cufundat în întunerecul cel mare al unei nopți de nepătruns și ca un naufragiat fără ajutor, înotam la întîmplare, pe marea cea furtunoasă a lumii veacului, rătăcind încoace și-n colo, fără să știu încotro să-mi orientez zilele vieții mele. Dar Dumnezeu, în marea Sa bunătate divină, îmi descoperi taina aceasta: ca să fiu mîntuit, trebuie să mă nasc din nou și să-mi cîștig o viață nouă, în apele botezului creștin, păstrîndu-mi trupul fără pete și să-mi transform sufletul și inima. Acesta era un mare adevăr, de nepătruns pentru mine".

Ciprian retorul era învățat cu un trai luxos și cu ospețe îmbelșugate; și cu mare greutate se va obișnui cu o viață cumpătată și aspră. El făcea mare paradă de veșminte strălucitoare, grele de aur și argint și purpură, și nu-i era ușor să se dezbare de podoabele dătătoare de slavă și să îmbrace hainele simple, obișnuite de creștin adevărat. Ca magistrat glorios nu putea să se mulțumească numai cu întunecimea unei vieți de rînd. Dar un prieten intim al lui Ciprian, preotul creștin Cecilius, îmbrăcat cu har și putere de sus, i-a descoperit taina mîntuirii creștine. Cecilius, preotul cu o credință vie și statornică, plin de adevărul cel veșnic trăitor al lui Iisus Hristos, l-a ajutat foarte mult și în chip admirabil pe Ciprian să se convertească la creștinism.

Ca într-un film cinematografic, zile de-a rîndul, preotul Cecilius a prezentat lui Ciprian pe creștinii care au devenit sfinți prin harul lui Hristos.

Mărturisirea preotului creștin Cecilius a fost așa de înflăcărată, plină de un foc covîrșitor despre Iisus Hristos, încît Ciprian a simțit prima dată cum pacea unui adevăr ceresc, nebănuit, neștirbit și total, a coborît pe trepte aurite, din spațiile necuprinse, în templul inimii lui dornice de mîntuire. In el, în Ciprian cel plin de slavă, s-a zămislit adevărul nașterii din nou: transformarea omului vechi, într-un om nou, cu o inimă nouă și duhovnicească, prin marea putere veșnică a Domnului Iisus Hristos. Fără cea mai mică zăbavă, Ciprian, încreștinîndu-se, și-a vîndut toate bunurile materiale și le-a pus în serviciul comunității creștine, potrivit cu principiul asistenței colective în Biserica primară, și și-a închinat viața, în întregime, slujbei sfinte, lui Iisus Hristos făcîndu-și începutul, ca maestru, în serviciul minunat al virtuților creștinești.

El s-a botezat prin anul 246. Pentru el, botezul creștin a fost „moartea crimelor și-nvierea virtuților", cum spunea el, fiind o fire de elită, luminată și hotărîtă, de a imita pe Hristos, în toate. Din clipa încreștinării sale, Ciprian a-nceput să studieze Biblia, cu multă ardoare sufletească, pentru ca, apoi, cu talentul său literar să scrie opere întregi, pentru îndrumarea credincioșilor.

După moartea episcopului Donatus, Ciprian, la un an după convertirea sa la creștinism, deși neofit, este aclamat de tot poporul ca episcop al lor. Cu toată rezistența sa, el a fost învestit cu această demnitate înaltă și înfricoșată. Pe atunci era persecuția împăratului Valerian, cînd s-a vărsat mult sînge creștin. Episcopul Ciprian, fiind exilat în localitatea Cuzubis, astăzi Kurba, aproape de Bon, le scrie creștinilor o carte sublimă, în care îi învață cum să se poarte în acele timpuri. Prel. de Pr. *V. A. Bassarabin*

Preotul şi pacea lumii

Omenirea depune astăzi eforturi uriaşe pentru construirea unei vieţi mai bune şi corespunzătoare demnităţii şi rostului omului în lume. Dar ea nu va putea să-şi împlinească acest ideal decît în climatul unei păci drepte şi adînc statătoare. In era atomică, pacea este mai necesară pentru omenire decît oricînd. De aceea, este cea mai nobilă datorie a tuturor popoarelor să acţioneze tot mai stăruitor pentru menţinerea şi consolidarea păcii.

Obiectivele, care mobilizează toate forţele creatoare ale omenirii în vederea soluţionării fericite a problemelor actuale ale lumii întregi, culminează în îndatorirea supremă *de a face totul pentru menţinerea şi asigurarea păcii în lume.*

In prezent, întreaga familie omenească se găseşte într-un moment deciziv *pentru viitorul ei. De aceea, omenirea trebuie să întreprindă o acţiune de convertire a tuturor către pacea adevărată şi adînc statătoare prin construirea unei comunităţi universale vieţuind întru dreptate şi frăţie.*

Cu deosebire în condiţiile actuale, pacea este un bun universal şi indivizibil. In consecinţă, de menţinerea *şi consolidarea ei sînt* răspunzători toţi oamenii. *De aceea, Biserica este chemată să intensifice acţiunea ei de mobilizare a credincioşilor săi pentru apărarea păcii şi să caute a converti inimile tuturor oamenilor pentru pace.*

In felul acesta trebuie să gîndească preotul păstor de suflete în faţa îndatoririi sale actuale de a intensifica *acţiunea pentru pace printre cei încredinţaţi lui spre păstorire. Numai avînd această convingere, va putea să-şi îndeplinească după cuviinţă rostul său pastoral sub aspectul special al luptei pentru pacea lumii întregi.*

Tot atît de hotărît şi de necruţător trebuie condamnată şi pregătirea pentru război, cursa înarmărilor. Cauzele războiului nu sînt eliminate de către o astfel de cursă, ci ameninţă cu agravarea acestora: cheltuirea de bogăţii enorme cu înarmarea face imposibilă îndreptarea suficientă a mizeriilor sociale.

Intrucît cursa înarmărilor este una din plăgile cele mai mari ale omenirii, cea mai mare victorie a ştiinţei şi politicii internaţionale ar fi îmblînzirea focului atomic prin folosirea în sens paşnic a puterii atomice.

Trebuie pregătit acel timp, în care — prin acordul tuturor popoarelor — se va putea împiedica cu totul orice recurgere la război.

Pacea se zideşte pe mulţimi. De aceea, este nevoie de o educaţie înnoită a sufletelor şi de o nouă orientare în opinia publică mondială: sentimente noi, inspiratoare de pace. In acest scop trebuiesc educate mulţimile mai ales tineretul în spiritul păcii şi al răspunderii *pentru viitorul lumii. In acest sens va acţiona şi preotul printre păstoriţii săi.*

De asemenea, nu trebuie uitat că cooperarea internaţională în domeniul economic, social şi cultural, precum şi construirea comunităţii internaţionale constituie mijloace de promovare a păcii.

Cu o astfel de orientare în problema păcii, păstorul de suflete îşi va da seama că trebuie să facă din păstoriţii săi tot mai conştienţi şi mai activi luptători pentru pace, *avînd o voinţă concentrată energic şi o inimă caldă cînd e vorba despre cauza cea mare a păcii lumii.*

Nu va pierde nici un prilej potrivit de a arăta păstoriţilor săi cît sînt de măreţe şi de nobile ţelurile luptei pentru pace. Tocmai de aceea fiecare credincios creştin este dator să lupte pentru împlinirea lor cu inima curată şi cu sufletul deschis, neprecupeţind nici un efort. Cu atît mai vîrtos, cu cît prin o astfel de strădanie săvîrşeşte voia lui Dumnezeu, care ne-a trimis pe fiecare în lume ca să fim „făcători de pace".

Avînd în vedere interesul vital pe care-l apără, se mai cere preotului să dea dovadă de voinţă neclintită, de perseverenţă şi pricepere *în apărarea de zi cu zi a cauzei păcii, dovedindu-se cel mai consecvent şi vajnic luptător pentru pace.*

Numai în felul acesta va reuşi să facă din parohia sa o unitate de nădejde în marea bătălie pentru apărarea vieţii!...

C. Sîrbu

Ştiaţi că...

— Aşa-numitele furnici „aztece" din Mexic îşi clădesc locuinţa pe ramurile copacilor cu pămînt adus de pe sol. Furnicile sădesc în acest pămînt seminţe pentru ca rădăcinile ieşite după încolţire să întărească muşuroiul lor.

— Cei mai bătrîni gemeni din lume sînt belgienii Pierre Iosep şi Louis François de Masier, în vîrstă de 99 ani.

— U.N.E.S.C.O. a publicat date cu privire la condiţiile de locuit ale populaţiei, precum şi cu privire la îmbrăcămintea folosită. Peste 325 milioane de oameni merg neîmbrăcaţi, iar 750 milioane se îmbracă numai parţial. In case trăiesc circa 2,3 miliarde de oameni, în colibe şi adăposturi asemănătoare trăiesc 780 milioane, iar aproximativ 400 milioane de oameni nu au nici un fel de locuinţă.

— Recordul de longevitate în rîndul păsărilor îl deţine corbul şi o specie de papagal, care pot depăşi 100 de ani.

— Cel mai lung şarpe este pitonul, atingînd 8,50 m., iar cel mai scurt este şarpele verde din S.U.A., de 11 cm.

— Cea mai grozavă foamete semnalată în istorie este cea care a bîntuit China în perioada februarie 1877 — septembrie 1878, un urma căreia au murit 9.500.000 de persoane.

— Zoologul german dr. Hans Klingel, care a studiat mult timp viaţa animalelor sălbatice din Africa, arată felul interesant în care zebrele luptă cu leii. Cînd sînt în turmă zebrele atacă fără şovăire un singur leu. Cînd îl ajung din urmă, zebrele îl înconjoară formînd un zid viu în jurul leului, el fiind obligat să alerge în direcţia în care se deplasează turma. In cele din urmă leul cade istovit, iar zebrele îl calcă în picioare.

— După teoria emisă de dr. Walter Manson din California — S.U.A., folosirea de către patricienii romani a veselei şi altor obiecte de bucătărie acoperite cu plumb a constituit una din cauzele decăderii Romei sclavagiste. Manson arată că în antichitate se ignora faptul că plumbul este toxic şi că are efecte dăunătoare asupra capacităţii de reproducere a ambelor sexe.

— După cum anunţă Consiliul Naţional american de securitate, în cursul anului 1965 în Statele Unite, ca urmare a accidentelor, au murit 107.000 persoane, 10.500.000 au fost rănite, iar 400.000 au rămas infirme.

— Un om poate trăi fără hrană şi chiar fără apă în medie peste 15 zile.

—Potrivit cercetărilor unui grup de medici englezi greutatea nou născuţilor ale căror mame sînt fumătoare este în medie cu 170 gr. mai mică decît a copiilor ale căror mame nu fumează. S-a constatat de asemenea că fumatul are efecte negative asupra dezvoltării embrionare a fătului.

— In grija lor de a apăra sănătatea fumătorilor, savanţii au cîştigat prima bătălie cu producătorii de ţigarete. De la 1 ianuarie 1966 în S.U.A. de pildă a fost declarată ilegală vînzarea oricărui pachet de ţigarete care nu poartă menţiunea: „Atenţie! Fumatul ţigaretelor poate fi periculos pentru sănătatea Dvs."

Maica Domnului în iconografia bisericii Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeş

Credincioşii noştri au avut totdeauna în mare cinstire pe Maica Domnului. Ea este Mama lui Iisus şi mama cerească a noastră a tuturor. In cîntările bisericeşti o lăudăm ca pe cea... „mai cinstită decît Heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît Serafimii". Sărbătorile care ne reamintesc momente mai importante din viaţa Maicii Domnului sînt prăznuite cu cucernicie şi evlavie.

In zugrăveala celor mai vechi biserici româneşti, chipul Maicii Domnului ne apare, alături de cel al Mîntuitorului, blînd şi plin de milostivire ca al unei mame iubitoare .

Cele mai interesante şi mai vechi picturi din Ţara Românească descoperite pînă acum sînt cele de la biserica Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeş, construită după 1330, într-o perioadă de înflorire şi de mare avînt economic. Bogatul covor de zugrăveli din această biserică poartă pecetea picturii bizantine din vremea împăraţilor Paleologi. Pictura bisericii Sf. Nicolae Domnesc se apropie mult de pictura bisericii Kahrié-Djami din Constantinopol şi în unele scene o reproduce pe aceea. Biserica Sf. Nicolae de la Argeş este un monument de artă bizantină de primul rang.

Nu vrem să ne ocupăm cu întreaga pictură a bisericii Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeş, ci numai cu aceea care ne înfăţişează reprezentări ale Maicii Domnului, căci, în acest complex pictural, printre figurile sfinte cu caracterul lor realist şi spiritual, întîlnim adesea şi portretul Maicii Domnului, reprezentat cu multă grijă de adevăr. In pictura acestei biserici întîlnim aproape toate momentele mai importante din viaţa Maicii Domnului, pe care le cunoaştem fie din Evanghelii, fie din cărţile apocrife ca: Pseudo-Matei şi Protoevanghelul lui Iacob.

In scena Intrării în biserică, pe care o întîlnim în nartex, Maica Domnului e reprezentată în faţa templului ca o fetiţă îmbrăcată într-un costum bogat, înconjurată de un grup de 6 fecioare cu lumini aprinse în mîini. Sfinţii Ioachim şi Ana, părinţii Maicii Domnului, privesc întrebători. Marele preot al bisericii se apleacă asupra Fecioarei, care-şi întinde mîinile spre el. Sfios îşi întinde mîna stîngă asupra capului ei, în timp ce cu mîna dreaptă vrea s-o ridice. Din toată scena se degajează o atmosferă de taină. Intr-o altă scenă, Maica Domnului este vizitată de un înger care-i aduce lînă din cer ca să toarcă şi să ţească odoare pentru templu. Pe o altă friză e reprezentată logodna Sfintei Fecioare şi încredinţarea ei dreptului Iosif.

In scena care reprezintă călătoria la Betleem, Maica Domnului e reprezentată călare pe un asin, privind înapoi. Scena se petrece într-un peisagiu de munte. Un personagiu mai în vîrstă şi cu barbă urmează pe Sf. Fecioară. Scena o aflăm în naosul bisericii.

O scenă pe care o întîlnim numai la biserica Sf. Nicolae Domnesc este recensămîntul lui Quirinius (Lc. 2, 1—16). Quirinius foarte bogat îmbrăcat, cu o pelerină prinsă pe gît, şade pe un scaun înalt. Costumul şi centura cu care e încins sînt brodate cu perle. Un soldat înarmat cu o lance stă înapoia lui. Sf. Fecioară cu dreptul Iosif apar, în picioare, dinaintea guvernatorului. Un funcţionar, tînăr fără barbă, le înscrie numele pe un rulou desfăşurat. Un detaliu care este caracteristic şi care se încadrează

(Continuare în pag. 4)

Cuvioşii mărturisitori Sofronie şi Visarion şi mucenicul Nicolae Oprea Miclăuş

Sînt bine cunoscute încălcările libertăţii religioase a românilor transilvăneni în cursul secolului al XVIII-lea, rămaşi statornici în dreapta credinţă.

Dar împotriva atîtor încercări s-au ridicat cu îndîrjire credincioşii ortodocşi, înfruntînd bătăi şi temniţe, cu dorinţa fierbinte de a-şi păstra credinţa strămoşească. Unii dintre aceşti dîrji apărători ai Ortodoxiei au suferit nu numai chinuri, ci şi moartea, învrednicindu-se astfel de cununile muceniciei pentru dreapta credinţă. Intre ei se numără la loc de cinste Sfinţii mărturisitori Sofronie şi Visarion şi mucenicul Nicolae Oprea Miclăuş. Vom înfăţişa în cele ce urmează viaţa pe scurt a fiecăruia din ei.

Visarion Sarai era născut prin 1714. Călugărit de patriarhul Ierusalimului, s-a aşezat într-o mănăstire din Slavonia, unde a fost hirotonit preot. A călătorit mult, la Athos, la Locurile Sfinte, la Veneţia şi Viena. In 1744 a venit în Banat şi apoi în Ardeal, spre a lupta împotriva uniaţiei. Indată s-a răspîndit în tot Ardealul vestea despre venirea „Sfîntului". Poporul ieşea înaintea lui prin toate satele prin care trecea. El predica peste tot şi îndemna pe credincioşi să-şi păstreze dreapta credinţă. A străbătut în felul acesta diferite localităţi de pe valea Mureşului: Dobra, Deva, Orăştie, Alba Iulia, ajungînd apoi la Săliste. Intre Săliste şi Sibiu a fost însă arestat şi dus la Sibiu. La 21 aprilie 1744 autorităţile din Sibiu l-au anchetat, mărturisind că este trimisul lui Dumnezeu ca să combată uniaţia.

Peste o lună a fost trimis din Sibiu în închisoarea din Deva, iar de acolo la Osiec şi Raab şi în cele din urmă în fioroasa temniţă din Kufstein, în Austria. Aici se crede că a şi murit, ca sfînt mărturisitor pentru Ortodoxie.

Un alt călugăr care a combătut primejdia uniaţiei în Ardeal a fost cuviosul ieromonah Sofronie de la Cioara. Născut în acest sat din părţile Orăştiei, în familia preoţească Popovici şi primind din botez numele de Stan, a fost tuns în monahism şi hirotonit în Ţara Românească. Revenit în satul său, şi-a făcut „o tîr de schit în mijlocul codrului, mai ca la un mil depărtare de sat, locuind acolo şi rugîndu-se lui Dumnezeu pentru sufletul lui". In curînd schitul i-a fost distrus de autorităţi. In 1759 a început lupta împotriva uniaţiei. Indemna pe credincioşi să declare că vreau să fie „sub porunca Bisericii din Ierusalim".

La Crăciunul anului 1759 a fost arestat şi închis în satul Bobîlna, lîngă Orăştie. De aici a fost eliberat la 12 februarie 1760 de vreo 600 de oameni, conduşi de popa Ion din Săliste. A plecat apoi în Munţii Apuseni, îndemnînd peste tot poporul să nu se abată de la Ortodoxie. A fost prins din nou la Abrud, dar în curînd a fost eliberat de autorităţi, care se temeau de o răzvrătire a moţilor. La 10 august 1760 a convocat o adunare, pe care el o numea „sinod", de preoţi şi credincioşi ortodocşi, întocmind memorii către Maria Tereza, prin care cereau un episcop ortodox de la Carlovit, eliberarea celor închişi pentru credinţa ortodoxă, scutirea preoţilor ortodocşi de dări şi altele. A ţinut apoi şi alte adunări împotriva unirii. Astfel, la 14 februarie 1761, a convocat un mare „sobor" la Bălgrad (Alba Iulia), în care a cerut din nou episcop, eliberarea luptătorilor pentru Ortodoxie şi încetarea prigoanelor împotriva Bisericii Ortodoxe.

Văzînd că mişcarea lui Sofronie ia o dezvoltare tot mai mare, Curtea din Viena a trimis armata în Ardeal, sub conducerea generalului Bukow, în primăvara anului 1761. Generalul şi-a îndeplinit cu succes misiunea, distrugînd mănăstiri ortodoxe.

In astfel de împrejurări, Sofronie a fost nevoit să fugă în Ţara Românească. Acolo a ajuns egumen al mănăstirii Robaia.

Prin 1765—71 întîlnim un egumen cu numele Sofronie la mănăstirea Vieroş, care ar putea să fie tot Sofronie de la Cioara. Se crede că în vremea războiului ruso-turc din anii 1769—74 a activat în favoarea Rusiei, înţelegînd că numai prin biruinţa acesteia s-ar putea uşura şi situaţia românilor ortodocşi din Transilvania. El îşi va fi încheiat zilele undeva prin Ţara Românească, pentru că nu mai avem alte ştiri despre el.

Un alt luptător pentru Ortodoxie este ţăranul Nicolae Oprea Miclăuş din Săliştea Sibiului. In 1748 a fost delegat de credincioşii din ţinuturile Sibiu, Miercurea, Sebeş, Orăştie şi Dobra să ducă o plîngere a lor la Viena, prin care cereau să fie lăsaţi în vechea lor credinţă. Odată cu el plecase şi făgărăşanul Ion Oancea. In noiembrie 1748 împărăteasa le-a poruncit să se întoarcă acasă. Reîntorcîndu-se în Ardeal, Nicolae Oprea ţinu diferite adunări în care vestea ţăranilor că de la Viena s-a hotărît ca legea să fie liberă. Autorităţile începură în curînd arestări în rîndul credincioşilor ortodocşi, iar guvernul încartirui soldaţi pe sate. Atunci, Nicolae Oprea, însoţit de patru credincioşi din Orlat, Poiana, Jina şi Gura Rîului, s-a dus iarăşi la Viena cu noi jalbe ale credincioşilor ardeleni, pe care le-au predat Curţii, ministrului Rusiei la Viena şi mitropolitului din Carlovit. Oprea se reîntoarse în Banat, aşezîndu-se ca cioban în Becicherec. In noiembrie 1750 îl întîlnim din nou la Viena cu alte jalbe ale ţăranilor ardeleni împreună cu preotul Moise Măcinic din Sibiel. S-a poruncit în aceeaşi lună arestarea lor în Viena. Ei au fugit, unii în Rusia, alţii în Banat.

Inainte de Paştile anului 1752 Oprea Miclăuş şi Moise Măcinic duc o nouă jalbă a credincioşilor ardeleni la Viena. Sosind aici, au fost primiţi de cancelarul Austriei şi de împărăteasa Maria Terezia, dar îndată au fost arestaţi şi osîndiţi la închisoare pe viaţă în temniţa de la Kufstein. Se crede că Oprea ar fi fugit peste cîţiva ani din temniţă, dar probabil a murit în munţii din jur.

In temniţa de la Kufstein a murit apoi şi Moise Măcinic, precum şi preotul Ioan din Galeş, întemniţat acolo în 1757.

In 1955 Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ţinînd seama de viaţa şi de lupta dîrză pentru păstrarea Ortodoxiei dusă de cuvioşii ieromonahi Visarion şi Sofronie şi de credinciosul Nicolae Oprea, a hotărît ca ei să fie cinstiţi ca mărturisitori ai dreptei credinţe ortodoxe de către credincioşii ardeleni din rîndurile cărora s-au ridicat. Se cade deci ca şi noi să-i cinstim cu toată cuviinţa şi evlavia creştinească, întrucît şi prin jertfa lor s-a păstrat credinţa noastră strămoşească pe pămîntul Transilvaniei.

Mircea Păcurariu

MAMA

Mamă, te văd cu ochi de fîntînă adînci,
Te văd mereu prin desiş de ani ca atunci
Cînd copil, ca un nufăr, la sîn m-alintai
Şi-mi puneai în priviri cer albastru de mai.

Mamă, perlele de liliac înflorit
Iţi acopăr chipul senin, fericit,
Chipul tău aplecat peste leagăn şi pat
De la care am luat gînd şi suflet curat.

Sub sprînceană de timp primăvara ţi-atins
O livadă de meri peste părul tău nins,
Dar anii duc zorile tale pe umeri
Şi-n tot ce e bun în viaţă te numeri.

Preot Ştefan Tascianu

Maica Domnului...

(Urmare din pag. 3)

greu cu discreţia artei religioase este acela că Maica Domnului, care stă timidă dinaintea lui Quirinius, e reprezentată ca fiind aproape să nască.

Scena Naşterii Mîntuitorului e din veacul al XVIII-lea. Pe peretele apusean al navei centrale, în colţul din stînga, avem scena care reprezintă Visul dreptului Iosif (Mt. 2, 13). Alături e reprezentată Sf. Familie, în frunte cu dreptul Iosif, care duce pe umeri Pruncul, urmat de Maica Domnului, al cărei chip ne apare majestuos dar cuprins de grija fiului său. Aceeaşi scenă de la biserica Karié-Djami ne reprezintă pe Maica Domnului călare pe un asin.

Pe acelaşi perete pe care întîlnim Fuga în Egipt, avem scena călătoriei la Ierusalim la sărbătoarea Paştilor. Chipul Maicii Domnului, frumos modelat, exprimă în umbre adînci şi bucuria şi durerea de mamă.

In semicalota altarului, într-o reprezentare gingaşă, ne apare Maica Domnului, tronînd cu Iisus în braţe, care se sprijineşte pe genunchiul stîng al Fecioarei, înconjurată fiind de Sf. Nicolae, Sf. Ioan Gură de Aur şi de Arhanghelii Mihail şi Gavril. Chipul Maicii Domnului ne apare cu faţa ovală, bine desenat, cu ochi expresivi. Dacă priveşti mai îndelungat această reprezentare poţi desprinde din gesturile Mariei şi ale lui Iisus, o viaţă profundă. Scena aceasta, foarte frecventă în iconografia bizantină, se apropie mult de vechile picturi creştine.

Una dintre cele mai interesante picturi de la biserica Domnească de la Curtea de Argeş este Adormirea Maicii Domnului, care cuprinde mai multe episoade. Adormirea formează subiectul central. Sf. Fecioară este culcată pe patul de moarte, Mîntuitorul stă în picioare, în mijloc, cu capul întors spre mama sa. El îi duce sufletul pe braţul drept. Alte scene secundare completează scena principală printre care amintim: vestirea morţii de către un arhanghel care îi întinde Maicii Domnului o ramură de palmier. Maria, întoarsă pe jumătate, îşi duce o mînă la piept şi alta la faţă. In scena rugăciunii către Fiul ei ca să-i ajute în ora morţii, Maica Domnului e reprezentată cu mîinile întinse spre rugăciune. Din cer apare o mînă care o binecuvîntează. Intr-o altă scenă Maica Domnului e reprezentată ca împărţindu-şi veşmintele. Sosirea Apostolilor aduşi de îngeri şi scena ducerii Mariei reprezentată în medalion, de către doi îngeri, în rai, care o aşteaptă cu porţile deschise, sînt scene care reproduc aceleaşi reprezentări de la biserica Kahrié-Djami din Constantinopol.

In tinda bisericii mai avem scena Deesis care reprezintă pe Iisus tronînd între Maica Domnului şi Sf. Nicolae. Mîntuitorul e în atitudinea de judecător. In faţa Lui intervine Maica Domnului rugîndu-se pentru binele oamenilor.

Din aceste reprezentări iconografice pe care le-am prezentat în legătură cu Maica Domnului şi pe care le întîlnim, la biserica Sf. Nicolae Domnesc, de la Curtea de Argeş, ca şi în toate bisericile semănate pe pămîntul ţării noastre — iradiază o viaţă spirituală intensă şi bogată, în legătură cu cinstirea Maicii Domnului. Ele cuprind nu numai tezaure de valoare pur artistică, ci şi adîncimi ale vieţii şi învăţăturii noastre ortodoxe. Românii ortodocşi au cinstit totdeauna icoanele Maicii Domnului ca semn al păcii dumnezeeşti, în faţa căreia ei şi-au depus toate gîndurile, inima şi voinţa, pentru ca prin rugăciune să se apropie de Dumnezeu să-l cinstească şi să-i ceară ajutorul.

Al. Moisiu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 114 Sibiu, 1 noiembrie 1966 Nr. 41—42

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
"Ștefan Gheorghiu"
Sibiu
str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vizita Prea Fericitului Patriarh Justinian în Armenia

După cum ştim Biserica noastră Ortodoxă Română, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, duce o intensă activitate irenică şi peste hotare. Aceasta, pentru că este în spiritul Bisericii noastre, în aspiraţiile credincioşilor noştri colaborarea, apropierea şi bunele raporturi între oameni. Schimburile de scrisori între mai marii Bisericilor, de reviste, de studenţi, vizitele reciproce etc. fac parte dintre mijloacele de mai bună cunoaştere şi de promovare a unor relaţii frăţeşti între credincioşii diverselor Biserici.

Pe această linie, precum şi ca răspuns la vizita pe care Sanctitatea Sa Vasken I., Patriarhul Suprem şi Catolicosul tuturor Armenilor a făcut-o anul trecut în ţara noastră, se înscrie şi vizita pe care Prea Fericitul nostru Patriarh Justinian a făcut-o între 29 septembrie şi 6 octombrie a.c. în Armenia Sovietică.

In această vizită, Prea Fericirea Sa a fost însoţit de o delegaţie compusă din P.S. episcop Teoctist al Aradului, P.S. episcop Visarion Ploieşteanul, vicar patriarhal şi P.C. Lor I. Gagiu, directorul Administraţiei Patriarhale, şi N. Cazacu, secretarul Cabinetului Patriarhal.

In Armenia, Prea Fericitul Patriarh Justinian, împreună cu delegaţia însoţitoare, a vizitat o seamă de biserici şi mănăstiri vechi armene, instituţii sociale, a luat contact cu instituţiile de învăţământ teologic ale Bisericii armene, a admirat comorile de artă ale muzeului din Ecimiadzin şi din Biblioteca vechilor manuscrise din Erevan şi a fost primit oficial de către autorităţile de stat armene.

Prea Fericirea Sa a participat de asemenea la slujba religioasă din catedrala de la Ecimiadzin, cu ocazia aniversării a 11 ani de la întronizarea Sanctităţii Sale Vasken I ca Patriarh Catolicos al tuturor armenilor.

In timpul vizitei cei doi conducători de Biserici au avut convorbiri prieteneşti privitoare la problemele pe care le întîmpină în momentul de faţă Bisericile lui Hristos, iar la sfîrşitul vizitei au semnat un comunicat comun.

Vizita Prea Fericitului Patriarh Justinian în Armenia a însemnat încă un prilej de strîngere şi mai mare a legăturilor Bisericii Ortodoxe Române cu Biserica Armeană, care face parte dintre Bisericile post-calcedoniene.

In drum spre ţară, Prea Fericitul Patriarh Justinian împreună cu delegaţia a făcut între 7—10 octombrie a.c. un popas la Moscova, unde a participat la slujbele de la Zagorsk, prilejuite de prăznuirea Sf. Serghie, după care Prea Fericirea Sa a avut convorbiri frăţeşti cu Sanctitatea Sa Alexei, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Ruse.

G.

Căutaţi binele şi nu răul

Conferinţa Creştină pentru Pace îşi continuă activitatea ei de lămurire a opiniei mondiale creştine, că pentru un creştin adevărat se impune datoria de a stărui necontenit şi cu orice prilej pentru sprijinirea tuturor acţiunilor care urmăresc îmbunătăţirea stării popoarelor în drum spre dezvoltare şi asigurarea păcii locale şi mondiale.

In acest sens s-a întrunit la Sofia, în Bulgaria, în zilele de 17—23 octombrie 1966, sesiunea Comitetului Consultativ, cuprinzînd 193 participanţi din 36 de ţări ale celor patru continente şi din 76 de biserici şi comunităţi bisericeşti locale. Cei mai numeroşi delegaţi au fost din Biserica Ortodoxă (51), apoi din bisericile evanghelice-luterane (44), reformate (28), luterane (19) şi presbiteriene (17). Erau de faţă reprezentanţii Consiliului ecumenist al bisericilor de la Geneva, ai Conferinţei bisericilor europene de la Nyborg, ai Alianţelor mondiale luterane, reformată şi presbiteriană, ai Mişcării de la Accra-Ghana contra bombelor atomice, ai Confederaţiei internaţionale pentru dezarmare şi pace de la Londra şi ai altor organizaţiuni pentru pace din continentele lumii. Delegaţia română se compunea din I. P. Sf. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Banatului, profesorii I. G. Coman şi M. Şesan şi păr. inspector patriarhal I. Georgescu.

Lozinca întrunirii era: „Căutaţi binele şi nu răul, ca să fiţi vii" (Amos 5, 14), şi ea a constituit motivul pentru meditaţia începătoare, rostită de I. P. Sf. Mitropolit siro-ortodox Philippos din Kerala-India.

După cuvîntul inaugural al preşedintelui J. Hromada, s-a desfăşurat programul sesiunii cu următoarele teme: Răspunderea creştină pentru pacea mondială şi independenţa popoarelor, care derivă din nădejdea creştină; — Principalele obstacole în faţa păcii şi a independenţei popoarelor; — Condiţiile unei depline dezvoltări a vieţii demne în situaţia actuală; — Misiunea bisericilor asiatice cu privire la pacea internaţională şi independenţă; — Relaţia dintre pace şi independenţă, Dinamica fundamentală a coexistenţei paşnice; — şi Securitatea europeană.

Pornind referenţii de la învăţătura Mîntuito-

(Continuare în pag. 2)

Sfintele Taine

Sfintele Taine sînt mijloace întemeiate de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos prin care Biserica împărtăşeşte harul dumnezeiesc credincioşilor prin care aceştia se sfinţesc şi se îndreptează. Ele sînt lucruri sensibile prin care în formă nevăzută se împărtăşeşte credincioşilor harul lui Dumnezeu. Aceasta a fost voinţa Mîntuitorului ca harul Său sfinţitor care izvorăşte din jertfa Sa de pe cruce şi care se revarsă într-o formă corespunzătoare naturii omeneşti prin Duhul Sfînt să fie aşezat în Biserică, să fie împărtăşit credincioşilor prin Sf. Taine. Prin Sf. Taine Biserica sfinţeşte pe credincioşi şi le susţine şi întăreşte viaţa religioasă şi morală.

Cuvîntul „Taină" poate să însemneze o lucrare nepătrunsă de mintea noastră, cum ar fi bunăoară Taina Întrupării Domnului, planul veşnic al lui Dumnezeu de mîntuire a noastră. Cuvîntul acesta mai însemnează acele rînduieli sfinte ale Bisericii prin care se împărtăşeşte credincioşilor harul divin. Şi aici cuvîntul „taină" îşi păstrează înţelesul de lucru nepătruns de mintea noastră.

„Mărturisirea Ortodoxă" dă Sf. Taine următoarea definiţie: „Taina este o lucrare sfîntă, care împărtăşeşte sufletului credincios harul nevăzut al lui Dumnezeu într-o formă văzută, şi care s-a aşezat de Domnul nostru, prin mijlocirea căreia fiecare credincios primeşte dumnezeiescul har".

Din această definiţie putem desprinde că trei sînt însuşirile Sf. Taine: a) aşezarea din partea Mîntuitorului, b) partea văzută sau sensibilă şi c) partea nevăzută, sau împărtăşirea harului divin.

Partea văzută a Sf. Taine este slujba sau ceremonia rînduită de Biserică, cuvintele care se rostesc, materia şi diferitele acte. Partea nevăzută a Sf. Taine este harul dumnezeiesc care se împărtăşeşte credincioşilor prin partea văzută.

Fiindcă scopul Sf. Taine este sfinţirea credincioşilor, harul pe care-l împărăşesc ele este har sfinţitor. Prin unele Sf. Taine se dă har sfinţitor celui ce nu-l are sau care l-a pierdut, acestea se numesc taine de normalizare, ca de ex. Botezul şi Pocăinţa. Altele sporesc harul existent în aceia care le primesc. Acestea se numesc Taine de perfecţionare.

Principalul săvîrşitor al Sf. Taine este însuşi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, care îşi continuă lucrarea sa mîntuitoare în Biserică, prin Duhul Sfînt. Sfinţii Apostoli se socotesc numai ispravnici sau economi ai Sf. Taine (I Cor. 4, 1; 1 Petru 4, 10).

Dreptul de a săvîrşi Sf. Taine l-a dat Mîntuitorul Sf. Apostoli şi urmaşilor acestora care sînt episcopii şi preoţii.

Necesitatea Sf. Taine pentru mîntuire rezultă din necesitatea harului pentru mîntuire. Căci dacă harul este absolut necesar pentru mîntuirea noastră şi dacă Mîntuitorul a legat împăr-

(Continuare în pag. 2)

Sfintele Taine

(Urmare din pag. 1)

tășirea harului de anumite lucrări rînduite de El, rezultă în mod necesar că lipsa lor, adică a Sf. Taine, înseamnă și lipsa mîntuirii. Biserica noastră are 7 Sf. Taine: Botezul, Mirul, Euharistia, Pocăința, Preoția, Nunta și Maslul. Șapte Sf. Taine a rînduit Mîntuitorul și tot șapte a învățat întotdeauna Sf. Biserică. (E știut că numărul 7 era socotit număr sfînt — el cuprinde Sfînta Treime — 3 — și lumea toată — 4).

Datoria noastră ca buni credincioși este aceea de a primi cu vrednicie aceste Sf. Taine rînduite de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și să ne facem părtași și dumnezeiescului har care se revarsă în sufletele noastre prin primirea acestor Taine. Dumnezeu nu ne mîntuiește fără de noi fiindcă nu voiește să stîrbească libertatea noastră. Insă în marea lui bunătate față de noi ne dă întotdeauna harul Său, îl revarsă în noi prin Sf. Taine. Nu trebuie să facem altceva decît să voim să sporim în sufletele noastre acest har și să lucrăm cu el pentru mîntuirea noastră proprie. Prin primirea Sf. Taine ne curățim de păcate și ne facem vrednici de împărăția cea cerească. Așa se înmulțește în noi duhul lui Hristos, care e duh al dragostei, al bucuriei și păcii. *Al. Moisiu*

Căutați binele și nu răul

(Urmare din pag. 1)

rului Iisus Hristos că toți oamenii sînt egali și că creștinul poartă răspundere pentru semenii săi, chiar în această viață pămîntească, ei au tras concluzia că învățătura Mîntuitorului și răscumpărarea din păcat, realizată de Hristos prin jertfa de pe cruce, sînt motive serioase care îndeamnă pe orice creștin să împlinească în viața sa slujirea Samarineanului milostiv către fiecare creștin și fiecare om. Această slujire este variată, precum și necazurile și lipsurile vieții actuale sînt variate, fiind exprimate prin înarmări atomice, agresiuni militare față de alte popoare (cea americană în Vietnam), exploatarea colonialistă în variate forme, lipsa unui ajutor eficace și urgent pentru țările în dezvoltare, discriminările rasiale, lipsa de egalitate între popoare, imperialismul care înrobește alte populațiuni și altele.

Cuvîntul Conferinței Creștine pentru Pace răsună acum pe plan mondial, căci la lucrările ei participă nu numai delegați din toate continentele, dar activitatea ei se desfășoară prin Filiale regionale și dincolo de Europa, în Africa, în Asia și în America. Astfel mobilizarea ei pentru o activitate creștină pozitivă pentru binele comun și pace în lume, prin sprijinirea tuturor acțiunilor constructive în acest sens, se bazează pe cuvîntul Mîntuitorului, că la „Judecata viitoare", fiecare va fi judecat după faptele sale; și cei care s-au străduit să facă binele, vor moșteni viața fericită (Mat. 25, 31—42).

Conferința a aprobat apoi: Scrisoarea către creștinii din S.U.A. spre a interveni pe lîngă guvernul american pentru încetarea agresiunii în Vietnam, Rezoluția pentru Vietnam, Rezoluția generală și Invitarea la adunarea Pancreștină a 3-a pentru pace, care va avea loc în 1968, cu tema: „Feriți-vă de rău, faceți binele; căutați pacea și țineți-vă de ea" (1 Petru 3, 11).

Cu serviciul divin din catedrala Sf. Alexandru Nevski din Sofia, din Duminica de 23 oct., oficiat de un sobor de 13 slujitori, în frunte cu P. F. Patriarh Efrem II al Gruziei, sesiunea a luat sfîrșit, pentru ca participanții să meargă spre a învăța popoarele, priveghind, fiind statornici și toate făcîndu-le întru dragoste (1 Cor. 16, 13—14).

In adevăr, creștinul trebuie să vorbească creștinește către creștin, cît și către orice om, și vorbele să fie urmate de fapta creștină.

Prof. M. Șesan

Gînduri la Sfintele Evanghelii
Duminica XIX-a după Rusalii (Luca 6, 31-36)

Faptă și răsplată

„Faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii celui Prea Inalt" (v. 35).

Cuvîntul acesta al Mîntuitorului ar putea ridica nedumerirea: nu e o contradicție, cînd se spune, că binele trebuie făcut, fără a nădăjdui „nimic în schimb", ca, în al doilea termen, să se pună înainte răsplata, care „va fi multă"?

Al treilea termen lămurește, însă, nedumerirea: „și veți fi fiii celui Prea Inalt!", arătînd *desăvîrșirea*, la care duce fapta dezinteresată.

Prin acest termen, se asimilează fapta dezinteresată cu fapta Fiului lui Dumnezeu, care s-a dat pe Sine din iubire, fără să aștepte nimic, de la cei pentru care s-a jertfit.

Aceasta înseamnă, că motivul faptei morale creștine trebuie să fie iubirea pură, fără să-și pună înainte, în clipa săvîrșirii, nimic în schimb, nici măcar mîntuirea sufletului, iar urmarea ei naturală, așa cum urmează ziua după noapte, este *desăvîrșirea*, pe treapta Fiului Celui Prea Inalt.

E legea oricărei creații, care pălește și devine minoră, îndată ce se amestecă în ea umbra interesului.

E legea eroului, care, dacă se gîndește la vreun cîștig, chiar și numai la acela de a fi glorificat, în clipa expunerii în fața primejdiei, se preschimbă, pe loc, în sinucigaș.

E legea sfîntului, care, dacă e vrăjit doar de colțul de cer, în toată truda, renunțarea și asceza sa, se prăbușește în adîncuri. Și *e plata* oricărei dăruiri din iubire, care pășește pe urmele Fiului lui Dumnezeu, demnitatea de: *Fiu al Celui Prea Inalt.*

*

Duminica XX-a după Rusalii (Luca VII, 11—16).

A DOUA ZI — A DOUA CREAȚIE

„Cel ce fusese mort, s-a sculat" (v. 15).

Frumos a ieșit Adam din mîna Creatorului, plăsmuit, nu după chipul lumii care trece ci după chipul lui Dumnezeu, cu „suflet viu" — nemuritor, și cu putința de a se ridica la *asemănarea cu El.*

In loc s-o ia, însă, spre țința și împlinirea lui firească, a rîvnit dincolo de limitele naturale, cu putință lui, săvîrșind astfel păcatul și s-a prăbușit în moarte.

Și a dus-o așa, în moarte vie, în moarte care nu distruge existența ci o anulează ca sens, ca țintă, ca rodire.

„Și a fost ziua întîi!"...

A venit, însă, și „ziua următoare" (Luca VII, 11), cînd s-a apropiat Iisus de Nainul nenorocirii omenești, în care l-a întîmpinat, „mortul", „singurul fecior al mamei sale" (v. 12) — una din fiicele Evei.

S-a atins de raclă și a anticipat a *doua creație*, a *învierii:* „Tînărule, ție zic scoală-te!".

Și ceea ce a anticipat, prin învierea fiului văduvei din Nain, a fiicei lui Iair și a lui Lazăr, a împlinit, prin *Invierea Sa*, arătînd lumii trupul cel nou, nu numai cu „suflet viu", ca cel dintîi, ci „cu duh de viață dătător" (1 Cor. XV, 45); nu numai cu putință de a ajunge, ci în toată strălucirea asemănării cu Dumnezeu.

Iar în El, „care este arvuna moștenirii noastre" (Ef. I, 14), ne-am făcut toți părtași celei de a doua creații, pentru că în El toți am înviat (Col. II, 12, 13; III, 1), și am fost așezați, împreună cu El, de-a dreapta lui Dumnezeu, „întru cele cerești" (Efes. I, 20).

*

Duminica XXI-a după Rusalii (Luca VIII, 4—15).

PUTINȚA INDREPTĂRII

„Cine are urechi de auzit, să audă!" (v. 8).

Citind în Evanghelia de azi, despre felurile de pămînt, pilduind categoriile sufletești, în care se seamănă „cuvîntul lui Dumnezeu", pe drept cuvînt, am putea fi cuprinși de o deznădăjduită înfiorare, și am putea repeta întrebarea, pusă cu altă ocazie, de către Sfinții Apostoli: „Atunci, cine poate să se mîntuiască?" (Luca VIII, 26).

Căci dacă, dintre cele patru categorii, trei sînt sortite sterpiciunii și pieirii, ce mai rămîne în a patra?

Dacă ești lîngă drum, te poate muta cineva de acolo?; dacă ești piatră, te poate face cineva pămînt?; și dacă ești năpădit de spini, te mai poate despresura cineva?

Poziția de deznădejde, de pesimism, e salvată tot de cuvîntul Mîntuitorului, în încheierea pildei: *„Cine are urechi de auzit, să audă!"*.

O primă notă pe care o desprindem din el, e trecerea în tăcere, cel puțin, a unei puteri din afară, care ar înfăptui, singură, minunea, față de care sinele nostru s-ar comporta ca lutul în mîna olarului.

Se accentuiază și se descoperă, în schimb, putința și condiția efortului personal, desfășurat în deplină libertate.

Căci imperativul: *„să audă!"* nu exprimă posibilitatea recepționării senzoriale, ci capacitatea proprie, de a se modela și de *a se îndrepta*, potrivit învățăturii.

E poziția optimismului creștin, după care, nimeni nu este țintuit, printr-o fatalitate oarecare — exterioară, sau interioară —, în starea de: cale, piatră, sau spini, ci toți se pot schimba, auzind cuvîntul și păstrîndu-l, în pămînt bun, care să facă *„rod întru răbdare"* (v. 15). *Pr. Zosim Oancea*

Indrumări pentru preot

Preotul e dator să cunoască pînă-n adîncime viața Sfinților Părinți, care au trăit mai înainte și s-au desăvîrșit prin virtute. El trebuie să știe să aleagă binele din cele rele — printr-o judecată temeinică și dreaptă, aplicînd fiecărui suflet principiile conducerii, care i se potrivesc mai bine, pentru o bună îndrumare. Să nu caute cele ce sînt ale sale, ci bunurile sale să le folosească pentru a face bine altora. In toate împrejurările vieții și-n toate faptele sale, să fie stăpînit de o judecată dreaptă și cinstită, arătînd credincioșilor calea cea bună a vieții creștine. Iar creștinii, văzînd curată viața preotului, mai bine îl urmează, văzîndu-i faptele, decît dacă i-ar auzi numai cuvintele.

Păstorul cel adevărat, pildă bună de urmat pentru alții, este asemenea aceluia ce stă pe vîrful muntelui mai înalt. De aceea și zice Domnul prin proorocul Isaia, astfel: „Pe muntele cel înalt, urcă-te, tu, care evanghelizezi Sionul!" (Is. 40, 9). Iar darul înțelepciunii să-i strălucească în viața sa și să-i înnobileze inima și toată ființa sa, dîndu-și seama că a fost chemat și înălțat la cea mai aleasă demnitate, despre care Sf. Apostol Petru zice: „Voi sînteți neam ales, preoție împărătească" (I Petru 2, 9) și „cîți L-au primit pe El, le-a dat puterea ca să fie fii ai lui Dumnezeu" (Is. 1, 12).

Preotul trebuie să fie cumpănit și folositor la vorbă; să sfătuiască cu înțelepciune și prin meditație și contemplație să se ridice pînă la înțelegerea celor sfinte. Să nu se îngîmfe, ci să fie smerit. Căci înțeleptul Sirah zice: „Te-au pus conducător, nu te înălța, ci fii peste ei ca unul dintre ei" (Is. Sir. 31, 1). Iar Sf. Apostol Petru zice: „Nu ca și cînd ați fi stăpîni peste moștenirea lui Dumnezeu, ci pildă făcîndu-vă turmei" (1 Petru 5, 3). Și astfel Sf. Apostol Pavel zice: „Dacă va cădea un om într-o greșeală, voi, cei duhovnicești, învățați pe unul ca acesta, cu duhul blîndeții, ferindu-vă pe voi înșivă să nu cădeți în ispită" (Gal. 6, 1).

Culese și prel. de V. Anastasiu Bassarabin

O hotărîre de mare importanţă

Mi-o amintesc cu drag şi cu recunoştinţă în fiecare zi, sub o formă sau alta. Chipul ei, al „bunii“ — cum îi ziceam noi nepoţii, cei peste 40 la număr — îmi stăruie în minte şi acum, la începutul acestor rînduri. Şi nu fără temei, căci în ţara noastră un cald omagiu se aduce „mamei“, cu mărturie prin ziare, reviste, radio-televiziune şi prin alte mijloace, care pot să cinstească şi să întărească acest nume. Şi „buna“ a fost o mamă, o mamă în adevăratul înţeles al cuvîntului.

Oamenii îi ziceau „lăliţa Bîrluşca“ şi o cunoştea tot satul. Nu se duceau bine zăpezile şi cît era ziulica de mare o vedeai — pe vreme bună sau rea — alergînd cînd la Maria, cînd la Ana, cînd la Floarea, cînd la Ileana, cînd la Din, cînd la Neculai, că pe Ion, pe „Ţică“, cum îi zicem noi, îl avea lîngă ea, şi oriunde era nevoie de mîna ei de ajutor. La măsuţa ei joasă, cu scăunele mărunte şi multe ca puii în jurul cloştii, mereu era „cumetrie“, cum obişnuia să spună, dar cu toate acestea era totdeauna bucuroasă cînd ne vedea pe cîţi mai mulţi în preajmă-i. Şi era fără preget, gata la orice şi oricînd, fără pic de odihnă.

S-a sfîrşit la 84 de ani — după numai o săptămînă de bolire, prima şi ultima ei boală — şi, semnificativ parcă, tocmai în zilele Paştilor.

M-am întrebat adesea care este explicaţia acestei rezistenţe fizice şi acestei vioiciuni şi tării sufleteşti. Şi am găsit-o în primul rînd în familia sa, în cele 13 naşteri ale sale.

Într-adevăr, dacă cumpănim bine lucrurile, ne dăm uşor seama că, în general, copiii umplu viaţa, îmbogăţesc viaţa familială, îi dau mai mult sens, angajează pe părinţi la o activitate mai intensă, superioară, la un comportament model de la care să înveţe copiii. Casa fără copii însă este în general seacă, fără bucurii prea multe. De altfel „o familie fără copii este o familie mutilată“, cum s-a spus pe drept cuvînt. Sentimentul singurătăţii, al amărăciunii şi al regretului sînt stări sufleteşti pe care le întîlnim frecvent în astfel de familii, cu deosebire către asfinţitul lor.

Satisfacţiile şi bucuriile pe care le aduc copiii în casă întrec cu mult grijile şi greutăţile inerente creşterii şi formării lor. Este o rară satisfacţie şi o mare bucurie de a da ţării şi societăţii din care faci parte oameni de nădejde, care să poarte cu cinste bunul nume al părinţilor. Mai ştim de asemenea că copiii sînt elementul armonizator al soţilor, ei sînt cheagul familiei.

Naşterile apoi sînt un izvor de sănătate şi echilibru sufletesc pentru femeia mamă, pe cînd întreruperile de sarcină, după cum arată datele medicale, pe lîngă alte multe boli constituie o pricină de şubrezire a sănătăţii, de boală, şi o cauză favorizantă a cancerului. Şi sufleteşte femeia mamă este înălţată, simţind că îşi împlineşte rostul firesc pe care i l-a dat Dumnezeu, ea împlinindu-se şi crescînd sufleteşte prin copiii săi — pe cînd aceea care refuză să aibă copii este apăsată şi pustiită sufleteşte, simţind că lucrează împotriva firii, împotriva voii lui Dumnezeu.

Mai ştim de asemenea că vitalitatea, moralitatea şi tinereţea unui popor sînt strîns legate şi de natalitate.

Avîndu-se în vedere deci pericolul social deosebit, consecinţele grave de ordin medical şi sufletesc, urmările asupra sporului natural al populaţiei, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a emis un „Decret“ privind reglementarea întreruperii cursului sarcinii. Acest Decret are o mare importanţă pentru sănătatea poporului, pentru creşterea natalităţii populaţiei, pentru întărirea familiei şi ocrotirea mamei şi copilului. Pentru aplicarea lui conducerea noastră de Stat a luat şi alte măsuri.

Astfel, femeii i se asigură concedii plătite înainte şi după naştere, se plătesc alocaţii pentru copii, care se ridică anual la peste 3 miliarde lei, funcţionează un mare număr de creşe, grădiniţe şi cămine de zi. În perioada 1967—1970, la oraşe se vor construi şi amenaja noi creşe, grădiniţe şi case ale copilului, cu o capacitate de peste 20.000 de locuri. Numeroase creşe se vor organiza şi în cadrul cooperativelor agricole de producţie, care vor cuprinde aproximativ 150.000 de locuri pentru copiii de vîrstă pînă la 3 ani, precum şi circa 3.000 de grădiniţe sezoniere pentru copii preşcolari în vîrstă de 3—7 ani. Va creşte simţitor şi numărul de cadre medicale şi medii sanitare de pediatrie şi obstreticăginecologie.

În sprijinul familiei vine şi faptul că toţi copiii ţării au asigurată asistenţă medicală şi învăţămînt gratuit. O mare parte dintre ei apoi primesc în timpul şcolarizării burse de stat, beneficiază de internate, cămine şi cantine, tabere şi colonii de vară etc.

Tot pe această linie se înscrie şi faptul că familiilor cu 3 sau mai mulţi copii li se asigură reducerea impozitului cu 30% şi tot pentru sprijinirea acestor familii, Statul acordă o indemnizaţie de naştere în valoare de 1.000 lei pentru cel de al 3-lea copil şi următorii.

S-a constatat, că mediul familial este cel mai potrivit pentru formarea tinerilor vlăstare, mai ales mediul cu copii mai mulţi. De aceea pentru a crea mamelor posibilităţi cît mai bune în a se ocupa de creşterea, îngrijirea şi educarea copiilor, unităţile şi organizaţiile socialiste de comerţ, cooperatist, alimentaţie publică, instituţiile culturale, de învăţămînt, sănătate şi din alte sectoare unde specificul muncii permite, sînt îndrumate să asigure, la cerere, încadrarea în muncă, cu o jumătate normă a mamelor cu copii în vîrstă pînă la 7 ani.

De asemenea, familiile salariate care au copii au întîietate în ce priveşte trimiterile la tratament şi odihnă, de aceeaşi întîietate bucurîndu-se şi copiii din familiile cu un număr mare de copii la trimiterile în taberele de vară şi colonii.

Acestea şi încă alte asemenea importante măsuri vin să întărească viaţa de familie, această celulă de bază a societăţii, să favorizeze creşterea natalităţii, ceea ce va contribui la sănătate poporului, la întărirea patriei şi permanenta ei înflorire.

Tot pentru întărirea familiei s-a dat un decret care, îngreunînd dobîndirea divorţului, promovează familii statornice, în care legătura dintre soţi e legătură pe toată viaţa şi copiii au asigurată creşterea şi educarea lor în condiţiile cele mai bune.

Biserica noastră sprijineşte aceste măsuri. Pentru ea, căsătoria este o unire totală şi pe viaţă între soţi. Ea vede în „naşterea de prunci“ o binecuvîntare de la Dumnezeu, un dar al cerului. De altfel credincioşii adevăraţi nu se gîndesc nici la divorţ, nici să limiteze numărul copiilor, acest lucru constituind şi un mare păcat, ci se bucură să aibă o căsnicie liniştită şi durabilă şi să aibă atîţi copii cîţi „dă Dumnezeu“, convinşi că prin aceasta ei îşi împlinesc datoria faţă de Dumnezeu şi faţă de neamul nostru. Căsătoria pe toată viaţa, roditoare în copii mulţi, este izvor de binecuvîntare şi pentru familie şi pentru poporul român. Trăind după legile Domnului, după legile firii omeneşti, ne împlinim rostul nostru pe pămînt şi dobîndim şi fericirea cea veşnică.

GH. P.

Dimitrie Comşa, militant pe tărîmul culturii

Ştim că în 1811 se aprobă înfiinţarea la Sibiu a Institutului teologic, pentru românii din Transilvania, al cărui prim profesor a fost Gheorghe Lazăr din Avrig.

Între tinerii trimişi la studii cu bursă din fondul sidoxial al Arhiepiscopiei Sibiului se numără şi Dimitrie Comşa, născut la Sibiu, în 1846, în acest an împlinindu-se deci 120 ani de la naşterea sa. Tatăl lui a fost cunoscut cîntăreţ bisericesc la biserica din „groapă“ — Sibiu.

Studiile secundare le-a urmat la Sibiu şi tot aici Institutul Teologic, unde s-a remarcat prin alese calităţi şi unde va reveni ca profesor. Urmează apoi studii de specialitate la Altemberg şi Lipsca, unde se specializează în ştiinţe economice şi juridice.

După terminarea studiilor întreprinde o călătorie pe jos, timp de 6 luni, împreună cu doi colegi cehoslovaci, în sudul Germaniei şi în Boemia, spre a vedea la faţa locului cum se lucrează, cum sînt întreţinute culturile, livezile cu pomi, vitele şi cum sînt organizate gospodăriile ţărăneşti.

Întors la Sibiu, în anul 1874, este numit profesor la catedra de agronomie nou înfiinţată, D. Comşa fiind primul profesor agronom al şcolilor româneşti din Transilvania.

De la prima prelegere, el a precizat că pămîntul nu-şi va da darurile sale cu un ţăran dezbrăcat, flămînd, superstiţios, fără învăţătură şi fără orientare. Acelaşi lucru îl arăta, în Moldova, contemporanul său Ion Ionescu de la Brad, cu care a întreţinut de altfel strînse legături de prietenie. Acesta spunea: „Cultivînd şi îmbogăţind mai întîi pe om, apoi toate le vom putea cultiva şi îmbunătăţi în ţara noastră“.

În anul 1877, profesorul D. Comşa îşi publică cursul intitulat „Pomăritul“. Academicianul T. Bordianu spune în volumul I din lucrarea despre pomologia în ţara noastră, că acest prim curs de pomicultură, tipărit în graiul românesc, „cuprinde multe noţiuni juste şi corespunzătoare şi pentru epoca noastră“.

În anul 1881 profesorul de agronomie, ajutat şi de alţi intelectuali, înfiinţează la Sibiu „Reuniunea agricolă din Transilvania“, al cărei preşedinte a fost timp de 14 ani fără întrerupere şi fără nici un fel de remunerare. Întrebat public ce primeşte pentru această muncă, a răspuns: „Pe an un ban şi pe lună o prună“.

Pe întreg cuprinsul Transilvaniei a înfiinţat 76 de filiale şi a organizat la Sibiu 14 expoziţii de animale, produse agricole şi pomicole şi 4 expoziţii de produse ale meseriaşilor precum şi

(Continuare în pag. 4)

Dumnezeu este lumină

In exprimarea unor realităţi spirituale, sau experienţe duhovniceşti, de multe ori ne folosim de metafore, imagini şi icoane care aruncă mai multă lumină asupra unor fapte pe care cuvintele simple n-ar reuşi a le exprima atît de convingător. Asemenea procedee de a lua imagini din sfera realităţilor înconjurătoare, din natură, din viaţa cotidiană nu se folosesc numai în religie, unde, uneori, vorbim de manifestări de negrăit ci şi-n alte domenii unde reflectarea este necesară. Astfel se iau imagini din domeniile mai uşor de priceput cu ajutorul cărora se exprimă realităţi din domeniile mai greu de înţeles. Aceste mijloace în exprimare a măreţiei lui Dumnezeu au un rol important, dar nu cel mai desăvîrşit, pentru că oricît neam strădui a-L cuprinde pe Dumnezeu este imposibil şi aceasta pentru că El este mai presus de tot ceea ce poate fi exprimat. El nu poate fi cuprins integral, în cadrul fix al unor noţiuni, şi cu toate acestea avem despre El, datorită cuvîntului revelat, o imagine clară.

O imagine mai frecventă prin intermediul căreia Dumnezeu este exprimat este lumina. Dece Mîntuitorul şi Sf. evanghelişti au arătat preferinţă faţă de lumină, ca element comparativ în descrierea energiilor divine, ne-o spune Sf. Ioan Damaschinul atunci cînd socoteşte că lumina „este frumuseţea şi podoaba întregii creaţiuni văzute".

Acest procedeu este eficace corespunzînd măreţiei Lui Dumnezeu şi profunzimii învăţăturii Sale. Dumnezeu este dătătorul şi desăvîrşitorul vieţii noastre. El este siguranţa învăţăturii noastre sfinte în care avem încredere ca într-o lumină în tovărăşia căreia nu putem rătăci. Lumina are calitatea de a fi condiţia primă a existenţei, şi la propriu şi la figurat căci fără ea totul ar părea un imens mormînt. In primul caz lumina este aceea care dă căldura datorită căreia pulsează viaţa, iar în al doilea caz viaţa dusă-n ignoranţă şi păcat îşi pierde adevăratul său ţel. Sf. Ioan Damaschinul apreciază că întunericul „este mai mult un accident decît o existenţă", pentru că el nu este decît lipsa luminii, precum răul este lipsa binelui. Sf. Apostol Ioan scriind cititorilor săi în prima sa epistolă, a spus: „Vestea pe care am auzit-o de la El şi pe care v-o propovăduim, este că Dumnezeu e lumină, şi în El nu este întunerec". (c. I, v. 5). Dumnezeu nu este numai lumină, ci El este ceva mai presus şi anume „Părintele luminilor" cum se spune în „rugăciunea amvonului" de la Sf. Liturghie.

Toată lumina spirituală a credinţei noastre îşi are geneza în Dumnezeu, care ne-a făcut părtaşi Vieţii Sale luminate şi pe care o revarsă necontenit asupra noastră, prin harul Său cel sfinţitor. Această lumină iradiază şi din paginile Sf. Scripturi.

Dacă Dumnezeu este lumină, apoi noi care sîntem creaţi după chipul şi asemănarea Sa, ce sîntem? Desigur că sîntem şi noi lumini, dar, prin participare, şi în măsura în care lăsăm ca lumina Domnului să se reflecteze în viaţa şi în gîndirea noastră. Dumnezeu, „Părintele luminilor", aprinde lumina credinţei în inimile noastre, iar noi avem datoria sfîntă s-o menţinem, s-o cultivăm, să facem ca ea să strălucească necontenit. Lumina credinţei noastre străluceşte cu atît mai mult cu cît mai mult putem noi iubi şi ajuta pe semenii noştrii, căci cuvîntul inspirat spune: „Cine iubeşte pe fratele său, rămîne în lumină, şi în el nu este nici un prilej de poticnire. Dar cine urăşte pe fratele său, umblă în întuneric şi nu ştie încotro merge, pentru că întunericul i-a orbit ochii" (I Ioan c. 2, v. 10—11). Unde este Dumnezeu, lumina, acolo este pacea, iubirea şi dreptatea, iar cei care promovează aceste valori se numesc „fii ai luminii". Opusul acestor roade „fapte ale întunericului", unde este vrajbă, invidie şi ură.

Domnul Iisus Hristos în toate împrejurările petrecerii Sale pămînteşti a manifestat nestrămutata dorinţă de a ridica omenirea din bezna politeismului, deschizîndu-i un făgaş luminos. Zorii acestei noi ere au fost marcaţi de apariţia stelei care a condus pe magi pînă la ieslea din Betleem. Idealul creştin de transformare lăuntrică, desăvîrşire şi luminare, adus de Mîntuitorul Iisus, „lumină din lumină", corespunde aspiraţiilor naturale ale sufletului omenesc, căci: „anima naturaliter chrestiana est". Acestei tendinţe naturale a sufletului nostru îi corespunde lumina spirituală a creştinismului. Setea aceasta de ridicare, de desăvîrşire a vieţii la luminile torţelor spirituale, a făcut pe genialul autor a lui Faust să exclame: „Lumină, mai multă lumină".

Pr. Vasile Petrica

Cum floarea soarelui...

Cum floarea soarelui, spre tine, Pace,
privesc mereu ca la un soare viu:
Larg, — inima petale îşi desface,
cînd zorii tăi pătrund în tot ce scriu.

Cu tine-n joacă-mi urmăresc copilul
şi bucurii după tristeţi încerc;
O pasăre e sufletul, iar trilul
îi merge-n cer şi pe pămînt, în cerc.

Prin tine azi este mai bun ca ieri,
iar mîine totul va fi mult mai plin,
căci paşii nu se duc spre nicăiri
ci ei rîvnesc necontenit senin.

Să nu lăsăm ca rădăcina vieţii
să ardă-n flăcări, făcînd Timpul gol;
Să ne uimim de chipul dimineţii,
de Omul ce chiar lunii-i dă ocol.

Cum floarea soarelui, spre tine, Pace,
privesc mereu ca la un soare viu;
Larg, — inima petale îşi desface,
cînd zorii tăi pătrund în tot ce scriu...

Nicolae Modoiu

Binecuvîntare de biserică

Parohia Dridif — aşezată la 7 km distanţă de Făgăraş, pe şoseaua ce leagă acest oraş de Sibiu — a cunoscut duminică, 6 noiembrie a. c., o zi de aleasă sărbătoare. Biserica ce împlineşte în curînd 100 de ani de la zidire. a fost reparată şi zugrăvită în interior şi exterior. Pentru sfinţirea ei a fost delegat de către Centrul Arhiepiscopesc pr. protopop al Făgăraşului Moise Ionaşcu.

Sfînta Liturghie a fost săvîrşită de un sobor de patru preoţi. In timpul pricesnei pr. Gh. Opriş a tîlcuit Evanghelia duminicală.

După săvîrşirea sfinţirii apei, biserica este stropită cu aghizmă — în interior şi exterior — şi se citeşte rugăciunea prevăzută pentru această ocazie. Păr. protopop Moise Ionaşcu laudă vrednicia credincioşilor din parohia Dridif, unitatea dintre ei şi preot. Indeamnă la ascultare faţă de păstorul sufletesc, la viaţă trăită în aceeaşi armonie şi pace, la dragoste faţă de patria noastră tot mai înfloritoare.

Preotul paroh V. Postolache arată că în ultimul timp s-a reparat acoperişul bisericii, s-au schimbat geamurile ei, s-a zugrăvit în interior şi exterior. Mulţumeşte Consiliului şi Comitetului parohial precum şi tuturor credincioşilor pentru cele ce s-au făcut. Cuvînt de bună apreciere şi îndemn la viaţă curată creştinească şi la împlinirea datoriilor cetăţeneşti — a fost adresat credincioşilor şi de păr. Ioan Cornea de la Voila.

A fost o zi de praznic al parohiei Dridif, care a întărit unitatea sufletească a credincioşilor în legea strămoşească şi voinţa lor de a fi oameni ai păcii şi buni cetăţeni ai patriei.

Participant

Dimitrie Comşa, militant pe tărîmul culturii

(Urmare din pag. 3)

4 expoziţii de artă populară. Prin ele a putut să obţină mijloacele materiale necesare pentru a putea tipări „Albumul artistic" şi „Albumul de crestături în lemn", despre care presa din acele timpuri a scris că „sînt monumentale, fiind o dovadă certă a simţului estetic rafinat şi variat al ţărăncilor noastre. Minunile acului şi ale războiului farmecă şi cuceresc în aceeaşi măsură ca şi poezia şi muzica populară. In ele artistul găseşte o fîntînă nesecată de inspiraţie".

Octavian Goga, Alexandru Vlahuţă, Titu Maiorescu, scriu articole elogioase despre aceste comori naţionale culese din colibele ciobăneşti, din munţi, ori de la poalele codrilor, din mii de case, de pe întreg cuprinsul Transilvaniei, Banat sau Maramureş.

Dimitrie Comşa este condamnat la trei ani şi jumătate închisoare după procesul memorandiştilor. Deşi închis, el a continuat să scrie, să se preocupe intens de problemele legate de portul românesc, produs al creaţiei artistice a poporului nostru, de crestăturile în lemn, imagini ale individualităţii noastre etnice, de jocurile populare care, alături de muzica şi poezia populară, formează baza afirmării specificului nostru naţional. Prin orginalitatea, simetria, vioiciunea şi frumuseţea culorilor, aceste opere anonime au stîrnit şi vor mai stîrni admiraţia popoarelor cu vechi tradiţii de cultură şi civilizaţie.

Această activitate nu a fost pe plăcul conducerii vremii şi în anul 1909 este pensionat forţat. Peste zece ani este readus în învăţămînt unde lucrează pînă la împlinirea vîrstei de 80 de ani, cînd este sărbătorit de „Asociaţia profesorilor" din Sibiu şi decorat cu cele mai înalte ordine. In anul 1926, a fost ales membru de onoare al „Academiei" pentru „activitate în cîmpul culturii populare rurale şi pentru lucrările de culegere a artei populare".

După pensionare, ca profesor renunţă la pensie şi se angajează ca funcţionar la Centrul nostru arhiepiscopesc din Sibiu, unde lucrează pînă la vîrsta de 85 de ani. A murit în anul 1931, şi în semn de preţuire i s-au făcut funeralii naţionale.

Analizînd munca depusă de D. Comşa, activitatea didactică, articolele şi cărţile publicate, minunatele sale albume, te întrebi ce rezerve de energie a posedat, ce forţă le-a pus în mişcare, de unde s-a alimentat dragostea lui pentru fiinţa omenească şi pentru ridicarea la cultură a ţăranului. Explicaţia este una singură: prof. D. Comşa a fost permanent în legătură cu semenii lui, cu năzuinţele şi zbuciumul poporului din care făcea parte.

El rămîne o figură de seamă din galeria foştilor dascăli ai Institutului nostru Teologic din Sibiu.

Ion Munteanu — Sibiu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 114 Sibiu, 15 noiembrie 1966 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

„Uniţi în cuget“

Acesta este titlul (frîntură din II Corinteni XIII, 1, vezi p. 126—127) de o actuală şi adîncă semnificaţie al celui de al optulea volum din ciclul „Apostolat social“, proaspăt apărut de sub teascurile Tipografiei Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă. El cuprinde povăţuirile duhovniceşti şi îndrumările părinteşti adresate clerului de către Întîistătătorul Bisericii noastre între anii 1961-1966 sub formă de cuvîntări, pastorale, scrieri irenice şi articole.

În toate acestea, Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh Justinian abordează cu competenţă problemele Bisericii noastre şi problemele ecumenismului contemporan din perspectiva unei viziuni realiste şi clare despre rostul Bisericii creştine în condiţiile vieţii omeneşti de azi.

Cuprinsul dens şi variat al acestui volum este rînduit pe ani în şapte capitole, fiecare dintre acestea avînd ca titlu cîteva cuvinte care subliniază ideea cea mai de seamă a conţinutului său, după cum urmează: I. Punţile prieteniei, 1961, p. 1—20; II. Legea dragostei, a frăţiei şi a păcii, 1962, p. 21—112; III. Taina creştinătăţii, 1963, p. 113—164; IV. Temeiul legăturii dintre toţi oamenii, 1964, p. 165—214; V. Darurile Sfîntului Duh, 1965, p. 215—304; VI. Înfăptuiri care cinstesc şi îndatorează, 1966, p. 305—322; VII. Pacea va birui! (Chemări, moţiuni, mesaje), 1962—1965, p. 223—338.

Volumul pledează pentru o preoţie legată de viaţă, care nu îngăduie preotului să se limiteze la îndeplinirea îndatoririlor sale sacramentale, ci îi cere să fie alături de nevoile credincioşilor săi (p. 43). Justificarea acestui punct de vedere se desprinde din următoarea subliniere: „O preoţime, care prin însăşi chemarea ei are misiunea de a învăţa pe credincioşi, cînd rămîne fără perspectiva de a-şi împlini adevărata ei slujire şi dobîndeşte un caracter strict ritualist, se situează ea însăşi pe un drum primejdios, care ar înlătura-o din viaţa credincioşilor“ (p. 187).

Numai ceea ce păstorul de suflete face pentru oameni poate constitui o mărturie vie a credinţei sale în Iisus Hristos. „A sluji oamenilor în năzuinţele lor curate şi drepte pentru făurirea unei vieţi trăite în libertate şi demnitate omenească, cu încredinţarea că toţi oamenii de pe pămînt sînt fraţi între ei“ (p. 300) — aceasta este chemarea preotului.

Astfel, ideea fundamentală, care străbate ca un fir roşu întreg volumul, este că în fruntea marilor probleme actuale ale omenirii „stă, imperioasă şi urgentă, marea problemă a păcii“ (p. 148). „Pacea este ţelul spre care năzuim în această viaţă, fructul şi încununarea iubirii, puntea care uneşte pe oameni şi înfrăţeşte popoarele lumii“ (p. 124). „Înnoirea şi întărirea vieţii religioase în Biserică sînt strîns legate de pace, fericirea şi înflorirea patriei“ (p. 138).

De aceea, preconizează: „Toate eforturile, de oricine ar fi făcute ele, trebuie să se unească într-un fluviu unitar, larg şi puternic al păcii în marş, al păcii dinamice şi atotcuceritoare“. Credincioşii creştini trebuie să îmbine acţiunea pentru pace cu cea pentru refacerea unităţii creştine dintru început: „...lupta pentru pace şi străduinţa după unitatea creştină, urmărind scopuri ale aceluiaşi duh, trebuie să se completeze reciproc. Nu se poate concepe unirea Bisericilor fără pace... Şi nu există azi problemă care să solicite mai urgent şi mai imperios colaborarea tuturor creştinilor şi a tuturor Bisericilor decît problema păcii“ (p. 182).

Cu legitimă şi deosebită satisfacţie, Prea Fericitul Părinte Patriarh constată că acţiunea pentru pace desfăşurată de către credincioşii creştini a devenit una din formele de seamă ale propovăduirii creştine: „Astăzi marea majoritate a Bisericilor creştine au înţeles că slujirea păcii este una din cele mai valoroase forme de propovăduire creştină“ (p. 317).

Sintetizînd modul în care preotul îşi leagă astăzi lucrarea sa de viaţă, Prea Fericitul Patriarh afirmă: „Vom dovedi ... că Hristos trăieşte în noi, dacă ne vom dărui viaţa pentru binele semenilor noştri, dacă vom munci pentru înflorirea patriei noastre, dacă vom lupta pentru izgonirea răului din noi şi din lume, şi dacă prin truda noastră de fiecare zi, oamenii de pe tot întinsul pămîntului vor trăi în pace şi bunăînţelegere“ (p. 124).

Nu numai chemarea preotului ci şi chemarea fiecărui credincios este *slujirea semenilor:* „nu poţi sluji lui Dumnezeu, decît ajutînd pe semenii tăi, şi Dumnezeu nu poate fi adorat numai cu gura, cu vorba, ci şi cu fapta“ (p. 43). Vorba noastră să fie însoţită de fapta noastră (p. 44). Căci „numai faptele izvorîte din iubire vor dăinui în veci şi numai numele făcătorilor de bine vor fi înscrise în cartea vieţii“ (p. 110). Însăşi ştiinţa trebuie să slujească — prin iubire — nevoilor vieţii: „fără iubire faţă de neamul omenesc de pretutindeni, ştiinţa nu slujeşte vieţii, ci morţii“ (p. 109).

Chemarea, directă sau indirectă, la unitate general umană şi creştină este una din ideile fundamentale şi frecvente ale cărţii; a se vedea în acest sens mai

(Continuare în pag. 2)

Vecernia

E slujba de seară ce se face în biserica ortodoxă, în ajunul sărbătorilor, iar la mănăstiri şi-n zilele obişnuite, fiind una din cele *„şapte laude“* din zi, închinate Domnului. Originea cuvîntului este slavonă de la „vecer“ care înseamnă seară. Slujba este frumoasă şi impresionantă mai ales pentru că timpul de rugăciune, în căderea serii, predispune la mai multă evlavie. Din lectura psalmului 103, cu care începe vecernia, se aude un imn de laudă şi mulţumire adus lui Dumnezeu pentru purtarea Lui de grijă asupra vieţii noastre şi a tuturor făpturilor.

Lumina, ce pe încetul se stinge, lăsînd loc întunericului, a inspirat pe unul din creştinii veacului al II-lea să înalţe slavă *„Celui ce se îmbracă cu lumina ca cu o haină“*, prin minunata rugăciune:

„Lumină lină a sfintei slave, a Tatălui ceresc, celui fără de moarte, a Sfîntului fericitului Iisuse Hristoase, viind la apusul soarelui, văzînd lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl, pe Fiul, pe Duhul Sfînt Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea te slăveşte“.

După osteneala zilei, clipele de meditaţie, din cadrul vecerniei, aduc credincioşilor pace şi linişte, cînd ascultă cu smerenie ruga preotului şi frumoasele cîntări de la strană.

Sfintele slujbe au contribuit mult ca să se ţină trează conştiinţa unităţii neamului nostru de-a lungul veacurilor, i-au făcut o educaţie aleasă de omenie şi bună cuviinţă, l-au întărit în încercările grele prin care a trecut, l-au inspirat în cîntecele sale, hrănit fiind cu cuvîntul lui Hristos.

Vecernia este pregătire pentru marea taină duminicală a Sf. Liturghii, în care Hristos se oferă spre împărtăşire credincioşilor.

Rugăciunea bătrînului Simeon, de la sfîrşit, spusă la întîmpinarea pruncului Iisus, reflectă sfîrşitul unei lumi vechi în aşteptare şi răsăritul unei lumini universale pentru mîntuirea tuturor popoarelor:

„Acum slobozeşte pe robul tău Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace; că văzură ochii mei mîntuirea ta, pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor şi slavă poporului tău Israil“.

Nu puţine au fost momentele de grea cumpănă, în care poporul nostru, prin aleşii lui, s-a rugat lui Dumnezeu cu rugăciunea bătrînului Simeon: *„Acum slobozeşte pe robul tău Stăpîne...,* în pace“ şi au marcat această „slobozire“ prin ridicarea măreţelor monumente de artă ce împodobesc pămîntul ţării noastre de-a lungul şi de-a latul.

Astăzi poporul nostru slobod îşi construieşte în pace viitorul său strălucit, fără să uite vechile aşezăminte de cultură ridicate de strămoşii noştri în aşteptarea vremilor noi, pe care le trăim. Au fost acele vremi ca o vecernie cîntată ce au apus ca să se ridice slava vremilor noi de acum.

Pr. I. Sanda

Intrarea în biserică a Fecioarei Maria

Îndată după căderea în păcat a lui Adam și Eva, Dumnezeu a făgăduit un mîntuitor din robia păcatului, zicînd că unul din semînța femeii va zdrobi capul șarpelui (răului) (Gen. 3, 15). Eva însăși a crezut că acel mîntuitor va fi Cain, însă s-a înșelat amarnic. Nădejdea aceasta că din ea se va naște Mîntuitorul, au avut-o multe mame din Vechiul Testament, căci făgăduința dată de Dumnezeu a trecut de la generație la generație, din femeie în femeie, ca o zare de lumină prin vremile întunecate de atunci. De fapt, care mamă — cînd cunoaște că a fost binecuvîntată de Dumnezeu să aibă prunc, cînd simte svîcnetul pruncului în pîntecele ei — nu e cuprinsă de o bucurie negrăită și nu visează că pruncul acesta va fi un om de nădejde, mîndria și mîngîierea ei?!

Și iată veacuri au trecut unele după altele. Fericite mame au fost acelea, din care au răsărit Enoh, Noe, Avram, Isac, Iacob, Moisi, Samuil, David, Ilie și alți profeți și oameni mari! Ele nădăjduiau că pruncul lor va fi cel proorocit ca Mîntuitor. Dar cît erau aceștia de bine plăcuți lui Dumnezeu, ei totuși spuneau că va veni Altul, care e mai mare decît ei. Ei arătau spre Cel ce va veni. Ei aduceau noi semne pentru recunoașterea celui ce va fi Mîntuitor. Acela va fi din semînția lui Avraam, Isac și Iacob, va fi mai mare decît Moisi, se va naște din neamul lui David și dintr-o fecioară curată în orașul Betleem. Cine va fi acea fecioară? Nu putea da răspuns nici unul din proroci.

Lucrarea lui Dumnezeu e tăinuită și nepătrunsă de priceperea noastră. Căci, iată, El n-a ales o familie de „sus", ci o familie simplă, — deși după spiță făcea parte din urmașii lui David. Era familia dreptilor Ioachim și Ana. Aceștia toată viața au muncit cu sîrg și au trăit cinstit din munca lor. Ei erau evlavioși, rugători fierbinți către Dumnezeu, stăruitori în frecventarea bisericii. Erau buni și jertfitori pentru alții. Se iubeau și se înțelegeau ca niște soți curați cu inima. O durere însă întuneca seninătatea vieții lor: nu aveau copii — Li se părea că Dumnezeu i-a pedepsit cu sterpiciune — și nu știau de ce. Cum ajunseră spre vîrstă înaintată, se rugau cu stăruință, ziua și noaptea, ca Dumnezeu să ridice osînda aceasta de pe casa lor și să le dăruiască măcar un prunc. Casa și viața lor era pustie, era goală, era tristă, fără copii. Ce n-ar fi dat ei să li se binecuvînteze căsătoria prin prunci! Ei merg pînă acolo că făgăduiesc Domnului pruncul ce-l vor avea. Dorința lor fierbinte era să aibă prunc, chiar dacă la o anumită vîrstă se vor despărți de el, dăruindu-l slujirii lui Dumnezeu. Ei doreau să nu fie ca pomul sterp, ci să fie ca pomul roditor, care își dă roadele sale altora, care stîmpără foamea multora.

Și iată că Dumnezeu s-a milostivit spre ei și — prin înger — i-a anunțat că vor avea prunc. Vestea aceasta a umplut inimile lor de mare bucurie și în casa lor s-a revărsat lumină. „Binecuvîntat fie Domnul, cel ce a auzit glasul rugăciunii noastre, a ridicat ocara nerodirii și ne-a binecuvîntat cu cinste!" — ziceau dreptii Ioachim și Ana. Și a născut Ana o pruncă, și i-au dat ei numele de Maria, ceea ce înseamnă „Doamna", căci ea era stăpîna inimilor lor. Casa lor era acum plină de bucurie, căci drăgălășenia Mariei răspîndea lumină și zîmbet pretutindeni. Au crescut-o ca pe un dar ales al cerului.

Cînd Maria a împlinit vîrsta de trei ani, conform făgăduinței făcute și rînduielilor bisericești, Ioachim și Ana au dus-o la templu, ca s-o dăruiască lui Dumnezeu și ea a fost primită, cu ritualul cuvenit, între fecioarele templului din Ierusalim. Părinții ei, pînă au mai fost în viață, o mai vizitau din cînd în cînd și preamăreau pe Dumnezeu pentru felul cum creștea cu duhul și înțelepciunea fiica lor Maria. Viața Mariei era viață de rugăciune, de citire a cărților sfinte și de muncă. Așa a crescut ea în curțile templului, sub ocrotirea lui Dumnezeu, neprihănită ca un crin înflorit din luminile cerului. Citind la proorocul Isaia (7, 14) că „Emanuil se va naște dintr-o fecioară", fecioara Maria se gîndea: — „cine va fi fecioara aceea"? și ruga pe Dumnezeu să o învrednicească a sluji acelei fecioare. Maria nu știa că a fost aleasă de Domnul, ca ea — dintre toate femeile — să fie mama Celui vestit de proroci. In smerenia ei nu se socotea vrednică decît să fie slujitoare fecioarei-mame. Așa a crescut — în rugăciune, citire, muncă și viață curată — „cea mai frumoasă (la suflet) dintre fiicele pămîntului", fecioara Maria.

Și Dumnezeu a binevoit ca neprihănita ei făptură să fie vas ales, în care să sălășluiască Hristos, să fie pom roditor, al cărui fruct era Mesia cel proorocit. Ceea ce Eva a dorit și multe alte femei-mame au visat vreme de secole, iată se împlinește în fiica dreptilor Ioachim și Ana, curată ca roua pămîntului în care se răsfrînge raza cerului.

Pentru ocrotirea ei și a pruncului ce se va naște dintrînsa, Dumnezeu, la vîrsta cînd trebuia să părăsească templul, a dat-o în grija bătrînului Iosif — rudă a ei —, care era teslar. Și casa simplă a teslarului din Nazaret s-a umplut de fulgerul arhanghelului Gavriil și a răsunat de cuvintele adresate de arhanghel Fecioarei Maria: „Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvîntată ești tu între femei" vestindu-i că — prin coborîrea Sfîntului Duh — ea va fi mama Fiului lui Dumnezeu întrupat pentru mîntuirea noastră. Taină mare este aceasta — și Fecioara s-a plecat în fața tainei dumnezeești și a preamărit pe Dumnezeu, pentru că a înălțat-o la așa mărire, de a fi Maica Domnului (Lc. 1, 26—55).

Și acum ne plecăm cu păstorii și cu magii în fața ieslei din Betleem, adorînd pe Pruncul divin și aducînd cinstire deosebită Maicii sfinte și grăind: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, că ai născut pe Hristos, Mîntuitorul sufletelor noastre". Prin ea aducem cinstire tuturor fecioarelor neprihănite, tuturor mamelor fericite, care — prin binecuvîntarea Domnului — dăruiesc lumii, patriei, Bisericii, noi mlădițe, răsărite din carnea și inima lor. N.M.

(Urmare din pag. 1)

ales p. 48, 52, 65, 68, 86, 88sq; 127, 147sq., 164, 173, 180, 209—212, 280, 300sq., 304 și 307.

Nu lipsește nici critica justă la adresa Vaticanului față de problemele actuale, precum se poate vedea la p. 10 sq., 27, 57sq., 81sq., 198—200, 220 și 244. Iată, un exemplu,: „este necesar ca Biserica Romano-Catolică să renunțe la uniație ca formulă de refacere a unității între cele două Biserici, cum și la intenția de a restabili uniația acolo unde ea s-a destrămat. Căile uniației și dialogul nu pot fi folosite concomitent" (p. 199).

Reține atenția în chip deosebit și preconizarea unei înnoiri a spiritualității ortodoxe prin întoarcerea la valorile tradiționale ale Ortodoxiei: „Ne vom întoarce la valorile tradiționale ale spiritualității noastre străvechi și vom sta de vorbă cu Părinții bisericești ai primelor veacuri creștine. Vom găsi la ei căile integrării noastre în actualitate, astfel că adăpîndu-ne din experiența lor, vom descoperi luminile trebuitoare orientării noastre în contemporaneitate" (p. 245).

Volumul pe care îl prezentăm reflectă ținuta pilduitoare de arhipăstor și cetățean a Intîistătătorului Bisericii noastre, mare ierarh și mare patriot. Ca atare, el constituie — așa cum, dealtfel, urmărește să fie — un mănunchi ales de pilde și îndemnuri pentru clerul nostru. De aceea, toți frații noștri preoți sînt datori în conștiință să se aplece cu iscusită zăbavă asupra acestui volum, spre a desprinde din el întreg folosul ce-l îmbie: Un bogat izvor de predică, un puternic îndemn de a-și face slujba și mai conștiincios și deplin pe linia marilor îndatoriri creștinești și cetățenești ale ceasului de față, pentru promovarea intereselor celor mari ale omenirii de pretutindeni.

Prea Fericitului Părinte Patriarh îi aducem smerit și cald omagiu de recunoștință pentru că ne-a dăruit încă un mărgăritar duhovnicesc de mare preț pentru noi. Totodată, rugăm pe Tatăl ceresc să-l țină în pace, întreg, cinstit, sănătos și îndelungat în zile. *C. Sîrbu*

Despre cruce

A vorbi despre cruce din punct de vedere creștin, înseamnă a analiza o realitate mai adîncă, referindu-ne la patimile Domnului. Fără sîngele lui Iisus Hristos, crucea rămîne un mijloc de tortură, sau de condamnare la moarte, iar prin jertfa Mîntuitorului, ea primește sensul de punct culminant al activității Mîntuitorului în lume, definind însăși esența creștinismului. Astfel, crucea nu-și mai păstrează în creștinism, sensul odios al unui lemn de suferință, ci amintindu-ne de suferința supremă a Mîntuitorului, ne prezintă roadele jertfei de pe Golgota, ca pe niște realități veșnic actuale și ca pe un prilej de bucurie identic cu bucuria mîntuirii rezultată din opera de mîntuire a Domnului, sau „puterea lui Dumnezeu", cum spune Sf. Apostol Pavel (I Cor. 1, 18).

In felul acesta, sensul duhovnicesc al crucii poate fi privit din mai multe puncte de vedere. Ne vom opri la unul singur: crucea ca simbol al iertării.

Iertarea de pe cruce are un dublu sens. In primul rînd, ea cuprinde în sfera ei pe toți semenii: și dinaintea lui Iisus și de după El. Este iertarea ca ispășire a păcatului strămoșesc, este ștergerea vinei acestui păcat prin sîngele nevinovat al lui Iisus Hristos, vărsat pe cruce. In al doilea rînd, crucea rămîne ca un semn de mărturie a iertării care se adresează tuturor păcătoșilor. Pentru toți cei care au păcătuit (Lc. 15), crucea le stă ca un semn de amintire, arătîndu-le că măcar o picătură din sîngele Golgotei a curs și pentru păcatele lor. Venind la cruce, ei vin la iertarea Fiului Omului ca să primească vindecare și să fie îmbrățișați de dragostea lui Dumnezeu ca niște fii iubiți.

Cum este iertarea crucii?

Trebuie să arătăm că iertarea este legată prin însăși esența ei de iubire, fiind o formă de manifestare a iubirii. Iisus Hristos a urcat din iubire drumul crucii, murind pe lemnul de ocară. Tot din iubire rabdă chinul și se roagă pentru iertarea răstignitorilor Lui. Din iubire, El șterge vina păcatului strămoșesc și din iubire stă cu brațele deschise ca să primească la Sine pe toți cei ce se simt apăsați de păcate, ca să le dea iertarea, bucuria și pacea Sa. Așadar, iertarea crucii va avea însușiri identice cu iubirea de pe Golgota.

In primul rînd, iertarea crucii este universală, în sensul că ne cuprinde pe toți de la geneză

pînă la a doua venire a Mîntuitorului. Ea este, apoi, sinceră și dezinteresată. Iisus și-a vărsat sîngele nevinovat pe cruce ca să ierte pe toți care vin la iertarea Lui, fără a pretinde nimic de la aceștia, decît credință și căință. Iertarea crucii este desăvîrșită în sensul să ea nu mai are nevoie de nimic. Sîngele lui Iisus Hristos asigură o iertare deplină, fără nici un fel de rezerve. Apoi, iertarea crucii este și activă. Roadele crucii lucrînd iertarea în sufletul păcătoșilor, le dăruiește acestora și celelalte roade ale crucii, ca: pacea, bucuria, nădejdea, iubirea etc. angajîndu-i pe aceștia pe drumul îmbunătățirii morale, făcîndu-i vrednici de iertarea primită.

Văzînd caracteristicile iertării de pe cruce, se pune problema: cum trebuie să se apropie păcătoșii de cruce, ca să primească iertarea? Răspunsul este simplu: pocăința, ceea ce înseamnă conștiința vie a păcătoșeniei și dorința hotărîtă de-a rupe cu păcatul și de-a porni pe drumul unei vieți virtuoase, lipsită de păcat. Un popas sincer sub crucea iertării lui Iisus Hristos se traduce printr-o inimă smerită, care-și pleacă capul în fața crucii, dîndu-și seama că Cel ce-a murit pe ea a făcut acest lucru fiindcă îl iubește și pe păcătos, sau în primul rînd pe el și în numele acestei iubiri așteaptă căința lui ca să-i acorde iertarea deplină. O lacrimă din ochii unui păcătos la poalele crucii lui Iisus, înseamnă o inimă smerită, sau o dorință de îndreptare. „Fiul" din Sf. Evanghelie este primit în brațele părintești numai în urma hotărîrii lui de-a rupe cu viața de păcat (Lc. 15, 17—19), și de-a porni pe drumul care duce spre iertarea părintească, de-ai mărturisi părintelui său tot zbuciumul sufletesc cauzat de starea de păcat în care se află de atîta vreme (Lc. 15, 18—20).

Așadar, observăm că viața păcătosului care a primit iertarea crucii, trebuie să fie alta decît aceea de pînă atunci. Roadele acestei iertări trebuie să fie evidențiate în viața lui, încît iertarea crucii să prindă viață în ființa lui în așa fel încît din acțiunile lui să pulseze totdeauna duhul iertării, în felul în care a primit-o și el. Dar, această iertare nu înseamnă sub forma unei virtuți pasive — o anulare a eului propriu, ci o afirmare autentică a lui, în sensul că iertarea este strîns legată de o înnoire lăuntrică, de o transformare morală, de o luptă continuă cu sine însuși de-a fi mai bun și de-a cultiva iertarea crucii în ambianța roadelor crucii: alături de iubire, bucurie, smerenie. pace. Numai așa, iertarea păcătosului îndreptat poate deveni cu adevărat identică cu iertarea crucii lui Iisus.

Un popas sincer și smerit sub crucea iertării lui Hristos, este o condiție necesară pentru ca un credincios să-și poată plînge păcatul, ca să primească iertarea crucii prin Sfînta Spovedanie și astfel să fie mai bun, cultivînd roadele acestei iertări, prin care să devină stăpîn pe sine însuși, pe pornirile lui, transformîndu-și toate acțiunile pătimașe, în acțiuni de iubire și pace, pentru ca toate situațiile să le poată trata cu înțelepciune, răbdare și dragoste. *S. Cosma*

150 de ani de la moartea lui GHEORGHE ȘINCAI

Anul acesta s-a sărbătorit, și la noi în țară, dar și pe plan internațional, împlinirea a 150 de ani de la moartea marelui corifeu al Școalei ardelene, Gheorghe Șincai.

S-a născut în satul Rîciul de cîmpie (azi raionul Luduș), la 28 februarie 1754, ca fiu al lui Ioan Șincai și al Anei Görög, după cum arată el singur în autobiografia sa în versuri latine: Elegia nobilis Transilvani Georgii Sinkai. *Tatăl său se ocupa cu agricultura, mai precis cu administrarea de moșii. La scurt timp după nașterea lui Gheorghe, Ioan Șincai s-a stabilit la Șamșud, nu departe de Rîciu, unde „avea o parte din moștenirea nobiliară, nu moștenită, ci lăsată zălog". Aici și-a petrecut primii ani ai copilăriei, după care a fost dat la diferite școli: la Sabed, unde neplăcîndu-i, a revenit la Șamșud, spre a continua învățătura la școala de pe lîngă biserica românească; apoi la Colegiul reformat din Tîrgu Mureș, la Seminarul iezuiților din Cluj, unde a învățat timp de 4 ani gramatica și poetica latină; la Gimnaziul piariștilor din Bistrița, unde a urmat numai un an, însușindu-și limba germană, precum și frumoase cunoștințe de retorică.*

După absolvirea acestor școli, în 1773, deci la vîrsta de 19 ani, a fost numit profesor de poetică și retorică la școlile din Blaj.

În 1774 s-a călugărit, sub numele de Gabriel și a fost trimis la Roma, la Colegiul de Propaganda Fide, împreună cu Ioachim Pop și Petru Maior. Aici, pe lîngă studiile de Filozofie și Teologie, pe care le termină cu titlul de doctor în Filozofie și Teologie, face cercetări în bibliotecile Romei și își notează o serie de lucruri de care avea nevoie mai tîrziu la întocmirea unei istorii o românilor. S-au păstrat 27 de volume de documente culese de el în Roma și mai tîrziu din Viena și din alte părți.

În 1779 cei trei tineri români părăsesc Roma, îndreptîndu-se spre casă. În Viena, Șincai și Maior au fost opriți din ordinul împărătesei Maria Tereza. Se intenționa ca Șincai să fie pregătit pentru conducerea și organizarea scolilor naționale (normale) din Ardeal. Aici a cunoscut pe Samuil Micu, care era director de studii în Colegiul Sancta Barbara, care fusese înființat de împărăteasa Maria Tereza pe seama clericilor români din Transilvania și în care era găzduit și Gheorghe Șincai. În Viena, Șincai a studiat la Școala normală de la Sf. Ana „metoda de a preda la școlile de limbă națională și a le conduce", iar la Universitate a urmat cursuri de Drept natural, public și bisericesc. Și-a continuat și cercetările istorice în bibliotecile Vienei. A stabilit relații de prietenie și colaborare cu unii istorici renumiți ai timpului, între care, istoricii maghiari Daniel Cornides și Iosif Benkö. În colaborare cu Samuil Micu a tipărit la Viena lucrarea Elementa linquae dacoromanae sive valachicae.

După reîntoarcerea sa de la studii, Șincai a fost numit directorul școalelor românești unite din Transilvania. Directorul școalelor ortodoxe era brașoveanul Dimitrie Eustatievici, autorul primei gramatici românești (1754), rămasă în manuscris, cu care Șincai a fost în relații de prietenie. Șincai a depus o muncă stăruitoare pentru ridicarea poporului român prin cultură. Prin strădaniile sale, el a izbutit să înființeze ca la 300 de școli românești, lucru pe care îl mărturisește el însuși în Elegia pomenită mai sus.

Pentru nevoile școlilor conduse de el, a tipărit și cîteva manuale didactice: două abecedare (ABC sau Alfavit pentru folosiul și procopseala școalelor celor normalicești a neamului românesc, *Blaj 1783 și* ABC sau Bucoavnă spre folosul școalelor neamului românesc, *Sibiu, 1783), o Aritmetică (Indreptare către aritmetică, Blaj, 1785) și un Catehiam* (Catehismul cel mare cu întrebări și răspunsuri, *Blaj, 1783), o Gramatică a limbii latine* (Prima principia latinae gramatices ad usum scholarum valachico nationalium, *Blaj, 1784). Această ultimă lucrare este importantă pentru faptul că el încearcă să pună bazele terminologiei noastre gramaticale. Explicațiile sînt date și în limba română (scrisă cu litere latine), iar exemplarele sînt traduse în limbile: română, germană și maghiară.*

Tot în perioada directoratului său a luat parte la lupta de emancipare a românilor din Transilvania, care, în 1791, înaintaseră Curții din Viena faimosul „Supplex libellus Valachorum", *prin care cereau drepturi politice egale cu ale celorlalte naționalități. Se pare că el a luat parte chiar și la redactarea memoriului. În anul următor a redactat un răspuns la „bîrfelile" lui Eder, directorul școlilor săsești din Transilvania* (Responsum ad crisim Caroli Eder in Supplicem libellum Valachorum Transilvaniae), *pe care însă cenzura l-a respins.*

În 1782, scaunul episcopal de la Blaj a devenit vacant, prin demisia lui Grigorie Maior. Dintre cei trei candidați propuși de sinodul din Blaj, Curtea din Viena a numit ca episcop pe preotul Ion Bob, recunoscut de papa și instalat abia în 1784. Cu acesta au avut neînțelegeri pentru tot restul vieții marii corifei ai Școalei ardelene: Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior. Ei au și cerut episcopului, încă din iunie 1784, să-i dezlege de voturile monahale. Conflictul cel mai grav între Șincai și episcop a avut loc în 1794 cînd a rostit într-o adunare de la Blaj cuvintele: „Voi fi conducătorul și autorul rebeliunii și al conjuraților", referindu-se desigur la Bob. Învinuit că prin aceste cuvinte ar fi urzit o conspirație împotriva statului, a fost arestat și închis în temnița din Aiud. Acolo a stat din septembrie 1794 pînă în iunie 1795. În acest timp, la 18 octombrie 1794, Guvernul Transilvaniei numea, la propunerea lui Bob, pe noul director, G. Tatu, Șincai fiind înlăturat definitiv din funcție. Procesul are loc în mai 1795 și după audierea mai multor martori, forul judecătoresc hotărăște ca el să fie eliberat.

După eliberarea din închisoare, Șincai încearcă să-și reocupe postul de director, dar încercările sale au rămas zadarnice. Se adresează în acest scop Guvernului Transilvaniei, iar în 1796 face o călătorie la Viena, înaintînd o petiție împăratului Francisc I. A urmat o corespondență îndelungată între Viena și Cluj, pînă ce, abia la 9 septembrie 1796, i s-a comunicat că a fost îndepărtat definitiv din postul de director.

Incepe acum pentru Șincai o viață de sărăcie și lipsuri, rătăcind pe la diferiți prieteni și admiratori în Oradea, Budapesta și Blaj, în căutarea unui sprijin. El găsește un oarecare sprijin la episcopii Ignatie Darabant și Samuil Vulcan de la Oradea, precum și la familia contelui Daniel Vass de Țaga, o familie cu idei înaintate. Timp de 6 ani s-a ocupat de educarea celor trei fii ai lui Daniel și cu administrarea moșiilor acestuia. Desigur și-a îndeplinit cu prisosință și această ultimă însărcinare. Probabil că lucrarea sa Povățuire către economia de cîmp, *apărută la Buda, în 1806, este și rezultatul activității sale practice în mijlocul naturii.*

In 1803 a părăsit familia Vass, îndreptîndu-se spre Oradea, unde găsește sprijin la episcopul Ignatie Darabant și intră în legătură cu o seamă de canonici care aveau preocupări cărturărești, cu învățatul Mihail Tertina și cu poetul Ladislau Nagy. După o ședere de vreo trei luni la Oradea, Șincai se îndreaptă spre Buda, unde sosește la sfîrșitul lui noiembrie 1803. Aici lucrează în muzeul diplomatic, istoric și juridic al cunoscutului arhivar Martin George Kovachich. Acest învățat, de origine croată, se ocupa cu editarea unor lucrări vechi maghiare de istorie și drept. Șincai îl ajută în munca sa, citind, colaționînd diferite versiuni, făcînd extrase și redactînd prefețe la autorii latini și maghiari pe care Kovachich intenționa să-i publice. Pe lîngă aceasta, se îngrijea îndeaproape de toate lucrările acelui Muzeu.

Pentru că la Kovachich era slab retribuit și nu se putea ocupa prea mult de propriile sale cercetări, Șincai cere să fie numit în postul

(Continuare în pag. 4)

150 de ani . . .

(Urmare din pag. 3)

de corector al cărților românești care apăreau în tipografia Universității din Pesta. A și fost numit în acest post, la 15 mai 1804. Cenzor al acestor cărți fusese numit Samuil Micu. Acesta moare însă la 13 mai 1806. Postul rămas astfel liber, a fost cerut, între alții, și de Șincai. A fost numit însă, abia la 13 iunie 1808, Petru Maior.

În Buda Șincai și-a continuat și activitatea cărturărească. Astfel, în 1805 dă la lumină cea de a doua ediție din gramatica tipărită inițial în colaborare cu Micu, de data aceasta numai sub numele său. Ea se adresa în primul rînd străinilor, mai ales comercianților, care doreau să învețe limba română.

În Buda și-a continuat însă activitatea de istoric, începînd să redacteze marea sa lucrare Hronica românilor și a mai multor neamuri, *în trei volume, așa cum o avem astăzi. Importanța acestei lucrări constă în faptul că, prin bogăția izvoarelor folosite și a argumentărilor, ea a constituit o puternică armă de luptă pentru drepturile poporului român din Transilvania. Ea expune întîmplările dintre anii 86 și 1739 ale românilor de pretutindeni (Transilvania, Țara Românească, Moldova și sudul Dunării), cu scopul de a susține cu argumente științifice originea romană a poporului nostru și continuitatea lui neîntreruptă în Dacia, ca astfel să justifice și îndreptățirea lui la egalitate cu celelalte naționalități din Transilvania. El a izbutit chiar să publice două mici fragmente din această operă monumentală și anume în Calendarele care se scoteau în Tipografia Universității. Astfel, în Calendarul pe 1808 a tipărit doar cîțiva „ani" din Cronica sa și anume de la 89 la 169, iar în cel de pe 1809 anii de la 74 la 264, fiecare parte avînd abia cîte 40 de pagini.*

Dar la 23 mai 1809 Șincai demisionează din funcția de corector. Pe la sfîrșitul anului 1809 sau începutul celui următor, el se stabilește la moșia conților Wass, foștii săi elevi, în satul slovac Sinea, în nordul Ungariei. Aici și-a continuat munca la Cronica sa. În 1811 îl întîlnim la Oradea, la episcopul Samuil Vulcan, unde își continuă lucrul la Cronică. Abia la 2 noiembrie 1811 adresa o scrisoare acestuia, înștiințîndu-l că a terminat lucrarea și rugîndu-l să-i desemneze persoanele care-i vor face revizia. El stăruie de-acum înainte fără încetare să-și tipărească și restul lucrării. Începe și traducerea ei — oarecum rezumativă — în limba latină, ajungînd pînă la anul 1183, cu scopul de a o tipărit în ambele limbi. Astfel, la 2 iunie 1813, se adresează Guvernului transilvan, arătînd că a lucrat la opera sa timp de aproape 40 de ani și că ea cuprinde istoria poporului român între anii 86 și 1739. La 14 iunie opera sa a fost înaintată oficiului de cenzură format din Iosif Martonfi, episcopul catolic al Transilvaniei, ca președinte, Francisc Szilagyi, profesor de filologie și istorie la Colegiul reformaților din Cluj și Ioan Körmötzi, superintendentul unitarienilor din Transilavina. Referatul asupra ei e întocmit de Martonfi, avînd data de 5 martie 1814. Era o critică severă a tuturor părerilor expuse de Șincai, lucrarea fiind caracterizată ca „periculoasă opiniei publice". Pe baza opiniei formulate de comisia cenzorială, guvernul transilvan a dispus interzicerea tipăririi.

Și astfel opera de căpetenie a lui Șincai a rămas multă vreme în manuscris. Ea a văzut lumina tiparului abia în anii 1853—54 la Iași, în trei volume, după copia păstrată de arhimandritul maramureșan Ghermano Vida, sub îngrijirea lui A. T. Laurean, A. Panu și M. Kogălniceanu.

S-a tipărit apoi la București, tot în trei volume, sub îngrijirea istoricului Gr. Tocilescu, în 1886. O ediție nouă, după original, e luată acum în planul de editură al Academiei Republicii Socialiste România.

Tot în manuscris au mai rămas de la el și alte cîteva lucrări, ca: Învățătură firească spre surparea superstiției norodului *(tipărită abia în 1964),* Istoria naturii sau a firii, Vocabularium pertinens ad tria Regna Naturae, *versiunea latină a primului volum din Hronică* (Chronicon Daco-Romanorum sive Valachorum Plurium aliarum Nationum), *apoi o colecție de documente și de izvoare narative întocmită pe baza colecției mari de 27 de volume și care trebuia să însoțească Cronica* (Rerum spectantium al universam gentem Daco-Romanam seu Valachicam summaria collectio ex diversis authoribus).

În opera lui Gheorghe Șincai — mai ales în Hronic — întîlnim și numeroase rînduri prin care el condamnă uniația și apără „legea românească" de catolicizare. Astfel, el scria: „...și acuma se află nebuni ca aceia carii gîndesc că greco-catolicii, prentrucă să numesc uniți, trebuie să fie supuși romano-catolicilor; ci înțelepciunea arată că a fi unit cuiva atîta însemnează cît a fi lui asemenea și nu supus. Barem de s-ar arăta și cu fapte ce arată înțelepciunea!" (Cronică, III, p. 319). Vorbind despre unire el scria că aceasta „...n-au stat, nici stă în alta, fără numai să nu clevetim pre cei ce să țin de besearecа Romei, pentru obiceaiurile lor, iară noi românii să ținem obiceiurile besearicii Răsăritului și latinii însă să nu ne clevetească pe noi, căci cele patru punturi carea sînt între uniți și neuniți (cu iertare să fie zis de mine) necum să le știe românii cei proști și neînălțați, dară dintre cărturarii românești încă mulți nu le înțeleg, ci numai pleave vorbesc, neînțelegînd unul pre altul. Unirea aceasta ... mai pe urmă numai popilor au folosit, că aceștia au dobîndit puțină scutință cam anevoie, dară nobilii au rămas și rămîn cu buzele drănboiete pînă astăzi, căci latinilor destul le este că, înșelînd pe români din partea lor, au putut învinge cu numărul pre calvini..." (vol. II, p. 214—215). Iar în alt loc: „noi românii, de vom lua afară clerul unit, carele încă numai atîta se socotește cît a cincia roată la car, ce folos am avut sau avem din toate acestea?". De aceia, văzîndu-se înșelați uniții „au început a se lepăda de unire și a pofti preoții neuniți cari să le slujească" (vol. III, p. 290). În alt loc vorbește ironic de încetarea existenței Mitropoliei ortodoxe din Alba Iulia: „...cînd s-au milostivit Inochentie, papa de la Roma, a ne dărui cu Episcopia Făgărașului în locul Mitropoliei Bălgradului; pentru aceia că ne-am unit cu Sf. Beserica Romei" (vol. I, p. 67). Iar despre bula papală de înființare a Episcopiei Făgărașului, Șincai scria: „Multe bule patriarhicești am cetit în viața mea, dară bulă încîlcită și fără de înțeles ca aceasta n-am citit; doară Dumnezeu au tulburat mintea celui ce o au scris, pentru că n-au fost spre binele și folosul, ci spre răul românilor din Ardeal".

Din aceste cîteva citate din Hronic reiese că Șincai susținea că unirea trebuie înțeleasă în sensul că Biserica românească nu e supusă Bisericii catolice, ci egală cu ea și că își păstrează independența, legea, învățătura și obiceiurile, fără să defaime legea și obiceiurile catolice.

El a luptat pentru păstrarea neschimbată a „legii strămoșești" și împotriva celor ce voiau să catolicizeze pe românii uniți. El a înțeles însemnătatea unității românilor ortodocși și gr. catolici în aceeași „lege strămoșească", a întreținut legături frățești cu ortodocșii și a promovat înfrățirea dintre cele două Biserici românești, atît pe plan bisericesc, cît și pe plan național. Prigonit de catolicizanți, în frunte cu episcopul Ion Bob, Gheorghe Șincai a stat neclintit în slujba „legii strămoșești" și a poporului român. De aceea, reîntregirea bisericească din 1948 îl are pe Gheorghe Șincai ca pe un precursor. El este alături de cler și credincioși în lucrarea de consolidare a unității tuturor în „legea strămoșească"; este alături de poporul nostru, care și-a făurit o patrie independentă și unitară, în plin progres, între fruntariile Daciei, realizînd unitatea și înălțarea neamului așa cum a visat-o el.

*

Deznădăjduit că munca sa stăruitoare de o viață întreagă n-a putut să vadă lumina tiparului, sărac și singur, Șincai a închis ochii în ziua de 2 noiembrie 1816, pe drumul care ducea de la Oradea la Sinea. Prin opera și munca sa, el a trăit cu intensitate momentele mari de luptă ale poporului român asuprit, pentru libertate și dreptate, pentru unitatea bisericească și națională. Iată pentru ce comemorarea morții sale e prăznuită azi după cuviință de întregul nostru popor și de Biserica noastră, care îmbrățișează pe toți românii credincioși „legii strămoșești", care a fost și este „lege românească".

Mircea Păcurariu

Gînduri la sfintele evanghelii
Duminica XXIV-a după Rusalii (Luca 8, 49-51)

Hrana și viața

„Și a orînduit Iisus, să-i dea ei să mănînce" (v. 55).

Era jale mare în casa mai marelui sinagogii. „Toți plîngeau și se tînguiau" (v. 52). Și pe bună dreptate. Căci moartea lovise de data aceasta în ceea ce, după vîrstă, nu era dreptul ei: o copilă de doisprezece ani. Dar vălul acesta de răvășire și doliu e spintecat, la un moment dat, de cuvîntul, ce depășea orice rînduială a firii: *„Copilă, scoală-te!"* „Și s-a întors duhul ei și s-a sculat degrabă" (55).

Nu era, însă, destul cu atît. Căci nu i-ar fi folosit nimic scularea, dacă, în a doua clipă, ar fi fost lăsată iarăși pradă morții. Iisus a ținut să-i asigure și continuarea vieții: *„a orînduit . . . să-i dea ei să mănînce".*

E ceea ce a făcut față de tot omul păcătos, cînd a intrat în casa de doliu a greșelii.

Nu numai, că și-a întins mîinile pe cruce, ca să înlăture, prin ispășire, cauza morții: păcatul; nu numai că s-a coborît la iad, unde a sfărîmat „încuietorile" și de unde i-a ridicat cu sine pe toți cei din veac adormiți, dar a ținut să asigure, pentru viitor, viața duhovnicească, răsărită în țarina pămîntului din moartea și învierea Sa.

Pr. *Zosim Oancea*

CONTEMPORANUL

Trecutul, cu anii cei mult depărtați,
E mină ce-nchide mulțimi de comori.
Te-ndeamnă adesea în ea să cobori
Prezentul, cu oamenii lui minunați.
Prezentul e iureș năvalnic de-atom.
E clipa-mplinirii trecutelor vreri.
E geană deschisă spre noi primăveri
Privirilor tale mărețe de om.
Tu scoți din adîncuri, cu mîini de artist,
Vestigii de artă și urme de vieți.
Bucoavnele vremii frămînți și te-nveți
Să fii lumii tale un nou alchimist.
Conjugi ce e veșnic cu ce-i trecător.
Din vaste furnale cu frunți pîn-la cer
De-o parte dai zgura cu duh efemer
Și scoți aur veșnic pentru viitor.
Grădinile păcii sporești în hotar.
În suflet îți crește lumină și cînt.
Pămîntul te-nalță, iar cerul cel sfînt
Îți dă nemurirea răsplată și har.

Pr. *Dumitru Soare*

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

ANUL 114 Sibiu, 1 decembrie 1966 Nr. 45—46

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
"Ștefan Gheorghiu"
Sibiu
Str. Bariţiu nr. 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfîntul Ierarh Nicolae

Biserica creștină Ortodoxă pomenește și preaslăvește în ziua de 6 decembrie pe marele Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei, o provincie din Asia Mică.

Numele acestui sfînt vlădică al Bisericii universale plutește într-o aurore de fericită tradiție, de sute de ani, în amintirea recunoscătoare și în cucernicia creștinilor. El a fost contemporan cu împăratul Constantin cel Mare și a luat parte printre ierarhii vremurilor sale la sinodul întîi ecumenic, ținut la anul 325, la Niceia, o cetate aproape de Constantinopol.

Pentru noi creștinii ortodocși, marele ierarh de la Mira Lichiei a rămas modelul adevăratului bun păstor al turmei celei duhovnicești.

Sfîntul ierarh Nicolae este patronul corăbierilor duhovnicești. Este modelul viu și nepieritor al ierarhiei bisericești.

Ziua de pomenire și preaslăvire a acestui sfînt ierarh al Bisericii universale ne îndeamnă să medităm cu evlavie asupra veacurilor de aur ale Bisericii.

Sfîntul Nicolae ia parte la lucrările primului sinod ecumenic și se impune printr-un curaj fără rezervă tuturor membrilor sinodului, apărînd adevărata credință în Iisus Hristos, în Sfînta Treime.

Cînd a fost hirotonit preot, bătrînul episcop care-l hirotonise, recomandîndu-l a spus: „Fericită este turma care va avea un asemenea păstor!". Proorocia aceasta s-a împlinit întocmai: dărnicia lui punea pîine pe mesele lipsite; iubirea lui împrăștia balsam răcoritor peste sufletele îndurerate; iar bunătatea lui potolea întotdeauna valurile inimii. Om ceresc fiind, întocmai cu îngerii, s-a arătat pe pămînt mîngîietor celor în necazuri, hrănitor celor flămînzi, mîntuire celor în primejdii, toiag bătrînețelor, povățuitor tinereților, turn creștinătății, apărător ortodocșilor, stîlp al dreptei credințe și cunună nestemată Bisericii lui Hristos.

Sfîntul ierarh Nicolae s-a identificat cu turma sa duhovnicească, mărturisind în faptă și cuvînt adevărul neschimbat, adevărul curat și mîntuitor. Abătîndu-se zile de grele încercări peste Biserica lui Hristos, el a stat ca o stîncă de întărire a Bisericii, ca un far dumnezeiesc în bîntuiala veacului.

Stîlp al ortodoxiei a mărturisit că Iisus Hristos este „Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut", Adevăr nestrămutat și veșnic, așezat de-a pururi la temelia Bisericii Ortodoxe și a vieții creștinești.

Ziua marelui ierarh ne mai aduce aminte unele adevăruri elementare, că în Biserica lui Iisus Hristos, episcopul adună trei vrednicii prea înalte: este învățător, ca Dumnezeiescul învățător, este preot (arhiereu) ca același Divin Arhiereu și este păstor sufletesc, precum este Domnul și Dumnezeiescul Păstor, Hristos.

Ierarh, preot și păstor! Din știința episcopului, în orice timp, ortodoxă și sănătoasă se umplu jghiaburile duhovnicești și amvoanele revarsă din abundență apa cea vie, „izvorîtoare întru viața veșnică". Din puterea sfințitoare a episcopului se îndestulează tot sufletul creștinesc. pentru viața aceasta și în pregătirea vieții ce va să fie. Căci „Biserica este în Episcop și Episcopul în Biserică". Din vrednicia păstorească și devotamentul care-și pune viața pentru turma duhovnicească pogoară conducerea cea dreaptă, vigilența cea neobosită, înțelepciunea binevoitoare, nepărtinirea vlădicească, selecționarea elementelor preoțești, și mai presus de toate, generozitatea, dărnicia, virtuți ale marelui Ierarh Nicolae de la Mira Lichiei!

Pr. N. Ciudin

Cu privire la post și înfrînare

„Să vă întăriți cu putere prin Duhul său întru omul cel dinăuntru" (Efes. 3, 16).

Așezate din vremi străvechi de către soboare vlădicești, formate din oameni ninși de ani și cu talpile bătucite pe cărările și urcușul virtuților, posturile noastre creștinești au un adînc rost în cultivarea sănătății trupești și sufletești a credincioșilor. Orice eveniment mai deosebit din viața inșilor și a obștiilor este așteptat și întîmpinat cu o anumită pregătire, într-o anumită ținută. După gradul de pregătire se cîntărește atenția care se acordă evenimentului în cauză.

Timp de pregătire, mijloc de curățire sau grijire trupească și sufletească, în vederea întîmpinării cu cuvenită vrednicie a unor cu adevărat mari evenimente creștine, sînt și posturile.

Un astfel de eveniment deosebit pentru viața religioasă este și Nașterea după trup a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Importanța acestui eveniment pentru creștini nu poate fi cîntărită desigur cu nici un fel de măsură. Căci acum Dumnezeu ia chip de om, coboară între noi, pentru ca pe noi să ne lumineze și să ne mîntuiască. Postul Crăciunului, în care tocmai ne aflăm, este o cale de pregătire în vederea primirii acestui eveniment.

Experiențele zilnice pe care adesea le facem ne confirmă tot mai mult adevărul că postul mîncării sau un regim alimentar din care sînt scoase sau împuținate anumite alimente și băuturi își are importanța lui în menținerea sănătății. Ne este dat să auzim de multe ori cuvinte ca acestea: „De cînd țin regim mă simt mai ușor (în sensul de mai bine, mai sprinten trupește și sufletește)".

Postul Crăciunului însă, ca de altfel toate posturile noastre, un alt lucru cu deosebire vrea să ni-l sublinieze, să ni-l amintească, să ni-l pună în față. Totdeauna dar mai ales cu prilejul posturilor, în viața fiecăruia dintre noi trebuie să se vădească mai mult „omul cel dinăuntru" — cum spune atît de potrivit Sf. Apostol Pavel (Efes. 3, 16), ființa noastră spirituală adică, mintea noastră sănătoasă. Totdeauna, dar mai ales în timpul postului, ni se cere în mod special activizarea sau punerea în mișcare a forțelor noastre sufletești; în viața fiecăruia dintre noi trebuie să fie mai vădit, mai simțit, mai cunoscut acel lucru minunat pe care poporul nostru îl numește atît de frumos „omenie". Deși greu de tradus prin bogăția lui, putem spune totuși că acest cuvînt înseamnă cît mai multă esență umană, cît mai multă dragoste de oameni și de tot ce ne înconjoară, cît mai multă conștiință, cît mai multă viață sufletească, cît mai mult bine lucrat, cît mai multă cinste, cît mai mult echilibru, cît mai multă stăpînire de sine, cît mai multă cumpătare în toate: în gînduri, în grai, în comportare, în hrană, în îmbrăcăminte etc.

„Fiecare dintre noi — ne spune Sf. Vasile cel Mare, comentînd unul din Psalmi — are în adîncul său un cîntar, construit acolo de Creatorul nostru, cu ajutorul căruia ne este cu putință să deosebim care este natura lucrurilor. Tu — continuă Sf. Părinte — nu vei putea spune în ziua judecății: n-am cunoscut binele, căci însuși cîntarul acesta va vorbi pentru tine (te va acuza), el care ți-a procurat din plin deosebirea binelui și a răului". Acest cîntar fin este sufletul nostru, este conștiința noastră morală, a cărei activitate o simțim în fiecare pas de-al nostru. Dar pentru ca acest cîntar, pentru ca această cumpănă să fie cît mai negreșelnică în cîntăririle sale trebuie s-o păstrăm mereu curată, s-o îngrijim permanent, și la aceasta ne cheamă postul. Aceasta cu atît mai mult cu cît știm cu toții, noi cei ce credem în Mîntuitorul Iisus Hristos, că ceea ce dă frumusețe specială, măreție deosebită, superioară omului este sufletul său.

Prin sufletul nostru sîntem „chipul și asemănarea" Ziditorului, prin el „noi toți răsfrîngem ca o oglindă slava lui Dumnezeu" — cum înțelept grăiește Sf. Apostol Pavel (II Cor. 3, 18).

Prin sufletul său mai ales, prin gîndirea sa, prin puterea sa creatoare, prin dragostea sa, prin blîndețea și înțelepciunea sa, omul este cea mai scumpă comoară de pe pămînt, cu nimic comparabilă, după cum ne spune și Mîntuitorul cînd zice: „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?" (Marcu 8, 37).

De starea noastră sufletească atîrnă toate faptele noastre bune sau rele. „Nu se înfiripă nor fără adiere de vînt și nu se naște patimă fără gînd", spune Marcu Ascetul. Sau cum ne arată Mîntuitorul cînd grăiește că „din prisosința inimii grăiește gura. Omul cel bun din comoara cea bună a inimii scoate cele bune, iar omul cel rău din comoara cea rea scoate cele rele" (Matei 12, 34—35).

Partea spirituală din noi, lăuntricul nostru, sufletul nostru, așadar, este principiul călăuzitor al ființei noastre. De felul cum acest suflet îl cultivăm, îl formăm, depinde orientarea noastră.

(Continuare în pag. 2)

Cu privire la post...

(Urmare din pag. 1)

activitatea și toate manifestările noastre, în munca pe care o prestăm, în relațiile cu semenii noștri etc. Un creștin cu suflet mare, cu un interior bogat, cu o inimă plină și caldă este totdeauna un om bun, un om de omenie, un om echilibrat, cumpătat, săritor, cinstit în toate ale sale. Și invers, preocupări mărunte, grija pîntecului numai, lipsa de control în vorbe și fapte, denotă un suflet mic, un suflet gol.

Din acest motiv Mîntuitorul se adresează cărturarilor și fariseilor fățarnici, spunîndu-le să curețe „întîi partea cea dinăuntru a paharului și a blidului, ca să fie curată și cea din afară" (Matei 23, 26). Cuvintele Lui sînt totdeauna adevărate și netrecătoare: Să curățăm întîi lăuntricul nostru, ființa noastră spirituală, inima noastră, sufletul nostru, și atunci întreaga făptură ne va fi curată. Este ceea ce spun și Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și experiența de veacuri a obștei creștine.

„Pentru aceea — spune Sf. Apostol Pavel — îmi plec genunchii înaintea Tatălui, de la care își ia numele orice făptură, ca să vă dea vouă, după bogăția slavei sale, să vă întăriți cu putere prin Duhul său întru omul cel dinăuntru" (Ef. 3, 14—16). „Umblați duhovnicește — ne învață tot Sf. Apostol Pavel — și (atunci) poftele trupului nu le veți mai împlini" (Gal. 5, 16), conduceți-vă după voia Domnului și după legile sufletului, parcă vrea să spună marele Apostol, după povățuirile minții sănătoase și atunci nu veți deveni robi patimilor, pornirilor josnice, spre care adesea trupul nostru este înclinat să ne tragă. Apostolul Pavel ne arată care sînt aceste porniri cînd zice ceva mai departe: „Faptele trupului sînt cunoscute. Ele sînt acestea: necurăția, destrăbălarea, slujirea idolilor, fermecătoriile, vrajbele, sfezile, zavistiile, dezbinările, uciderile, bețiile și altele asemenea acestora". În opoziție cu acestea, „roada duhului" cum zice Apostolul, faptele sufletului luminat sînt „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețea, înfrînarea poftelor" (Gal. 5, 19—23).

Toate aceste flori minunate care contribuie mai mult ca orice la frumusețea vieții, într-un suflet creștinesc cu frică de Dumnezeu și cu osîrdie spre cele ale Domnului, cresc și înfloresc ca în mediul lor firesc, pe cînd celelalte manifestări rele despre care ne vorbește Sf. Apostol Pavel se vestejesc și, încetul cu încetul, dispar una după alta. Ne încredințează și Sf. Vasile cel Mare, cînd zice că „mîndria, mînia, lăcomia, beția și altele asemenea se biruiesc de mintea și judecata care cunosc pe Dumnezeu", adăugînd totodată că mintea creștinului adevărat este ca o farmacie din care se pot scoate leacurile trebuincioase învingerii patimilor. Despre această realitate frecventă în viața adevăraților creștini ne vorbește și Sf. Maxim Mărturisitorul care, subliniind faptul că „loc sfînt și biserică lui Dumnezeu este mintea omului", arată că „mintea unindu-se cu Dumnezeu și petrecînd în El prin rugăciune și dragoste, se face înțeleaptă, bună, puternică, iubitoare de oameni, milostivă, îndelung răbdătoare și, simplu vorbind, poartă în sine aproape toate însușirile dumnezeești".

O viață sufletească intensă se revarsă în mod necesar și în afară, dirijînd pozitiv, binefăcător, întreaga lucrare a trupului. Într-o astfel de situație, zidul despărțitor al vrajbei, cum spune Apostolul Pavel, a fost dărîmat, antagonismul dintre pornirile pătimașe, care împing la păcat și fapte rele, și legile sau aspirațiile superioare ale sufletului a fost înlăturat, trupul nostru devenind un executant sau ascultător credincios al rațiunii, al spiritului sau lăuntricului nostru.

La astfel de stări se ajunge desigur numai prin harul întăritor al lui Dumnezeu (dobîndit prin întruparea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos), cît și prin osteneală multă, prin efort continuu, prin muncă organizată, prin permanente preocupări pozitive, prin lucrarea virtuților etc.

Din acest motiv în multe rugăciuni de-ale noastre adresăm Ziditorului și cereri ca acestea: „Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcînd, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetînd și făcînd toate cele ce sînt spre bună plăcerea Ta". Sau: „Ingroapă-mi sfaturile mele cele viclene prin gînduri bune", ori „luminează mintea noastră și simțurile toate ni le păzește" ș.a.

Din astfel de motive și Psalmistul David, după marele său păcat comis prin uciderea lui Urie, face către Dumnezeu și această fierbinte rugă: „Dă-mi iarăși bucuria mîntuirii Tale și *cu duh stăpînitor mă întărește*" (Ps. 40, 14), cu suflet tare adică, cu voință puternică, pentru a putea ține în frîu toate pornirile capabile să-i întineze ființa. In această ordine de idei s-a spus pe drept cuvînt că viteaz cu adevărat este nu atît cel ce învinge oști, cît mai ales cel care se învinge pe sine. „Unii — spune Sf. Marcu Ascetul — numesc înțelepți pe cei ce dobîndesc lucrurile sensibile. Dar înțelepți sînt cei ce stăpînesc voile lor". De altfel „Cine se biruiește, De orice poftește, Neom se numește", după cum zice zicala noastră din bătrîni. Ne este cunoscut de fapt că poporul nostru, marea obște a credincioșilor noștri s-a condus și se conduce totdeauna după legile neînșelătoare ale inimii curate și ale minții sănătoase, din a căror practicare a ieșit acea intraductibilă „omenie românească" despre care am mai amintit.

Tot dintr-o astfel de practicare a echilibrului sau cumpătării în toate a ieșit și înțeleptul proverb:

Cumpăna nepoate
E bună la toate

ca și următoarele versuri aparținătoare unuia dintre primii noștri poeți:

Infrînarea calea vieții strălucit împodobește.
Pe credință înțelepciunea, ca o pavăză păzește.
Singură dreptatea țese adevărul fericirii.
Bărbăția-n grab produce dulce rodul izbîndirii;
Omul aste virtuți harnic cultivîndu-le în sine,
Lui și patriei și lumii scump e făcător de bine.

*

La capătul acestor gînduri vom spune, așadar, că postul are mare valoare în viața noastră creștină, atît postul de mîncare cît mai ales postul faptelor, postul sufletului. El este un bun prilej de întărire și de o mai vădită afirmare a vieții noastre sufletești, a practicării bunelor moravuri, a cumpătării în toate, a înfrînării de la porniri rele, a omeniei.

Astfel înțelegînd și practicînd postul, „Nașterea lui Hristos — pe care o așteptăm — ne va fi de folos", precum spune colinda.

Gh. Papuc

Calea poruncilor Bisericii

Iată sfintele sărbători de iarnă stau înaintea noastră. Incă odată preamărim Nașterea Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos și ne vom odihni duhovnicește de ostenelile noastre din anul ce expiră.

Se cuvine, ca din toată inima, să întovărășim caravana Magilor de la Răsărit și pe păstorii din Betleem, zoriți să vină să se închine Dumnezeiescului Prunc, avînd o grijă pătrunzătoare pentru noi înșine. Odată cu venirea sfintelor sărbători, între diferitele obligațiuni pe care le cunoaștem și unii le și aplicăm este una de mare importanță, spovedania. Sînt credincioși care nu știu pînă unde trebuie străbătută calea poruncilor Bisericii, nu cunosc ce este sfînta Spovedanie și lasă necercetate bogățiile și leacurile spirituale ale Bisericii!

Sfînta Spovedanie este paznica sănătății sufletești, așezată în Biserică de Mîntuitorul. Un creștin bun, totdeauna, se va spovedi duhovnicului, înainte de marile praznice, ca să-și descarce povara inimii și să primească dezlegare de păcate și binecuvîntare de la Domnul nostru Iisus Hristos.

Spovedania nu este legată de soroace sau termene anumite din cursul anului. Putem merge la preotul duhovnic ori de cîte ori avem nevoie să ne ușurăm sufletul de povara păcatelor și de a primi mîngîierea Harului și iertării; numai să fie făcută cu zdrobire de inimă. Și cu cît ne spovedim mai des cu atît e mai bine, primind prin această sfîntă taină înnoirea morală, adică reașezarea celui ce se pocăiește sub puterea Harului. Prin deslegarea păcatelor la scaunul duhovniciei conștiința credinciosului devine mai luminată, mai ușurată. Chiar și aceia cărora ni se pare că nu greșim și nu păcătuim cu nimic, trebuie să ne spovedim. Așa ne învață Sfîntul Evanghelist Ioan, ucenicul cel iubit al Domnului: „De vom zice că păcat nu avem, pre noi înșine ne înșelăm și adevărul nu este întru noi. De vom mărturisi păcatele noastre, este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată strîmbătatea. Dacă zicem că n-am păcătuit, îl facem mincinos și cuvîntul Lui nu este întru noi" (I Ioan, cap. 7, 8—10). Puterea de a lega și deslega păcatele o are numai Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, dar El a dat această putere și Apostolilor (Ioan 20, 21—23) și prin aceștia episcopilor și preoților.

Dezlegarea este iertarea desăvîrșită a păcatelor, mărturisite înaintea duhovnicului cu umilință și cu dorința sinceră de a nu le mai face. Iată ce zice Sfîntul Ioan Gură de Aur despre puterea de a dezlega, încredințată preoților: „Locuitori ai pămîntului și ducîndu-și viața pe el, preoții au fost cinstiți cu încrederea de a administra cele cerești; ei au primit puterea pe care Dumnezeu nici îngerilor și nici Arhanghelilor n-a dat-o. Acestora nu li s-a spus: cîte veți lega pe pămînt vor fi dezlegate și în ceruri. Stăpînitorii pămîntului au puterea de a lega, dar numai trupurile. Lanțul, însă, pe care Dumnezeu l-a dat preoților, atinge sufletul și e lung pînă la ceruri. Cele ce fac preoții aici jos, Dumnezeu le întărește sus și Stăpînul aprobă hotărîrea servilor Săi. Ce altceva le-a dat decît puterea cerească? Cărora le veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, ținute vor fi" (Ioan 20—23). Ce autoritate ar putea fi mai mare decît aceasta: „Tatăl a dat Fiului toată judecata" (Ioan 5, 22). „Iar eu văd că toată această putere a fost dată preoților de către Fiul" (Sf. Ioan Gură de Aur, Despre preoție, vezi Învățătura de Credință, p. 156—157).

Se apropie Sf. sărbători. Ca să simțim cu adevărat bucuria Nașterii Domnului, vom merge să primenim înaintea duhovnicului nostru legămîntul de credință și de iubire către Cel ce a binevoit să se deșerte pe Sine de slava cerească și să se întrupeze din Sfînta Fecioară Maria pentru a noastră mîntuire. Așa ne vom odihni sufletește, la umbra duhovnicească a Ieslei Mîntuitorului și vom îngîna cu sfinții îngeri și cu închinătorii păstori ai Betleemului colindele și imnele de Crăciun, premărind pe Hristos-Domnul și cerînd „pe pămînt pace și între oameni bunăvoire".

Pr. N. C.

1 Decembrie

A trecut aproape o jumătate de veac de la memorabila Adunare populară de pe Cîmpul lui Horea de la Alba Iulia, care a hotărît unirea Transilvaniei cu Patria Mamă, realizînd astfel visul de veacuri al poporului român. Într-adevăr, născut din îngemănarea dacilor cu romanii, poporul român, zămislit pe teritoriul rotunjit între crestele Carpaților și în jurul acestor creste, și-a legat ființa de aceste plaiuri, de pe care nu l-a putut clinti nici o vijelie. E ceea ce poporul exprimă cu cuvintele: „apa trece, pietrele rămîn", căci „noi ni-s de aici", aici ne-am știut din moși-strămoși. Permanența poporului român pe pămîntul strămoșesc o mărturisesc nu numai izvoadele scrise, sau monumentele vechi, ci și săpăturile arheologice, care scot din pămînt urmele civilizației noastre, veac de veac. Pămîntul întreg de la un cap la altul — e semănat cu oseminte strămoșești, cu semnele creației lor.

Deși împărțit în trei provincii vreme de secole, poporul român a rămas una în sufletul, viața, cultura și civilizația sa. Unitatea aceasta s-a vădit în faptul că e același grai românesc, care s-a vorbit și se vorbește pretutindeni, încît românii din diferite colțuri ale țării s-au înțeles și se înțeleg întreolaltă ca fiii aceleiași mame, de la care au învățat aceeași limbă. Unitatea s-a arătat în aceeași cultură și civilizație, care — cu toată varietatea ei — are un fond comun. Așa este întreg folclorul, basmele și poeziile, cîntecele și jocurile, obiceiurile de nuntă, ș. a. Aceeași unitate se răsfrînge și în dezvoltarea culturii moderne, a literaturii culte. Scrisul românesc, început în Transilvania, a înflorit îndată peste munți și a primit deplinătate prin contribuția scriitorilor din toate părțile pămîntului românesc.

Mărturie și factor de unitate românească a fost de-a lungul secolelor și „legea strămoșească", credința ortodoxă română. Fii ai aceleiași Biserici Ortodoxe Române, credincioșii români în ori ce biserică din ori ce colț de țară se simțeau „acasă", se simțeau frați. Era aceeași credință, aceeași Sfîntă Liturghie, aceleași Sfinte Taine și slujbe bisericești, aceleași cărți, scrise cu mîna sau tipărite la Alba Iulia, Brașov, București, Iași, Sibiu etc., aceeași închinare în limba română. Biserica Ortodoxă s-a împletit în așa fel cu viața românilor, încît „legea" ei era numită „legea românească".

Astfel în rotunjimea acestui pămînt, a cărui coloană centrală sînt Carpații, poporul român a avut leagănul nașterii și prunciei sale, locașul bărbăției sale. El l-a ținut strîns la olaltă și asupra lui poporul român și-a pus pecetea forței lui creatoare.

Unitatea de origine, de suflet, de limbă, de cultură și civilizație, de credință strămoșească, în mod firesc a zămislit dorința realizării unității într-un singur stat național. Această dorință — care și-a găsit întruchipare ca de fulger în Mihai Viteazul, Domn al Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei — a fost împlinită prin lupta maselor populare cînd condițiile istorice au cerut-o și au făcut-o posibilă. Începutul a fost la 24 ianuarie 1859, cînd Țara Românească și Moldova s-au unit într-un singur Principat. Acest început s-a continuat prin proclamarea — la 1 decembrie 1918 — a unirii Transilvaniei cu Patria Mamă. Poporul român era cuprins acum într-un singur stat, România, între granițele Daciei de altădată. Decebal s-a înfiorat la Sarmisegetuza, văzîndu-și urmașii adunați iarăși între aceleași hotare străvechi.

Ceea ce s-a realizat în 1918, s-a desăvîrșit în vremea noastră, cînd Republica Socialistă România, stat unitar, independent și suveran, se înalță — prin munca entuziastă a poporului, sub călăuzirea conducătorilor înțelepți și devotați — pe noi trepte de cultură și civilizație, împlinind și depășind cele mai îndrăznețe visuri ale înaintașilor. România socialistă este mamă bună a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, de credințe religioase. Înfrățiți în același ideal, în aceiași muncă, bucurîndu-se de roadele muncii tuturor, poporul român și naționalitățile conlocuitoare sînt una în iubirea de patrie și în strădania de a înălța patria scumpă pe noi culmi de lumină.

Clerul și credincioșii Bisericii noastre, uniți în aceeași „lege strămoșească" și în același atașament neclintit față de popor și țară, păsind pe urmele strămoșilor, sînt însuflețiți de același patriotism fierbinte și aduc contribuția lor la înflorirea patriei.

Unitatea tuturor fiilor patriei în același ideal, în aceeași muncă, în aceleași realizări istorice, e chezășia că unitatea realizată prin luptă și jertfe în același stat național, în aceiași patrie socialistă, este veșnică. Pentru apărarea ei, pentru întărirea și desăvîrșirea ei ne dăruim toată ființa, toată energia, toată viața.

T. R.

Pacea în Hristos

„Pentru că Dumnezeu era în Hristos și a împăcat lumea cu Sine" (II Cor. 5, 19).

Din nou se aprinde cerul de lumină, din nou răsună văzduhul de cîntarea îngerilor, din nou se proclamă peste lume mesajul Celui care se întrupează: „Pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Luca 2, 14).

Și din nou se înțelește scrisul și predica despre pace.

Dar nu e prea mult? Nu se exagerează, răscolind și frămîntînd mereu aceeași problemă a păcii?

A pune asemenea întrebări, e ca și cum ai zice: la ce atîta apă, dece atîta goană după pîine, pentru ce atîta năzuință după lumină?

Căci, ca și apa, ca și pîinea, ca și lumina, pacea este o condiție esențială a existenței, *la orice nivel și în orice unitate ontologică, morală și socială ar fi privită.*

De altfel, în cele ce urmează încercăm să stăruim asupra unui aspect puțin lămurit al problemei păcii.

În general, despre pace vorbește toată lumea, indiferent de religie, doctrina filozofică, sau socială, prin prizma căreia o tratează. E de asemenea un consens universal, în a-i pune la temelie: iubirea. Și pe bună dreptate, pentru că în împărțirea lumii în atîtea doctrine și religii nu există altă legătură, care să-i poată apropia, uni și împăca pe toți.

Se poate urmări, totuși, și o fundamentare specifică a păcii, în oricare dintre doctrinele religioase, filozofice, morale și sociale ale lumii.

E ceea ce încercăm să facem aici, privind: pacea în Hristos.

Care-i sînt temeiurile, nota esențială și ținta, spre care se îndreaptă?

Aprofundăm, în acest scop, cîteva locuri din Sfînta Scriptură a Noului Testament.

„Pentru că Dumnezeu era în Hristos și a împăcat lumea cu Sine" (II Cor. 6. 9).

„Ca toate să le unească iarăși în Hristos, cele din ceruri și cele de pe pămînt — toate într-însul" (Efes. 1, 10).

Din toate aceste texte, reținem faptul că Hristos, ca unitate, în care se întîlnesc și se împacă: Dumnezeu și toate cele create, este, în primul rînd, o unitate ontologică. *În El, toate cele ce sînt se încorporează structural. Și nu printr-un acord, în timp, ci* genetic. *Toate sînt mădularele aceluiași organism, în raport de fraternitate structurală, unele față de celelalte.*

Pe calea aceasta, unind toate, „într-un singur trup" (Efes. 2, 16), le-a împăcat Dumnezeu pe toate cu Sine.

În acest sens, „El este pacea noastră" *(Ibid, v. 14).*

Prin urmare, pacea în Hristos are la bază, în primul rînd, acest temei structural, ontologic. *Stau în legătura păcii, în Hristos, cu fratele meu, pentru că sîntem mădularele aceluiași trup. Și orice trup, ca și orice împărăție, care se dezbină, „se pustiește" (Luca 11, 17).*

Structura aceasta are, însă, o lege și o putere morală, care o menține și prin care se realizează. Aceasta este: iubirea.

Iubirea este nedespărțită de trup, dar este al doilea moment în existența lui. Îl iubesc pe aproapele meu, pentru că mă recunosc cu el frate în Hristos. Iubindu-l, adaug încă o putere la legătura păcii: însuși acest temei moral al iubirii.

Cît privește nota esențială, se poate spune, că pacea în Hristos este o realitate interioară. *E împăcarea cu Dumnezeu, în cămara de taină a sufletului, în primul rînd; din aceasta decurge împăcarea cu sine, din care se revarsă, apoi, împăcarea cu aproapele. Pacea în Hristos crește, deci, din adîncuri de suflete împăcate, ca să se întindă, ca un arbore uriaș, și să adăpostească în ramurile sale pe toți locuitorii pămîntului.*

Aceasta este pacea, despre care spune Mîntuitorul: „Pacea mea o dau vouă, nu cum dă lumea v-o dau eu" (Ioan 14, 27).

Ținta finală a ei nu este ea însași, deci: pace pentru pace, ci e aceeaș țintă a întregei alergări a omului și a existenței: desăvîrșirea. *„Fiți dar voi desăvîrșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc este desăvîrșit" (Matei 5, 48).*

Dar pacea în Hristos este pacea în Biserică, *pentru că Biserica este trupul lui Hristos, este continuarea lui Hristos în timp. Unde apare Biserica, apare Hristos, iar unde apare Hristos, apare împăcarea universală, a celor de pe pămînt și a celor din ceruri (Col. 1, 20).*

De pe această poziție se încadrează Biserica, în concernul universal al popoarelor lumii, iubitoare de pace, cu care, dacă nu are comun temeiul structural, ontologic, se întîlnește, în schimb, pe temeiul moral al iubirii, *care le adună la un loc pe toate cele risipite.*

În lumina acestor considerațiuni, se poate profila trezirea, în întreaga creștinătate, a conștiinței fraternității structurale, în Biserica lui Hristos, și de a reda astfel temeiului iubirii fundamentarea lui ontologică, în drumul statornicirii și consolidării păcii universale.

Căci din perspectiva aceasta războaiele *dintre popoare sînt, pur și simplu,* monstruozități, *crime organizate de către dușmanii omului, căderi alături de natură, în prăpastiile distrugerii și ale morții.*

Iată pentru care motive nu-i niciodată prea mult și exagerat să se vorbească despre pace, *și mai ales cînd strigătele de pace ale popoarelor pămîntului se împletesc, în aceeaș simfonie, cu vestirea oștilor cerești din văzduh: „pe pămînt pace, între oameni bunăvoire", în Noaptea Sfîntă a Crăciunului.*

Preot Zosim Oancea

Gînduri la Sfintele Evanghelii

Duminica XXVII-a după Rusalii (Luca 13, 10—17).

PREDICA ŞI REALITATEA

„Şase zile sînt întru care se cuvine a lucra; venind deci întru acestea, faceţi-vă sănătoşi, dar nu în ziua sîmbetei!" (14).

Predica Mai Marelui Sinagogii, din sfînta Evanghelie de azi, e un model de predică ruptă de realitate, deci un model de cum nu trebuie să fie predica.

El are în vedere numai litera goală a unei prescripţii morale, al cărei propovăduitor şi păzitor se socoteşte a fi. Predica lui trece pe deasupra realităţii şi peste înţelegerea şi participarea celor ce-l ascultă.

În faţa lui apare predica vie a Mîntuitorului, legată de realitate, care înseamnă întruchipare în fapt a însăşi esenţei poruncii morale: *facerea de bine* (v. 11—12).

Verificarea lor?

Duhul legii, în primul rînd. Căci dacă legea nu oprea să se dezlege, în zi de sîmbătă, boul şi asinul, ca să se adape, cu atît mai puţin putea opri dezlegarea unei fice a lui Avraam, „pe care a legat-o Satana de optsprezece ani" (v. 15—16).

Iar verificarea ultimă o face însăşi realitatea, poporul necăjit, din vremea aceea, care simte în viaţa şi în suferinţa sa adevărata propovăduire şi împlinire a legii morale, şi care *„se bucura de toate faptele măreţe săvîrşite de El"* (v. 17).

Duminica înaintea Naşterii Domnului (Matei 1, 1—25).

OM ADEVĂRAT

„Dator era întru toate să se asemene fraţilor" (Evrei 2, 17).

Dacă procesul intim al întrupării Fiului lui Dumnezeu este învăluit în minunea naşterii din fecioară, „zămislit într-însa din Duhul Sfînt" (Matei 1, 20), toată prefaţarea naşterii trupeşti a Lui îl integrează în trupul omului, ca să nu fie numai „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat", ci şi *„om adevărat din om adevărat"*.

Acesta este rostul înşirării neamurilor, din care s-a zidit trupul Domnului Hristos, în evanghelia Sfîntului Matei de la Avraam (1, 1—16), iar în a Sfîntului Luca, în sens invers, pînă la Adam (3, 23—38).

Şi pentru acelaş motiv a avut mamă, ca toţi oamenii, în persoana Fecioarei Maria, şi a avut tată, în persoana protectorului copilăriei Sale, Sfîntul Iosif.

Căci, voind să mîntuiască neamul omenesc, *„dator era ca întru toate să se asemene fraţilor"*.

In felul acesta, născîndu-se ca omul, trăind ca omul, şi pătimind ca omul, El a devenit model moral cu putinţă de ajuns omului.

De aici toată încrederea, nădejdea şi mîngîierea creştinului, că nu aleargă după o himeră, după o „fata morgana", care se destramă mereu, ci după chipul desăvîrşit al lui Iisus Hristos, care, *„fiind ispitit El însuşi, poate să ajute şi celor ce se ispitesc"* (Evrei 2, 18).

Naşterea Domnului (Luca 2, 1—20; Matei 2, 1—12).

TULBURAREA ÎN FAŢA NOULUI

„Auzind acestea împăratul Irod, s-a tulburat şi tot Ierusalimul cu el" (Matei 2, 3).

Tulburarea lui Irod şi a Ierusalimului este spaima, de totdeauna, a *vechiului*, la apariţia *noului*.

Îndreptăţită uneori, cînd decurge doar din convingerea sinceră a apărării unei poziţii de adevăr, ea devine fără sens şi de osîndit, cînd e din teama pierderii unor stări personale şi egoiste.

Căci *noul* nu apare, în inevitabila dialectică a vieţii şi a istoriei, ca să distrugă *vechiul*, ci, prin nimicirea trecătorului, să-l lumineze, să-l aprofundeze, să-l lărgească şi să-l desăvîrşească.

„Să nu socotiţi, că am venit să stric legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc" (Matei 5, 17).

Şi ni s-a născut Iisus Hristos în Beteelmul Iudeii ca să purifice, să răstoarne „mesele zarafilor şi băncile vînzătorilor" (Matei 21, 12), să alunge pe cei ce făcuseră din casa lui Dumnezeu „peşteră de tîlhari" (Ibid, v. 13), şi să-înalţe Noul Ierusalim (Apoc. 12, 2), în care să nu mai fie: *„nici plîngere, nici strigăt, nici durere ... căci cele dintîi au trecut"* (Ibid, v. 4).

Preot Zosim Oancea

Biserica din Predeal

Predealul, ca aşezarea omenească, datează din secolul al XVIII-lea, format, la început, din cîteva familii de pădurari şi grăniceri în jurul schitului cu hramul „Sf. Nicolae", făcut de *ieromonahul Ioanichie, în anul 1774.*

Schitul a ars în anul 1788 şi a fost refăcut în acelaşi an, tot din lemn, cu ajutorul lui Ion Buzatu din comuna Baciu-Săcele.

Cu trecerea anilor, schitul din lemn s-a stricat. In locul lui s-a zidit o biserică din piatră, prin stăruinţa starețului *Ghermano*, din Dîrste, care s-a terminat în anul 1819, cu ajutorul lui Ion Manole şi Niţă Gîlă, tot din comuna Baciu-Săcele.

Biserica cu hramul „Sf. Nicolae" a fost mulţi ani un aşezămînt monahicesc, o oază spirituală, lîngă un hotar nedrept, la care se adăpau românii de pe amîndouă versantele Carpaţilor.

După unirea tuturor românilor a devenit un monument istoric. In anul 1943, i s-a făcut o reparaţie generală, iar în anul 1963 s-a refăcut în întregime acoperişul şi s-au făcut reparaţiuni exterioare, cu suma de 20.000 lei, daţi de Departamentul Cultelor.

Intre anii 1835—1841 s-a zidit în Predeal, a doua Biserică, lîngă cea veche, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului", din cărămidă şi piatră, prin strădania aceluiaşi stareţ Ghermano Dîrsteanu, cu obolul cîtorva familii de credincioşi. Biserica şi-a păstrat forma iniţială pînă astăzi, cu toate detaliile arhitectonice. Dar, din cauza multor ani, avea nevoie de reparaţiuni însemnate.

Intre anii 1957—1966 această biserică a fost renovată în întregime: acoperiş din nou cu tablă galvanizată, pictură nouă în tehnica fresco, executată de pictorul Iosif Vasu, instalaţia şi lumina electrică, instalaţia de încălzire cu sobe de teracotă, tecuieli exterioare în întregime şi două icoane deasupra intrării în biserică, una în frescă şi una în mozaic.

Fiind terminate lucrările de reparaţie şi înfrumuseţare, credincioşii au cerut I. P. Sf. Mitropolit Nicolae să binecuvinteze locaşul lor de închinare.

Duminică în 13 noiembrie 1966 s-a săvîrşit binecuvîntarea bisericii prin serviciul divin în sobor.

S-a săvîrşit slujba sfinţirii apei de către Prot. Dr. Vasile Coman, delegat chiriarhal, Preot Gh. Grama din Braşov şi preoţii localnici Nicolae Ciurea şi Alexe Antimir.

La vremea pricesnei, Pr. Alexe Antimir a tălmăcit pericopa Evangheliei cu pilda samarineanului milostiv.

La sfîrşitul Liturghiei, Pr. Nicolae Ciurea a făcut o dare de seamă asupra lucărilor care s-au făcut la biserică şi a adus mulţumiri credincioşilor care au contribuit la repararea şi înfrumuseţarea ei.

In încheiere a vorbit Prot. Dr. Vasile Coman care a împărtăşit credincioşilor şi slujitorilor bisericii binecuvîntarea I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, pentru dragostea şi jertfelnicia arătată faţă de Casa Domnului. A tălmăcit apoi binefacerile pe care le avem noi creştinii de la biserică. A îndemnat pe credincioşi să trăiască în pace şi frăţietate, să iubească patria, care înfloreşte prin munca devotată a fiilor ei.

Preoţii Ciurea Nicolae şi Alexe Antimir au depus o muncă stăruitoare pentru repararea şi înfrumuseţarea bisericilor. Cuvînt de mulţumire se cuvine Departamentului Cultelor pentru ajutorul dat restaurării monumentului istoric, biserica „Sf. Nicolae".

Praznicul bucuriei duhovniceşti a credincioşilor din Predeal, din acest prilej, s-a încheiat la orele 14,30.

V.

† Protopopul AUREL NANU

Cînd după spusa poetului:

„Frunzele-i cad, sbor în aer, şi de crengi se deslipesc
Ca frumpasele iluzii dintr-un suflet omenesc",

în 20 noiembrie 1966 s-a desprins din lumea aceasta, distinsa figură de preot ardelean a celui care a fost protopopul Aurel Nanu, profesor în pensiune. Numele acestui slujitor adormit în Domnul, e îndeajuns de cunoscut din coloanele acestei foi, ca şi din alte publicaţii ale Mitropoliei ardelene.

Se cuvine ca cititorii acestei foi, care au cunoscut scrisul păr. A. Nanu, să cunoască puţin şi din viaţa şi activitatea celui care a plecat dintre noi, aşa de discret, precum a şi vieţuit.

Născut în comuna Chesler, raionul Mediaş, înainte cu 74 ani, s-a ridicat de jos, prin propriile sale puteri. A urmat liceul la Blaj, unde prin muncă stăruitoare a învins toate greutăţile. La Sibiu a urmat cursurile „Seminarului Andreian", după care, dornic de mai multă învăţătură, în cursul primului război mondial a urmat cursuri de istorie şi geografie la Universitate. A avut mare satisfacţie că diploma şi-a luat-o în România întregită, la Universitatea din Cluj. Remarcat de mitropolitul Bălan, a fost chemat şi făcut colaborator al său, împlinind cu demnitate funcţiunea de consilier arhiepiscopesc.

Încă de timpuriu, păr. A. Nanu s-a impus ca un iscusit publicist bisericesc. Pe cînd era la Odorhei a pus bazele unei biblioteci de povestiri morale, publicînd o serie de broşuri de cuprins variat, ziditoare de suflet, fiind lucrări originale sau prelucrări.

Convins că „historia est magistra vitae", adormitul în Domnul a ştiut să scoată din paginile istoriei „adevăr şi înţelepciune" pentru educarea în spirit patriotic a tinerelor generaţii. Îndrăgostit de trecutul plin de jertfă şi glorie al poporului nostru, neobositul publicist ne-a dăruit o serie de evocări istorice, în lucrările: „Virtuţi străbune", „Suflete de mucenici", „Tatăl nostru".

In tot scrisul protopopului A. Nanu aflăm un stil original, ce aduce aminte de graiul cronicilor şi al „scripturilor sfinte", un fel de poezie în proză. Da! Păr. A. Nanu a fost un fecund şi original scriitor bisericesc.

Ceea ce l-a caracterizat în viaţă pe acest slujitor a fost modestia, o mare delicateţă sufletească care îl făcea să fie iubit de toţi cei ce l-au cunoscut. Model în viaţa familiară, a fost sobru şi în cea socială şi plin de blîndeţă şi bunătate cu cei din jurul lui.

Odihneasca în pace!

A. Radu

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

ANUL 114 Sibiu, 15 decembrie 1966 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Invăţăminte de Crăciun

Pastorala la Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos, pe care I. P. Sf. Mitropolit Nicolae a trimis-o credincioşilor şi preoţilor, este străbătută de duhul cald, familiar, al bucuriei şi păcii, atît de caracteristic acestui mare praznic creştinesc.

„Crăciunul — ne învaţă Pastorala — e praznicul familiei creştine fiindcă-i legat de Naşterea Pruncului Sfînt şi-i împodobit cu atîtea datini străvechi, a căror frumuseţe şi duioşie ne încălzesc inimile de veacuri.

Crăciunul e praznicul familiei creştine fiindcă prin el s-a întemeiat „Sfînta Familie", prin el a început să se alcătuiască familia cea mare a celor ce credem în Dumnezeul cel viu şi adevărat — Biserica — şi prin el s-a sfinţit legătura de taină care făureşte căsnicia".

Vorbind apoi despre modul minunat în care Dumnezeu-Tatăl a găsit de cuviinţă să trimită în lume pe Fiul Său, „născîndu-se din mamă fără tată", Pastorala subliniază, în continuare, importanţa, „folosul" deosebit pe care îl prezintă pentru noi Naşterea Domnului. Prin Naşterea Sa în trup, Iisus-Domnul nostru ne este cu deosebire „modelul, pilda de trăire fără de vină pe care ne-o dă de veacuri". „Avîndu-l Căpetenie şi pildă, noi, credincioşii, trăim împreună cu Domnul bucuriile duhovniceşti ale vieţii de comuniune creştinească. Biserica este întruchiparea dumnezeiască a acestei comuniuni. Ea este marea familie a credincioşilor", iar Mîntuitorul Iisus Hristos „este Capul acestei familii spirituale".

Se arată apoi, pe drept cuvînt, cum „dragostea de Dumnezeu şi de oameni" este puterea sau „cheagul care ţine laolaltă pe toţi" care fac parte din marea familie a Bisericii, pentru că „dragostea nu risipeşte, ci adună; nu învrăjbeşte, ci împacă şi uneşte. Dragostea făureşte o unitate care este mai presus de cei ce se iubesc, în Biserică, în familie, în sînul unui popor deopotrivă".

Pornind de la această idee cheie, Pastorala face apoi o folositoare incursiune în viaţa de familie, această celulă a oricărei societăţi. După cum arată Cartea Sfîntă, prin căsătorie cei doi soţi devin „un trup" (Fac. 2, 24), o puternică unitate deci, cu atît mai mult cu cît, prin Sfînta Taină a Cununiei, „Mîntuitorul nostru Iisus Hristos sfinţeşte şi întăreşte cu desăvîrşire această legătură de-o viaţă între soţii creştini".

Din acest motiv Biserica noastră „întîmpină cu mîhnire şi dezaprobare desfacerea căsătoriei". Ea condamnă de asemenea „nevrerea de a avea copii, întrucît acest lucru se împotriveşte poruncii dumnezeieşti", care dintru început ne spune: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul şi-l stăpîniţi" (Fac. 1, 28).

Lipsa de copii nu numai că stinge viaţa, dar lasă urmări negative atît în sînul familiilor, care îşi pierd, în mare, rostul de a fi, cît şi în viaţa popoarelor, în acest sens dîndu-se o interesantă statistică întocmită de medici de-ai noştri. Din punct de vedere creştin femeia-mamă are o chemare sfîntă, la mîntuirea ei „naşterea de prunci" (I Tim. 2, 15) ajutîndu-i în chip deosebit.

„Familia numeroasă, harnică, cinstită şi bravă este şi mîndria neamului nostru". Din ea şi-au luat oştenii marii conducători de-ai noştri, ca Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul, pentru a apăra pămîntul drag al ţării împotriva cotropitorilor. Aceste familii întăresc şi astăzi viaţa nouă a patriei noastre.

Crăciunul este totodată şi „praznicul păcii", se spune în încheierea Pastoralei, pentru că Mîntuitorul a venit pe pămînt „cu solia păcii şi bunei voiri" între oameni. „Această solie este cel mai drag colind al Crăciunului, pentru că e colindul vieţii şi al mîntuirii noastre". Acest lucru este plămădit în firea poporului nostru, care a ţinut totdeauna „calea păcii".

Precum vedem, din Pastorala de Crăciun a I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae putem desprinde şi în acest an folositoare învăţăminte pentru zidirea noastră creştinească şi patriotică.

R.

Sărbătorirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului Iosif al Rîmnicului şi Argeşului

Luni, 5 decembrie 1966, Prea Sfinţia Sa Episcopul Rîmnicului şi Argeşului a împlinit vîrsta de 70 de ani. Cu această ocazie vrednicul şi neobositul Ierarh a fost sărbătorit de către clerul şi credincioşii Bisericii noastre. In catedrala din Rîmnic s-a săvîrşit în ziua de 5 dec. a. c. o slujbă specială de mulţumire lui Dumnezeu pentru sănătatea şi toate darurile revărsate asupra Prea Sfinţiei Sale în decursul celor 70 de ani de viaţă. A vorbit apoi Inalt Prea Cuvioşia Sa Arhimandritul Ghermano Dineaţă, vicarul episcopiei Rîmnicului şi Argeşului, arătînd vrednicia, priceperea, stăruinţa în muncă şi înfăptuirile măreţe ale Prea Sfinţiei Sale Episcopului Iosif.

In seara aceleiaşi zile, după slujba vecerniei, a privegherii, a litiei şi altele, a vorbit în cinstea sărbătoritului patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericirea Sa Justinian. Prea Fericitul Patriarh a arătat lucrarea preţioasă, pe care Prea Sfinţia Sa Episcopul Iosif a adus-o în cadrul Sfîntului Sinod al Bisericii noastre pentru buna îndrumare şi buna conducere a acestei Biserici. A arătat apoi dragostea şi însufleţirea cu care Prea Sfinţia Sa Episcopul Iosif a lucrat o viaţă întreagă pentru buna îndrumare a credincioşilor pe drumul mîntuirii.

Inalt Prea Sfinţia Sa Arhiepiscopul Craiovei şi Mitropolit al Olteniei, Firmilian, în cuvîntarea ţinută în aceeaşi biserică din Rîmnic, a arătat şi a lăudat priceperea, stăruinţa în muncă, însufleţirea cu care lucrează deopotrivă pentru binele sfintei noastre Biserici cît şi pentru binele scumpei noastre patrii şi cum Prea Sfinţia Sa Episcopul Iosif nu precupeţeşte nici o osteneală pentru a face pretutindeni tot binele posibil.

In cuvinte înălţătoare au vorbit apoi despre înfăptuirile mari şi însemnate ale Episcopului Iosif Prea Sfinţia Sa Episcopul Teoctist al Aradului, Părintele Prof. Sp. Cândea, delegat la această sărbătorire de către Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, Părintele Consilier Comşulea, delegatul Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului Nicolae al Banatului şi alţi clerici şi mireni. Tuturar a răspuns apoi sărbătoritul, Prea Sfinţia Sa Episcopul Iosif, mulţumind pentru participare la serbare şi pentru cele spuse despre realizări, preamărind pe Dumnezeu pentru toate.

Cu acest prilej zicem şi noi: Intru mulţi ani Prea Sfinţite Părinte! Bunul Dumnezeu să Vă dăruiască sănătate şi spor fericit în lucrarea duhovnicească pe care o faceţi!

Sp. C.

Noapte de Crăciun

La fereastră, flori de gheaţă
Împletesc dantele albe.
Din văzduh, pe-aripi de ceaţă,
Vin cîntări: Florile dalbe!

Au pornit colindătorii
Glasurile să-şi tresalte.
Ingerii trezesc păstorii:
Slavă întru cele-nalte!

Maica Pururea Fecioară
Lîngă iesle stă, plecată.
Cerul pe pămînt coboară...
O, ce veste minunată!

De sub văl de promoroacă
Ziua prinde-a se cunoaşte.
Zvon de clopot, glas de toacă
Ne-au trezit: Hristos se naşte!

Pr. Dumitru Soare

Crăciunul

Crăciunul străbun ni-l închipuim întotdeauna cu fulguiri de nea, cu nămeți — în care înnoată colindătorii. E ceva blînd în văzduh, ceva de taină. Parcă așteptăm filfîiri de aripi de îngeri și glasuri cerești de preamărire a lui Dumnezeu, de bunăvoire și pace oamenilor. Gîndul se îndreaptă spre ieslea din Betleem, unde „prunc s-a născut nouă", iar numele lui — Iisus. Într-acolo s-au îndreptat ciobanii, aducînd darurile inimii lor simple. Într-acolo s-au călătorit magii, ca să se închine pruncului cu aur, smirnă și tămîie. Într-acolo ne călătorim și noi, credincioșii, inima și gîndul, închinîndu-ne cu evlavie și bucurie pruncului divin. Totul și toate sînt atrase de acest prunc nevinovat, care vine pe pămînt ca sol al cerului, ca să ne lumineze sufletele cu zîmbetul lui, cu gingureala lui, cu privirea lui — cu nădejdea că El e Mîntuitorul vestit de prooroci. Nu s-a născut într-un palat împărătesc, ca un prinț moștenitor de tron, nici într-o casă boierească, moștenitor de averi — ci într-o peșteră, alăptat de o mamă simplă și ocrotit de un bătrîn teslar, ca orice copil din sutele de milioane de familii simple, de muncitori, de pe suprafața pămîntului. De la început El, pruncul divin, a fost alături de cei mulți, de cei ce-și cîștigă existența prin muncă, de oamenii simpli și cinstiți.

Icoana Crăciunului are în centru pe Iisus — pruncul, și alături pe Maria — mama Lui. Pruncul și mama, într-o nedespărțită legătură, este ceea ce face ca praznicul Crăciunului să ne fie așa de apropiat inimii noastre, așa de familiar, așa de drag. El e praznicul familiei sfinte, al familiei simple, înrădăcinată în adevărurile fundamentale ale vieții și înaureolată de ceva dumnezeiesc. El ne face să ne simțim bine în sînul familiei proprii, unde tata și mama sînt înconjurați de copii și unde sîntem „acasă", în așa fel că nicăiri nu e așa de plăcut ca acolo.

Adorarea ce aducem lui Iisus, prunc dumnezeiesc, cinstirea deosebită ce o dăm Maicii Domnului, Maicii sfinte, este un îndemn pentru orice credincios ca să prețuiască pe copii și pe mame. Pentru credincios fiecare prunc este ceva minunat, parcă are ceva ceresc, ceva dumnezeiesc într-însul. Mamele își alintă pruncul cu cuvîntul „îngerașul meu". E atîta nevinovăție, atîta curăție în prunci, încît par fărpturi îngerești, fărpturi cerești. De aceea fiecare prunc e întîmpinat cu drag, ca un dar al cerului, ca o binecuvîntare de la Dumnezeu. Pe de altă parte fiecare prunc deschide spre viitor o zare de nădejde. Mama își vede pruncul mare, în el vede omul vrednic și cinstit de mîine, mîndria vieții ei întregi. În prunci își investește tot sufletul, tot ce are mai bun, toată grija și osteneala anilor, ca să-și desfăteze inima apoi de roada pîrguită a iubirii jertfelnice, de omul pe care l-a dat patriei, l-a dat lumii. Pentru credincios mama însăși are o aureolă luminoasă, care te face să te apropii de ea cu respect, cu evlavie. Maternitatea are în ea ceva măreț, ceva dumnezeiesc. E o minune a vieții. Prin maternitate — după învățătura creștină — femeia-mamă conlucrează cu Dumnezeu la crearea vieții celei noi. Maternitatea e participare la forța creatoare, prin care viața se înnoiește mereu. O generație se apleacă spre mormînt, dar — datorită maternității — o nouă generație se ridică, noi mlădițe răsar din trunchiul viguros. E aceasta o taină a vieții, un miracol, care se petrece sub ochii noștri, pe care îl întîmpinăm întotdeauna cu sfială, cu cinstire deosebită, ca pe lucrurile mari ale vieții. Exprimînd sentimentul măreției, miracolului maternității, credincioasele cînd așteaptă nașterea pruncului spun că sînt „în stare binecuvîntată", conștiente că în zămislirea, creșterea și nașterea pruncului e o taină dumnezeiască a vieții, e revărsare de har divin, e o „binecuvîntare de la Domnul" — și un ecou din salutul arhanghelului Gavriil către Maria răsună în inima lor: „Domnul este cu tine, binecuvîntată ești tu între femei" — și un ecou din salutul Elisabetei către Maria — Maica Domnului se răsfrînge în sufletul lor: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău" (Lc. 1, 28. 42).

Dacă pruncul și mama sînt așa de cinstiți, Sf. Scriptură arată amărăciunea părinților care n-aveau copii. Dacă maternitatea era socotită binecuvîntare, sterilitatea se considera ca un blestem. Cu cît o mamă avea mai mulți copii, cu atît era mai cinstită, pe cînd acea care nu avea copii era privită cu dezaprobare. Credința că pruncii sînt binecuvîntare de la Dumnezeu a fost și este pentru părinții credincioși un îmbold ca să aibă mulți copii, să-și „umple casa de copii", să se bucure că Dumnezeu le-a binecuvîntat căsnicia cu „roadă" bogată. Bogăția lor cea mai mare sînt copiii, pentru că ei sînt darul lui Dumnezeu și prin ei părinții înșiși își prelungesc existența și dăruiesc patriei, societății ceea ce au mai scump.

Aceste învățăminte străvechi și mereu noi, se desprind din praznicul Crăciunului, care ne cheamă să ne închinăm pruncului Iisus și Maicii Sale: cinstirea pruncilor și a mamei, bucuria familiilor cu prunci mulți, respectul față de familie, Crăciunul ne adună iarăși la vatra familiei strămoșești, cu obiceiurile și colindele ei, ne face să ne gîndim mai adînc la marea taină a vieții care se înnoiește mereu, la măreția maternității, în care este „binecuvîntarea" lui Dumnezeu și puterea creatoare a vieții omenești, prin care poporul dăinuiește peste veacuri și zările viitorului strălucit rămîn nestinse.

Crăciunul ne amintește că îngerii și păstorii nu măresc numai nașterea Domnului, ci că peste leagănul fiecărui nou născut sînt glasuri îngerești și glasuri omenești care cîntă de bucurie că „prunc s-a născut nouă". Bucuria aceasta o dorim acum — din praznicul Crăciunului — tuturor familiilor sănătoase, ca binecuvîntarea Domnului să le umple casele cu prunci și cinstirea din partea patriei să le înaureoleze fruntea cu cununa vredniciei.

N. M.

Nașterea lui Iisus

Pe vremea lui Hristos poporul evreu era supus Romei imperialiste și de la anul 63 a.Hr. cînd domnea Pompei, plătea tribut cotropitorului. Cînd s-a născut Iisus, pe tronul roman s-a urcat împăratul August, care și-a dat silința să restabilească ordinea în marele imperiu zguduit de numeroase războaie interne și externe. Mai întîi de toate trebuiau refăcute finanțele țării. În acest scop împăratul porunci să se facă numărătoarea populației. Ascultînd de această poruncă — precum scrie în Sf. Ev. — „toți se duceau să se înscrie, fiecare în cetatea sa" (Lc. 2, 3).

Deoarece Iosif se trăgea din neamul lui David, pentru înscrierea numelui său trebuiau să plece la Vifleemul Iudeii, care era patria străbunului său regesc. Iosif se hotărî deci să ia cu sine și pe Maria, care de asemenea se pogora din neamul lui David și să pornească spre orașul de baștină.

Făcînd pregătirile necesare Iosif și Maria plecară la drum. Drum lung și greu mai ales pe vreme de iarnă și în condițiile anevoioase de atunci. Pornind din Nazaretul Galileii întreg drumul acesta trecea prin sate, orașe, și regiuni, care evocau în sufletul călătorului scumpe amintiri istorice.

Lăsînd la stînga vîrful rotund al Taborului „schimbării la față", drumul se îndreaptă direct spre sud către orășelul Isreel, cîndva mîndră capitală a lacomului rege Ahab. Puțin mai spre răsărit se ridică munții Ghelboa, unde, într-un grozav măcel cu filistenii a pierit nefericitul rege Saul, care nu justificase nădejdile puse într-însul. La dreapta se vede Datanul cu bogatele sale pășuni, unde cîndva a venit Iosif — unul din cei doisprezece fii ai patriarhului Iacob — să cerceteze pe frații săi, care, din invidie, l-au vîndut negustorilor străini. Șerpuind mai departe printre cele mai bogate livezi, vii și ogoare, drumul ducea spre Samaria. Evlavioșii noștri călători nu se putură opri prea des în Samaria, întîlnind pretutindeni privirile disprețuitoare sau chiar răutăcioase ale samarinenilor, din cauza dușmăniei lor seculare față de iudei. De aceea, făcînd un popas la fîntîna lui Iacob, aproape de Sihem sau de Sihar, ei se grăbiră să părăsească cît mai repede pămîntul samarinean, să-și găsească odihnă pe pămîntul sfînt al lui Israil. Și cînd trecură peste înălțimea Acravim, granița între Samaria și Iudeea, atunci înaintea lor apărură localitățile de care se leagă cele mai sfinte amintiri pentru fiecare evreu.

Mai întîi de toate văzură sacrul Șilo, unde cîndva stătea cortul mărturiei și unde evlavioasa Ana venise cu rugăciune fierbinte pentru amărăciunea ce apăsa asupra ei din pricina lipsei de copii, și apoi Galgala, unde mai tîrziu a îndeplinit vrednicia de judecător marele ei fiu, proorocul Samuil. Mai departe drumul străbătea multe alte localități, vestite prin una sau alta din marile amintiri istorice, pînă ce în cele din urmă îi scoase la porțile Ierusalimului.

Dar ținta călătoriei lui Iosif și Maria nu era capitala Iudeei, ci patria strămoșului lor David, Vifleemul, care se afla la vreo zece kilometri spre sud de Ierusalim, Vifleemul era răsfirat pe coasta abruptă a unui deal.

Pentru a pătrunde în orașul natal, călătorii noștri obosiți după atîta drumeție, erau siliți să mai urce o pantă deosebit de grea din pricina ploilor de toamnă, care moaie și fac lunecoase toate drumurile. Dar ajunși la poarta celui dintîi han aflară cu amărăciune că toate locurile sînt ocupate de lumea venită din afară pentru înscriere. Abia se mai țineau pe picioare de oboseală, mai ales Maria în starea ei „binecuvîntată" foarte înaintată. Bătînd zadarnic la mai multe porți zăvorîte, iată năvăli peste ei încă o noapte ploioasă și rece de toamnă tîrzie, care-i găsi fără adăpost, Amărîți de toate acestea, ei se hotărîră să iasă din oraș, și să se adăpostească în cea mai apropiată peșteră, care servea și ca staul pentru animale domestice. Acum și era ceasul suprem pentru odihnă, căci Maria istovită de puteri după un drum așa de lung și greu, abia se așeză pe un culcuș improvizat din fîn între dobitoace și îndată ea „născu pe Fiul ei cel întîi născut".

În evangheliile apocrife se zugrăvește amănunțit acest sălaș sărăcăcios, despre care evanghelistul Luca (2, 7) face o simplă amintire și anume că Fecioara Maria înfășînd pruncul îl așeză în iesle, pentru că nu-și găsiră loc în han. Însă Sf. Tradiție ne comunică detailat că nașterea lui Hristos s-a săvîrșit într-o peșteră. Astfel scrie Iustin Martirul și Filozoful în al său „Dialog cu iudeul Trifon" (cap. 78). Origen spune că pe vremea lui încă se mai arăta pelerinilor această vestită peșteră. Cam pe la anul 325 d.Hr. evlavioasa împărătească bizantină Elena, pentru a eterniza acest loc, construi pe el o biserică de toată frumusețea.

Nașterea lui Iisus Hristos a fost eternizată și în bogata poezie populară a colindelor, prin cuvinte ca acestea: „Culcă-te împărat ceresc; În sălaș dobitocesc; Culcă-te pe fîn uscat; De îngeri înconjurat". Iar dintre numeroasele imne bisericești semnificativ pentru împrejurările

O carte despre nume de persoane

Modul de a vorbi cît mai corect a ridicat multe probleme care au fost lămurite și se tinde continuu spre clarificarea diverselor probleme de limbă. În materie de lingvistică numele prof. Al. Graur se bucură de aprecierea maselor largi. El a dat de curînd marelui public lucrarea: „Nume de persoane", București, Ed. științifică, 1965, p. 185.

Este îndeobște cunoscut faptul că părinții au toată latitudinea de a da noului-născut la botez numele pe care ei îl voiesc și-l găsesc mai potrivit. Cu toate că unii nu își pun probleme de ordin etimologic atunci cînd aleg un nume (p. 8), totuși etimologia unui nume nu dezinteresează mai totdeauna. Unii părinți prin numele pe care-l aleg și dau copiilor lor își arată uneori concepțiile lor filozofice sau politice. Cei credincioși își aleg nume din calendar cu gîndul ca sfîntul-patron să-l ocrotească pe noul născut. Alții aleargă după falsa strălucire a unor nume pompoase, ca spre pildă Rosalinda sau Cunicunda (p. 18). Faptul că unii părinți aleg nume pretențioase „este probabil principala sursă a deplasărilor pe care le oferă baza de formare a onomasticii în ultima vreme"... (p. 54).

Unii vrînd să-și exprime sentimentele de gingășie, care le nutresc față de noul-născut, dau nume cum ar fi spre pildă Dulciu, care desigur că derivă de la „dulce". „Desigur pentru relațiile copilului cu adulții din familie, acest nume nu produce neajunsuri. Dar copilul va crește mare, va îmbătrîni și va avea să suporte toată viața ironiile cunoscuților pe seama unui nume care de la o vîrstă nu mai e potrivit" (p. 22). De aici concluzia că în alegerea unui nume trebuie procedat cu multă precauție, socotind că el va aparține în afară de voința celui pe care-l poartă. Primul contact cu semenii noștri necunoscuți îl face numele pe care-l purtăm.

Este adevărat că un nume cu oarecare rezonanță nu poate să impună cinste și respect unui om nevrednic, însă tot așa de adevărat este că un nume care etimologic are oarecare semnificație nu este indiferent. „Toată problema este dacă părinții pot avea garanția că nu greșesc în toate cazurile cînd aleg pentru copiii lor astfel de nume" (p. 24).

Fiecare popor are numele sale specifice, de aceea totdeauna prin Popescu înțelegem „român", prin János „maghiar", prin Fritz „german" etc. Deci, numele de persoane se deosebesc de la națiune la națiune, cu toate că unele au aceeași etimologie. Multe nume biblice, grecești sau slavonești, care au pătruns prin intermediul creștinismului, au explicate originea și etimologia lor (p. 17, 28, 29, 37, 38, 42, 45, 51, 115).

Acad. prof. Al. Graur prin exemple de nume cunoscute și printr-o minuțioasă analiză a reușit să epuizeze subiectul propus, dînd astfel o lucrare interesantă și instructivă.

Să dăm deci vlăstarelor noastre nume sănătoase, nume care să spună ceva, nu o simplă alintare, nume specifice poporului nostru, la care el ține atît de mult.

Pr. Vasile Petrica

---

naşterii lui Iisus este următorul: „Fecioara astăzi pe Cel mai presus de fire naște; și pămîntul peștera, Celui neapropiat aduce"... În noaptea aceea Betlemul dormea. Nu dormeau numai cîțiva păstori dintr-un sat vecin, care străjuiau cu rîndul împrejurul turmei încredințate lor, păzind-o de lupi și de tîlhari.

Împrejurul lor domnea o liniște odihnitoare, iar deasupra lor se întindea cerul senin, împodobit cu stele strălucitoare, care priveau tăcute asupra acelorași cîmpii, pe care cîndva își păștea turma sa păstorul David, care a ajuns apoi rege. În mijlocul acestei liniști „iată că un înger al Domnului s-a arătat pe cer și slava Domnului a strălucit împrejurul lor". Această arătare îi uimi și îi umplu de frică, dar îngerul îi liniști numai decît zicînd: „Nu vă temeți, eu vă vestesc bucurie mare, care va fi pentru toți oamenii, căci astăzi s-a născut în cetatea lui David, Mîntuitorul care este Hristos Domnul. Și iată semn pentru voi: veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle" (Lc. 2, 8—12).

Abia auziră această veste extraordinară, cînd văzură altă priveliște, care întărea cele spuse de înger. Cerul cu nenumăratele lui stele deodată se lumină de o lumină ne mai văzută și deasupra pămîntului cufundat în somn răsuna o cîntare îngerească triumfală, care vestea sosirea păcii mult așteptate pe pămînt, prin cuvintele neuitate: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe *pămînt pace, între oameni bună învoire*".

Cîntarea îngerească, pe care se învredniciră să o audă niște simpli păstori, umplură inimile lor cu fericire, pace și bucurie. După ce trecu corul îngeresc, uimiți de cele văzute și auzite păstorii îndată se hotărîră să meargă la Vifleem, ca să vadă ce s-a întîmplat acolo. Ajungînd în preajma orașului în curînd au aflat peștera și intrînd „au găsit pe Iosif și pe Maria și pruncul culcat în iesle", toate anume așa cum li se vestise, iar ei cei dintîi s-au închinat lui Hristos celui nou născut, care era *Domnul păcii*, așteptat de cei mulți și năcăjiți.

Tot ei, cei dintîi dintre oameni, au devenit binevestitorii venirii Lui, fiindcă imediat după asta „au început a povesti tuturor" cele vestite lor despre Pruncul acesta. Și toți cei ce auziau, se mirau de cele ce li se spunea de către păstori, iar Maria — care mai mult decît oricine cunoștea împrejurările minunate și divine ale evenimentului ce se săvîrșise — „păstra toate cuvintele acestea, punîndu-le în inima ei de mamă" (Lc. 2, 3—20). Iar cînd duceau oile și mieii de jertfă la templu, păstorii istoriseau și în Ierusalim despre tot ce au văzut și auzit ei în noaptea luminată și în felul acesta începu să se propovăduiască taina nașterii lui Hristos, numit de prooroci, *„Domnul păcii"*.

N. Terchilă

ȘTIRI

Sărbătorirea Sf. Nicolae. *În preseara Sfîntului Nicolae, Î. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae a participat în capela mitropolitană la rugăciunea de seara a studenților teologi. Au luat parte și P. C. consilieri arhiepiscopești și P. C. profesori ai Institutului Teologic. După rugăciunea de seara, corul studenților — condus de P. C. prof. Gh. Șoima — a cîntat troparul Sfîntului Nicolae. P. C. rector S. Vlad tălmăcește sentimentele de respect deosebit, recunoștință și devotament ale celor prezenți, ale clerului și credincioșilor, față de Înalt Prea Sfinția Sa pentru purtarea de grijă părintească și îndrumarea tuturor pe calea dreptei credințe și atașamentul față de patrie. Urează Î. P. Sfinției Sale mulți ani de rodnică arhipăstorire. Corul cîntă: „Mulți ani trăiască". Î. P. Sf. Sa felicită pe cei cu numele Nicolae și binecuvintează pe consilieri, profesori și studenți.*

La Sf. Liturghie din Catedrala mitropolitană (6 decembrie) a predicat P. C. Arhimandrit N. Mladin despre Sfîntul Nicolae slujitor al Bisericii și al poporului și a urat Î. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, în numele clerului și credincioșilor, mulți ani cu sănătate, pace și spor în slujba Bisericii și patriei.

La cancelaria arhiepiscopiei s-au înscris în registrul de onoare mulți cinstitori ai Î. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae. De asemenea Î. P. Sf. Sa a primit felicitări din toate părțile țării, în frunte fiind felicitările de la P. F. Patriarh Justinian și Înalții Ierarhi ai Bisericii noastre.

Miercuri, 30 noiembrie, la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu s-a săvîrșit pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna. În capela Institutului s-a slujit parastasul de către P. C. vicar Tr. Belașcu, P. C. prof. Sp. Cîndea, P. C. duhovnic M. Popovici și C. Diacon C. Voicu. După parastas a avut loc în Aula Institutului un program festiv. P. C. rector S. Vlad a prezentat însemnătatea lui Andrei Șaguna pentru Biserica transilvană și Biserica Ortodoxă Română. Studentul A. Jivi din anul IV a vorbit despre viața și activitatea mitropolitului Șaguna. Corul studenților teologi, sub conducerea Pr. prof. Gh. Șoima, a executat „Imnul la moartea lui Șaguna" și cîntece naționale. Serbarea a fost un îndemn ca — asemeni lui Șaguna să fim buni credincioși ai Bisericii strămoșești și buni fii ai poporului român.

În luna decembrie 1966, au fost hirotoniți preoți de către Prea Sfințitul Emilian Antal următorii:

1. Verza-Vulcu Dumitru, pentru parohia Pîclișa, prot. Alba, reg. Hunedoara, în 5 decembrie a. c.

2. Turtoiu Octavian pentru parohia Șopteriu, prot. Luduș, reg. Mureș Autonomă Maghiară, în 6 decembrie a. c.

Hristos se naște...

În Sfînta Evanghelie de la Luca găsim înfățișată nașterea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos astfel:

„În zilele acelea a ieșit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Această înscriere s-a făcut întîi pe cînd stăpînea în Siria Quirinus.

Și se duceau toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

Și s-a suit și Iosif din Galileia, din cetatea Nazaret, în Iudeia, în cetatea lui David, care se cheamă Vifleem, pentru că era din casa și din seminția lui David, să se înscrie cu Maria, cea logodită cu el, fiind grea.

Și pe cînd erau acolo, s-au împlinit zilele ca să nască. Și a născut pe fiul său, Cel Întîi născut și l-a înfășat și l-a culcat în iesle, pentru că nu aveau loc în casa de oaspeți.

Și erau niște păstori în partea aceea stînd pe cîmp și făcînd de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Și iată un înger al Domnului a stătut înaintea lor și slava Domnului a strălucit împrejurul lor și s-au înfricoșat cu frică mare.

Și le-a zis îngerul: Nu vă temeți, că iată vă binevestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul, că vi s-a născut astăzi Mîntuitorul care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și aceasta vă va fi semn: Veți afla un prunc înfășat, culcat în iesle.

Și deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulțime de oaste cerească, lăudînd pe Dumnezeu și zicînd: Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire.

Și cum s-au dus de la ei îngerii la cer, păstorii au zis unii către alții: Să mergem dar pînă la Vifleem și să vedem harul acesta ce s-a făcut, pe care Domnul ni l-a descoperit.

Și au venit de grabă și au aflat pe Maria și pe Iosif și pruncul culcat în iesle. Și văzînd, au spus ce li s-a grăit despre pruncul acesta. Și toți care au auzit s-au mirat de cele ce le-au spus păstorii. Iar Maria păstra toate cuvintele acelea, punîndu-le în inima sa.

Și s-au întors păstorii, mărind și lăudînd pe Dumnezeu pentru toate cele ce auziseră și văzuseră, precum li se spusese (Luca 2, 1—20).

(Continuare în pag. 4)

Hristos se naşte...

(Urmare din pag. 3)

Descrierea pe care o face Sf. Ev. Luca este de tot simplă. Dar simplitatea aceasta este plină de frumuseţe. Ea pomeneşte orînduirea din acea vreme, dar şi cadrul în care i-a fost dat Fiului lui Dumnezeu, lui Iisus Hristos să se nască printre oameni, — ca om adevărat.

Ca oameni de mare omenie, Iosif şi Maria au dat ascultare poruncii lui August: au mers să se înscrie în cetatea lui David, în Vifleem, supunîndu-se astfel orînduirilor omeneşti. Ei ne sînt şi în această privinţă exemple vii de ascultare nu numai faţă de Dumnezeu, dar şi faţă de rînduielile lumeşti în mijlocul cărora trăim şi lucrăm pentru fericirea noastră şi a aproapelui.

De luat aminte este împrejurarea că Iosif şi Maria nu au găsit loc de popas în casa de oaspeţi şi, după cît se pare, nici în vreo altă casă din Vifleem. Abia au putut sălăşlui într-un staul de vite. Şi acolo s-a născut Iisus. Acolo a fost înfăşat El în scutece şi în ieslea dobitoacelor şi-a găsit întîiul leagăn şi a fost aşezat pe fîn uscat. De încălzit, mai întîi l-au încălzit fiinţele blînde din staul, cum zice şi colinda: „boii peste El suflau, căldură ca să-i facă".

La locul unde s-a născut Iisus au venit îngerii lui Dumnezeu şi i-au cîntat cîntare cerească, imn de pace şi de bunăvoire între oameni. Şi aceasta pentru că Mîntuitorul Hristos a venit în lume ca să ne împace cu Dumnezeu, să împace pămîntul cu cerul, să-i îndemne pe oameni la pace şi bună înţelegere.

După îngeri, păstorii au fost aceia care i-au adus Mîntuitorului Iisus Hristos închinare. Deci nişte oameni simpli şi buni, oameni curaţi la inimă ca roua cîmpului şi cu viaţă trăită în liniştea potrivită ocupaţiei lor zilnice, a vieţii de păstori. Ca şi acei păstori sînt creştinii cei mulţi şi necunoscuţi, de la venirea Mîntuitorului şi pînă în zilele noastre, ba pînă la sfîrşitul veacurilor, care vin la Hristos cu inimă curată, îi aduc jertfă duhovnicească fără prihană, îi cîntă laudă aleasă şi i se închină în duh şi adevăr.

Despre Sf. Fecioară Maria scrie Sf. Ev. Luca: „Iar Maria păstra toate cuvintele acelea, punîndu-le în inima sa" (Luca 2, 19), cuvintele rostite de înger către păstori: „vi s-a născut astăzi Mîntuitorul care este Hristos Domnul" (Luca 2, 11). Şi le punea în inima sa pentru prea destulă smerenie în faţa „descoperirii Tainei celei mari", în faţa unei fapte de întîie însemnătate pentru mîntuirea neamului omenesc, în clipe de frumuseţe nebănuită. Chiar şi pentru ea, acum, împlinirea tuturor proorociilor, privind venirea în lume a Mîntuitorului Iisus Hristos, avea ceva copleşitor, ceva greu de purtat. Era pe deplin încredinţată că se împlinea vestea adusă ei, de la Dumnezeu, de îngerul Gavriil: „Nu te teme, Marie, că ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei lua în pîntece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui *Iisus*. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Prea Inalt se va chema... Căci Duhul Sfînt se va coborî peste tine şi puterea Celui Prea Inalt te va umbri; pentru aceasta şi sfîntul ce se va naşte din tine, se va chema Fiul lui Dumnezeu" (Luca 1, 30—32, 35). Ea, Maria, vedea acum împlinindu-se aievea lumina Buneivestiri: naşterea din ea, prin Duhul Sfînt, a Mîntuitorului Iisus Hristos. Iar în strălucirea unei asemenea fapte, în mod firesc, nu putea fi altcum decît cuprinsă de smerenie desăvîrşită, tocmai fiindcă devenise Maica lui Dumnezeu. De altfel şi mai tîrziu, în toată vremea cît a stat în preajma dumnezeescului ei Fiu, Sf. Fecioară a arătat aceeaşi nemărginită smerenie.

Naşterea după trup a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos s-a întîmplat înainte cu aproape două mii de ani. Dar Crăciunul, Praznicul Naşterii Lui, vine la noi an de an. Ca şi celor din vechime, el ne poate aduce şi nouă bucurie duhovnicească, dacă ne pregătim să-l primim pe Hristos în sălaşul sufletului nostru. Ca Hristos să se nască în acest suflet, să crească şi să-l mîntuiască, rămînem îndatoraţi creştineşte să-l întîmpinăm cu viaţă curată, cu inimă ca a păstorilor din preajma Vifleemului, cu duh de pace şi bunăvoire către toţi semenii noştri, cu smerenie ca aceea arătată nouă de Sf. Fecioară şi cu credinţă în Cel ce s-a născut dintr-însa, în Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos.

D. Călugăr

La Naşterea Pruncului divin

„Bucurie mare vă vestesc... Afla-veţi un prunc... culcat în iesle" (Lc. 2, 10-12).

Smeritul oraş Betleem, în care se născuse, cu unsprezece secole înainte marele împărat-profet şi poet David, este printre cele mai cunoscute din lume. Faima lui o proorocise Miheia cu multe veacuri înainte zicînd că numele lui „se va întinde pînă la marginile pămîntului... şi va fi mîntuirea noastră" (4, 3—4).

Betleemul, care se tîlcuieşte casa pîinii, este locul unde a răsărit lumii „Spicul cel ceresc", Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. El este „pîinea cea cerească" din care cel ce mănîncă nu va muri în veeac (In. 6, 51).

Renumele Betleemului ar fi apus de mult şi ar fi rămas uitat între localităţile Iudeii, dacă nu şi-ar fi deschis porţile ca să primească mulţimea de evrei din alte părţi, care-şi aveau aici strămoşii şi veneau acum să se înscrie pentru recensămînt din ordinul cezarului August.

Intre noii oaspeţi era o familie modestă de oameni evlavioşi, Iosif Teslarul din Nazaret şi logodnica sa Fecioara Maria, care, sosind mai tîrziu, n-au mai aflat adăpost peste noapte decît într-un staul de vite (Lc. 2, 7).

Forfotul mulţimii se potolea treptat, pe măsură ce vălul nopţii încingea pămîntul, apoi o linişte adîncă se aşternea peste toată făptura chemată la odihnă. Vegheau numai păstorii.

Deodată o lumină mare a strălucit pe cer şi un înger se înfăţişă zicîndu-le: „Nu vă temeţi, iată bucurie mare vă binevestesc care va fi pentru tot poporul; că vi s-a născut astăzi Mîntuitorul care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Şi acesta vă va fi semn: Veţi afla un prunc înfăşat, culcat în iesle." Şi cor îngeresc s-a auzit, lăudînd pe Cel Prea Inalt şi cîntînd: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire" (Lc. 2, 10—13). Păstorii au mers şi s-au închinat pruncului.

După ce au plecat păstorii, la staul au sosit trei magi de la răsărit, conduşi de o stea, ca să se închine Pruncului divin şi i-au adus Lui daruri scumpe: aur, tămîie şi smirnă. (Mt. 2, 11).

Au trecut aproape două milenii de la acest eveniment minunat. Şi în ziua de Crăciun, în Ziua Naşterii Domnului din toate colţurile lumii se înalţă spre El milioane de gînduri şi glasuri curate, se prostern în faţa Sfintei iesle genunchii inimilor evlavioase, ca unui împărat şi Dumnezeu. Prezenţa Lui este mereu vie în fiinţa şi-n inima noastră, căci simţim că odată cu El, prin Duhul Său, ne renaştem şi noi, devenim oameni noi, mai buni, mai drepţi, mai nobili.

Şi de fapt, apropierea noastră de Pruncul minunat şi adorarea pe care i-o dăm ne umplu fiinţa de o credinţă fierbinte, de dragoste şi de puritate. Pe pruncul Iisus îl adorăm pentru că El este împăratul cerului şi al pămîntului, Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Crăciunul, praznicul divin al Intrupării Pruncului ceresc, ne cheamă să adorăm pe Mîntuitorul Hristos şi ne obligă să ne păstrăm curată haina Botezului, sfinţenia prunciei. Să ne întoarcem la sfînta copilărie şi să trăim fără vicleşug, fără păcat în toate zilele vieţii noastre.

Prot. *Simion Radu*

TRANDAFIR DE CRĂCIUN...

Din jocul bun al cerului de vară,
al soarelui şi-al ţărnii-trandafirii
scot frumuseţea — dulcea lor povară —
şi-o dăruiesc — neprihănită — firii.
Parfumul trece lin ca într-o luntre,
pe vîntul înserării şi ne umple
de-o bucurie în osmoză între
grădină şi visări suind în tîmple.
Dar iarna vine şi fior în cale
aduce gerul, retezînd viaţa
cea splendidă a caldelor petale,
iar trandafirul moare dimineaţa.
. . . . . .
O, eu cunosc un trandafir ce veşnic
e-n floare, căci podoaba-i nu se gată,
arzînd frumosul ca lumini în sfeşnic
El creşte în grădina lumii toată.
E trandafirul dragostei curate,
ce s-a sădit atunci în Noaptea Sfîntă,
străluce ca un pumn de nestemate
iar unde se iveşte totul cîntă.
E firul prins în sufletele noastre
şi fiecare om primeşte unul,
cînd sînt zăpezi şi pe pămînt şi-n astre,
ci doar în noi e cald, căci e Crăciunul...

Preot Nicolae Modoiu

COLIND

In cetatea-mpărătească
Prins-au rugii să-nflorească
Florile sînt dalbe
Insă nu e rug în floare,
Ci-i prea Sfînta Născătoare
Florile sînt dalbe
Lîngă Maică-n legănel
Doarme Pruncul mititel
Florile sînt dalbe
Şi în jurul Pruncului
Creşte floarea rugului
Florile sînt dalbe
Printre rugii înfloriţi,
Cresc şi spinii ascuţiţi
Florile sînt dalbe
Pruncu-n vis se mişcă lin
I-a ajuns mînuţa-n spin
Florile sînt dalbe
Din mînuţă pică sînge,
Pruncuşorul prinde-a plînge
Florile sînt dalbe
Maica lui îl legăna
Şi din gură-I cuvînta:
Florile sînt dalbe
Taci cu mama, Puiul meu,
Că Ţie ţi-o fi mai greu
Florile sînt dalbe
Ucenicul cînd te-o vinde
Şi pe Cruce T-ei întinde
Florile sînt dalbe

Zorica Laţcu

† VIRGINIA GEORGIA

Contabilă principală la C.A.R. Sibiu, Virginia Georgia a încetat din viaţă, după o scurtă şi grea suferinţă, la 23 noiembrie 1966.

Virginia Georgia s-a născut la Răşinari, la 23 decembrie 1908, în familia Prot. Emilian şi Elvira Cioran, unde a urmat şi şcoala primară, iar după examenul de bacalaureat, promovat la liceul teoretic din Sibiu, s-a căsătorit cu Sabin Georgia, fiu al protopopului şi consilierului Georgia din Arad.

Virginia Georgia a fost angajată la Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, la 1 ianuarie 1954, în postul de referentă principală la C.A.R., fiind apoi, promovată la funcţia de Contabil principal.

Rămăşiţele pămînteşti ale decedatei au fost înhumate în Cimitirul Central din Sibiu, fiind prohodită cu cinstea cuvenită, la 25 noiembrie 1966, în mijlocul familiei şi al prietenilor şi funcţionarilor de la Sf. Arhiepiscopie.

Să-i fie ţărîna uşoară!

Redactor: Profesor Dr. NICOLAE MLADIN (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206